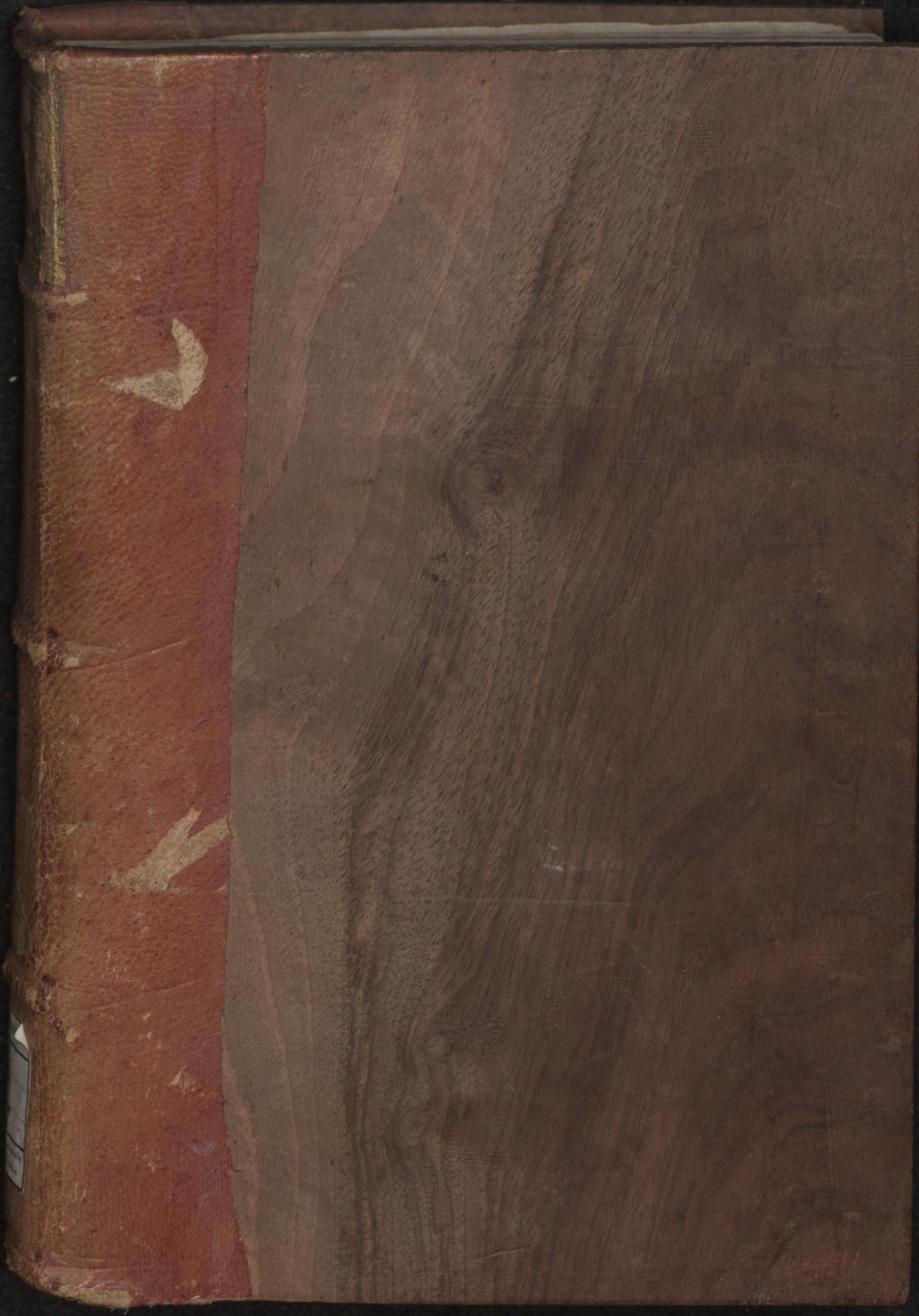
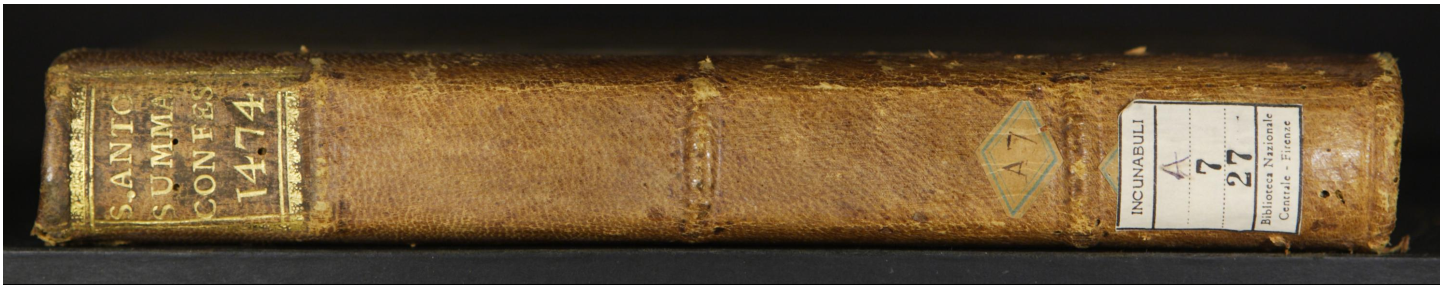

SUMMA
CONFES
1474
INCUNABULI
A
7
27
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

In Scamno 3° 4.

Hic Liber est Conventus sci Marci de Flor. or^is pred. deputatus apud Oratorium scte Marie mag. in planitie Mumonis

Conuentus s. marci de flor. ord. pred.

¶ Incipit summula ꝯfessiõis vtilissima: in qua agit̃ quomõ se habere debeat confessor erga penitentem in cõfessionibus audiendis: quam edidit reuerendissim⁹ vir: ac in Christo pater domin⁹ frater Antoni⁹ archiep̃s floreñ. ordinis fratrũ predicatorũ.

D Efecerũt scrutantes scrutinio. ps. 63. Scrutinium q̃dem est ꝯfessio: in quo ⁊ penitens scrutat̃ cõscientiam suam: ⁊ cõfessor cum eo. Scrutans ergo est cõfessor: qui in hoc potest tripliciter deficere. Quia vel per malitiam absoluendo quem scit non posse. vel per ignorantiam nesciendo discernere inter lepram ⁊ lepram. ⁊ quem possit vel non possit absoluere vel per infirmitatẽ ꝯcupiscẽtie inde sumendo occasiões maloꝝ ex auditu dum incaute se habet. vnde Aug. de peni. di. 6. c. i. Caueat spũalis iudex vt sicut nõ cõmisit crimẽ nequitie: ita nõ careat munere scientie. Ex quib⁹ verbis innuit̃: q̃ ꝯfessor siue sacerdos debet habere illa tria ex auctẽ Aug. p̃allegata. Pri⁹ potestatẽ in foro cõsciẽtie vt. s. sit iudex spũalis. Secũdo ꝯseruare puritatẽ vite sue: ne cõmittat crimen nequicie. Tertio habere sufficientẽ scientie claritatẽ: vt nõ careat munere sciẽtie.

¶ Capitulũ primũ de ꝑtãte seu auctoritate cõfessoris: ⁊ quis possit vel non possit audire cõfessiones.

N Otandum primo est q̃ non sacerdos: ⁊ si possit audire cõfessiões in casu mortis nõ tamẽ absoluere potest. al's si absoluit vt sacerdos indicatiue ſm quosdaꝫ incurrit irregularitatẽ: sicut si celebraret. Hoc tñ est dubium: quia non est in iure expressum sicut de celebrante: vnde non videtur irregular. ex. de sen. excõi. c. is qui. li. vi. Ibi enim dicit̃ q̃ non incurrit quis irregularitatem ꝓpter aliq̃d delictũ: q̃ñ non est in iure expressum. ⁊ cõfessus tali nõ sacerdoti tenet̃ iterũ cõfiteri. ratio est quia solis sacerdotibus dictum est. quorũ remiseritis peccata ⁊c. Jo. 20. Nec tñ a quolibet sacerdote potest quis absolui: sed a ꝓprio aut altero de licentia ei⁹. Unde dicit̃ de peni. ⁊ remi. in c. omnis. q̃ quilibet semel in anno confiteat̃ omnia peccata sua ꝓ prio sacerdoti. ⁊ de pe. di. vi. c. placuit. ratio est. q̃ nõ potest quis soluere vel ligare eũ qui sibi cõfitet̃ nisi habeat iurisdictionẽ super eum. Si autem sit ꝓprius prelatus ⁊ nõ sacerdos: sicut curatus ⁊ eps nõ sacerdos potest absoluere per alium: cõmittendo hoc alteri.

¶ Sed nota. q̃ ꝓprius sacerdos aliter intelligit̃ cum dicit̃ q̃ quilibet debet cõfiteri ꝓprio sacerdoti. ⁊ aliter cuꝫ dicit̃ q̃ de licentia ꝓprij sacerdotis põt alteri ꝯfiteri. Nã ꝑmo casu dicit̃ ꝓprius sacerdos quicũq; habet potestatẽ absoluẽdi ordinariaꝫ: vel delegatã siue sit cõmunis: siue sit singl'aris. q̃ actor sequit̃ foꝝ rei. sed est in electiõe ei⁹ quẽ foꝝ de multis sequatur: nisi sit actio realis in q̃ sequit̃ foꝝ rei

de qua agit͡. Et q͞ in foro penitentie idem est actor ⁊ reus: inde est q͞ idē seipsū potest accusare cora͡z quocu͡q͞ cōfessore de omnibus: qui illu͡z possit absoluere de crimine vbicu͡q͞ ꝯmisso q͞ huiusmōi absolutio non respicit territoriū: sicut alia rōne rei vel delicti. Propt͡ qđ dicit Hosti. q͞ quilibet h͡z tres sacerdotes ꝓprios ordinarie .s. curatū de cuius prochia est: epm suū ⁊ papā. Sed in secūdo casu ꝓprius sacerdos de cuiꝰ licētia pōt alteri cōfiteri: intelligit͡ strictius ille qui de iure suo ordinario hoc habet: non ex cōmissiōe. ⁊ sic intelligit͡. c. omis equi uoce loqui de ꝓprio sacerdote ſm omēs. Nam cōstat q͞ ad implendu͡z illud preceptū de cōfitendo semel in anno omnia peccata sua ꝓprio sacerdoti: ita sufficit cōfiteri vicario curati: sicut ipsimet curato. ⁊ tñ ad cōfitendum alteri nō sufficeret accipere licentiā ab eiꝰ vicario sic sufficeret ab ipsomet curato. Uñ respectu pmi vicarius est ꝓprius sacerdos: ꝫ nō respectu secūdi: vñ ⁊ si possit quis cōfiteri vicario curati: tñ ipse vicarius nō potest dare licentiā illi q͞ alteri cōfiteatur. hec Pe. de pal. in. 4. di. 17.

Capitulū 2ᵐ de ordinario cōfessore quo ad ecclesiasticas personas ⁊ clericos.

Sciendū est q͞ papa q͞ nō h͡z superiore͡z a Christo: nec a ꝯsilio quo͡q͞ h͡z ꝓpriū ꝯfessorem quē duxerit eligēdū q auctoritate Christi p͡t eū absoluere: vel ligare in foro penitētiali: nō aūt in foro exteriori: q͞ ipse nō pōt ligari vinculo excōicatiōis a quo indigeat absolui: ⁊ ꝓpter h͡ nō oportet a Christo sibi ꝯmitti. q͞ tñ pōt ligari vinculo peccati sicut ⁊ alij: ꝓpterea indiget remedio sicut ⁊ alij: q͞ nec Christꝰ dimisit eum sine remedio: ideo h͡ cōcessit vt sicut a pncipio quilibet poterat quēlib͡z volentē se sibi sbijcere absoluere: ita ⁊ nūc quo ad illū qui nulli est sbiectꝰ sicut papa. Si vō excōicatus eligat͡ in papam ante͡q͞ ꝯsentiat superiorē habet a quo absolui pōt: sed si prius assentiat absolui postea nō potest: ꝫ nec indiget q͞ nulli legi subest. Unde lex positiua q̄ arcet excōicatū a ꝯmunione fideliū ⁊ pceptiōe ⁊ collatione sacramēto͡z ipsū non ligat ꝓpter qđ excōicatio nō impedit electū nec electionem ipsam.

Qui vero sunt de familia pape hñt sūmū penitētiariū ꝓpriū sacerdotē cū papa: q͞ nulli alij sbsunt. Secus est aūt de capellanis eius q per mundū sunt dispersi: qui ꝓpter hoc non sunt ab alijs exempti.

De cardinalibus.

De cardinalibꝰ aūt qui sunt epi ipsi nō minus habent q͞ alij epi. q͞. s. libere possūt eligere. Ide͡z si sunt legati: quia sūt prelati vel exempti. Si vō sint simplices cardinales nec epi nec legati. dic͡ Hostieñ. eos nō habere: nisi papa͡z ⁊ sūmū penitentiariū: ⁊ quāuis imediate sunt sub papa: ⁊ p ꝯsequens exempti nō tñ possunt sibi eligere cōfessorem sine ipsiꝰ aut sūmi penitētiarij licētia q͞ non sunt prelati: sed coadiutores prelati ⁊ pastores: licet sint presbyteri cardinales: ⁊ ideo tutius est q͞ habeant licentiam a papa.

familia vo comensalis eorum de licetia eorundē cardinaliū possūt sibi eligē cōfessorem: quia de ↄsuetudine sunt sbditi eis: siue sacerdotes sint: siue nō Uel forte sūmus penitētiarius qꝛ est quasi curat⁹ respectu omniū mansionariorum curie pape quorum ipe papa est quasi eps ꝓprius. hec Pe. d pal. in. 4

De patriarchis ⁊ aliis.

Patriarche archiepi epi hñt ꝓprios sacerdotes suos ime diate supiores: vt eps archiepm ille primatē: ille patriarchā: ille papā: ⁊ hoc nisi sint exempti: nihilominus omēs isti possunt sibi eligere cōfessorem. ex de pe. ⁊ remis. c. fi. qui possunt eos absoluere non solum de occultis: sed etiā de manifestis: ⁊ no toriis etiā archiepo inuito: ⁊ etiā a vinculo excōicatiōis maioris ⁊ minoris: ⁊ mutare vota: ⁊ relaxare iuramēta: ⁊ omia alia ꝓpter que nō esset cōsulenda sedes aplica: licet Hosti. dicat ↄtrariū: ⁊ illud cōtrariū tenet frater Bartho. in pysanella. cōfessio. 3. §. 16. Nec obstat qꝛ in illo. c. fi. non fit mentio nisi de absolutiōe a peccatis. qꝛ cū intentio pape sit ipsis epis quib⁹ est graue semp ad archiepum recurrē ⁊ grauius ad papā: ita ꝓui dere eis per cōfessorē ab eis electū sicut ꝓuisum est inferiorib⁹ eporum per ipos epos. Ideo de omni peccato ⁊ vinculo de quo pt eps absoluere inferiorē ⁊ elect⁹ ab eo pōt ipm absoluere ⁊ in omi casu in quo pōt epus dispensare cū inferiori: ⁊ ille cū epo quia ibi eadem ratio ⁊ idem ius. Et sic bene dicit Hosti. Istud ꝓuilegiū nō perdit ꝑ h qꝛ venit Romā: quia ibi nō distinguit vbicūqꝫ sit. Sed si desinit esse eps: puta quia cedit loco ⁊ dignitati forte ꝑdit ꝓuilegiū datū epis. qꝛ ipse nō plus hꝫ epi dignitatē si vo cedit loco ⁊ nō dignitati nō perdit. Ratio quā aliq ꝓbant qꝛ ↄfessor ab epo elect⁹ nō pōt eū absoluere a vinculo excōicatiōis est: qꝛ nō habet ptātem nisi ex electiōe epi. Sed ad h Rndet qꝛ nō ab epo eligēte: sed a iure cōmittente hꝫ potestatē ille sic qui eligunt ab illis qui per litteras penitentiariorum habēt qꝛ possint sibi eligere cōfessorem ab ipis pñiariis: nō ab eligētibus habet auctoritatē. Sicut cum eps cōmittit fratrib⁹ quos prior eligit ipsi sunt cōmissarii prelatorum nō eligentiū. Et qꝛ etiā dicunt qꝛ si ille electus ab epo in cōfessorem esset excōicatus minori nunqꝫ cum eligeret ad hoc posset absoluere: quia ligatus minori licet possit cōferre sacramenta non tñ eligi. Rndet qꝛ nō valet istud qꝛ intelligit de electiōe ad dignitatē imo ⁊ si qñ ab epo eligat cōfessor: essent tunc ambo ipse ⁊ electus ligati maiori adhuc non impediret factū dūmodo electus ille qui absoluit nō sit ligat⁹ maiori nec suspēsus. h Pe. de pal. in. 4. di. 17. q. 3.

Prelati exēpti habēt simile ꝓuilegiū cū epis in eligēdo libē cōfessorē: nam exquo sūt exēpti ⁊ plati: sicut multi sūt abbates: ex hocipso habēt istud ꝓuilegiū: quia graue esset eis semper adire papam nouū ꝓ licētia cōfitendi. Si aūt sic sūt exempti qꝛ nō plati nō habent istud ꝓuilegium. vbigra.

Omēs sbditi collegii exēpti seclares vl regulares: qd est exēptū in capite

⁊ in mẽbris: hi eniꝫ ĩmediate suis p̄-
latis cõfiteri pñt: nõ alijs nisi de licen
tia ipoꝝ. Si aũt sic sũt exempti q̄ ci
tra papaꝫ nec decanũ nec p̄positũ hñt
qui habeat curã ipoꝝ: ⁊ ad hoc non
possunt sibi eligere: sed petunt h̄ ipm
a papa: vel eius penitẽtiario cuꝫ al's
nullus possit eos absoluere.

¶ Abbatissa quid possit in spũalibus.

Similit̄ nulla abbatissa q̄uis
iura ep̄alia exerceat ponen-
do officiales: nisi in h̄ habe-
at sp̄eale p̄uilegiũ: quãtũcunq̄ exem-
pta nõ põt h̄ habere: q̄ nõ est prela-
ta: cũ nõ habeat claues iurisdictiõis:
⁊ q̄ ei⁹ officialis excõicat qd̄ p seip̄a
non põt: non est auctoritas ip̄ius: sed
pape. Similit̄ quicũq̄ p̄est q̄buscũq̄
ex cõmissiõe alteri⁹: ⁊ est delegatus:
nõ põt dici prelatus: vñ quãtũcunq̄
exẽptus: q̄ tñ nõ est p̄latus nõ hẽt h̄
p̄uilegiũ: puta s̄b prior in religiõe: vel
prior nõ cõuẽtualis: aut cõuentualis
s̄b abbate: nõ per electionẽ: s̄ ab ip̄o
abbate ex cõsilio senioꝝ positus vel
institut⁹: nisi forte qñ mõtuo abbate
vl' priore ipsi fuerint quasi ordinarij:
q̄ tũc actio s̄brogata hꝫ priuilegium
eius in loco cuius s̄brogat̄: s̄ prior q̄
p electionẽ canonicã instituit̄ prelat⁹
est. ⁊ ideo si est exẽpt⁹ hꝫ idẽ priuile
giũ p̄pter qd̄ nõ oportet q̄ ɔfirmãs
det sibi ptãtem eligẽdi ɔfessorẽ: sicut
nec cõfirmãs vl' cõsecrãs ep̄um. Nec
obstat decretalis: ne p dilatiõe. ex̄ d̄
pe. ⁊ re. Istud. n. p̄uilegiũ de eligẽdo
cõfessorem equalit̄ ɔcedit̄ epis ⁊ mi
noribus prelatis exemptis.

¶ Vñ cum ep̄i licet ĩmediate s̄bsint ar-
chiep̄is: nihilomin⁹ sine eorũ licentia
hoc pñt etiã qui sunt non exẽpti ergo
⁊ p̄ores h̄ pñt: licet s̄bsint abbatibus
vl' maiorib⁹ sine licẽtia eorũ cum sint
ordinarij. Si autẽ sunt in dignitate
ɔstituti: nõ tamẽ prelati: sicut cantor
thezaurari⁹ sacrista ⁊ huiusmõi per
sone nõ habent p̄uilegiũ q̄uis exẽpti

¶ Si v̄o essent p̄lati: s̄ non essent p̄lati
in foro pniali: sicut sunt archidiaconi
de pari ɔcurrẽtes cũ epis in foro cã
rũ adhuc nõ puto eos habere h̄ pri-
uilegiũ: s̄ solos p̄latos: h̄ dico q̄ ha-
bent curã aiaꝝ. Sicut autem dixi de
epis q̄ q̄diu sunt ep̄i quo ad digni-
tatẽ retinẽt h̄ p̄uilegiũ: ita ⁊ de istl.
q̄diu sunt in prelatiõe: ⁊ similit̄ qui
electus ab eis põt agere cũ eis absol
uendo ⁊ dispẽsando quicq̄d põt ep̄s
si ei s̄bessent. Sic elect⁹ ab ep̄o nõ pt
tantũ quantũ archiep̄s excepto i sen
tentia lata a superiori cõtra eos: pu-
ta ab archiep̄õ cõtra suffraganeũ su
um. ab abbate cõtra priorẽ ɔuentua
lem sibi s̄bditum. ab hi⁹. n. nõ potest
absoluere electus talis cõfessor.

¶ Quicũq̄ eniꝫ põt eligere vno electo
siue mortuo: siue nõ mortuo põt ali
um mutare ad placitũ ⁊ eoipso q̄ ta
lis q̄ põt eligẽ confitet̄ alicui videt̄
ip̄m eligẽ: q̄ plus est facti ⁊ mentis
intẽtiõe eligẽ q̄ vbis. iii. q. vi. c. i. ⁊ d̄
ma. ⁊ obe. c. legebat̄. bec Pe. de pal'.
vbi. s̄. Inferiores p̄lati non exẽpti: si
s̄bsunt ĩmediate ep̄o ip̄m solũ hñt cũ
supiorib⁹ p p̄prio sacerdote: sic ab-
bates decani p̄positi ⁊ archiep̄i ru-
rales: curati v̄o decanos rurales ⁊
ep̄m: qñ ille decanat⁹ est annex⁹ cu-
re. Similit̄ p̄ores qui sunt s̄b abba-
tibus illis: s̄bsunt ⁊ epis: non prelati

vo sbsunt imediate suis curatis: siue abbatibus: siue prioribus: siue decanis: qui sunt de collegio vel simplicibus curatis qui in prochiis suis comorant. ¶ Clerici vo chorales sbsunt ei q pest choro siue sit cantor siue succintor in exterioribus. Sed quantum ad forum consciencie solus decanus videt curatus eorum. hec Pe. de pal. vbi. s. di. 17.

¶ Capitulum tertium cui debeant layci ordinarie cofiteri.

Imperator sm Hosti. de antiquissima consuetudine cofitet capellanis suis: s sicut dicit ex. de pe. et re. c. z. li. 6. Nulla consuetudine introduci pot: vt pter pprii sacerdotis licentiam aliquis possit sibi elige cofessorem nisi de licentia pape. ¶ Rex hz epm siue archiepm: in cui civitate est sedes regni. dicit autem sedes vel metropolis regni no in qua plus morat: s in q iungit et coronat. Principes minores si hnt sb se ciuitates plures: similit a sede pncipali ducatus vel comitatus domiciliu sortiut ¶ Sed si habet vna ciuitate alia pncipaliore ab vtroq epo vel metropolitano licetiam cofitendi capiant sm Hosti. Sed hoc no est veru quatum ad metropolitanu: qr nullus sbditus suffraganeorum est ei sbditus imediate nisi qn visitat: s solu ipsi suffraganei. ¶ Vn cu dns illaru ciuitatu in tpalibus ita sbsit epis in spualibus: ac si eet seruus sic dns castri sbest in spualibus curato. Ideo sic metropolitanus non posset dare licentia cofitendi homini hnti domos in dyocesi suffraganeorum ita nec pncipi.

¶ De illo vo pncipe q hz dominiu in diuersis dyocesibus: s non sup ciuitates videt q ipe multo magis ab ipsis epis petere debeat hoc. s. in cuius dyocesi hz pncipalit dominiu. vel ab vtroq si equalit in duabus. nam absurdu esset q a tot curatis heret petere quot in suo dnio includunt.

¶ Dni vero q in eade dyocesi in diuersis villis hnt dominiu: si in una habet pncipale dnium in qua no sit nisi vna prochia tm: siue vnus curatus tm illi videt sbesse. Sed qn nullu hz dnium in illa villa q sb se no cotinet plures prochias: maxie si vna no est pncipalior altera: tuc nulli curato sbest: sed imediate epo. Si vo in vna villa sit pncipale dominiu: in qua non est nisi vna prochia tm: vel sut multe et vna pncipalis. curatus illius est sibi pprius sacerdos citra epm.

¶ Balliui si nullibi haberet mansiones nisi sm q assistere requirut mo huc: mo illuc discurrut: vbiq cofiteri possunt: vel epis ciuitatu: vel curatis: in quorum prochiis hospitium eligut. Si vo pncipalit alicubi degut ibi curatu habet illu in cuius prochia hospitiu suu situm est. et sic de ppositis. licz habeat domos parentu ex balliuarum et seneschaldiam: vel ppositura: quia p hoc officiu quasi cotrahedo sortiuntur foru.

¶ Ceteri vo burgenses et alii layci no in ptate costituti illis curatis sbsunt in quorum prochiis degut pncipalit. Vel si in duabus equalit: in qua tuc manet qn cofiteri volunt illius prochie sunt.

¶ Hec Pe. de pal. Regularit ergo cofessio fienda est pprio sacerdoti: vnde dicit Innoc. in. c. omis. extra de pe. et

remis. Si qs alieno sacerdoti iusta de cā cōfiteri peccata sua voluerit: lniam prius postulet et obtineat a proprio sacerdote: cū alit ipe non posset soluere vel ligare. hec ibi.

¶ Capitulū quartū in q̄ notant octo casus in quibus quis potest alteri confiteri q̄ proprio sacerdoti sine eius licentia.

Et nō. fm Pe. de pal. casus octo in qbus qs pōt alteri ɔfiteri q̄ proprio sacerdoti sine eius licētia quos ponit Hostien. in summa.

Primo propter indiscretionē sacerdotis proprij. et sub h' casu cōprehēdit qū ipse sacerdos proprius est sollicitator ad malū: vel reuelator cōfessiōis: vel est talis q ex cōfessiōe iminet piculū cōfitenti vel cōfessori. In h' igit casu dicit Hosti. q eo ipso h3 licentiā a iure aliū adeūdi. de pe. di. 6. c. placuit. Sed alij dicūt q tūc d3 petere licentiā ab eo vel a supiori: q2 c. omis dicit q q ex iusta cā voluerit alteri cōfiteri petat licentiā a proprio sacerdote. Et quauis qdam h' intelligāt nisi ex culpa sua h' pcedat. videt tū melius etiam si h' fit ex culpa sua: q2 culpa sua nō deb3 alteri nocere puta superiori. sic proprio sacerdote mortuo: vl' excōicato: nō eo ipso licet ire ad aliū: s3 oportet recurrere ad epm: si superior adiri nō pōt: vel etiā si est eque defectuosus: tunc q2 ad papam non est facilis recursus: eo ipso ad alium ire potest.

¶ Qū ergo proprius sacerdos oino indiscretus et ineptus est: et q tūc non pōt adiri sine licētia petita: vel saltē cū licentia petita et nō obtenta, pōt ire ad aliū. dico autē petita: q2 et si sit in dignus audire nō est tū impotēs cōmittere: et in h. c. q debet petere licētiam ab ipo: vel ire ad superiorē. Cōcordat Tho. Pe. Alber. Innocen. et Uul. q si negat ab eis licētia: tūc dicunt pdicti q idē iudicium est de eo qd' et de illo q nō h3 copiā cōfessoris. Uñ magis debet eligere layco cōfiteri: nec in hoc trāsgredit precepta ecclesie: q2 precepta iuris nō se extendūt vltra caritatē: nec etiā fit iniuria sacerdoti. q2 puilegiū meret amittere q cōcessa sibi abutit ptāte.

Sed Pe: de pal. dicit q tūc pōt libere ire ad aliū vt p3. s. Et si non posset aliū habere: et necessitas imineat dicūt pdicti doctores q cōfiteat peccata sua in genere sine eo de quo poss3 malū puenire.

¶ Secūdus casus.

¶ Secundus casus est qū prochianus trāstulit domiciliū suū: q2 tunc desinit esse prochian' primi sacerdotis: et fit prochian' illi' ad cuius prochiam se trāstulit. Sed si in duab' parrochijs haberet domū: et i vna maneret tpe estiuali: in alia vō tpe hyemali. vtrobiq3 sortit forū nō sil' s3 successiue fm q habitat mō hic modo illic. et hic tunc recipiat sacramēta vbi tunc habitat alias ibi.

Tertius casus

¶ Tertius casus est cū est vagabūdus nec habens nec petens domicilium: tūc iste potest ɔfiteri cuilibet curato vel epo in cuius prochia est imo etiā nō curato videt q nulli sbditus. sed sbdit se cui vult. Nā omis sacerdos

ptãtem h3 ordinis ⁊ iurisdictiõis ex sua ordinatiõe. Sed sbditos h3 solũ eos qui se ei sbmittũt: nisi q̈ sm iura qui se semel alicui sbmisit: factus est eius prochian⁹: nec põt se aliis sbmittere quousq̈ de pmo se sbtrahat simplicit nisi de volũtate illi⁹. vñ dicitur ex̄ de pe. ⁊ re. c. si. pmittim⁹ eligere. q. d. iure diuino licebat eis eligẽ sed electiõe eis sbtracta pmittimus relaxantes retentiõem q̈ possint eligere. Uñ in dicto. c. placuit. de pe. di. 6. dicit. Sine cõsensu ei⁹: cui pmo se cõmisit: ⁊ postea cui penitẽs ɔfessus est.

Quartus casus

Quartus casus est si querit domicilium q̈ se ɔferat quomin⁹ se alibi hẽat

Et de peregrinis qdem dictu3 est q̈ si sine licẽtia curatoꝝ ⁊ epoꝝ ꝑfecti sunt: nil ꝑuilegii habẽt in hoc.

Si aũt de licẽtia epoꝝ ⁊ curatorum ꝑfecti sunt: eoipso habẽt licentiã interptatiuã cõfitendi cũ sine cõfessiõe digne pegrinari nequeãt. Si ẽt supueniat pasca cõicare pñt ꝓpt̃ eande3 licentiã implicitã: ⁊ de casu epali absolui: q: eps nõ retinẽdo sibi auctem licentiando pegrinos ex hoc ipso videt eis dare licẽtiam cõfitendi de casibus episcopalibus: sicut curatus de prochialibus.

De mercatoribus aũt si nusq̈ haberẽt domiciliũ: nisi semp sequẽdo nundinas. ide3 iudiciũ est qd̕ de vagabũdis: ⁊ idẽ si in loco suo tenẽt hospitium: sed nõ declinãt illuc in pasca cõiter. Nõ eni3 tũc videt ibi habere domiciliũ q̈ ad sacramẽta. Et idem de familia pncipis vel ballivi q nũq̈ i codẽ statu pmanẽt: ex quo l3 ipi teneant hospitiũ alibi: nec tñ illuc declinãt nisi ad horã: isti vagabũdi censentur. Idẽ de familia epi layca: q: ñ sic h3 ius in ea sic̃ cardinales. Sed si essent de dyocesi ipa de ei⁹ licẽtia cõfiteant. Si aũt de alia ex quo eius hospitiũ diuiserũt: q: per dyocesim vagant respectu illi⁹ dyocesis vagabũdi reputant: vt de licẽtia epi illi⁹: vel cuiuslib3 curati: ad cui⁹ prochiam venerit cõfiteri possũt. Cõcordat in h̃. s. q̈ peregrini negociatores: ⁊ alii viatores: si nõ hñt licentiã a suis curatis vel epis: vel sine licẽtia eoꝝ iter arripiũt non pñt absolui ab aliis Inno. Hosti. ⁊ Uul.

Quintus casus

Quintus casus est rõne delicti. 6. q. 3. c. placuit. qd̕ qdam dicũt esse verũ tũc solũ qñ ꝓpter h̃ est excõicatus: q: si esset excõicatus a plato loci illi⁹ ꝓpter illud peccatũ sicut cõsueuit fieri in furtis: ⁊ hi⁹ quoꝝ ignorant auctores: mittendus est talis ad excõicatorem absoluendus ab eo: s3 si peccatu3 est occultũ: ⁊ ꝓpter hoc nõ sit excõicatus potest de hoc cõfiteri ꝓprio sacerdoti: vt dr̃ in sũma pysana. Fran. zaba. refert Lanđ. tenere q̈ curati: ⁊ etiam fratres admissi ad audiendu3 cõfessiones sm formã clem. dudum. possunt audire ⁊ absoluere peccata cõmissa: nõ solum in dyocesi: sed et ã extra territoriũ dyocesis: dum tamẽ ɔfitẽtes se possunt illis confiteri. i. q̈ sint illius dyocesis: vel prochie quo ad curatos.

Sextus casus

Sext⁹ rõe studii vt scholares etia3 si non sint moraturi nisi p annum in

studio: vel qȝ non habet plus de spatio: vel ab epo: vel capitulo: de cuius lnia ibi sunt: vel qȝ sic disponūt: vl' de prochia in prochiā mutant. ¶ De illis vo secularib⁹ qui veniūt de omi pte regni ad plamentū parisi⁹: cū rex reputet se fiscum nō recognoscēs superiorē in toto orbe videt ꝙ ibi possit cōfiteri epo ⁊ curato in quorū prochijs domos cōducūt: sic olim in tpe

¶ Imperatoꝝ Rome erat ibi cōis patria: ⁊ quicūqȝ illuc veniebat habebat iudicē suū. s. pretorē pegrinū. Sȝ ɔtrariū est verū. s. ꝙ nō pñt absolui rōne plamēti si nō habēt licentiam a suis platis: qȝ rex Parisi⁹ nō hȝ potestatem in spūalib⁹: nec in ceteris partibus regni.

¶ Epus aūt potest in spūalib⁹ soli sue dyocesi: solū eni Rome vbi est sedes pape in spūalib⁹ oib⁹ est patria cōis sic ecclesia cathedralis omib⁹ ō dyocesi: vñ in curia romana sicut curato suo sūmo pñiario de omi loco mūdi pt cōfiteri: ⁊ pñiarijs simplicibus sic vicarijs sui curati.

¶ Septimus casus

¶ Septim⁹ casus est rōne necessitatis: qñ esset i mortis articulo: tunc omis sacerdos ab ecclesia nō pcisus aucte fit ꝓpu⁹ sacerdos. ex̄ de offioꝝ. c. pastoralis. ex hoc qd̄ habet de cōse. di. 4. c. sanctū. videt ꝙ etiā laycus i huiusmōi necessitate possit etiā excōicatum recōciliare ecclesie: si nō est ipe p̄cisus nō tñ pōt absoluere a peccatis audiēdo cōfessiōes.

¶ Octauus casus quē ponit Hosti. est si sacerdos nō ꝓprius ponat spem in ratihabitiōe ꝓprij sacerdotis: ꝫ vt dr̄ in sūma pysana ⁊ bñ. iste casus cō munit nō tenet: cui⁹ rōnem assignat ¶ Pe. de pal. nulla eni ratihabitio cōfirmat sacramētū qd̄ nullū fuit: qȝ ⁊ si ñ i sacramētis ratihabitio saltē pape valē pt: qȝ illā solennitatē mutare pōt: sic de ecclesia p nō epum dedicata sola ratihabitione pape dedicata vel recōciliata reputat ex̄ de ɔse. cc. vel al. c. aqua. tñ in sacramētis valere nō pōt: qȝ illa papa mutare nō pōt ꝙ regula iuris est ꝙ ratihabitio retro trahit: ⁊ mādato cōparat: qñ solo mādato ⁊ a pncipio res agi pōt: in talib⁹ aūt locū nō hȝ qñ. s. essentia sacramenti deficit: quia tunc totum iterandum est.

¶ De essentia aūt absolutiōis est ptās iurisdictiōis: quā ptātē erga talē nō habet ex hoc ponit spem in ratihabitione.

¶ Quis possit cōmittere: ⁊ quis non: audientiam cōfessionū.

¶ Capitulū quintū

Nota fm Pe. d̄ pal. in. 4. di. 17. ꝙ omis sacerdos ꝓprius qui iure ordiario pt audire ɔfessionē: pt hocipsū alteri cōmittere qȝ hȝ cām meri imperij: ⁊ ꝙ quicunqȝ p electionē hȝ curam aiarum est ordinarius: ideo omis talis pōt licentiare quēlibet sbditū cure sue alteri cōfiteri. Itē ordinari⁹ est quicūqȝ ex officio sibi annexo hoc habet: licȝ nō sit p electiōem.

¶ Itē gerēs vicē curati p legē vel consuetudinē: sicut factus prior p abbatem: q viuēte abbate erat delegatus non potēs sbdelegare eo mortuo vl' āmoto eius vices in oib⁹ obtinēs est

quasi ordinari⁹ delegat⁹ quantū ad h:vnde licētiare potest sibi subditos de cōfessiōe.

De archipsbytero.

Archipsbyter ciuitatis de quo iura loquūt:videt q sit ordinari⁹ sicut si esset pbenda sacerdotalis cui ex offō esset anexū officiū audiēdi cōfessiōes illoꝝ de dyocesi ex ciuitatē ꝛ multo magis si de ciuitate. Sed si pniarius nō h̄z hoc officiū ex sua pbenda: ꝫ ex cōmissiōe viue vocis epi:qui reuocat qn̄ vult:q iudiciū soluit vetāte eo q iudicare iussit talis est delegat⁹ ꝛ nō ordinarius.

De archidiacono

Archidiacon⁹ licet sit iudex ordinarius de cōsuetudine:nō tn̄ in foro ɔscie nisi sit sacerdos:ꝛ tūc audit ex cōmissione vn̄ nō pōt sbdelegare.

De legato

Legat⁹ est ordinari⁹ in vtroqꝫ foro: vn̄ sic̄ in exteriorib⁹ dat iudices delegatos:ꝛ h̄z suos pniarios.

Sūmus penitētiari⁹

Sūmus penitentiari⁹ est ordinari⁹ in spūalib⁹ tm̄:vnde h̄z pniarios suos: ꝛ cōcedit etiā lniam eligēdi cōfessorem. Sed simplices pniarij pape q̄uis sint delegati pape qui solus eos ponit nō sūmus pniari⁹:pn̄t qdē omnes audire de toto mūdo:ꝫ non pn̄t sumere adiutores:nec etiā dare lniaꝫ eligēdi cōfessorem.

Decanus

Decanus ruralis q etiaꝫ archipsbyt vocat si iste decanatus est ānex⁹ alicui cure spāli reputat ordiari⁹ i ꝓrochijs sui decanat⁹ p⁹ epm. Supcuratus videt etiā ordiari⁹ curatoꝝ:ꝛ sic curati de licētia eius:nō solū epi pn̄t cōfiteri. Si aūt eps seu archidiacon⁹ cōfert illū decanatū mō huic: modo illi curato videt delegatio ꝛ hoc respectu cōmuniū casuū. Naꝫ respectu casuuꝫ epalium:tam de curato q̄ de decano qb⁹ de speāli gr̄a cōmittit absoluere:de illis videt distinguēdum an sint reſeti de iure vel cōsuetudie ꝛ tunc in illis nullū ius haberet ō se inferior epo. Unde cuicunqꝫ illos cōmittit auctoritate delegata illos absoluit.

Itē nota q ptās iurisdictiōis ē vna apud plures:ꝛ nō apud quēlibet in solidū:tūc nō pōt qlibet p se eam cōmittere sine cōsensu alioꝝ. Sed qd̄ oēs tangit ab omibus dꝫ approbari Unde si capitulū sede vacante gerat vices epi in tēporalib⁹:null⁹ de capitulo etiā decanus pōt ponere officialem sine cōsensu alioꝝ:ꝫ capitulꝫ de cōsensu maioris partis.

Ptās aūt absoluēdi a peccatis vna ꝛ eadē pot esse apud plures ꝛ nō penes vnū:sic̄ penes capitulū sede vacante qn̄ h̄z ptātem eius in spūalibus dico quātū ad cōmissionē nō quantū ad executionē:q cōfessio soli est fienda. vn̄ totū capitulū:ſi un⁹ canonic⁹ ponet pniariū. Sꝫ qn̄ iurisdictio pfecte ꝛ insolidū remanet apud quēlibꝫ tūc qlibet eoꝝ cui vult pōt cōmittere:ꝛ minor sine maiore: multomagl. ꝫ ecōuerso.

Et q ptās absoluēdi q̄ est apud curatū papā ꝛ epm nō est vna ꝫ quilibet pōt per se audire sine cōsensu alterius:ita etiam quilibet eoꝝ sine cōsensu alterius potest cōmittere alteri

¶ Un vicarius curati sine licetia epi potest audire cofessione illorum .s. qui sunt subditi curatorum et no aliorum: et multo magis econuerso .s. de licentia epi audire eorum cofessiones qui sunt subditi curatorum sine licetia vel cosensu eorum.

¶ De hoc extat bullata declaratio Clementis et Alexan. post cuius bullationem nullus parisius dixit contrarium.

¶ Qui autem ex comissione solum audit cofessiones no pot alteri comittere audientiam cofessionum.

¶ Quod et qn curatus: vel psbyter prochialis possit dare vel denegare licentia alii confitedi subdito si petat illa

¶ Capitulu sextu.

Nota sm Pe. de pal. in .4. di. 17. q si prochianus petat licentia alteri cofitedi indeterminate no det curatus: nisi sit verisimile q penites no eligeret nisi eque bonu vel meliore. Si vo nominat sibi aliu de quo verisimile est q sit eque bonus vel melior ad cofessione audienda non neget: quia forte habz peccatu quod erubescit confiteri sibi: et peius moreretur sine cofessioe q sibi cofiteretur.

Si vo appet q non est eque bonus: aut p fama: aut p visu sue psone per couersatione psonaru sibi cofitetium q minus religiose couersantur: et tuc simpliciter dz negare inotescedo q ille no pot eu absoluere: quod tn intellige cum ille ad que vult accede parrochianus no hz auctem nisi ex comissioe ipsius curati declarado etia q ipe paratus est eu audire: si tn est talis q ad hoc sit sufficies: vel etia q est paratus sibi dare vnu aliu loco sui in quo casu bene videat vt det sibi ad hoc sufficientem. Nam si insufficientem daret sibi imputaretur detrimentum quod inde sequeretur oui sue: quia sm iura qui paruz diligeti socio sua re custodienda comisit facilitati sue imputari dz si perit. Si aut ille petit a prochiano: vel diffamatus hz ptatem superioris: puta q est vicarius epi: vel cofessor deputatus in ordine minorum vel pdicatorum et huiusmodi: no propter hoc phibendus est simpliciter: quia iudex malus vel delegatus no perdit iurisdictioem suam sed dz dice peteti no expedit tibi vt tu vadas ad illu: vel ad aliu: nec ibidem de volutate mea: nec assensu: nec licetia. sed ipe habes ptatem ab alio maiore: vnde no possu tibi phibere: sed paratus sum te audire: vel p vicarium: vel extraneu idoneu: et sm hoc soluitur instantia illius regule .s. q no pt esse pastoris excusatio si lupus oues comedit: et pastor nescit: quia hoc veru est qn pastor scire debet: et potest. et licet aliqs semp debeat reputare alium meliore se simpliciter: no tn quatuz ad omia: puta quantu ad officiu hoc vel illud. Ite suspitioes habere possumus no ad iudicandu proximu sed ad cauendu nobis. Nam si video paupere no iudicabo fure: tam ne forte sit fur custodiaz rem mea ab eo et sic in proposito: tn si contrariu non appareat plus dz homo psumere de his quos papa: vel eps per totam dyocesim prefecit: q de se qui deputatur ad vnam parua parrochia.

¶ De religiosis qui no possunt audire cofessiones sine licentia prelati sui.

Capitulum septimum

Nota q religiosus nõ debet audire cõfessiões etiã illoꝝ qui habẽt licẽtiã sibi eligendi cõfessorẽ quẽcũqꝫ etiã si haberet a papa sine licẽtia ꝛ auctẽ sui superioris: q sine suo superiori velle: ꝛ nolle nõ hꝫ: patet h̃ p simile. ex̃ de elec. c. si religiosus li. 6 ad huiusmõi officiũ. Ubi dicit q electiõi de se facte ñ debet nec põt assentire sine licen. superioris sui. Sed vbi papa nomiatiꝫ eligit religiosũ ad aliqđ offm̃ p̃sumitur nosce p̃sone industriã: vñ non requirit alteri⁹ licẽtia: siue p inquisitione: siue p p̃dicatiõe: siue p audiẽtia cõfessionũ: siue p p̃latiõe: siue alio q̃cũqꝫ officio. Sed ex h̃ q papa daret alicui licẽtiã q posset sibi eligẽ quẽcunqꝫ etiã religiosũ p audiẽdo cõfessiones: vel p p̃dicatiõe ex ista tali licentia nõ debet religiosus audire cõfessiões vel p̃dicare sine licẽtia sui superioris: vel p̃lati vel abbatis. ar. ad h̃ ex̃ de iude. c. q̃õqꝫ sit laudabile. si tñ in dicto casu audiret religiosus sine licẽtia sui supioris vel p̃lati teneret absolutio ita q nõ esset reiteranda talis cõfessio: quãuis malefaceret tal' sic audiẽdo. Pe. õ pal. vbi. s̃. q. 4

De ptate audiẽdi ɔfessiões attributa frib⁹ p̃dicatoꝝ: ꝛ miorib⁹ a iure p textũ cleñ. dudũ. §. z. de sepul. quõ fieri possit: ꝛ quõ exponit.

Capitulũ octauũ.

Nota textũ cleñ. dudũ. §. z. de sepul. vbi dicit Statuimus ꝛ ordinam⁹ vt in singulis ciuitatib⁹ ꝛ dyocesib⁹ in quib⁹ loca fratꝝ ordinis p̃dicatoꝝ: ꝛ minorũ cõsistere dignoscunt: ꝛ i ciuitatibus dyocesib⁹ ꝛ locis ipsis vicinis: in qb⁹ loca hi⁹ nõ habent: magistri priores puinciales ordinis p̃dicatorũ aut eorũ vicarij ꝛ gñales puinciales: ministri ꝛ custodes minoꝝ ad p̃ntiam p̃latoꝝ eorũdẽ locoꝝ se cõferãt per se vel p fratres q̃s ad h̃ idoneos fore putauerit humilit' petituri.

Ut fratres q ad h̃ electi fuerit in eorũ ciuitatib⁹ ꝛ dyocesib⁹ cõfessiones suoꝝ s̃bditorũ cõfiteri sibi volentiũ audire libere valeãt: ꝛ hi⁹ cõfitẽtib⁹ put s̃m deũ expedire ɔgnouerit penitẽtias iponere salutares: atqꝫ eisdem absolutiõis b̃ñficiũ impẽdere d̃ licẽtia gr̃a ꝛ b̃ñplacito eorũ. Deinde p̃fati magistri puinciales ꝛ ministri ordinũ p̃dicatoꝝ eligẽ studeãt p̃sonas idoneas ꝛ sufficiẽtes vita pbatas discretas honestas: atqꝫ peritas ad tã salubre misteriũ exequendũ q̃s sic ab ip̃is electas rep̃sentent: vel faciant rep̃sentari p̃latis. vt de ipoꝝ licẽtia gr̃a ꝛ b̃ñplacito in eoꝝ ciuitatibus ꝛ dyocesib⁹ hi⁹ p̃sone sic electe cõfessiões audiãt sibi cõfiteri volentium: ꝛ imponãt pnias salutares ꝛ beneficiũ absolutiõis impẽdãt: put superius est exp̃ssũ ex̃ ciuitates ꝛ dyoceses in qb⁹ fuerint deputate: p quas eas ꝛ nõ p puincias volum⁹ deputari cõfessiões nullaten⁹ audituræ. Numer⁹ aũt p̃sonaꝝ assumẽdarũ ad hi⁹ officiũ exercendũ esse debet put vniuersitas cleri ac populi multitudo vel paucitas exigit eorũdem.

Et si idẽ prelati pet'tam licentiã cõfessionũ audiendarũ cõcesserint illaꝫ p̃fati recipiant cũ gratiarũ actiõe. q si forte dicti prelati quecunqꝫ ex hi⁹

fratrib⁹ p̄sentatis eisdē ad hi⁹ offici um nollēt habere: uel nō ducerēt ad mittendū esse: q̄ amoto vel sb̄tracto: loco ipius similit eisdē p̄sētādus pos sit alius sb̄rogari. Si vō idez prelati p̄fatis fratrib⁹ ad cōfessiōes vt pre- mittit audiendas electis huiusmodi exhibere licentiā recusauerit: Nos ex tūc ipis vt cōfessiōes sibi cōfiteri libe re uolentiū: liciteq̄ꝫ audire valeant: ⁊ beneficiū absolutiōis impēdere gra- tiose cōcedim⁹ de ap̄lice plenitudine ptātis. Per hi⁹ aūt cōcessionez ne- quaq̄ꝫ intendim⁹ p̄sonis seu fratrib⁹ ipsis ad id talit deputatl ptātem in hoc impendere ampliorē q̄ꝫ in eo cu- ratis seu p̄rochialib⁹ sacerdotib⁹ est a iure cōcessa: nisi forsan eis eccl'iaruȝ p̄lati vberiorē in hac p̄te grām speci alem ducerēt facienda.

Petituri Pau. pōt peti hec licētia a p̄latis extra suū territoriū: q: est vo- luntarie iurisdictiōis. Custodes gl. p̄ores ḡ cōuētuales q̄ ad p̄dicatores ⁊ guardiani quo ad miores hoc nō p̄nt. Humilit Pau. si petat ista licē- tia aspere nō videt satisfactū ↄstitu- tioni: ⁊ ideo iterū esset repetēda p̄- pter omissionē forme. Ministri gl. Nō. q: de vicarijs p̄orū p̄uincialiū ⁊ de custodib⁹ nō repetit de qb⁹ p̄mi- sit: licȝ ḡ illi petitionē possint face: de qua p̄misit: nō tū electionē de qua h̄ loquit. P̄ntari glo. ḡ p̄sonalis p̄nta° fieri dꝫ: nam dicit p̄ses qui p̄bet sensi bus corporis. facit de pe. di. i. in p̄n°. Idē dicit Pau. sup v̄bo representēt Exigit glo. Si vō ep̄s cōtendat cuȝ fratrib⁹ dicens minorē numerū suffi cere: recipiat ep̄s numerū qui sibi vi-

detur: de reliquis recurrat ad arbi- triū boni viri. i. iudicis. ff. de v̄bo. ob l. cōtinuus. Cocesserūt glo. quam li centiā sine cā reuocare non p̄nt. c. de- cet. de regl. iurl. li. 6. Subrogari gl. si nō recipit iusta de causa: q: s. nō est talis qualis. s̄. describit sibi imputēt q malū elegerūt: ⁊ sic possent omēs re cusare: cū non sūt apti. ʒ si sine cā hoc succedit sine licētia pape. Recusaue rūt glo. si nō recusat exp̄sse: ʒ nō dat nec negat videt q̄ locū haberet hoc p̄uilegiū post trinā monitionē vl' re quisitionē p. c. i. ex̄ de sup. ne. p̄la. Uolentiū glo. forte non intellexit de religiosis q s̄m statuta suoꝝ ordinū p̄latis suis cōfiteri debēt. Libe gl. denotat q̄ nō est necesse habē licenti am sacerdotis p̄rochialis: cui⁹ ↄtra- riū dicit Jo. mo. ʒ ei nō stat. Impar tiri glo. absoluti ḡ nō h̄nt necesse vl- teri⁹ ↄfiteri p̄prio sacerdoti. Nec ob stat. c. ōis in p̄n. de pe. ⁊ re. q: illō in- telligit de eo q alīt non est confessus legitie. Jo. mo. dicebat cōn̄riū: ʒ ma- le dixit. Idē Pau. s. q̄ absq̄ꝫ licentia p̄rochialis sacerdotis p̄t qs alīt cōfi teri: nec tū ex h̄ seqt q̄ sint curati isti rō est s̄m glo. q: nec ipsi fratres sunt astricti ad executionē: vel exercitiuȝ istoꝝ actuū: nec fideles sunt astricti: vt in his ad eos recurrāt.

Itē nota vt dicit in sūma pysana ⁊ h̄ū. q̄ p̄t ep̄s acceptare fratres ad au dientiā. cōfessionū: ⁊ hoc sine solenni tate p̄dicta p̄sentatiōis si vult ↄmit- tendo eis iurisdictionē suā: q: etiam sine isto p̄uilegio possꝫ eis dare lniaȝ audiēdi. De effectib⁹ q sequūt ex ↄmissiōe audiētie ↄfessiōis alīt facte.

¶ Capitulū nonū.

Ex cōmissiōe aūt alteri facta de audientia cōfessionū siue ꝓdicto mō: siue ꝑ aliū modū sequūꝛ isti effect⁹ vt dicit Pe. de pal. in. 4. di. 17.

¶ Prim⁹ qdem: qꝛ talis cōmissari⁹ pōt audire ⁊ absoluere alteri⁹ licētia minime reqsita: nec ille q vult ꝯfiteri teneꝛ petere licentiā a ꝓprio sacerdote ar. efficax ex̄ de ꝓcuꝛ. c. is qui. li°. vi°. Nec obstat ꝙ curatus dꝫ ꝯgnoscere vultū pecoris sui. nā vultū exteriorē poterit ꝯgnoscere sicut ⁊ ꝑus: ⁊ etiā intueri ⁊ corrigere fraꝛna correctiōe ⁊ paꝛna admonitiōe sic̄ ꝑus: ⁊ quātū ad exteriorē vultū attinet nō minus honeste viuunt q cōfitenꝛ fratrib⁹ ꝙ̄ q cōfitenꝛ secularib⁹ curatis.

¶ Quātū v̄o ad interiorē vultū melius poterūt reddere rōnem de ꝯfessis fratrib⁹ ⁊ hi⁹: ꝙ̄ de cōfessis sibi vel suo vicario: qꝛ de interiori vultu parrochianoꝝ q se respuerūt: ⁊ sine licētia sui vicariū pape vel epi elegerūt non habēt reddere rōnem: qꝛ ꝑ eum non stetit: quomin⁹ eos audiret ⁊ instrueret: ſ ꝑ superiorē q eis coadiutores dedit: ⁊ per ꝓchialē q eum elegit. hec Pe. de pal. Dicit tñ Tho. ꝙ si alicui ꝯcedaꝛ ptās a superiori iudice cōfessiōes audiendi ꝓchianoꝝ alicui⁹ curati: ex h° nō fit illi ꝑiudiciū: qꝛ potestas iurisdictiōis nō est cōmissa alicui in fauorē sui: ſ ad vtilitatē ꝓximi ⁊ populoꝝ ⁊ dei honorē. Idē etiaꝫ tenet Jo. an. in. c. si epus. de e pe. ⁊ re. li°. vi°. in pᵃ glo. Idē etiaꝫ tenet Jo. an. in cle. dudū. de sepul. vt. s̄. patuit. s. ꝙ. nō teneaꝛ petere licentiaꝫ a suo curato q vult ip̄is fratrib⁹ cōfiteri. Idē tenet exp̄sse Pau. vñ glo. Ber. q̄ hoc dicebat damnata fuit tamꝙ̄ falsa ꝑ Clementē. 4. in q̄daꝫ ꝓuiligio qḋ incipit Quidam temere.

¶ Secūdus effect⁹ hui⁹ cōmissiōis ſm dictū Pe. est ꝙ ꝯmissarius p̄t audire ꝯtra ꝓhibitiōes alteri⁹ p̄lati in quo est differētia inter supiorē ⁊ inferiorē. nā inferior ꝯtra inhibitiōeꝫ superioris nō pōt alicui cōmittere: sic̄ nec ꝑ seip̄m audire eū ita ꝙ possit cum suspendere ab audiētia cōfessionū per aliū sicut potest ꝑ semetip̄sū: ⁊ ecōuerso aūt cōtra inhibitionē inferioris superior pōt ita cōmittere sicut pōt audire eo īuito. Similiꝛ si essent duo curati de pari: ⁊ vterqꝫ insolidū vn⁹ ꝯᷓ inhibitionē alteri⁹ p̄t audire ⁊ cōmittē qꝛ par ī parē nō hꝫ imperium.

¶ Quādo ergo inferior ꝓhibet ne ſbditus ꝯfiteaꝛ cuicūqꝫ sine sui licētia dꝫ excipē: nisi supiori vel ei⁹ vicario: al's temere agit: nisi loquereꝛ talibus q bñ sciūt ꝙ nō intēdit: vel nō p̄t ꝓhibere qn ꝯfiteanꝛ tales supiori suo sic̄ in religionib⁹: cū prior ꝓhibet ne qs ꝯfiteaꝛ de tali peccato sine licētia sui. Certū est omnib⁹ ꝙ non intendit qn possit confiteri magistro ordinis: vel ꝓuinciali: vel eoꝝ vicariis: quia si ꝓhiberet spuerem⁹ ei ī faciē: ⁊ multomagis ſbprior q nō pōt dare licentiā alteri cōfitēdi: cū sit vicari⁹ hoīs: ꝙ̄diu ꝑor viuit: si inhibēt ne qs sine sui licētia cōfitereꝛ. ⁊c. dērideretur. Sꝫ mortuo vel āmoto priore vices eius gerit ꝑ ꝯstōes: vnde reputaꝛ ordinari⁹. curat⁹ ḡ ꝓhibens ſbdito suo: ne aliȷ ꝯfiteaꝛ: dꝫ excipē episcopū papaꝫ

legatū sūmū penitētiariū ⁊ archiepm
dum visitat: ⁊ habētes ab eis ptātē
Epūs vō nō debet excipere omēs p̄
dictos: nisi seipm: ⁊ sic qlibet excipiat
suos superiores a tali ꝓhibitiōe.

Tertius effectus hui⁹ cōmissiōis est
ꝙ tenet curat⁹ ei eucharistiā mīstra-
re: ⁊ etiā alia sacramēta: ex quo dic
se ꝯfessum illi qui potuit eū absoluē:
nec est absurdū ꝙ det eucharistiā il-
li cuius tñ cōscientiā ignorat: sed cuꝫ
eque bona ⁊ tuta ꝯsciētia: imo tuti-
ori pōt eū cōicare q cōfessus est sine
sui licētia habēti ptātem: sic illuꝫ qui
cōfessus est de licentia sua: vel sibi: qꝛ
nec etiā vicari⁹ curati reuelat sibi cō
fessionē: cū idē curat⁹ dat illi cōioneꝫ
vnde equalit scire dꝫ cōscientiā ꝯfes
si vicario superioris: sic scit cōsciētiā
talis cōfessi vicario suo. Et debꝫ cu-
ratus p̄sumere ꝙ meli⁹ cōfessus est q
ꝯfessus est ei quē papa vl' eps elegit
in ꝯfessorē p totū mundū vel dyoce-
sim suā q̄ꝫ q cōfessus est illi queꝫ ele-
git ip̄e ꝓuidēdo de ip̄o suis s̄ubditis:
cū eps nō debeat h° ꝯmittere nisi virꝭ
potētib⁹ opere ⁊ sermone: vt de of.
ordi. c. inter cetera: vl' etiam q̄ꝫ ei qui
ꝯfessus est illi quē elegit ip̄e ꝓprio ar
bitrio de licētia curati gn̄alis: ⁊ hoc
nisi cū esset excōicat⁹ vel notori⁹ pec-
cator: naꝫ tūc añq̄ꝫ det eucharistiā dꝫ
ei clare cōstare de absolutiōe ab hi⁹.

Quart⁹ effect⁹ est ꝙ peccata cōfessa
habēti talē cōmissionē nō tenet iteꝝ
cōfiteri ꝓprio sacerdoti: vt declarat
Jo. xx. in extrauagan. q̄ incipit Uas
electionis.

Quint⁹ effect⁹ est ꝙ p hāc ꝯmissiōeꝫ
fit iudex qui prius nō erat. Cum eniꝫ
ad absoluēdū requirat ptās ordinis
⁊ iurisdictiōis: licet ab hñte ordineꝫ
⁊ iurisdictionē: vl' iurisdictioneꝫ tm̄
possit h° audiētia ꝯmitti habēti ordi
nē: licet nō hēat iurisdictioneꝫ: puta
simplici sacerdoti: ita nō curato sicut
curato: nō tñ ecōuerso. Sacerdos nō
curatus pōt hoc cōmittere: vel cura
to: vel sacerdoti: ⁊ rō diuersitatis ē:
qꝛ nō equalit he due ptātes trāsfun-
dunt. Habēs. n. ordinē ex sola cōmis
siōe nō trāsfert ordinē: s; solū ordina
tio sacramētalis transfert: siue sit iu-
dex siue nō. s; iurisdictio ab habente
eā ordinarie sola cōmissiōe transfert
indifferent ꝓuato q nullā habebat: ⁊
ei qui hēbat aliquā: s; nō istā respe-
ctu ip̄ius.

Sext⁹ effect⁹ est. ꝙ q audit cōfessiōeꝫ
nō iure suo pdit ptātē suā: delegante
mortuo vl' amoto: ⁊ idē forte est ip̄o
excōicato vl' suspēso: nisi in cōfessione
iam inchoata quā audiuit: ex tūc q̄si
ex iure suo: sic etiaꝫ pdit ptātem illo
reuocāte: qꝛ soluit iudiciū ꝓhibente
illo qui iudicare iussit. Unde sic ep̄o
mortuo vl' translato officialis cessat
in causis: sic debet cessare pñiarius in
cōfessionib⁹ audiēdis: nisi ꝙ absoluē
dꝫ de peccatis iam auditis. glo. in. c.
gratū ⁊ relatum de of. ⁊ po. iudi. de
le. qꝛ mandatum expirat per mortem
mandatoris. Similiter si dedit con-
fessorem monialib⁹ expirat ptās: nisi
eēt rector earū cui ex officio q̄si ꝑora
tus vl' rectorie eēt audiētia ānexa: ⁊
tūc esset q̄si ordinari⁹. Uideret tñ ꝙ
nō similiter ita expiraret ptās dele-
gati delegāte excōicato: vel suspēso:
sic mortuo vel āmoto: quia in p̄mo

casu retinet delegans iurisdictionem licet nõ vsũ:in secũdo aũt neutrũ retinet. Ad hoc aũt ꝙ delegat⁹ vtaẽ iurisdictione req̃riẽ ꝙ delegat⁹ in delegando quidẽ habeat iurisdictionẽ ⁊ vsũ eius:qꝛ delegare est vsus iurisdictiõis. ſ postꝗ delegauit nõ requiriẽ ꝙ habeat vsũ:qꝛ vsus ei⁹ nihil facit ĝ ꝛc. Posset tñ dici ꝓbabiliter ꝙ si ep̃us non existens excõicatus:vel suspensus instituit officialem vel penitentiariũ ⁊ postea excõiceẽ nihilominus vterqꝫ p̃t ꝓcedere in officio suo qꝛ vtiẽ vice eius qui iurisdictionẽ habet licꝫ non vsum per se. Si aũt iam erat excõicatus officialis nil agit. qꝛ institutio vel cõmissio nõ tenuit.

¶ De penitẽtiario võ videẽ secus.quia etiã non sacerdos vel non cõsecrat⁹ q̃ minus habet ꝙ excõicatus ↄmittẽ põt.qꝛ non minus est cõmissio ꝙ permissio.quia iure suo sacerdos audit cõfessionem.⁊ cõmittens tñ est causa sine qua non ꝓpter parrochiarũ diuisionẽ ⁊ eccl'ie ꝓhibitionẽ.qñ aũt cõmittens moriẽ vel ãmoueẽ nõ est differentia inter cõmissarium in foro penitentiali aut iudiciali.qꝛ vtriusqꝫ potestas expirat quãtũ ad negocia non incepta.

¶ Capitulũ decimũ de differẽtia inter fratres p̃sentatos ẽm formam cleñ. dudum.⁊ differentia inter sacerdotes curatos.

FRatres p̃dicatores habent priuilegiũ ꝙ ep̃is mortuis qui ipsis suã dederunt auctoritatem vel cõmiserũt possunt vti ea auctoritate quousqꝫ fuerit ꝓuisũ ecclesie de pastore.

Item nõ ꝙ per istos effectus non hꝫ cõmissio effectũ in p̃sonis ordinũ reprobatorꝝ.de quib⁹ diciẽ in.c.i.de reli.do.li⁹.vi⁹.hec Pe.de pal.

¶ Nota vlterius differẽtiam inter predictos fratres sic p̃sentatos ⁊ curatos.nam p̃dicti fratres ex tali p̃sentatiõe ⁊ cõmissiõe possũt audire omnes parrochianos omniũ curatorũ illius dyocesis vbi sunt p̃sentati sed non aliarũ dyocesũ.⁊ non possunt hꝫ cõmittere alicui.Sed curati nõ possunt audire inquãtũ curati nisi parrochianos suos tñ.alios nõ nisi cuꝫ licentia ep̃i vel curatorũ eorũ ⁊ possunt hoc cõmittere alteri .s. audire suos parrochianos. Nota etiam aliam differẽtiaꝫ ẽm Lan.⁊ Fran.zaba. in cle.dudum. Nam curati possũt audire cõfessiones.⁊ eorũ vicarij sibi sꝫditorũ in dyocesi sui ep̃i ⁊ etiam extra dyocesim.sed fratres electi ⁊ presentati ẽm formaꝫ cle. dudum.de sepul. de qua.s̃.non possunt audire seu absoluere extra dyocesim.nisi sũt p̃utati ⁊ si secus fieret quãuis confessi possent ex ignorantia excusari tañ quo ad ecclesiã nõ essent absoluti licꝫ si cõstaret eis deberẽt iterũ cõfiteri eis ⁊ infra dyocesim absolui a predictis.

¶ Sed si sine p̃dicta solennitate cõmittereẽ fratrib⁹ ab ep̃o vel a curatis auctoritas audiendi cõfessiones simpliciter tunc possent etiã extra dyocesim audire sic alij vicarij eorũdẽ.

¶ De casibus ep̃is reseruatis nec curati nec dicti fratres p̃sentati possunt absoluẽ nisi inquãtũ fuerit a dyocesanis cõcessum.

¶ De casib⁹ multiplicib⁹ ep̃o reseruatis

de quibus agit in fi. clem. dudum. de sepul. Capitulum .ii.

S Ciendum: quod varie sunt opiniones doctorum in dictis casibus. Aliqui enim ponunt plures: aliqui pauciores. Unde materia ipsorum casuum non est bene clara. Et in summa pysana dicit. quod Benedictus papa .ii. in extrauagan. inter cunctas. declarauit quatuor esse casus episcopales de iure. Primus .s. peccatum clerici per quod incurrisset irregularitatem. Secundus de incendiariis. Tertius de peccato pro quo inducenda est solennis penitentia. Quartus de excommunicatis maiore excommunicatione. Item declarauit quinque esse casus episcopis reseruatos de approbata consuetudine. Primus est peccatum homicidii voluntarii. Secundus est peccatum falsariorum. Tertius est peccatum violantium ecclesiasticam libertatem. Quartus est peccatum violantium ecclesiasticam immunitatem. Quintus est peccatum sortilegorum diuinatorum et incantatorum. quamuis autem dicta extrauagans fuerit reuocata per cle. dudum. extra de sepul. tamen quantum ad dictos casus nil innouatum fuit. et si alia ibi contenta sint. et sic videtur quod adhuc illi remaneant. et addit in pysanella quod possunt nihilominus episcopi in suis episcopatibus casus eis reseruare prout videtur eis expedire. sicut possunt constitutiones facere. et multo magis consilium synodale vel prouinciale: a quorum sententiis religiosi non valent absoluere. Jo. an. in. c. si episcopus. de pe. et remi. i glo. z. li. vi. predictis casibus addit post crimen enorme et publicum homicidium. et sortilegium. oppressionem puerorum etiam ex casu. incestum. corruptionem monialium. coytum cum brutis. matrimonium clandestine contractum vel contra interdictum ecclesie. periurium. falsum testimonium. blasphemiam dei et sanctorum. Hostien. vero in summa ponit omnes predictos casus et addit peccatum contra naturam. et etiam quodlibet enorme quod particularis vel generalis consuetudo reseruat ipsis episcopis: in quibus aliquando episcopi remittunt peccatores ad sedem apostolicam propter enormitatem criminum: et ad terrorem aliorum. hec Hostien. Ego tamen non legi adhuc esse aliquod peccatum precise ita enorme a quo non possit absoluere episcopus subditum: dum tamen non habeat aliquam sententiam excommunicationis annexam: quamuis autem possint absoluere: si aliquando ad curiam mittant bene faciunt.

Guil. duran. et speculator in repertorio suo vltra predictos casus addit alios. s. deflorantes virgines vi oppressas: vel seductas. Contrahentes post votum castitatis emissum. Fornicationem cum iudea vel sarracena. Concipientem plerumque per adulterium: quam vir credit suam. Procurantem aborsum vel sterilitatem in se vel alio. Contrahentes matrimonium post sponsalia iuramento firmata. Cognoscentem carnaliter baptizatam ab eo. vel cuius confessionem audiuit. Tenentem ad baptismum vel confirmationem filios vel filias extra necessitatem. Baptizantem proprios filios extra necessitatem. Uerberantem patrem vel matrem: et vsurarios: et tandem sic concludit. Tot casus ponere nihil aliud est quam sacerdotum potestatem restringere quam eis plenarie data est a Christo. Unde breuiter dico sacerdotes omnia posse quo ad forum spirituale quam non sunt specialiter in iure episcopis reseruata: et que non sunt ipsis sacerdotibus directe vel per aliquam consequentiam interdicta arg. c. at si clerici.

de iudi. & c. nuper. de sen. excõi. Hoc tñ fateor q̃ vbicũq; fuerit aliqđ graue delictũ vel enorme superioris est iudiciũ requirẽdũ. & idẽ dico in omnib⁹ casib⁹ in qbus est gñalis cõsuetudo ecclie q̃ sint ipsis epis reseruati.

¶ Cõclusio Jo. de lignano.

Jo. de lignano in declaratiõe quam facit sup. c. omis. de pe. & re. pbat & cõcludit ex dictis imediate p Guil. & Spe. & ex cle. dudũ fratres pdicatores & miores pñtatos p audientia cõfessionũ posse absoluẽ ab oibus casib⁹ peccatoꝝ: exceptis pcise illis q in iure reseruant̃ epis. Sed a casib⁹ q̊s epi sibi reseruãt: vel de cõsuetudine sue dyocesis: vel ex suo bñplacito vl̃ p cõstõnes suas synodales vel puinciales posse absoluere: etiã si epi dictos casus non cõcedant: & pbat sic cle. dudũ đ sepul. statuit q̃ dicti fres non possint absoluere: nisi a casibus a qbus possunt curati absoluere q eis pmittunt̃ a iure nisi ipi epi vellẽt aliq̊d plus cõferre eis. Sed & Guil. dicit q̃ non obstat q̃ doctores ponant mltos casus epis reseruatos: curati eni pñt absoluẽ ab oib⁹ occultis q̃ nõ sunt in iure epis reseruata: & nõ sunt ipis sacerdotib⁹ directe vel p aliquã cõsequẽtiã interdicta. lz ergo epi possint reseruare certos casus qui de iure cõpetũt inferiorib⁹: nõ tñ hoc possunt simpliciť: nisi in duob⁹ casib⁹ ſm Guil. dupliciter. s. directe. s. cũ aliqui fuerint legitie in crimine dephensi q̃ merito fuerit tali ptãte puandi. Secũdo indirecte. s. per aliquã cõñam vt cũ aliqs casus euenerit in q̊ ad vtilitatẽ cõem expediat q̃ talem casum retineat: & nõ aliť. 25. q. 2. c. de ecclasticis. Nõ autẽ expedit vtilitati cõi reseruare tot casus: q̃ hoc est ponẽ laqueos in via salutis. Sed si aliquis pur velit defẽdere plures casus posse epos rõnabil̃ reseruare q̊ ad sacerdotes prochiales: cũ sint đ foro eporũ & eoꝝ cõstõnib⁹ sbiecti: tñ hoc nõ possunt facere epi erga pdictos fratres qui exẽpti sunt: nec eoꝝ ordinatiõibus sbiecti: vt ex̃ de excess. pla. c. nimis pua. Cũ ergo nõ possint dicti fratres absoluere a casib⁹ reseruatis in iure epis: vt dicit̃ in dicta cle. dudũ. g̊ pñt ab omib⁹ aliis absoluẽ: videlicz de cõsuetudine reseruatis pticularis loci vl̃ synodali cõstõne: vnũ negãdo: aliud tacẽdo cõsentit. di. 25. c. q̃lis nec pñt plati dictã cõcessionẽ reuocare: vel defalcare: nec directe negando lĩam audiẽdi: q̃ nihilomin⁹ hñt eam p cle. dudũ: nec indirecte phibẽdo prochianos ne cõfiteant̃ eis ex̃ de puile. c. quanto. nec p retentionẽ multoꝝ casuũ: q̃ fieret in fraudẽ legis qđ fieri nõ dz. vt. c. cõstitut⁹. de cõcess. pben. Sileat g̊ Jo. mo. hoc q dicit q̃ si eps pt artare ptãtem ordinariã curatoꝝ: pt mltomagis artare potestatẽ extraordinariã ipsoꝝ fratrũ: quia qđ p supiorẽ cõcedit̃ p inferiorẽ artari vl̃ reuocari nõ pot: vt di. 21. c. inferior. Ad cõstõnem aũt cle. de priuil. religiosi. vbi dr̃ q̃ a casib⁹ ordinariis reseruatis queq̃ absoluẽ nõ psumãt. Rñdendũ est q̃ hoc intelligẽdũ est de casib⁹ in iure reseruatis: sicut intendit cle. dudũ. nõ aũt p cõsuetudinẽ vl̃ statuta alioꝝ platoꝝ q̃ illa remouet papa in dicta clem. dudũ. a quibus pñt

dicti fratres absoluē: ꝛ ꝑ cōsequens videt̄ qcquid dicat̄ ꝑ modernos vel antiquos de talib⁹ casib⁹ ꝑ epos reseruatis totū reuocat̄ ꝑ cle. dudum. speālit̄ quantū ad dictos fratres. si eni constō posterioꝛ licet nō faciat mentioēm de ꝑoꝛi ipsā reuocare noscat̄. c. licet. de cōsti. li. 6. multomagis reuocari debēt dicta doctoꝝ: si in cōtrariū ꝑmulgent̄. hec Jo. de ligna. Sed frā. zaba. post Lan. dicit. ꝙ de casib⁹ epalibus nō potest dari doctrina: cū dependeat ex cōstitutioīb⁹ ipoꝝ epoꝝ ꝛ doctrina. ꝛ quāuis Lan ꝺ. dicat. ꝙ habens irregularitatē quā solus papa tollere pōt: nō pōt absolui a peccato ante dispensatioēm. Fran. zaba. dicit cōtrariū. s. ꝙ pōt absolui a peccato remanēte macula irregularitatis.

Quia ergo nō est clarū q sunt cas⁹ epis reseruati in iure cōi: ideo tutioꝛ via est in hi⁹ ꝙ fratres si possūt sciāt ab epo q̄s casus vult sibi reseruare: ꝛ ꝺ illis nō se impedire. omēs vero alios casus sibi faciāt cōcedere.

Certū est aūt s̄m omēs ꝙ absolutio ab excōicatiōe maioꝛi reseruat̄ epis. Jtē dispēsatio vel ꝯmutatio votoꝝ. Jtē relaxatio quoꝛūdā iuramētoꝛū. Dispēsatio ꝟo incertoꝛū: an ꝑtineat ad epm vel ad aliū: habet̄. s̄. in. z. parte summe ti. de resti. c. 4. ꝛ ibi diffuse Fran. zaba. in cle. dudū. in glo. super ꝟbo cōcessa. dicit glo. Jo. an. Lan ꝺ. Pau. Stepha. ꝛ Zenze. tenē ꝙ epus possit reseruare casus de quib⁹ curati poterāt añ hanc ꝯstitutionē dudū absoluē: ita ꝙ reserua° ꝑiudicet fratrib⁹: idest ꝙ etiaꝫ non poterūt tunc ab ipis reseruatis casib⁹ absoluere: qꝺ est cōtra hoc qꝺ hic dicit Jo. de ligna. Et intelligit̄ ista reseruatio casuū epaliū de actib⁹ exterioꝛib⁹ cum effectu: ꝛ nō de interioꝛib⁹. videlicet si q̄s desiderauit vel etiā quesiuit alium occidēre: istud homicidiū coꝛdis nō est de casib⁹ reseruatis epis.

Dicit etiā Pe. de pal. ꝙ incestus qui cōmittit̄ a pueris q nō habēt vsum rōnis nō est de reseruatis epis: quia nec per h̄ tollit̄ virginitas: nec causatur affinitas.

Capitulū. 12. ꝺ sacerdote q absoluit aliquē a casu a q̄ nō pōt absoluere.

Et nota. ꝙ si cōfessoꝛ qcunqꝫ aliquē absoluerit de aliquo peccato a q̄ nō pōt: siue ꝙ ē reseruatus epo: siue ꝙ nullā habꝫ auctoꝛitatē: quāuis grauiter peccet: ꝑcipue quādo absoluit scienter vel ex ignoꝛātia iuris crassa: tñ ex h̄ nō incurrit aliquā censuram: vel excōicatiōnē: siue sit clericus secularis: siue religiosus talis absoluens s̄m Fran. zaba. ꝛ Zenze. sed tenet̄ illū quē sic absoluit auisare de erroꝛe suo: si ꝯgnoscat: vel pōt inuenire: ille tam̄ quo ad deum excusat̄: dum hoc ignoꝛat. Et qꝺ dictum est ꝙ cōfessoꝛ dꝫ illū auisare quem absoluit: cū nō posset: intelligit̄ qñ fieri nō pōt sine scandalo notabili. vñ in cōsilio Basileēn. quidam multū periti habita sup h̄ collatiōe dixerūt ꝙ talis cōfessoꝛ petat auctatem a superioꝛi sup h̄ casu a quo non potuit absoluere: ꝛ tamē absoluit: q̄ habita vocet illum queꝫ absoluerat cū nō posset: ꝛ per aliquem modum coopertū interroget ꝺ aliquib⁹ que

sibi est

sibi est cõfessus quasi volẽs se meliꝰ informare: ac si plene nõ intellexisset: ⁊ si q̃ alia crimialia postea cõmiserit ⁊ sic ab omibꝰ iterũ absoluat: detũc alia s auditis ⁊ prius. Uel si magnũ scandalũ ex hoc timeret: ac ꝗ ꝑdictꝰ modus seruari nõ possꝫ absoluat ab sentem: si ab vltima confessiõe credit ꝑseuerasse talẽ in gratia: aut vt aliĳs placuit: cum ex hoc timeret notabile scãdalũ eueniri: ↄmittat Christo summo sacerdoti: ꝑsertim qñ multitudo est sic neglecta: vl' multũ distat a loco vbi est cõfessor.

Sed si religiosus absolueret aliquẽ ab aliq̃ snia excõicatiõis suspensionis vel interdicti in iure posita incideret in excõicatiõem: a qua nõ possꝫ absolui citra sedem aplicam cle. religiosi. de ꝑuil': secus si absolueret a sententia hominis: quia tũc non incurreret ꝭm Pau. quãuis grauit peccarꝫ. ꝭ clerici seculares absoluẽdo a sententĳs iuris: quãuis ⁊ ipsi male faciãt nõ tam aliquã incurrũt censurã.

Capitulũ .13. an in generali ↄcessiõe ↄtineat speãlis.

Nota etiã ꝗ vt dicit Jo. an. sup .c. tua nobis. in glo. ex de of. vica. Si eps dedit vicariũ gnãlem: ⁊ in mãdato aliqd exꝑssit de his q̃ requirũt speãle mandatũ secuta generali clã: ⁊ omia alia q̃ per nos possumꝰ. etiã si mandatũ exigant speãle: ꝭm Hosti. satis videt ꝗ talis etiã possit speãlia adinstar ꝓcuratoris: secus si aliqd de speãlibꝰ nõ fuisset ibi exꝑssum. hec Jo. an.

Quod videt intelligẽdũ quantũ est de vtute verboꝝ: ⁊ in foro ↄtentioso. nam si in foro ↄscientie aliꝭ cõstaret de intentiõe cõferentis auctem ꝗ ille intenderit h': etiã si non exꝑssisset aliqd in gñali cõcessiõe intelligerent speãlia. 22. q. 5. c. humane. ⁊ hoc idꝫ dici põt de auctoritate data ab epo cõfessoribꝰ. q. s. dicẽdo Do vobis auctoritatẽ meã in cõfessione: nõ intelligit ꝓpter hoc concessisse casus suos nisi alicui cõstaret: ꝗ per hec vba generalia intẽdit casus suos cõcedere: ꝭ dicendo istũ ⁊ illum: ⁊ omẽs alios meos casus: tunc intelligit totuꝫ dedisse.

Capitulũ .14. qd possint penitentiarĳ curie Romane.

Et nota ꝗ penitẽtiarĳ minores in curia pñt absoluẽ vndecũqꝫ veniẽtes ab omnibꝰ casibꝰ peccatoꝝ: ⁊ sentẽtĳs epis reseruatis: habẽt. n. auctoritatẽ q̃si epaleꝫ in foro penitẽtie ⁊ maiorem quo ad quosdã casus excõicatiõis ⁊ dispensatiõis. Sũmꝰ vo penitẽtiariꝰ adhuc hꝫ maiorẽ in pluribꝰ aliĳs casibus excõicatiõis ⁊ dispensatiõis.

Capitulũ .15. qd fiendũ qñ ↄfessor non intelligit penitentem.

Nota vo ꝗ cũ cõfessor nõ intelligit penitẽtẽ: aut experiẽtia lingue: aut ex dormitiõe aut ex distractiõe mentis ad alia applicate vl' ex alia cã ꝭm Jo. de neapo. in qdlib. ꝗ cũ sacramẽtal' ↄfessio ꝑexigat ↄfessionẽ: ↄfessio vo iportat reuelatiõeꝫ q̃ nõ pt eẽ nisi relatiõe vnius. s. cõfitẽtis ⁊ ꝑceptiõe alterius. s. cõfessoris. quia si alterũ istoꝝ deficit in ꝑfato casu: credo de illo peccato nõ esse factam cõfessionem: ⁊ per ↄñs

nō impendi absolutionē. hec ille. Si tñ nō hoc facit: ⁊ cōfessus q̄dem de h̄ nō ꝑpendit absolutus est coraꝫ deo: nec tenet iterare quousq; nesciat illū nō ꝑcepisse: seu ītellexisse peccata sua ⁊ hec vera sūt de peccatis grauibus idest mortalib⁹: que sūt de necessitate cōfitenda. non aūt de venialib⁹: ad q̄ q̄s nō tenet de necessitate: ⁊ vbi talia modica raro obaudiunt ab eo q̄ al's ꝯgnoscit personā.

Explicit ꝑma ps q̄ fuit de potestate seu auctoritate ꝯfessoris Incipit secūda pars que erit de scientia ipius: que erit duplex. prim⁹. §. scilicꝫ q̄ duplex est clauis ordinis. scilicet scientie ⁊ potentie.

Dicto d̄ ptāte cōfessoꝝ: nūc vidēdū est de ipoꝝ scia. Est eni duplex clauis ordinis. s. clauis scie: ⁊ clauis potētie. Uñ Christus Petro dixit: Tibi dabo claues regni celoꝝ. Math. 16. Nō tñ q̄ ista scia nō dicit clauis: s; ipa potestas discernēdi atq; examinādi: siue ꝯgnoscedi in foro ꝯsciētie: ⁊ ptās determinādi: seu diffiniēdi cām. idest ligandi ⁊ soluēdi dicit clauis potētie Ista vero duplex ptās est vna in essentia: sed duplex in effectu. Scientia aūt acquisita non est clauis sed bene iuuat vti claui. ⁊ de his claub⁹ habes di. 20. per totū.

Quāta scientia requiratur in confessione. §. 2.

De quātitate scie cōfessoris. quātā. s. oporteat eū habere peritiā. dicit Augu. de pe. di. 6. c. oportet vt spūalis iudex sciat cognoscere ꝗcquid debꝫ iudicare. Dic Tho. in 4. di. 17. in expositiōe littere Hec sciētia ⁊ si non sit maior: tñ dꝫ esse tāta vt sciat discernere inter peccatū: ⁊ nō peccatū: ⁊ peccatū mortale ⁊ veniale: ⁊ si in aliq̄ esset dubita⁹ sciat dubitare vt possit ad peritiores recurrere. Alb. aūt. 4. dicit q̄ nō tenet sacerdos scire discernē: nisi in cōi q̄ sint capitalia: ⁊ q̄ mortalia cōia: ⁊ q̄ venialia ex gñe. Sed hec nesciens dicit idē: puto q̄ peccat mortalit talis audiēdo ⁊ eū institués plus peccat q̄ ipe: ⁊ eū ꝑmittēs institutū ministrare si sua interest talē ꝓhibere. Dicit etiaꝫ q̄ in ꝑplexis casib⁹ sacerdos ecclesie ꝑrochialis debet esse ita discretus: vt talia difficilia esse sciat: nec esse ꝓcedendū in eis sine superioris cōsilio vel auctē. hec Alb. in. 4. Guil. durañ. in sūma sua dicit q̄ q̄tiens cōfessor se ingerit ad cōfessiones audiēdas: totiēs se offert ad respōdendū de q̄libet: ⁊ interdū de casib⁹ inopinatis ⁊ al's inauditis: ⁊ q̄stionibus seu casib⁹ valde ꝑplexis. Debet ḡ cōfessor scire discernere inter peccata: ⁊ differētias peccatoꝝ. Und̄ scire dꝫ cōfessor si ea q̄ exꝑmit sibi penitēs sint peccata vl' nō: puta an bella ꝑncipum ⁊ ipoꝝ exactiōes sint licita: vel ne: ⁊ vtrū cōtract⁹ qui fiūt sint liciti: vl' illiciti: ⁊ qñ ad restōnem teneat: ⁊ qñ nō: ⁊ an ei debeat ꝓhibere cōmunionē: vel cōcedere: q; si cōfessor iudicat licitū qd̄ est illicitū: taꝫ confessor

q̄ penitẽs in foueã cadunt:nisi forte ꝓbabilis ignorãtia eũ excuset: puta si hꝫ aliquẽ doctorẽ auctenticũ ⁊ famosũ:cuius opinioni innitit. Unde si cõfessor nõ est expert⁹ in casibus: ita q̄ nec nouit dubitare nec per se iudicare cũ periculo anime sue audit cõfessiões. Hec guil.

Pe. de pal. in. 4. di. 19. ostẽdit maiorem sciam requiri in eo q se ingerit: q̄ in eo qui ponit ad hoc a superioribus suis ex obediẽtie iniũctiõe: ⁊ de ꝑ pt itelligi dictũ rigorosũ Guil. dura
ñ. ȯ secũdo dc̄m Tho. ⁊ Alber. Dic̄ enĩꝫ ipse Pe. Omis sacerdos hꝫ clauem sciẽtie ⁊ potẽtie: idest auctoritatẽ discernẽdi ⁊ potentiã ligandi ⁊ soluẽdi: lꝫ multi nõ habẽt scientiã debitã: ⁊ ecõuerso. Multi non sacerdotes habẽt sciam qui nõ habẽt auctoritatem discernẽdi: secũdi qdem sine peccato: ꝫ p̄mi cũ peccato suo si hoc ꝓcurarẽt: al's si inuiti ponerẽt excusati sunt: si ꝓposuerũt impedimẽtum nec sũt auditi. Mun⁹ enĩ in iudiciũ iudicãdi necessariũ est: ⁊ põt ad h͛ ꝯpelli. s. ad offĩm iudicandi ⁊ ad p̄latiõem carens scia: ⁊ tũc nõ peccat: sicut in religionib⁹ cõsuetũ est fieri. Et qȯ dicit Gregl. q̄ si indign⁹ est non debet obedire: ⁊ si dignus dꝫ obedire: intelligendũ est de illo qui habet defect⁹ qui sunt iuris: videlicꝫ irregularitas ⁊ tũc nõ debꝫ obedire: nisi ab eo per dispensationẽ ꝓmoueat. al's tñt religiosus obedire: alioqn q̄libet religiosus bon⁹ q reputaret se indignũ refugeret: ⁊ sic soli indigni ꝓmouerẽt ⁊ ponerent. Qui vȯ nõ coact⁹: ꝫ spõte accipit ptãtem siue p̄latiõis: siue audiendi ꝯfessiões nõ habẽs sufficientem sciam peccat. Sed q inuitus ⁊ coactus nõ accipit ꝫ suscipit nõ peccat. Uñ sine peccato ab inscio haberi ⁊ suscipi pt: ꝫ accipi nõ pt ptãs iudicãdi sine peccato. hec Pe. Si tñ in eo esset tanta ignorãtia q̄ omino impet⁹ esset: qꝛ nec etiã scit que Tho. ⁊ Alb. dicũt. s. credo q̄ nõ excusaret a peccato: etiã si ex obediẽtia iniũcta poneret se ad id ad qȯ omino ineptus est: cũ periculo aiaꝝ.

An cõfessor teneat scire an peccata in confessione audita sint mortalia vel venialia. § 3.

Verũ autẽ cõfessor teneatur scire de omib⁹ que sibi dicunt in cõfessiõe: an sint mortalia vel venialia.

Henric⁹ in q̄dlibet. sic ꝛ͛ndendo distinguit. Peccata sũt in duplici genẽ Quedã sũt peccata qꝛ ꝓhibita. quia si nõ essent ꝓhibita nõ essent peccata vt sũt omĩa q̄ sunt de iure positiuo vt audire missã die dñico: semꝉ in anno cõfiteri ⁊ cõicari: ⁊ hi⁹: Et talia tenet q̄libet confessor scire: nisi habeat cãm rõnabilem q̄ eum excuset: vt si forte tpe ꝓhibitionis erat in terra longinq̄ vel in carcere. Alia sũt peccata: nõ qꝛ ab homie ꝓhibita: ꝫ quia ȯ natura sui mala sunt: etiã si nõ ꝓhibeant: ⁊ horũ q̄dam sunt capitalia: vt supbia luxuria ꝛc. Hec enĩ sũt q̄si elemẽta ⁊ p̄ncipia que de necessitate quẽlibet cõfessorẽ scire oportet.

Quedã vȯ sũt peccata q̄ sũt species peccatoꝝ capitaliũ: vt illa q̄ recipiũt hoꝝ p̄dicatiõeꝫ. vt fornicatio ⁊ ebrietas ⁊ hi⁹. Fornicatio vero luxuria

quedaȝ est: ⁊ ebrietas quedā gula. ⁊ hoꝝ peccatoꝝ spec es: qdam sūt que importāt malū de substātia sui act⁹: eo ꝙ statim nominata habeāt ānexuȝ malū: vt fornicatio. ⁊ de talib⁹ etiam ꝯfessor scire tenet vtrū sint mortalia vel nō: vt venialia. Quedā vō de sb stātia sui act⁹ nō habēt deformitatē ꝫ ex libidine faciēte sic ꝯgnoscē vxorē ꝓpriā nō est peccatū de se: tñ posset qs vxorē cū tanta libidine ꝯgnoscere ꝙ essȝ peccatū mortale: vt si eaȝ ꝯgnosceret: si etiā nō esset vxor eius ⁊ de talib⁹ nō oportet ꝙ ꝯfessor sciat vtrū sint mortalia vel venialia: qꝛ nec ꝯfitentē frequēter scire oportet. Alia sunt peccata q̄ sunt filie peccatoꝝ capitaliū: vt illa peccata quoꝝ fines terminant ⁊ ordinant ad fines capitaliū sic dolus: ⁊ acqsitio rei iniuste. ⁊ de talib⁹ peccatꝭ frequēter opiniones sunt ꝯtrarie inter doctores: ⁊ de talib⁹ nō tenet simplex curatus nō ordinari⁹ scire vtꝝ sint mortalia: vl' nō. Curat⁹ aūt ordinari⁹ vt epūs ⁊ archieps: ⁊ ceteri alij supiores plati tenent scire: qꝛ ipi sūt purgatores ⁊ tenent alios purgari facē ⁊ illuiare: ⁊ iō tenet scire nouū ⁊ vet⁹ testm̄: ꝫ ille. Caueat aūt ꝯfessor ne sit pceps ad dandā sniam de mortali: qñ nō est certus ⁊ clar⁹: ⁊ vbi in aliq̄ mā varie opiniōes sūt q̄ pluriū ⁊ solenntū doctoꝝ: vtrū sit licitū vl' illicitū: sic ō nō soluēdo decimas vbi nō est ꝯsuetudo: parati tñ sūt ad dandū si ecclesia peteret qō qdam dicūt eos esse i statu damnatiōis: vt Inno. Alij vō dicūt ꝙ nō: vt Tho. Io. an. ⁊ Archid. ⁊ de emptiōe iuriū mōtis Florētie: vl' impręstitꝭ Venetoꝝ qō qdam dicūt esse vsurā: alij licitū dicunt ⁊ multis hi⁹. ¶ Cōsulat tñ semp ꝙ tutius est a talib⁹ abstinere. ex de spon. c. iuuenis. nō tñ ꝯdemnet coñrium faciētes: seu ꝯtrariā opinionē tenētes: nec ꝓpter h̄ deneget absolutionē. Sed vt dicit Guil'. dicat ꝯfessor ꝙ illud faciendo nō est tutū: sed dubium: ⁊ ideo bñ sibi ꝓuideat. Si aūt oino cōscia cōfessoris dictaret illud esse mortale ⁊ nō posset cōsciam deponē qō tam̄ dȝ: ad cōsiliū sapientū recurrat ⁊ nullo mō dȝ facere cōtra cōsciam: qꝛ peccaret mortalit. 28. q. i. c. deinceps. §. ex his. iūcta glo. Sed cū illud tale esset cōtra cōem opinionē doctoꝝ: ⁊ cōiter sic seruat a sapientiorib⁹ quāuis aliquē doctorē audiret cōtrariū tenere nō dȝ illi ō leui adherē. Quō vō quis debeat deponere in hoc cōsciam erroneā vel scrupulosam habes. s. in pma parte ti. z. c. de conscientia.

¶ Q̄ iteranda est cōfessio in sex casib⁹. §. 4.

Scire etiā tenet cōfessor' qui sūt illi casus in qbus tenet qs iterare cōfessionē: ⁊ sunt quatuor fm Pe. de pal'. duo vō sūt ex parte cōfitentis.

Prim⁹ fm Pe. Tho. Ray. Hosti. ⁊ omēs alios. s. qñ aduertent tacet aliqō: qd est mortale: vel credit: vl' ꝓbabilit dubitat esse mortale ex verecundia vl' alia causa iniusta. tūc etiaȝ mortalit peccat cōmittēdo fictioneȝ in sacramēto ⁊ notabilē irreuerētiā ⁊ iterare tenet taleȝ ꝯfessionē. Si tñ talis cōfitet eidem cui ⁊ prius. ⁊ ille

habeʒ in memoꝛia peccata eius suffi/
cit dicere illud occultatũ ⁊ illã fictio
nẽ ẽm Guil. durañ. imo etiã si nõ ha
beret i memoꝛia: vt pʒ in fi. 4. casus.
Sed si dimitteret ex aliq̃ iusta causa
puta qꝛ ꝓbabilr̃ dubitat euʒ solici/
tantem ad maluʒ de quo cõfitet̃ vel
reuelatoꝛem confessiõis: vel dicendo
id cũ sit confessoꝛ manifestaret pecca
tũ qͦ audiuit: puta si iniuste absoluit
cũ nõ debeat: ⁊ in his casibus nõ ha/
bẽdo copiã nisi talis cõfessoꝛis cui cõ
f tẽdo aliqd ꝑdictoꝝ sequeret̃: tũc sa
tis videt̃ qꝛ sit excusat⁹. Dicit etiã ꝑ/
dict⁹ durañ. qꝛ si ex ignoꝛãtia crassa:
⁊ supina aliqd retinuit moꝛtale: quia
noluit cogitare de suis peccatis te/
net̃ totũ iterare. sec⁹ si ex ignoꝛãtia ꝓ
babili: qꝛ tũc solũ illud qͦ dimisit.

¶ Secũdus est ẽm Tho. ⁊ Pe. qñ non
impleuit pniam seu satisfactioneʒ in/
iunctã ꝓ moꝛtalib⁹ ex cõtemptu vel
ex negligẽtia: ⁊ est oblitus ei⁹: si eniʒ
ei⁹ recoꝛdaret̃ adhuc posset ꝑficere:
⁊ tũc ꝑficiendo iterare nõ tenet̃: ⁊ ꝑ/
cipue qñ nõ est sibi ꝑfixus terminus:
quẽ nõ possit trãsgredi: q̃uis sibi sit
declaratũ in q̃ ipam debeat facẽ vel
in alio tpe ipam supplere eoipso aũt
qꝛ facit sibi ꝓpositum nõ implendi pe
nitentiã sibi iniunctã ꝓ moꝛtalib⁹ ex
negligẽtia vel cõtemptu peccat moꝛ
talit̃: quia tenet̃ ad illam sͣb ꝓcepto.

¶ Secus vͦo ẽ de pnia iniũcta ꝓ venia
libus: ad quã nõ tenet̃ de necessitate
ẽm Tho. Idem si pniam iniũctam ꝓ
moꝛtalib⁹ dimittet ex ipossibilitate
puta infirmitate: ⁊ hi⁹. Posset tñ pe
nitẽtia iniũcta ab vno ↄfessoꝛe muta
ri ab alio cui cõfiteret̃: etiam sine au/
dientia peccatoꝝ illoꝛũ ꝓ qbus erat
imposita ẽm Pe. de palu. de hoc in/
fra vide.

¶ Tertius casus ẽm Pe. Tho. Ray. ⁊
¶ Hosti. est ex pte cõfessoꝛis: qñ videlʒ
notabilit̃ est ignoꝛãs sacerdos: ita qꝛ
nescit discernẽ inter moꝛtale ⁊ venia
le de cõibus peccatis: ⁊ ꝑcipue cũ pe
nitẽs hʒ casus intricatos ⁊ difficiles
Cõcoꝛ. durañ. ⁊ addit: ⁊ hͦ nisi peni/
tens sit peritus: ⁊ instruat cõfessoꝛẽ.

¶ Cũ autẽ vadit ad eũ quẽ scit idiotã
⁊ ignoꝛãtem tenet̃ iterare. hͨ durañ.

¶ Qͦd videt̃ intelligẽdũ qñ põt habẽ
aliũ sufficiẽtem. na si aliũ habere non
põt ⁊ multomagis qñ est in periculo
moꝛtis. põt ⁊ debʒ cõfiteri ei quẽ ha
bet. Unde Augu. dicit ď pe. di. 6. Qui
vult cõfiteri vt inueniat gratiã sacer
dotem querat scientem soluere ⁊ li/
gare.

¶ Quartus casus est ex pte cõfessoꝛis.
est aũt i impotẽᵃ absoluẽdi ẽm Pe.
¶ Tho. Ray. ⁊ Hosti. qͦd põt esse du/
plicit̃ ẽm Pe. de pal. ⁊ durañ. vel qꝛ
hʒ ptãtem artatã absoluẽdi: qꝛ scilicʒ
ab aliqbus peccatis nõ põt absolue/
re supioꝛe reseruante sibi illos: ⁊ tñ
ab illis de facto absoluit. Et cõfess⁹
illi cum ei cõstat tenet̃ iterũ confiteri
nõ qdem omĩa ẽm Pe. de pal. sed il/
la tm̃ de qbus nõ potuit absoluere:
aut hoc est qꝛ nullã habuit potestatẽ
⁊ hoc qꝛ nõ erat sacerdos: q̃uuis re
putaret̃: vel qꝛ nõ sͣbditus: vel qꝛ in/
trusus: aut qꝛ excõicatus vel suspen/
sus ab officio huiusmõi: ⁊ absolutus
a tali cum illi hoc constat: tenet̃ ite/
rum confiteri: quia realiter nõ est ab
solut⁹: q̃uuis ignoꝛãtia facti excuset

eum in cõſpectu dei ca ſi eſſet abſolu
tus: dũ neſcit ſm Tho. in q̊dlibet. Sȝ
¶ Pe. de pal'. in. 4. di. 17. q. 6. ſic diſtin-
guit ⁊ notabilit̃: ꝙ aut impedimẽtũ
q̃d hȝ abſoluens eſt iuris diuini vel
humani. Si iuris diuini. videlicȝ ꝙ
nõ fuit baptizat⁹ talis: vl' nõ ordina-
tus. ⁊ in h̃ caſu abſolut⁹ a tali tenet̃
iterũ ꝯfiteri h̃ ſcito: nec papa poſſet
de cõtrario diſpẽſare ¶ Si v̊o impedi
mentũ eſt iuris humani: puta ꝙ ſuſ-
penſus ẽ vl' excõicat⁹ ⁊ hi⁹: tũc impe
dimẽtũ aut eſt notoriũ: aut occultũ.
¶ Si notoriũ: puta ꝙ manifeſte vl' pu
blice v̊berauit clericũ: ꝓpt̃ q̃d eſt ex-
cõicat⁹ notorie: aut manifeſte intru-
ſus. ſ. ꝓpt̃ cõceſſionẽ ſeculariũ poſit⁹
in eccl'ia curata: ⁊ nõ ꝑ canonicã cõ-
ceſſionẽ ꝓpter q̃d titulũ nõ habȝ: nec
ptãtem ſup ꝑrochianos illius eccl'ie
⁊ talis ꝯfeſſus iſti tenet̃ iterũ ꝯfiteri
h̃ ſcito. Si v̊o impedimẽtũ eſt occul
tũ: tũc aut cõfitens ſcit illud impedi-
mentũ: aut neſcit. Si ſcit cõfitẽdo il-
li tenet̃ iterũ cõfiteri: ⁊ peccat morta
lit̃ cõicãdo illi in diuinis. Sȝ ſi neſcit
impedimẽtũ q̃d etiã aliis occultũ eſt
⁊ h̃ ignorantia facti: puta ꝑcuſſerat
clericũ nullo vidẽte: tũc nõ tenet̃ ite-
rare. Argumẽtũ ad h̃ de ſcia ſerui q
liber putabat̃ publice q̃ rata eſt. Sȝ
ſi h̃ neſciret ignorãtia iuris. puta ꝙ
ſcit illũ ꝑcuſſiſſe clericũ: ſed credit ni-
hilom in⁹ ipm poſſe audire ꝯfeſſiões
nõ excuſat̃ ꝓpt̃ hoc qn teneat̃ itera-
re ꝯfeſſionẽ ſm Pe. de pal.
¶ Quintus caſus in q̊ qs tenet̃ iterare
cõfeſſionẽ ſm Pe. de pal'. vbi. ſ. eſt
impedimẽtũ ex ꝑte cõfitentl ſcitum:
vl' oblitũ vl' ignoratũ ꝓbabilit̃: puta
ꝙ erat excõicat⁹ maiori vl' minori ex
cõicatiõe: lȝ neſciret: ⁊ cuȝ poſtea ſci-
uit tenet̃ iterũ ꝯfiteri abſolut⁹: ꝙ li-
gat⁹ excõicatiõe abſolui nõ potuit a
peccatis. ⁊ ꝓbabil' ignorãtia ꝑſeruat
a culpa ⁊ a pena irregularitatis: ſ3 ñ
facit eũ nõ eſſe excõicatum: ꝓpt̃ q̃d ſi
tũc eligeret̃ vt ſibi beneficiũ confer-
ret̃: ignorãtia nõ faceret ꝙ ſibi aliq̃d
ius acqreret̃. c. apl'ice. ex̃ de cle. exco.
mi. Eſt aũt min⁹ capax ſacramentoꝝ
a q̊ꝝ ꝑticipatione directe excludit̃ q̃ꝫ
quorũcũqꝫ aliorũ: ⁊ ideo abſolutio
nulla. Et dicit idẽ Pe. ꝙ in hoc caſu
etiã in aliis in qbus qs tenet̃ iterare
cõfeſſionẽ ſi cõfitẽt̃ eidẽ: nõ oportẽt
iterare peccata explicite: ſ3 ſolũ iplici
te: dicendo: peccaui in illis que alias
vobis dixi: ſicut ſi nulla fuiſſet abſo-
lutio de facto.
¶ Dilata. n. abſolutio ꝑ multos dies fi
eri p̃t: etiam ſi ipſe oblit⁹ fuerit dum
tñ penitẽtia ei prius inotuerit: ꝙ ſi ñ
taxaſſet pniam tũc oporteret ad me
moriã reducere: vt moderaret̃ iuſte:
ꝓpt̃ q̃d remittens ad ep̃m ſi nõ abſol
uat debȝ pniam inoteſcere: quã poſt
reditũ abſoluẽs iniũgit dicẽs. faciat̃
q̃d tibi dixi: ꝙ ligari nõ debuit añq̃ꝫ
abſolueret: ita ⁊ in ꝓpoſito. hec' Pe.
Guil'. etiã dicit ꝙ pnia nõ requirit
tantã cõtinuitatẽ agendoꝝ ⁊ dicẽdo
rũ ſicͣ alia ſacramẽta. Sed in vna die
põt fieri pars cõfeſſiõis ⁊ in alia die
altera: vl' in vna die cõfeſſio audiri:
⁊ in alia impendi abſolutio ⁊ iniũ-
gi pnia peccatoꝝ.
¶ Sextus caſus eſt qñ quis facit ꝯfeſ-
ſionem in mortali. ſeu ſine ꝓpoſito ab
ſtinẽdi: ſed quia iſte caſus hȝ varias

opiniões ⁊ satis difficiles. sic declarabit in sequēti. §.

¶ An valeat cōfessio ab incōtrito facta: vt eā iterare nō oporteat. § 5.

Vna ex cōditioib⁹ ɔfessionis est ꝙ sit lachrymabilis. i. cū dolore seu displicētia ꝺ peccatis saltē ꝭm rōnem. Unde querūt doctores. Utrū cōfessio facta a non cōtrito: qꝛ. s. nō dolet sufficient̄: vel ñ ꝓponit se abstinere a peccatis valeat ita ꝙ nō teneat̄ eam iterare: ⁊ Rndꝫ Pe. de pal. in. 4. di. 17. ꝙ ad arg. hoc est triplex modus dicēdi. Prim⁹ est ꝙ nō valet ad remissionem culpe nec pene: nec tūc nec recedēte fictiōe: vn ꝺ ⁊ tūc tenet̄ iterare: ⁊ h^c opinio Gof. in q̄dlibet. Ray. ⁊ Hosti. in sūma. Bonauen. i. 4. Durañ. Rob. Olchot

¶ Uincē. in speculo histori.

Secūdus modus dicēdi est ꝙ talis cōfessio valeat ad remissionē culpe qñ impenitens cōfitet̄ ⁊ absoluit: licꝫ tunc nō recipiat fructū cōfessiōis: tñ recedēte fictiōe recipiet: sicut dicit̄ ꝺ baptismo: ⁊ rō hui⁹ forte est: quia sicͭ in baptismo imꝑmit̄ caracter ad quē recedente fictiōe seqt̄ grā: ita in pnīa imꝑmit̄ qdam ornat⁹ ad quē recedēte fictiōe sequit̄ grā. Et h^c est opinio Pe. Tho. Ricar. in. 4. Jo. ⁊ Ber. in gl̄. videt̄ etiā esse de pe. di. i. c. mensuram. §. sequēti. Dicit. n. ꝙ non est necesse ꝙ peccata que semel sacerdoti cōfessi sum⁹ eadē denuo cōfiteamur. Est ⁊ terti⁹ modus dicendi concordans ambas. Aut. n. talis non habet intentionē cōfitendi sacramentalit̄ ⁊ absoluēdi: sed deridēdi: aut hꝫ intētionem cōfitendi. Jn primo casu nō liberat̄ a ꝓcepto diuino de cōfessione: qꝛ sine intentiōe nō pt suscipi essentia sacramēti qꝺ cōsistit i visu: vñ tenet̄ iterū cōfiteri. Si aūt intendit tūc distinguendū est: qꝛ intēdens implere p̄ceptū ⁊ suscipere verū sacramētū qꝺ eccl̄ia cōfert: aut nullā hꝫ penitētiam de suo peccato: aut aliquam. si nullā tūc pnīe sacramētū nō suscipit: quia potestas hi⁹ sacramenti essentialis q̃ cōsistit in actu suscipiētis: est act⁹ interior: vnde sine eo nō est: sicut nō esset matrimoniū: si qs intenderet verꝫ sacramentū suscipere: nō tñ cōsentire: nisi in carnalem copulam ⁊ ad tp̄us. Sed si aliquā hꝫ pnīam de peccatis suis: tunc iterū distinguēdū est: quia aut talem hꝫ pnīam: ꝙ sufficit cuꝫ sacramento: puta attrit⁹ accedit ad cōfessionē ex quo fit ibi cōtritus vi clauiū. vñ fugat̄ fictio: ⁊ sic nō hꝫ dubiū qꝛ ⁊ sacramentū suscipit ⁊ effectū ei⁹. s. remissionē peccatoꝝ: vnde nō tenetur iterare: ⁊ silr̄ imo fortius: si accedit cōtritus. Si vero hꝫ talem penitentiam ꝙ nō sufficiat cū sacramento ad grām: qꝛ nec etiam attritus accedit tūc est vera opinio Tho. s. ꝙ recedente fictiōe: tūc icipit valere ɔfessio ⁊ nō tenet̄ ɔfiteri nisi fictionē suā. puta si habuit quēdaꝫ dolorē impfectū ꝟ nō sufficient̄ discussisset consciētiaꝫ suam. putabat aūt discussisse quātū sufficiebat. vl̄ si dolebat de peccato p̄terito nō ꝓponens cauere i futuro. aut ecōuerso. vel dolor nō erat maximus sicͭ debebat. ipe tñ ꝭm cōsciētiā suā nō erat fict⁹: licet ꝭm veritatē eēt ⁊ sic nihil celauit qꝺ crederet mōtale ⁊ per ɔñs ꝭm suū iudiciū ɔcurrebant

omīa q̄ erāt necessaria: postea autem certificat⁹ de errore sue cōscie peni-tet d̄ illo defectu. Pōt igitur opinio Tho. ml'tis modis saluari. Uno mō loquēdo de eo qui fict⁹ est priuatiue nō positiue: q: s. hʒ dolorem: ſ ita im-perfectū ꝙ nec cum sacramēto actu suscepto sufficit ad cōtritiōem: nihilo min⁹ tñ hanc imꝑfectiōem que est fi-ctio non cōfitet: q: credit esse suffici-enter dispositus: ⁊ sic nō scient celat peccatū qđ fuit in hoc: q: s. nō exami-nauit cōsciam suam sic̄ debuit: ⁊ sic ꝙ erat error iuris diuini nō tollit fictio-nē respectu vltimi effect⁹ sacramēti: q: improbabilis vñ non excusat: ſ tñ eoipo quo error tollit fictiōem q̄ ex-cludit essentiā sacramēti: vñ verū sa-cramētum fuit: tali ḡ qui verū sacra-mentū suscipit ornat⁹ imꝑmit: ſ grā non dat: ſ postea qñ redit ad cor ⁊ recolit se nō bene fecisse debitū suum ex negligentia sua oblitū: tunc incipit valere cōfessio: ⁊ nō tenet cōfiteri il-la q̄ prius ꝯfessus fuit sic̄ fictus: quia nō fuit dimidiata ex intentiōe ſ solū illā fictionē tenet iterū confiteri. Si aūt fuisset fictio positiue: q: s. non do-let: ⁊ scient celat fuisset cōfessio nulla vel si cōfessus fuisset nō debuisset sibi dari absolutio: ſ si data ei fuit: dubi-um est vtrū ornatus sit imꝑssus: q̄ ca-su Tho. nō pōt intelligi.

Secūdo mō pōt intelligi opi. Tho. qñ est positiua fictio quantū ad hꝰ ꝙ nō dolet nec ꝓponit abstinē: tūc ista fictio nō occurrit sibi vt cōfitēda nec actu cogitauit ꝙ teneat eā cōfiteri: tunc enim sic̄ de peccato q̄d occurrit ꝗdem: ſ nō credit ꝙ sit peccatuʒ: aut ꝙ sit mortale: ⁊ de necessitate ꝯfiten-dum: ꝑinde est ac si fuisset oblitus ꝑ negligētiā: nec fecisset debitū suū de scrutādo cōsciam suam: in quo casu solū illud cōfitendū est: ⁊ est verū sa-cramentū: lʒ sit hꝰ ignorātia iuris di-uini: ⁊ hꝰ mō pt sustineri dictū Tho. 22. di. ar. i. i sol'one vltimi ar. vbi di-cit ꝙ ignorātia iuris diuini nō excu-sat a fictiōe: ⁊ sic talē vocat fictū.

Tertio mō pt sustineri opinio Tho. loquēdo de illo qui ꝯfitet eidem cui prius: ⁊ tūc nō oportet iterare ꝯfes-sionē ꝑmā factā ei: lʒ fictā etiā si ipse sacerdos nō recoleret peccata prius sibi dicta: q: nec qñ cōfessio integra ē oportet ꝙ recolat actu a ꝑnci° vsqʒ ad finē: ⁊ maxime q: hoc sufficit. s. ab-soluere ab omibus ⁊ iniūgere pniaʒ ꝓ fictiōe ⁊ ꝓ aliis ꝙ tūc faciat peni-tentiā sibi iniunctā. Itē paulopost di-cit idem ipe Pe. de pal'. ꝙ cum confi-tens exꝑmit fictiōem suā: puta dicit se nō posse: vel nō velle ꝓponere ab-stinere in futurū quē absoluit sacer-dos: quāuis nullo mō debeat absol-uere: al's peccaret abutens claui nec valeret sibi tūc illa absolutio. tñ ex q̄ intendit absoluere ⁊ sacramētū vez ꝯferre. videt ꝙ ꝯferat. ⁊ si tūc non hʒ effectū ꝓpt illi⁹ indispositionē: habe-bit tñ postea qñ cōteret vel ex expe-ctatiōe vel dispositiōe ornatu manē-te. Et si dicat ꝙ q̄uis sit ibi forma n̄ tñ materia: ḡ non est sacramentū: mā enim est peccator cōtritus. Dicendū ꝙ qñ sibi sua fictio nō occurrit vt cō-fitenda: tunc nō est cōfessio dimidia-ta. ⁊ quādo suam dicit fictionē cum aliis peccatis est cōfessio integra. Et

sic mã perfecta:cui materie põt impri
mi forma:qđ si fiat verũ sacramentũ
erit:quãuis fieri nõ debeat:sic sacer-
dos habẽs hostiã super altare pol-
lutũ nõ deberet qdem celebrare:si tñ
celebrando vba pferret eucharistia
vera esset. Peccator.n.est materia: ꝫ
imunda:nisi sit saltẽ attritus:vel cõ-
fessio sine attritiõe est materia imun-
da hc Pe. de pal.

¶ De attritiõe ꝛ cõtritiõe.

Et qꝛ dictũ est de cõtritiõe ꝛ
attritiõe quõ penitẽs super
ipis debeat instrui a ꝯfesso-
re. Ideo de ea clari⁹ dicendũ est.
Nõ ergo ꝫm Tho.in.4.di.17.ꝙ drã
est inter attritionẽ ꝛ ꝯtritiõem. Nã
attritio importat quãdã displicẽtiã
de peccatis:ꝫ imperfectã. Uñ attritũ
idest aliquo mõ tritũ.sed ꝯtritio im
portat perfectã displicentiã de pecca
tis.vñ cõtritũ idest siml' totũ tritum
ꝛ in pulurẽ redactum.

¶ Est aũt cõtritio ꝫm Pe.in.4. di.17.
dolor volũtarie assũptus p peccatꝭ
cuꝫ ꝓposito cõfitendi:ꝛ satisfaciendi
volũtarie:ꝛ ꝫm eũdem ea.di. oportꝫ
ꝙ cõtritio habeat de omni peccato
mortali:ꝛ rõ est:qꝛ in omĩ pcco mor-
tali est actualis auersio volũtatis a
deo. Et qꝛ cõtrãria cõtrariis curant.
ideo oportet ꝙ in omĩ remissiõe pec-
catoꝝ sit actualis ꝯuersio ad deuꝫ ꝛ
auersio a pcco:ꝛ hoc dicit ꝯtritio.
De peccatis aũt oblitꝭ sufficit ꝯtritio
gñalis cũ conatu ad recordãdũ ꝛ do
lendũ:dolere etiã debꝫ de obliuione
peccatoꝝ q̃ cõtingit ex negligẽtia. si
aũt querat si spẽalis ꝯtritio de q̃libꝫ
peccato requirat:vl' sufficiat vna ge
neralis p omib⁹.sic rñdet Tho. in
4.di.17.ꝙ quantũ ad pncipiũ ꝯtriti-
onis.s.cũ qs de peccatis suis cogitãs
dolet:ꝛ si nõ dolore ꝯtritiõis saltem
dolore attritiõis oꝫ ꝙ sit spẽalis do
lor de peccatꝭ q̃ quis hꝫ in memoria
ꝫ quantũ ad terminũ q est dolor iaꝫ
grã informat⁹:sufficit ꝙ sit vna cõis
cõtritio de omibus:tũc.n.motus ille
agit vtute omniũ dispositionũ pce-
dentiũ:ꝛ qꝛ nemo scit vtrũ hẽat gra-
tiã q̃ requirit ad cõtritionẽ:ideo ne
mo põt esse certus de sua cõtritione:
nec p ꝯsequẽs de remissiõe. Et dicit

¶ Ricar.in.4.di.17.ꝙ si ꝯfitens in pec-
cato mortali ẽ attrit⁹ de suo peccato
vt pbabilit possit psumere se esse dis
positũ nõ peccat absolutiõeꝫ recipi-
endo:imo frequẽt vtute clauiũ p sus
ceptionẽ absolutiõis format sua at-
tritio ꝛ fit cõtritio.
Iteꝫ nõ ꝙ duplex est ꝯtritiõis dolor
ꝫm Tho. ꝛ Pe.in.4.di.17.s. itellectu
alis:q est q̃dam perfecta detestatio
peccati ꝫm rõnem:ꝛ dolor sensibilis:
q est dolor excitat⁹ in pte sensitiua cũ
alteratiõe ꝛ afflictiõe corporis.

¶ Prim⁹ dolor requirit de necessitate
ad remissionẽ peccati:ꝛ ille etiã sol⁹
est sufficiẽs:qꝛ sic peccatũ mortale suf
ficiẽter ꝯmittit p solũ actũ volũtatis
ꝛ p cõplacentiã deliberatã rõnis:ita
sufficient destrui pt p detestationem
volũtatis ꝛ displicẽtiã rõnis: ꝛ hoc
est etiã in ptãte nrã psupposita grã.

¶ Secũdus dolor idest sensibilis etiaꝫ
valet ad remissiõeꝫ peccati:ꝫ nõ ẽ ne-
cessari⁹:ꝫ de pfectiõe cõtritiõis:nec ẽ
in ptãte nostra etiam psupposita grã
Itẽ dolor intellectualis non põt esse

nimius sicut nec charitas a qua ꝑce dit pōt esse nimia: sed sensibilis pōt esse nimius. ⁊ ideo oportꝫ ꝙ sumatur ꝑ mēsura debita ad cōseruatiōeꝫ sb iecti: sic ex ieiunijs ⁊ alijs corpis affli ctiōib⁹. Itē nota ſm Tho. in. 4. di. 17 ꝙ vā ꝯtritio semꝑ dꝫ remanere i ha bitu. i. ꝙ semꝑ dꝫ habere istā dispo sitiōem ꝙ quādo recordat̄ de pecca tis cōmissis habeat displicentiā: sal tem ſm rōneꝫ. Itē ſm Pe. in. 4. di. 17 dolor maior intellectualis dꝫ esse de maiori peccato habitualit̄ nō actua liter: si ꝯsideret̄ peccata in cōi inq̄tū sūt offēsa dei: ſ etiā in speāli dolor dꝫ esse maior de maiori peccato: q2 maiorē rōnem doloris hꝫ maius pec catū. Dolor v̄o sensibil' cōueniēs etiā ē vt sit maior de maiori q̄uis nō sit de necessitate. Itē ſm Tho. in q̄dlib. ⁊ Inno. Cōtritus debet magis dili gere deū q̄ seipm. culpa aūt est ꝯtra deū. pena vero est cōtra seipm. Ideo debet cōtritus eligere potius omneꝫ penā sustinere q̄ deū offendere. De scendere aūt ad hanc penā vl' ad ali am nō tenet̄: imo faceret fatue descē dendo ad ista ꝑticularia: vl' aliū suꝑ hoc sollicitando.

Sexdeci cōditiōes que requirūt̄ in omni bona cōfessiōe.

Ponit aūt Tho. in. 4. di. 17. ꝙ cōfessio bona dꝫ habere sexdeci cōditiōes que in his ꝯtinent̄ versibus.

Sit simplex humil' ꝯfessio pura fidel'
Atq3 frequens nuda discreta libens verecunda.
Inteḡ secreta lachrymabil' accelēta.
Fortis ⁊ accusans: ⁊ sit parere pata.

Sit simplex. i. nō recitet in cōfessiōe nisi id qđ ꝑtinet ad declaratiōem sui peccati: ⁊ etiā quātitatē ⁊ nō alie hi storie misceant̄.

Sit humilis vt se miserū ac peccato rē ꝯgnoscat sine fictiōe.

Pura. i. recta intentiōe. i. vt nō repu tet̄ bonus vl' laudet̄ ab homib⁹.

Fidelis. i. vā ⁊ sine vlla falsitate: vt n̄ dicat q̄ nō fecit: vel etiā habeat fideꝫ de remissiōe peccatoꝝ suoꝝ si vere ip sum penitet.

Atq3 freq̄uēs idest sepe ꝯfiteat̄: istō tn̄ est de bene esse cōfessiōis: ⁊ non de necessitate.

Nuda vt. s. nō inuoluat obscuritatē v̄boꝝ: ſ dicat v̄ba vt intelligat̄ pec catū suū cum circūstantijs saltem ne cessarijs.

Discreta vt maiōa cū maiori pondē dicat: uel nō plura siml': ſ distincte lo quēdo ⁊ dicēdo numerū si fieri vl' sci re pōt. vel etiā vt discreto ⁊ suffici enti ac perito cōfessori cōfiteat̄ pecca ta sua.

Libens volūtaria nō coacta timore v̄boꝝ: vt pueri: vel timore penaꝝ tē poraliū vl' infernaliū ꝑncipalit̄.

Uerecūda vt erubescat ⁊ nō se iactet vl' mente gloriet̄ ꝓpt̄ seculi vanitatē aliquā: ⁊ ꝑcipue ibi cōfūdat̄ rōne re spectu diuine maiestatis offense.

Integra vt nihil retineat ō his q̄ cō misit ꝑcipue de mortalib⁹.

Secreta vt nō publice ſ occulte sa cerdoti dicat peccata sua qui eū pos sit absoluere.

Lachrymabilis vt doleat de pecca tis ꝯmissis: ⁊ detestet̄ ea saltē intelle ctu rōnis.

Accelerata vt q̃citi⁹ p̃t ɔmiſſo pecca
to ɔfiteat̃.hoc tñ eſt de bñ eſſe.
Fortis vt nihil dimittat p̃ verecũdia
⁊ accuſãs ſe ⁊ nõ alios:nec ĩ ɔfeſſiõe
ſe excuſ:⁊ alios inculpet.
Et ſit parere parata.i.adimplẽ pniã
ſibi iniũctã:⁊ facẽ ea q̃ h necessario
facẽ:vt aliena reſtituẽ ſi h:⁊ hi⁹.
Explicit ſecũda ps q̃ eſt de ſcia: q̃
requirit̃ in ɔfeſſore.

Incipit ps 3ª de bonitate cõfeſſoris
Et p̃ qualit̃ cõfeſſor duo deb habẽ
.ſ.timorem dei.⁊ zelũ aiarum.§.i.

De bonitate ɔfeſſo-
ris in ſe:⁊ in exerci
tio talis officij. Di-
cit Augl.de pe.di.
6.c.qui vult ɔfite-
ri.Sacerdos ante
quẽ ſtatuit̃ omis languor in nullo ſi
lorũ ſit iudicãdus q̃ in alio iudicare
eſt p̃mptus.Iudicãs enim aliu qui
eſt iudicãdus ɔdemnat ſeipm:ɔgno-
ſcat igitur ſe ⁊ purget in ſe qd videt
alios ſibi offerre.Curet vt a ſe p̃ijci
at qcqd in alio damnoſũ repit: aiad
uertat qdem qd dicit̃.Qui ſine pcco
eſt veſtrum ⁊c.ideo.n. liberauit pecca-
tricẽ q̃ñ erat q p̃ijceret lapidẽ:quõ
lapidaret q ſe lapidandũ ɔgnoſceret
Nullus eni erat ſine peccato in quo
intelligit̃ omẽs fuiſſe reos:nam veni
alia peccata ſemp remittebant̃ p ce-
rimonias.Si qd ergo peccatũ in eis
erat crimiale erat.Deteriores g̃ in h
ſunt ſacerdotes ſe prius ñ edificãtes
illis qui dñm obſeruabant inſidijs.
Augl.ẽm.n.Tho.⁊ Alb. audiẽs cõ-
feſſionẽ cũ cõſcientia mortalis pecca
ti mortalit̃ peccat:tñ effectũ ſacramẽ
ti cõfert cum ſacramẽto:ſi nõ eſt p̃ci-
ſus vel ſuſpenſus quãtũcũq al's ma
lus. Und Augl.i.q.i.c. dictum eſt a
dño. Numeri:ad Aaron. Uos poni
te nomẽ meũ ſup filijs. Iſrael:⁊ ego
domin⁹ benedicam eos: vt gratiam
traditã per miniſteriũ ordinati tranſ
fũdãt homib⁹:nec volũtas ſacerdotis
p̃deſſe vl' obeſſe põt:ſed meritũ be-
nedictiõem poſcẽtis. Q aũtẽ dicitur
ea.q. Remiſſiõem peccatorum nõ dant
auari ⁊ ſilia:intelligit̃ ſm glo.vl' ſim
plicit̃ de p̃ciſis:vel ſi intelligat̃ de to
leratis:tales nõ dant ex merito vite
.i.nõ ſunt digni dare.
Duo que debet habere cõfeſſor.
Debet aũt cõfeſſor p̃cipue ha
bere duo.ſ.timorẽ:vnd fiat
circũſpectus ⁊ zelũ animarũ
vñ ſit ſollicitus circa ea q̃ neceſſaria
ſunt.Quantũ ad p̃mũ cõſiderare d
q ip̃e eſt mare eneum in templo dñi.
ubi lauabant ſacerdotes ⁊ leuite aia
lia offerẽda in ſacrificiũ:vñ ex imun-
ditijs a qb⁹ illa abluebãt efficiebant̃
imundi.Uñ Gregl..in paſtoralib⁹ di
cit q ſit plerũq vt anim⁹ paſtoris au
dita tentatiõe ouis:⁊ ip̃e tentetur: ⁊
ideo cũ timore ⁊ tremore d poni: ⁊
nõ ſe ingerere ⁊ cũ leuitate ⁊ cũ riſi-
bus inſtare. Unde in figurã Moyſes
vt dicit̃ Exo.38.Fecit labiũ eneũ de
ſpeculis mulierũ ĩ quo lauarẽt ſacer
dotes ſancta ſanctorum ingreſſuri:⁊ ſi-
gnificat ſcripturã:vbi ſunt exempla
ſanctarum animarum ad quam deb ſepe
inſpicere ad videndũ maculas ſuas
⁊ intelligẽdũ inſidias diaboli.Unde

Mare eneum.

sbdit Greg. vbi. s. hec nequaq sunt timeda pastori: q deo pensate cuncta sbtilius: tanto facili liberat qs a sua quato misericordi tentatione fatigat

Quatu vo ad zelu dicit Greg. q nullu sacrificiu ita deo acceptu est: vt zelus aiaru. 7 fructu hi ostedit Jaco. c. 5. vbi post pmulgatioes cofessiois dicit. Qui couerti fecerit peccatorez ab errore vie sue: saluabit aiam eius a morte: 7 charitas operit multitudinem peccator.

Non aut min trahunt ad deu p cofessionez aie: quado diligent fit q p pdicatores moderno tpe: vt experientia docet: debet ergo no tardare qui vocat ad hi.

Quo se habere debeat cofessor erga penitete: 7 de quib interrogandu est in cofessioe: 7 ibi versus dece pceptoru decalogi: 7 versus septe peccatoru mortaliu: 7 q in confessioe tria dz obsuare interrogado ofessor. § 2

Dicit Aug. de pe. di. 6. c. i. p medium dices. Diliges inquisitor sbtilis iuestigator sapienter 7 qsi astute interroget a peccatore q forsitan ignorat vel p verecudia vellet occultare: cognito aut crimine varietates ei no iuestigare dubitet 7 locu 7 tpus 7c. quib cognitis adsit beniuolus parat corrigere: 7 secu onus portare: dulcedine in afflictioe pietate in alteri crimie: discretionez in varietate adiuuet ofitente: orado 7 alia p eo bona faciedo: semp iuuet leniedo cosolado: spem pmittedo: 7 cu opus fuerit etiam increpado doleat loquedo instruat opando: sit pticeps labori si vult esse pticeps gaudij doceat pseuerantia. Hec Aug. Ex his vbis Aug. pz q no sufficit audire cofessioem eoru q sibi dicunt a peccatore 7 ipsu non interrogare: nisi esset psona in his bn perita 7 scietiata q sufficient scit dicere q oportet

Sz cum psone coiter sint grosse in istis etia ille q sunt i alijs negocijs mudi vl scietijs acuti: Ideo pmittendu est dicere vnicuiq id qd vult: 7 eo ordine q vult: 7 de peccatis q p se sufficienter dicit no est iteru interrogadus ne molestes eum in q no oportet. Sz si aliqd no bn intellexisset pcipue de mortalib faciat sibi iteru declarare vt melius intelligat. De his vo que no plene dixit: puta q no dixit circustatias necessarias vel numer iterroga eu de his vt plene dicat quantuz est necessariu. De illis vo peccatis q non dixit: nec scit per se dicere interroga eum.

Quo ordine fieri debeat interrogatioes: 7 de quib.

Sed Ray. 7 Hosti. in suma dicut q interrogatioes fieri debet d septe vitijs capitalib: 7 eor specieb fil ab: de qbus habes. s. diffuse in 2a pte p totu: non tn est interrogadu de omib: sed plus 7 minus fm coditione psonaru. Sic aut qui ofitet no habet necesse tenere magis vnum ordinem q alium dicendo peccata sua: ita nec confessor interrogando: tamen ad melius memorie comendandu: de quibus dz interrogare: 7 de qbus ia interrogauit ne ampli habeat triplicare cogruuz est tenere alique ordinem: 7 si placet iterrogare de dece peccatis q otinet

in istis versibus.

Unū cole deū. nec iures vana p ipm. Sabbata sanctifices. habeas in honore parētes. Non occisor eris. fur. mechus. testis iniqu⁹. Nō vlli nuptā. nec rem cupies alienā. Declaratione horū versuū habes infra. Post vero interrogationē super decē pceptis: couueniens erit interrogare sup septē vitijs capitalibus: q̄ in hoc versu cōtinentur.

Ut tibi sit vita semper saligia vita. In ista dictiōe Saligia sunt septem littere: a quib⁹ incipiūt nomia septez capitaliū vitioꝝ. Per. S. vō intelligitur Supbia: sb q̄ ↄphēdit vana gloria. Per. A. Auaritia. Per. L. fetida luxuria. Per. J. Inuidia. Per. G. gula. Per. J. Jra. Per. A. accidia. Sed anq̄ interroget de peccatis pus q̄rat de excōicatiōe maiori: ⁊ si inuenit eū aliqua snīa irretitū: si hȝ auctoritatē sup hoc absoluat pus. Si vero nō habet auctoritatē remittat ad eum qui pōt eum absoluere.

In interrogationib⁹ fiendis tria debent obseruari.

T Ho. i. 4. dicit q ↄfessor tria dȝ obseruare in interrogationibus fiendis.

Primū est q nō interroget omēs de omibus: s interrogent psone de peccatis q̄ consueuerūt reperiri in hominibus illius conditiōis ⁊ status. Ut stipendiarij de rapinis ⁊ incendijs. Clici de symonia: ⁊ horis omissis. Adolescētes de luxurijs ⁊ hi⁹. Unō a pncipio ↄfessiōis decēs ē interrogare cōfitētē ō ↄditiōe sua: ō exercitio ⁊ statu: an clicus: an layc⁹: an solut⁹: vel cōiugatus: ⁊ hi⁹ vt prudētius inde possit formare interrogatiōes. ⁊ quantū est tēporis q fecerit vltimā cōfessiōem: ⁊ si fecit pniam sibi iniunctam: ⁊ vtrū in statu gratie vl' peccati mortalis. Secūdū qō debȝ obseruare ↄfessor est vt iterrogēt ipi a remotis de peccatis ⁊ in gnē nō in vltima spē ⁊ mō peccati sbito. Ut si nesciebat tale peccatū ↄmittē illō addiscat: ⁊ sic inducat in tentatiōem. Ubi grā si fatetur se cōmisisse vitiū luxurie nō stati interroget ↄfessor si seipsū suis manib⁹ polluit ⁊ hi⁹: s ita paulatim interroget de mō ⁊ circūstantijs talis peccati cōmissi ⁊ hi⁹.

Tertiū est q in peccatis carnalib⁹ nō descēdat nimis ad pticulares circūstātias nō necessarias: q2 hō est seipsuȝ in tentationē inducē: ⁊ ad inuentiōeȝ peccatorū docere eos q ignorant. ⁊ aliqn postea talia referunt in plateis in derisum ⁊ scandalū sacerdotū: vbi grā. si vir fatet polluisse mulierem extra vas debitū: non vlteri⁹ querāt cōfessores in qua pte corporl ⁊ quō q2 iam hȝ vltimā spēm peccati: alias vō turpitudines quas miseri hoies inueniūt: ipimet si volūt exprimant. De circūstātijs peccatoꝝ: ⁊ ibi vsus earū: ⁊ q circūstantie sunt in qntuplici specie. § ꝝ.

Sed nota q cōfessor nō solū dȝ interrogare ō mortalib⁹ sed etiam de circūstantijs q̄ aggrauāt vel alleuiāt. Unde Jnno. in. c. omis. de pe. ⁊ re. dicit. Sit discret⁹ sacerdos: ⁊ caut⁹ vt more periti medici supinfūdat vinū ⁊ oleū vulnerib⁹ sauciati diligenter inquirens

peccata ⁊ eoꝝ circũstãtias qbus dili
genť ⁊ prudenťinq̃ſitis intelligat q̃
le ei debeat pbere cõſiliũ: ⁊ cuiuſmõi
remediũ debeat adhibẽ diuerſ vten
do experimẽtꝭ ad ſanandũ egrotũ. hͣ
ibi. Ad illud facit qḋ dicit Augꝭ. de
circũſtãtijs peccatoꝝ. de pe. di. 5. c. cõ
ſideret q̃litatẽ crimis: in loco: in tpe:
in pſeuerãtia: in pſone varietate: q̃li
hͣ fecerit intentiõe: ⁊ ipſiꝰ vitij multi
plici executiõe. Oĩs iſta varietas cõ
fitẽda eſt ⁊ deflenda. Dolendum eſt
nõ ſolũ q̄ peccauit: ſ; q̄ ſe virtute ⁊
gr̃a puauit: doleat alioꝝ vitam in ſu
am fuiſſe corruptaꝫ. ſ. ſuo exemplo ⁊
ↄmodum qḋ dediſſet ,primo ſuo ex
emplo bono: doleat de triſticia quã
intulit bonis peccando: ⁊ de leticia
quã eis nõ adhibuit. hͨ Augꝭ. Que
oĩa intellige ſm q̄ declarãť h. Jllas
aũt circũſtãtias q̃ trahũt pcc̃m in al
terã ſpẽm: oportet neceſſario ↄfiteri
ſm Tho. Alb. ⁊ alios doctores. Ali
as. n. circũſtãtias ↄfiteri: cũ ſint pecca
ta venialia pfectiõis eſt vtutis: nõ tñ
eſt neceſſariũ. Pe. de palꝰ. in. 4. di. 16.
diċ q̄ numerꝰ circũſtãtiaꝝ ↄprehẽdi
tur hͣ verſu. Quis qd vbi p q̃s qbꝰ
. ſ. auxilijs cur quotiẽs quõ q̃n. Ray.
võ addit octauũ. ſ. q̃tiens: ⁊ vbi in v̄
ſu diciť qbus auxilijs ipe dicit p q̃s.
Diciť g̃ qs. p varietate perſonarũ: ⁊
ſtatus etatis ſapiẽtie ⁊ ordinis. ⁊ ſic
fuit grauiſſimũ peccatũ Ade: q̄ q̄to
g̃dus altior tanto caſus grauior: ⁊
ingratitudo maior. Quid. vtrũ ma
lũ q̄ ,phibitũ: vꝰ ex gñe ſuo. vtꝝ mor
tale vꝰ veniale: an occultũ vel mani
feſtũ: ⁊ quantũ ad hãc cõditionẽ gui
us fuit peccatũ Chayn q̄ Ade. quãti
tas. n. grauis homicidij: grauior eſt
peccato gule: vꝰ ſupbie. Ubi. q̄ in lo
co ſacro grauiꝰ peccať. Per quos. q̄
traxit alios ad peccandũ qḋ eſt ,ppri
um diaboli: vel q̃s poſuit mediatores
ad malũ ppetrandũ q̄ peccatoꝝ illo
rũ eſt pticeps: vꝰ cũ qbus: p qbus ⁊
coñ q̃s. Quotiẽs. non ſolũ quãtũ ad
ↄſuetudinẽ: ſ; etiã quãtũ ad numeruꝫ
q numerus referť ad actionẽ: nõ ad
obiectũ actiõis. vͦ bigr̃a. Si hõ in in
iuſta cõtrectatiõe accipiat ſaccũ ple
num mille florenis: eſt tñ vnũ furtuꝫ.
Si aũt tres florenos accipiat diuer
ſis actibus ſucceſſiue erũt tria furta:
q̄ in ipo actu eſt peccatũ ſemp eſſen
tialiť: ⁊ ideo nõ põt vnũ in pluribus
actibꝰ. Cur. an ex infirmitate vꝰ igno
rantia vel elatiõe: vel quali intentio
ne fecerit: q̄ mõtalia peccata trahũt
ſpẽm a fine. ideo hoc diligenť eſt ex
plicandũ. Qui. n. furať vt mechetur
magis dicendꝰ eſt mechꝰ q̄ fur: ⁊ tñ
vnũ peccatũ eſt in vno actu: ſ; habẽs
plures deformitates. Quõ: nãli vel
innãli. q̄ ſemp eſt grauius in eodem
gñe. ſ. agẽdo q̄ patiẽdo. Qñ. ſi in ſa
cro tpe: puta diebꝰ feſtiuis: vel alio
tpe: ⁊ de pſeuerãtia in peccato.
Circũſtãtie peccatoꝝ cõfitende ſunt
in multiplici genere.

Ad declarationẽ hiꝰ. ſ. q̃n cir
cũſtãtie peccatoꝝ ſunt cõfi
tende: ſic dicit Pe. de palꝰ.
Circũſtãtie ſũt in q̃ntuplici gñe. Pri
me ſunt q̃ nõ alleuiãt nec aggrauant
ſicut ille q̃ nullã importãt couenienti
am vel diſcõuenientiam ad ratiõem
nec ex ſe: nec ex ſuſpitione: vt furari
cum manu dextera vel ſiniſtra: ⁊

istas confiteri est supfluū. Secūde sūt
q̄ alleuiant.s.q̄ importāt cōuenien-
tiā vt facere malū ex bona intentiōe
vel ignorātia: ⁊ istas cōfiteri est im-
pfectū: nisi timeret scādalū ɔfessoꝝ.
Tertie sunt q̄ important discōueni-
entiā ex suspitiōe: vt furari multum
⁊ istas ɔfiteri est pfectū: q͛ aggrauāt
peccatū: nisi imineret piculū sui vl' cō
fessoris: vl' alteri⁹ tertij. Sȝ q͛ nō mu
tant spēm nec aggrauāt in infinitum
nō est necessariū eas ɔfiteri ſm Tho.
¶ Sȝ Pe. dicit ꝙ q̄uis ista sit cōis opi
nio tutior tñ est alia.s. vt ɔfiteatꝛ eas
.s. cū notabiliter aggrauāt: vt furari
centū m'lto graui⁹ est q̄ furari vnuȝ
¶ Quarte sūt que aggrauāt ⁊ mutāt
spēm: nō tñ in infinitū grauant: vt qñ
vtrūq; est veniale: vel qñ pmū ē mor
tale secūdū veniale: vt in specieb⁹ gu
le: quarū vna aduenit alteri: ⁊ sunt
qñq; veiales: ⁊ qñq; mortales: ⁊ istas
ɔfiteri nō est necessariū: nec illud est
cōīr hoc qḋ dicit Tho. ⁊ cōiter alij
.s. ꝙ q̄ mutāt spēm necessario sūt cōfi
tende: q͛ loquitꝛ de illis q̄ sūt morta
lia. Rō aūt q̄re nō est necessariū eas
cōfiteri est ista quare circūstantia est
cōfitenda necessario: nō q͛ mutat spe
ciem: vt pȝ in veniali: ſ q͛ mutat in in
finitū: vt pȝ in mortali. Sed circū-
stātia nō mutans in infinitū nunq̄ ag
grauat in infinitū: q͛ intēdit penas ⁊
nō extēdit. Extēsio.n. est īfinita: nec
pōt crescere: sed intensio est finita: ⁊
semp pōt crescere. ¶ Nulla g̃ talis q̄ ñ
mutat seu aggrauat in infinitū est ne
cessario cōfitenda. Quinte mutant ⁊
qñq; aggrauāt in infinitū: vt qñ veni
ali actui: puta ad gulam studiose p-
paratā additꝛ ebrietas: vel notabilis
anticipatio hore in ieiunio sine causa
Sed vtrū in religioso sit mortale: q̊d
alteri est veniale: dicendū ꝙ nō: puta
dicendo v̄bū ociosū: ⁊ hi⁹. nisi specieȝ
mutaret: q͛ nubē vel velle nubere q̊d
secularib⁹ nō est peccatū si h̊ fiat cā
ꝓlis generāde: vel veniale ꝓpter vo
luptatē est mortale religioso ꝓfesso
clerico vel ordinato: q͛ sacrilegiū est
nō aūt pmi mot⁹ luxurie furti: vel in
uidie: q͛ nullus vouet se nō habituꝝ
pmos motus q nō sunt in nr̄a ptāte
hec Pe. de pal'.
¶ Circūstātie que trahūt peccatuȝ ad
aliud gen⁹ sunt cōfitende.

Et nota ſm Tho. in quadaȝ
epl'a ꝙ ille circūstātie dicūtꝛ
trahē peccatū ad aliud gen⁹
¶ Et ideo de necessitate cōfitēde q̄ ha
bent spealem repugnantiā ad aliqḋ
p̄ceptoꝝ diuine legis. Sicut furtum
simplicitꝛ repugnat huic p̄cepto. non
furtū facies. Si v̊o fiat furtū in loco
sacro circūstātie loci illā repugnātiā
hȝ ad aliud p̄ceptorū qḋ est de vene
ratiōe sacramētoꝝ ⁊ additꝛ noua spe
cies peccati: ⁊ sic de alijs.
¶ Peccatū cōmissū die festo trahitꝛ ad
circūstantiā aliā.

Dicit Nico. de lyra sup Exo.
ꝙ peccatū mortale cōmissū
die festo habȝ spealem repu
gnantiā ad illud de sanctificatiōe fe
storū ⁊ sabbati: q͛ magis est op⁹ ser-
uile opus peccati q̄ opus manuale.
¶ Op⁹ aūt seruile ibi ꝓhibetꝛ. ⁊ sic est
mortale vltra ꝓpriā deformitatem
sue mãe: ex h̊ ꝙ cōmittitꝛ in die festo
habȝ aliam deformitatē quā oportȝ

confiteri:⁊ in fine dicit idem Tho. ꝙ
illud qđ dicit̃ circũstãtias nõ trahen
tes peccatũ ad aliud gen⁹:siue speciẽ
nõ esse de necessitate cõfitẽdas:nõ es
se referendũ ad numeꝝ peccatoꝝ ⁊
eiusdẽ spẽi:q᷑ numeꝝ tenet̃ cõfiteri si
põt.q᷑ nõ est vnũ sed multa:⁊ hꝰ nota
diligenter.

Nota tertio ꝙ cum cogitatio
cũ deliberatiõe rõnis i actũ
peccati mortalis.s.deliberã-
di illũ actum agere:etiã absq̃ opere
sit peccatũ mortale:ideo ad singulas
peccatoꝝ species post peccata operꝭ
interroga etiã de peccatis cogitatio
nũ illi⁹ peccati tm̃:⁊ de peccatꝭ oris:
⁊ cum opus alicui⁹ peccati ⁊ delibe-
ratio mẽtis ad illud agendum absq̃
ope sit eiusdez spẽi spealissime:ꝫ dif-
fert ẜm maius ⁊ min⁹: vel ꝑfectuz ⁊
impfectũ.q᷑.s.mai⁹ pccm̃ est in ope q̈
in sola cogitatiõe:ideo etiã de circũ-
stãtijs hi⁹ cogitationũ interrogãdũ
est:puta si dicit penitens se cõsensisse
cogitatiõib⁹ luxuriosis:q᷑ hoc p̃t esse
multiplicit̃: ⁊ in diuersis speciebus:
ideo interroget̃ de q̈litate ip̃aꝝ cogi
tationũ:vt si deliberauit tale pecca-
tũ cõmittere cũ soluta:q᷑ tũc fornica
tio est:si ip̃e solut⁹ est.aut cũ ꝯiugata
q᷑ tũc adulteriũ est.aut cũ cõsangui-
nea:q᷑ tũc incest⁹ est:⁊ sic de alijs lu-
xurie spẽbus:⁊ alioꝝ vitioꝝ.

¶ Peccatũ diuidit̃ in tria.

PRo aliq̈li declaratiõe p̃di-
ctoꝝ. Nõ qđ dicit Tho.1.2
.q.72.ꝙ peccatuz diuidit̃ ꝑ
hec tria.s.peccatũ cordis.oris.⁊ ope
ris.nõ sic̃ ꝑ diuersas spẽs cõpletas:
sic̃ differũt specie bos ⁊ leo ⁊ capra.
sed sicut per diuersos gradus pecca
ti sic̃ dom⁹ in fundamentũ diuidit̃ in
parietẽ ⁊ tectum sicut in species incõ
pletas.Cõsũmatio igit̃ peccati est in
opere:vnde peccatũ operis hꝫ spẽm
cõpletam.Sed ꝑma inchoatio eius ẽ
quasi fundatio in corde. ¶ Secũdus
gradus eius est in ore ẜm ꝙ habeo:
ꝓrũpit facile ad manifestandũ cõce-
ptũ cordis. ¶ Terti⁹ grad⁹ est in cõ-
sũmatiõe operis. Patet g̊ ꝙ hec tria
pertinẽt ad vnã ꝑfectã speciez: cũ ab
eodẽ motiuo ꝓcedant. Iracũdus.n.
ex eo ꝙ appetit vindictã prius turba
tur in corde secũdo in v̈ba ꝯtumelio
sa ꝓrũpit.tertio ꝓcedit ad facta iniu-
riosa vt ꝑcussionẽ ⁊ hi⁹:⁊ sic de alijs
q̄buslibet vt luxuria. Nec tñ sic ĩtelli
gendũ est peccata cordis esse species
incõpletas q̈si nõ sint mõtalia: immo
qñ in eis est consensus deliberatiuus
ad act⁹ q̄ de se sũt peccata mortalia
tales cogitatiões sũt peccata morta-
lia:⁊ si nõ ita grauia sic̃ peccata ope
ris:vt dictũ est.Et qñ sũt sil̃ cogita°
cũ locutiõe ⁊ ope vnũ est peccatũ vt
pꝫ de luxuria ⁊ alijs peccatꝭ.qñ vero
q̊dam tpe deliberat fornicari:⁊ alio
tpe diuerso ⁊ distãti fornicat̃ sũt duo
peccata mortalia.
De delectatiõe vero morosa aliquid
dicetur suo loco.

Regule quinq̃ ꝯgnoscẽdi peccatum
mortale a veniali.

AD cognoscendũ vero qñ pec
catũ est mortale vel venia
le nota quinq̃ regulas.
Prima est qñ amor vel affectio ad
aliquam creaturã.s.se vel aliam tãtũ
crescit:ul̃ est tã magn⁹ ꝙ i eo ꝯstituit̃

vltimus finis .i. ꝙ nec actu nec habi-
tu ordinat illã creaturã: aut ei⁹ dile-
ctionẽ: aut etiã seipsũ ẜm deũ: ⁊ vel-
let cum tali creatura cõtentari: ⁊ non
curaret deũ offendere: aut eius p̃ce-
pta trãſgredi ꝓpter illã creaturam:
ita ꝙ ibi eſt aliq̃lis cõtempt⁹ dei. ſi nõ
eſt formalis tñ ĩterp̃tatiu⁹: ⁊ eſt frui
tio creature: qꝛ p̃ponit creatura deo
vñ cũ aliqs vellet h̃ cũ creatura ſem
per manere nõ curãdo de eterna bea
titudine lꝫ nõ ſint ſemꝑ rudes de h̃ in
terrogãdi vł temptãdi: tñ tal' amor
creature ſemꝑ eſt peccatuꝫ mortale.

¶ Qñ aũt aliqs diligit aliquã creatu-
ram pluſ q̃ deũ: ꝫ ꝓpter hoc nollet
deũ offẽdere aut eo carere: nec eius
amicitiã ꝑdere: talis amor creature
eſt peccatũ mortale.

¶ Secũda regula ſatis cõcordat cũ p̃-
cedẽti. ſ. cũ notabilit' coñ dilectioneꝫ
ꝓximi aliqd cõmittit: tũc eſt morta-
le peccatũ: qñ v̊o non: tũc eſt veniale
qñ vero aliqd fit coñ dilectiõem dei
poteſt attendi penes h̊ qȯ repugnat
charitati vel amicitie quã debemus
ad deũ habere ſuꝑ omĩa. qñ aũt ali-
qd fit cõtra dilectionẽ ꝓximi põt at
tendi penes iſta p̃cepta legis nature.
. ſ. qȯ tibi nõ vis fieri: alteri ne faciaſ
⁊ qȯ tibi rõnabilit': ⁊ ex debito vis
fieri alteri facias: ⁊ põt etiã attendi
penes ſcandalũ actiuũ qȯ ego infero
ꝓximo meo per mala exempla: ꝫ in-
quãtũ importat aliqd cõtra dilectio
nem: vel quantũ ſit illud ſcandalũ: ad
hoc ꝙ ſit mortale nõ p̃ciſe determĩa-
tũ eſt: qꝛ in modico facere cõtra ꝓxi-
mũ nõ eſt mortale: aut in paruo ſcan
dalizare: vñ q̃libet attendat ſeipſum

q̊d ſibi vellet fieri: ⁊ qȯ ſibi nollet fie
ri: ⁊ ꝑ qȯ factũ ⁊ nõ factũ ſoluere in
ter ſe ⁊ ꝓximũ ſuũ amicitiã quã ſil'
habent.

¶ Tertia regl'a: qñ omittunt coñ prece
ptũ dei ⁊ eccl'ie: vel legis nature vł
ſuꝑioris: q̃ p̃cepta ſũt de neceſſitate
ſalutis: vel coñ votũ publicũ vł p̃ua-
tũ: vel coñ iuramentũ licitũ: ⁊ tũc eſt
mortale peccatũ: qñ v̊o citra tũc nõ ẽ
mortale.

¶ Quarta regula: cũ aliqd fit vel com
mittit: vel omittit coñ cõſciam vere
vł falſe dictantẽ aliqȯ peccatũ mor-
tale: vel coñ cõſciam formidantẽ ꝓ-
babilit': vel dubitatiue an aliqȯ pec
catũ ſit mortale: tunc ſemꝑ eſt morta
le ſi cõſcientia non ſit ſufficienter in-
ſtructa.

¶ Quita regula: de actibus intus ma-
nentib⁹ qñ qdem hꝫ ſolã cogitationẽ
de aliq̊ quantũcũqꝫ turpẽ: vel malaꝫ
abſqꝫ cõplacẽtia ſeu delectatiõe vel
cõſenſu: tũc nunq̃ eſt peccatũ morta
le: vel nullũ: vel veniale. qñ v̊o eſt cõ
ſenſus in actũ qui eſſet peccatũ mor-
le tunc ſemꝑ eſt peccatũ mortale. qꝛ
deus voluntatem ꝓ facto acceptat.
qñ aũt cum cogitatiõe aut cõplacen-
tia eſt delectatio moroſa in aliq̊ tur-
pi ſpeãliter in libidinoſis. tũc eſt mor
tale ẜm dictũ Augu. eſto ꝙ nõ ſit con
ſenſus in actuꝫ ẜm hoc dictũ Augu.
iudiciũ eſt de peccatis interiorib⁹ ad
qȯ etiam facit diſtĩctio. s̈. poſita de
ſenſualitate ⁊ rõne. ⁊ de peccatis p̃-
uenĩetib⁹ ⁊ ſequẽtib⁹ deliberationẽ
Applicãdo igit' ſeptẽ vitia capitalia
q̃ non ſemꝑ ſunt mortalia: ſed ſunt
male radices in homĩe: ex qb⁹ oriunt'

septem venialia.

¶ Que debeat seruare ⁊ scire cõfessor vtilia ⁊ necessaria ĩ ipso exercitio cõfessionis. §. 4.

Ultra excõicatiõez iuris cõis sciat cõfessor si penitẽs incidisset in sñiam cõstõnis synodalis: ideo debz inuestigare d̃ cõstitutiõib⁹ illi⁹ dyocesis si quas haberet: vel etiã ꝓuincie vł legationis: vt meli⁹ possit penitẽtib⁹ ꝓuidere. Diligent̃ querat de numero peccati q̃tiens incidit in id vł in illud: qꝛ homines sepe trãseũt illud leuit̃: ⁊ d̃ circũstantijs necessarijs: ⁊ d̃ peccato qd̃ alteri iam rite cõfessus est nõ queraſ cũ nõ teneat̃ nisi ĩ casu in q̊ tenet̃ confessionẽ iterare. de quo plene. s̃. in ti. p̃ce. ⁊ nõ solum de peccatis opere ꝑpetratis: sed etiã de peccatis cordis ⁊ de numero eoꝝ: q̃ persone paruipendũt interrogandum est. Et qꝛ ꝼm Tho. i. z. peccatũ cogitatiõis ⁊ operis in eadẽ mã sũt vni⁹ ⁊ eiusdẽ spẽi ꝫ drñt ꝼm magl. ⁊ min⁹: quia. s. pccm operis est grauius peccato cordis. Ideo etiã interrogãdũ est de specie: ⁊ circũstãtijs necessarijs peccatoꝝ cordis: v̊bigr̃a. Si dicit se in mẽte solum deliberasse mulierez cognoscere interrogandũ est vtrũ solutã vł nuptã v̊ginẽ vel aliã: ⁊ q̃ die: ⁊ hoc qꝛ ipĩ faciũt illud peccatum esse diuerse spẽi. Et si mulier facias eã ex transuerso stare: nec faciẽ eius aspicias: qꝛ facies eaꝝ vent⁹ est vrens. ait ꝓpħa. Sed nec virũ decet frequẽter aspicẽ in facie: ne euz erubescẽ facias vltra q̃ꝫ oportet: viros q; graues ⁊ sapiẽtes dulcius ⁊ vrbani⁹ oportet rep̃hendẽ rusticos grossos: ac ideotas duri⁹: ne peccata sua paruipendãt ex leuitate sermonis. Stimulatos v̊o ex dolore ⁊ desperatiõe: quãtũcũq; pcc̃a cõmissa sint grauia ꝯfortare ⁊ animare expedit ĩducẽdo exẽpla Dauid Magdalene Pauli Petri Latronis ⁊ hi⁹. Induratos ⁊ se excusãtes aggrauare pcc̃a eoꝝ ostẽdẽdo eoꝝ pericula: exẽplo Ade Saulis Jude ⁊ hi⁹: qui seipos desperauerũt.

¶ Nota ꝼm. m. Uber. li. de of. ordi. qꝫ illoꝝ ꝯfessiões ꝑus sĩt audiẽde ⁊ libenti⁹ q magis indigẽ putant̃: vł qꝛ raro venire solẽt: vł qꝛ sũt extranei: vł qꝛ sũt in maiori statu: vł de quoꝝ cõfessiõe sperat̃ vtilitas futura.

¶ Quomõ se habere debeat cõfessor audiendo mulieres.

Idem dicit de audiẽtib⁹ mulieres caueãt ne nisi ĩ publico audiãt: ⁊ nisi ab aliq̃ videant̃ nec multũ ĩmorẽt̃: nisi quantum necessitas cõfessionis requirit: ⁊ eis q̃ nimis frequẽt̃ cõfiteri volũt assignẽt certũ tp̃s ex̃ qd̃ ip̃as nõ audiant nec alijs colloquijs se eis exponãt: ⁊ sẽꝑ duris v̊bis: ⁊ rigidis vtãt̃ circa illas poti⁹ q̃ꝫ mollib⁹. Hec ille. Et h̊ ꝯtra illos q quotidie audiũt mulierculas ⁊ faciũt eis longas p̃dicatiões: vnde amittũt multũ tp̃is: ⁊ scãdalũ sequitur cõĩter in ip̃is ⁊ in populis.

¶ Qualis ⁊ quãta debeat iniũgi satisfactio seu pnĩa a cõfessore penitẽtib⁹ ⁊ qualiter se habere debeat penitentias iniungendo.

Nota qꝫ ꝓ quolibet peccato mõtali erat regl'a'r septẽnis pnĩa iniũgẽda seu ĩponẽda

vt habet.22.q.i.c.pdicandū.in gl.⁊
33.q.2.c.Hocipsū.⁊.§.sequēti.quod
seruabat antiquitꝰ:⁊ ista septennis
pnia magis vel minꝰ aspera ſm vari
etatē criminū maioꝝ vl' minoꝝ ⁊ cir
cūstantiaꝝ ⁊ cōpunctiōis erat:qꝛ vt
dicit Hiero. Apud deū nō tm̄ valet
tpis mēsura q̄ꝑ doloris.nec tm̄ absti/
nētia ciborū q̄ꝑ mortificaº criminū:
de pe.di.i.c.mēsura.Sed hodie pnie
omēs sūt arbitrio ꝯfessoris taxande
ꝯsideratis circūstantijs criminū ⁊ ꝑ/
sonaꝝ ⁊ hiꝰ.ex̄ de pe.⁊ re.c. deꝰ qui.
Dicit etiam Leo papa.26.q.7.c. tpa
plenitudinis tue moderātis arbitrio
sūt cōstituenda:ꝓut cōuersorū ani/
mos ꝓspexeris esse deuotos. Ray.
Guil'.⁊ Spe.in suo reportorio hº te
nent ⁊ gn̄alis ꝯsuetudo sic se hȝ:nec ē
coñ id qđ dicit Grego. de pe.di.5.c.
falsas pnias.dicimꝰ q̄ nō ſm auctori
tatē sanctoꝝ patrū ꝓ q̄litate crimi/
nū ponūt. Hoc eni iutellige ſm Ray.
cū sine necessitate rōnabili dimitterē/
tur pnie antiquitꝰ taxate. Nā vltra
illam cōem pniam septennē ꝓ q̄libet
mortali peccato in gn̄e ponunt alie
pnie maiores vel miores ꝓ certꝭ pec
catis:ꝓut habet in diuersis capitulis
decretaliū ⁊ decretoꝝ:q̄ qꝛ cōiter nō
dant hic nō pono que pleniꝰ habent
in sūma cōfessoꝝ li.3. ti.34.q.125.ti.
de pe.⁊ re.vbi ponunt casus .46.de
huiusmōi.Est autē satis rōnabilis cā
nō dandi huiusmōi pnias indisposi/
tio penitentiū:⁊ etiā aliqñ nō suffice/
ret tp̄s vite. Nā vt Ray.⁊ Hosti.di
cunt:debet cōfessor talē dare pniam
quā verisiliter credat illū implere ne
ipam violādo deterius sibi cōtingat
q̄ꝑ si magna peccata cōmisit ⁊ dicit se
penitē:ſ nō posse aliquā durā pniam
facere:animet eum ad hoc cōfessor ei
ostēdendo grauitatē peccatoꝝ: ⁊ ꝑ
ꝯñs pniaȝ penarū sibi ꝓpt' hº debitaꝝ
⁊ sic tandē iniūgat ei pniam quam li/
benter suscipiat:⁊ si sacerdos non p̄t
gaudere de omimodā purgatiōe eiꝰ
saltē gaudeat q̄ꝑ liberatū a gehenna
trāsmittit ad purgatorium. Itaq; vt
dicit Hosti.cōfessor nullo mō debet
ꝑmittere peccatorē desperatū a se
rececedē.ar.26.q.6.c.p̄sbyt. ſ potiꝰ
imponat ei vnū pr̄ noster. vel aliud
leue:⁊ alia bona que fecerit:vl' mala
q̄ tolerauerit sint ei in pniaȝ. Cōcor.
Tho. in hoc: Hoc tñ sane intellige:
videlicȝ si ip̄m alias penitet:⁊ dicit se
paratuȝ facere qđ dȝ:ſ hº onus pnie
sufficere nō posse tūc ꝓpt' hº quantū/
cūq; deliquerit:nō dȝ dimitti sine ab
solutiōe ne se desperet. Sȝ si dicit se
nō posse dimittē odiū vl' caste viuē:
vl' alienū nō velle restituē:vl' artē di
mittē quā sine mortali pcc̄o exercere
nō pōt: vl' aliud hiꝰ:cū possit nulloº
dȝ absolui ſm Tho. Pe. đ pal'. Alb.
qꝛ vt dicit Gregꝭ.ii.q.3.c. Tūc vera
est absolutio sacerdotis: cū interim
sequit arbitriū iudicis.2.q.i.c. deus
omnipotēs.qui nūq̄ꝑ absoluit.de pe.
di.i.c.neminē. Sacerdos autē nullaȝ
dȝ cōmittere falsitatē in sacramentꝭ
v̄itatis.vñ ⁊ de pe.di.5.c.fratres no
stros āmonemꝰ:vt falsis penitentijs
aīas laycorū decipi nō patiant fal/
sas pnias dicit: cum sic agit de vno
vt nō recedat ab altero. Uerū si tale
peccatū pur vult confiteri dȝ audiri
eius confessio:vt dicit extra de pe.⁊

re.c.q̄ qdam.⁊ sibi aliqd debꝫ iniūgi nō tñ absoluēdo eum: ꝫ ei declarādo q̄ ꝓpter hoc nō est absolutus sed tñ satisfaciat pcepto ecclesie annualis cō fessionis fiēde ⁊ hortet eum q̄ faciat omne bonū qd pōt: vt deus cor eius illustret ad pniam. vt dicit de pe. di. 5. c. falsas. ⁊ sic nō est dimittēdꝰ sine cōfessione ne desperet: qd si instet ꝓ absolutiōe ostēdendo scandalū ⁊ de sperationem si nō absoluat: nullo mō dꝫ ei assentire: licet tñ ei declarare: q̄ fieri nō pōt: nec iuuaret eū. Et si permanet in scandalū nō est curandū: q̄ ē scādalū phariseorꝫ.z.q.z.c.int v̄ba

Qualiter se habē debeat cōfessor pnias iniūgēdo penitētibꝰ.

IN imponēdo pnias: ne vilescat auctoritas ecclesie: arbitret cōfessor: ⁊ ne ptās clauium cōtemnat. de pe. di. 1. c. Sūt q̄ arbitrāt. 50. di. c. absit. 7. c. si qs ꝓposte ra: nimis malū est si pur cōtingat errare q̄ erret dando nimis paruaꝫ q̄ nimis magnā. vt dicit Chryso. 26. q 8. c. alligāt. q̄ vt ibi dicit. Meliꝰ est deo reddere rōnem de nimia misericordia q̄ de nimia seueritate. si enim benignus est deus: vt quid sacerdos vult esse austerus: exemplū habemus a Christo: vt dicit Ray. q nulli nūq̄ grauē imposuit pniam: ꝫ dixit Uade ⁊ amplius noli peccare. ⁊ ad hoc maxime debet attēdere cōfessor excidere ab eo causas ⁊ occasiōes peccatorū puta si cōuersatio eius cū aliqͦ vel aliqua est occasio ei alicuiꝰ ruine debꝫ imponere sibi q̄ dimittat si pōt ⁊ hꝰ. ꝺ pe. di. z. c. satisfactio. aliqñ imponere pōt ei loci mutationē qui ei est ad scandalū si fieri pōt. di. 81. c. v[...] let. aliquādo tamē res sic se habent q̄ fieri nō potest.

Cōtraria penitentia debet imponi delicto.

ITem imponēda est pnia cōtraria ad malū qd cōmisit ꝫm Ray. videlicꝫ Superbo opera humilia. guloso ieiuniū. auaro elimosine. ⁊ hꝰ. q̄ cōtraria cōtrarijs curant de pe. di. z. c. z. Quod intellige si credit illum velle: ⁊ posse perficere. Hoc enim est ad bene esse imponere magis istam q̄ illā. Iteꝫ si est negligens ad audiēdū verbū dei: sibi potest iniūgere ꝫm Jo. q̄ audiat certum numerꝫ pdicationū. Debet tñ cauere cōfessor ne det talem pniam per quā fiat alteri preiudiciū: puta si seruo iniūgatur longa peregrinatio: vl' ieiuniū plixum: ita q̄ eius dñs reciperet detrimentum de seruitio suo. si etiā imponeret vxori vt daret multas elimosinas: dabit de bonis viri: si parafrenalia nō habet.

Pro peccato occulto nō debꝫ dari manifesta pnia.

ITem ꝓ peccato occulto nō est maifesta pnia iniūgēda .s. talis vt possit inde oriri aliq̄ suspitio peccati cōmissi.

ET nota ꝫm Jo. an. sup clem. dudū. de sepul. sup v̄bo audire, q̄ pus debet sacerdos imponere pniam q̄ facere absolutionē a peccatis. qd ꝓbat ex ipso textu cle. q̄ pus loqt ꝺ pnia iniūgēda: postea ꝺ absolutiōe: tū etiaꝫ ex rōne: q̄ cū absolutio sit cōplemētū: ⁊ forᵃ in pnia: prius dꝫ esse satisfactio q̄ est ps

malis pñie: saltem in ꝓposito actuali ut expressa satisfactiõe: que dʒ iponi per sacerdotẽ acceptet eam penitens sicut ↄfessus est: ⁊ voluit: ⁊ inde seqꝛ absolutio. Sed contrariũ dicitur eẽ de censi. c. si. vbi dicit ꝙ archiepi pñt in visitatiõe absoluẽ: ⁊ pnias iponẽ. ꝫ hoc de necessitate nõ ꝓcedit. qa tñ coiter fit contrariũ: ut scʒ prius absolnatur ⁊ postea iiũgaꝛ pnia. quõcũꝗ fiat: vel ante vl' post sufficit. ¶ Presupponit. n. cõfessor illũ habere ꝓpositũ eã faciendi qõ sibi iiũget cũ ipsum peniteat. Scõm Ioh. si penitentem absoluis cui⁹ gñalẽ cõfessionẽ audiuisti absoluas eum: ⁊ a penitẽtijs oblitis iiũctis ab alijs sacerdotib⁹: ⁊ si aliqrũ pniaꝝ iiũctaꝝ memor sit ꝙ nõ impleuerit eas: si iudicaueris expediẽs cõmittes eas nisi esset in casu a quo nõ posses absoluere

¶ De pmutatiõe pnie hẽs. s. ti. ꝓcedẽti. c. fi. vbi etiaʒ multa de satisfactione.
Memoriale dicẽdũ penitẽti circa penitẽtiam fiendam.

Eautũ est etiã sibi declarare ⁊ pmittẽ: ꝙ si aliqua die ex obliuiõe vel negligentia dimitteret pniam impositam: puta ieiuniũ vel oratiões: ⁊ hui⁹mõi. ꝙ possit alia die cõmutare.
Et fm Pe. de pal. ↄsulẽdũ ẽ diuitib⁹ ⁊ nobilib⁹ ꝙ querãt pticipationẽ bonorũ que fiũt in religionib⁹: in qbus sunt ⁊ plures penalitates ꝙ̃ alibi: ⁊ magis deo accepte: ⁊ ꝙ in pniam imponaꝛ eis ꝙ non solũ que facient per seipsos: sed etiam que ꝓcurabunt ab alijs: ⁊ oĩa quoꝝ spẽaliꝛ sũt pticipes Dicit etiaʒ Pe. de pal. in 4. ꝙ debet confessor cum minorẽ pniam debito imponit: inotescere ei ꝙ illa pnia sibi imposita non est digna: ne decipiatur putãs sufficẽ. sed ꝙ deberet ꝓ quolibet mortali septenẽ agere pniaʒ: quã si hic nõ pficiet i purgatorio luet. Si tamẽ p illã declarationẽ crederet eũ incidere in desperationem: nõ debet sibi hoc dicere.

¶ Quid fiendum quando penitens nõ confitetur peccatum aliquod mortale qõ confessor scit eẽ in eo.

De confitente autem qui non confitetur aliqõ mortale qõ nouit de eo cõfessor ex eo ꝙ nõ reputet illud peccatũ. Dicit Hoff. in quolibʒ. 9. ꝙ si ẽ certũ illud eẽ mortale: tũc quicũꝗ cõfessor debʒ ei facẽ conscientiam de eo: cũ confessor ordinet ad vtilitateʒ eius. Sed vtilitas eius est ꝙ sciat statum suũ: nec debet eũ absoluere: sed reputare eũ idignũ ⁊ indispositũ ad recipiẽdũ absolutionẽ dũ manet in tali statu. Sed si dubiũ ẽ vtꝝ sit mortale: ⁊ opiniões sũt doctoꝝ diuerse: videlicet vtꝝ sit licitũ emere reddit⁹ ad vitã: tũc autem confessor est ordinari⁹ ei⁹: ita ꝙ teneꝛ ↄfessionẽ eius audire: ⁊ tunc si sit opinionis illius ꝙ illud non sit peccatum debet eum absoluere simpliciter. Si autem credit ꝙ sit peccatum debet ei facere consciẽtiam ꝙ confitens se diligenter informet de illo facto vtruʒ sit peccatũ: sed dato ꝙ ille non vellet recognoscere illud esse peccatum: nihilomin⁹ ex quo est ordinari⁹ tenetur eum absoluere: nec debʒ eũ reputare inhabilẽ ad absolutionem: ꝗ hoc ex errore ⁊ nõ ꝓterua opinione ꝓcedit

Ordinarius autē absoluendo debet sequi cōmune iudiciū ecclesie nō suū. Si aūt sit confessor delegatus qui in nullo tenet ꝯfitenti nisi velit: si credit illud eē mortale nō debet eū absoluē ga ex mera volūtate dependet ut absoluat: vel dimittat: dz. n. seq̄ ꝓpriū iudiciū in absoluendo: ⁊ peccaret si absolueret. Hec Hoff.

Sacerdos dr̄ soluē vel ligare tripl'r ⁊ de modo ⁊ forma absoluēdi. §. 6.

Nota tandem ɓm Ray. ꝙ sacerdos dicit soluē vl' ligare tripliciter. Uno° p oñsionem idest ostēdēdo solutū vl' ligatū: dico cū absoluit: l3. n. sit peccator p contritionē a deo absolut⁹: tñ in facie ecclesie adhuc manet ligat⁹. ⁊ sic itelligit .c. quātūlibet. de pe. di. i. Alio° ligat sacerdos dādo pniam ad quam obligat peccatorem: ⁊ soluit: cum penam sibi debitā dimittit: vl' ad sacramēta admittit. de pe. di. i. c. multiplex.

Tertio modo p excoicationem ⁊ absolutionem ab ea. ii. q. 3. c. nemo sit. tñ fit ɓm Pe. absolutio a peccatis realiter p mysteriū sacerdotis. nō qdē pncipalit' ⁊ auctoritatiue: q2 h' ē ꝓprium dei. de pe. di. i. c. v̄bū. Nec solū ostēsiue ga ⁊ h' faciebāt sacramēta veterl legis: siue testamēti: nec solū depcatie ꝙ sic magis absolueret bonus layc⁹. q̄ malus clericus: nec solū p cōtritioꝫ ꝯfitētis: q2 tūc nūq̄ gs efficeretur ibi de attrito cōtrit⁹. Sed opat instrumētali' absolutio ad remissioꝫ dispo nēdo ad gratiā: ⁊ nisi opponat obstaculū fit de attrito ꝯtritū ⁊ iā cōtritio adauget gratiam. Hec Pe. ꝺ pal. cui concor. Tho. ⁊ fit h' v̄tute clauium q̄ dicūt plures in effectu: q2 vna ē ptās discernēdi: alia diffiniēdi. Una tamē est eēntialiter. sc3 ptās iudicādi in foro aie collata a deo ⁊ in aia impressa delebilit' p susceptōe3 sacerdotij. hec Pe. Scōm v̄o Ray. Nō ꝙ triplex ē iudicium. sc3 dei. Petri. ⁊ celi. In primo absoluit peccator p contritionem In secūdo. sc3 iudicio petri. i. ꝯfessioīs p absolutionē: si tñ prius sit absolut⁹ a deo saltem ordine. alioquin nō. vnde dicitur. 24. q. i. c. manet petri ꝑuilegium: qñ ex equitate fertur iudiciū In ttio. i. iudicio celi. i. curie celestis: absoluit p approbationē. de pe. di. i. Alio modo ⁊ alijs v̄bis dicit triplex iudicium. Primū dei. Secūdū petri in ecclesia militanti. Tertiū sursum in ecclesia triumphāti. Primum est quo deus mundat animam in cōtritione. ⁊ hoc ꝑcedit reliqua duo. s. tempore dignitate ⁊ effectu. est. n ille q claudit ⁊ nemo aperit. apit ⁊ nemo claudit. Secūdū qꝺ seqt post illū est iudiciū sacerdotis: q auctoritate clauiū ligat vel soluit eo mō q̄ paulo añ dictū est. Tertiū qꝺ seqt ē iudiciū approbationis sc3 celestis curie ⁊ angeloꝝ.

Forma v̄boꝝ absoluēdi penitentem.

Dicit Pe. ꝺ pal. ꝙ homo: q2 ignorat vtꝝ vnq̄ fecēit vnā pfectam confessionē expedit ꝙ in omni cōfessione sacramētali: p⁹ omnia sua pctā spēaliter enumerata sequat gñalis clausula. sc3 ꝺ omnib⁹ alijs mortalib⁹ ⁊ venialib⁹ confessis ⁊ nō ꝯfessis ac oblitl. dico meā culpā ⁊ sic seqt absolutio: ⁊ sic valebit ad remissionē culpe ⁊ pene etiā mortalis ⁊ scite ac etiā oblite: ad quā tamē nō

tenebatur al's in spali cōfiteri iterū: qr s. sufficienter confessus est.

¶ De forma et vi vbo^z que requirūtur in absolutione.

F Orma aūt absolutionis fm tho. in tractatu de forma absolutōis ē hec q̄tū ad sbam Absoluo te. et cōsueuit addi ego: et a peccatis tuis: et si nō diceretur sbintelligeretur: qa enim in sacramentis verba habēt efficaciā et institutionez tenēda sunt determinata vba consonantia institutioni diuine dicenti. Quecūq; solueritl. et istavba cueniūt ego te absoluo. Idem Inno. et Host. De ista et aliis formis diuersis absolutōis ab excoicatōe. et peccatis dicetur ifra i fine infrogatorij. Solz aūt papa aliquādo tantam facere grām qbusdā ut ab oibus censuris et penis simplicit iuris. et ab hoie latis possit absolui in foro saltem csciētie. et tūc confessor potest ista forma vti quā a curia romana habui. et vsus sum.

Forma absolutōis ab oib⁹ censuris et penis: tam a iure q̄ ab homine latis.

D E plenitudine ptātis aplīce cuius auctoritatem pro pñti gero. Absoluo te ab omnib⁹ cēsuris ecclesiasticis sentētiis et vinculis excoicatiōnū suspēsionū et indicti tam ab homine q̄ a iure latis: necnō ab omnib⁹ negligētiis et defectib⁹ cōmissis in sacramētoz administratiōe officiis actibus tuis. vel nomine tuo factis supplēdo de solita apostolice sedis clemētia omnes defect⁹ eorūdē Aboleo et omnem maculam infamie et inhabilitatis vndecūq; contractis: dispensoq; tecum super omni irregularitate: symonia, in ordine. et bñficio actiue vel passiue quacūq; occasiōe vl causa: etiā circa te i collatōe ordinū et alio^z sacramēto^z ctractis seu cōmissis. Restituo et habilito te ad statū famā honorē et executiōz officio^z ecclesiastico^z quo^zcūq;: ac ad oēs gradus dignitatum et hono^z ad bñficia ecclesiastica habita et hñda et tibi et his q̄ habes de nouo pudeo relaxando tibi fructus quos male pcepisti seu lesa cōsciētia ex eisdē: ac alia q̄ in ludo ex successiōe ac alias ad te puenerūt que sbiacent restōni vage in forma plenissima. In nomine patris et filij et spūs sancti amē. Si aūt aliqs dubitat an pro istis spālis exigat forma absoluendi necessaria qui a sede apostolica hñt puilegiū q in articulo mortis dūtaxat semel possūt absolui et habere plenam remissionem omniū suo^z peccaminū. i. e culpa et a pena: ut alij exp̄mūt reqrit fm q a magistris tam in concilio cōstātiēsi q̄ basiliensi dictum fuit q non. Sed sufficit q ea omnia et singula faciat p quib⁹ p̄fata indulgētia dat: put i bullis vel puilegijs talium exp̄mit: nec putet aliqs q quādo i articulo mortis fuit semel absolut⁹ plenarie: et vsus ē semel illo puilegio q p⁹ea i alio articlo mortis vti illo itez valeat: nisi papa latiorez auctoritatē daret: q̄ dat qñ ponit q in articulo mortl. dūtaxat semel: et ita ptensum est in cōcilio cstātiēsi alio a clarissimis viris pluribus de hoc reqsitis. ¶ Nec mirū: quia puilegium de indulgētiis tātū valet vl dat quātū sonat: nō aūt extēdi debet vltra.

¶ Quid fiendum quando confessor

absoluit penitētē de q̊ nō debuit.

S Ed quid de ↄfessore q absol uit cōfitētē: de q̊ non debuit aut ex ignorātia vel verecū dia vl' festinatiōe vel hꝰmōi: ⁊ ↄfessor pꝰea expit se errasse: nūqd tenet ↄfitē ti hᵒ dicē. Rndetur ſm omnes ꝙ con fessus excusatus ē: ⁊ corā deo absolu tus: interim ꝙ nescit: lꝫ confessor non dicat. qd ergo faciat. Collatio facta fuit de hoc cuꝫ multis notabilibꝰ do ctoribus theologie in ↄcilio basiliēsi

Nam qdam dixerūt ꝙ ↄfessor debet auctoritatē a supiore ipetrare absol uendi eum: ⁊ si sine magno scandalo fieri potest: vocare nō absolutū: ⁊ si bi dicere: ac eū absoluere pꝰ auditam cōfessionē: vel si magnū scādalū time ret absoluat eū absentē: si ab vltima cōfessiōe adhuc sperat esse in gratia.

Aut ⁊ aliȷ̄s placuit si notabile scādalū timeret sūmo sacerdoti deo ↄmittat ⁊ solam cōdignā pniam pro eiꝰ negli gētia peragat cōfessor: presertim qū multitudo sic est neglecta: vel multi eoꝝ distant a loco vbi est cōfessor.

Quid de confessore q non intelligit penitentem.

Q Uid etiā sentiēduꝫ est de eo qui cōfitet ⁊ cōfessor nō itel ligit eum: aut ex dormitione aut ex impitia vel distractiōe nimia vel fili cā. Rūdet Joh. de bar. thelo gus antiquus doctor in quolibet su is. Sacramētalis absolutio iō exigit cōfessionē. Omnis vō confessio ipor tat reuelatiōem que nō potest eē sine relatiōe vnius ⁊ pceptione alteriꝰ: cū ergo alteꝝ istoꝝ deficiat. s. pceptō sa cerdotis in pfato casu de illo peccato nō credo eē ↄfessionē: ⁊ p ↄseqñs nec impendi absolutiōem. Hec ille. Sed istud videt debē itelligi vbi obaudi ta sūt pctā grauia que sūt de necessi tate salutis ↄfitēda: non de aliȷ̄s que cadūt sb ↄcilio: ⁊ vbi tl'ia modica ob audiūt raro ab eo q al's noscit psonā

An penitēs teneat iterare pniam ei iiunctam in peccato mortali factaꝫ in toto vel in parte: ⁊ an dicta pnia taliter facta ei valeat in foro militan tis ecclesie. §. 7.

V Trum vō pniam seu satisfa ctionem impositam p absolu tionē debitā i pctō mortali factam: vel in toto vel in pte teneat homo iterare. Super hoc sunt varie opiniones. Jn hoc tamē omnes con cordāt ꝙ satisfactio facta in mortali ita nō valet sicut nec alia opa facta in mortali valent in foro dei ad tollēdū vel minuēdū debitū pene p peccatis ad qd ordinat ois satisfactio: qa cū nō sit in amicicia cum deo nō pōt esse acceptū tale opus ipsi deo sic factum

Sed vtrū valeat in i foro eccl'ie mi litātis: ita ꝙ nō teneat eam iterare. Jn hoc est varietas opinionū: ⁊ aliq dicūt ꝙ tenetur iterare: qa cū nō po tuerit satisfacē deo: nec etiā potuit sa tisfacere sacerdoti: qui i persona dei illud sibi iniūxit. Sed Pe. tarā. ⁊ Jo. pi. videt simpliciter dicere sine disti ctiōe ꝙ talis nō tenet iterare tales sa tisfactōes: quia satisfecit i foro eccl'ie militātis in quo date sunt: ⁊ vbi non iudicat de dispositiōe iteriori. Jdem vident sentire Uincen. in speculo hi storiali. li. 9. ⁊. d. Anibal. in. 4. Et pro ista opinione videt satisfacē ipositio

septēnis pnie que regularit fiebat p quolibet mortali antiqt⁹: ut. zz. q. i. c. p̄dicandum. Et verisimile est q̄ in tanto interuallo aliq̄d mortale ɔmittebāt. vñ si oportuisset iterare fuisset laqueū iponē animabus. Tho. vero cū alb. in. 4. distinguūt de satisfactōe dicit. n. q̄ quedam satisfactiōes i qb⁹ remanet aliqs effect⁹ in satisfaciētib⁹ etiā postq̄ act⁹ satisfactiōis trāsit: ut in ieiunio remanet corpis maceratio vł deliberatio. ⁊ ex elemosina sbe diminutio. ⁊ tales satisfactiōes in peccato non oportet iterare. qa q̄tum ad illud q̄d ex eis remanet per penitētiā sequētē accepte sūt. Alie vero satisfactiones sunt que nō relinquūt effectū in satisfactiōe: postq̄ trāsit act⁹ sicut in orōne ⁊ h⁹mōi. Act⁹. n. interior qui totaliter trāsit nullo mō viuificat. vñ oz q̄ tales satisfactiōes iteret. Eādē opinionē tenet Pe. de pal. magis declarans. dicit enim q̄ in satisfactiōib⁹ habētib⁹ effectum derelictū p⁹ opus ut elemosina p̄uationē eris. Jeiuniuz corpis debilitatioz ⁊ h⁹modi: si p⁹ea peniteat ⁊ pseueret. Sicut baptismal caracter habz effectū recedēte fictōe sic ⁊ istud derelictū ex sacramēto q̄d opat ex ope opato incipit valere ex sequēti eius approbatiōe ⁊ sacerdotis ratihabitiōe: cū illum vere penitz ⁊ nō ex simplici viuificatōe. qa opus opans mortuū nūq̄ viuificat: ⁊ sic illa pnia satisfacit. nō solū i foro ecclie s etiā in foro dei q̄tū ad illud derelictū ut nō oporteat iterare sic ieiuniū elemosina ⁊ h⁹modi. Sed si non hñt effectū derelictū ut orō. talis pnia facta i mortali nullo mō satisfacit: qn s vel alibi oporteat satisfacē: q̄d videt intelligēdum in foro dei: q̄ nec rōne ipsius opis cū facit: nec rōne derelicti cū postea penitet eum cū non habeat effectum derelictuz: s in foro ecclie satisfacit. q̄ non est necesse eam iterare si vult eē in statu salutis: postea penitēdo. sicut necesse habebat ipsam iplē cum fuit sibi imposita. Uñ idem Pe. dicit paulo supius: q̄ qñ homo est de omnibus contrit⁹: ⁊ ɔfessus ⁊ accipit pniam cuz absolutione: si recidiuans pagat eam in mortali ipse quidem se liberat ab iiunctione sacerdotis: nec incurrit pctm̄ iobediētie q̄d incurrēt si si eam non pfecisset: q̄ non est fortius vinculum cōfessiōis q̄ dei vel ecclie.

Sz in mortali exñs implendo p̄ceptū dei. s. de honore pentū: vel preceptuz ecclesie: ut de ieiunia ⁊ de elemosina ab illo absolute se libēat. g. zc. hec pe. Cū g pnia iiūcta ordinet ad tollēdū vel diminuēdū debitum pene tpalis: talis q pniam sibi impositā nō hñtem effectū derelictum ut orōes: pfecit in mortali: si reuertit ad pniam. ⁊ tādē morit i statu gre: ex q illā nō iterauit: cū p ipsaz nil sit solutū d debito pene temporalis: soluet eā in purgatorio: nisi p alia bona hic satisfaciat. q̄ si nō re[uer]tat ad pniam: qui pniam pfecit i[n mo]rtali quacūq̄: siue hñtez effectū [siu]e non hñtem derelictū soluet illud debitum in inferno semper: sicut ille qui morit cum mortalib⁹ ⁊ venialib⁹ de vtriusq̄ soluet penā etnā i iferno. Quāuis. n. pro veniali debeat pena temporalis que finē hz: tñ p accidēs est q̄ veniale puniat in inferno pena eterna. s. rōne status: quia in inferno

nulla est redéptio. Non enim est ille status expiandi culpã ad quã sequit pena: et ideo semper remanête culpa veniali durat et pena. Ita tenz Tho. in. 4. di. 22. Sed de pena temporali debita p mortali post côtritionê pe. de pal. sic declarat in 4°. Peccator postq est deo recôciliat⁹ est debitor pene finite: nô qualitercûq soluêde: sed in statu gratie in quo solû est deo accepta. Aliogn est debitor pene tante: quãtã meret culpa: et illa est ifinita. Unde peccatori p se debebat quidez pena infinita si erat in mortali: sed mutata fuit i tpalem supposito q pseueraret in amicicia. Acceptauit. n. deus absolutionê a pena eterna et ipositõez pene finite sub côditiôe si in grã fieret

Et si querat quare deus magis acceptauit absolutõz a culpa sine ôditõe q absolutiôez a pena. dicêdû ê q culpa transit et macula trãsit: et gratia i momêto aduenit sed satisfactio futura est. Futuris aût solet côditio apponi nô autem pñtib⁹ nec preteritis: vel si apponat: certa est: q si est i gratia p tûc nô potest esse sine gratia. Ideo remissio culpe fit sine côtradictiôe: vel fit simpliciter: quia conditio existit.

Uñ sicut p sacramentû nô remitteret culpa nisi adesset grã: sic nec postea p satisfactionê remittit pena nisi adsit gratia. Talis g dimissa culpa puniet in inferno pena infinita: nô pp ter cômutationê finite in infinitû: sed quia debitor ê pene infinite: exquo nô soluit penam finitam sub côditiôe qua debuit: sicut pdês puilegium cleri icidit de foro meriti ad forz sanguis: sic q declinat forz ecclesie incidês i mortale ad forz iusticie exterminantis iuenit penam eternam. Hoc quod dicit Pe. videt intelligêdû de eo q pniam iiûctam nô hñtê effectû derelictum factam in mortali: scito ab eo: vel de q dubitabat côtênit iterare: vel etiam credit vl dubitat se debere iterar ex negligêtia dimittit: et ex labore recusans hic et in purgatorio facê emêdã deo. Sz si qs dimittit iterationê tal pnie ex impossibilitate: qa ei deficit têpus: vel credit se eã fecisse in statu gratie: vel si fuerit i mortali cognito ab eo: vel etiã si scit se eã fecisse i mortali iterare facit per alium quem n credit bonum: vel etiam si nec p se: nec p aliû iterat credit sibi sufficê ad salutê q ipleuit sibi iiûctã itêdês qô hic minus fecit satisfacê i purgatorio: et sic deo facê emêdã p h⁹môi omissiôz talis nô dãnat. Uñ et ipe Pe dicit di. 45. q. 2. q q facit pniam iiûctã i mortali p se p tanto non tenetur itare: q pôt in purgatorio satisfacê. et si dicat q videt icôueniês q tãtû qs puniat p pctô dimisso: sicut p nô dimisso q pena etna: et sic nô videt i aliq p fuisse côtritio et ofessio. Rñdet Pe. q lz tãte puniat extêsiue nô tñ itêsiue: sicut p vno pctô ita diu q p mille. sed ñ tam acerbe. Si etiaz pte pnie fecit. s. in statu grê: et vnus dies remansit p illa die etnam luet penam: si non penitet: tñ nô tã acerbe. ac si nûq côtrit⁹ nec ofessus esset. nec i aliq satisfecisset als peccatum rediret. hec Pe.

Remediû tutius siue cousiliû dandû penitêti qualiter pficê debeat pniaz sibi iiûctam. et que penitêtia debeat sibi dari securior.

NOta tamen ꝙ dum qs facit pniam sibi iniūctam: si labat in mortale: q̄uis bonum sit q̄citius cōfiteri: tamē cū p solam cō tritionē peccatū dimittat ⁊ gratia re stituat q̄ꝫcito ipse cōterit: etiā anteq̄ cōfiteat ꝓsequēdo dictā pniam: etiā si sit talis pnia que non relinquat effe ctū post se in foro dei realit satisfacit qꝛ i statu grē ē. vñ i nullo tenet itare

Ad tollendum aūt omne dubiū tuti⁹ videt ꝙ ꝯfessor: ⁊ si dat pnias diuti nas det pnias ut ieiunioꝝ elemosinaꝝ ꝑegrinationum ⁊ h⁹mōi: ꝓut regrūt pctā: non tñ iniūgat diuturnas pnias orōnū: ⁊ p̄cipue his de qb⁹ pōt dubi tari de recidiuo.

De celatiōe cōfessionis: ⁊ de pnia sa cerdotis cōfessionē reuelātis. §. 8.

NOtat Tho. i. 4. di. zi. ꝙ au diēs ꝯfessiōꝫ tenet celare au dita in ipsa. qꝛ in sacramētis id qđ gerit exteri⁹ ē signū ei⁹ qđ ge rit interius: vñ sicut deus homini cō fitēti tegit peccatū interi⁹: ita ⁊ sacer dos debet celare exteri⁹: vñ tanq̄ vio lator est sacramēti reuelator ꝯfessio nis. Est ⁊ alia rō qꝛ. s. ꝑ h̄ hoīes ma gis trahūt ad cōfessionē ⁊ simplicius ꝯfitēt. vñ ⁊ si ex h̄ aliqđ ꝑiculū futuꝝ immineret: ⁊ hoc solū sciret p cōfessiōꝫ ut de heretico q corrūpit fideles vel de matrimonio illicito: qđ aliq volūt ꝯtrahē: vel de ꝓhibitiōe ciuitatis fiē da nō ꝓpt h̄ debꝫ reuelari ꝯfessio ad impediēdū malū: ut qdam dixerūt: ꝫ falsum est. Debet autē monē eos qui cōfitēt ut obuiēt vel desistāt: ⁊ p̄lato dicē ꝙ vigilet sup gregem suū: ⁊ h⁹ mōi sine vlla reuelaciōe. Hec Tho.

Qꝛ si iudex inquireret ab aliquo an sciat aliqd de illa mā̄ p cōfessiōꝫ: vel ꝑ aliū modū. Dicit Guil. ꝙ si nō pōt alio modo declinare iniqnū iudicem pōt rñdēre nihil inde scio: qđ s̄intel ligit ut homo: vel etiam nihil scio ꝑ cōfessionē: qꝛ s̄intelligit tibi reuelan dū. sic exponit illud. Math. 24. c. de die illo ⁊ hora nemo scit: nec fili⁹ ho minis: ⁊ s̄intelligit reuelādū vobis

Potest ⁊ hoc variare homo cū non adducit in testimoniū nisi ut homo.

Et ideo absq̄ lesione cōsciētie pōt iu rare se nescire id qđ scit tātū ut deus

Sed neq̄ etiam s̄m Pe. de pal. in 4. di. zi. ꝑ licētiā vel p̄ceptum cuiuscūq̄ supioris factū etiam pape s̄b pena ex coicatiōis nō licet reuelare ꝯfessiōeꝫ qꝛ sigillū cōfessiōis est de iure diuino ⁊ de necessitate sacramēti. Papa aūt licet aliquādo dispēset in p̄ceptis di uinis ut in votis: quoꝝ redditio ē de iure diuino. nō tñ pōt dispēsare in sa cramētis. s. ut qs nō baptizet vel ꝯfir met vel nō cōfiteat. ⁊ ꝙ dictū est ce lationē ꝯfessiōis esse de necessitate sa cramēti non sic intelligit q̄ꝙ sit verum sacramētū. etiam si ipsa cōfessio nō ce laret qꝛ vtiq̄ esset sacramētum etiā si sacerdos reuelaret. qꝛ nec sic ē de ne cessitate ꝙ deus tegat qđ si nō satis faciat de⁹ nō tegit ꝫ reuelat ad penā aut si accedat fict⁹ deus non tegit: ⁊ nihilomin⁹ sacerdos tenet celare. sed dr̄ celatio ꝯfessiōis de nccitate sacra menti. qꝛ natura sacramēti necessitat eum ad celandū: natura dico ⁊ q̄tuꝫ ad id qđ ē sacramētū. qđ fit i occl'to solus cum solo. ⁊ quātū ad id qđ est sacramētū ⁊ res. s. pnia interior que

etiam est occulta: ⁊ q̄tū ad rē tantuȝ
que ē remissio peccatoꝝ: ꝑ quā tecta
sunt peccata. Nota ẜm Pe. de pal. qꝛ
quod dicit Tho. ꝙ occultatio cōfessi
onis est de essentia sacramenti: nō sic
est intelligendum ꝙ sit eius materia
vel forma eius. sed ꝙ ē de natura eiꝰ
obligatio ad occultationē: sicut si di
ceremꝰ de essentia leuis ē ferri sursum
vel de essentia matrimonij est reddē
debitū idest obligatio ad ipsum. Est
autem peccatum mortale reuelare cō
fessionem: quia est ꝯtra ius diuinum
⁊ positiuū: vnde ⁊ grauiter punitur
ab ecclesia.

Pnia cōfessiōis cōfessionē reuelātis.

Sacerdos reuelās cōfessionē de iure antiquo dȝ deponi ⁊ toto tempore vite sue igno-miniosus pegrinari. de pe. di. 6. c. sa-cerdos. Sed ẜm. c. omnis. de pe. ⁊ re. debet deponi: ⁊ ad agendam ꝑpetuā pniam in monasterio arto intrudi. ẜ ẜm Hosti. faciet pniam certo tēpore ⁊ exinde aliam. Sed hec pnia impo-nēda ē qn̄ quis in iudicio cōuincitur de h̄ vel fateť de iure. nā al's in foro pnie videť eē arbitraria sicut ꝑ alijs peccatis. Quāuis autē possit ꝯfessor de licētia penitētis manifestare eius peccatū alteri ẜm Tho. ⁊ Pe. non tn̄ debet vti licētia tali: nisi ad euitādū aliqđ malū: teneť tamen ille cui aliqd reuelať đ licētia penitēti. illud celare nisi forte peccator velit ꝙ ille absolu te ⁊ libere sciat. Licentia tamen quaȝ dat penitēs ꝯfessori de reuelatōe pec cati q̄tūcūq; gn̄alis nō intelligiť nisi ad bonum cōfitētis ẜm Pe. de pal. Sed nota ẜm eūdē ꝙ si iudex diceret alicui capto pro maleficio da licētiā ꝯfessori ꝙ dicat si tu es cōfessus de h̄ vel de illo nō teneť dare: nec ex h̄ ꝯt eum debȝ haberi suspicio de delicto: q̄a forte hoc facit ꝓpter vitādū scan dalū: sed ⁊ si daret licētiā: sic licētia-tus debet dicē pctm̄ illud si esset com missū. Itē si ꝑciperet ꝑlatus alicui cō fessori ꝙ diceret sibi peccatuȝ alicuiꝰ qđ ē oio occultū: etiā si confessus de-disset licentiā illi ꝙ diceret nō teneť dicere neq; obedire ut reuelet illđ: qꝛ ꝑlatꝰ nō est iudex occultoꝝ: imo etiā si cōfessus esset diffamatꝰ de illo pec-cato: ⁊ ꝑ infamiam ꝑueniret illud ad cognitioēȝ iudicis q̄uis ipse cōfessus interrogatus a iudice: siue ꝑlato tene ret se manifestare: tn̄ ꝯfessor eiꝰ etiaȝ habita licētia ab eo dicēdi: nō teneť dicē iudici sibi ꝑcipiēti ut dicat etiaȝ si scit nec debȝ: qꝛ fori nō sūt cōmiscen di. s. pnialis ⁊ cōtētiosus. Sȝ si cōfes-sor scit peccatum alicuiꝰ nō solum ꝑ confessionē: sed etiā per aliū modum puta qꝛ vidit vel audiuit ꝑ talē ⁊ ta lē modū potest dicē ꝙ illud vidit vł audiuit: dūmō nō dicat se scire illud ꝑ confessionē: nec refert vtrum ṗus ꝑ cōfessionē audiuerit: ⁊ postea ꝑ aliuȝ modum sciuerit: ⁊ ecōuerso. In quo casu scȝ si ṗus sciuit peccatū ante con fessionē nō oportet ꝙ ꝓtesteť se non recipe illud in cōfessione: q̄a sine ꝓte-statiōe pōt dicē q̄tū scit ex cōfessiōȝ nec tn̄ dȝ hoc dicē sine magna causa ⁊ rōnabili. Itē ẜm eūdem Pe. cum con fessio nō auferat cōfessori ius suū: nec ꝯferat ei ius nouū i alio foro quicq̄d videť cōfessori faciēdū vel omittēdū ꝓ bono ipsius ꝯfitētis: vel pro bono

cōmuni potest facē vl' omittē: dūmō
ꝓpter hoc nō reuelet cōfessio ad qđ
solum obligat: lȝ al's illud nō esset fa
cturus. Unde si ꝑ confessionē prioris
vel alterius scit abbas ꝙ nō expedit
priori tenere monasteriū ⁊ sit talis q
al's ad libituȝ pōt āmoueri: expectet
q̊usqȝ sine nota reuelatiōis possit euȝ
amouere: ⁊ tunc stati āmoueat: cum
enim ex audiētia cōfessionis non obli
get ad aliquid nisi ad celandum: ⁊ si
obligaret ad aliqd: h̊ esset ad meden
dum anime penitentis sicut medicus
absqȝ tamē reuelatione confessionis:
ex quo aliquem in cura suscipit: tenet
sibi dare remediū ɔtra recidiuū: ⁊ sic
in ꝓposito q̈ cito potest āmouē āmo-
ueat quē etiam sine hoc āmouē pote
rat. Si aūt talis erat q non sine iusta
cā āmoueri poterat cū audientia cō
fessionis nullū ius sibi prebeat in alio
foro i q̊ nō cōstet sibi ut iudici āmo-
ueri non potest. Idem Tho.

¶ Item quia prelatus licentiā intrandi
ciuitatē siue villā sđdito dare potest
ad libitū: vel negare: lȝ al's nō eēt ne
gaturus ꝓpter ꝑiculum qđ ex sola cō
fessiōe nouit negare potest: dū tamē
ex hoc suspicio nō oriatur. In occul-
to tamen semper monere pōt illuȝ q
confessus est: quia hoc nō est reuelare
ɔfessionem. Similiter curatus ꝓpter
confessionem potest negare coīonem
qñ eaȝ dare al's tenetur ut in pascate
al's sic dicens. Tibi non teneor nunc
dare: nō obiiciēs đ crimine confesso:
nō ꝓpter hoc dicit reuelare ɔfessiōeȝ

¶ Sed si alicui cōquerēti ɔtra suū pro
chialem sacerdoteȝ: quia nō vult sibi
dare eucharistiā: ipse sacerdos corā
aliis dicēt ꝙ h̊ facit: qꝛ hȝ peccatum
a quo non pōt absoluē: ⁊ ipe nō vult
ire ad epm: hoc eēt reuelare ɔfessiōȝ
q̈uis ipe nō itēderet hoc: quia graui
tatē peccati expressit. Hec Pe.

¶ Et idē ē cū dicit se audiuisse quendā
nominādo eū: ⁊ non absoluisse. Silr̄
de episcopo qui per cōfessionē nouit
corruptionē monialis que petit bñdi
ctionem: quia aut est casus in q̊ tenet.
⁊ tūc negare nō debet: qꝛ si ꝑ ɔfessiōȝ
eiusdē sibi constat: non tamē sibi con
stat ut iudici in illo foro in quo sicut
ab ordinario mōasterii petit monial'
bñdictionem. ⁊ quelibet ꝓ seipsa. Si
aūt hoc scit ꝑ confessionem eius q vi-
dit: vel qui eam corrupit: nō sufficiēt
cōstat: etiam si extra cōfessiōeȝ dicat
vnde negare non debȝ. Si autem ali
ter scit nō tenet bñdictionē ipartiri:
⁊ potest sine reuelatōe cōfessionis ne
gare: ita cōfitēti: sicut nō confitenti:

¶ Et qđ dictum est de bñdictione mo-
nialiū. s. virginum

¶ Idem est de bñdictiōe abbatissarum
vbi v̇gines coīter bñdicūt ſm q̊sdaȝ
qui dicūt ꝙ licȝ aliq̄ possit esse abba-
tissa vidua: sicut Paula mater Eusto
chii. tñ absurdū eis videt ꝙ moniali
bus bñdictis possit abbatissa preesse
carēs illa benedictiōe: sicut etiam ſm
iura ꝓfessis non debet nouitia ꝑferri
in abbatissam. imo nec ꝓfessaȝ tacite:
nec expresse. đ elec. c. indemnitatibus
in ꝑncipio li. 6. quia tamē qđ non est
ꝓhibitum concessū est: ideo videtur
ꝙ bñdictio abbatissaꝝ quarūcūqȝ nō
requirat v̇ginitate magis q̈ abbatū
cum nō sit iure cautū: sicut de benedi
ctione virginū. Pe. de pal. Similiter

quia homo habet liberam electionē per solā confessionē: lȝ ꝑ solā ↄfessioȝ sciat aliquē indignū ad p̄latiōem ad quā eligiť quē al's putabat dignū nō debȝ eligē ex cōscia sibi sic dictāte: q2 eligendo sciēter dignū vel indignum negocium gerit inter ipsum ⁊ deum

¶ Unde potest etiam ex his que scit ut deus iudicare: ita ⁊ in ꝓposito: sed bñ putarem ꝙ patereť penas iuris: puta ꝙ eēt ꝑuatꝰ iure eligēdi: ⁊ a fructibꝰ ꝑ triēniū suspēsus: q eligeret illū queȝ scit ut deus indignū: sed nescit ut hō ga de his que scit homo ut deꝰ: solū deum habet vltorē: non hominem: ⁊ huiusmodi. Pe. Quāuis autē dimidiādo ↄfessionē nō sit ibi sacramētū teneť tñ sacerdos celare: qa ꝑs est sacramenti. Pe.

¶ Qui teneātur ad sigillum cōfessiōis .§.8.

Dicit Pe. de pal. vbi s̄. ꝙ ad celandū ↄfessionē teneť is q confiteť licite: vel illicite mediate vel īmediate. Unde ⁊ nō sacerdos qui in casu necessitatis audit de mortalibus ⁊ venialibꝰ. Iteȝ inťp2es quē p2o se penitēs adhibȝ. Item qui casu audit. Itē cui de licētia ↄfitētis reuelať. Itē qui se cōfesso2em fingit. Itē qui latēter abscōditꝰ confessiōes audit q̄ð est sacrilegiū: ⁊ iniuriā facit sacramēto. Item cōfesso2 āteꝙ̄ absoluat: ⁊ etiaȝ quādo nō absoluit teneť celare. Item nota ꝙ cum quis recipit aliqd sb̄ sigillo cōfessiōis: ꝙ̄uis ei nō fuerit cōfessus dicēs illud: tñ debȝ ita secretū tenē: ac si hr̄et in cōfessiōe: nō qdem rōne sacramēti q̄ð ibi nō est: s rōne ꝓmissi si ꝓmisit illud sic celare.

Hec ƀm Tho. ⁊ Pe. de pal. Dicunť tamē Tho. ⁊ Pe. ꝙ homo nō debet aliquid de facili recipe in confessiōe Addit quoqȝ Pe: de pal. ꝙ q tradidit vel accepit in ↄfessiōe aliqd ꝙ nō est cōfessio videť facē irreuerētiaȝ sacramēto: cum nil sit eque celandū eo ꝙ sciť in confessione. Similiter cū qs accepit ab aliquo cōsiliū recōmēdās ut illud teneat secretū teneť ad celandū: ⁊ frāgēs q̄ðlibȝ istoꝝ sigilloꝝ siue secreti siue ↄfessiōis peccat mo2taliť. Et tamē q̄ quis recipit sb̄ sigillo confessionis: ⁊ nō in confessiōe: non plus obligāt ꝙ̄ si quis iurat tenere secretū aliqd. Unde cū aliquis quādo iurat celare aliq̄ð malum q̄ð manifestādo cū aliis possit impediri: illud malum auferť ut ꝑditio aliqua ⁊ huiusmodi teneť māifestare nō obstāte iuramento. 22. q. 4. c. inter cetera. Ita ⁊ q̄ð accepit sb̄ sigillo cōfessiōis: ⁊ nō in confessione.

¶ Ad que se extēdat sigillū confessiōis .§. fi.

Dicit Tho. in. 4. ꝙ directe nō nisi ad illa que cadūt sub sacramētali cōfessione. Indirecte autē nō solū se extēdit ad ea que audiuit sb̄ cōfessiōe ut peccata: s oia alia ꝑ que possit peccato2 vl' peccatū dep̄hēdi: ut si dicēt ꝙ nō absoluit eū vel talē cuius impedimētū cognouit ꝑ cōfessionē solū: nō est talis vxo2: nihilominus alia etiā que in confessiōe dicūť nō ꝑtinētia ad ↄfessioȝ sūmope sunt celanda: tum ꝓpter scādalū: tum ꝓpť ꝓnitatē que ex cōsuetudine seqť ad dicēdū audita in cōfessione. Tho. Pe. de pal. melius ꝓseqť istam mām

dicens q directe & pncipalit peccata cofessa & circustatie:inqtum h9modi & psona tertia cum qua quis cofitet se peccasse cadut sub sigillo ofessiois lz quida hoc neget de psona cu qua qs confitet se peccasse:qd tamen ipse reprobat:& quado p locutione d pec catis cofessis pot deueniri per se vel p accides directe vel indirecte:vel p quecuq alium modum in aliqua co/ gnitione vel dubitatione vel opina/ tione vel suspitione de cofessioe:vl in qtu pot ei eueniri detrimentu in aia siue in corpe siue in fama possessioib9 vel amicis:vel potest ppt h scadaluz in populo gnari:vel confessio magis odiosa vl nimis dilata:vl magl one rosa: vel minus preciosa reputari:dz cofessor ab h9moi locutioib9 abstine & q raro vel nuq pot continge:quin ex reuelatioe peccatorum in confessione scitorum: & no p aliam viam possit seq aliqd de pdictis icouenietib9: quis forte nullu cotingat:dz multu cauere q no dicat peccata audita i cofessioe qtu mcuq gnalit loquat:vl quomo dicat hec Pe. Et magistr vmbert9 dicit q cauedu est ne vnq dicat qs in sermone vel alia locutioe.Ego au diui huc casum in cofessione:nec vnq etia debet dicere q in illa abbatia vl castro vel villa vel ciuitate in qbus audiui ofessiones fiut multa peccata & h9moi:q ppt hoc credut simplices q hoc sit reuelare ofessione:quis no reuelet p talia vba. Ne ex h9modi locutioe posset pctm alicui9 dephedi dicedo aute.Iste e mihi cofessus sua peccata:no est reuelare:q nil ponit in palam:qa si dixerimus.q peccatu no habem9 &c.Sed dicedo sibi fuisse con fessum de magnis & multis peccatis hoc est reuelare confessione fm Pe. Bona autem alicuius opa que quis scit ex confessione:puta q e vgo: vel q nuq peccauit mortaliter: & h9moi lz dice:nisi qa ex hoc q vnus laudat de h9moi: qsi alteri9 peccatu reuelet cu no laudat de eode:qa qd de vno dicit de alio negat. di. 25.c.qualis. Unde si de duob9 cofitetib9 dicit co fessor q e vgo eet statim suspicio de alium si idem non diceret.Unde Pe. d pal.ista dicit.& magister Umbert9 dicit simpliciter abstinedu ab h9moi locutioib9: addes etiam q confessor dz cauere ne vnq p aliquod gen9pec cati ostedat ofiteti minore familiari tatem vel signu minoris dilectionis. Alia que dicut in confessioe nec pec/ cata:nec valetia duce i manifestatio ne cofitetis:puta q i tali tra sut boa vina no cadut sb sigillo cofessiois.

Quid fiedu qn cofessor indiget ofilio sup vno casu.

Nota etiaz q quado cofessor indiget consilio alterius:nisi habeat licetiam a confitente de psona mauifestada debz loqui ita obscure & caute & a remotis: ut nllo mo osules vnqua possit imaginari d psona.Unde debz cosiderare psonaz & tempus idoneum:nam qs audierit vnum clericum aduenietē: si cofessor vadat subito ad introgandu de aliq symonia & h9moi:none satis pbabilit & quasi violenter habebit ille suspica ri de illo clerico & ideo in huiusmodi magna cautela est adhibeda. q si co fessor nesciret:vel non posset casum

exprimere super quo indiget consilio quin ille consultor intelligeret psonā ꝛ illa nō vult sciri debꝫ ire ad aliū ꝓ cōsilio ꝙ si alium sufficiētem habere nō potest nō se intromittat. ¶ Un̄ Pe. de pal. dicit. Si nō posset cōfiteri peccatum ꝓpriū: nisi dicendo aliqđ peccatū p qđ manifestat cōfessio alteri᷒: nō dꝫ illud cōfiteri: etiā si eēt mortale quia sufficit tūc cōtritio cum ꝓposito ꝯfitēdi quādo ipse habebit copiā talis sacerdotis: cui illud peccatū suuꝫ cōfitēdo non manifestet alterius confessio. Ratio est quia fortior est obligatio ad celandum ꝙ̄ ad cōfitenduꝫ. ¶ Si quis autem reuelat in cōfessione debita sua: ꝛ credita sua: ꝛ h᷒mōi. Et quando: ꝛ an sacerdos possit al's reuelare vide de hac materia plene in tertia parte summe.

¶ Explicit tractatus de confessore. Incipiūt vndeci excōicatōes reseruate sedi apostolice tam a iure ꝙ̄ ꝑ ꝓcessum: siue p extrauagantes: ꝛ breuit recollecte. Deīde sequūt excōicationes reseruate episcopis vniusc᷒ꝙ diocesis.

De inijciētib᷒ man᷒ violētas vl' temerarias in clericū vel religiosum vel monialeꝫ: vel alteram religiosam psonam: papalis est absolutio: si iiuria est enormis h᷒ tamē declarationē vide i. 4. pte i ti. de excōicatiōibus. ꝛ. 17. q. 4. c. Si qs suadēte diabolo in decretis.

¶ De incēdiarijs ecclesiaꝝ vel aliorum locoꝝ sacroꝝ vel religiosoꝝ: vel cimiterioꝝ est papalis excōicatio: postꝙ̄ sunt denunciati: sed ꝑ epm possūt absolui ante denūciationē: de hac vide in. c. cōquesti. ꝛ i. c. tua nos. extra. de sen. exco.

¶ De effractorib᷒ ꝑdcōꝝ locoꝝ sacroꝝ qui etiaꝫ postꝙ̄ fuerint denunciati: ē absolutio papalis: ꝫ an̄ denūciatiōeꝫ est ep̄alis absolutio. extra de sen. exco. c. conquesti.

¶ De icēdiarijs alioꝝ locoꝝ nō sacroꝝ de consulētib᷒ aut fautorib᷒ q tales nō sūt excōicati a iure cōi: ꝫ sūt excōicādi. Si tamē fuerint excōicati aliq̄ iure pticulari. puta excōicatiōe synodali vl' ab hoīe: ꝛ fuerint denūciati ē papalis absolutio. Uide de hoc in. c. tua. de sen. exco.

¶ De falsantibus litteras papales vel falsis scienter vtentibus. extra de crimine falsi. c. dura.

¶ De apponētib᷒ manū ad corrigēduꝫ etiam minimā litteram: vel punctum minimū i his litteris. exceptꝭ his qb᷒ est ꝯmissum: est papalis absolutio ꝫ Hosti. p sniam curie latam.

¶ De fingētib᷒ nouam heresim vel iam dānatā sequētib᷒. 4. q. i. c. i. ꝛ. z. extra de here. c. ad abolēdā. ꝛ nūc ē casus papalis ꝑ extrauagētē Martini qnti ut patet in ꝓcessu ipsius ānuali.

¶ De scismaticis ꝛ ꝑcipue ꝺ sequētib᷒ scisma Petri de luna: ꝛ successoꝝ ei᷒ ꝛ fautorū ipsius scismatis ē papalis absolutio ꝑ ꝓcessum curie.

¶ De credētib᷒ receptatorib᷒ defensorib᷒ ꝛ fautorib᷒ hereticoꝝ ē papalis absolutio: ꝛ quō intelligāt ista noia vide in sūma. ti. de excōicatiōib᷒. i. 4. pte summe.

¶ De comittētibus symoniam siue pro

ordinibus siue p bñficijs vel officijs vel platuris ecclesiastici. vel p igressu in religionem: vel pro aliis spūalibus est absolutio papalis p extrauagātez Martini qnti: vide de hac i.z. parte sūme. ti. de symonia.

De facientib⁹ pactū vel pmissionem vel recipiētib⁹ ex pacto vel pmissiōe occulta vel manifesta aliqd etiā puū pro aliqua iusticia vel gratia p alio vel p se in causis iudicialib⁹: seu pro litteris obtinēdis ab apostolica sede est papalis absolutio p extrauagātē Bonifacij octaui.

De scienter vtentib⁹ talibus gratijs vl' litteris sic obtētis ē absolutio papalis p extrauagātē Bonifacij.

De piratis ꝛ qbuscūqꝫ alios in mari depdātibus est papalis absolutio p pcessum curie.

De impediētib⁹ depdantib⁹ vel inuadentib⁹ adducētes victualia seu alia ad vsum romane curie necessaria: vl' ne talia deferāt. aut adducāt ad curiā. ꝛ de defendētib⁹ talia faciētes ē absolutio papalis p pcessū curie.

De capiētib⁹ detinētib⁹ depdātibus romipetas ꝛ pegrinos ad vrbē romā accedētes: tā cā deuotiōis q̄ꝫ pegrinatiōis: ꝛ similiter in ea morantes ꝛ recedentes ab ipa ē absolutio papalis p pcessum ānualē qui fit in curia. Et similiter de dātibus cōsiliū ꝛ fauorem ad talia supradicta faciēdū ē papalis absolutio p pcessum.

De portantibus arma equos et alia necessaria ad ipugnādū xpianos vel trāsmittētib⁹ seu galeas ꝛ naues vendētibus: vel in piraticis saracenorum gubernatiōem exercētib⁹ vl' dātibus auxiliū consiliū ꝛ fauorē in dispēdiūꝫ terre sancte: extra d iudeis. c. ad liberādā ꝛ ē casus papalis p extrauagātē Clemētis ꝛ p pcessū curie.

De portātib⁹ etiam victualia ꝛ alia quecūqꝫ mercimonia in Alexādriam vl' i alia loca saracenoꝝ: terre egypti vel mittētib⁹ ipa vel de suis portub⁹ ut eis deferāt extrahētib⁹ vel extrapmittētib⁹: aut dātib⁹ auxiliū ꝛ fauorē ꝛ ē papalis p pcessū curie.

De portatibus pdicta vel aliquo mō pdictoꝝ. ꝛ ad hoc opantibus ad oēs terras soldano sbiectas ē papalis absolutio p extrauagātē Clemētis.

De eūtibus ad terrā sanctā etiam cā deuotiōis seu voti: sine licentia sedis apostolice: ꝛ ē absolutio papalis, put reperi in libro pniarie sūmi pniarij: q ꝛ ipse hoc potest.

De insecutorib⁹ cardinaliū hostiliter ꝛ ē excoīcatio papalis. p. c. felicis. de penis. li. 6.

De banietib⁹ epos: vel capientib⁹ ꝛ insecutorib⁹: vel hoc fieri mādātib⁹: aut facta ab alijs rata habētib⁹: vl' in his dātibus consilium ꝛ fauorem: vel sciēter tales defendētib⁹ est papalis absolutio p. c. si qs de penis. in cle.

De exēterātib⁹ vl' frustra cōcidētib⁹ seu decoquere vel icidere: aut ossa d carnib⁹ euellere psumētib⁹ cuiuscūqꝫ defūcti: ut eius ossa ad ptes alias deferāt ē papalis absolutio p extrauagantē Bonifacij.

De occupātibus vel detinētibus vel hostiliter discurrētibus per se: vel p aliū directe vel indirecte sb quocūqꝫ tī⁹. vel colore ciuitates t'ras loca vel iura ad romanā ecclesiā ptinentia: ꝛ

adherentib⁹ fautorib⁹ ac defensorib⁹ coꝝ est absolutio papalis per ꝓcessũ curie.

¶ De his q̄ occasione sñie excoīcatiōis suspēsiōis vel interdicti late dāt licē tiā eos grauādi q̄ eā tulerūt: vł suos in ꝑsonis reb⁹ vel bonis illoꝝ quorũ occasione late sũt: vel q̄ eas obseruāt vel qui taliter excoīcatis coīcare vo lũt nisi licētiā ipsam integre reuocēt.

¶ Similiter qui dicta licētia vsi fuerit vel etiam sine licētia hoc fecerint suo motu excoīcationē īcurrũt: in qua si ꝑmāserint p̄ duos menses ē papalis absolutio. vide de hac in. c. de dñis. i z. parte.

¶ De his qui cogũt aliquem celebrare in loco interdicto: vel ad audiēdum cōuocant excoīcatos vel interdictos vel ꝓhibent interdictos: vel ꝓhibēt eis ne moniti exeant: ⁊ de his q̄ mo niti nō exeũt. cle. grauis. de sententia excoī.

¶ De his qui imponunt in terris suis noua pedagia. ⁊ est excoīcatio papa lis p̄ ꝓcessum curie.

¶ De laycis recipientib⁹ in romana cu ria litteras dñi pape de manu alicui⁹ nisi de manu dñi pape vel bullatorũ: vel nũcijs recipiētis de māu p̄dcoꝝ.

¶ Excoīcatiōes papales cōcernētes re ligiosos religiosasq̄.

De clericis ⁊ religiosis indu cētibus ad vouēdũ iurāduꝫ vel ꝓmittendũ de eligendo apud eos sepulturā vel ut eā vlteri⁹ nō mutēt iā electā excoīcatio est pa palis: p̄ cle. cupiētes. de pe.

¶ De religiosis qui absq̄ ꝓpāli licentia ꝓꝛijs sacerdotꝫ. sollēnizarēt mr̄imōia aut ministrarēt sacmentũ eucharistie vel extreme vnctionis. cle. i. de ꝑuile. est excoīcatio papalis.

¶ De religiosis q̄ excoīcatos a canone absoluũt a casib⁹ nō cōcessis: aut qui absoluũt a sentētijs p̄ statuta synoda lia: vel ꝓuintialia ꝓmulgata: aut ab soluũt a pena ⁊ a culpa est excoīcatō papalis. p̄ cle. i. de ꝑui.

¶ De inquisitoribus hereticoꝝ q̄ odio gratia vel lucro ⁊ amore ꝯtra iustici am ⁊ ꝯsciam omiserint ꝯtra quēpiaꝫ ꝓcedē: vel ipsam heresim alienis īpo nerēt: aut īponerēt ꝙ īpedirēt officiũ suũ est excoīcatio papalis p̄ cle. mul torũ. de here.

¶ De mēdicātib⁹ ꝓfessis: qui transeunt ad aliquam religionē monachalē ex cepto ordine cartusiēsiũ ⁊ recipiētib⁹ tales scienter ē excoīcatio papalis p̄ cōstōnē Martini factam ꝯstātie.

¶ De clericis scient ⁊ sponte coīcātib⁹ excoīcatis a papa in diuinis ē excoī catio papalis ſm Hosti. Ista excoica tio tamē habꝫ dubiũ. extra de sen. ex. c. significauit.

¶ De ꝑticipātibus in crimine ꝓpter qđ aliq̄s ē excoīcat⁹ aliqua p̄dictaꝝ ex coīcationũ est excoīcatio papalis p̄. c. si cōcubine. ex̄ de sen. exco.

¶ De his q̄ absoluũt ab aliq̄ p̄dictaruꝫ excoīcationũ citra sedē ap̄licā: p̄ter ꝙ in articulo mortis q̄ talit absoluti si nō se repñtēt ꝙcitius pñt ei a q̄ pñt absolui: vel mittāt ꝓ absolutiōe rein cidũt in eādē. s. papalē excoīcatiōem p̄. c. eos. de sen. ex. li. 6.

Excoīcatiōes epis ex iure reseruate.

De vberātib⁹ clericos religio sos vel moniales: seu talibus

manus violẽtas iniiciẽtib⁹ seu teme
rarias ẽ epal' excoicatio si fiat leuis
iiuria talib⁹ per.c.peruenit.extra de
sen.exco.

¶ De his q inituntur ordinatioib⁹:seu
alienatioib⁹a scismaticis factis ẽ epa
lis.p.c.i.ex̃ de scisma.

¶ De his q vsurpãt de nouo vacãtiu
eccl'iaꝝ monasterioꝝ vel alioꝝ pioꝝ
locoꝝ custodiã:seu guardiã titulum
aduocatiõis seu defensiõis: que ꝓprie
sunt nomina patronatus:vel ipsoꝝ
locoꝝ vacãtium bona occupãt:vel re
galia.i.collectã que fit rõne regis vl'
impatoꝝ seu tributũ regi debitu: ut
.c.gñali.de elec.li.6.

¶ De clericis vel monacis ipsoꝝ locoꝝ
vacãtiũ q hoc fieri ꝓcurãt:⁊ hec ex/
coicatio cũ poꝛi hr̃:excoicatio ẽ epa/
lis p.c.gñali.de elec.in 6°.

¶ De his q ab ecclesiis vel psonis eccle
siasticis p se vel p aliũ suo noie vl' ali
eno ꝓ psonis vel rebus q̃s non cã ne
gociatiõis deferũt vel deferri faciũt
seu trãsmittũt exigũt aliqd pedagiũ
vel guidagiu est excoicatio epalis.
p.c.quãq̃ de cẽsi.li.6.

¶ De his q fecerint statuta cõtra liber
tate ecclesie.⁊ q scripserint ea: ⁊ qui
sũt ptãtes cõsules rectores ⁊ cõsilia/
rii locoꝝ vbi dicta statuta:seu etiam
cõsuetudines edite sunt:vel seruate
⁊ q seruare ea fecerint: ⁊ ſm ea iudi
cauerint:vel qui i publicam formam
redegerit iudicata ẽ excoicatio epa
lis.p.c.nouerit de sen.exco.

¶ De rectoꝛib⁹ ciuitatũ faciẽtib⁹ exacti
ones indebitas clericis religiosis vel
ecclesiis eoꝝ:si postq̃ fuerit moniti:
nõ desistãt est epalis excoicatio.p.c.

nõ minus:ex̃ de imu.eccle.⁊.c.aduer
sus consules.

¶ De his qui absolutionẽ ab aliqua ex
coicatiõe:vel reuocationẽ ei⁹ suspẽsi
onis vel interdicti extorquent p vim
vel per metum: neq valet absolutio:
ẞ incurrũt nouã excoicationẽ est epa
lis excoicatio.p.c.i.de his que vi me
tus ve cã fiunt.libꝛo 6°.

¶ De his q p assassinos.i. quosda infi
deles qui ex falsis suis opinionibus
de facili mittebãt ad occidẽdũ xp̃ia/
nos: ⁊ qui interfici fecerint:vel mãda
uerint aliquẽ chꝛistianũ:etiã si moꝛs
nõ fuerit ſbsecuta.⁊ de receptatoꝛib⁹
⁊ defensoꝛib⁹ ⁊ occultatoꝛib⁹ eoꝝ est
excoicatio epalis. per.c. ꝓ humani.
de homici.li.6.

¶ De ptãtib⁹ capitaneis rectoꝛib⁹ con
sulib⁹ iudicib⁹ cõsiliariis: ⁊ aliis offi
cialib⁹ qui statuta faciũt scribũt:vel
dictant:per que quis cõpellat' soluẽ
vsuras vel solutas nõ repetẽ ẽ epal'
excoicatio cle.ex graui.de vsuris

¶ De his qui occasiõe snie excoicatõis
vl' interdicti late dãt licẽtiã grauãdi
illos qui tulerũt eas vel suos in pso/
nis vl' reb⁹:hic tamẽ casus est episco
palis vsq ad duos menses ab incur/
siõe snie:abinde võ est papalis excoi/
catio.p.c.qcũq. de sen.exco.li.6.

¶ De his q iudicãt statuta edita in fa
uoꝛem vsurarioꝝ:⁊ qui habẽt super
hoc ptãtẽ:nisi statuta ipa deleuerint
aut si ea pmiserint obseruari. Unde
illi qui faciunt capitula cũ iudeis: ut
dñi ⁊ coitares ⁊ ↄtinẽtia q possint fe
nerari:⁊ q nõ possint repeti i iudicio
vsure extoꝛte ab eis:⁊ h⁹mõi vident'
incidere in hanc excoicatõe: ⁊ dñi q

ea faciunt.⁊ ciues qui cõsulũt.cle.ex graui.de vsur.
¶ De his q concedũt represalias cõtra psonas ecclesiasticas spãliter aut generaliter.ẽ epalis excoicatio p.c.si pignorationes.de iniur.⁊ dam.da.li.6.
¶ De rectorib⁹ secularib⁹ vel qbuscũq officialibus eorum qui cognoscerent de crimine heresis aut captos liberarẽt vel dyocesanorum vel inqsitorum officium impedirẽt est epalis p.c.ut inqsitiõis de here.li.6.
¶ De his qui scienter contrahũt matrimonia in casibus non concessis ⁊ phibitis consanguinitatis ⁊ affinitatis: ⁊ de ɔtrahẽtib⁹ cũ monialib⁹ ẽ epalis. ut cle.eos.de cõsan.⁊ affi.
¶ De dñis tpalib⁹ q sbditis interdicũt: ne platis vl psonis ecclesiasticis qcq vẽdant vel emãt ab eis bladum molãt panem coquãt ⁊ h⁹mõi obsequia exhibẽ psumãt ẽ epalis excoicatio.p.c.eos.de imu.eccle.li.6.
¶ De his q impediũt: qn corã iudicibus ecclesiasticis vl legat. vel ordinarijs in casibus qui ad eos pertinent illi q cõquerũtur iusticiã possint obtinere excoicatio ẽ epalis.p.c.quoniam. de imu.eccle.li.6.
¶ De his q cõpellũt impatores lrarum apostolicarũ: vl alios recurrẽtes ad forum ecclesiasticum in causis que de iure vel antiqua consuetudine ad ipsũ ptinẽt: vel ad desistẽdũ vel litigãdũ de eis in foro suo seculari: grauando iudices ecclesiasticos: vel imperãtes seu litigãtes: seu volẽtes coram eis litigare: vel gũado pinquos eorum: vel capiẽtes res vel ecclesias talium: vel quocũq alio modo.dicto.c. quoniam est epalis: ⁊ siliter de datib⁹ consilium ⁊ fauorẽ ⁊ auxiliũ ad oĩa pdicta in duob⁹.§.pcedẽtibus.
¶ De his q platos capitula seu alias psonas ecclesiasticas cõpellũt ad submittẽdũ laycis: vel ad alienãdũ bõa imobilia seu iura ecclesiarũ: ⁊ similit layci qui vsurpãt sibi illicite h⁹mõi.⁊ si nõ destiterint postq fuerint admoniti est epalis excoicatio.p.c.hoc consultissimo.de re.ec.nõ alie.li.6.
¶ De his q fingũt frauduleter aliquem casum: p quẽ aliquis iudex mittat ad aliquã mulierẽ p testimonio ẽ excoicatio epalis.p.c.mulieres.de iu.li. 6.
¶ De his q vocãt ad dirigẽdas moniales i electiõib⁹: nisi abstineãt ab his p q possit discordia nutriri ẽ excoicatio episcopalis.per.c.indẽnitatib⁹ de elec.li.6.
¶ De his q grauãt clericos vel alias psonas ecclasticas ad qs spectat aliq electio p eo q rogati seu alis iducti: eũ pro quo rogabant seu inducebant noluerũt eligẽ: vel ɔsanguineos eorũ aut ipas ecclesias: seu loca bñficij: seu alijs bonis spoliãdo: seu alias iiuste psequẽdo.c.sciãt cũcti.ð elec. ⁊ ẽ epalis excoicatio.
¶ De his q loquũt secrete: vel mittunt scripturas vel nũciũ alicui cardinali: qñ sũt reclusi occasiõe electiõis pape est epalis excoicatio.p.c.vbi piculũ. de elec.li.6.⁊ de dñis ⁊ rectoribus ⁊ officialib⁹ q imĩnẽte dicta electiõe nõ seruant ipsam constitutionem.per.c. vbi periculum.
¶ De his q pcurãt q ɔseruatores dati se intromittant de his que non licent idest de alijs q de manifestis iniurijs

ꝛ violētijs est excōicatio episcopalis p.c.statuimus.de offi.dele.li.6.

De dñis rectoribus ad regimen vrbis rome ꝛ electis:ꝛ fautoribus qui fecerint contra constitutionem super hoc factam est episcopalis excōicatio per.c.fūdamenta.de elec.

De electis magistris doctoribus vel scholaribꝰ tractantibꝰ cū aliquo ciue

Bononiensi de cōducēdo hospitiū ir regstitis inglinis nisi tēpus cōductionis fuerit elapsū ē epalis excōicatio p.c.ex rescripto.ex̄ de locato.

De doctoribꝰ seu magistris q scienter illos religiosos qui dimiserūt habitū docēt litteras:scꝫ legē vel physicam est excōicatio epalis.p.c. ut periculo sa.ne cle.vel mo.li.6.

De dñis vel rectoribꝰ tēporalibus q nō fecerit obseruari ea que statuunt cōtra insecutores cardinaliū:seu alicꝰ de familia eoꝝ vel pape ē excōicatio episcopalis p.c.felicis.de pe.li.6.

De his q impediunt visitatores monialium vel canonicarū: si moniti nō desistāt ē episcopalis excōicatio per cle.attēdētes.de statu mo.

De impugnantibꝰ litteras pape ante coronatiōeꝫ eiꝰ.ꝛ est bñdicti pape.xi.

De quibusdā mulieribꝰ que beghine dicūt:ꝛ de religiosis fauētibꝰ eas in illo statu:ꝛ erant iste certum habituꝫ assumētes nulli obediētiam ꝑmittentes nec renūciantes ꝓp̄ijs:nec regulā hñtes: licꝫ qbusdā religiosis spāliter inhereāt.de here.c. ad nostram. Nec intelligūt sub noīe ille que etiam bighine vel vestite dicūt de penitētia beati Dñici.ut pꝫ in declaratiōe Johannis.22.ꝛ idē dr̄ de tertio ordine beati Francisci:imo ex illa cle. videt dici beghine ille excōicate que habēt illos errores ibi positos qui cū sapiāt heresim ē hodie forte casus papalis ꝛ est contra tales beghinas.

De his qui absoluti ab excōitatiōe i articulo mortis:vel ꝓpter aliud impedimentum non representant se q̄cicius cōmode possunt ei a quo debebant absolui:q꞉ reinciduut in eandeꝫ de sen.exco.c.eos.

De pticipātibꝰ cū excōicato i crimie: ꝓpter qđ ē excōicatꝰ dādo ei cōsiliuꝫ ꝛ fauorē.c.si ɔcubine.de sen.exco.

De his q absoluūt a sede apostolica vel legatisꝰ ꝛ iiungit eis q̄ se repsentēt ordinarijs vl' al's suscepturi pniaꝫ ꝛ passis iiuriā:seu al's obligati eis q bus scieter satisfaciant si hoc nō faciunt cū pmū cōmode poterūt: q꞉ reincidūt in eādem sniam.d.c.eos.

De his q cōtumaciter asserūt romanā ecclesiā nō esse caput omniū ecclesiarum nec ei tanq̄ capiti esse obediēdum.di.19.c.nulli fas.

De his qui sepeliūt corpora i cimiterijs tempore interdicti in casibꝰ non ɔcessis a iure cle.eos.de sepul.

De his q excōicatos publice:aut nominatim intdictos vl' vsurarios manifestos scienter sepeliūt in cimiterijs dicta cle.eos.

De clericis q manifestis vsurarijs ad exerceudum fenus domos locāt:vel alio titulo cōcedūt ē excōicatio epalis.p.c.vsuraꝝ.de vsuri.

De eo q nō est electus a duabus partibus cardinaliū.ꝛ se gerit ꝓ papa.c. licet.de elect.

De monacis ꝛ canonicis regularibꝰ

archidiacōis decanis ꝑpositis pleba nis cātoꝛib⁹, ⁊ aliis clericis ꝑsonatuȝ hñtib⁹: aut etiā qbuſcūqȝ ꝑſbris qui audiunt leges vel physicā: est episco palis excoicatio per. c. non magno pe ne cleri. vel mo.

De religiosis qui temerarie vbicūqȝ habitum sue religiōis dimittūt excoi catio est episcopalis. per. c. ut pericu losa. ne cle. vel mo. li. 6.

De religiosis qui accedūt ad studia: nisi a suo prelato cum consilio maio ris partis couentus licentia sibi sit cō cessa. d. c. ut piculosa. li. 6.

De religiosis qui decimas debitas ec clesiis sibi appropriāt vl' vsurpāt: siue q non pmittūt solui ecclesiis decimas de animalibus familiarū ⁊ pastorum suoꝝ vl' alioꝝ imiscētiū ipa animalia gregibus eoꝝ tales si nō hñt admini stratiōes ⁊ bñficia sūt excoicati si hñt sūt suspēsi: nisi requiti destiterit infra mensem. cle. religiosi. de deci. Et ē epi scopalis excoicatio.

De monachis ⁊ canonicis regularib⁹ nō habētib⁹ aliquā admistrationem q se cōferunt ad curias ꝑncipum sine licentia suoꝝ ꝑlatorū: ut dānū aliqd inferāt suis ꝑlatis aut monasteriis ⁊ qui sine licētia arma tenēt ifra septa monasterii ē epalis excoicatio. p cle. ne in agro. de sta. mo.

De religiosis vel monialib⁹ ꝓfessis ⁊ clericis in sacris oꝛdinib⁹ ꝯstitutis: q ꝯtrahūt matrimoniū de facto est ex coicatio epal'. cle. eos. de ꝯsan. ⁊ affi.

De inqsitoꝛib⁹ hereticoꝝ: q pretextu officii inqsitōis qbusuis modis illici te pecuniā extoꝛquēt vl' sciēter bona ecclesiarū ob delicta clericoꝛum fisco ecclesie applicāt nec possunt absolui nisi qbus extoꝛserit plene satisfecerit de pecunia est epalis excoicatio. cle. nolentes. de here.

De religiosis q nō seruāt interdictū qd ꝯuat sancta mr̄ eccl'ia romana ut cle. ex frequētib⁹. de sen. exco.

De religiosis q cōfitētib⁹ sibi non fa ciūt cōsciētiā sciēter de decimis sol uēdis: tales ab officio ꝑdicatiōis sūt suspensi: donec cōmode possint faciāt eis cōscientiā: ⁊ si interim predicant: sūt excoicati epali excoicatiōe. ⁊ sil'r de religiosis qui dicūt aliqua vba: ut retrahāt audiētes a solutiōe deciaꝝ ē epal' excoicatio p cle. cupiētes. d pe.

De religiosis mēdicātib⁹ qui domos ad habitādū vel loca d nouo recipe rent: aut de nouo recepta mutarent: vel alienarent. c. i. de excess. pla. i cle.

De fratrib⁹ minoꝛib⁹ q tpe interdicti recipiūt ad diuina fratres vl' soroꝛes de tertio oꝛdine sancti Frācisci ē epi scopalis excoicatio. c. cū ex eo. de sen ten. exco. in clementinis.

Ingrediētes mōasteria monialiū oꝛ dinis ꝑdicatoꝝ ex͞ casus necessarios qui declarāt in ꝯstitutōib⁹ suis: puta ad dandū sacramēta infirmis ad me dendū eis: ad reparandum edificia: ⁊ h⁹mōi: nō habita licentia a papa vel a magistro oꝛdinis sūt excoicati: nec pñt absolui: nisi a papa vl' a magistro oꝛdinis: vel ab alio cui fuerit cōcessa talis absolutio ut pȝ in bulla ipsi⁹ oꝛ dinis cui⁹ bulle trāsūptum vidi ego. Ingrediētes monasteria monialium oꝛdinis minoꝛū ex͞ casus necessarios cōcessos in cōstōibus suis sine licētia pape vel mistri oꝛdinis excoicatōem

dyocesanis reseruatam icurrũt: ꝑut audiui a qbusdam fide dignis.

¶ Nota ꝙ ab excoicationib⁹ q̃ fiunt ab homine siue a iudice regulariter non pōt quis absolui nisi a suo excoicatore vel ab hñte plenariam iurisdictionē sup eũ: vel a supiori suo: nisi in articulo mortis.

Itē nota ꝙ fratres p̄dicatores ⁊ volentes ingredi eoꝝ religionē possunt absolui a prelatis ipsi⁹ ordinis a sentētijs excoicatiōis suspēsiōis ⁊ int̄dicti: latis ab hoie vel a iure: saltem ab illis quoꝝ absolutio reseruatur epo.

¶ De materia omnium supradictarum excoicationuꝫ: tam pontifici sũmo: q̈ epis vniuscuiusq̧ diocesis: tã a iure: q̈ p extrauagantes ⁊ ꝓcessus curie. Uide pleni⁹ ⁊ clari⁹ ac diffusi⁹ si vis vidē i titulo de cēsuris ecclesiasticis. in quarta pte mee sũme: siue cōpilate p me fratrem Antoninuꝫ archiepũm Florentinum. Et sic est finis omniũ casuum tam summo pontifici q̈ epis reseruatorum.

PRimo notandum est ꝙ sunt due spēs excoicatiōis. scilicꝫ maioris ⁊ mioris. Excoicatio maior semp ē peccatũ mortale: ⁊ talis p̄mo est sepat⁹ a deo: ⁊ nō pōt coicare ꝑ aliqua vtilitate anime sue:

¶ Secundo est sepat⁹ a sancta ecclia. i. a coione ⁊ pticipatōe fideliũ: exceptis his casib⁹ qui supra specificati sunt.

¶ Et sunt q̈nq̧ in qbus ipse excoicatus non potest pticipare: q continētur in hoc versu.

¶ Si p delictis anathema qs efficiatur

¶ Os orare vale cōmunio mēsa negat

¶ Qui sic intelliguntur. Os. i. locutio.

¶ Orare. i. oratio cum alijs in ecclisia.

¶ Coio. i. coicatio sacramentorũ. Uale i. salutatio. Mensa. i. cibus ⁊ potus

¶ Excoicatio vō minor aliqñ ē mortale peccatuꝫ: aliqñ veniale: sed anteq̈ dicat quādo sit mortale vel veniale

¶ Noto p̄us ꝙ nouē modis homo pōt incurrere excoicatiōem minorem.

¶ Primo qñ qs pticipat cuꝫ excoicato excoicatiōe maiori aliq̈ illoꝝ modoꝝ superius dictoꝝ. ¶ Secundo qñ quis cōmittit sacrilegiũ: sicut q furatur in ecclesia: vel in ea illicitum quid facit.

¶ Tertio qñ qs ē publicus cōcubinarius vel fornicator. ¶ Quarto quādo quis acceptat aliqua ecclesiã a layco ⁊ illam sic tenet: ut. 26. q. 2. c. si quis.

¶ Quinto quādo quis ē symoniacus qui est etiam excoicatus excoicatiōe maiori. ¶ Sexto s̄m quosdã quando in bello iniusto ꝯtra christianos exercet quis artem balistaꝝ aut sagittaꝝ

¶ Septimo opp̄ssores iopũ ⁊ paupuꝫ publici predōes: publici vsurarij: meretrices q omnes largo mō loquēdo possũt dici excoicati ꝑ q̈to taliũ oblatiōes nō debent admitti ad altare sanctũ dñi. ¶ Octauo illorũ qb⁹ denegat eccl'iastica sepultura: sic sũt illi q moriũt i torneamētis. q dato ꝙ penitētes moriant nō ponũt i cimiterio. silr̄ etiã dr̄ de illis q nō coicant semel in anno sine necessitate ⁊ cã: ut. c. ois de pe. ⁊ re. ¶ Nono omnes publici peccatores. Omnes autēꝫ casus supradictos ponit Inno. Ray. ⁊ Hostien. et in q̈libet p̄dictoꝝ casuuꝫ pōt absoluē simplex sacerdos ⁊ epus. p̄ter q̈ forte in symonia ⁊ excoicatione maiori.

Jn p̄mo ergo casu.scȝ in p̄ticipatione cū excoicatis maiori excoicatiōe pōt homo peccare mortaliter ⁊ venialit̄ Mortaliter triplicit̄. Primo quādo p̄ticipat in eodē crimie ꝑpter qđ ipe est excoicatus dādo cōsiliū auxiliū ⁊ fauorem:rōe cuius peccatū cōmittit̄

¶ Secūdo quādo p̄ticipat cū excoicato in aliq̄ alio crimie mortali ab illo ꝑpter qđ ipe est excoicatus. Sȝ i primo casu nota ꝙ p̄ticipās cū excoicato i eodē crimie ut dictum ē icurrit excoicationē maiorem:sed in secūdo modo cadit tātū i minori excoicatōe etiā si mortaliter peccat. Tertio qui coicaret cū excoicato maiori excoica tione i sacramētis puta accipe corpꝰ christi cum eo: vel sacros ordines in currit excoicationē miorē: peccat tū mortaliter. Jn aliis aūt casibꝰ supra dictis non peccat qs p̄ticipādo cum excoicatis:nisi ꝓ quāto aliqs in cōtē ptū p̄cepti ⁊ ꝓhibitiōis facte audact̄ cum excoicato:⁊ ad libitū cōuersare tur:aut in salutādo:aut i loquēdo si ne necitate:aut i morādo vel coican do. Sȝ nota ꝙ sacerdos recipiēs ali quē excoicatū maiori excoicatiōe ad officium eccl'ie:aut ad sacramēta:aut ad eccl'iasticā sepulturā:nō solū mor talit̄ peccat:ȝ sbito ē suspēsus ab ad mistratiōe:⁊ sibi ē interdict̄ꝰ introitꝰ ecclesie quousq̄ sit absolutꝰ: ⁊ efficit̄ quasi irregularis.⁊ si talit̄ interdictꝰ moriat̄ nō debȝ poni i cimiterio nec debet ꝑpter timorē sacerdos desistē q̄n talem excoicatū expellat de eccl'ia quia nō excusat̄ rōne timoris:nisi ta lis eēt timor q posset cadere i ɔstātē virum:tūc.n.ſm quosdam excusatur ab interdicto. Hostieñ.autēȝ dicit ꝙ beatꝰ erit talis sacerdos si se p̄paret ad martyriuȝ. Nota igit̄ quomodo habuisti ꝙ i nouem casibus hō cadit in excoicātionem minorem: rōne cuiꝰ sepatus ē ab effectu sacramentorū:⁊ q̄tum ad deum. Nā peccatū mortale animā separat a deo:⁊ excoicatꝰ quō cūq̄ est in peccato mortali:p̄terq̄ p̄ticipando cū excoicato maiori excoi catiōe in loquendo salutādo orādo: coicādo ⁊ comedēdo in q̄bꝰ casibus ſm Tho.homo nō peccat mortaliter nisi ꝑpē cōtēptū dato ꝙ excoicatiōeȝ icurrat:⁊ ideo qui ē in peccato mor tali.quōcūq̄ aliter est excoicatꝰ:etiaȝ q̄tum ad ecclesiaȝ ē sepatꝰ ab effectu idest a gratia ⁊ sacramētis: ꝙ nullꝰ q ē in pctō mortali:cū sit indispositus potest cōsequi gratiam spūs sancti: potest tamen intrare in ecclesiā: stare in officio diuino:⁊ etiam potest cum aliis i aliis p̄ticipare:sed nō pōt pacē in ecclesia recipe:cum pax ipa sit loco cōmunionis. Sed hec omnia plenius habent̄ in decretis ⁊ decretalibꝰ: ⁊ i sūmis:ideo cum expedit videre que re diligentius in ipsis.

P Ostq̄ ille qui vult cōfiteri: dixit ex se ea que voluit de peccatis suis: si nō dixit suffi cienter:qđ quasi semp accidit iterro gandus est plene đ his que nō dixit ꝓut videbit̄ fore expediēs. Si vero modicum vel minus dixit potes int̄ rogare ſm ordinem infra positum:vȝ primo de decem preceptis:postea de vitiis capitalibus: nō aūt omnes de omnibus:sed de illis q̄ solēt in talibꝰ reperiri:⁊ nō solum de istis peccatis

interrogādi

iterrogandi sunt: sed de omnibus cir cũstãtijs peccatoꝝ: put. s̃. satis oñsuz est ¶ Non tam est necesse de quolibet peccato mortali omnes circunstãtias ꝓdictas cõfiteri: sed solum illas que trahunt peccatum in aliam spẽz: que scz hñt spãlem deformitatẽ oppositaz alicui ꝑceptoꝝ. Sz ꝛ de numero pec catoꝝ mortaliuz. s. quotiens mortale peccatũ ꝯmissuz est in qualibet pecca toꝝ specie diligẽter interrogandũ ẽ.

¶ Incipit ꝑma pars de mõ interro gãdi penitentes a ꝯfessore ꝺm decem precepta legis ¶ Primum preceptũ cõ tinet tria capitula. Primum.

V Num cole deuz ¶ Circa hoc primum preceptuz: sic potes interrogare ꝛ ꝑmo de votis.

¶ De votis.

N Ota ꝺm magistrum sniarum di. 38. q̃ votũ est testificatio quedã ꝓmissiõis spontanee que fit deo: de his que dei sũt: ꝛ fieri debet: vel breuius ꝺm Tho. Votum ẽ ꝓmissio deo facta de aliquo qđ sit deo acceptum: ad qđ requirũt tria. s. deliberatio volũtatis. ꝓpositũ ꝛ ꝓmis sio vltimũ oritur ex scđo: scđz ex ꝑmo.

¶ Si trãsgressus est seu omisit implere aliqđ votũ licitũ: ꝛ si aduertenter cum possit est semper mortale: Et totiens quotiẽs frãgit. Secus si ex obliuiõe vel quia nõ poterat vt infirmus ieiunare ꝛ huiusmodi.

¶ Si vouit se aliqd mali facturũ: vt vin dictã: vel maioris boni impeditiuuz: vt nõ igredi religionẽ hoc ẽ mortale ꝛ sine aliq̃ dispẽsatõne dz illđ ifrigẽ.

¶ Si nimis tardauit implere: ꝓpter qđ a memoria excidit omnino: vel venit ad statum nõ valendi implere: cũ ꝑus potuisset mortale videtur. Idẽ quãdo dimisit ꝓpositũ implendi: cum tamen posset: alias mora implendi votum: qñ sibi nõ prefuit tempus nõ videtur mor tale: nisi mora eẽt valde nimia: ꝛ nisi ex hoc ei iminerz ꝑiculum nõ valẽdi implẽ: vt de voto ingrediẽdi religio nẽ cuz tñ nõ haberet cãm legitimam cogẽtẽ dilatõis: tunc etiã ẽ mortale.

¶ Si fecit votum de re licita: vt de ele mosina ieiunio ꝛ huiusmõi: sed ob malũ finẽ: puta vt possit facere vindictam adulterium ꝛ huiusmõi mortale pec catũ est nec tenetur illud implere.

¶ Si fecit votũ abstinentie ꝛ huiusmõi ꝛ dubitat vtrũ possint iplere vel nõ ꝛ sine dispensatione vel ꝯmutatõe su perioris: cũ possit faciliter recurrẽ ad eum: vel ad ꝯfessorem suũ ꝓ consilio frangit mortale videtur.

¶ Nota tamẽ q̃ viri ꝑñt irritare vota vxoꝝ. s. abstinẽtie ꝑegrinatõis elemo sine: ꝛ accessus ad talẽ locũ: ꝛ maxie votũ elemosinaꝝ si nõ hñt nisi dotem absq3 alia supioꝝ dispensatõe: ꝛ si fi at talis irritatio etiã sine cã rõnabili a viro ãmõ nõ tenetur vxor iplẽ talia vota. Dubiũ est de voto hyerosolimi tano: q2 hoc in fauorẽ fidei emittitur

¶ De irritatiõe votoꝝ impuberꝝ ꝛ filio rũfamilias ꝛ religiosoꝝ: vide in scđa pte sũme. ti vltimo.

¶ Si hñs votum castitatis: vel religio nẽ intrãdi ꝛ matrimoniũ ꝯtxit morta le ẽ: ꝛ nõ põt ꝯsũmare illđ absq3 mor tali peccato: quia adhuc potest illud iplere: ꝛ debet ante consũmationem

matrimonij post ɔsūmationem vero
reddere tenet̄ debitum etiā interpre
tatiue petenti. Sed exigendo semper
peccat mortalit̄: vnde ɔsulendū est
ei petere super hoc dispēsatōem a pa
pa s3 Host. possz ēt eps dispēsar̄ nisi
esset talis ɔtinens ⁊ obseruans ipsuz
Si fecit votū stultuz ⁊ irrōabile: vt
ieiunare dñica die: vl̄ nō pectinare ca
put: vel lauare i sabbato: ⁊ huiusmōi
mortale nō est: sed ꝓhibēdus est illō
implere.

De voti transgressione.

Et nota q̄ a trāsgressiōe vo
toꝝ potest de iure cōi ⁊ con
suetudine ɔfessor absoluere
quia nō est de cāibus reseruatis. s; de
dispensatione ⁊ ɔmutatōe votoꝝ nō
potest se itromittere sīn spāli ɔmissio
ne diocesanoꝝ: vl̄ alki⁹ q possit illam
dare. Epi aūt in omnibus possunt cō
mutare vl̄ dispensare: nisi in voto ca
stitatis vel religionis ⁊ tribus votis
pegrinatōis. s. hyerosolimitāi ad san
ctum Jacobum: ⁊ ad limina aploꝝ
idest Romā: in quib⁹ votis papa vl̄
sūmus pñtarius soli dispensant: vl̄ cō
mutant.

De votis hēs in scd̄a pte sūme.

De supstitionibus. c. 2m.

Si fecit ipe vl̄ fieri fecit aliqd
maleficium: seu iuxta vlgare
malias in quibus semp fiunt
incantatōnes occulte vl̄ manifeste: de
monū inuocationes: qd semp est mor
tale: ⁊ dignū morte corporali.

De incantatōibus.

Si fecit vel fieri fecit: vl̄ ꝓcu
rauit aliquā incantatiōez cū
sacramētalib⁹ ecclesie: vt aq̄
baptismali vel oleo scō ⁊ huiusmodi
ob sanitatē vel aliā cām ē mortale ⁊
grauissimū.

De adoratione creaturaꝝ.

Si adorauit aliquā creaturā
faciēdo orationē ad eā: vt
ad lunam solez ⁊ stellas cum
p apparēt: ⁊ huiusmōi ē mortale pcz.

De diuinationibus.

Si fecit vel fieri fecit aliquaz
diuinationez ad inueniēdum
furta: vl̄ ad sciendū occulta
vel futurū: qd sibi ɔtingere potest est
mortale.

De arte notoria.

Si didicit artem notoriam: vl̄
vsus est ea ad sciēdū aliqua
vel si vsus est arte nigroman
tica mortale ē: ⁊ si habet librū inducē
dus est vt eum comburat. al's non est
absoluendus sicut est liber Almadel
Sexiphoras ⁊ alij libri ɔburendi sk:
quia mortale est vti eis.

De ɔstellatōibus.

Si ex ɔstellationibus vel pla
netis sb qbus nat⁹ est aliqd
iudicauit determinate de cō
uersatione ei⁹. Idē si ex phisonomia.
Credere. n. hominē ex fato vl̄ ɔstella
tione vl̄ ɔplexione cogi ad bonuz vel
ad malum est hereticum.

De sortibus.

Si vsus est sortib⁹ diuinato
rijs quod ē mortale: ex leui
te autē veniale.

Si dedit aliqd turpe vxor viro ad
comedēdum. vel alteri vt amaret eā
vel fecit vel dixit aliqd turpe ad hu
iusmodi est mortale. interrogandum
est quid fuit illud.

¶ De incantationibus.

Si fecit vel fieri fecit aliquam incantatõem ob sanitatẽ cõsequẽdã: ⁊ qñ hoc fit sciẽdo esse ꝓhibitũ ẽ mortale cõiter: quãdo võ ex simplicitate fieret putando esse bonas oꝛones videt veniale ¶ Sꝫ si nollet in futurũ abstinere negada ẽ ei absolutio: quia ex obstinatõe ⁊ malitia videt eẽ mortale: ⁊ interrogandõ est de v̾bis quibus vtunt: ⁊ de obs̾uantijs quas addũt.

¶ De breuibus.

Si fecit vel fieri fecit: vl' vsus est breuibus: que cõiter sunt supstitiosa ex v̾bis vel carta in qua fiũt: vel modo imponendi vel portandi vel tpe scribendi: ⁊ inuenta supstitione eaꝝ imponẽdũ ẽ ꝙ cõburant: ⁊ si nollent nõ sunt absoluendi: quia tunc est mortale. Si vero putabant talia esse licita tanꝙ orationes: veniale videtur.

De obseruationibus temporum.

Si obseruauit vnã diem magis ꝙ aliã: in nõ icipiendo aliqd tanꝙ malũ: vt dies egyptiacos: vel diẽ in quo occurrit decapitatio sci Johannis baptiste: vel dieꝫ ascẽsionis in colligendis herbis ⁊ huiusmõi vẽiale videt: quãdo ex simplicitate hoc fit: siue scribẽdo aliqua: vl' portãdo ad suspẽdẽduꝫ in aliquo loco si simplicit credit vẽiale est. Si võ hec crederet aĩo obstinato tunc mortale esset talia obseruare.

¶ De somnijs.

Si obseruauit sõnia faciẽs aliquas oꝛones ⁊ obseruatões ⁊ postea ex his que somniat volendo de futuris ⁊ occultis iudicare: ⁊ ꝓnuntiare mortale ẽ: als autẽ sine obseruatõne adiuncta adhibẽ fidẽ nimijs somnijs peccatuꝫ est: ⁊ si ex se nõ sit mortale tñ ꝑiculosuꝫ ẽ: qꝛ sic diabolus multos decipit.

Si ex effusiõe olei de lucerna: vl' cracitatione aliquaꝝ auium. vel vlulatu canum. vl' magnitudine ⁊ ꝯtinuitate ventoꝛũ ⁊ huiusmõi estimauit aliqd mali euentuꝝ qõ fatuũ est.

¶ Si existimauit mulieres ꝯuerti i gattas vel alia animalia ⁊ ire de nocte ⁊ suggere sanguinem pueroꝛuꝫ ⁊ hꝰ qõ ẽ impossibile nisi deo: ⁊ iõ fatuuꝫ est credere. De hac materia diuinationum incantationum ⁊ omnium superstitionum vide luce clarius in decretis. 26. cã. per totum.

¶ De blasphemia multiplici dei ⁊ sanctoꝛum. c. 3.

Si blasphemauit deum: vicꝫ dicendo eum nõ eẽ iustum ⁊ omnia iniuste disponere ⁊ eẽ acceptatorẽ ꝑsonarum: vel nõ videre que fiunt: vel nõ curare de actibꝰ hominum vel ꝓditoꝛem: vel sine merito punire ⁊ flagellare eum: vel nõ posse istud vl' illud facere ⁊ huiusmõi qõlꝫ hoꝛum est mortale: cum aduertit qõ dicit ⁊ intelligit.

¶ Si blasphemauit deum vel aliquem sanctum que ꝓprie dicitur maledictõ vt maledictus sit ⁊c. vt fit ex ira semp est mortale: si aduertit ipsa verba.

¶ Secundum preceptum de iuramẽtis ⁊ periuriis. et habet. c. duo.

Primum.

N

Ec iures vana p ipsum. Primo d piurio. ❡Si iurauit in aliqua curia coram iudice mēdaciose mortale ē: q̄tūcūq3 al's hēret iustā cām: 7 qui inducit ad hoc aduertenter vt iudex aduocatus procurator: 7 huiusmodi mortalr̄ peccat.

❡Si iurauit ēt extra iudiciū in cōi sermone quacunq3 ex cā vl' leuitate vel vtilitate vel iocositate: vel qualicūq3 mō: non solū ad sancta dei euangelia 7 p corpus christi: 7 sanctoꝝ: sed etiā p fidem: per deū: si deus me adiuuet: p vḡinem mariam: per cruce3: per animam suam: 7 huiusmodi. hoc semper ē mortale quando aduertit se iurare: 7 falsum dicere: 7 totiens quotiēs sic iurando aduertit.

❡Si iurauit aliqd p certo: de quo dubitat vtrum sic sit mortale est: 7 precipue iurando in iudicio.

❡Si iurauit perpetrare aliquid quod est mortale: vt facere vindictā: nō dimittere ɔcubinam: seruare iniusta statuta: tenere secretam iniquam ɔiurationem mortaliter peccauit: nec deb3 illud seruare.

❡Si iurauit tenere secretū aliqd qd ē tractatū in ɔsilio: vel aliud qd nulli ē nociuū: si aduertēter manifestat peccat mortalr̄ ipse 7 qui stimulat eum ad manifestādū sciēs illud eē secretū

❡Si iurauit seruare statuta alicui9 ciuitatis vel vniuersitatis: aliqd scienf ex illis transgrediendo statutis peccat mortaliter.

❡Si tamen aliquod statutu3 ē abrogatū p ɔtrariā ɔsuetudinē: q2 quotidie p omnes fit ɔtrariū 7 diu. nō videtur piurus si non seruat illud eo q2 nō h3 vim statuti. di. 4. §. leges.

❡Si iurauit p aliquē modū opprobriosum per dei mēbra vel sanctorū: vt faciūt ribaldi mortalr̄ peccauit: q2 blasphēia ī putaf. 22. q. 1. c. si qs p capillū

❡Si pmisit se aliquid factuꝝ licitu3 in honorem dei vel alioꝝ sanctoꝝ: si non intēdebat obseruare mortalr̄ peccauit. ❡Si autem intendebat obseruare ꝫ veniente termino quo deb3 implere nō seruat pmissum: cum tamē posset: l3 cū icōmoditate sua peccauit mortalr̄. nisi ille cui pmisit ante terminū relaxa3 iuramētū: qd facere potest si pmissu3 in illi9 vtilitatem tm̄ cedat: nam si in vtilitatē alioꝝ vel in honorē dei 7 sāctoꝝ nō potest ille relaxare: ꝫ ad epm vel papā ptinet relaxatio vel ɔmutatio: si aūt non potest implere excusaf a peccato p tunc cū non potest.

❡Si quis etiā pmittat cu3 iuramento se aliquid factuꝝ qd non est alic9 importatōis boni vel mali: vt mater de vberando filiu3: vl' de bibēdo: vl' nō 7 huiusmodi videf veniale iuratio 7 piuratio. Si iurauit sine cā rōabili p quibuscūq3 minimis: dicendo ēt vitatem veniale ē: nisi facēt in ɔtemptum 7 inducendus est: vt abstineat ꝓpter piculum periurij.

❡Si induxit aliquē ad iurādum: que3 omnino credebat falsum iuraturum mortalr̄ peccauit: nisi eēt iudex hoc faciens ex officio suo s3 iuris ordinē.

❡De adiuratione. c. 2.

D

E adiuratiōe que est inducē aliquē ad aliquid faciēdum ob inuocatione3 alicuius rei sacre. 7 si ē p modū coactiōis itēdēs

eum obligare p modū iuramenti ad aliquid faciendum : vt ad supiores ⁊ alios in quib⁹ nō hēt ptātez ē mortale sicut adiuratio Cayphe cōn̄ dn̄m . Ad sibi sbditos vō ē licita eo cāu q̄ liceret eis p̄cipere alr̄ nō: ⁊ tc̄ adiurat⁹ tenet illud facere vel dicere alias eēt mortale sicut trāsgressio precepti :

Si adiurauit p̄latos vl' socios vl' inferiores p modū dep̄catōnis intēdēs reducere adiuramētū ad aliqd boni faciendum: nō est malū vel veniale.

Si leuiter ⁊ sine cā ē adiuratus nō faciēs illud non peccat. Tho .

Si adiurauit demones p modū p̄cis vel ad fienduz aliqd ab eis: vel aliqd obtinendū auxilij est mortale: nisi qs faceret ex familiari ɔsilio spūs sancti vel nisi ex quadā simplicitate: querēs ab obsessis a diabolo: s3 p modū coactōnis licet eos adiurare ne nobis noceant .

Si adiurauit creaturas irrōnabiles ne diabol⁹ eis vtat in nr̄m nocumentū licz. Si aūt vt demon opet in eis mortale est vt incātatores serpētium

Si in cātilēis ⁊ turpib⁹ fabul' miscuit deum ⁊ sanctos: ⁊ in narrationibus turpibus ⁊ amatorijs est mortale: al' veniale nisi faceret in ɔtēptū dei.

Tertium preceptū de obseruatōe festoꝝ ɔtinet duo. c. Primum .

Sabbata sanctifices. Quia q̄ntū ad determinationem dieꝝ: istud p̄ceptū ē de iure positiuo: ideo hic annectere potes de ieiunijs eccl'ie ⁊ de auditione misse.

Primo q̄ si fecit aliqd manuale opus diebus dn̄icis ⁊ festiuis: vel al's p̄ceptis ab eccl'ia extra nccitatem: q2 mortalit peccauit si per notabile spacium secus si fueret aliqua puncta . Si vō ex nccitate v3 q2 hostes expectant vl' veniunt inundatōnes aquaruz ⁊ hi⁹ tūc liceret remouere blada ⁊ suppellectilia ⁊ huiusmōi: ⁊ debēt obseruari de vespera in vesperā. i. de sero ad sero. de ɔse. di. 3. c. pnuntiāduz. ⁊ hic requirit magna prudētia in ɔsulēdo.

Si vendidit vel emit dieb⁹ festiuis nō comestibilia de die in diē: vt panē vinuz caseū carnes ⁊ huiusmodi mortaliter peccauit .

Si p modū negociatiōis non in casu magne necessitatis. In nūdinis tamen exquo p̄lati eccl'iarū tollerāt: si nō dimittūt audire missaz s̄m Pe. de pal'. vident excusari qui mercant in dieb⁹ festiuis. s. a peccato mortali .

Si fieri fecit aliqd p̄dictoꝝ a suis filijs discipulis seruis laboratorib⁹ sin̄ necessitate peccat mortalr̄ mandans ⁊ exequens. Si tn̄ mādās seu mgr̄ vl' patronus nō h3 nccitatē : s3 discipul⁹ eius vel seruus vel rusticus hab3 necessitatē: ita q aliter nō posset viuē: vel q2 discipulus nō obedit aliquādo magistro in his dieb⁹ vēdēdo vel faciēdo aliqd exercitiū ei⁹ artis p aliq tempore. Et nec iste nec ali⁹ de illa arte vult ɔducē eū secū ⁊ aliō exercitiū nescit facere videt ipse excusari .

Nam si in obsequiū eccl'iaꝝ paupcularū aliqn̄ licz aliquid laborare diebus festiuis s̄m doctores : q̄nto magi' licet p sustētatiōe vite ei⁹ i nccitate tuti⁹ tam̄ eēt eligere aliquā artē si posset . Similiter de scriptorib⁹ pro pretio ⁊ ɔficiētib⁹ instrumenta ⁊ iudicantib⁹

⁊ facientibus lõgas dietas nõ cã cupiditatis sed necessitatis. q2 non bene aliter potest fieri.

De barbitõsoribꝰ ⁊ huiusmodi. Medicinalia autez semper licet facere ⁊ medicari ⁊ talia vendere.

Si per totũ diẽ festiuuz vacauit ludis venationibꝰ aucupijs choreis ⁊ alijs vanitatibus mundi. Frequenter n. in his occurrunt mortalia peccata: ⁊si de se ista non sint mortalia. Q2 ẽt mortale peccatum diebꝰ festiuis ↄmissum sit grauius pȝ: ⁊ iõ de huiusmõi ↄfitendum est.

De auditione misse diebus dñicis ⁊ festiuis.

Si nõ audiuit totam missam diebus illis: sed omisit: vl' ex ↄtẽptu: vel ex cupiditate lucrandi vel cã eundi ad solatiũ: vel ad ↄuiuia: seu ex negligentia vel ignorantia crassa mortalit' peccauit: ⁊ totiẽs quotiens dimisit. Jdẽ si audiuit ꝰ nõ totam dimittẽdo notabileȝ ptem. de ↄse. di. i. c. missas. Secꝰ võ ẽ si modicã ptem misse dimisit.

Q2 autem quis audiat in parrochia sua vel alibi missam tm̃ vnã de die: l' aliam audiendo: vel nõ intelligendo vba: vel nõ audiẽdo: q2 sꝫ misse dicit' vel audiat alibi seu a ↄcubinario: vl' symoniaco ⁊ huiusmõi: vel nõ symoniaco ⁊ ↄcubinario: ex quo plati non puident sup hiꝰ non vident' simplices sollicitãdi: ꝰ dimittẽdum ↄsciẽtijs eorum vbi talia abundãt ꝺꝫ Pe. de pal ⁊ Guil. durañ.

Dimittens võ auditionẽ misse ex infirmitate vel ex tali occupatiõe quaz nõ põt dimittẽ: vt seruire infirmo: vl' alia iusta causa: puta q2 manet in castris excusat'.

Excusant' etiaȝ puelle que dimittunt' a parẽtibꝰ domi: nõ tamẽ euntes ad choreas: vidue etiaȝ que manẽt i domo clause p menses: nõ excusant'. secꝰ si p dies. 15. vel p mensem.

De obseruatione ieiunoꝝ. c. z.

Si quis dimittit ieiunia ecclie vel quadragesime: quatuor tempoꝝ: ⁊ vigilias festorum christi: ac aplorum ⁊ scõꝝ pꝰ. zi. annum peccat mortalit': nisi hẽat cãm legittime eũ excusantem: vel saltem existimet se habere: puta cuȝ est satis debilis vl' videt' sibi eẽ ꝓter qõ credit nõ posse ieiunare sine notabili corpis detrimento: lȝ ꝺm varietatẽ possit: tal' nõ videt' de facili ↄdẽnãdus de mortali ex quo paratꝰ erat obedire pcepto si credidissȝ se posse: aliter est mortale: ⁊ totiẽs quotiẽs dimisit aliquẽ diẽ ieiunij: quilibet. n. dies est sꝫ vno peccato: ⁊ inde pꝰ zi. annũ iducẽdi st' iuuenes ad ieiunãdũ: sed etiã interrogandũ est de numero dieꝝ quos dimisit: ⁊ qua de causa.

Si võ notabilr' ãticiptauit horã comedẽdi: puta circa horam tertiaȝ sine cã legitima nõ ẽ ieiuniũ: vñ ⁊ mortl'e hora aũt ↄgrua ẽ esse nonaȝ. tardare autẽ post nonã nõ est vitium: nisi fiat ex supstitione.

Si cũ ieiunauit ex statuto ecclesie: vl' ex voto: vel ex iniunctione ↄfessoris comedit de sero frustruȝ panis: vl' de pluribus fructibus: aut ↄfectionibus: vel de vno genere tm̃: ꝰ in magna q̃titate ieiunium fregit.

Si võ aliquid ↄfectionũ sumit i pua

q̄titate non soluit ieiunium: nisi fierꝫ in fraudem ad nutriēdum: ſ sumēdo aliquid fructuū: ꝑ modum medicine ne. s. vinum lauet stomachum non vi- det esse malum.

¶ Potest autē quis in die pluries bibe re sumpto prandio: ⁊ non frangit ieiu nium nisi fiat in fraudē vt dictū ē. Debiles ⁊ multū laborātes itineran- tes ꝑegrinātes pregnātes: ac nutrien- tes paupes ⁊ hꝰ: quō ⁊ qn̄ a ieiunio excusent: vide plenius in sū.ma.

¶ Quartum preceptum de honore parentum ⁊ habet duo. c. Primum.

H Abeas in honore parētes querere p̄mo. Si dixit v̄ba ꝯtumeliosa vl' opprobrio sa parentibus: mortaliter peccauit: ⁊ multo magis si v̄berauit etiā leuiter.

Idem si parentes irrisit.

¶ Si blasphemauit uel maledixit: ipsis defunctis ⁊ viuis.

¶ Si nō obediuit eis ī licitis ex ꝯtēptu peccauit mortalr̄: etiam in paruis re- bus: secus si ex negligentia in rebus n̄ multum ponderis.

¶ Si nō ꝓuidit necessitatibus eoꝝ: cuꝫ posset mortale est.

¶ Si non impleuit legata facta ab eis ad pias cās: ſ multum distulit ꝓpter incōmoditatem cuꝫ tn̄ posset peccauit mortaliter.

¶ Si non reuerent̄ se habuit: ſ ꝯtēpsit vel dure locutus est: vl' ꝓuocauit ad iram vel nō supportauit eos: vel dili- genter non ꝓuidit. veniale ē.

De gubernatione familie. c. z.

S I non ꝓuidit magnis necessi tatibus victꝰ ⁊ vestitꝰ filioꝝ vxoris seruoꝝ: cū posset ex auaritia: l' crudelitate mortale ē.

¶ Itē si ꝓpter hoc illegitimos filios mi sit ad hospitale: vel seruos qui sibi bn̄ seruierunt.

¶ Si nō adhibuit diligētiaꝫ ad hoc vt boni eēnt: ⁊ mādata dei ⁊ eccl'ie obſ- uarent; vt de cōfessione cōione audi tione misse de honestate ⁊ huiusmōi: ⁊ si notabilem in hoc ꝯmisit negligen tiā. nō curādo vl' nō corrigendo mor tale ē: vel veniale graue.

¶ Si dixit vxori v̄ba ꝯtumeliosa vocā do scortuꝫ ⁊ hꝰ: vel verberauit aspe re sine cā rōnabili: ſ ex iniuria morta le est. secꝰ si alias ei dura ⁊ aspera v̄- ba loquitur.

¶ Si vxor ꝯtendit cū viro in licitis re- bus nolēs obedire ex hoc ꝓuocās eū ad blasphemandū deū vl' sanctos vl' ad aliud grāde incōueniēs mortale ē si est occasio data ad hoc.

¶ Si vir ꝑmittit vxorē facere vanita- tes aut ornatus: vl' tripudiatꝰ ⁊ hꝰ: ⁊ alia multū ꝓuocantia ad lasciuiam mortale videt̄: si v̄o nō videt̄ multuꝫ excessus veniale.

¶ Mater que mittit filias ad choreas ⁊ alias mundi vanitates: ⁊ nō ducit ad missam ꝯfessionē cōionem peccat mortaliter: ⁊ non videt̄ posse excusa ri a mortali.

¶ Si dn̄s vel dn̄a non ꝓuidit necessita tibus corporalibus seruoꝝ ⁊ ancilla rū ⁊ infirmos mittit ad hospitale ⁊ nō curat de necessitate eoꝝ: vel n̄ dat eis habilitatē ad ꝯfitendum cōicādū audiendū missam cum possit: vel facit in festis laborare: mortale est in quolꝫ horum:

¶ Si nimis dure vel nimis remisse al's se habuit in gubernatiõe familie in q̊ omnes delinquũt etiã pfecti cõiter veniale est di. 25. c. qualis.

¶ Quintũ pceptũ de homicidio. c. vnũ.

NOn occisor eris. 7 primo quere. Si occidit extra ordinem iuris aliquẽ volũtarie: vel preter intẽtionẽ a casu: dando operam rei illicite: vt i ludo noxio: vt ad saxa vl' etiam rei licite: sʒ nõ adhibẽdo debitã diligẽtiã vt piiciẽdo tegulas de tecto mortl'e est 7 casus epis reseruat⁹.

¶ Item si ex necessitate euitabili 7 etiaʒ ineuitabili: ad quam puenit ex culpa: puta qa adulter est inuẽt⁹ a viro mulier! adultere qui vt mortẽ euaderet eum occidit. interogãdũ est de causa homicidij.

¶ Si iudex occidit aliquẽ innocẽteʒ fʒ iura vl' aliquẽ nocẽtẽ: ß preter ordinẽ iuris: vl' fm pcessum ordinariũ: sʒ nõ habẽs legitimũ dominiũ: vel habens ptãtẽ: sed nõ ex iusticia: sed ex vindicta: vel auaricia: vl' crudelitate: et est casus epalis: nisi in vltimo pũcto.

¶ Si mulier grauida quesiuit aborsum p medicinas vel labores: vel p alium modum: etiaʒ si nõ sequat effect⁹ est mortale in ea: 7 in quocũq3 cõsulente 7 opãte ad hoc: nõ tamẽ est casus episcopalis.

¶ Si vo seqt effectus 7 puerpium erat formatũ in vtero: homicidiũ est in ea 7 in coopãte 7 cõsulẽte: vñ casus episcopalis est. ¶ In aliquib⁹ etiam locis si nõ seqt effect⁹ p synodales cõstões est epalis 7 alicubi est excõicatio.

¶ Si occidit mater filiũ: vel filiã spõte ad occultãdũ crimẽ suũ grauissimũ ẽ: 7 multo plus si nõ baptizatũ.

¶ Si pater filiã vel frater sororem fornicãteʒ. si vir vxorẽ. si vxor viꝝ ppter odiũ vel amorẽ ad aliquẽ aliũ. si fili⁹ patreʒ vel matrẽ ex ira vel auaritia: vl' fratrẽ frater g̃uissima sũt 7 digna magna penitẽtia 7 epo reseruata.

¶ Et nota ꝙ episcopi solent cõiter eos mittere qui ire possunt p casu homicidij ad pñiarios curie ad terrorẽ icutiendũ. Si tamẽ nolũt possũt ãbsoluẽ tales per se: vl' p alios: ideo pape nõ reseruatus.

¶ Si mater vl' nutrix suffocat filiũ: vel filiam queʒ tenet iuxta se inaduertẽt opprimẽs eũ mortale ẽ ppt negligẽtiã 7 est epalis.

¶ Si mulier grauida pter intentionem abortit: si omisisset ibi notabilẽ negligẽtiam: puta quia nimis saltauit: vl' quia nimis inordinate laborauit: vel ppter inordinatas lasciuias nõ esset absq3 mortali peccato.

Idem in viro vel alio pcutiente eaʒ vñ hoc seqt. Secus vo si nõ esseʒ in cã

¶ Si qs etiã nõ occidit tñ mutilat aliqõ mẽbrũ: vl' reddit iutile: alit extra ordinẽ iuris vl' vulnerat vel al's pcutit aliquẽ ex iniuria peccat mortalr

¶ Itẽ si iniuste icarcerat: vel tenet per violẽtiam ne liber possit abire: nisi faceret p pũctũ tẽporis ad ipediẽdum malũ eius.

¶ Si clericũ hñtem tãtũ pmã tonsurã est excõicatus.

¶ Si qs vbo vl' mãdato. scʒ mãdãdo psuadẽdo cõsulẽdo ratificãdo vl' icitãdo coopat aliqõ pdictoꝝ vl' mortẽ vl' corporalẽ lesionẽ peccat mortalr

ēt si non sequať effectus. ¶ Sꝫ si sequiť effect⁹ grauius ē: ⁊ si ꝑcussit: vel hi⁹: incarceratus eēt clericus vel religiosus in quolꝫ p̄dictoꝝ casuū ꝑcutiens: vel includēs ē excōicatus: nisi eēt p̄latus ei⁹ qui hec faceret cā correctōis.

¶ Et vbi in p̄dictꝭ. s. mādato ꝯsilio cooꝑatione vel facto si eēt enormis iniuria facta clerico vel religioso nō p̄ōt absolui citra sedem ap̄licam vel legatū vl' summū p̄nitiariū.

¶ Secus v̄o si non eēt enormis iniuria

¶ De huiusmodi mā̈ hēs diffuse in .4ᵃ pte summe.

¶ Enormis iiuria diciť qñ ad mutilationē membri seu effusionē sanguinis magnam. s. p vulnus illatum ꝓcessuꝫ fuerit. Aut si in ep̄m: vel in abbatem propriuꝫ manus violenta iniecta sit. vt. c. cum illoꝝ. de sen. excō. Aut. n dicitur enormis arbitrio boni viri ex circunstātijs locoꝝ tēpoꝝ ꝑsonaꝝ. vt insti. de iure nāli. §. atrox. Uel si est facta religioso: q̄ꝛ non absoluiť talis citra sedem ap̄licaꝫ vel legatū ei⁹: vel eius sūmū p̄nitiariū. secus v̄eo est si nō eēt enormis.

¶ Si q̄s interfecerit vel mādauerit: vl' fecerit interfici aliquē christianuꝫ per assassinos: etiaꝫ si non sequať effectus est excōicatus ⁊ depositus oī gradu ordine ⁊ dignitate seculari: vl' eccl'iastica ⁊ sil'r receptor ⁊ defensor hi⁹ assassinoruꝫ. c. p humani. de homi. li. 6.

¶ Dicunť assassini quidā heretici. vide de hoc in 4. pte sūme. ti. i.

¶ Si quis desiderat mortē alterius deliberata rōe in malū alterius: siue ex odio siue iuidia: siū ex auaritia vt habeat eius bona: vl' ex luxuria: vt aliā accipiat: vl' ex sup̄bia vt in p̄latione succedat: vl' ex accidia ne hēat cāꝫ gubernādi eū: vl' vt sit magis liber: ⁊ nō hēat corripiētē in quolibꝫ hoꝝ ē mortale. secus autē si hoc desiderat: ne ipsemet vel ille deū: ampli⁹ offenderet: vl' ne peior efficereť: aut ne bonis p̄sonis vel ecclesie dei noceat sicut tyrāni

¶ Si v̄o q̄s ex impatiētia ⁊ ira percutit seip̄m iniuriose peccat mortaliť: ⁊ si clericus sit est excōicatus: secus si ex zelo deuotionis ad rep̄mendaꝫ carnē vel temptatiōes: nō tñ licꝫ abscidē aliquod mēbrū: al's peccaret mortaliter ⁊ efficereť irregularis: ⁊ si est clericus esset excōicatus.

¶ Si occidisset vel vulnerasset aliqueꝫ in loco sacro eēt sacrilegiuꝫ ⁊ ecclesia violata.

¶ Si p violentiam etiam si sit officialis eduxerit malefactorem vel debitoreꝫ de loco sacro: vel fecerit capi eū peccauit mortaliter.

¶ Si fecit vl' fieri fecit torneamētuꝫ: vl' aliud spectaculum vbi sit p̄iculū vite mortale peccatū est.

¶ Sextum p̄ceptuꝫ de luxuria actuali ⁊ sp̄ēbus ei⁹. c. vnum.

Non mechaberis. Luxuria actualis que cōmittiť ext̄ matrimonium: semper est mortale peccatū in oībus speciebus suis que omnes hic ponunť q̄ꝛ distincte oportꝫ eas ꝯfiteri vel int̄rogare cōfientes si a seip̄s non dicunt nullo modo tamen necesse est interrogare de his oībus nisi necessitas cogat ne q̄s addiscat quod nescit ꝭ prout ꝯuenit ꝑsonis q̄ ꝯfitenť. ⁊ cū hētur vltia sp̄ēs non ē vltra descendendum

ad alias pticulares circunstãtias non necessarias ⁊ cauto ac hōesto modo interrogandum est.

Si cognouit solutus solutam que dr̄ fornicatio ⁊ si est meretrix vel serua sua vel alterius vel vidua: ⁊ etiã si tales induxit ad peccatũ.

Si tenuit ↄcubinam ⁊ q̃to tpe: qꜫ vltra fornicationē est ibi scandalum ꝑximorꝝ: qꜫ publicum: lꝫ sit fornicatio.

Si v̓ginem deflorauit ext̄ matrimonium qđ dr̄ stuprũ ⁊ si seduxit eam ꝑmittendo ducē in vxorem cogendus est in foro ↄscie: vel ducere eam ĩ vxorē sibi: vl' eã dotare si potest: ⁊ iniuriatus est parentibus eiusdem: si hoc nescierunt.

Si ipē solutus cognouit vxorez alterius vel ipē vxoratꝰ cognouit solutã qđ dr̄ adulteriũ: ⁊ ē duplex quando vterqꜫ est ↄiugatus.

Si intulit violentiaꝫ alicui qđ dicit̄ raptus: ⁊ si contra voluntatē parētũ grauius est.

Si nupte vel v̓gini vel moniali grauissimũ est.

Si cognouit ↄsanguineã suã: vel ↄsãguineam vxoris sue vsqꜫ ad quartum gradũ ↄsanguinitatis vel affinitatis: ⁊ dicit̄ incestus.

Idē de muliere que permittit se cognosci a ↄsanguineo viri sui.

Si cum moniali scelus est opatus: vl' cũ hñte ꝑfessionē castitatis: ⁊ dicitur sacrilegium. Ideꝫ si mulier cũ clerico religioso p̄lato ordinario: ⁊ hiꝰ.

Si cognouit ↄmatreꝫ vel quã tenuit ad baptismum filiam spũalē vl' chrisma: vl' quã audiuit in ↄfessione: ⁊ dr̄ incestus vel sacrilegium.

Idē de muliere: que cum compatre se miscuit voluntarie.

Si p semetipm̄ vigilans ⁊ voluntarius se polluit ⁊ dicit̄ mollicies siue mãibꝰ ꝓpriis vel aliis modis de mō nō est interrogandum.

Si cum masculis opatus ē turpitudinē: vl' femina cũ femĩa: vel vir cũ muliere extra vas debitum: ⁊ dicit̄ uitiũ sodomiticum.

Si cum brutis operatus ē nephas: ⁊ cũ quibus ⁊ dicit̄ vitiũ bestialitatis.

Si diebꝰ festiuis aliqđ horum operatus est: qꜫ grauius est: s̄m aliquos v̓o necesse est ↄfiteri huiusmodi circũstãtiaꝫ: qꜫ mutat spēm peccati.

Si in ecclesia vel in loco sacro aliqđ p̄dictorꝝ ↄmisit: qꜫ dicit̄ sacrilegium ⁊ p hoc violat̄ ecclesia: ⁊ si istđ eēt manifestum eēt recōcilianda ecclesia.

De peccatis v̓o que ↄmittunt̄ in cōiugio. s. tactibus ⁊ actibus inhonestis ⁊ osculis ac v̓bis ⁊ huiusmodi: dicet̄ ĩ .c. de luxuria.

Nota tñ qꜫ de iure cōi peccata luxurie non sunt reseruata epis: nec ꝑ aliq̊ illorꝝ est lata sñia excōicatōnis a iure

Sed cōiter p synodales ↄstōnes epōrũ aliquos ex dictis cãibus sibi magis reseruant: vt incestũ sacrilegiũ. s. cũ monialibus. aliq v̓o epi vitiuꝫ bestialitatis. alii etiam uitiuꝫ sodomiticum ⁊ quedã alia in quibus ē lata sēten^a excōicatōis p synodales ↄstōes

Et ideo quere in dyocesibus ĩ quibꝰ audis ↄfessiones.

Nonũ p̄ceptum de luxuria mētali ⁊ eiꝰ spēbus. c. i.

Et nota qꜫ cogitatiōes ↄmittēdi aliqđ peccatũ luxurie:

que sunt cum ꝯsensu ratõnis semper
sunt peccata mortalia ⁊ contra hoc p̄
ceptum. Nõ desiderabis vxorē ꝓxi
mi tui: ⁊ sunt diuersaꝝ spēꝝ sicut sũt
opera carnalia: lʒ nõ ita grauia mor/
talia sicut opus exteri⁹ ꝯmissuʒ: ⁊ cum
dic̄ penitens se habuisse cogitatõnes
quib⁹ ex rõne ꝯsensit: interroget ꝯfes
sor erga quas ꝑsonas: ⁊ cum quibus
habuerit: q2 si erga ꝯiugatā est adul/
teriũ. Si ad solutā ⁊ ip̄e sit solut⁹ est
fornicatio. Si cũ ꝯsanguinea ē incest⁹
¶ Si cuʒ masculo ē sodomiticũ. Si cũ
v̄gine extra matrimoniũ est stuprum
¶ Si cum religiosa est sacrilegiuʒ. Si ꝑ
violētiā est rapt⁹. interrogandũ etiā
ē quotiēs habuit huiusmodi cogita
tões ad aliq̄: q2 totiēs peccauit mor
talit̄. Si ꝑ interualla tēpoꝝ hoc fecit
vʒ ex rõne desiderat fornicari cũ aliq̄:
postea v̄o se occupat in aliq̄ negocio
vl̄ cogitat de gubernatõe dom⁹: ⁊ hꝰ
modi: ⁊ exinde iteꝝ deliberat fornica
ri peccat denuo mortaliter. ⁊ sic de
inceps.
¶ Sed si ꝯtinue. v̄saᷣ in tali cogitatiõe
ꝑ horas: vnum tm̄ peccatũ ē: ꝫ tanto
grauius quāto diuti⁹ perseuerat co
gitando.
Itē si mutat cogitatõnes de vna per
sona ad aliā: vl̄ ad diuersam spēʒ cuʒ
eadē ꝑsona deliberās ꝑ se de qualibʒ
semper de nouo peccat mortaliter.
¶ Unde si centuʒ mulieres videret vnā
post aliam: ⁊ ad quālibet spāliter ani
mum determinat: centuʒ mortalia cõ
mittit. sec⁹ si vna cogitatõe hoc appe
tit: q2 vnũ est habēs deformitatē tot
peccatoꝝ. Interrogandũ est si dieb⁹
festiuis discurrit ꝑ ecclesias ꝓcando
mulieres: ⁊ si phylocapt⁹ ex aliq̄ secu
tus est eā: ⁊ q̄to tp̄e qd̄ dicitur d̄ vi
ro. Idem dicendum est de muliere er
ga virum.
¶ De delectatione morosa in cogitatõe
sup̄ dictum est. in. c. de luxuria.
Si mulier ꝯtētaᷣ habere amatores:
⁊ cũ ꝑpēdit aliquē: vel aliquos ꝓca
ri vel eam amare carnalit̄: ponit se ad
fenestraʒ: vel vadit ꝑ aliquē locuʒ vt
videaᷣ ab eo: vel ponit se in eccl̄ia: vl̄
alio loco publico: vbi discurrũt iuue
nes ad ꝓcañ. mortale ē: etiaʒ si nõ ap
petat peccare cũ talibus q2 occasionē
ruine prestat. extra de iniur̄. ⁊ dam.
da. c. si.
¶ Septimum preceptum de furto ñ
faciendo: ⁊ de vsura que diuersꝭ mo
dis fit: ⁊ hēt. 8. capitula.
Furtum non facies. ¶ De vsur
patiõe rei aliene que ĩ hoc p̄
cepto ꝓhibeᷣ. ¶ Nota q2 ĩ oĩ
bus infrascriptis spēbus est mortale
peccatũ: ⁊ teᷣ ad restõeʒ ei a q̊ res ca
pta est. ¶ Q2 si ille ignoratur vel non
inuenitur pauperibus eroganda ē ⁊
non solum qui accipit: ꝫ ēt heres ei⁹ si
tñ de bonis ei⁹ ad eũ ꝑuēit. c. michael
extra de usuris.
¶ Circa vsurā quere p̊.
Si mutuauit pecuniā numera
tā: vel aliquid eoꝝ: que vsu
ꝯsumuntur: vt frumētum vi
num oleuʒ ⁊ huiusmõi intentõe aliq̄d
recipiēdi vltra suũ capitale: ⁊ illõ pl⁹
qd̄ accepit teneᷣ restituere.
¶ Si mutuauit sup̱ pignus rei mobilis:
puta vestis equi ⁊ hĩ⁹: uel ĩmobilis:
vt dom⁹ agri ⁊ huiusmõi: ⁊ interim
accipit usufructũ pig̊ris: dũ ali⁹ tenuit

pecuniã ſuam vſura eſt. Excipit tam̃ caſus quando gener accipit poſſeſ-ſionem in pignus a ſocero ſuo: quouſꝫ dat ſibi doteꝫ: ⁊ ſuſtinet onera matri-monij nutriendo vxorem ſuaꝫ extra de vſuris. c. ſalubriter. ¶ Si poſuit pe-cuniam penes mercatore vel artificẽ cũ intentiõe aliqd ꝑcipiẽdi vtilitatis lꝫ nõ fiat pactũ de hoc: ſꝫ ponit in diſ-cretõe eius volens in omni cãu capi-tale ſuum ſaluũ vſura eſt. ſꝫ ſi vult ita ꝑticipare de dãno ſicut de lucro: tunc lꝫ etiã cũ pacto: ⁊ in hoc ſolẽt etiã of-fendere mulieres de dotibꝰ ſuis: ⁊ di-cunt vl'garit' depoĩta ſꝫ ẽ vſura. c. ple-riqꝫ. 14. q. 3. in tex. ⁊ glo.

¶ De ſoccedis animalium.

Si i ſoccedis animaliuꝫ pecoꝝ bouũ ⁊ huiuſmõi: ita paciſci-tur vt capitl'e ſit ſaluũ ẽ vſu-ra: ſꝫ ſi nõ ẽ ſaluũ ſꝫ nimis grauat' vna ꝑs nõ ẽ vſura: ſꝫ iniuſticia.

¶ Si in emptõe fructuũ terre vel aliaꝝ rerũ ex eo ꝙ ante ꝑ aliquos mẽſes q̃ꝫ reciperet fructus: vel alias res ſoluit p̃cium: ⁊ ꝓpt' hoc emit minꝰ iuſto pre-cio: vel ſi valebat decẽ emit ꝓ noueꝫ vſura eſt. Secus ſi faceret hoc qꝛ v̾iſi-milit' põt ẽt minꝰ valẽ: q̃ꝫ illud quod ſoluit vꝫ octo.

¶ De venditione ad terminum.

Si vendidit ad credentiã: ſeu t'minũ pãnos lãeos lĩeos de ſerico: vl' alia quecũqꝫ maio-ri p̃cio q̃ꝫ ad ↄtãtos: qꝛ ſi vendidit ſic plus iuſto p̃cio rõne dilatõis vſura ẽ ẽ. Si v̾o nõ vendidit plus iuſto p̃cio ſꝫ nõ vult facere ita bonum foꝝ ei ſicẽ illi q dat pecuniã numeratã ſibi nõ ẽ vſura Tho. ⁊ extra de vſur. c. nani-ganti ⁊. c. in ciuitate tua.

¶ De cambijs.

Si fecit cambia minuta: puta de vno floꝛẽo aureo ad mo-netam: vel econuerſo accipiẽ-do aliqd ſ'm cõem curſum non eſt illi-citum.

¶ Si fecit cambia realia ꝑ litteras de loco ad locũ: ⁊ nõ ficta eſt licitũ mo-deratum lucrum.

¶ Si fecit cambia que vl'gariter dicũt' ſicca: vt per venetos a libꝛe de groſſi vſura eſt: qꝛ realit' eſt ſibi mutuũ: ſꝫ ſꝫ ſpe lucri. hec frequentãtur floꝛentie.

¶ Si tutoꝛ vl' curatoꝛ pupilloꝝ: vel ꝓ-curatoꝛ ⁊ factoꝛ cuiuſcunqꝫ pecuniaꝫ pupilloꝝ vl' patronoꝝ dedit ad vſurã in vtilitatẽ illoꝝ vltra peccatũ moꝛ-tale ↄmiſſuꝫ in cãu quo illi nolint vel nequeãt reſtituẽ: qꝛ illi q habuerunt vtilitatẽ p̃ncipalr̃ tenent': ſꝫ nõ reſtitu-entibꝰ illis tenet' ꝓcuratoꝛ tutoꝛ ⁊ cu-ratoꝛ ⁊ huiuſmõi.

¶ Si quis emit agrũ vel domũ multo maioꝛi p̃cio q̃ꝫ valeat: intendẽs ꝙ vẽ-ditoꝛ reemat ab eo deducẽs h' in pa-ctũ: ⁊ ip̃e interiꝫ fructus recipiat vſu-ra paliata eſt.

De mutuantibus ſꝫ ſpe.

Si quis ꝓpt' pecuniaꝫ mutua-tã aliqñ petit: uel ſperat p̃nci-palr̃ habere ab eo aliqḋ ob-ſequiuꝫ l' utilitatẽ que p̃cio poſſit eſti-mari: ut opera laboꝛatoꝝ uel bouum ad coleñ. terras: uel mutuatõeꝫ iumẽ-toꝝ: uel aliqḋ donũ: uel ut ꝓcuret ei officium uel bñficium eccleſiaſticũ uel ſeculare. Uel ꝙ det. ſibi ꝓpter h' plus de fructibus terre eius quã colit uſ'a eſt. Et quãdo ꝓpter hoc nõ ab eo cui

mutuauit:ſ; ab alio vt a domino vł a cōitate recipit vtilitatē:exide deb; illud paupibus erogare.

¶ De accipiētibus ad vſuraȝ.

Si qs accepit mutuo ad vſurā ñ ad ꝓuidēdū ſue neceſſitati ſed vt det ipē ad vſurā:vł ludat:vł al's male vtat peccat mortalit. Idē; ſi eu; īducit qui al's non erat feneraturus. Pe.de pal.

¶ De faciētibus ſtatuta in fauorem vſurariorum.

Si fieret ſtatutum ī aliq̄ ciuitate ł caſtro ł loco ꝙ vſure ſoluātur:vł ꝙ ſolute nō poſſint repeti:aut repetite ñ debeāt reſtitui:excōicati ſūt q faciunt h'modi ſtatuta:7 qui iudicant ẜm ipa.Unde illi qui faciunt capitula cū iudeis:vt dñi 7 cōitates ꝯtinentia ꝙ poſſint fenerari. vel ꝙ non poſſint repeti in iudicio vſe extorte ab eis 7 huiuſmōi videntur incidere iu hanc excōicacōe;.Dñi vō qni hoc faciunt 7 ciues q h' ꝯſulūt extra de vſuris clementina.ex graui.

¶ Capitulum.2.

De emptione vō denariorum montis vt florentie: vel impſtito; vt venetijs:vel locorū vt Janue: q: aliqui ponūt ꝯtractum eē vſurarium.alij vō non.ſ.ꝯtrarium tenentes. Ideo nemini ꝯſulas vt faciat ꝯtractū:factū vō ſi potes inducere vt poſt mortē ipſius vł vnius alteri' finiat vł ſatiſfaciat cōitati:ł det pauperibus.bonū'erit ¶ Si vō non vult adherēs opinioni ꝯtrarie: non facile ꝯdēnes:q: in huiuſmodi ẜm doctores nō ē pcipitāda ſnīa: de his 7 alijs ſupradictis habes in ſecunda parte ſū- me.ti.2.de vſuris.

¶ De fraudulentia que multis mōis comittitur.c.3.

De fraudulentia que fit: vel ī rei ſba: vendendo vnam re; ꝓ alia:vt vinu; limphatū ꝓ puro:carnes pecudias ꝓ caſtratl cera 7 aromata cū alijs mixturis: vel ī q̄titate dādo mēſuras 7 pondera diminuta:puta vncias nouem ꝓ libra :ł in qualitate vt rem prauā ꝓ bona:vt pānū ferrū corium aromata animalia defectuoſa fruct' 7 hi': 7 in his ſi notabilit dānificauit ꝓximum peccauit mortaliter 7 tenetur ad reſtōem. Si pa; nec plus itēdēs venialiter 7 pauperib' erogetur.

Si vendidit rē aliquā multo maiori pcio q̄ valebat ẜm cōem eſtimatōnē illi' tpis aduertenter peccauit mortaliter :7 tenet ad reſtōnem ſi ꝓximus notabiliter ledit.ſecus ſi pa;. Idē; ſi emit minori pcio q̄ valeat ex ignorātia venditoris. Si fraudauit iuſtas gabellas 7 pedagia tenet cōitati rſtituere:ſi multū vł ēt pa;:ſ; tamen intēdens multum mortale eſt.

¶ De falſificatione.c.4.

Si quis falſificauit aliqd īſtrumētū vel falſo ſcient vtitur vltra mortale tenetur ad oē damnum quod inde ſequitur.

¶ Si quis falſificauit litteras papales vel falſificatis ſcienter vtitur eſt excōmunicat' cui' abſolutio pape reſuat.

¶ Si qs ex falſa cā ſuggeſta qua expſſa nō obtinuiſſet bñficium qd recepit l; nō ſit excōicat':tñ tenet ad reſtōe; ei' qd ſic recipit ſeu ad renuntiatōem bñficij vel reaſſignatōem 7 huiuſmōi

¶ Si quis falsificauit monetas vł' pec catū tenet' ad restōē3. Idē si falsis sci enter vtit' ⁊ etiā ipe qui in huiusmodi fuit deceptus.

¶ Si quis falsat mēsuras ł' pōdera ci uitatis vł' cōitatis: vł' falsis sciēt' vti tur vltra mortale tenet' ad restōē3 ⁊ omniū dānorū inde sequētiu3. Si quis falsat lr̄as platorū vel sigilla: vł' aliorū vltra mortale tenet' ad satisfactiōem oīum dānorū inde sequentiu3. Idē de falsificante libros vł' al's scripturas i dānū aliorū. Et nota q' ɔt' falsificātes instrumēta vł' ɔstōes p synodales lit teras vel alia in aliqb' locis lata est sn̄ia excōicationis.

¶ Excōicatio papalis.

Si quis in bullis papalib' ap ponit: vel remouet vnā lr̄a3 vł' pūctū sm' Hosti. ē excōica tus excōicatiōe papli que fit in curia nā in iure cōl nō hētur: ⁊ hoc si bulle habēt vigorē: nam si expirasset earu3 valor: pnta q' erat gr̄a ad tempus ⁊ expirasset si totū raderet': nō incurre ret qs excōicatiōem: nec in aliqua3 pe nam: Ricardus.

¶ Capitulum quintum de iniusticia que fit in iudicio.

De iniusticia vō que fit a iudi cibus assessorib' aduocatis pcuratorib' ⁊ notarijs: ⁊ de quib' debēt interrogari dicet' infra. Si officialis qcūq3 dat iniustā sn̄iam: sciēter vel ex ignorātia crassa ⁊ supi na tenet' pti lese ad satisfactione3 oīs dāni: nisi satisfaciat ille p quo est lata sn̄ia: ⁊ simił'r assessor vł' alius qui ad hoc coopatur: ⁊ peccāt oēs mortalr̄. Aduocat' ⁊ pcurator qui sciēter de fendit iniustā cām ¶ Si obtineāt silr̄ tenet' pti lese ad satisfactōem insoliō Si nō satisfaciat clientul'. Idē si per didit iusta3 cām ex ignorantia crassa vł' negligentia.

¶ Accusator ⁊ testis scient' pcedentes cont' aliquē falso: tenet' de oī damno ipi accusato: ⁊ peccant mortalr̄. Dn̄i qui grauant sbditos in collectis iniu stis tenent' ad restcēm: ⁊ de vitijs eo rum de quib' sunt interrogādi hēs i 3. pte c. 2.

¶ De furto capitulū sextum.

Si qs rē aliqua3 occulte inui to dn̄o: nō solum abstulit ab extraneo: sed etiam filius pa rentibus: vxor viro: seruus dn̄o: disci pulus magistro: socius socio: ɔsangui neus ɔsanguineo: furtum est. Si est quid notabile dānum: vnde ⁊ morta le ⁊ tenetur ad restitutionē ¶ Secus si quid minimū: vt aliquos fructus: ⁊ q̄trinu3 ⁊ hi'. Si rem sibi mutuatam retinuit: vel aliā rem alterius venien tē ad manus ei' nō restituit furtū fec nisi ille tātūdem hēret de suo certitu dinaliter qd̄ non vult restituere.

¶ Si inuenta q̄ nō habent' p derelicto nō restituit s̄ sibi retinuit. Et si post i quisitōem nō repit' cuius sunt inuēta debet paupibus erogare: al's eēt mor tale: nisi ipsi vt indigenti darent'.

¶ De thesauris inuentis multum statur ɔsuetudini. Si vsus ē pignore ad sui vtilitatem cont' dn̄i rei voluntatem. Si vsus est re ɔmodata ad aliū vsu3 q̄ fuerat ɔmodata: vel re deposita si ne licentia deponētis nisi p̄sumat dn̄s rei eisse ɔtentum tenet' huiusmodi de illa vtilitate.

Si religiosus dedit de bonis mõaste rĳ sine licentia supio2u3 habita vel p̄sumpta Idē si aliquid occulte recipit vel retinet quod est mortale ⁊ ꝓprietarius.

Si platus expendit bona ecclīe i turpes vsus deputata reparationi ecclesie vel pauperibus vel bona monasterio2ꝝ peccat mortaliter.

Si aliquis recipit religiosis aliqd sĩn cã rõabili: vl ꝓ turpitudine: vel lucri acqsitione: vl cã amicitie ⁊ parentele sine aliqua indigentia.

De sacrilegio quod cõmittit circa res sacras. c. 7.

De sacrilegio qđ ē circa res sacras Si iposuit vel dedit sup hoc ɔsiliũ vt imponeret collecte clericis siue ecclesiasticis pso-nis nõ habita licentia a Romano põtifice: ⁊ si secut9 est effect9 vltra mortale tenet ad restõem: ⁊ nisi post admonitionē desistat est excõicatus.

Si fecit vel fieri fecit statuta contra libertatē ecclesiasticã: vel ɔsuluit fieri vltra mortale tenet de dãnis factis: estq3 excõicatus ipe: necnõ scriptores ⁊ iudicantes ſm ea.

Si vsurpauit patronatum de nouo alic9 ecclesie vacantis vel monasterĳ: vel locoꝝ pioꝝ: vel bona ipsoꝝ locorũ vacantium est excõicatus.

Si abstulit res sacras vt calices ⁊ parameta de loco sacro. aut rem sacra3 de loco nõ sacro: ⁊ furans in ecclesia res non sacras.

Si effregit locum sacrũ vt portas ecclesie vl locũ religiosu3: vl portas cõuentus vltra peccatũ ⁊ obligatione3 ad restõem tet de ĩiuria ⁊ de dãno: ⁊ est excõmunicat9: ⁊ ante denuntiatõnem põt absolui a dyocesano. Post denũtiatõe3 vo solũ a papa vl penitẽtiario. c. ɔquesti. extra de sen. excõ.

Si fecit incẽdium studiose in loco sacro vl religioso: idē iudiciũ ē: sicut de effractore: vt d. c. ꝓuenit. Incendiarĳ aute3 alioꝝ locoꝝ de iure cõi nõ sunt excõicati. In aliquibus aũt locis sic ꝑ synodales ɔstões.

Si legata facta ecclesiis: vel aliĳs pĳs locis aut paupibus nõ soluit integre ⁊ si nimis differt peccat mortalit: nisi impossibilitas eũ excuset: ⁊ alicubi est excõicatio synodalis.

Si clericus recipit bñficiũ symoniace vltra vitium symonie oẽs fruct9 illi9 bñficĳ furtiue accipit ⁊ tet ad restõe3

Si plat9 ecclesie ex dolo vl lata culpa amittit bona ecclīe tet ad restõe3. Si nõ dedit laycus decimas vbi cõsuetũ est dare tet ad restõem.

De rapina violenta. c. 8.

Rapina est qñ res iniuste aufert per violentiam. Si rem alterius rapuit vltra mortale ⁊ restõe3 ad quã tet: d3 ēt petē veniam si ɔmode põt de iniuria violēter illata.

Si qs est pirrata pdãs in mari quoscunq3 indifferent vlt mortale ⁊ restitutõem ad quã tenet est excõicatus papali excõicatione: vt p3 p ꝓcessum qui fit ãnuatim in curia contra hi9. secus vo est de illis qui faciunt h pcise cont illos cũ quibus hñt bellum.

Si quis est depdatus romipetas: vel euntes vel redeuntes ab vrbe rome: vel depredatus est portantes necessaria ad vsu3 curie ē excõicat9 a papa.

¶ Si in bello iniusto depdatus est etiã inimicos vltra mortale ꝛ restõem nõ debet absolui: nisi disponat in illo ꝛ i omni alio iniusto nunq̃ se reperire.

¶ Si in bello iusto abstulit ab amicl. si cut faciunt stipendiarij: vel ab ecclijs inimicorum teneẗ restituẽ.

¶ Si inuasit hostiliter: vel discurrit p terras ecclesie vltra peccatũ: ꝛ restõꝫ est excõicat⁹ excõicatione papali p p cessum curie ãnualẽ. Nota ꝙ omnes dantes ɔsilium ad aggrediendũ: siũ sumẽdũ aliq̃d bellũ iniustũ sine quoꝝ ɔsilio nõ fuisset factũ: vel fieri nõ poterat teneẗ insolidũ de omnibus dam nis inde secutis. hec Ray. ꝛ alij.

¶ Si participauit in crimine rapine: vl' furti: vel alteri⁹ iniuste dãnificatiõis i aliquo infrascriptoꝝ modoꝝ: q cõti neẗ in his ṽsibus.

¶ Iussio ɔsiliũ ɔsensus palpo recursus

¶ Participans mutus non obstans nõ manifestans. teneẗ insolidum. idest in totum de oi dãno secuto quousq̃ isti qui passus est satisfactum sit.

¶ Intellige tñ hoc cum distinctione: vꝫ. ad pmum ṽsum de tali iussione: vl' cõ silio vl' ɔsensu coopatõis: vl' palpo. i. adulatõe vl' recursu. i. receptõe latro num vel reꝝ ablataꝝ tali dico adula tõe ꝛ recursu ꝙ sine hi⁹ nõ fuisset fcã rapina vel dãnum. al's nõ teneretẽ nisi in q̃tum peruenisset ad euꝫ de re rapta vl' de q̃to dãno fecisset cũ suis: vel q̃ tum plus fuisset factum ꝑpẽ aliquod pdictorum ab eo factoꝝ.

¶ Quantũ ad secũdũ versuꝫ nota ꝙ nõ obstans: nõ manifestãs: ꝛ ẽt mutus te neẗ qñ sunt officiales: ꝛ possunt impe dire dãnuꝫ ꝛ nõ faciũt. al's non teneẗ ad restõem lꝫ peccẽt si possunt impe dire damnũ ꝛ nõ faciũt Tho. 2. 2. q. 62. ar. 7. Pe. ꝛ Alber.

Item etiam plura dicit: vel plura de his referũẗ sup. c. sicut dignũ de homi dio ¶ Quãtum ad pticipatõem istud fieri põt mltiplicit ¶ Uno modo coop ando cum alijs ad rapieñ. ꝛ tunc ad illud teneẗ q̃d recepit: vel dãnificat si nõ fuit in cã pncipali vl' quasi. Scdo mõ recipiẽdo p viam doni de rapia ꝛ ad illõ teneẗ q̃d recipit. Tertio mõ p ɔsumationẽ rapine: vt vict⁹ vestit⁹ ꝛ huiusmõi sicẗ famuli raptoꝝ ꝛ famli vsurarioꝝ: vl' ipsorum vsurarioꝝ: qui hñt omnia de rapina vel vsura: ꝛ tũc ad illud q̃d ɔsumũt ¶ Quarto modo p dotatõem vt marit⁹ qui sciebat so ceꝝ nõ hẽre nisi bona rapta ꝛ vsura ria nõ põt recipere dotẽ: ꝛ si recipit teneẗ restituere ¶ Si aũt filia remanet vidua teneẗ restituẽ dotẽ: qꝛ de alie no est: ꝫ si nesciebat esse: tunc diuersa est opinio inẗ doctores ¶ Utrũ teneaẗ maritus eius vel filia: sed filia videẗ teneri ¶ Quinto p emptõꝫ rei rapte l' furtiue: ꝛ si scienẗ fecit ob sui vtilita teꝫ: vltra mortale teneẗ ad restitutio nẽ si inuenit dñꝫ rei. si ṽo nõ repit pau pibus erogare teneẗ: vl' pcium ei⁹: ẽt si iã ɔsũpsisset. si ṽo ignoranẗ siue igno rãtia iuri siũ fci a peccato potest excu sari. ꝫ qñ scit teneẗ ad restitutionem si nondũ distraxit: etiã sine pcio petito a dño rei: ꝫ repetat a venditore si po test. Idẽ de oibus qui successiue eme rẽt rẽ hãc nisi pus distraxerint illam rẽ: qꝛ bona fide distraxerũt vendẽdo nõ teneñt. ipi: ꝫ emẽs eam. De hac mã vide in 2ª pte sũme.

Qui impedit aliū iniuste a ɔsecutiōe alicuius officij vel beneficij: vel officij ecclesiastici vl' secularis: vbi sibi erat iaʒ ius acquisituʒ: tenet ad satisfactō neʒ tal' dāni. Si āt nōdū erat sibi ius acqsitū: ꝫ erat in via acqrendi teꝫ ad arbitriū boni viri qͣtum potest illud dānū in ipo dubio estimari. Similiꝫ ⁊ q deijcit iniuste aliquē ab obtento iuste: vel aliter ꝓcurat eijci: sicut cum iniuste ꝓcedit Tho. in. 4.

Qui infert dānū qd in spē restitui nō pōt: vt mutilatio mēbri: cum quo ille lucrabať. vʒ manū in scribendo: v̄gini tatē alteri auferendo ꝑcipue ꝑ violē tiam ⁊ seductionē: mortem inferendo alicui qui solo labore nutriebat fami liā scienter dādo ad vecturam: vl' vē dēdo equū claudicātē: vl' aliť nociuū ⁊ nō illi indicādo: vnde emptori seq tur nocumētū teneť satisfacere de hu iusmodi ad arbitrium boni viri.

Si mulier supponit sibi alienum ptuʒ vel ɔcepit de adulterio nesciēte viro teneť viro de omnibus expensis fact. filio putatiuo ⁊ ɔsanguineis ⁊ filijs l' alijs heredibus de his que ꝑuenerūt ad eā bonis. Non tamē teneť mulier illa manifestare factum cū periclo vi te sue. Ray. ꝫ quō ageň. sit: vide in 2ͣ pte sūme. ti. de restōnibus.

Si ex̄ns camerari⁹ siue thesaurarius cōitatus: qui vulgariť dicť camerlin gus seu notari⁹: seu aliquod hn̄s offi ciū ꝓ quo ē sufficienť salariatus: ⁊ ni hilomin⁹ ab his psonis cū quib⁹ exeq tur officiū suū puta faciēdo cedulas ⁊ hi⁹: aliqd exigit vsurpatō ē: nec puto q excuset eū ɔsuetudo hēc nec a rapia ꝓpter hoc. n. statuunť salaria: ne pe tat ab illis: vnde ⁊ peccat ⁊ dʒ paupi bus erogari: hoc dico qꝛ difficile eēt dare tale quid ꝓ ꝓ'ijs psonis cū quid modicum sit. ar. 14. q. 5. c. nō sane.

Si cū pecunijs cōitatis quas hʒ in de posito negociať: ⁊ si quid cū eis lucra tur per contractus vsurarios teneť re stituere vsuras ei a quo accepit. Si vō ꝑ ɔtractuʒ licitū videť teneri cōi tati saltēʒ ꝓ pte: vel ptem paupibus erogare teneť.

Si quis ingressuʒ in religionē educit vel ꝑ violētiam: vel ꝑ psuasiōes: vl' peccatū mortale ɔmissuʒ est excōica tus cū violētiam infert psone: ⁊ teneť illū vel aliū inducē ad religionē in sa tisfactionēʒ. Uel teneť ipe ingredi si nō habet impedimētū ꝫm Pe. ⁊ Jo.

De eo vō q oino intendit ingredi re ligionē: ꝫ nondū ingressus reuocať ꝑ aliquē ab illo ꝓposito: idē dicūt qdā qn̄. s. nō ex causa iusta: puta quia i il la religiōe male viuit: ꝫ ex cā rōabili

Decimum preceptum de desiderio habēdi res alienas. c. vnum.

Ultra peccatuʒ opis iiuste vsurpationis diuersarum speꝫ de qb⁹ dictū ē: etiaʒ interrogadū est de deside rio habito circa res aliēas habēdas seu acquirendas iiusto mō: qd deside riū siue cogitatio si ē cū ɔsensu rōnis ⁊ alicuius rei notabilis semꝑ ē pecca tū mortale eiusdeʒ spēi cuius est op⁹ illi⁹ iniuste acquisitōis. Sicut vbigra desiderans hēre ꝑ vsuras est species vsure. Si per rapinas est rapina. Si per viā occultaʒ est furtuʒ. Si reʒ sa cram est sacrilegium: ⁊ sic de aliis. iō interrogaudū est quō desiderauit rē

alienam vt habeat spēs peccati que necessaria est ꝯfiteri. In his tñ pecca-tis cordis nō tenet ad restitutōem.

¶ Nota ēt cū quis aliquē dānificat ꝑximum i minio si hēt ꝓpositū dānificādi in multo si possꝫ peccat mortalr̄

¶ Unde emētes ⁊ vendētes quādocūꝫ parati sunt decipere ꝑximuꝫ in mlto si possunt ꝯmode mortalr̄ peccāt: licꝫ actu in modico decipiāt.

¶ Octauum preceptuꝫ. ¶ Non eris testis iniquus. ¶ De mendacio. c. i.

De mendacio. Si dixit mēdaciū ꝑniciosuꝫ. i. q̄ sit cōtra honorē dei: vt in his que sunt fidei vel dānū notabile ꝑximi spūale vel tp̄ale mortale est ſm Tho. 2ª 2ᵉ. verbigratia. Si dixit fornicationē vl' vsurā nō esse peccatū mortale.

¶ Si negat q̄ ipē vel alius debet dare ꝑximo suo q̄d ipē nouit: ⁊ huiusmōi si dixit mēdaciū in iudicio interrogatus a iudice ꝑiur⁹ est ⁊ mortalr̄ peccauit ſm beatum Tho.

¶ Si dixit mendaciū in ꝯfessione de necessario ꝯfitēdis mortale est. Idem si ī predicatione studiose mortale ē: nisi ex sbreptōe vel sbita locutōe ipremeditate. ¶ Si ꝑsona que dicit mēdaciuꝫ etiā officiosuꝫ est pᵃ auctoritatꝭ ⁊ magne reputationis seu ꝑfectōis: posset per accidēs tale mēdaciuꝫ eē mortale si inde sequeret graue scādalum in mentibus hominum.

¶ Si dixit mendaciū iocosum. i. cā solacij vel officiosuꝫ. i. ad vtilitatē aliquā consequendam spūalem vel temporalem sine nocumento alteri⁹ semper ē veniale peccatū. Tho. 2. 2. q. 3.

¶ Si dixit falsuꝫ testimoniū cōtra aliquē in iudicio: vel accusauit iniuste: vltra mortale peccatū tenet de omni dāno leso ⁊ ēt ad restōem fame: vt. s. dicat se falsum dixisse: ſ postq̄ꝫ ille est punitus non tenet ꝓpter periculum quod ei immineret.

¶ De detractione. c. 2.

Detractio ē per quam aufert fama alterius ⁊ multiplicit̄. Si quis imponit altēi aliq̄d falsum q̄d sit notabile: mortale est: ⁊ tenet ad restōeꝫ fame: nisi ex hoc imineret ei magnū periculum. Tho. 2. 2.

¶ Si ad peccatuꝫ alteri⁹ q̄d narrat addidit aliquid notabile vltra peccatū tenet ad restōem fame: nisi ex hᵒ iminere ei magnū ꝑiculū. Tho. 2. 2.

¶ Si ad peccatū alteri⁹ q̄d narrat addidit aliq̄d notabile vlt̄ peccatū tēt ad restitutiōem fame: si illud dictum importat infamiā.

¶ Si peccatū alterius mortale cum eēt occultuꝫ ad diffamandum manifestauit alijs peccauit mortalr̄: ⁊ tenet ad restōem fame inq̄ꝫtum potest: nisi illō crimē postea ꝑ aliam viā eēt publicatū. Si peccatū alteri⁹ occultū manifestauit non intēdēs diffamare: uel al's nocē: ſ ex quadā loquacitate non videt mortale: nisi ꝑ accidēs: vꝫ si ex hᵒ sequeret diffamatio illius: puta quia audientes publicant.

¶ Si accusauit in iudicio vel denuntiauit p̄lato crimen alterius nō ȝelo iustitie: sed ex maliuolentia peccauit mortalit̄: ſ ad restitutionem fame non tenetur seruato ordine iuris.

¶ Si fecit libellos famosos. i. cedulas siue scriptas in detractionē alteri⁹ ponēs in loco publico vt legant: aut cātōes

⁊ huiusmodi mortalit᷑ peccauit ⁊ tenet᷑ ad restitutōem fame.

¶ Si peccatū alterius etiā manifestum narrat ex odio ⁊ intentione nocendi peccant mortaliter: ꝫ ad restitutionē fame nō tenet᷑. Si aūt ex loquacitate narrat peccat venialiter.

¶ Sed defectus alioꝝ qui sunt peccata vēialia cōiter recitauit ex loquacitate: vel aliqua indignatōne: nō est mortale peccatū nisi ex hoc intenderet eē diffamare. Si significauit peccatū alteri⁹ mortale ⁊ occultū plato vl᷑ penitib⁹ ꝯfessori: vel aliis qui sunt psone mate vt possit meli⁹ ꝓuideri: qꝺ ꝑcipue h꞉ locū cū timet᷑ de recidiuo: nō est peccatū ꝫ caritas. ¶ Nota tamē cū qs tenet᷑ ad restōem fame si falsū dixit: debet dicere his quibus dixit se falsum dixisse: nec excusat᷑: qꝛ sit ei verecūdia magna. Si aūt dixit vē꞉ nō debet dicē illis se falsum dixisse: quia esset mēdaciū꞉ sed iiuste ⁊ male dixisse. Si qs narrat crimen alterius ꝑut audiuit dicens se audiuisse sic ab eo dici: l꞉ occultū꞉ ex loquacitate vel leuitate nō videt᷑ mortale nec tenet᷑ ad restitutōem fame: vel si ē dubiū.

¶ Si qs bona facta ab alio dixit mala intētōe esse facta: v꞉ ꝑpter hypocrisi꞉ ⁊ supbiā ⁊ huiusmōi intendēs eū infamare peccat mortaliter. Idē si negat bona facta ab aliquo. Si etiam tacet bona que scit cum est necēium ad liberādum ꝓximum

¶ Si audiuit infamationes ⁊ diffamatiōes alioꝝ Na꞉ si h᷑ facit qꝛ delectat᷑ de infamia eoꝝ peccat mortal᷑. ¶ Si aute꞉ hoc facit qꝛ delectat᷑ de loquacitate: sed displicet ei infamatō alioꝝ nō videt᷑ mortale. In ꝑlatis autem q possunt huiusmodi ꝓhibere ⁊ nō faciunt mortale videt᷑. di. xv. §. alias āt ea demum in glosa.

¶ De auaritia que est ꝑmum vitium capitale.

¶ Incipit secūda pars in qua tractatur de modo interrogandi penitētes a ꝯfessore de septem vitiis capitalib⁹ ⁊ eoꝝ spēbus. ⁊ ꝑ de auaritia: ⁊ hēt capitula. 9.

¶ Titulus ꝑmus.

Auaritia tripl᷑ ꝑpetrat᷑. s. iiuste acquirēdo: tenacit᷑ retinendo: ⁊ inordinate amando: habetqꝫ multas species. Primus modus. s. iniuste acquirendi de quo sup̄ dictum est in. c. Non furtum facies. restant tñ aliqua de quibus dicet᷑. Secundus modus retinēdi tenacit᷑. ⁊ terti⁹. s. amandi inordinate postea inferius ponet᷑.

¶ De symonia. c. i.

Symōia que est circa spūalia ⁊ ē semp peccatū mortale in omni casu. ¶ Nota ꝙ pecunia que recipit᷑ symoniace: nō dēt restitui ei qui dedit: sed ō necessitate d꞉ pauperibus erogari: vel illi eccl'ie in cui⁹ iniuria data est. Si dedit pecuniā vl᷑ aliqd aliud qꝺ ꝑcio possit estimari: pro būdo aliquo sacro vel baptismo eucharistia būdictione nuptiarū pñia ordinatiōe chrismate: ⁊ extrema vnctione quasi ꝑciū꞉ hui⁹ sacri: cuius signū quādo dat᷑ vt ꝑcium ⁊ fit pactō cū dāte. Idē ꝓsumit᷑ quādo negat᷑ sacramētu꞉ si nō dat᷑ pecunia symonia ē nec excusat ꝯsuetudo. secus vō est si dat vt elemosina꞉ ⁊ gratis nō coact⁹

sed sponte: et ad seruañ. ɔsuetudinem nõ exactus.

¶ Si clericus existẽs accepit aliqd tpale p aliquo sacramẽto dato vel dãdo vt preciũ eius: vel q aliter nõ dedisset symonia est.

¶ Si dedit aliqd qd p̃cio possit existimari p aliquo beneficio ecclesiastico simplici: vl' curato obtinẽdo symoniã ɔmisit: sed soluẽdo taxã curie: et bullas nõ reputat symonia.

¶ Si p aliquo bñficio ecclesiastico vel dignitate hñda aliquod tpale dedit symoniã ɔmisit: et idẽ de ɔferentib' bñficia et officia huiusmõi p tpalib'

¶ Si emit vel vendidit aliquã capellã ecclesie symonia est.

¶ Si emit vel vendidit sepulturã ecclesiasticã: siue sepulchrũ vbi ponit cadauer siue officiũ ecclesiasticũ symoniã ɔmisit. ¶ Si patron' existẽs p pecunia elegit vel p̃ñtauit instituẽdũ symoniã ɔmisit.

¶ Si emit vel vendidit aliqd iuspatronatus alicuius capelle: vel ecclesie symonia est.

¶ Si porrexit p̃ces carnales p aliquo ĩdigno ordinando vl' bñficiãdo symonia est. si intẽdit vt prelat' rõne p̃cum p̃ncipalr̃ assentire.

¶ Si fuit mediator ad pcurañ. alt'i aliqd spũale vt bñficiũ ordinẽ et huiusmodi p aliquo tpali.

¶ Si ɔduxit aliquẽ ad p̃dicañ. pactiõe pecunie et huiusmõi symoniã ɔmisit: et similr̃ predicator qui hoc mõ acceptauit symoniã ɔmisit.

¶ Si filiã vel ɔsanguineã vel seruã misit ad mõasteriũ pactiõe fcã de certa q̃ñtitate p ingressu monasterij symoniã ɔmisit necnõ moniales: nisi forte mõasteriũ esset adeo tenue q nõ sufficeret illi puidere. De symonijs cl'icorũ vide ĩ tertia pte. c. de cl'icl. De hac v'o materia symõie habes plen' ĩ 2a pte. ti. i. de symonia p totũ.

¶ De pditione. c. 2o.

P p Roditõ frequenter ex auaritia fit. Si prodidit ciuitatẽ vel castrũ vel psonã inimicis vltra mortale tenet de omni damno inde secuto. ¶ Si pdidit res alteri' iniuste auferẽtibus idẽ. ¶ Si pdidit secreta alteri' iniuste: vltra mortale tenet de dãnis inde secutis. Secus si secreta ĩnique vt ɔiuratõẽs et tractatus ɔtra ciuitatẽ vel nocumẽta psonarũ manifestat: quia tunc bñ fac̃ et facere tenet ¶ Si recepit aliqd sb sigillo ɔfessiõis: s nõ in ɔfessiõe: si reuelat peccat mortalit': nisi illud eẽt qd iniquũ: cui possit obuiare manifestãdo: et si de hoc ppẽdit: quãdo pmisit peccauit mortaliter: sed nec ɔtenẽ secretũ: q ẽt tunc peccaret ¶ Si legit l'ras alteri' clausas videt mortale: nisi poneret spem in ratihabitione mittẽtis vel eius cui mittit.

¶ De acceptõe psonarũ. c. 3o.

S I accipit psonam in iudicio vz: q magis audit vnã psonam q̃ aliam: vel credit vni magis q̃ alteri nõ suato ordine iuris vel magis declinat ad vnã ptẽ q̃ ad alterã rõne amicitie et huiusmõi posset esse mortale.

¶ Si ĩ distribuẽdis bñficijs vl' officijs ecclesiasticis: vel secularib' admittit indignos peccat mortalit' et tẽtur de dãnis inde secutis psonis.

Si in

¶ Si in faciendis cedulis que vulgarit dicunt scrutinia scienter admittit indignum: vel q prohiberet admitti vel exclu di dignum peccat mortaliter.

¶ Si in distribuendis oneribus: vel impo nendis collectis ciuitatis scient grauat aliquem contra vel vltra debitum: vel alleuiat peccat mortaliter et si solum ex eius determinatione fieret talis distributio: tenet damnificatis de damno. secus vero est si ponunt in eo plures alij.

Et si cum haberet distribuere elemosinas alicuius societatis vel testamenti: et huius modi non fideliter distribuit: et si dedisset non indigentibus vltra mortale tenet ad restitutionem.

¶ De turpi lucro. c. 4.

Si iudex accepit pecuniam vt iudicaret: aut bene iudicaret aut non iudicaret: aut iniuste iudicaret peccat mortaliter: et tenet illam restituere danti nisi dedisset vt male iudicaret: quia tunc tenet dare pauperibus. Idem de teste pro testimonio falso ferendo: quia peccat mortaliter et tenet restituere. Si fecit instrumentum in fraudem vsurarum vt notarius peccauit mortaliter: et mercedem quam accepit debet pauperibus erogare. Si seruiuit vsurario in arte vsuraria peccauit mortaliter: et si bona vsurarij essent obligata restitutioni non possit retinere salarium: sed debet restituere creditoribus vsurarij: alias autem posset: sed illud dare debet pauperibus de honestate tamen non de necessitate nisi ipse esset pauper.

¶ Si recepit pecuniam pro turpitudine: vt meretrix vel mala mulier debet illam pauperibus erogare: non tamen de necessitate: sed de consilio honesto.

¶ Si quis facit aliquam artem vel artificium cuius vsus vt plurimum est ad mortale vt facere taxillos: vel cartas et huiusmodi: peccat mortaliter: nec debet absolui nisi disponat illud dimittere. Lucrum vero ex hoc factum debet pauperibus dare: ex consilio non precepto. Si diebus festiuis emit vel vendidit negociando: nisi forte in nundinis: vel fecit contractus alias non necessarios tunc: vel scripsit: vel fecit aliquid manuale pro lucro vltra peccatum secundum aliquos debet illud lucrum pauperibus dare: et hoc potius videt de honestate quam de necessitate.

¶ Si tempore messium vel vindemiarum emit bladum: vel vinum vel fructus: vt alio tempore vendat carius non existens talis rei negociator: neque propter aliquem honestum finem sed propter cupiditatem turpe lucrum est: non tamen tenet in aliquo.

¶ Si accepit aliquid vt aliquem eligeret ad dignitatem aliquam temporalem: vel officium seculare: vel vendidit huiusmodi officia secularia turpe lucrum est: non tamen tenet ad restitutionem aliquam.

¶ Si mercator vel alius portauit vel portari fecit ferrum ligna et quecumque mercimonia ad terras infidelium non habens licentiam apostolicam est excommunicatus excommunicatione papali: incurritque alias penas: vt habes in quarta parte. ti. pro totum. Idem de dantibus in hoc auxilium et consilium.

¶ Si negociator exercet negociationes non ad aliquem finem honestum: vt gubernare familiam vtilitatem patrie et huiusmodi: sed principaliter ob immensam cupiditatem committit turpe lucrum. Non tamen tenet de necessitate dare lucrum pauperibus: sed vnam partem de consilio et honestate.

¶ De ludo multiplici. Rubrica. c. 5.

LUdus si lusit ad taxillos vl' cartas: l' ad aliũ ludũ fortũe. Si vicit p fraudẽ: vl' per falsos taxillos: ul' mẽdaciose tenet illũ qd sic vicit restituere amittenti: vltra mortale: cõmissũ: nisi sit quid parũ.

¶ Si vicit ab eo q alienare nõ potuit vt puo religioso vxore filiofamil'. et h⁹ mõi: tenet restituere his q habent curam illoꝝ: et est mortale: si est quid notabile: ⁊ si ex cupiditate acquirẽdi ludit.

¶ Si p mltã importunitatẽ traxit aliũ qui nõ intẽdebat ludere: vel retinuit volentẽ recedere vltra mortale tenet illi si est quid notabile.

¶ Si acqsiuit seu vicit per ludũ h⁹mõi in locis vbi ꝓhibet ludus ⁊ mandat fieri restitutio siue legib⁹ impialibus: siue municipalibus: ⁊ seruat quantũ ad vtrũq: debet tũc fieri restitutio illi q amisit: sec⁹ si leges ille sũt abrogate p cõtrariã cõsuetudinẽ.

¶ Si vicit p ludũ i aliis casib⁹. exceptis pdictis nõ tenet illi restituẽ q amisit: q̃uis possit elemosinalit': si sit pauper elargiri: sed debz paupib⁹ erogãe de honestate ⁊ cõsilio sm aliquos tenet de necessitate qd tuti⁹ est: nõ oportz tamẽ tales strĩgere ita ad certã restitutõez sicut in furtis vsura ⁊ h⁹ mõi sm võ Ray. sunt quedã psone qbus indistincte tenet quis restituere qcqd ab eis lucrat⁹ fuerit in alee ⁊ taxilloꝝ ludo videlicet furiosi ꝓdigi minores 25. annoꝝ: et maxime pupilli. ¶ Item mẽtecapti surdi muti ceci: ⁊ q perpe° morbo laborant: qꝛ tales rebus suis supesse. i. ꝓuidere non possũt ꝓpt' qd dandi sunt eis tutores ⁊ curatores.

Idem videt dicẽn. de seruis monach. ⁊ ceteris claustralib⁹ ⁊ filiisfamilias qui nõ habẽt peculiũ castrense: vl' qsi ⁊ de vxore que nõ hẽt bona parafrenalia: ⁊ ẽt de administratorib⁹ reruz ecclesiasticaꝝ que sunt paupeꝝ: ⁊ de similib⁹ psonis: tñ tales pecunie nõ sũt restituende eas perdẽtib⁹: s; tutori curatori patri monasterio dño marito ecclesie ⁊ huiusmõi. De restitutõne talium vide plenius in sũma. i. 2. pte de restõe ludi. De aliis võ que ↄtiugunt in ludis: vt fraudes blasphemie amissio tpis ⁊ hi⁹ hẽs in caplis aliis.

¶ De inquietudine. c. 6.

INquietudo circa tpalia acquirenda ⁊ ↄseruanda. Si habuit imẽsam sollicitudinẽ circa huiusmõi: ⁊ ꝓpter hoc dimisit aliqd necessariũ ad salutẽ: vt missaz ⁊ hi⁹ est mortale.

Si võ ñ dimisit necessaria s; rmissioꝛ fuit quo ad spũalia veniale est.

¶ Si habuit nimiã sollicitudinem circa hi⁹ ex pua cõfidentia auxilii dei in se nõ est mortale: s; videt veniale: est tñ multũ impeditiũ deuotionis ⁊ alioꝝ bonoꝝ spũaliũ.

¶ De inhumanitate retinendi tenaciter. c. 7.

AUaritia in retinendo tenaciter: seu inhumanitas nõ faciẽdi elemosinas corpales indigentibus qñ põt hoc vsu ↄtinet s.
Uisito poto cibo rdimo tego colligo condo.

¶ Si habẽs supflua quo ad nãz: ⁊ quo ad decentiã status sui pro se ⁊ familia sua nõ sbuenit necessitatib⁹ alioꝝ etiam non extremis: s; magnis quas

nouit mortale est.

¶ Si hñs de sup̄fluo quo ad naturam ⁊ si non quo ad decentiã status p̄ se ⁊ familia sua non s̄buenit pauperib⁹ i extrema necessitate quos nouit mor-tale cõiter iudicat: s̄ hic oportz mlta considerare ad bñ intelligẽdum: vide de hoc in scđa pte ti.i.

¶ Si nõ s̄buẽit indigẽtib⁹ de industria ⁊ arte sua cũ potuit: vt medic⁹ medẽdo ⁊ visitando infirmos paupes sine salario. Aduocatus in aduocando: p̄curator p̄curãdo ⁊ hi⁹ videt mortale. Si quis nõ s̄buenit paupib⁹ neces-sitates extremas patientib⁹ cum possz vel tardauit dare: ⁊ exasperauit pauperes veniale est.

¶ Si parauit paupibus nimis sũptuo-sa vel nimia questuãtibus sine cã indigẽtibus vl' vtẽtibus male elemosinis peccatum ẽ potius q̃ meritũ.

Si laborantibus p̄ eo in quocũq3 ministerio nimis distulit dare eis mercedẽ vltra ꝯuentões factas: cuz tamen possit soluere: posset eẽ mortale si icurreret graue dãnũ vl' scandalũ. idem si aliquid defraudauit.

¶ De auaritia amandi res inordinate. c.8.

Nota q̄ si quis res etiaz iuste acq̄sitas ita inordinate amat vt inhereat ei vt fini: cuius signũ est quãdo ꝓpter eas nõ amittẽdas esset parat⁹ facere cont̄ aliq̄d preceptorꝫ dei peccat mortalit̄: q2 pl⁹ diligit creaturã q̃ deum. ¶ Si autẽ nullo modo vellet facere contra salutez suã ꝓpter huiusmõi tp̄alia: q̃uis inordinate afficiat seu amet ea veniale ẽ.

¶ De p̄digalitate ꝯtria auaritie. c.9

Si supflue expendit suaz s̄baz: vel in edificijs sumptuosis: vel in equis: vel in conuiuijs delitiosis vel frequẽtib⁹: vl' palestrl. vel ludis vel ornamentl: uel turpitu-dinib⁹ ⁊ p̄cipue mulierꝫ: vel in ensenijs vl' histrionibus ⁊ huiusmõi peccatuz ẽ: ⁊ qñ est notabilis excessus: s̄ est siñ ꝯsensu est veniale: vel nullum etiã de re notabili s̄m ꝓportionem sui status: est mortale: vel in modico est veniale

¶ Descendere autez ad p̄ticularia: puta determinare quando est mortale: vl' veniale nõ de facili põt dari iudiciuz certum a quo cognoscat.

¶ De inuidia que est scđm vitiũ capitale. ¶ Titulus.z. de inuidia ⁊ eius spẽbus.4. ⁊ hz capl'a.4.c.i.

Inuidia est tristitia de alieno bono inq̃tũ desiderat: vt diminutiuũ ꝓprie excellentie ⁊ si sit ex ꝯsensu rõnis mortale est: nisi esset de aliqua re p̄ua: sicut puer qui iuidet altẽi puero q̄ hẽat plures fructus ⁊ hi⁹: s̄ si sit scđm motum sensualitatis: ⁊ cum displicẽtia ratõis ẽ veniale: vl' nulluz etiã de re notabili. Interrogañ. est s̄m statũ de hi⁹ inuidia. scz si prelatus alteri prelato inuidz d̄ maiori prelatione vel dignitate. Si ẽ officialis de maiori ⁊ digniori officio ¶ Si doctor de maiori scientia ⁊ ꝯcursu. Si scholares de acutiori igenio alterius scholaris ¶ Si ciuis de maiori honore ⁊ reputatione alterius ¶ Si sp̄ũalis de maiori fama alterius ¶ Si mulier de alterius marito filijs ornamentis pulchritudine ⁊ huiusmodi.

¶ Si artifex de artificijs artis sue ⁊ lucro ⁊ sic de alijs. Si quis cũ dolet de

bono ꝓximi sui: nō ex eo ꝙ ille hēat: sed de defectu suo: qa ipse illo caret contētus tamen ꝙ ꝓxim⁹ habeat nō ptinet ad inuidiā: ⁊ similiter si doleat de bono inimici: ex hoc solū: qa timet inde sibi nocumētū nō ꝓprie pertinꝫ ad inuidiam.

¶ De odio ⁊ aliis filiabus inuidie. ⁊ primo de odio. c. 2.

Si habuit odiuꝫ ad deū: qa flagellauit euꝫ: vel impleuit mala desideria eius: vel alia de cā mortale ē. ¶ Si habuit odiū ad ꝓximū desiderās malū eius vt maluꝫ ⁊ si est malū notabile: qd̄ illi appetit rōne deliberata mortale est siue malū sit in psona: vel fama vel sbstātia: vel alio modo: secus aūt si nō cōsensit rōe vel sit qd nō multum dānosum.

¶ Si vo desiderauit maluꝫ alterius: vꝫ infirmitatē in bonū eius: vt scꝫ. bon⁹ efficiatᷓ: vł ne peior. vł ne aliis noceat nō ē odiū. Interogādū ⁊ inuestigañ est hoc caute: nam layci omnē displicentiā solēt appellare odiū; que tñ nō est nisi modo dicto. Item odiū cōtra vnū reputāt tātū vnū pecatū. ¶ Sed nō ꝙ sicut in aliis sic in isto. Quotiēs reuocādo iniuriā mēti de nouo hūit odiū ad illū cū ꝯsēsu rōnis totiēs peccauit mortaliter. Interrogādū ē etiā de tempore. s. q̃tū pseuerauit ⁊ quō frequēt odiuit. Itē ꝙ dimittat omne odiū: sed oportet imo ñ debet illi petē veniā quē odiuit: si pecatū est ocultuꝫ nisi publice cū vbis vel aliis modis offendisset.

¶ De susurratione que est ponere dissensiōes inter amicos ꝓpter malam intentionem. c. 3.

Si quesiuit ponere discordiaꝫ int amicos vel ꝯsanguineos dicens malū vni de altero: vł econtᷓ: vel referens studiose que possunt causare hi⁹: qꝛ mortłe ē ⁊ nurus erga socrū: ⁊ socrus erga nurū solent his vacare. Si dixit aliqua vba vnd oꝛta est discordia int amicos vł ꝯsanguineos: ꝫ nec hoc intēdēs: ꝫ incaute de se non est mortale: ꝫ posset esse rōe scādali.

¶ Si qs intēdit dissoluere malas amicitias: vel ꝯuersatōem alic⁹ cum aliis ne decipiatᷓ ꝯgruis remediis non est malum.

¶ De exultatione in aduersis. c. 4.

Si vidēs dāna euenire: ⁊ mala his quib⁹ inuidit: vł odiū habet: letatᷓ deliberato aīo de malo illi⁹ mortale ē. Sec⁹ aūt si nō deliberato aīo. Letari autem de malo inimici: nō inq̃tū malum eius: ꝫ inq̃tum nō poterit nocē: vel ałs iniuste eū opprimere potest esse sine peccato.

De tristicia in psperis.

De tristitia in psperis que ħ differt ab inuidia: qꝛ tristatᷓ de bono ꝓximi: ⁊ ꝓpter hoc cogitat qūo male hēat ⁊ desiderat ꝫ ꝯtingit sepe ꝙ nō patiᷓ ille damna q̃ ei appetit: ꝫ magis psperatᷓ: ⁊ de hoc tristatᷓ: ⁊ est mortale vbi est consensus rōnis.

¶ De ira que est tertiū viciū capitale titulus tertius. ⁊ habet. c. 2.

Ira est appetitus vindicte ⁊ vitiū capitale: ⁊ frequenter miscetᷓ cū odio. Si ꝓpter aliquē defectū i se: vł in altero ꝯmissū desiderauit vīdictā seu punitōꝫ qūocūꝫ

vt per se vel a deo: vel ab alio intendens solũ satisfacere animo suo irato ⁊ ē mortale. qñ. s. solum intendit punitionē ꝑter ordinē rõis: si notabile malũ ē: ⁊ cũ ɔsensu rõis: al' veniale: vt ira quotidiana in gubernatõe familie.
Si irat⁹ in seipsuȝ ꝑpter aliquē defectũ turbat̄ cõi se veniale ē cõiter. Si iratus cont̄ deũ ꝑpter aliqđ flagellũ murmurat in corde vł ore: impatient̄ ferens ⁊ potest eē mortale ⁊ veniale: ſm modũ impatiẽtie.

De indignatione ⁊ aliis filiabus ire. c. z.

Si indignat⁹ cont̄ aliquem nõ valens audire eũ: vel videre reputans euȝ indignuȝ eo ꝗ sibi displicuerit: cũ debuit seruire potius est veniale cõiter: ⁊ si ꝑpter h' retinet sibi loquelaȝ: vł aliud signũ ostẽdit displicẽtie: q: auferenda sunt ꝑpt̄ scãdalũ ꝓximoꝝ ⁊ opinionē odĳ.

De tumore mentis.

Si excogitauit diuersas vias ⁊ modos ad vindicanduȝ se de iniuria ⁊ his implicauit mentem cogitatõibus altercatiuis ꝫ ꝓcessum põt eē mortale ⁊ veniale.

De clamore.

Si ex ira clamauit ɔt̄ aliqueȝ inordinate ⁊ ɔfuse ⁊ furiose loquẽdo est veniale cõiter.

De ɔtumelia.

Si dixit alteri v̓ba ɔtumeliosa l' iniuriosa importantia vitia vł opprobria aio iniuriãdi notabilit̄: vt vocãdo eũ ꝓditorem vel inhonestã ꝑsonã: ⁊ dicendo mala de pentibus ⁊ hi⁹ mortale est.
Si dixit v̓ba opprobriosa familie sue vel discipulis vł sibi ſbditis cã correctionis: si fit mõ debito ⁊ honesto est sine peccato: vel cõiter est veniale: nisi infamatoria diceret ⁊ sequeret̄ scãdalum magnum.

De blasphemia ⁊ maledictõe creaturaꝝ.

Si blasphemauit aio deliberato aliquē: vt ꝑcuteret̄ tali maledictione in malum esset mortale: nisi hoc affectaret in emẽdationeȝ ei⁹. Si v̓o hoc nõ desiderauit ſm rõnem: ꝫ ſm ſbitum motũ ire eius cuius signuȝ ē: q: si hoc ɔtingeret valde doleret: sicut fit a pentibus cõiter veniale est.
Si maledixit creaturas irrõnabiles: q: si fecit in detestatõem creatoris: vł in dãnũ dñi ei⁹ est mortale. al's veniale ⁊ ociosum. Si blasphemauit aias defunctoꝝ suoꝝ parẽtuȝ: vł alioꝝ hominũ videt̄ mortale q: videt̄ intendẽ notabile malũ. Idẽ cuȝ seipm maledixerit ex impatientia. Si blasphemauit diabolũ malũ ē: q: ociosuȝ saltem.

De maledictione dei ⁊ scõꝝ dictũ est s. ꝑ precepto.

De rixa.

De rixa ꝑ quã ex ira se inuicẽ homines ꝑcutiũt. i. cũ fit aio nocẽdi vł iniuriãdi: vt i adultis est mortale in incipiẽte. Idem i ꝓsequente aio vindicatiuo: secus si aio defendendi se tãtuȝ: vel etiam ad exercitium vt pueri.

De seditione.

De seditõe que ē qñ vna ps ciuitatis insurgit contra aliaȝ ex pte ei⁹ que iniuste mouet ē mortale cũ omnibus sequacibus eius

⁊ tenet͂ de omnib⁹ dãnis inde secutꝭ. alteri pti. Ex pte aũt ei⁹ qui resistit se ditõi iniuste mote cont͂ se: vel bonũ ci uitatis nõ ẽ ƀm se peccatũ: nisi misceat͂ odia ⁊ vindicationes: put cõiter ac- cidit. Quãdo ex resistentia alteri pti sequeret͂ mlt͂a picula ⁊ mala cedẽdũ eẽt. alr͂s nõ euaderet multa peccata: q̃ in ↄflictu ptium sequerent͂.

¶ Si qs ẽt ita ptialis est vt Guelphus ⁊ Gibelinus: seu alr͂ ptialis: ita obsti nato animo ꝙ appetit exterminũ alte rius ptis seu exilium p fas ⁊ nephas: paratus ẽt in malis sequi ptẽ suã nõ est sine mortali: ⁊ in malo statu perdi tionis.

¶ De bello.

Si quis mouet bellũ iniustuz mortaliter peccat: ⁊ omnis q dat auxiliũ ↄsiliũ ⁊ fauorez: similiter peccat mortalit͂. De dãnis ãt que ibi fiunt: ⁊ de restõnibus ⁊ qd sit iustum vel iniustum bellum. Uide in tertia parte. ¶ De homicidio dictum est. s̃. c. 5.

¶ De accidia que est quartuz capita le vitiũ. ti. 4. ⁊ hꝫ. c. quinqꝫ.

¶ Primum. c. de eadẽ.

Accidia iportat tediũ bñ opã di. Si ita ↄtristat⁹ ⁊ tediat⁹ ẽ ꝙ habuit i horrorẽ bõa di uina: ⁊ in abhõinatõez spũalia: ⁊ opa bona ad que tenet͂ vt precepta dei ⁊ ecclesie: ⁊ huiusmodi: quãdo adest cõ sensus rõnis est mortale ƀ si habet ta- lem motũ tãtum ƀm sensualitatem cuz displicẽtia rõnis ẽ veniale.

Si aũt ↄtristat⁹ est õ morte ↄsangui nei: vel alio casu ꝙ penitet eũ bñ fecis- se: vl͂ ꝓponit ampli⁹ nõ bñfacere mor tale est.

¶ Si ita ↄtristat͂ ꝙ vellet nunq̃ꝫ fuisse creat⁹ a deo: seu nõ esse nat⁹ i mũdo l͂ esse sicut brutũ animal: vl͂ mori qũo cunqꝫ: siue bene: siue male disposit⁹ dũ mõ hinc exiret talis tristitia cum con sensu rõnis est mortale.

¶ Si ẽt ita ↄtristat͂ de aliquo casu ad uerso ꝙ incurrit grãdez infirmitatem ꝓpt͂ nimiã tristitiã pdens sõnũ dimit tens cibũ ⁊ hi⁹: videt͂ mortale qñ po- test se iuuare ↄtra huiusmõi.

¶ Si ↄtristat͂ ex ↄsideratõe bonoꝝ que hñt aliȷ: quibus ipse ẽ puatus vilipen dẽs omnia sibi data a deo: ⁊ inde su mẽs tediũ bñ opandi: ƀꝫ ↄsensuz rõis illa accidia ẽ cõit͂ vẽiale: ⁊ i psõis spi ritualib⁹ reperit͂. ¶ Si cotristatur ex hoc ꝙ bona ꝓposita que fecit sepe frã git ex hoc incurrit tedium bñ operan di q̃si sibi videat͂ non posse pficẽ: acci dia ẽ in spũalib⁹ incipiẽtibus deo ser uire. Si ex frequẽtia tẽtationũ atte- diat͂ in laborãdo ⁊ resistẽdo vẽiale ẽ si tñ resistat in incipiẽtib⁹ ↄtingit sepe

¶ Si attediat͂ in bonis opibus vel bñ opãdo orãdo audiẽdo legẽdo lectio nes vl͂ pdicatiões: aut dicẽdo officiũ: ⁊ huiusmodi: nõ tamẽ dimittit de ne cessitate fiẽda cõiter est veniale: ⁊ sa tis ẽt in spũalib⁹ repit͂. Si tristat͂ de aliq̃ defectu magis ex eo ꝙ appar ꝫ de fectuosus corã hõibus q̃ꝫ corã deo ac cidia est: ⁊ frequenter veniale proce- dens ex superbia.

¶ De filiabus accidie. c. 2.

De filiabus accidie in quib⁹ difficile est cognoscere qñ ibi sit peccatũ mortale: nisi cum miscetur cum aliquo peccato: vt cuz

omittit aliq̄d preceptū: nisi deprimat ita mētē q̄ tollat caritatē dei ⁊ proximi.

¶ De desperatōe

Si desperauit de misericordia dei existimans nō posse: vl' nō velle ei parcē etiā reuertēti ad pn̄iam: vl' non posse abstinē a peccatis cū adiutorio dei est mortale s₃ deliberatōnem ⁊ ꝯsensu₃: secus si ꝑm aliquē impulsum tētatiōis.

¶ Si desperauit se nō posse euadē aliq̄s miserias mundi: vel ꝑicula ꝓpter que decreuit se occidē est mortl'e. ¶ Et si aliquid ad hoc fecit multo magis.

¶ De malitia.

Si contēpsit diuina ⁊ sp̄ualia bona ex tristicia aggrauāte mētē mixta cu₃ accidia mortale est. Si aūt ꝯtēneret ⁊ refugeret ea p que posset vitare peccatū: q₂ tūc ꝑtinet ad blasphemiā in spiritū sc̄m vt infra dicet.

¶ De pusilanimitate.

Si sbtraxit se ab illis bōis ad q̄ erat apt⁹ timore deficiēdi vt a ieiuniis ab ingressu religiōis a ꝑlatiōe iniūcta ab officio p̄dicatōis ⁊ audientia ꝯfessionis iniuncte ⁊ hi⁹ est cōiter ueniale: nisi esset preceptum in eo q̄d dimittit.

¶ De rancore.

Si habuit in displicētiā ⁊ tediū corrigētes eū ꝓpter correctionē ē vēiale: nisi illos odiret: ⁊ tūc odium est mixtū.

¶ De ociositate q̄ ꝓcedit ex tedio.

Si stetit ociosus nihil' bōi operans corpale vl' sp̄uale: vnde amittit tp̄s irrecupabile vē vēiale: nisi ex ocio addat aliq̄d vitiū q̄d frequent accidit: ⁊ quāto tempore stetit ociosus.

¶ De torpore seu pigritia bn̄ opādi.

Si fuit tardus ad bn̄ opandū l₃ illō fecerit. tard⁹ ad ecclesiā ad orādum: ad elemosinas dādū ⁊ hi⁹ cōit est veniale nisi ex tarditate omitteret ꝑceptu₃: vt q₂ cito nō sbuenit patiēti extremā nc̄cītatē cū tenet vt infirmo: vnde sequitur mors ⁊ hi⁹. tūc est mortale.

¶ De euagatione mentis.

Si habuit distractionē mētis in orone: ⁊ fuit in ea: uel cum volūtate euagat: vl' audiendo ꝑdicatione₃ ⁊ diuina mēte cogitauit vana ⁊ inutilia est cōiter vēiale: nisi addat aliq̄d sp̄ale peccatū vl' per totū officiū ad q̄d obligat ex ꝑcepto vel audit noua: vl' si loquit inutilia: l' ex tedio mutat loca hinc inde: vel distrahit sensus ⁊ mēbra diuersimode ē veniale cōiter.

¶ De negligentia seu tepiditate. c. ₃.

Que est remissio volūtat circa ea que d₃ facere ¶ In hac quotidie oēs offendūt: s₃ venialiter nisi omittat aliquod nc̄cium.

¶ Si fuit negligēs circa opa misericordie sp̄ualia q̄ hoc v̄su ꝯtinent.

¶ Cōsule castiga dimitte solare fer ora

¶ Nota q̄ sb ꝯsulo ꝯphendit doctrina ⁊ docē igrāte₃ ꝑcipue ad salutē vtilia. Si fuit negligēs ad addiscēdū necessaria ad salutē: vt ꝑcepta dei ⁊ ecclesie gn̄alia q₂ hi⁹ ignorātia nō excusat: vel ad eundu₃ ad ꝑdicationem: ⁊ vtile ē iniungē idiotis ut ꝑdicatiōes aliquas audiāt. Si fuit negligens ad ꝓcurādū sibi sacramēta ⁊ sue familie

7 si ex negligētia 7 dilatiōe mortua ē ꝑles sine baptismo ē mortale.

¶ Si infirmus mortuus ē sine ɔfessione 7 cōione vl' extrema vnctōe: cū ex negligētia crassa ꝓcedit videt mortale vl' ḡne vēiale fm q pl' ille indigebat

¶ Si fuit negligēs ad ꝓcurañ. sacr3 cōfirmatōis. ¶ Si iter fecisset dare sacramēta baptismi ɔfirmatōis: vel ordinē scient sacrū est mortle 7 ɔtrahitur irregularitas in suscipiēte.

¶ Si fuit negligēs ad fraťnā correctōe3 cū tenet. v3 de peccato occl'to 7 mortali: 7 inde sperabat emēdatiōe3 illi': tūc eēt mortale dimittēdo oio illam veniale xo retardādo: vl' de his q̄ ñ sunt mortalia.

¶ Si nō seruauit ordinē debitu3 in fraterna correctiōe: vl' nimis aspe vl' tpe vl' loco indebito peccatū ē.

¶ De negligētia ɔfessionis. c. 4.

Si omisit ad min' semel in anno ɔfiteri vel ex negligentia vel ignoran^a mortalr pecca/uit. Sec' si ex impotētia: v3 q ñ hab3 copiā ɔfessoris: s si postea cū h3 copiā ɔfessori nō supleuit defectū mortale ē. Si fecit ɔfessionē fictā scient dimittens aliqd mortale: vl' qd dubitabat l' credebat eē mortle: et si ñ esset mortale mortaliter peccat: 7 tenet iterare ɔfessionē. ¶ Si dicit se eē ɔtritum de omnibus peccatis 7 dispositu3 ad abstinēñ. 7 satisfacieñ cū hoc nō intenderet mortalit peccauit 7 tenet iterare ɔfessionē. ¶ Si pñia3 sibi iniunctā ꝓ mortalib' ex negligētia omisit facē peccauit mortalit: 7 tenet iterare cōfessionē: si ē illi' oblit' penitentie.

¶ Si scient ɔfessus ē ei quē sciuit excōicatū vl' suspēsu3: vl' nō habētē auctē puta quia symoniace accepit benefi^m vel quia intrusus est per laycam ptā tem peccauit mortalit: 7 tenetur iterare cōfessionem. ¶ Si ɔfessus ē i excōicatōe maiori extūs quā nesciuit ipe nec confessor eius: absolutus tamen fuit a peccatis oportet iter ɔfiteri: q nō fuit capax absolutiōis: tunc ꝓpter excōicatōem. ¶ Si confessus est ei q nō h3 sufficiēte3 scientiā peccat: 7 si fuit adeo ignorans q nesciuit discernere peccata eius ꝑcipue cōia tenet iterare ɔfessionē.

¶ De negligentia circa cōionē. c. 5.

Si omisit cōicare semel i anno s. in pasca resurrectionis p' annos discretionis peccauit mortaliter: nisi fuisset legitime impeditus: vt q alterat' stomaco vel excōicat' querēs tñ absolutōem: vel de licentia ꝓprij ɔfessoris ꝑ aliquot dies differret: 7 i hi' cāibus d3 supplere de fectū quando potest.

¶ Si nō cōicauit ieiunus: ita. s. q p' me diā noctē aliqd sūpsit ꝑ modū cibi: vl' potus peccauit mortalit: nisi eēt grauiter infirmus: quia tunc licet.

Si cōionē sūpsit cū staret cū ꝓposito alicui' peccati mortalis: vl' cum esset excōicat' hoc sciens vl' ignorās ignorātia crassa peccauit mortalit.

Si nō ɔfessus de aliquo mortali peccato ɔmisso: vl' aduertēt ex vecūdia vel inaduertēter ꝓpter indiscussionē ɔsciē: vel ex ignorātia crassa 7 supia sumpsit cōionē peccauit mortaliter.

Et nota q si qs omittit ɔfessionē vel cōionē in tpe statuto conari deb3 cōfessor vt inducat eum ad supplendu3

defectũ nisi sit oio nõ bñ dispositus.
Item cuꝫ reperit aliquem deditũ vi-
tijs turpib⁹ ⁊ alijs vsqꝫ ad finẽ q̈dra
gesime cautũ videt ne subito admittat
eũ ad cõionẽ: ſꝫ ꝓlonget sibi tps per
aliquas ebdomadas. ¶ De alijs vero
defectib⁹ qui ꝯmittũt circa cõionem
⁊ missam: vide in tertia pte de clericl.
¶ Si exñs excõicat⁹ maiori sciẽt ꝑtici-
pauit: audiendo diuina i ecclesiis: aut
sacra percipiendo peccauit mortalit.
¶ Si ꝑticipauit in crimine cuꝫ aliq̄ ꝓpt
qđ ille cũ q̊ ꝑticipauit erat excõicat⁹.
vꝫ qꝛ vberauit clicum: vt. c. si ꝯcubine
de sen. excõicatõnis. Uel si aliquis cle
ricus subijcit se alicui layco vberãduꝫ
ad placãdũ eũ de iiuria sibi illata cli
cus ille efficit excõicat⁹: qꝛ ꝑticipat in
crimine cũ vberãte: ꝓpt qđ ẽ excõica
tus ⁊ mortle ẽ. vt. c. ꝯtigit de sen. ex.
¶ Si exñs excõicat⁹ maiori sciẽter ꝑtici
pauit cũ alijs fidelib⁹ ẽt extra diuina
ꝑcipue in his que ꝯtinent hoc vsu.
¶ Os orare uale cõio mensa negatur.
¶ Et si fecit ex ꝯtẽptu cont ꝓhibitiõeꝫ
supioꝝ peccauit mortalit: als venialr:
⁊ efficit excõicatus minori a qua põt
absoluere omnis qui hꝫ eum audire i
confessione. Excipiunt tamẽ quinqꝫ
casus in quibus lꝫ ꝑticipare cũ excõi-
catis qui ꝯtinẽt in hoc vsu.
¶ Utile lex humile res ignorata necesse
Hec anathema quiđ faciũt ne possit
obesse. ¶ Quos vide in. 4. pte sũme.
¶ Quint⁹ titulus de inani gloria hꝫ
3. c. Primum. c. de inani glia.

De inani gloria que ẽ quintũ
capitale vitiũ importãs inor
dinatũ appetitũ laudis hũa
ne seu iordinataꝫ ꝯplacẽtiam eius cui
offert: ⁊ cui sit aliqđ op⁹ ꝑncipaliter
ꝓpter laudẽ ꝓpriã amittit ei⁹ merces
⁊ peccatũ incurrit: ⁊ interrogandũ ẽ
ſꝫ statũ hominũ de diuersis materijs
in quib⁹ homines querũt sibi laudeꝫ
vꝫ a doctore de sciẽtia ⁊ doctrina: a
scholari de ingenio ⁊ disputatione: a
rectore de regimine. a mulieribus de
ornatu ⁊ hi⁹.
¶ Si quesiuit laudẽ ⁊ gloriã de opere
peccati mortalis mortaliter peccauit
si ſm rõnem deliberatã hoc egit. sec⁹ si
ſm modũ sensualitatis: vel ẽt si de ali
quo veniali gloriat.
¶ Si opa sua de gñe bonoꝝ: vt ieiunia
elemosine ⁊ hi⁹: quasi omnia ad lau-
dem humanaꝫ fecit mortale videtur:
cũ ibi ꝯstituit finem: secus si aliqd bo-
rũ aliquãdo. ¶ Si ita ordinate accepit
laudẽ de aliquo ope: ꝙ ꝓpter eã ꝯse-
quẽdã parat⁹ erat facere ꝯtra aliqđ
ꝑceptoꝝ peccauit mortalit. In alijs
autẽ casibus videt veniale.
¶ De imodestia ornatus. c. 2.

De imodestia ornat⁹ que pro
cedit frequẽt ex inani gloria
lꝫ etiã ex alijs causis possit ꝓ
cedere: ⁊ ꝑcipue mulieres iuuenes de
hoc interrogãde sunt. s. de ornatu ca-
pilloꝝ fucoꝝ gẽmaꝝ vestiũ ꝑtiosaruꝫ
⁊ foderaturis ⁊ caudis earuꝫ ⁊ pla-
nellis nimis altl. ⁊ coronis capitis ⁊
huiusmodi: in qb⁹ aliquãdo est mor-
tale: aliqñ veniale. ¶ Si vsus vl vsa
ẽ fucis: vel alijs ornamẽtis ad ostẽta
tionẽ ⁊ inanẽ gloriaꝫ. si de huiusmodi
supbiuit: vel gloriata est. mortale ẽ. si
tantã delectationẽ habuit ad laudeꝫ
⁊ gloriã illã ꝙ nõ curauit transgredi
mãdata dei ⁊ ecclesie.

Si vsus vel usa est fucis & aliis ornamentis ad inducendum homines ad sui concupiscentiam extra matrimonium mortale est indubitatum.
Si ita inordinate delectatur in huiusmodi ita quod etiam si sciret homines ex sui ornatu scandalizari: id est trahi ad sui concupiscentiam non curans de ruina proximi mortale est. Si ad complacendum viro suo vel ad inveniendum virum si est inupta: vel ne despiciatur ab aliis: vel ex aliqua levitate vsa est fucis: vel aliis ornamentis superfluis de se non est mortale sed potius veniale: nisi hic sit notabilis excessus in his: vt possit iudicari de occasione data aliorum ruine: & in tantum accepta quod est difficile iudicare.
Si habuit nimiam diligentiam & studium & tempus ad ornandum se: vel fecit excessum in portatura vestium vltra suum statum vel conditionem: vel non secundum morem patrie: vel vestibus nimis delicatis peccatum est.

Capitulum .3. de filiabus inanis glorie

Et primo de hypocrisi

Si simulavit sanctitatem habens per ieiunium orationem: & huiusmodi cum malus esset: si hoc egit ad consequendam laudem humanam constituens ibi finem mortale est: alias veniale: nisi aliud vitium adiungatur.
Si simulavit sanctitatem per hypocrisim intendens aliquid: quod sit contra honorem dei: vel vtilitatem proximi: vt seminare errores: adipisci indignus ecclesiasticam dignitatem: decipere enim proximum temporaliter vel spiritualiter mortale est.
Si simulavit sanctitatem existens malus vt dentur ei elemosine sicut sancto viro: vel procurationes ecclesiarum vt cerretani: & similia mortaliter peccavit.

Si simulavit maiorem sanctitatem quam habuit: vel occultavit suum defectum ad edificationem proximorum non est peccatum vel leve veniale est: aut si hoc facit ob aliquam vanitatem: vel inanem gloriam est veniale.

De iactantia.

Si laudavit seipsum de aliquo opere peccati mortalis mortaliter peccavit. Si autem de opere veniali venialiter peccavit quantum est de se. Si laudavit se de aliquo opere bono vel de virtute: de scientia: de industria: vel divitiis: vel potentiis & huiusmodi ex superbia & inani gloria mortale est: vel veniale secundum radicem ipsius superbie: vel inanis glorie vnde procedit. Si laudavit se contemnendo alios vt phariseus publicanum mortale est. Si autem ex aliqua levitate: vel vtilitate consequenda veniale vel nullum est.

De ironia.

Si vilificavit se verbis vel factis plus quam sentiat in seipso: in mente: dicens aliqua mala de se que in se non cognoscit veniale est: & dicitur ironia.

De contentione.

Si quis contendit adversus alium contra veritatem scienter in rebus alicuius importantie mortale est secus in rebus parvis & inadvertenter. Si contendit pro veritate sed nimis inordinate communiter est veniale: sed posset ibi esse tanta inordinatio quod ratione scandali sequentis esset ibi mortale.

De discordia.

Si habens tractare aliqua cum aliis in communi nolit concordari cum aliis de his que ordinantur ad bonum

dei vel primorũ vtilitatem ex eo q̄ male afficitur ad eos vel vt ostendat se plus scire q̄ alij mortale est: sec⁹ aũt si nõ cõcordat. videlʒ qa sibi videt̃ eẽ magis ſm deũ ⁊ rõnẽ: qd̃ ipse intẽdit: qa tũc vel nõ est peccatũ vl̃ leue nisi sit nimis ptinax.

¶ De pertinacia.

SI fuit ptinax in sẽtẽtijs suis discrepãs a cõi ceterorum ɔsilio vel iudicio cõiter est veniale piculosũ ⁊ inductiuũ erroris.

¶ De singularitate nouitatũ.

SI fecit singularitates vl̃ nouitates in conuersatõne vite vel uestib⁹: vel cerimonijs: vl̃ alijs adiuentionib⁹ peccatũ est: et si adinuenit aliquã malã cõsuetudinẽ omnia ei imputatur.

¶ De inobedientia.

SI nõ obediuit supiorib⁹ suis spũalib⁹ vl̃ tẽporalib⁹ legib⁹ canonicis: vl̃ ciuilib⁹ rõabilib⁹: ⁊ si qdẽ trãsgredit̃ supiorum ordinatões hñtes viʒ precepti: vt quãdo mãdat̃ suari v̊bo vl̃ scripto i v̊tute sãcte obediẽtie vl̃ sb̃ pena excõicatõis vl̃ carceris: l̃ alijs peis grauib⁹: ⁊ hi⁹ eqpolẽtijs peccauit mortalit̃.

¶ In alijs v̊o ordinatõib⁹ simpliciter factis trãsgrediẽdo ẽ ueniale: nisi fiat ex cõtẽptu: qa tunc mortale q̄tũcũqʒ leuibus.

¶ De gula. 6. ti. ⁊ hʒ. c. 3. ¶ Primũ. c.

GUla ẽ sextũ capitale vitium ⁊ importat inordinatũ appetituʒ seu delectactionẽ circa cibum ⁊ potum

¶ Nota qnque spẽs seu modos q ɔtinẽtur in hoc v̊su.

¶ Pre ppere laute nimis ardẽt̃ studiose Si comedit vl̃ bibit ext̃ horã debitã sine rõabili cã ⁊ vrgẽte.

¶ Si ẽ vsus cibis l̃ potib⁹ lautl nimis ⁊ delicatis vltra ɔditionẽ sui status. alr̃ enim decet comedere infirmuʒ q̄ sanum ciuem q̄ rusticum.

¶ Si comedit vl̃ bibit ĩ nimia q̄titate ſʒ exigẽtiã sue ɔplexiõis qd̃. n. vni parum est: nimium est alteri.

¶ Et plus comedẽ in die ieiunij q̄ alt̃a die nõ est d̊ se malũ p vna comestõe.

¶ Si comedit vl̃ bibit cũ nimio ardore gule: seu cũ nimia ɔplacẽtia cõtẽtus magis satisfacere delectatiõi gule q̄ necessitati puidẽ ¶ Si adhibuit vel adhibẽi fecit nimiũ studiũ ⁊ diligẽtiam circa cibaria delicata pparãda vt cũ varijs saporib⁹ ⁊ diuers̃ modis: ⁊ hi⁹. ¶ In his omnibus speciebus vel modis gule: tũc est mortale: quando delectatio gule querit̃ vt finis patus facẽ ɔt̃ p̄cepta vt satisfaciat delectatõi gule: Uel cũ comedit vsqʒ ad crapulã vl̃ vomitũ aduertẽt̃: sic̃ fit a plerisqʒ in carnisp̄riuio: vl̃ vtit̃ aliquo cibo: ex quo v̊isimiliter credit incurrere magnã lesionẽ psone. ¶ In alijs vero casibus cõiter est veniale.

¶ Si comedit carnes in quadragesima vl̃ in alijs ieiunijs ecclesie: vl̃ in. 6. feria: aut in sabbato p totũ ãnũ: nisi vrgente cã necessitatis vl̃ infirmitatis peccauit mortalit̃ si sine ɔsilio medici

¶ Si vsus est lacticinijs tpe q̈dragesiẽ sine cã infirmitatis: ⁊ de cõsilio medici peccauit mortaliter ¶ In alijs vero ieiunijs ecclesie seruari potest mos patrie q̄tũ ad vsũ lacticiniorum q mos si nõ appareat tutius est abstinere.

¶ De ebrietate.

Si bibit vsq3 ad ebrietatē aduertēs se nimis bibere: vł potentiam vini sufficiētē ad inebriandū: vł de hoc dubitās ꝓbabilr̄ peccauit mortaliter. sec⁹ si ignorauit potētiaȝ vini vt Noe. Si fuit cā iebriatōnis alteri⁹ aduertenť inducēdo ad nimiū potū: vel ponēdo sal in vino: ⁊ hi⁹ mortaliť peccauit: sec⁹ si fecit causa medicine. ¶ Si induxit aliquē ad frāgēdū ieiuniuȝ ecclesie: sine cā legitima suis ꝑsuasiōib⁹ peccauit mortaliť Si īduxit pueros ⁊ iuuenes ad lambacitates ⁊ tabernas ⁊ hi⁹ vt ꝑuertat ad turpia ¶ Si frequētauit tabernaȝ sñ cā rōabili: vł ↄuiuia dissoluta peccatū ē.

¶ De insensibilitate.

Si abstinuit se nimis a cibo ⁊ potu: ⁊ aliȷ̄s necessarȷ̄s vite ꝓpť qđ incurrit infirmitateȝ cōiter ē vēiale: nisi fiat notabilis excessus: ⁊ addať obstinatio cōñ admonitōes ex hi⁹ defectu: q2 tunc videť mortale rōe ꝑiculi inde sequentl.

¶ De filiab⁹ gule. ⁊ p̊ de ebitudīe. c. 3.

Si ex fumositatib⁹ inordinate comestionis ⁊ pot⁹ incurrit scurrilitatē seu grossitiē itellectus: ⁊ ex hoc ieptitudinē intellect⁹ vł ieptitudinē legēdi orādiq3 ē veniale cōiter.

¶ De loquacitate.

Si nimis locut⁹ est: seu dixit v̊ba ociosa ⁊ sine necessitate: ⁊ rōabilitate cōiter est vēiale

¶ De scurrilitate.

Si fecit act⁹ seu gest⁹ inordinatos: ⁊ si sint ꝓuocantes ad libidinē ext̄ matrimonium est mortale. Si v̊o ad dissolutionē vł leuitatē: vt vētositatē ⁊ hi⁹ veniale ē

¶ De inepta leticia.

Si hūit ineptā leticiā ⁊ vanā in ludis ⁊ iocis: cōiť veniale ē: nisi addať aliquod vitiū.

¶ De choreis.

Choree que fiūt cū iordiata leticia sť mortalia qnq3 mōis Primo cū fiūt ex libidine. 2° cū fiunt ī eccl'ȷ̄s: q2 sacrilegium est. 3° cū fiūt a clicis ⁊ religiosis cū mulierib⁹ rōe scādali. 4° cū fiūt ex inani gloria: vel vana leticia: taȝ inordinata q ibi ↄstituať finis. 5° cum tales chorizātes nō curāt de scādalo ꝓximi est mortale In aliȷ̄s aūt casib⁹ cōiter est veniale. Possȝ tñ qñq3 esse mortale: nᵉ de facili de hi⁹ potest dari iudicium.

¶ De immundicia.

De imūditia q̄ pōt itelligi cū qs imūde comedit: ⁊ essȝ veniale: p̄cipue si ex hº ↄturbat alios: vel q2 vomitū facit: ⁊ si hoc fac̄ q2 nimium comedit: vel q2 auidius comedat peccatū ē. sec⁹ si cā medicine: vł pōt intelligi de imūdicia pollutiōis q̄ cuȝ accidit i sōnȷ̄s ñ iputať ad pccm̄ ꝟ pccm̄ pōt eē in cā eius. s. si ꝓcessit ex crapula vel turpi cogitatiōe p̄cedēti vel ex negligētia: vel ēt post vigiliaȝ recolēs de ipa imūditia hita i sōnȷ̄s turpib⁹ delectať: ⁊ si ē ↄsensus rōnis de hi⁹ turpi delectatiōe ē mortale vł vēiale: vł nullū si ex alleuiatōe nāe.

¶ De imūditia seu pollutōe ꝓcurata

Nota q si qs qd agit hac itētōe p̄ncipaliť vt pollutōem hēat: siue vigilando siue dormiēdo mortalr̄ pccat: ēt si fac̄ cā sanitatis. Si aūt ipa pollutio ēt ↄtingat in vigilia p̄ter voluntatē

⁊ fine pcuratiõe nõ ē mortale.

De luxuria titulus. 7. ⁊ hȝ. c. z.

Primum.

Luxuria ē septimum capitale vitiū: ꝫ qꝫ. s̄. i pcept] dcȝ ē sa t] de spēb⁹ ei⁹ i ope: ac ēt i co gitatione omni: illis omissis vidēdū ē de quibusdā aliȷs ptinētib⁹ ad ipam luxuriā ⁊ delectatõem morosaȝ: ⁊ p̄.

Si tetigit aliquē vel aliquā vl' oscu latus ē libidinose ex̄ ɔiugiū mortalit̄ peccauit: ēt si nō sequit̄ turpis act⁹. nā talia exercitia in ope ipo ꝑ vno pec cato hn̄tur cū opere ipo: ꝫ tāto ḡuius q̄to in hi⁹ ɔcurrūt plura si aūt fiant diuersis tp̄ib⁹ diuersa sunt peccata.

Si scripsit lr̄as: vl' portauit: vl' misit vel recepit ɔtinētes amatoria ⁊ puo cātia ad lasciuiaȝ aduertent̄ mortalr̄ peccauit. Si fecit cantões: vl' cāta uit vel legit vel audiuit v̄ba lasciuie: vel turpia delectabilr̄ ad puocan̄ se vl' alios ad lasciuiam mortale est.

Si associauit aliqueȝ quem sciuit ire ad pcan̄. vl' turpit̄ agen̄. vl' ad facien̄. serenatas vel matutinatas peccauit mortalr̄ Si fuit mediator int̄ aliq̄s ad hi⁹ turpia: vl' posuit aliquos me diatores int̄ se ⁊ int̄ alios ⁊ hi⁹ pecca uit mortalr̄. Itē si recepit enseniuȝ: vl' donū q̄cūq;: vl' misit ex amore libidis

De delectatione morosa.

De delectatõe morosa qd̄ vi tiū repit̄ in tepidis ⁊ multū negligētib⁹. nā feruidi sb̄ito cogitatões expellūt noxias et frigidi desideriȷs opis acqescunt. Si hūit cogitatões imūdas ⁊ carnales i qb⁹ trahit morā postq̄ rõe ppēdit ꝓpter delectatiõem ipaȝ cogitādi huiusmōi peccauit mortalit̄. Nõ solū qn̄ qs co gitatõib⁹ luxurie rõne ɔsensit delibe rans facē malū si adesset ɔmoditas: ꝫ ēt nolēdo op⁹ ppetrare: ꝫ nõ curan do ipas cogitatões libidinosas expel lere postq̄ ppēdit: ꝫ in eis volūtarie imorādo peccauit mortalit̄.

De filiab⁹ luxurie. c. z.

De filiab⁹ luxurie de quib⁹ n̄ oportet multū interrogare: qꝫ difficile est intelligere nisi cuȝ mixtura alioꝝ vitioꝝ: ⁊ prima est cecitas mentis.

De cecitate mentis: si fuit ita mēte occupatus circa mūda na ⁊ carnalia: q̄ nesciuit de deo cogitare: vl' de reb⁹ spūalib⁹

De precipitatione.

De precipitatõe si fuit pceps: ⁊ sb̄it⁹ i opib⁹ suis sine ɔsilio ⁊ exaiatõe mēt]. debita agēs

De incõsideratione.

De icõsideratõe si fuit icaut⁹ i fact] suis n̄ bn̄ iudicās circa occurrētia. De incõstātia

De icõstātia: si i eo qd̄ delibe rauit boni agē fuit incõstās ⁊ mutabil' ex passione.

De amore sui.

De amore sui: si nimis seipsuȝ dilexit q̄rēdo corpis delca tões ⁊ ɔmoditatē ⁊ hi⁹.

De odio dei.

De odio dei: si hūit deū vl' le gē ei⁹ i displicētia: qꝫ phibȝ ɔcupiscētiā ⁊ hi⁹.

De amore vite p̄ntis.

De amore vite p̄ntis: si nimis amauit vitā istā p̄ntē ꝓpt vo luptates carnis qb⁹ ē dedit⁹

ita amare vitã pñtem q aliqs vellz h̄ ꝑpetuari ſm Pe. eſt mortale.

De horrore futuri ſeculi.

De horrore futuri ſecl'i ſi horrorẽ habuit ad vitã futuraz de alijs vo q ptinẽt ad vitiũ luxurie circa ꝯiugiũ: vide infra de ꝯiugatis.

De ſupbia titul⁹. 8. ⁊ h̄z. c. duo.

Primum.

Supbia ſm Gregoriuz eſt regina omnium capitaliũ vitiorũ: ⁊ eſt vitiũ multuz ſbtile ⁊ difficil'e ad cognoſcẽdũ: ⁊ ꝯſiſtit in appetitu inordinato ꝓprie excellẽtie: ⁊ h̄z quatuor ſpẽs ſiue mõs de quib⁹ potes infrogare: put videbit expedire ſi tñ penitẽs itelligat. Si bõa nãlia ſpũalia vl' tpalia q̃ hũit ſibi attribuit: ⁊ a deo non recognouit. Si bõa ipa a deo recogſcẽs meritis ſuis ꝑncipalr̄ ſe accepiſſe exiſtimauit. vz ꝓpt ſua ieiunia orões ⁊ hi⁹. Si ea bõa q̃ ñ hũit ſibi attribuit: vl' plus q̃ hũit cũ exiſtimat ſe hr̄e mltuz hũilitatis caritatl patiẽtie: ⁊ hi⁹ cũ nõ h̄z. Si reputauit ſe meliorẽ eẽ ceteris alios ꝯtẽnẽs: i q̃lz horũ mõrũ põt eẽ mortale: vl' vẽiale ſm q rõe ꝯſentit: vl' ñ.

De filiab⁹ ſupbie. c. 3. ⁊ primo de deriſione.

De deriſiõe q̃ alñ pcedit ex ſupbia. Si irriſit ſacramenta ⁊ alia diuina vilipẽdẽs ea: aut ſcõs viros: aut platos: aut deo ſuire uolẽtes: vt ſic retrahat eos peccauit mortalit. Si irriſit itẽdẽs ex h̄ iiuriã ⁊ vilificatõez: vl' nõbilẽ pturbatõez ei⁹ mortalr̄ peccauit: ſ ſi ex leuitate: vl' cã ioci ſec⁹. De abitõe.

De abitõe q̃ pcedit ex ſupbia ⁊ iportat inordinatũ appetitũ honoris: ⁊ mltũ repit in platl ⁊ dñis. Si deſiderauit aliq̃ dignitatẽ: vl' bñficiuz curatũ rõe deliberata ꝑncipalr̄ ꝓpt honorẽ ul' dignitatẽ vl' vtilitatẽ tpalẽ peccauit mortalit. Si deſiderauit dignitatẽ vl' bñficiũ eccleſiaſticũ: vl' ſeculare ad q̃ õ ẽ indign⁹ vl' inept⁹: vz q criminoſus: ⁊ hi⁹ peccauit mortalr̄. Si deſiderauit vl' q̃ſiuit ad hi⁹ puenire etiam faciendo contr̄ pcepta mortale eſt. Si q̃ſiuit honorẽ de quacũq re ita iordinate q ibi ꝯſtituat finẽ mortale ẽ. In alijs vo cãibus videt veniale.

De preſumptione.

Preſũptio q̃ pcedit ex ſupbia ꝯſiſtit in h̄ q hõ ponit ſe ad ea q̃ ſc. ſ. vires ſuas: vl' ñ ptinẽt ad ꝯditõem ſuã: vt ſecularl ad iudicãdũ cl'icos: vel eos q nõ ſt ſibi ſbiecti vl' de his de quib⁹ ñ hẽt ptãtẽ peccauit mortalit. Si poſuit ſe ad faciendũ ea exercitia ad q̃ ñ erat apt⁹: vñ põt ſeq ſpũale vl' tpale dãnũ alt'i: vt medic⁹ ignar⁹ medicie: vl' aduocatus ignar⁹ ad aduocañ iudex ad iudicañ. ꝯfeſſor ad audieñ ꝯfeſſiões ⁊ hi⁹: peccauit mortalit: ſec⁹ aũt ſi ꝯpetent i arte illa peritus erat.

Si pſumẽs de ꝟtute ſua expoſuit ſe picul' peccatorũ vt vadẽs ad loca inhoneſta: vl' frequẽtãs ꝯuerſatõez mulierũ leuiũ ⁊ hi⁹: vbi de facili põt labi i mortali peccato: mortale videt. Si nimis de ſe pſumens nõ puidet neceſſitatib⁹ vel piculis occurrentib⁹ ſpũalib⁹ vl' tpalib⁹ expectans effectũ miraculoſuz a deo. ſ. vt cum ſanet ifirmuz

sine medico ⁊ medicinis: vel ministr℞ ei cibū sine labore est mortale: ⁊ dicit temptare deum.

¶ De temeraria iudicatōe.

Si facta alteri⁹ que dubia sūt quo aīo fiant ī malā ptē inter ptat⁹ ē: seu iudicauit: ⁊ sine signis sufficiētibus indicātib⁹ malitiā alterius deliberate iudicauit aliquem de peccato mortali mortaliter peccauit Si vō iudicauit de vēiali vēialiter peccauit. Idē si iudicauit de mortali: s̄ nō deliberato aīo.

¶ De curiositate.

Si fuit curiosus circa cognitionē intellectiuam: vt q̄rēdo scire q̄ sūt .s. capacitatē suam vt de trinitate: de p̄destinatiōe: vl' q̄rēdo scire a qb⁹ nō dz vt a demoniis vl' p sortes vl' q̄rēdo scire pa℞ vtilia ⁊ dimittēdo mag' nccīa: vl' q̄rendo scire solū ad sciēn. ⁊ nō ad deū cognoscēn. vl' ad aliq̄ꝫ vtilitatē peccatum est q̄nq̄ꝫ mortale: q̄nq̄ꝫ veniale. Si fuit curiosus circa vsus sensuum .s. oculis aspiciēdo: aurib⁹ audiēdo: narib⁹ ad odorād: gustu ad gustan: tactu ad tāgēdū sine necessitate vl' vtilitate: s̄ solum delectatōe sensuali: peccatū ē cōit' vēiale: ⁊ q̄nq̄ꝫ pōt eē mortale. ¶ Si reperit se ī spectacul' ad vidēdū: vt torneamēta palestra: currē ad brauium ⁊ hi⁹: nā si ī hoc sit piculū mortis spūal': vl' tpalis vt q̄n sūt spectacula repn̄tatiua turpitudinū: vl' cū recipet nōbilē lesionē corpis ē mortale: ⁊ multo magis ī exercēte ⁊ p̄bēte occasionē ī hi⁹ spectacul'. al's ē vēiale: nisi ꝓpt' h' aliqs ita delectat' q̄ mēs ei⁹ auertet' a deo ita vt q̄ patus eēt trāsgredi mādata dei: ⁊ ecclesie vt illa aspiceret l' facere

Et h' idē intelligo de quocūq̄ꝫ pccō: qd de se ē veniale: q̄ p hunc modum potest effici mortale.

¶ De ingratitudine.

Ingratitudo repit' in omnī peccato mortali. s̄ vt circunstātia aggrauās ipm: q̄ vbi hō dz sp fuire deo: eum offendit. Est ēt vnū spāle peccatum ingr̄tū. s. recipiens bn̄ficia a deo: vl' ab hōie ea nō recognoscit recogitat ⁊ regratiat' ⁊ recōpēsat: l' qd pei⁹ ē vilipēdit bn̄ficia recepta: vl' murmurat de eis: vl' iniuriatur bn̄factioni. cōiter aūt repit' mixtū cū aliq̄ gn̄e peccati: q̄n mortale q̄n veniale ē.

¶ De scādalo.

De scādalo qd q̄nq̄ꝫ n̄ ē peccatū spāle: s̄ circūstantia aggrauās peccatū ingr̄tū: vt ex dcō ul' fcō alteri⁹ nō recto dat' alteri occasio ruine spūalis. ⁊ h' ē scādalum: ⁊ si h' intēdat ē circūstātia aggrauās peccatū: ⁊ mutans spēm. vn̄ ē nccīa ɔfiteri q̄n ē tale qd vīsil'r trahēs ad ruinam peccati mortal': ⁊ p̄cipue cū h' sequit'. Si aūt h' intēdat. s. ducē aliquē ex dicto vl' fcō suo ad aliquā ruinā ē mortale ⁊ spāle peccatū si intēdat inducē ad mortale. al's veniale.

¶ De adulatione.

Adulatio que cōit' ē scādalizatiua. ⁊ ɔsistit ī h' q̄ qs vbis l' fact' suis inordinate querit placē aliis ad bn̄uolētiā captādā. ⁊ si ī malo adulat⁹ ē crialit': puta laudās aliquē de vindicta facta vl' turpitudine ⁊ huiusmōi ē mortale. Si adulat' vl' laudat aliquē intēdēs eū decipere notabilit' in tpalib⁹ vl' spūalib⁹ ē mortl'e. sec⁹ si aliqd iustū intēdit ab

eo hr̃e vl' qd puũ recipe p modũ doni vt histriões. Si nimis laudauit aliquẽ ex q̃ ille sũpsit occasiõem supbie: l' inanis glie cõiter est veniale: et pot et aliũ eẽ mortale. Si vo laudauit aliquẽ ad eũ excitan. magis ad vtutem vel ad cõfortañ. eũ in tribulatiõib: et tẽptatõib et obseruatl debitl circunstãtiis ẽ vtuosũ et mẽitoriũ. al' vẽiale

De blasphemia in spm̃ scm̃.

De blasphemia in spũm scũm q̃ pcedit ex malitia. vz inq̃ q̃s ñ cõtẽnit vel refugit ea cogitare mẽti occurrẽtia p q̃ posset retrahi a peccato. et h3 sex spẽs. s. Presũptõ Despatio Inuidẽtia fratñe grẽ Impugnatio vitatl agnite. Obstinatio Impenitẽtia. De his vo interrogandũ ẽ: put vr: et cõit ñ repit nisi in mltũ scelerati. Presũptio aũt dr hic cũ q̃s psumit de dei misericordia existimãs q̃ pcat sibi ad bñplacitũ suũ: l' q̃ salu3 eũ pseuerãtẽ in peccato. Despao aũt cũ credit deũ nõ posse: nec velle sibi pcẽ et pẽitẽti l' volẽti saluari. Impugñtõ vitatl agnite dr cũ q̃s cõtdicit vitati fidei quã nouit. Inuidẽa frater ne grẽ ẽ cũ dol3 q̃s de gr̃a dei et glia crescẽte i hõib. Obstinao cõfirt volũtatẽ suã i peccatl cõmissis. Impeitẽa aũt dr cũ q̃s pponit firmit et in futuz nõ penitẽ.

De scismate.

De scismate h' peccatũ cõmittitur cũ q̃s recedit ab obediẽtia romane ecclie sumẽs sibi aliõ caput: vl' sequẽs aliquẽ canonice nõ electũ: et sp ẽ mortale: et excõicatõ dr tales: nisi forte cũ eẽnt duo q̃z q̃l3 hrẽt p sũmo põtifice a suis sequacib et nescirẽt clare q̃s sit canonice electus. In h'. n. videñt popli excusari si nõ st ptinaces. s pati illi adherẽ quẽ sciũt ve eẽ electũ canõice. Si initit ordinationib vel alienatõib facti. a scismaticl. excõicat ẽ ex de scisma. c. i.

De infidelitate paganoz hẽticoz.

De infidelitate paganoz hereticoz vl' iudeoz quoz̃ q̃dl3 ẽ guissimũ peccatũ ducẽs ad dãnatõez: nõ o3 h' dicẽ int hos. Soli n. hẽtici sũt excõicati. s et cu3 aliis pci pue iudeis ñ d3 hri domestica cõuersatio: et pcipue idiote. Potes circa hi interrogare put tibi videt. s. Si hũit aliq̃d dubiu3 in his q̃ sũt fidei. v3 de sacro altari. et hi. et si de h' h3 displicẽtiã nõ ẽ curandũ. Si aũt volũtarie et spõte dubitat eẽt mortale. Heretic qdẽ ẽ excõicat: et nõ põt absolui cit sedẽ aplicã: vt p3 in pcessu curie. Itẽ receptor credẽs vl' fautor hereticoz ẽ excõicatus. extra de here. c. quicũ3 li. 6.

Incipit. 3a. et vlti. ps i q̃ tr̃ctat õ mõ interrogãdi stat diuersos psonaz. et p̃ ad cõiugatos. c. i. et h3. §. 23.

Nunc vo formãde st interrogatões ptinẽtes ñ ad oẽs s solũ ad quosdã stat hominũ. et p̃ ad cõiugatos interrogãdũ st nõ oẽs: s put videt. Si de fcõ cõtrerunt in aliq̃ casu phibito mortale ẽ: q3 cõt phibitiõem: nisi ignorãtia fci pbabilis eos excusaret. S3 sciẽñ. ẽ q̃ st quedã ipedimẽta q̃ ipediunt mr̃imoniũ cõtheñ: et dirimũt iã cõtractũ: q3 nullũ ẽ. q̃d intelligeñ. est q̃ñ dicta ipedimẽta p'int eos iueniũt q̃ sit cõtctũ mr̃io: et ea otinẽt i istis vsib Error cõditio votũ cognatio crimen

Cultus disparitas vis ordo ligamē honestas. Si sis affinis si forte cohire nequibis. Hec associanda vetāt connubia facta retractāt. Pro hoꝝ aliqli breuissima declaratione. Nota q̄ error intelligit̄ de psona nō de fortūa vl̄ bonitate. cū.s.quis contrahit cū berta credēs eē caterinā.cū qua.s.intendebat ɔtrahere. Cōditio intelligitur de ɔditione seruili.s.cuȝ quis ɔtrahit cū sua credēs eā esse liberam. Nā si liber ɔtrhit scient̄ cū sua tenȝ matrimoniuȝ ⁊ sil'r si ɔtrahit suus cum libera credēs esse seruā. Idem videtur si seruus cum serua : lȝ crederet̄ eē libera Uotū.s.solēne p pfessionē tacitā vel expressam alicui religioni approbate: talis ēt eēt excōicatus. Cognatio que ē triplex.s.nālis.spūalis ⁊ legalis.nāl' dicit̄ ɔsanguinitas: ⁊ hͣ habet tres lineas.s.ascendētium vt pater ⁊ auus ⁊ hiꝰ descendentium: vt filius nepos ⁊ hiꝰ collat̄aliū: vt fratres sorores ⁊ hiꝰ ⁊ hȝ quelibet linea quatuor gradꝰ exclusiue: pcipue collaterales.nam int̄ ascendētes ⁊ descendētes videt̄ eē ppetua phibitio hic ē etiā excōicatio. Cognatio spūalis hȝ etiā tres gradꝰ ⁊ ɔtrahit̄ in baptismo ⁊ ɔfirmatōne Primꝰ est inter tenētē ad baptismuȝ vel ɔfirmatōem: ⁊ eaȝ que tenet̄ que dicit̄ paternitas vel filiatio. Secundus est int̄ patreȝ ⁊ matrē carnalē eiꝰ qui tenet̄: ⁊ eum qui tenet cum vxore eiꝰ ⁊ dr̄ ɔpat̄nitas. Tertiꝰ est inter filios nāles eius q tenet: ⁊ illā que tenetur ⁊ dr̄ fraternitas. Cognatio tertia.s.legalis que fit per adoptōeȝ hȝ tres lineas vel gradus. Primus ē int̄ ipm adoptātēȝ ⁊ filiā quā adoptauit ac ēt filiā ipsiꝰ adoptati. Secundus ē int̄ vxorem adoptantis: ⁊ ipm adoptatū: ac ēt vxorē adoptati: ⁊ ipm adoptātē. Tertius est inter filios nāles ⁊ legitimos adoptātꝭ ⁊ ipm adoptatū ⁊ hͣ tm̄ cū ipi filij sūt in ptāte prīs. Crimē istud qd̄ hȝ dirimere ɔtractū ⁊ impedire ɔtrahēdū intelligit̄ tm̄ d duobꝰ criminibꝰ in duobꝰ casibꝰ. Primꝰ est cum mulier machinat̄ cuȝ effectu in mortē vxoris alteriꝰ vt habeat illū ī virȝ: vel ecōt̄ vir in mortē alteriꝰ viri vt hēat illam in vxorē ⁊c. Secūdus cū quis dat fidē alicui ɔiugate ducere eā in vxorē post viri sui mortē ⁊ cum ista pmissione sequitur adulteriū. Cultus disparitas: vt si fidel' ɔtrahat cū iudea vel pagana pmanēte in infidelitate. secus si ɔtraheret cū heretica: nam tunc tenet: ꝫ cohabitāe nō debent si eēt ei piculū incurrēdi in heresim: ⁊ peccauit mortalit̄ ɔtrahēs cū tali. Uis violentia.s.absoluta ipedit ⁊ dirimit. ⁊ sil'r violentia per metū q potest cadere in ɔstantem viruȝ ɔtinet̄ in hoc vsu.

Strupri atq; status vberl. atq; necl. nisi postea de inuito efficiat̄ voluntarius. Ordo intelligit̄ de ordine sacro i.sbdyaconatu.⁊ supra. ⁊ talis cōtra hēs eēt excōicatꝰ. Greci in sacris vti pn̄t ɔtracto ꝫ nō pn̄t ɔtrahere. Ligamē.i.si sit alteri ligatus p ɔiugiūȝ: ēt per vba de pn̄ti nōdum ɔsūmatū: nā talis nullo modo pōt alteri matrimonialiter copulari: nisi ille cum q̄ contraxerat pfiteat̄ in aliquam religionem. Et si recederet vnus ɔiuguȝ ita q̄ per mltos annos alter nihil audiret de eo non liceret alteri cōtrahē

nisi sciret de morte ei⁹.

¶ Honestas.i.publice honestatis insti/
cia que oritur ex sponsalibus cōtctis
cum aliqua. cū q̄ postea non sequitur
matrimonium ꝑpter mortē vel aliam
cām:nam cum nulla ↄsanguinea illius
vsqꝫ ad quartum gradum contrahē
potest.

¶ Affinitas est ꝓximitas que ↄtrahit ꝑ
eum qui duxit uxorem:7 omnes ↄsan
guineos vxoris vsqꝫ ad quartum gra
dū 7 vxorem ipam 7 oēs consangui/
neos viri eius vsqꝫ ad quartum gra
dum:nec illa mulier potest contrahē
cum aliquo.

¶ Et nota ꝙ affinitas contrahit etiam
per fornicariuꝫ coitum: ita ꝙ ille qui
fornicat cum aliqua non potest ↄtra
here matrimonium cū ↄsanguinea ali
qua eius vsqꝫ ad quartum gradum:
neqꝫ illa mulier potest contrahere cū
aliquo consanguineo fornicantis cuꝫ
ipa vsqꝫ ad quartū gradū: 7 scienter
contrahens in huiusmodi gradibus
affinitatis est excōicat⁹. Sic forte co/
hire nequibus.

¶ Impotentia exercendi actū ↄiugaleꝫ
q̄ pōt ꝓuenire: uel ex frigiditate nāli
vel ex maleficio vel indispōe membri
genitalis viri vł mulieris. De his oī
bus impedimētis habes plene ī quar
ta parte summe rī ¶ Sed nōta ꝙ nō
oportet nec expedit interrogare oēs
ↄiugatos sigillatim de his impedimē
tis:sed de illis tantuꝫ de quibus pos
sit presumi haberi: 7 pcipue de ipedi
mēto criminis vel cognationis vł pu
blice honestatis:ꝫ multo magis de af
finitate. Si tū quis cognosceret con/
sanguineam eius cum qua iaꝫ ↄtraxit
ꝑ verba de pñti:7 multo magis si iaꝫ
consūmauit matrimonium: matrimo
nium quidem tale non diuiditur:sed
amittit ius petendi debituꝫ:ita ꝙ pe
tere nō potest absqꝫ mortali peccato
tenet tamen reddere exactus. Idem
de muliere que ꝑmittit se cognosci a
ↄsanguineo viri sui. Si vō anteqꝫ cō/
traxit per vba de pñti cum aliqua co
gnouit ↄsanguineam eius: ita ꝙ semē
admisit intra claustra pudoris nō po
test iam habere illā:7 si iam cōsūmas/
set cū illa nō tenet matrimonium nec
in hoc potest dispensari cuꝫ illa nisi ꝑ
papam. Unde ante dispensatiōeꝫ sem
per peccat mortaliter exigens 7 red
dens debitum sciens dictum impedi/
mentum. Alter vero ↄiugum nesciēs
excusat de peccato ex ignorantia sci
ꝓbabilis: de his 7 oibus aliis q̄ꝫdo
casus occurrit: vide pleni⁹ in summis

¶ Si ↄtraxit matrimonium clandestine
qꝛ mortale est ꝑpter ꝓhibitionem ec
clesie. Si habens votum simplex con/
tinentie contraxitqꝫ matrimoniuꝫ pec
cauit mortaliter: nisi sit dispēsatus a
papa prius:7 tenet adimplere votuꝫ
vsqꝫ ad ↄsummationē matrimonii:nā
ipo ↄsūmato ipotens fit ad implendū
7 exactus oino tenet reddere expsse
vł interptatiue petenti ꝫ exigere non
potest sin dispēsatiōe.alś peccat mor
taliter. ¶ Si ↄtraxit cum aliqua:vel
mulier cum aliquo ꝑ vba de futuro:
7 post matrimoniū cum aliqua ↄtxit
vł de futuro vel de pñti mortalr pec
cauit ꝑpt fractā fidē:nisi de cōi ↄsen/
su mutuo se absoluerint:qđ fieri dēt
ꝑ iudiciū ecclesie. Uł nisi aliquis septē
casuū superuenerit:quib⁹ solui possūt

sponsalia quos habes in sūmis.
Si post matrimonium ɔtractum per verba de pñti contraxit cum aliqua mortaliter peccauit: nec tenet matrimonium: etiam si esset consūmatum: ꝛ filios genuisset: s; oportꝫ redire ad primum: nisi ille cum quo ꝑus ɔtractum est: ingressus esset religionem ibidem ꝓfessus: uel nisi cum eo papa dispensasset iu secundo: in q̄ tamen ſm theologos dispensare non pōt: sed ꝙ difficile est disputare de ptāte pape si sū sbreptione obtenta est forsitan transire potest.
Si contraxit matrimonium: vl' filios vl' filias iunxit matrimonio añ etatez legitimam: ꝙ ꝓhibitum est. Etas aūt legitima s; iura est in duodecimo anno: si est femina: in quartodecimo si ē masculus. s. ad ɔtraheñ. p verba de p̄senti: ꝛ ad consūmandu; matrimoniū
Si ɔsūmauit matrimonium ante bñdictionem nuptiaruꝫ est mortale vbi scꝫ ɔsuetuꝫ est bñdici nuptias: ꝙ cont̄ ꝓhibitionē ecclesie ꝛ hic aduertendū est: q̄uis sponsi non ɔsūmēt matrimonium cum sponsis ante benedictionem in multis tñ locis multas turpitudines ꝛ corruptelas faciunt cū eis: illas visitādo. vnde interrogādū ē de his vbi ista reperiunt.
Si celebrauit nuptias tpe prohibito ab ecclesia: ꝙ mortale est. Tempora aūt ꝓhibita s̄t ista. s. ab aduentu vsq; ad epiphaniā: ꝛ a septuagesima vsq; ad octauam pasce: ꝛ a tribus diebus ante ascensionem vsq; ad octauā pentecostes exclusiue.

De actu ꝛ peccatis cōmissis in eodem.

Sciēduꝫ est ꝙ in actu hoc ɔiugali aliqua fiunt: vbi est dubiū vtrū sint mortalia an vēialia. Aliqua ꝟo sunt que sunt manifeste mortalia. Aliqua in quibus est veniale. Aliqua i q̄bus nullum peccatum
Primo quidez mortl'e est si exerceat talis actus extra vas debitum: vl' ēt si intra vas debitū: tamen nō suscipit semen ad euitandū generatōem.
Si ex tactibus impudicis extra actū matrimonij sequitur pollutio in altero ipoꝝ. Si exercens actū ɔiugaleꝫ hꝫ ap̄petitū deliberatū ad aliam.
Si se habet ad eā ita inordinato affectu i actu ɔiugali: ac si nō eēt vxor eiꝰ ꝙ etiam opus carnale ageret cum illa vel alia difficile tamē est hoc discernē ꝛ cognoscere.
Si alter alteri oio exigenti denegat debituꝫ sine causa legitima: ꝓpter qō exigens incurrit incontinētiaꝫ vl' q̄ue scandalū. Esset aūt cā legitima si notabiliter timeret notabile nocumentū persone: vel coniugis: vel prolis in vtero: vel quia ex adulterio cōmisso ꝑdidit ius petendi debitum: vl' etiam si in loco sacro peteret: ꝙ sic locꝰ violaret: vl' ēt in publico: ꝙ contra debitā honestatē. Non ē aūt legitima cā oio denegādi debitū petenti in die ieiunioꝝ vl' festoꝝ solenniū: vl' ira quaꝫ hñt ad inuicē p paꝝ tps. Dubiuꝫ de mortali qñ quidē seruat vas debituꝫ s; modus indebitus: puta si lateralit: vl' a pte posteriori accedat ad vas debitū vl' mulier supgrediat viꝝ i q̄bus mōis: ꝛ p̄cipue in vltimo aliq dicunt esse mortale. Alij ꝟo vt Tho. ꝛ Alb.

dicūt q̄ nō est mortale de se: ſ; potest
eſſe ſignū mortalis ꝯcupiſcentie: nec ꝑ
hoc impedit generatio: ⁊ ſi nō ita ap
te ꝓcreent. vnde in hꝰ noli p̄cipitare
ſnīam: nec denegare abſolutionē ꝑ
ſeuerāti in hꝰ. Sed deteſteris ⁊ ꝓhi
beas q̄ꝫtum potes: quando vero hoc
etiā fieret p̄mo ⁊ ſecundo mō ꝓpter
periculum aborſus forte tunc eſſet ſiñ
peccato.

Dubium ē̄t de mortali ē tpe mēſtruo
rū: ⁊ precipue in exigente ſciente talē
defectū: quem quidā ponunt eē mor
tale: precipue quādo non ē quaſi con
tinuus ſ; conſuetus vt menſatiꝫ. Aliȷ̄
dicunt contrarium vt Pe. de pal. ⁊
hec opinio eſt cōior. Unde nec ꝓpter
hoc deneges abſolutionem: ſed prohi
beas q̄ꝫtum potes de exactionē exigē
ti ⁊ exactum admoneas vt non aſſen
tiat exigenti: niſi ex hoc timeat de eiꝰ
incōtinentia.

Dubium eſt etiā de exigente debitum
a ꝯiuge permanente in adulterio. ſiue
occulto: ſiue manifeſto qđ ipſe nouit.

Hoc quidā dicunt eſſe mortale in exi
gente: q2 facit ꝯtra ꝯſtitutōem eccleſie
vt notat. 32. q. i. c. ſi quis vxorē: ⁊ h̄
firmat in ſūma piſana. Sed in ſumma
ꝯfeſſoꝝ ⁊ archydiaconꝰ in 2°. ſo. miti
gant hūc rigorē excipientes caſū: vt
hoc cū faceret exigēs ad ꝓuideñ. icō
tinentie ſue. Sed Pe. de pal. mlto ma
gis mitigat hūc rigorē: vt cū nō ſpat
emēdatio ex hoc ꝑmanēte in adulte
rio: ſ; potiꝰ deterioratio non peccat
exigens ſaltē mortalit. Ueniale autē
ē cū exigit actus ꝯiugalis: ⁊ ſi debito
ſeruato vaſe ⁊ mō: tamen p̄ncipaliter
intētōe delectatōis ꝯſequēde: ita tñ
q̄ ſtet intētio infra limites matrimo
nij. Si exerceat actus ꝯiugal ꝓpt ſa
nitatē corpalē peccatum eſt; q2 nō ad
hūc finem ordinatum eſt veniale tam̄
puto eſſe peccatum. In ſolennitatibꝰ
⁊ ieiunijs exigere debitum aliqua in
firmitate. ſ. ꝯcupiſcentie ductꝰ ſine cō
tēptu tñ ſacri tēporis vel eccleſiaſtice
exhortationis veniale eſt ſ̄m Tho. ⁊
Ray. ſ; reddens nō peccat: cū timet đ
incōtinentia vl ſcādalo ꝯiugis: pecca
ret aūt ſi negaret oīo. In tpe v̊o pre
gnatōis exigere veniale eſt. ſi tamen
non eſt periculum aborſus. reddē v̊o
nullum peccatum eſt.

Ante purificatiōem poſt partū exigē
ſeruatꝭ alijs circunſtātijs nō videtur
mortale ſ̄ꝫ Guil. Reddere v̊o nō vo
lūtārie nullū. Exigere ē̄t vel reddere
debitū ante ingreſſuꝫ eccleſie poſt ꝑtū
de ſe nō videt peccatū: ⁊ pñt mulieres
intrare eccleſiā ante quadrageſimuꝫ
diē abſq3 peccato: in quo tamen ē ſer
uanda ꝯſuetudo patrie. Actus ipu
dici qui ibi exercent nō ꝑtinentes ad
opꝰ: ſ; ad exercitiū delectatōnis: vt ta
ctus ⁊ oſcula ⁊ hꝰ inordinate cōiter
ſunt venialia: q̄uis ibi poſſet eē tanta
actuū iordinatio q̄ poſſet eē peccatū
mortale. ſine peccato aūt exercet actꝰ
ꝯiugal cū fit cā ꝓlis ſuſcipiēde: vl ē̄t
cū fit cā reddendi debitum ſeruatꝭ tñ
alijs debitis circunſtātijs. Debet tam̄
exactus omnino reddere: ⁊ precipue
vir vxori: nō ſolum exp̄ſſe: ſ; etiā per
ſigna petenti: nec vir debet vxorem
auertere ne petat propter periculum
fit in tertio mō ſ̄m aliquos ſine pec
cato. ſ. cum fit cā vitande fornicatōis
in ſe: vel in ꝯiuge ſua.

Interrogationes fiende circa statum motrimonij.

Circa predicta sic pñt fieri iterrogationes. ⁊ pmo si vsus ē mr̄imonio ex̄ vas debitū. Si aliqd fecit ad euitādū ꝓlē mo idebito lꝫ i vase debito ⁊ quo. Si vtēdo mr̄imōio habuit itētionē ad aliā. Si tp̱e mēstruoꝝ exegit vl̄ reddidit. Si i dieb⁹ festoꝝ vel ieiunioꝝ. Si tp̱e pregnatiōis: pcipue ꝓpe partū: vel añ purificatioꝫ p⁹ partū. Si exegit vl̄. reddidit a pmanente in adulterio. Si pncipalit̄ causa delectatōis: aut alia ⁊ q̄ cā: ⁊ circa h⁹modi iudicādū est de peccato mortali vel veniali iuxta p̄dicta. ut ptꝫ in sūmis. Si oio negauit debitū petēti. Si ex̄ act⁹ ꝯiugij p tact⁹ secuta ē pollutio in altero iꝑoꝝ. Si excoicatus aliq̄ viculo ꝯtraxit mr̄imoniū. s. excoicatōe maiori peccauit mortalit̄. ⁊ p̄cipue qñ sciuit: ⁊ hº qꝛ pticipauit i diuinis. s. sacramēto mr̄imonij. Idē videt̄ de miori excoicatiōe: si eam nouit qꝛ sep̱at a susceptione sacroꝝ. ⁊ mr̄imoniū est vnuꝫ ex sacramentis eccclesie. Si exñs in pctō mortali ꝯtraxit mr̄imoniū videt̄ mortale: qꝛ sacramentū suscipit i mortali scienter: p̄cipue vō videt̄ mortale ꝯtrahēdo p verba de pñti: qꝛ ibi est essentia sacramēti. Si ꝯtraxit cū aliq̄ p̱sona p v̄ba ō pñti vl̄ de futuro nō intēdēs hr̄e illū: vl̄ illā i ꝯiugē: ꝫ tm̄ copulā carnalē extorq̄re mortalit̄ peccauit. ⁊ q̄uis nō sit ibi realit̄ mr̄imoniū: cogēdus tñ est i foro ꝯsciē illā ducē: vel alit̄ illi satisfacere maxime si ē secuta copula: in quo tñ casu eccl̄ia iudicaret mr̄imoniū: ⁊ cogeret illū: cui obedire tenet̄. Si vir ñ ꝓuidit vxori ⁊ familie de necessarijs nō tñ sup̱fluis. Si nimis eā exasp̱auit nimis v̄bis vel factis. Si zelotyp⁹: ⁊ ex hº nimis suspectolus coñ eam fuit: vel nimis remissus in cura eius.

Si vxor inobediēs: ⁊ ꝯtētiosa ⁊ sui sensus fuit erga viꝝ. Si nimis iculta ⁊ negligēs circa gubernationē dom⁹. Si irreuerēs ⁊ discola ad soceros ⁊ cognatos. Si nimis dedit de reb⁹ viri p̱entib⁹ suis: vel paup̱ib⁹ plusq̄ debuit. Si dedit licētiā viro coeūdi cū alijs mulierib⁹ cū p̱egrinaret̄ ē mortale. Si mulier nō vult seqviꝝ trāsferētē domiciliū ad qō tenet̄: nisi eam traheret ad pctm̄: aut dubitaret de mōte sua aut eēt vagabūd⁹. Si vt̄qꝫ filios educauit i timore dei: ⁊ i obediētia mādatoꝝ eius.

De pncipib⁹ rectorib⁹ ⁊ barōib⁹. c. z.

Circa pncipes rectores ⁊ barones seculares sic pñt fieri intrrogatiōes: ⁊ ꝓut fuerit expediēs ꝫm cōditionē p̱sonaꝝ. ⁊ pmo.

Si p vsurpatiōeꝫ ⁊ iiusto titulo obtinuit dignitatē regimē vl̄ dñiū ciuitatis: vl̄ castri: qꝛ mōtalit̄ peccauit. ⁊ sp̱ in iꝑo manet. dū tenꝫ hi⁹ vsurpatiōꝫ: nisi p⁹modū titulū sibi iustificasſꝫ: nec ibi añ iustū titulū pōt exercē iudicia sine mortali. Si ābitiosus fuit ad dignitates ⁊ regimē nimis aspirās: ⁊ si itēdit negligere iusticiā ad regrēdū amicos: ut sic i dñio p̱maneat mortaliter peccat.

Si p̄latis ecclesiasticis: vel alijs sup̱iorib⁹ suis nō fuit obediēs: ⁊ admonitiōes ⁊ correctiōes ab eis factas non

sustinuit patiēter. ⁊ si ɔtēpsit mortali
ter peccauit.
Si snias excoīcatiōis vl' īterdicti nō
curauit aut sic ligatus diuinis se īgesʒ
sit qđ ē mortale
Si ꝓpter crimē eius ciuitas ē īterdi
cta qđ ē sibi ad maius iudicium.
Si ꝓpt excoicationē latā ī se iudices
vel actores vel mistros grauauit. qꝛ
vltra mortale ē excoīcat⁹.
Si de factis aut defectib⁹ eccliastica
rū psonaꝝ ad eū nō ptinētib⁹ se itro
misit: vl' trahēdo ad suū iudiciū ⁊ h⁹
modi: peccauit mortaliter. Et si cepit
vel capere fecit: vl' pcutē vl' incarcera
re clericos: vl' rligiosos etiā deliquē
tes ē excoicat⁹ si nō habuit ꝑus licen
tiā a plato suo.
Si electionē alicui⁹ malitiose ipedi
uit vl' p violētiā aliquē itromisit. vl'
si grauauit aliqđ mōasteriū vel colle
gium eo qꝛ nolebat eū eligē p q̄ roga
bat ē excoicat⁹ vltra mortale.
Si phibuit sbditis ne vēderēt cleri
cis necessaria. vel eis panez coqrent:
ex q̄ nō habuit ab eis qđ voluit.
Si patronat⁹ ecclesiarū de nouo sibi
vsrpauit: vl' bōa vacātiū eccliaꝝ aut
monasterioꝝ vlt mortale ē excoicat⁹
Si posuit talias vl' collectas: vl' alia
grauamina clericis vl' aliis psonis ec
clesiasticis sine lnia pape: si nō desistat
post āmonitionē ē excoicat⁹.
Si fecit statuta vl' leges cōtra liberta
tē eccliasticā: vl' iudicauit fm ea: vel
dedit ɔsiliū ad h⁹: vel non remouit si
potuit: vlt mortale pctm̄ ē excoicat⁹
Si noua pedagia īstituit nō hn̄s au
ctoritatē a pncipe sup h. vl' ātiq̄ seu
noua pedagia augm̄tauit excoicat⁹ ē

sec⁹ si fecit hoc cū licētia pncipis ⁊ cā
rōabili ⁊ nō tenuit strata publicā se
curā ut debuit peccauit mōtalit: ⁊ te
net ad restitutionem
Si a clericis ⁊ religiosis theloniū pe
dagiū seu gabellā accepit p his q̄ de
ferūt: vel deferri faciūt nō cā negoci
atiōis grauit peccat ⁊ ē excoicat⁹.
Quāuis aliq ut Jo. cal. hāc non ad
mittāt: qꝛ nō ē recepta: ⁊ papa scit. ⁊
tolerat: imo ipse facit ī tris suis. s tu
tius ē ut obseruet.
Si publicos vsurarios alienigenas ⁊
nō inde oriūdos ad fen⁹ exercēdū ī ci
uitatib⁹ suis admittit: vl' admissos īn
ifra certū tēp⁹ nō expellit ē excoicat⁹.
Et idē. si ciuis exn̄s dedit ad h ɔsiliū
vel fauorē: hoc veꝝ ē si talis ē psona
eccliastica hn̄s. s. dn̄iū tpale. nā dn̄s
secularis nō. ē excoicat⁹: s ē excoicād⁹
. c. vsraꝝ. de vsur. li. 6. nō tn̄ epi. ⁊. s. in
currūt. s aliī. Item si ciuis exn̄s dedit
ad h cōsiliū vel fauorē.
Si nauigātes indistincte depdat⁹ ē
vel depdari fecit: vel hoc factū noīe
suo ratū habuit ut pirata excoicat⁹ ē
excoicatiōe papali.
Si nauigātes expoliauit: vl' res eoꝝ
ad port⁹ terraꝝ suaꝝ a mari delatas
sibi approꝑauit: qđ ē rapina: ⁊ excoi
catus ē fm aliquos.
Si incēdia fecit vel fieri fecit: diruit
vel fregit eccl'ias vel loca religiosa ē
excoicatus ⁊ si esset denunciatus esset
casus papalis.
Si emunitatē eccl'iaꝝ violauit. vꝫ. fa
ciēdo cape hoīes in eis ꝓpter debita
aut malefīcia ī ecclesia vel locis ꝑuile
giatis sacrilegiū ɔmittit: ⁊ pōt excoi
cari: ⁊ ē mortale. sec⁹ eēt si ɔbustores

eccliaꝝ illuc fugiētes: uel violatores ecclesiaꝝ. q꞉ tūc ꝓpter hoc nō gaudet imunitate ecclesiaꝝ.

¶ Si ecclesias uel ꝑsonas eccl'iasticas siue puilegia eaꝝ violauit: ut multi ti ranni faciunt.

¶ Si fecit repsalias uel pmisit fieri aut ab antiq̄ ꝯsuetas fieri fec ꝯt ꝑsonas eccl'iasticas ē excoicat⁹: nisi illas reuo cauerit īfra mēse3. c. 7 si pigratiōes ꝺ iiurl. 7 ꝺā. ꝺa. Utꝝ aūt liceat facē re ꝑsalias ꝯt laycos. vide i. 3. pte sū. ti. 2

¶ Si ad ecclesias i qb⁹ patron⁹ fuit nō posuit idoneos: uel nō repñtauit. ſ3 in eptos 7 idiotas: uel cōcubinarios: 7 alios malos pñtauit: vl' ſbditos suos eccl'iaꝝ pronos tales eligē aut suos pñtare ꝑsuasit sic mortalit̄ peccauit.

¶ Si recepit pecuniā ut aliquē pñtar3: cū eēt pron⁹: vl' supplicaret pape: vel epo ꝓ bñficio alicui ꝯferēdo symoniā ꝯmisit: ul' etiā absq̄ pecūia si pōrexit pces ꝓ idigno ē mortale. 7 symōiac⁹.

¶ Si fuit fautor: vl' defensor hēticoru3: aut etiā scismaticoꝝ peccauit morta lit̄. 7 ē excoicatus.

¶ Si ipediuit volētes recurrē ad foꝝ eccl'iasticū sup cās que ad ipsū foꝝ p tinēt. ne. s. corā eccl'iastico iudice hi⁹ cāe agitet̄. ul' ad h̄ ꝺās ꝯsiliū auxiliū uel fauorē ē excoicatus.

¶ Si bellū assūpsit iiuste: vel fuit adiu tor iiuste bellantis: q꞉ oia mala que i de sequūt̄ ei reputat̄ ad culpā. 7 tene tur ad restōnē oiu3 ꝺānoꝝ īde sequē tiū: 7 h̄ nisi ad adiuuādū eū tenet̄: 7 ꝯuiēdū. v3 q꞉ miles aut ei⁹ vasall⁹. tal̄ eni adiuuās cū ē dubiū an bellū sit iu stū excusat̄. 23. q. i. c. qd culpat̄. nō āt excusaret̄ si sciret bellū eē iiustū.

¶ Si ꝯsuluit ex̄ns i officio coitat̄ q. s. assumat̄ iiustū bellū tenet̄ ad oia ma la 7 ꝺāna nisi ꝓponēt̄ i ꝯsilio mā mō falso tāq̄ eēt iustu3. tūc. n. ignorantes videt̄ excusari. Demā bellū: 7 qñ iu stū ꝺicat̄. vide i sum. in. 3. pte: ti. 2.

¶ Si idiscretos 7 tyrānos officiales fe cit seu ꝑposuit terris suis: tenet̄ ꝺ ꝺā nis 7 malis eoꝝ. si sciebat eos eē tales sec⁹ si igrabat: nisi cū audiss3: nō remo uerit eos si potuit.

¶ Si iiustas exactiōes seu collectas im posuit rapinā ꝯmisit: 7 q̄ ꝺicāt iiusta talia seu collecta. 7 quō satisface de beat. vide i. 3. pte. ti. 2.

¶ Si posuit iudeos i officijs publicis: qđ ꝓhibet̄. 17. q. 4. c. ꝯstituit.

¶ Si ea q̄ sūt coitatis appropauit sibi v3 siluas. s. 7 cāpos. 7 hi⁹ mortalit̄ pec cauit. 7 tenet̄ ad restōnē.

¶ Si liberos hoies i seruos sibi ſbiecit xp̄iani. n. nō pñt redigi in seruitutem rōne belli: vel etiā capti nō pñt licite emi i seruos: vl' empti vēdi: 7 emi ab alijs nō pñt. ſ3 ifideles bñ redigūt̄ in ꝯuitutē: 7 emi 7 vēdi pñt. capti in iu sto bello: q si postea efficiāt̄ xp̄iani: ñ tñ ex h̄ liberāt̄ a ꝯuitute: q̄uis sit piū hoc facere.

¶ Si a decedētib⁹ sine filijs accepit bo na ipoꝝ ñ pmittēs eos testari 7 legat̄ ad placitū nisi talis patria hrēt tale3 ſbiectō3 a tpe cui⁹ ñ ē mēoria i ꝯtriū.

¶ Si nimis vidicatiu⁹ fuit. Si hoīcida mutilatiōes: incarceratiōes: vulnera 7 h⁹mōi seua sine iustícia: vl' cū iusti cia: ſ3 ex odio 7 vidicta fecit pcurauit uel pmisit. 7 hi⁹ ꝯuia sūt mortalia.

¶ Si torneamēta ul' duella fieri fec: ul' pmisit ul' ludos uel spectacula picūlo sa aie uel corpi. ut ꝓicē lapides ad iuicē: ul' rpñtationes turpitudinū fiei

fecit vel pmisit: ꝛ non phibuit. si sine grãui scãdalo potuit remouere mortalit peccauit. di. 83. c. error.
Si leges statuit q̃s nõ debuit: vl' potuit q. s. iniq̃s. mortalit peccauit.
Si nimis durus fuit ad dispẽsandũ ul' pcedũ i qb⁹ potuit. vl' ecõn nimis facil' ad pcedũ delinquẽtib⁹ i piudicium iusticie ꝛ vtilitatis cõis.
Si feuda vasallis suis absq3 iusticia denegauit: vl' seruitiũ idebitũ ab eis exegit aut fidẽ nõ seruauit.
Si ipe exñs vasall⁹ alicui⁹ nõ fuit fidel' dño suo ut debuit: sm q̃ i iuramẽto fidelitatis exprimit: ul' obsequ3 debitũ nõ pstitit: vel aliq̃ iiuriã fecit dño. s. alienãdo feudum aut diminuẽdo: vl' aliqd hi⁹ mõtale ẽ ꝛ tenet d dãnis.
Si tutelã alic⁹ sibi cõmissa3 nõ fidelit egit s bona illi⁹ cõsũpsit ꝛ dissipauit mortale ẽ: ꝛ tenet de damnis.
Si i terra sue iurisdictõis sustinuit iiustas mẽsuras: aut iiusta pondera: aut iiusta p̃cia rer venaliũ sciẽt mortale ẽ. ꝛ tenet vr si cõmode põt obuiar
Sil'it peccat si iducit: ul' sustinet malas cõsuetudines aut corruptelas.
Si tolerauit aut sustinuit publicos vsurarios inde ppt h recipiẽs certa3 q̃tã uel sũmã ãnuati: mortale ẽ: ꝛ tenet illud sic acceptũ restituẽ nõ vsurario: s creditorib⁹ ei⁹ a quib⁹ vsure sũt extorte sm Tho.
Si pign⁹ aliqd habuit cui⁹ fructus nõ cõputauit i sortẽ vsura ẽ:
Et de aliis spẽb⁹ vbe si i aliq̃ offẽdit ul' fuit pticeps d qb⁹ s i 2. pte ti. d vs.
Si penas uel emẽdas in pecuniã ppt cupiditatẽ uel odiũ: nõ ppt correctõ3 delinquẽtiũ accepit uel vlt debitũ extorsit: ul' penas corporales: aut mortl. in pecuniariã pp̃ter auaritiam cõtra iustitiã cõmutauit mortale est.
Si pmisit in terris suis latrones iualescere: vel malitiose eis fauẽs: vel ex auaritia nolẽs expẽdẽ: ad securãdã priã3 mortale ẽ. ꝛ tnt d dãnis ꝛ rapinis fcis si cõmode poterat obuiare.
Si iusticiã vẽdidit vel munera iniq̃ accepit. s. p administratiõe iusticie: uel al's iiusticiã fecit i iudicãdo: vl' fi eri fecit. mortale est.
Si fidẽ pmissa3 violauit etiã iimico nisi pus ille violass3 mortale ẽ. Si obsides suos nõ liberauit: mortale ẽ. Si viduas ꝛ pupillos cõt oppssores non defẽdit cũ potuit. Si treugas nõ seruauit. Si nimis sũptuos⁹ fuit ꝛ curiosus i vestitu ꝛ apparatu equor ꝛ familie cũ canib⁹ ꝛ auib⁹: edificiis cõuiuiis nã ut possint facẽ hi⁹ põpas emũgũt populos vsq3 ad sanguinẽ facientes multa iiusta.
Si fecit edificari domos suas: vl' laborare i agris suis vl' vineis ul' ligna portari p rusticos ul' colonos ꝛ ñ soluit eis plene de labore suo: nisi ad h ex debito tenerẽt. vl' si dieb⁹ festiuis fecit p se laborare mortale ẽ: sicut in pmo casu qd tamẽ m'lti faciũt ꝛ male nec sbditi debẽt obedire.
Si nimis se occupauit in venatiõib⁹ ꝛ aucupiis: ul' qd pei⁹ ẽ sbditos i his grauãdo iducẽs ad hi⁹: ꝛ qd pessimũ in dieb⁹ festiuis: ꝛ non auditis diuinis ut missa ppt qd dñs peccat mortalit ꝛ oẽs: ꝛ ipse reus est omniũ.
Si ppt discursus i hi⁹ destruxit segetes alior tenet eis de dãno: vl' pmisit accipe. vel fecit de blado ꝛ feno alior a suis ppt equos suos tenet d dãno Idem et de aliis fructib⁹.

Si hystrioīb⁹ sup flue dedit uł nimis turpia repñtātes i curia nutriuit: uł ꝯcubinā: vel ludētes ad aleas ⁊ hi⁹: que oīa sūt dānabilia.

Si ꝺ castitate familie sue nō curauit ẜ inhoneste se hñtes cū femīs ⁊ masculis retinuit: nec correxit eos cū posset mortaliť peccauit. Si vͦo sit cōiugat⁹ interroga de his q̄ hñť i. c. p̄cedēti put videbiť fore expediēs.

De iudicib⁹. c. z.

Circa iudices seu quēcūqꝫ hñtē ptātē ordiariā uł delegatā. igrēdū ē p̄. Si iurisdictionē aut ptātez recepit symoniace: ut si iudex eccłiastic⁹: aut vsurpatiue: qꝛ vsurpata ptās ñ dat auctoritatē. vñ iudicādo peccaret mortalr̄. Si excessit fines mādati siue ptātis sue peccat mortalr̄: si scieť: uł ex igrātia crassa.

Si officialis uł iudex ali⁹ tiore: odio cupiditate: uel amore: uł aliā cā iniq̄ tulit sñiaz aduerteť mortale ē: ⁊ tñť ad oē intēe pti lese. ⁊ si ille p q̄ dedit sñiam nō vult satisfacē: vł ñ pōt qm̄ p̄ncipaliť ip̄e teneť. dꝫ Ray.

Si p igrātiā crassam ip̄e tulit iīquā sñiaz i iudicio aīe teneť. ⁊ peccat ut p̄ius Ray. qꝛ debuit scire se isufficiētez ⁊ nō iudicare.

Si p negligētiā: qꝛ sufficiēs erat: ⁊ si laborasset ad ingrēdū ⁊ legēdū vͥtatē iuenisset: ẜ neglexit hͦ agē teneť ut p̄us. Miti⁹ tñ agiť cū eo q ex igrātia crassa: q̄ cū eo q ex malitia. ⁊ hͦ habꝫ locū i iudice ordinario nō delegato.

Si delegat⁹ iudex iudicauit bona fide: ⁊ de ꝯsilio peritoꝝ tulit iiq̄ sñiaz nō videť peccare aut teneri ad restitutionē leso: tū qꝛ necessitate obediētie iudicauit: tū qa sepe ex certa scīa delegātis assūlť. qꝛ ē ignar⁹ iuris: qa bon⁹ vir: qꝺ ē veꝝ nisi i q̄rēdo ꝯsiliū fuisset negligēs aut culpabilis. tūc. n. peccat ⁊ teneť ad restōnem. Uul.

Si assessor induč iudicē ad ferēdā iniq̄ sñiam excusať qdē iudex si simplex ē: ⁊ hꝫ bonā ꝯsciam. s. credēs sñiam eē iustā. ⁊ si nō fuit in culpa eligēdo assessorē: qꝛ bon⁹ ⁊ sufficiēs coiť credebať: ẜ assessor peccat mortalr̄. ⁊ teneť ad satisfactiōem leso: siue dolose: siue igrāť iducat iudicē ad iudicādū iiuste Ray.

Si iudex ignar⁹ iuri. secū ducit assessorē: q coiť ñ r̄putať sufficiēs: uł iiqu⁹: si ꝺ ꝯsilio ei⁹ fert iiquā sñiaz lꝫ credat iustā: vtqꝫ mortalr̄ peccat: ⁊ teneť ad restōnē in solidū.

Si accepit pecuniā i iudicio: qꝺ pōt eē qnqꝫ modis: ⁊ sp videť mortale.

P̊ si accepit ut male iudicaret ꝯť iusticiā ⁊ ꝯť ꝯsciaz: ⁊ tūc illa pecūia dꝫ dari ei in cui⁹ iiuriā data ē. i. q. i. c. iubem⁹. zͦ si accepit ut bñ iudicaret. vł ut iudicaret. ⁊ daret sñiaz. vel si accepit ut ñ iudicaret cū debēt iudicare. vł ut ñ male iudicāet. In his qnqꝫ casib⁹ dꝫ restitui ei q dedit. ii. q. z. c. non lꝫ. Ray. ⁊ ẜm Uul. i foro pnīe potest paupib⁹ erogari. sič ⁊ alia turpia lucra. de consilio tamen.

Si iudex nllō mō voluit ferre sñiam cū deberet. ⁊ p̄pť hͦ aliqs amittit ius suuz mortale ē. ⁊ tñť illi restituē litis estiatōꝫ. Ray. zz. q. 5. c. admistratōes

Si iudex accepit aliqd a ptib⁹ vñ nō q̄ ordairi⁹ nihil pōt accipe etiā expēsas nisi modēata ēsenia spōte oblata ut esculētū ⁊ potulētū. di. 18. c. ꝺ eulogĳs. Delegat⁹ pōt r̄cipe moderatas expēsas. qñ. s. ē paup: vł qñ oꝫ eū exiř ⁊ eqtare p examinatiōe cause: vel p

assessore ꝰm gl. Si āt papa alicui cāz delegauit: nō vr̄ ꝙ aliqd possit petē nec ēt expēsas: si sua sibi sufficiūt: nisi oporteat eū exire: ul' plus q̄ꝫ domi expendere. Ray. ⁊ Uul.

Si iudex ecclesiasticus ordinariꝰ vl' delegatꝰ ꝯt̄ ꝯsciaꝫ ⁊ ꝯt̄ iusticiā: ⁊ in grauamē alteriꝰ partis ī iudicio gcq̄ꝫ facit ꝑ grāꝫ ul' ꝑ pecuniā īcurrit suspēsiōꝫ ab executiōe officij ꝑ ānū cōdēnādus ad estimatiōeꝫ litis: de q̄ vide in quarta parte. ti.

Si iudex eccl'iasticꝰ excoīcatiōis sentētiā suspēsiōis: ul' int̄dicti nimis defacili fulminat: aut sine p̄missa admonitiōe vel sine scriptꝭ vel al's ꝯt̄ ordinē iuris ḡuit' peccauit. ꝺ̄ his ī. 4. ꝑte.

Si iudex gcūqꝫ dilatiōes aliq̄s ꝯtra ius fecit. ⁊ si ordinē iudiciariū n̄ ꝰuauit. Si ꝑtē altāꝫ ꝯt̄ iusticiā ḡuauit.

Si reo fecit q̄ōnes uel positiōes seu īqsitiones ad q̄s rn̄dē nō tenebat'.

Si appellatōes legitimas n̄ admisit.

Si dolose locū appellādi dedit.

Si post appellatiōeꝫ legitimā nihilominus ī cā ꝓcessit. Si ī dubijs magnis peritos nō ꝯsuluit. Si allegationes friuolas admisit. Si pauꝑibꝰ viduis: orphanis nō sbuenit. ⁊ ī aduocatiōe nō ꝓuidit: ī quolꝫ istoꝝ vr̄ esse mortale cū sciēt' delinqt. Si iudex illicite r̄laxauit penā debitā reo. qꝺ̄ fit triplr̄. Unoº qꝛ non erat suп̄mꝰ iudex s. ꝓnceps: nec ei publica ꝑtās ē plenarie cōmissa: ꝫ ut iudicet ꝰꝫ leges: ⁊ statuta ciuitatis. 2º mō qꝛ ⁊ si hꝫ plenariā ꝑtātē: is tn̄ q passus ē īiuriā nō assentit sibi remitti ꝫ vult reū puniri. 3º mō qn̄ ⁊ si iudex hꝫ plenariā ꝑtātē. ⁊ lesus vult remittē: tn̄ n̄ ē cā iusta reip. vtilis ꝫ nociua. s. ꝓbēs icētiuū delin-quēdi. Tho. ī qꝺ̄lꝫ. ⁊ peccat mortl'r.

Nō ꝙ q fingit fraudulēt' cām aliquā ꝑ quā iudex aliqs vadat ul' mittat ad aliquā mulierē ꝓ testimonio ferēdo ē excoīcatꝰ. c. ml'ires. de iudi. li. 6.

Si debitā penā auxit vel minuit cū n̄ possit ul' debēt: qn̄ possit uel nō: vide in. 3. ꝑte sū. ti. 3. Si etiā muta posset vide ibi.

Si iudicauit ꝰm allegata ⁊ ꝓbata cōdēnās quē nouit inocētē: q tn̄ vtrum peccꝫ ul' n̄. ul' excuset'. vide ī. 3. ꝑte sū. ti. 3. Si mi̅ster iudicꝭ. exn̄s executꝰ ē īiquā sn̄iaꝫ ⁊ īiustā. si ꝓcerto scit inocētē nō excusat' a pctō. Ray. secꝰ si dubitat: qꝛ tūc excusat' ꝓpt' obediētiā. De ꝑtinētibꝰ v̇o ad iudiciū hēs in. 3. ꝑte. titulo. 3. . c.

De aduocatꝭ ꝓcuratōibꝰ ⁊ nōr̄ijs. c. 4

Circa aduocatos ꝓcuratores ⁊ nōrios introgādū ē p̄. Si posuit se ad aduocādū cū ꝓhibēt' ī iure sciēt' hꝰ faciēs vr̄ peccare. Prohibet' aūt īfidelis ⁊ excoīcatꝰ excoīcatōe maiori: necnō religiosus nisi ꝓ mōsterio: ⁊ de mādato sui p̄lati. ꝫ ⁊ clerici in sacris: uel etiā ī mioribꝰ ꝫ ⁊ bn̄ficiati ꝓhibēt' aduocar̄ ī iudicio seculari nisi in cā ꝓpria: ⁊ ꝓ eccl'ia sua vel ꝓ ꝯiūctis uel mi̅ꝫabilibꝰ ꝑsonis. Sūt ⁊ alie ꝑsone ꝓhibite. ꝺ̄ qbꝰ hr̄. 3 q. 7. §. tria. Et int' alios ꝓhibet' sodomita p̄cipue notoriꝰ ꝺ̄ iur̄ ul' ꝺ̄ facto: Iudex vel assessor etiā nō pōt eē aduocatꝰ ī cā ī q̄ est iudex: nec clericus ꝓ ex̄neis con̄ eccl'iam suā. Ray.

Si aduocatꝰ ul' ꝓcurator sciēt' defendit cāꝫ īiustā peccat mortalr̄ ⁊ tn̄t' alteri ꝑte de oī dāno inde hito. Tho. nisi satisfaciat cliētulꝰ q p̄ncipalr̄ tn̄t' si scit īiusticiam qn̄. s. obtinet omnem

victoriã cãe. Si võ ignorãter iiustã
cãz defendit.s.putãs iustã excusat fʒ
modũ ⁊ ↄsuetudinẽ regiõis: q̊ igno-
rãtia excusari põt. Tho. Et si ex igrã
tia crassa peccat mortalit. Si in pn⁹
credebat iustã: ʒ i ꝓcessu cãe videt i
iustã dʒ deesse ul' desere eã: ⁊ ñ vlte
ri⁹ ꝓseq. al' peccaret. ⁊ si obtinet vi-
ctoriã cause tenet leso ad satisfactiõʒ
nõ tñ dʒ eã ꝓdẽ aduersario: ul' secre
ta sue cãe reuelare: ʒ iducẽ cliẽtulum
suũ ad cedẽdũ ul' ↄponẽdũ cũ aduer
sario suo sine dãno aduersarij. Tho.
Dũ ãt ẽ ei dubia vsqȝ ad finẽ lʒ ꝓseq
semp illã sine pctõ Uul.

Si aduocãdo vsus ẽ idebito mõ ẜm
Ray. Si ꝓduxit falsos testes ul' ꝓdu
ci fecit ul' corruptos. Si iduxit falsas
leges seu alias ꝓbatiões falsas iuris
vel facti. Si mẽtit ul' mẽtiri fecerit:
vel docet cliẽtulũ suũ i iudicio.

Si dilationes nõ necessarias querat
i grauamẽ ptiũ. Si appellat sciẽt ↄt
iustã sniaʒ i q̊libʒ hoꝝ videt mortale

Si nõ fidel'r cãʒ foueat q̈tũ iusticia
suadet omittẽdo de ↄtingẽtib⁹ ex ne
gligẽtia vel nõbili ignorãtia: in quo
posset eẽ mortale. Si ꝓcacit aut di-
cẽdo ↄuitia: vel vociferãdo. Si ꝓdi-
dit secreta aduersario suo. ⁊ si p ꝑdi
ctũ modũ vicit iiustã cãʒ tnt leso de
oi dãno ide secuto. Si amittit iustã
cãʒ ꝓpt suã ifidelitatẽ uel negligẽtiã
uel ignorãtiã tnt clientulo suo de oi
dãno. Si aduocatus nõ ꝑstauit pro-
ciniũ i iusta cã paupuʒ ⁊ miserabiliuʒ
ꝑsonaꝝ. nã si nouit talẽ cãʒ. ⁊ scit illũ
p se nõ posse iuuari: q nõ hʒ ad soluẽ
dũ: nec aliũ videt q velit eũ iuuare:
ꝓpt q̊ amittit cãʒ tnt gratis iuuare
si põt. al's vr mortale. Tho. ⁊ Ray.

Si imoderatũ salariũ accipit de sua
aduocatiõe. nã moderatũ pete põt: ⁊
aduocat⁹ ⁊ iuriscõsult⁹. ut dic Aug⁹
14. q. 5. c. nõ sane. q moderatũ sumit
ex 4^or. s. ex q̈titate cãe. ex labore ad
uocãdi. ex scia. ⁊ facũdia aduocãdi.
ex ↄsuetudine regiõis. ⁊ fʒ h' magl. ⁊
min⁹ põt accipe ẜm Ray. vel ab iitio
cũ facit pactũ vl' ex post facto ↄpleto

Sed ex quo cã ẽ icepta necdũ finita:
nullũ dʒ facẽ pactũ cũ litigatore quẽ
accepit i ꝓpriã fidem: qꝛ possʒ eẽ occa
sio magni ꝑiculi. 3. q. 7. §. ꝓterea. Itẽ
ñ lʒ pacisci de q̊ta cũ aduocato: vʒ de
cima uel cẽtesima: ʒ de quanta lʒ mo
derate tñ ẜm iura. de hac materia vi
de plene i tertia parte. sũme. ti.

Si iurisꝑit⁹ exñs i cã quã nouit in iu
stã ↄsuluit quõ obtineret mortale ẽ
⁊ si vicit ex ↄsilio ei⁹ tnt leso ð dãno

Si ex ignorãtia. crassa male ↄsuluit.

Si nõ cõsuluit paupib⁹ nõ hñtib⁹ ad
soluẽdũ. Si nimis petijt. idẽ dicẽduʒ
est sicut de aduocato

Si ꝓcurator exñs defẽdit sciẽt iiustã
cãʒ. Si nõ fidelit ⁊ sollicite fouet iu
stã. Si paupib⁹ ñ ꝑstauit patrociniũ

Si nimiũ petijt salariũ idẽ dicẽdum
q̊ de aduocato.

Si notari⁹ exñs aduertẽt falsauit in
strumenta. peccauit mortalit ⁊ tenet
de omni dãno secuto.

Si malitiose occultauit iura alioruʒ
seu istra. ⁊ ñ assignauit: aut destruxit
ul' alijs dedit vlt mõtale tnt ð oi dã
no. Si ex igrãtia nõbili ul' negligẽtia
male dictauit istra uel testamẽta cuʒ
defectib⁹ vñ oriũt litigia: vel ꝑdũtur
bõa alioꝝ peccat mortalit. ⁊ tenetur
de omni dãno leso exinde.

Si fuit rogat⁹ i testamẽtis eoꝝ q nõ

erant sui sensus sciēter tanq̄ vsū rōis liberꝝ habētiū: mortale ē. ⁊ tenet ꝺ oi dāno lesis.

¶ Si i instrīs suis nō ē vsus solēnitatibus legalibꝰ vn̄ validāt cōtractꝰ: qꝛ mortale ē. ⁊ tn̄t de oi dāno. Si fecit instr̄a i fraudē vsurarꝝ sciēt: mortale ē: ⁊ est periurꝰ. ¶ Si notariꝰ i officio est salariatꝰ sufficiēt a coitate: ⁊ accipit etiā ab his p quibꝰ scribit litteras: grās ⁊ huiꝰ. vl' n̄ salariatꝰ a coitate accipit de cōsuetudine p labore suo vlt̄ debitū ⁊ eqtatē peccauit ⁊ tn̄t ad restōꝫ

¶ Si diebꝰ festiuis sine necessitate: sꝫ ex cupiditate fecit instr̄a: vl' copiauit uel extēdit scripturas cū posset differre: mortale videt. Si fuit rogatꝰ: vl' dictauit: vel redegit i scriptꝭ statuta ꝯt̄ libertatē ecclesiasticā mortalit' peccauit estqꝫ excoicatꝰ.

¶ Si notariꝰ exn̄s epi p scribēdis noībus ordinādorꝝ: ul' lr̄is ordiationū accepit pecuniā si salariatꝰ ē ab epō: symoniā ꝯmisit. Si v̓o n̄ salariatꝰ satꝭ accepit: ut ꝺ lucro accipet ordinator symōia ē. ꝺ q̄vīꝺ pleniꝰ i. z. pte. ti. i. c. i

¶ De doctoribꝰ ⁊ scholaribꝰ. c. 5.

Circa doctores ⁊ scholares igrēdū ē ⁊ p̊. Si docēs publice leges vel physicaꝫ admisit ad lectionē suā sciēt religiosos: ul' sacerdotes seculares: ul' alios clericos nō sacerdotes sꝫ i dignitate ꝯstitutos qꝛ excoicatꝰ ē: qn̄ aliquē p̄dictorꝝ aduertēt admittit sil' cū illis. c. sup Spe. ex̄ ne cle. vel mo.

¶ Si docēs aut legēs i q̄cūqꝫ facl'tate etiā in sacra theologia admittat religiosū exeūtē de mōasterio cū habitu ad audiēdū sine lnīa p̄lati sui sciēt est excoicatꝰ cū eo: qꝛ pticipat in crimine Itē si cū licētia p̄lati sui: sꝫ sine habitu ad lectionē recipit s̄m Lapū.

¶ Si magister ul' scholaris exn̄s bononie tractat cū aliq̊ ciue bononiēse de ꝯditione hospicij irreqsitis inqlinis nisi tp̄s cōductiōis fuerit elapsum excōicatꝰ ē. ex̄ ꝺ loca. c. ex rescripto. Et hec excoicatio n̄ hꝫ locū nisi bononie.

¶ Si qs ex eo pacto receptꝰ ē i canonicū ut scholas teneat symoniacꝰ ē: vn̄ ⁊ mortale: sꝫ vacāte p̄bēda pōt ei āne ctī hꝰ onꝰ docēdi licite. Hosti. ⁊ Ber.

¶ Si aliqd exigat ul' pmittat p licētia docēdi q̄uis s̄m Hosti. n̄ sit symōia. est tn̄ ꝯt̄ iura vn̄ ⁊ mortale. qꝺ ptꝫ ex pena ppt' hꝰ iposita. qꝛ exactū restituit ⁊ debent exactores officijs ⁊ bn̄ficijs expoliari. ex̄ eo. c. i. Ray.

¶ Si magister hꝫ bn̄ficiū uel salariū sufficiēs p docēdo: si exigit a scholaribus symoniā cōmittit p̄cipue a clericis ⁊ paupibꝰ exigēdo: qꝛ vēdit doctrinā. ⁊ tn̄t ad restōem. Hosti. Ray.

¶ Si aūt n̄ sufficit salariū ei: pōt exigē: si tn̄ sit idoneꝰ i docendo. al's non A. pauperibꝰ aūt nō dꝫ exigere. oblata v̓o gratis semper pōt accipe. ⁊ multo magis si nullū hꝫ salariūꝫ pōt recipe collectam p labore.

¶ Si magister festū colēdū de iure vl' ꝺ ꝯsuetudine nō vult ꝯcedē nisi p pecunia. ul' ecōt' nō colēdū ꝯcedit colendū p pecūia: symoniā ꝯmittit. Ray.

¶ Si magisteriū inde querit ineptus ⁊ valde ignorās vel recipit: videt esse mortale ppter piculum quod seqtur quia rōne magisterij datur fides in quibꝰ requirit vn̄ nocumētū primo seqtur ex consilio malo. ⁊ hoc p̄cipue in theologica facultate: ⁊ admittens tales sciēter ad magisteriū etiam vr̄

mortaliter peccare.

Si querit gradus: uel magisteriū nō ad vtilitatē animarū ⁊ dei honorē: ꝑ ad sui sustētatōē ⁊ honorē: ptinet ad ambitionē: ideo vide de ambitione quādo mortale est uel veniale. Si in de querit exemptionem uel diuitias: vel libertatem totū est dānabile pser tim in religiosis.

Si docuit publice in theologia exñs in mortali notorio peccauit mortalit Petrus. Si sciētias prohibitas legit vel didicit: ut nigromātiā ul' artē no toriā ⁊ hꝰmodi mortale est. uel si no tabilit ignorās se ad docēdū posuit ⁊ errores nōbiles docuit ē mortale.

Si nō adhibuit diligētiā ad ꝑfectū scholariū in sciētia ⁊ moribus quam debuit faciens nimias vacatōes: vel nō vtilia ꝑ curiosa docēs: vl' d mori bus eorū nō curās. nec ꝯpescēs i q̄ po tuit in hꝰmodi negligentiā notabilit cōmittēs mortale est.

Si vniuersitatis iuramēta nō ipleuit mortale est peccatum.

Si se iactauit de doctrina: ul' aliis d traxit se preferēdo: vel eis inuidit: ul' sectas nutriuit int scholares: ul' scho lares alteriꝰ doctoris ad se traxit iiu ste: uel pompose indutꝰ ē. de quibus vide s̄. de huiusmodi grauitate.

Si scholares ñ fuerūt obediētes do ctori in his in quibus tenentur.

Si rixas inter se fecerunt.

Si minus aptū elegerūt ad legendū ex cā iiusta. Si dimiserūt ieiunia ec clesiastica cum ieiunare possent: vel misse auditionē i festis: vl' alia sacra

Si ꝯtēdūt in disputatiōe contra ue ritatē ne videāt succūbere. Si super biuit ex sciētia. Si aliquē malū finē intēdūt ex scientia sua: ul' lucra iiusta curiositates ambitiōes ⁊ huiusmodi

Si sunt negligētes in studio. Si pro digi i expēdendo. ⁊ de aliis ingrendi sūt ꝑut videbit expedire de dictis s̄ in .i. pte. ⁊ i. z.

Si nimis ardent studuit in libris gē tiliū ꝓpter ornatū minꝰ vacās studio vtiliori: vel necessario: uel sacre scri ture ꝑcipue q̄ ad religiosos: ul' i poe ticis ꝓpt materiā turpē. qa istud est mortale. 37. di. c. ideo ꝓhibetur.

De medicis ⁊ aromatariis. c. 6.

Si posuit se ad practicā i me dicina sine sufficiēti peritia. qꝛ si parꝝ vel nihil studuit vꝰ mortale: qꝛ exposuit se ꝑiculo occidē di homines.

Si pitꝰ ⁊ sufficiēs exñs omisit aliqd de cōtinētibꝰ circa infirmos quos hꝫ in cura ex negligētia. qꝛ ex negligētia nōbili vñ secutū ē magnū nocumētū in infirmū. vel seq pōt: male potuit ex cusari a mortali. Si vō parua negli gentia: est veniale ut si nō visitat ifir mos sollicite. ⁊ hꝰ. vbi tñ ñ ē ꝑiculū:

Si dedit medicinā vl' cōsiliū ꝑ salute corporis in periculū tñ aīe ꝓpter que veniat qs ad peccatū. i. ꝯt ꝑcepta: pu ta ut fornicet qs ut euitet certas ifir mitates: ul' medicinā dat ꝑgnanti ad occidēdū pueꝝ ꝑ cōseruatione mrīs: vel potū inebriantē ⁊ hꝰ mortaliter peccat. ⁊ hoc ꝓhibetur. in. c. cū infir mitas. ex de pe. ⁊ re.

Si seruauit ꝑceptū factū medicis. s. qꝛ idacāt infirmos qñ ꝑmovocantur ad visitādū eos ad ꝯfessiōē faciēdam qꝛ omittēdo hꝰ ꝑꝫ doctores peccat mō talit. ut. d. c. cū ifirmitas. de pe. ⁊ re.

Si paupes ifirmos quos nouit non

valẽtes soluẽ non visitauit gratis.ga ad hꝰ tenet ⁊ etiã soluere ꝑ eis medicinas si põt:al's mortale ẽ.di.83.c.i.⁊ in glo.super ṽbo inferas.

Si nimis largꝰ fuit ad inducẽdũ debiles.ad frãgẽdũ ieiunia eccl'ie sine rõabili cã.qđ frequẽt faciũt: ñ ẽ sine peccato.Si ṽo etiã sanis dissuadet ieiunia eccl'ie dicẽs nociua eẽ.⁊ sic inducũt ad frangendũ ieiuniũ sine causa mortale est.de.pe.di.i.c.noli.

Si dedit medicinã dubiã sanatiõis uel mortificatiõis vr mortale:⁊ ut dicit.c.cũ infirmitas.ex de pe.⁊ re.potius.dz dimitti i manibꝰ dei q̃ exponi periculo medicine.

De emulatõe ṽo ⁊ detractiõe quam faciũt medici infrogãdũ ẽ ꝑut hẽs.s

De aromatarijs.

Si i ꝯponẽdis medicinis non ponũt q̃ ordinat medicꝰ cuz nõ hñt:vl' ita bona ut ẽ neccẽ in q̃ offendũt medici non faciẽtes añ se ꝯponi.nã si ex hꝰ seqt graue ꝑiculũ infirmo.vel nõ opat sanitatẽ quã fecisset si bñ fecisset illam mortale est:⁊ etiã i medico si hꝰ dissimulauit.

Si docet uel vẽdũt ea q̃ ꝓcurãt ab orsũ ad illud faciẽdũ:uel vẽdũt venena his quos credũt abusuras mortale peccatum est.

Si sophisticãt aromata:qđ frequẽt faciũt ponẽtes i eis vnũ ꝓ alio:vl' in electuarijs sirupis spẽbꝰ ⁊ ꝯfectiõibꝰ i cereis faciẽtes malas mixturas⁊vẽdẽtes ꝓ puris: ꝙ vlr peccatũ tñt ad restitutiõz illis ad quos tales res vẽdit:seu erogare paupibꝰcũ icerti sũt

De nimijs ꝑtijs piurijs: ⁊ mẽdacijs: ⁊ diminutis põderibꝰ que faciũt int rogãdũ ẽ ꝑut.s.i.c.de fraudulentia. ⁊ alijs vitijs in prima parte.c.i.

De mercatoribus campsoribus ⁊ prosonetis.c.7.

A Mercatoribꝰ cãpsoribꝰ⁊ ꝓsonetis q̃rẽdũ ẽ. Si misit nõ solũ arma ⁊ lignamia ſ etiã quecũq3 mercimonia ad Alexãdriã: vel partes egypti:ul' terras saracenorũ soldano sbiectas excoĩcatꝰ ẽ excoĩcatõe papali:si nõ habuit licẽtiã a papa dicitur ꝙ Ueneti habent.

Si negociat nõ ꝓpt aliquem finẽ honestũ puta sustẽtatiõez familie sue ex lucro moderato:vl' ꝓpter sustẽtatõz paupez vel ꝓuisionẽ eoz ꝓ ciuitate necessariorũ ⁊ hiꝰ:negociat ꝓpt auaritiã. ⁊ ad thesaurizandũ ẽ mortale peccatũ si in lucro ꝯstituũt finẽ:vel si intẽdũt lucz p fas ⁊ nefas si possunt.

Si cõposuit se cũ alijs mercatoribus ꝙ non vendãt de aliquo minori pretio q̃ conuẽtum fuit inter eos:quod est excessiuum.ut sic cogãtur persone emere caro pretio:peccatum est. ⁊ legibus prohibitũ. Hosti.

Si vendũt merces ꝓ maiori precio q̃ valeant:⁊ ex eo ꝙ nõ soluit fecit ei terminũ:sed etiam mutuat ei pecuniã aliquam:vsuram committit.

Si vendendo mercantias suas puta lanam uel pannos recipiẽdo pro pretio alia mercimonia puta sericum ꝓ aromatibus vel alia:quod vulgarit dicitur barato multo maiori pretio vẽdit sic q̃ si recipet pecuniam peccatũ ẽ iiusticie⁊ mortale.nisi ille cui vẽdit etiam lõge maiori pretio tradat res suas:tũc potest vnus excessus cõpensari cũ alio.si sunt quasi equales.

¶ Si vẽdendo ad ťminũ pl⁹ iusto ꝑtio vẽdit rõe dilatõis tm̃ ⁊ diuersis spẽ b⁹ cãbioꝝ ⁊ varijs mõis cãbioꝝ vꝟa rũ ⁊ frauduleẽti⁹ i q̃titate ⁊ q̃litate. ⁊ꝯa reꝝ. Jntrogãdũ ẽ ꝓut hẽ s̃.i.c. de vsurpatiõe rei aliene.

¶ Si fraudauit ul' frandari fec: uel ali⁹ ꝓ eo iusta pedagia seu gabellas moꝛtale ẽ ⁊ tñr ad restõz: sec⁹ si de iiustꝭ ul' cũ ñ tenẽt loca illa tuta a latrõib⁹ ꝓpť q̃ hec soluũt ꝓpť defectũ dñoꝝ

¶ Si dedit falsas monetas ul' diminutas sciẽt ꝓ bonis: ul' eas diminuit est pctm̃ ⁊ tenet. sec⁹ si accepit monetas valentes i loco ꝓ eo q̃ valẽt ibi: ⁊ mittẽs ad aliũ locũ vbi pl⁹ valẽt pl⁹ petit. ¶ Si facies societatẽ cũ alijs ñ fidel'r se hũit aliq̃ occl'ta luc̃ sibi soli retinẽs. tũc ad satisfactiõz tñr: nisi cert⁹ eẽt q̧ socij tãtũdẽ occulte sꝫtraxissẽt

¶ Si fec ꝓ alijs securitatẽ cũ fraudib⁹ nã sine fraude assecurare merces per mare uel ꝑ terrã. ⁊ ide querẽ emolumẽtũ pl⁹ uel min⁹ ẽm q̃titatẽ ꝑicl'i nõ videt illicitũ cũ sꝫstet ꝑiculo magno

¶ Assecuratio v̓o pecũie ꝑ modũ satisfactõis q̃ vulgarit̓ dr̃ scpta: vbi nullũ ẽ ꝑiculũ: ⁊ dãnũ nõ ẽ tutũ: q̃tũ ad cõsciẽtiã: sec⁹ si sibi ẽ ꝑiculũ ibi.

¶ Si accepit pecuniã aliq̧ sꝫ noie d̓positi rñdẽs sex: uel octo ꝓ cẽtenario: ⁊ cũ illis pecunijs lucrat ipe mutuãdo vel alijs illicitꝭ ꝯtractib⁹ ad rõem. io. ꝓ cẽtenario ⁊ hi⁹ ꝯmisit duo mortalia. vnũ ẽ accipiẽdo. aliud mutuando ⁊ tenet de vsura.

¶ Si se itromisit i barochol' ritrãcolis achasinis: q̃ vocabula nõ declaro ob breuitatẽ: ꝫ d̓ his vide i sũma. li.z.ti. quid malitie sit i eis. achasinũ dr̃ q̃n gs gerit negocia stipẽdiarioꝝ. Jdẽ si dñoꝝ laborãs ꝓ eis. ⁊ cũ mutuat eis pecunias cũ expẽdit: recipiẽs iñ certũ lucꝝ ul' salariũ. ⁊ q̃tũ meret laboꝛ ꝓ iustis caus põt accipe. vñ ꝓ bellãtib⁹ iiuste nõ põt accipe rõne mutui nihil plus. al's vsura est.

¶ Si vsus est ꝑiurijs ⁊ mẽdacijs emẽdo ⁊ vẽdẽdo q̃ solẽt eẽ his cibis ⁊ potus. Et d̓ his dic ut. s̃. i pᵃ ꝑte i locis suis. ⁊ cũ stat i tali ꝓposito vtẽdo mẽdacijs ⁊ ꝑiurijs ⁊ dolis q̃n occurrẽt semp ẽ in mortali. Uñ nõ est absoluẽdus nisi disponat abstinẽ ab illis vbi est mortale. Jtẽ si emit res raptas: ul' furatas per mare ul' ꝑ terrã. dic ut. s̃. in ꝑma ꝑte. c.z.

¶ Si emit ul' vẽdidit dieb⁹ festiuis absꝫ necitate ꝫ ꝓ cupiditate: uel fecit rõcinia libroꝝ uel fieri fecit suis discipul' dic ut hr̃. s̃. de obꝟuatõe festoꝝ.

¶ Si fuit ꝓsoneta seu mediatoꝛ qui dr̃ sensale cõtractuũ frauduleẽtoꝝ sciẽt mortale ẽ. ⁊ tenet leso satisfacẽ.

¶ Si fuit mediatoꝛ ꝯtract⁹ vsurarij intẽdẽs vtilitatẽ vsurarij ⁊ suã magꝭ q̧ accipiẽtꝭ. sꝫ vꝟa mortale ẽ ⁊ si ipe iduceret ad mutuãdũ alios ad vꝟas q̧ hꝫ nõ cogitabãt vr̃ tenere ad restõnẽ.

¶ Si mediatoꝛ extat i alijs ꝯtractib⁹ ut vendẽdo domos eq̊s ⁊ alia aialia: ⁊ male ꝯsuluit emptoꝛi i ei⁹ dãnũ ul' sui vtilitatẽ ⁊ vẽditoꝛis peccat mortal'r ⁊ tñr leso ad oẽz satisfactõz. ⁊ ecõuerso tenet si i dãnũ vẽditoꝛis ꝯsuluit.

¶ Si i fiẽdis mr̃imonijs vtit mẽdacijs ⁊ huiusmodi i notabile dãnum cõtrahentiũ peccat mortaliter.

¶ De artificib⁹ ⁊ mechanicis. c.8.

SI fecit artē cui⁹ op⁹ ē cū pec
cato: vel ad pctm̄ mortale.
ut plurimū sic facē taxillos:
fuire vl' varijs ī illa arte. Militi ī bel
lo īiusto. nauigio piratorꝝ. lenocinio ī
tenēdo barataria ⁊ hi⁹ opꝫ ꝙ dimit
tat ex toto artē. al's ñ ē absoluēdus.

Si artē fecit cui⁹ artificiū pōt eē ad
bonū ⁊ malū finem ⁊ vsū: ut gladios
balistas lāceas venena ⁊ hi⁹. si vīsilit
pōt estimari ꝙ emptor velit ad ma
lū vsū: nō pōt facē vel vēdē facta: ut
puta in īiusto bello secus si dubitat.

Si qua etiā facit que sūt ad malum
vsum quasi semper ut facere fucos. ⁊
serta ⁊ h⁹modi debet dimittere.

Si mēdacijs vtit̄ piurijs dolis ma-
lis mēsuris vel pōderibus.

Si festiuis dieb⁹ laborauit. Si nō ie
iunauit cū posset moderādo laborem
ꝺ qb⁹ dic. ut. s̄. i p^a pte. c. xx. ⁊. 9.

De lanificibus.

SI vēdidit pānū lane lanifex
min⁹ ptiose ꝑ pāno lane ma
gis ptiose. ⁊ sb̄ isto pcio vel
vni⁹ tincture ꝑ alia vel cū aliquē ꝯfe
ctū hn̄te ac si nō hr̄et nil minuēs de p
tio: vel si in festis fecit lanā tēdē sine
necessitate. Uel cū nō plene soluit la-
borātib⁹ ⁊ hi⁹. ī his. n. mai⁹ ⁊ minus
peccatū ſm materiā.

De setariolo.

SI textorib⁹ serici ptiū sui la
boris dat ñ ī pecūia ſ; ī reb⁹
diuers: puta pāno serico tri
tico ⁊ hi⁹: ⁊ cū ille nō īdigeat illis: oꝫ
eū vēdē miori ptio q̄ ille recepit: pec
cat mortalit̄: ⁊ tenet̄ ad restōneꝫ de
dāno nisi a pncipio cū eo sic ꝯuenerit
ꝙ daret de hi⁹ tali precio: tūc autem
non videtur deceptio.

De tabernario ⁊ hospite.

SI vēdit vnā spēꝫ vini ꝑ alia
vel liphatū vinū ꝑ puro: vel
ad clarificādū vinū fec̄ aut
misit aliq̄ nociua corpib⁹ vl' nō dedit
plenas mēsuras vl' in taberna tenuit
meretrices ⁊ ribaldos: vl' lusores ad
taxillos: vel aduertent̄ dedit his q̊s
vidit iebriari peccauit ī qbusdā mor
talit̄. In alijs v̊o venialit̄ ⁊ tenet̄ de
dānis.

De marcellario.

SI vēdidit carnes corruptas
ꝑ sanis qꝺ ē mortale: si vnā
spēꝫ ꝑ alia ut caprā ꝑ castra
to. ⁊ h⁹modi: vel diminutū pond⁹. ut
ii. vncias ꝑ libra peccauit mortalit̄:
⁊ tenet̄ de dānis.

De pistore.

SI fecit panē nimis pōderosū
ita ꝙ emētes sint decepti ul'
mioris pōderis q̄ dꝫ: uel fa
rina bonā alt'i⁹ accepit cū fecit panē
⁊ posuit min⁹ bonā: vl' cū nimio fur-
fure peccauit ⁊ tenet̄ satisfacere.

De sutore pānorꝝ.

SI qꝺ restat sibi de serico ul'
pāno uel tela: vel alijs sibi
datis ꝑ fiēdis vestib⁹ sibi fu
rat̄ illud si sit qꝺ notabile: nisi ille di-
minute dedisset sibi mercedē laboris
⁊ illud capit sibi ad supplendū tantū
vel vbi esset in pacto.

Si noctibus vel diebus solennibus
absq; magna necessitate laborat: vel
si faciat nouas inuētiones vanitatū.

De aurificibus.

SI vtit̄ vel si vēdit auꝝ vl' ar
gētū archimiatū ꝑ vero: ul'
auꝝ min⁹ puꝝ ꝑ magis pu-
ro peccat ⁊ tenet̄ de damno. Si emit

calices sacros nō cōflatos p se q̄ ō p hibetur. ¶ De cerdonib⁹.

Si vēdidit vnā spēm corij p alia min⁹ bona i sutularib⁹

¶ De fabris.

Si ferrū p calibe vl' malū ferrū

¶ De locatorib⁹ equorū.

Si sciēs locauit equū defectuosū vel piculosū ⁊ hi⁹ q̄libet tenet vl' pctm̄ de dānis: et sic discurrēdū ē p alias artes.

¶ De hystrionib⁹.

Si hystrio fecit repn̄tatōes ⁊ iocos i v̄bis ul' factis turpia ɔtinētes ul' i eccl'ijs: vel i diuinis officijs vel tēporib⁹ indebitl ē pctm̄ pl⁹ vel min⁹ ḡue ſm q̄titatē.

¶ De cytharizātibus.

Si music⁹ cytharizauit ad cōgregatiōes illicitas: vel i ecclesia i orgāis pulsauit ballatas puto mōtale. i pulsāte ⁊ pcurāte.

¶ De seruitorib⁹ ⁊ laboratoribus.

Si ifidel'r opati sūt. i. n̄ bono mō ex icuria ⁊ negligētia vl' nō tātū q̄tū ɔmode potuerīt pctm̄ ē. ¶ De agricolis ⁊ rusticl.

Si credit explicite mysteria q̄ coit' solēnizat eccl'ia: ut icarnatōez passiōz ⁊ resurrectiōz Si scit dn̄icā orōnē. De obſuatiōe festorū ⁊ ieiuniorū si tn̄ pōt. De auditōe misse i festl. De ɔfessiōe ⁊ coione sel' i āno fiēda. Si recepit sacr̄m ɔfirmationis. vel non q̄z tenet si potest. Si tenuit ppios filios ad baptismuz vel ɔfirmatōez q̄ ō ē p̄hibitū. De mēdacijs v̄o ⁊ piurijs ⁊ blasphemijs ⁊ ebrietatib⁹ infroga. Si ad mētrices accessit: q̄ ō aliq nō credūt eē mōtale. nec tn̄ talis ig̃rātia excusat eum. Si decias n̄ soluit saltē ſm ɔsuetudinē loci illi⁹. q̄z peccauit ⁊ tenet satisfacē ō p̄tito si sacerdos n̄ remittit vl' ēt oblatiōes ſz ɔsuetudinē loci n̄ dedit Si ō excoicatōe n̄ curauit: ſ; igessit se diuis: ul' ɔtēpsit vitar' excoicatos q̄ ō est mortale pctm̄. Si nocuit p se vel p familiā suā ul' aialia: puta discurrēdo p sata aliorū ul' mittēdo ul' pmittēdo aialia itrar' ad pascēdū: ul' si mutuauit t'mios possessionū. Ul' arādo adunat ō t'ra p̄ximi vicini agro suo i his peccauit ſz q̄titatē dāni q̄ ō itendit facē. ⁊ tenet satisfacē. Si dolum ɔmisit i agricult'a vl' nōbilē negligentiā i dānū p̄roni ut n̄ fimādo t'ras ul' cultiuādo ul' semīnādo vel recolligēdo fruct⁹ debito tpe pp' q̄ ō ōpierūt vel boues nimis fatigādo: vn̄ destruūt. ⁊ p̄cipue ad lucrū h̄ndū suū peccat ⁊ tn̄t de dāno. Si tenēs possessiōez ad affictū male t'ctauit. Ul' si ptiari⁹ nō r̄ndet dn̄is de q̄titate tota ōbita fingēs se min⁹ recollegisse tn̄t dn̄is ō dānis. Si aialia tenēs ad soccidā nō r̄ndz ex integro dāti ō lana caseo ⁊ fetib⁹ ⁊ hi⁹. In his ē peccatū mortale vl' veniale ſm q̄titatem dāni ⁊ tenet satisfacē. Si dieb⁹ festiuis laborauit ⁊ p̄cipue tpe messiū ⁊ vidēmiarū abſ magna nccitate: uel detulit ligna: vel victualia dn̄is suis mortale est. Si vacauit ludis choreis ⁊ alijs vanitatib⁹. Si gubernauit failiā ſm p̄cepta dei ⁊ eccl'ie. De supstitionib⁹ ⁊ falsis opinionib⁹ q̄ solēt abūdare i eis. Si hz vota q̄ ipleuit vel non.

De pueris ⁊ puellis. c. i.

Ingrēdū est de mēdacijs ⁊

piurijs. De votis nō ipletis q̄ tñ ñ obli gāt si irritāt a pētib⁹ añ ānos puber tatis. De missa nō audita i festis. De cōfessiōe ⁊ coiōne fiēda semel in āno

De irreuerentia ad pentes uel maio-res. De rixis. Si v̓berauit clericū. q̄ʒ est doli capax excoicat⁹ ē. De furtis. factis. ō reb⁹ pentū vel mgr̄orū suorum

De detractiōib⁹ ⁊ turpib⁹ v̓bis audi tis uel dictis libēter. De contumelijs adiuicē. De iuidia ⁊ alijs put videt̄ pl⁹ ⁊ min⁹ s̄ʒ etatē ⁊ sensū: p̄cipue de vitijs carnalib⁹ cū masculis ⁊ femīs uel p seipsos cōmissis: uel adinuicem q̄ hodie abūdāt in ipsis ꝓpt̄ malas so-cietates ⁊ occultāt. Intrrogādi sūt cū magna cautela ⁊ a lōge ut ñ addiscāt q̄ igrāt. Multo magis hoc s̄uādū ē erga puellas de oīb⁹ p̄dc̄is si credūt tūc habuisse vsū rōnis iudicādū ē de mortali aut veniali s̄ʒ regulas i p̄ma ⁊ 2ª pte. de illis.

De clericis i cōmuni. c. ii.

Circa clericos in cōi. a quolʒ clerico pōt intrrogari cuʒ vr̄ expedire ut qñ talis clericus ē ignot⁹. Si accepit aliquē ordinē p symoniā. q̄ʒ p h̓ peccauit mortalit̄: ⁊ est suspēsus s̄ʒ iura ātiq. nec pōt exeq susceptū ul̓ ꝓmoueri vlteri⁹: nisi p⁹ p papā dispēset q̄d v̄m ē si ipe fuit cō sci⁹ symōie: q̄ʒ si igrāte eo pōt p aliū etiā dispēsari. al̓r. n. sp peccaret mor talit̄ exequēdo: nec excusat eū iuris ig rātia. Hec Raymūdus. Si accepit aliquē ordinē: lʒ nō p symoniā: tñ a sy moniaco in ordine uel dignitate: siue occulto siue manifesto est suspēsus: ⁊ indiget dispensatiōe pape: s̄ȝ dū igrat factū. s. eū esse symoniacū excusatur a

pctō exequēdo officia sua: s̄ȝ cū certi ficat̄ nō pōt exeq sine dispēsatiōe. Si suscepit ordinē a symoniaco i ordie ꝯferēdo: uel bñficio notorio similiter ē suspēsus: sec⁹ si symōia ñ ē notoria dū v̓o nescit excusat̄ mō p̄dicto: s̄ȝ nō postea qñ certificat̄: s̄ȝ idiget dispēsa tiōe pape. al̓s nō pōt exequi. Ray.

Si recepit ordinē hñs aliquā irregu laritatē ut hōicidij mutilatōis illegi timatōis. ⁊ hi⁹: si absq̄ dispēsatione peccauit mortalit̄: nec pōt exeq absq̄ dispēsatiōe: al̓s peccauit mortalit̄.

Si recepit ordinē excoicat⁹ ul̓ suspē sus ul̓ intrdict⁹ peccauit mortal̓r ⁊ nō hʒ executiōem. Si exeq̄t officiū alic⁹ ordīs ut cātādo ep̄laʒ ul̓ legēdo euā geliū ut dyacon⁹ i aliq̄ p̄dc̄orum irreti tus snia peccauit mortal̓r nisi igrātia facti eū excuset. ⁊ ē irregularis. Ray

Si accepit ordinē i aliq̄ peccato mor tali: sciēter peccauit mortalit̄. ⁊ q̊tiēs cūq̄ exeq̄t officiū alic⁹ ordinis i mor tali ut accolitatū sb̄diacōatū diacōa tū mīstrando aliq̄d sacr̄m solēnit̄: ut baptizādo coicādo ꝯfessiōes audien do ⁊ hi⁹. tho. mortale ē. Si extitit pu blic⁹ ꝯcubinari⁹ uel al̓s notori⁹ for nicator ē suspēs⁹ ab executiōe officio rū suorum: p̄cipue a celebratōe misse. ⁊ si exeq̄t sic suspēs⁹ efficit̄ irreg̓laris. idi gēs dispēsatōe ꝓpe al̓s ñ pōt exequi. host. Si ñ portauit tōsurā ex leuita-te ⁊ lasciuia mortale vr̄. Si se exercu it i negocijs secl̓arib⁹ negociādo ⁊ hi⁹ vel si tenuit tabernas ibi ministrans Uel si lusit ad aleas ⁊ taxillos: vel se imiscuit enormitatib⁹: vl̓ turpib⁹: vel tripudijs cū femīs. Si vs⁹ ē offi⁰ or dinū siñ debitis ornamētis ut faciēdo

ſbdiaconatũ ſine manipulo diacõatũ ſine ſtola celebrãdo miſſaȝ cũ defectu alicui⁹ ſacre veſtis ordinate.ſ. caſula amictu alba: ⁊ hi⁹: vł nõ etiã ĩ lapide ſacrato: aut etiã ſine lumĩe vł ſine ad iutorio: ⁊ ſine miſſali: ⁊ hi⁹. qꝛ in quolibet hoꝝ ẽ mortale peccatũ ſi ſciẽter dimittit: nec excuſat iuris ignorãtia.

¶ Si exñs in ſacris ĩ ſbdiaconatu: ⁊.ṡ. omiſit horas canonicas: qꝛ in quolibȝ die q̊ omiſit aliquã horã etiã btẽ ṽgi nis cũ poſſet peccauit mortalr̃. Si ex negligẽtia omiſit: ſec⁹ ſi ex obliuione ⁊ tũc tenet̃ dicẽ qñ recordat̃: aut ſi omiſit ex ĩpoteᵃ ĩfirmitatł. ⁊ hi⁹ õ cã.

¶ Si dicendo horas alĳs exercitĳs ſe occupauit manualib⁹: ut faciẽdo coqnã ⁊ hi⁹ videt̃ mortale: qꝛ nõ ſatiſfac̃ p̃cepto ecclie. Si mẽtẽ circa alia vagat̃ volũtarie ñ curãs: ⁊ ſic q̃ı p totũ officiũ vr̃ mortale: ſec⁹ ſi ꝓponit velle attẽdẽ. ⁊ diſtrahit̃: ꝫ cũ auertit diſplicȝ ei Petr⁹. Si r̃cepit ordinẽ ſacꝝ añ etatẽ legitimã.ſ. ſbdiacõatũ añ.18 ãnos. Diacõatũ añ.20. ⁊ ſacerdotiũ añ.25. ⁊ ſufficit ãn⁹ ĩchoat⁹ peccauit mortalr̃: nec dȝ exeq̃ ãte etatẽ legitimã: ſi tñ faciat nõ efficit̃ irregularł. ſꝫ cõeȝ opinionẽ: ꝫ peccat. Si ſacerdos exñs omiſit aliq̃ ſymoniã puta audiendo confeſſiões p hñdo pecuniã: alˀs nõ auditur⁹: baptiȝãdo coĩcãdo iungẽdo vẽdẽdo ſeplˀtas ⁊ hi⁹ mõtale ẽ Si ĩ ↄfeſſiõe coĩone vł ĩ collatiõe ſacramẽtoꝝ omiſit debitã mãȝ: vel formã vel ritũ in q̊libet hoꝝ eſt mortale ſiue ex certa ſcia facit: ſiue ex ĩg̊rãtia craſſa vel notabili negligẽtia: nã idẽ ſeq̃t magnũ piculũ ⁊ irreuerẽtia dei. Interrogãdũ eſt.n. de formis.ſcȝ baptiſmi eucariſtie ⁊ aliorũ ſacroꝝ q̃ ſũt maioris põderis: ſi ſciũt eas quas hẽs ĩfra.c.vltio. Si notorĳſ peccatorib⁹ dedit eucariſtiã: vel alia ſacramẽta nõ penitẽtib⁹.

¶ Si occultis peccatorib⁹ q̊s ipſe ſciuit denegauit publice eucariſtiam: vel alia ſacr̃a: qꝛ ĩ vtroq; videt̃ mortale. lȝ etiã ipſi peccẽt petẽdo ⁊ ſumẽdo.

¶ Si celebrauit cũ mortali nõ cõfeſſo: lȝ ↄtrit⁹ mortalr̃ peccauit: niſi aliq̃ neceſſitate ĩſtãte. ⁊ ſacerdotiſ copiã nõ hñte tũc ſufficit ↄtritio: ꝫ ſi ſiñ hac celebrauit mortalr̃ peccauit Tho. Si celebrauit nõ dc̃is matutinis mõtale ẽ. Si dicẽdo miſſaȝ nõ ↄſecrauit: putãs ex hoc euadẽ peccatũ mortale eſt ⁊ g̃uiſſimũ. Si celebrauit ad faciẽdũ veneficia ſeu maleficia. Si ñ dixit ex integro ꝫ dimiſit nõbiles ptes miſſe: ex ig̊rãtia ſeu feſtinatõe p̃cipue canonis. Si dicẽs ṽba nõ ĩtẽdit ↄſecrare

¶ Si nõ ſupſit ſacr̃m. Si nõ ieiun⁹. Si plures miſſas ĩ vna die dixit in caſu non cõceſſo. Si nõ ĩ aȝimo ꝫ fermẽtato accipit. Si cũ hoſtia quaſi corrupta: vel vino acetoſo: vł q̃ſi putrido

¶ Si ſp in miſſa occupatus ĩ varĳs cogitatiõib⁹ volũtarie: vł nõ curãs fuit de attẽtiõe. Si nõ poſuit aquã cũ vino ĩ calice ex ignorãtia vel certa ſcia in q̊libȝ hoꝝ p̃dictoꝝ eſt mortale. Si nõ diligẽter ſeruauit eucariſtiaȝ ſb ſera. ꝓpt̃ qδ aliqd pdit̃: vel a murib⁹ deuorat̃. Si nõ defert infirmis apte ⁊ cum lumĩe mõ debito. Si euomuit ſacramẽtũ ꝓpt̃ ebrietatẽ: vel ex voracitate. Si nõ renouauit ut dȝ ꝓpt̃ qδ efficit̃ putrida vł marcida: uł ṽmes generant̃. Si dedit infirmo patienti

vomitū scīēter. Si ꝗ̄ illa sanguinis ca dit in terram: ꝛ in his frequenter est mortale: lꝫ nō semp. Si nimis raro ce lebrauit. pcipue si nō celebrauit i ma- gnis solēnitatib⁹ videt mortale ſm Tho. Si ꝓmisit alicui dicē missas re cipiēs elemosinas: ꝛ nihil intēdit facē videt mortale. Si hn̄s pollutionē no cturnā die pcedēti imediate ex cā vbi fuit mortale: vel dubitat fuisse morta le celebrauit etiā ꝯfessus videt mōta le ſm Tho. vel ſm Pe. de pal. qn̄ sic icōtrit⁹ accedit ad celebrādū: veniale autē si ex cā vbi fuit veniale: nisi sbsit necessitas. Si audiuit cōfessionē ali- cui⁹ nō hn̄s auctem ab aliq̄: si absol uit a casib⁹ a qb⁹ nō potuit: ut a reser uatis siue ex certa sciētia: siue ex igno rātia crassa. Si intromisit se de dispē satiōe votoꝝ: vel absoluit ab excoi- catiōe maiori absq̄ spāli cōmissione. Si posuit se ad audiēdū confessiōes oio igrans ꝛ nesciēs discernere inter mortale ꝛ veniale ꝛ cōtra mortalia: ē mortale. Si absoluit quem iuenit ex coicatū maiori: ꝛ a peccatis. q̄ꝛ nō po test. Si absoluit eū q nō vult a pecca tis discedere vel satisfacere qbus dꝫ. Si reuelauit peccatū auditū in con- fessione cognoscēti confessū illū sine li centia illius: in quolibꝫ p̄dictoꝝ vide tur mortale: nec excusat ignorantia. Si nimis festinauit in audiendo nō sufficiēter infrogādo.

Si i pplexis casib⁹ pitiores nō cōsu luit. Si icaut⁹ i iiūgēdis penitētijs: q̄ꝛ vel nimis graues. vel nimis paruas dedit. Si infrogauit de his de qb⁹ non debuit. vꝫ nomē psone cum qua peccauit: vel incaute in turpibus.

Si p̄dicauit in peccato mortali exn̄s peccauit mortaliter: ꝛ totiēs q̄tiēs sic p̄dicat Tho. Si p̄dicat aduertenter mēdacia mortale ē. Tho. Idē videt si scādalosa: vn̄ cōcitat seditiōes i po pulo. Si p̄dicauit indulgētias indi- scretas. Si p̄dicauit ꝓpter pecuniam sibi ꝓmissaꝫ vł dādā symonia ē. vn̄ ꝛ mortale. Si p̄dicat ꝓpt inanē gl'iam ibi ꝯstituēdo finē mortale ē. Si p̄di cauit sine licētia. Si dixit nimis curi osa allegādo poetas ꝛ pħos frequēt Si fabulosa ꝛ ꝓuocātia ad risū: si ab h⁹mōi se nō sbtraxit cū posset: ꝛ iiun geret ei peccauit. Si nimis familiarl. est cū mulierib⁹ ꝯuersando visitādo eas ex nccitatē ꝓpt q̄ō mlti scādalizā tur. ꝛ ipe nouit ħ posset esse mortale. Si visitauit mōasteria ꝛ q̄ de cā. Si coguit carnalit illā quā audiuit in cō fessiōe: vel quā suscepit ad baptismū vel cōfirmatōꝫ cōmatrē q̄ō maximū ꝛ grauissimū ē scelus coit reseruatū epis. De alijs vō ihōestatib⁹ infroga ꝓut videbit expedire. Si vestes sa- cras calices exſoria ꝛ alia ptinentia ad cl'tū diuinū nō tenuuit mūda ꝛ de cēter aptata ꝓpt magnā irreuerentiā possꝫ eē mortale. Si bn̄dictiōeꝫ mēse ꝛ graꝝ actiōes nō dixit q̄ dicē debꝫ 44. di. c. nō licet. Si nō fuit bn̄ mode stus aspectu aspiciēdo hic inde mlieres ꝛ vana q̄ō mltū scādalizat psonas si militer in incessu statu hitu auditu. ꝛ h⁹mōi actib⁹. Si non obediuit man datis iustl. suoꝝ supioꝝ ꝛ sentētijs: ꝛ si ꝯtēpsisset mortale ē. De alijs vero peccatis mortalib⁹ de qb⁹ hēs in pri ma ꝛ secūda pte. s̄. Infrogandum est ꝓut expedit ſm qualitatē psonarū.

De

De bñficiatis canonicis.c.iz.

Beneficiatis canonicis. De omnib⁹ iā dictis i.c. p̄cedēti. possunt īterrogari ꝑut credi potest ipsos in illis esse inuolutos: ⁊ etiā de notatis in hoc.c.

¶Si bñficiū simplex siue curatum obtinuit ꝑ symoniā cui⁹ ip̄e fuit ꝯsci⁹: nō pōt nisi ꝑ papā dispēsari ꝙ retineat

¶Si v̾o ignorāte eo siue sciēte: symoniam ꝯmisit talē oꝫ renūciare tali beneficio: si nō dispēsat̄.al' furtiue tenꝫ.vñ cōtinue stat talis in peccato mortali postꝙ̄ hoc sciuit: q̊usqꝫ renūciet: nec facit fruct⁹ suos.ꝫ tenet̄ restituere d̄ ductis expēsis factis ī vtilitatē bñficij ⁊ hoc maxime de symonia ꝑ munus a manu. Si autēꝫ ignorāte eo posset etiā ꝑ aliū dispēsari ñ tñ ꝑ eū cū quo cōmissa ē. Sed si symonia ē notoria est etiā suspēsus quo ad executionēꝫ ordinū: ꝫ dispēsari pōt ꝑ ep̄m si cū eo nō ē cōmissa symonia. nō āt si ē occulta ē suspēsus q̊ ad ordines: ꝫ dū tenꝫ tale bñficiū ē suspēsus q̊ ad se: qꝛ sine mortali pctō non exequi potest.

¶Si recipit bñficiū simplex vel curatū ꝑ p̄ces carnales.i.pro indigno porrectas cū eēt male vite ⁊ hui⁹modi: uel per obsequꝫ tꝑale factuꝫ ep̄o: uel alij ꝯferēti peccauit mortaliter.

¶Si bñficiū curatū ꝑ p̄ces suas r̄cepit etiā si al's dign⁹ sit: qꝛ tales p̄ces estimāt̄ ꝑ indigno: tanꝙ̄ ābitioso: ⁊ p̄sūptuoso cōmisit symoniā: vñ mortale est ꝫm Tho. forte tñ tenet̄ renūciare.

¶Pro bñficio aūt simplici licet porrigē preces pro se si al's ē dign⁹: vel etiam pro bñficio in generali: ⁊ h̊ intēdens ad sui sustētationē: nō ad curam nec magis curatū petēs ꝙ̄ aliud.

¶Si quærit uel hꝫ bñficiū non intēdēs clericari ꝫ vxorari. ⁊ intēdēs gaudē de fructibus bñficij videt̄ vsurpatio reꝝ eccl'iaꝝ: ⁊ cōtr̄ intētionē dotātiū ecclesias. Et ideo graue peccatū est.

¶Si non fuit electus a patronis: uel a collegio. ⁊ ꝯfirmat⁹ ꝑ supiorē ad quē spectat siue ꝑ ep̄m institut⁹: ꝫ d̄ mandato: vel manu dñi tꝑalis: ul' ꝑ potētiā accepit: ⁊ dr̄ intrusus. qꝛ fur est: ⁊ latro: nec pōt aliq̄d disponē in tꝑalibus vel spūalib⁹. vnde nec absoluere nec sacramēta pōt dare parrochianis illi⁹ eccl'ie: ꝫ in quolibet huiusmōi actu peccat mortaliter.

¶Si renūciauit alicui bñficio quod hꝫ eo pacto ꝙ det̄ cōsanguineo: vel ꝓpt̄ pecuniā sibi ꝓpt̄ h̊ datā symonia ē: ⁊ mortale in vtroqꝫ. nec pōt iste sibi retinere tale beneficiū sic sibi collatū:

¶Si ꝑmutationē sui bñficij: vel eccl'ie fecit cū beneficio alteri⁹ ꝯueniēdo int̄ se absqꝫ iudicio supiorūꝫ ad quos spectat collatio beneficioꝝ symōia reputatur. de his vide pleni⁹ in sūma.

¶Si recepit beneficiū exñs illegitimus absqꝫ dispēsatiōe qꝛ contra iura: ideo tenere non pōt. Pōt aūt cū eo dispensare de simplici bñficio ep̄s. De curato v̾o vel dignitate solus papa.

¶Si fuit elect⁹ ꝑ symoniā nō vꝫ electō vel si ipse aliquē elegit ꝑ symoniā: vl' ad ep̄atū uel canonicatū uel ad aliam ecclesiā: ut clerici collegiataꝝ eccl'iaꝝ: uel si al' indignū ignorātem ⁊ publice malū elegit ad p̄laturā ex amicitia ⁊ huiusmodi. mortale ⁊ grauissimū est ⁊ oīa mala q̄ sequūt̄ ei imputāt̄.

¶Si male tractauit bñficiū seu ecclesiā

pmittēs ecclesiā vel edificia ruere: uł possessiōes incultiuari: ⁊ alias res ꝺ perire mortaliť peccauit ⁊ teneť ad restōnē seu satisfactiōꝫ. si ꝯmittit nō bilē negligētiā: ⁊ ꝺānū fit nōbile.

Si fruct⁹ beneficij nō bn̄ expēdit: vꝫ vltra sꝭuētionē suā subueniēdo pauperib⁹: sed ꝺilapidauit i conuiuijs. ⁊ turpib⁹: vel etiā ꝺedit cōsanguineis nō indigētib⁹ mortale ē: sec⁹ si cōsanguinei indigēt: qꝛ tunc pōt ꝺari eis.

Si plā bn̄ficia hn̄tia curā tenet absq̄ ꝺispēsatiōe fur ē ⁊ latro. nam habēs bn̄ficiū cū cura si recipit. secundū cum cura ipso iure vacat pmū. c. ꝺe multa ꝺe preben. ex̄. ⁊ hoc postq̄ habuit pacificā possessionē secundi: vel hr̄e potuit: ⁊ fruct⁹ ei⁹ pcepit. aľ non vacat pmū. vꝫ si fruct⁹ secūdi bn̄ficij ꝯcedūť alteri p papā p illo tempore non vacat pmū. ex̄ ꝺe pbē. li. 6. c. si tibi ꝯcesso. Si hn̄s pbēdā hn̄tē ꝺignitatē ⁊ si nō curā aīaꝝ: si recipit secundā siľiter vacat pma. ex̄ ꝺe pben. c. ꝺe multa. ⁊ in isto casu ⁊ in pori teneť ad restōnē fructuū si recepit.

Si hn̄s bn̄ficiū vnū violēter occupat secundū: vel si scienť se intrudit siľiter perdit pmū. ⁊ si qꝺ hēbat ius i secundo etiā pdit. ⁊ vacat illud secūdū. ꝺe pbē. c. eū q. li. 6. Itē nō pōt qs habere ꝺignitatē cū pbēda absq̄ ꝺispensatione pape

Quicūq̄ recipit psonatū: vľ ꝺignitatē vel officiū: uł bn̄ficiū: cui cura aīaꝝ sit ānexa si ante obtinebat siľe. cum sit puat⁹ pmo ut ꝺictū est: si nō ꝺimittit pmū absq̄ mora in man⁹ ordinarij in cui⁹ epātu est ipso iure est etiā puat⁹ secūdo: ⁊ ē inhabilis ad sacros ordines: ⁊ ad quodcūq̄ aliud bn̄ficiū p ex̄ uagātē Iohis. xxij. Itē absq̄ ꝺispensatione nō pōt qs tenere plures ecclesias uł pbēdas que tn̄ nō hēant curā animaꝝ nisi in qnq̄ casib⁹. Primuſ qn̄ sunt ita tenues qꝛ neutra illaꝝ sufficiunt ad sustētationē. Secūdus si vna ꝺependet ab altera. Terti⁹ ꝓpť raritatē clericoꝝ. Quart⁹ si ecclesia ē ānexa pbēde uel ꝺignitati. Quitus si hꝫ vnā intitulatā ⁊ aliā cōmēdatā: ꝭ taľ cōmēda ꝺe prochiali eccľia fieri non pōt nisi ei q attigerit vigesimū qntuꝫ ānū: ⁊ sit sacerdos. ⁊ tali nō pōt ꝯmitti nisi vna ex euidēti nccitate uel vtilitate. ⁊ ꝺurat nisi p sex menses. ex̄ ꝺe elec. c. nemo. in. 6. Si hꝫ plures ecclesias uel pbēdas hn̄tes curā aīaꝝ absꝭ ꝺispensatione pape fur est ⁊ latro: ⁊ continue in mortali: nec epus potest ꝺispensare in hoc.

Si etiā habet p ꝺispēsationē pape: ꝭ sꝭrepticie: puta qꝛ petēdo vnū tacuit ꝺe alio qꝺ habebat: vel ꝺixit se habere legitimā etatē cū nō hr̄et: ⁊ huiusmodi idē iudiciū ē. Si p ꝺispensationē epi hꝫ plura bn̄ficia ꝭ simplicia: ꝭ ad supfluitatē vel etiā p ꝺispēsationē pape simplicia vľ curata cū vnū sibi sufficeret ꝭm statū suū nō videť tutus in cōscia sua. qꝛ ꝺissipatio est. ⁊ n̄ ꝺispensatio.

Si accepit ecclesiā prochialē a quocūq̄ cū nō attigissꝫ. 25. ānū absꝭ ꝺispēsatōe pape circa etatē nulla ē ꝺispensatio: ⁊ nullū ibi ius habꝫ. c. lꝫ canon. ꝺe elc. i. 6. Si ifra ānū ꝯputādū a ꝺie assigtiōis sibi regimīs eccľie non fecit se ad sacerdotiū pmoueri: ē ipso iure puat⁹. eo. c. lꝫ canon. Itē tn̄ť psonaliť

residere in residētia. Pōt tñ epus cā rōnabili dispēsare ad tpus tm̄. Sed de ꝑmotiōe ad sacerdotiū infra ānū nō extendit ad ecclesias collegiatas hñtes curā: nec ad assūptos ad earū dem regimē. de elec. c. statutum. li. 6. Possunt etiā epi dispēsare cū ipsis q hñt: uel habebūt ecclesias ꝓchiales ut vsq ad septēniū litteraꝝ studio isi stentes ꝑmoueri nō teneāt nisi ad or dinē sbdiaconat⁹: quē nisi īfra ānū su sciplāt sunt ipo fco ꝓuati tali bñficio ꝛ medio tpe per vicariōs illis ecclījs ꝓuideat de elect. li. 6. c. cum ex eo.

Si hñs quodcunq bñficiū simplex: ꝛ qn̄tūcunq puū nisi dicit horas oī die peccat mortalit omittēdo ex negligē tia etiā si nō sit in sacris ɔstitut⁹.

Si canonic⁹ vel ali⁹ clericus recipit quotidianas distributiones q̄ dant īnteressentib⁹ horis cū non interfuerit furtū cōmittit ꝛ tenet ad restōnem.

Si cū nō possit p se curā exercere ec clesie non posuit ibi loco sui idoneū q bñ officiaret ꝫ malū ꝛ īgrantē qui ex suo malo scandalizat. ut notorius for nicator ꝛ lusor ꝛ huiusmodi: uel q ne scit ministrare debite sacramēta ꝛ cō fessiones audire peccat mortalit. qm̄ omnia mala que sequūt ei imputat.

Si vere nō pōt inuenire idoneū p se exerceat: uel si nō pōt aliter ꝓuidere renūciet.

Item nō licet prelato sb pretio ul an nuo censu ɔcedē vices suas seu iuris dictionē quia spūale est. ex ne prelati vices suas. c. i. z. ꝛ. ʒ. vʒ si dicēt. cōce do ꝙ exerceas vices meas: ul talē iu risdictōʒ. ꝛ totū lucꝝ sit tuū. ꝛ dabis inde mihi tātū: illicitū ē. ꝫ ɔmittēdo pure vices suas licʒ ɔstituere ei sala riū. iz. q. z. c. caritatē tuā. vʒ dicēdo dabo tibi tātū ꝓ salario tuo. ꝛ totū lucrū erit meuʒ. Inno. hec. Si aliena uit res ecclesiasticas. vʒ mobilia bōa ut res sacras uel imobilia. ut possessi ones sine necessitate: uel maiori vtili tate: uel nō seruata forma iuris ꝛ h⁹ modi grauiter peccauit.

Item de exercitio cure animaꝝ quō se habuit in audiētia ɔfessionū: i col latiōe alioꝝ sacramētoꝝ: i visitatiōe infirmoꝝ. precipue ne deficiant eis sa cramenta cum expedit. In admoniti one subditoꝝ. in correctione vitioruʒ ꝑcipue quo ad notorios peccatores: ɔcubinarios. tenētes inimicitias: ꝛ hu iusmodi.

Si nō āmouit nō cōfitētes: ꝛ nō con municātes ānuatim quātū potuit si gnificando epo cū non potuit. ꝛ hui⁹ modi. nā oues ex negligentia perdite ab eo reqret. de quib⁹ ꝛ alījs supra dictis ꝛ huiusmodi habes satis i ter tia pte sūme.

Si alienos ꝓchianos audiuit non hñs auctoritatē spālē: ipse uel ipsi. q non pōt eos absoluere.

Si emit aliquas res imortales d̄ fru ctib⁹ ecclesie: q tales debēt remanere ecclesie. vnde si emit nomine alterius ut sic posset dare. ꝛ legare cui vellet fraus ē ꝛ furtū: ꝛ ad restōʒ tenet.

Si indulgētias per se dedit cum nō posset. vel plures dixit hr̄e ecclesiam suā quā hēat ob questū ē mortale.

Si rliquias nouas exhibuit populo honorādas nō approbatas ab ecclīa

Si nimis facilis fuit ad dispēsanduʒ in ieiunījs ecclesie. Si elemosynas

extorsit a populo ⁊ a sbditis ad quas nō tenebātur. Si questores dicere mēdacia i ecclesia sua pmisit. ⁊ qđ peius est si fecit pactū cū eis de quota.
Si secūdas nuptias bndixit. Si pmisit xpianas nutrices seruire in domo iudeorum. Si sustinuit sortilegas: ⁊ diuinatrices in sua prochia. Si pmisit ludos vel malas ɔsuetudines non obuiādo quātū potuit. Clerici vō q manifestis vsurarijs alienigenis aut alr oriundis de terris ipsoꝝ ad fenus exercēdū domos locāt: vl alio titulo concedūt ipso facto sūt excoicati nisi sint epi. de vsuris. c. vsuraꝝ. li. 6.
Clerici archidiaconi. plebani. decani ppositi. cātores. ⁊ alij clerici psonatū hñtes: ac etiā sacerdotes qui audiūt in scholis leges uel physica: p⁹ duos mēses si nō dimittūt huiusmodi lectiones sunt excoicati. c. sup specula. ex ne cle. uel mo.
Clerici ⁊ religiosi q inducūt aliquem ad vouēdū vel iurādū: vel fide interposita seu alias pmittēdū ut sepulturas apud eos eligāt: vel iā electā non mutēt sūt excoicati: nec possūt absolui nisi p papam: nisi in mortis articulo. cle. cupiētes. de penis. idē de reli.
Clerici q scienter ⁊ spōte pticipauerūt cū excoicatis a papa. ⁊ ipos i officijs receperūt sunt excoicati: ⁊ absolutio pape reseruatur. c. significauit. ex de sen. exco.
Falsantes litteras pape: ul falsis sciēter vtentes: vel remouētes etiā vnā litterā de bullis pape sūt excoicati: ⁊ absolutio pape reseruatur. Clerici sepelientes i ecclesijs: vl cimiterijs eoꝝ excoicatos a iure: vl vsurarios māifestos vel nominatim interdictos tpe interdicti in casib⁹ nō ɔcessis sūt excoicati cle. eos. de sepultu. Sepeliētes vō se occidētes: vel in torneamētis morientes ⁊ huiusmodi peccāt mortalit: nec sunt excoicati.

De religiosis. c. 13.

Circa religiosos: ⁊ rligiosas Si sunt clerici vel ordinati: interrogari possunt de his de qbus supradictū est in. c. de cleric. in cōmuni put erit expediens. Si vō sunt bñficiati in ecclijs curatis. de his habes in. c. pcedēti. ⁊ etiā vltra pdca etiā de ifra scriptis que sūt ppria eoꝝ dicendū est. ⁊ primo.
Si fuit recept⁹ ad monasteriū per symoniā mortale est: si vō fuit symonia mētalis tm penitētia abolet: si vō pactionalis: qa. s. monasteriuꝫ exegit tm alr nolebat eū recipe. ⁊ ingrediēs vel ppinqui ei⁹ tm dederūt: vel minus p ipo igressu: nisi forte cū monasteriū ē ita tenue q nō sufficit illi puidere. nā tunc oblatis spūalib⁹ gratis. i. igressu licet petere. ⁊ pacisci d tpalib⁹ d qb⁹ debeat viuē: vel dicē illi porta tecuꝫ si vis comedere mecum: scdm Hosti. ⁊ aliquos alios. secus si monasteriuꝫ est pingue: ⁊ potest illi prouidere: nō pōt fieri aliq pactio ul exactio absqꝫ vitio symōie: tūc vltra pctm recipiēs vel recept⁹ vel recepta debēt expelli de illo monasterio. ex de symonia. c. qm. Pōt tn eps in hui⁹moi dispensare. s. ut nō expellātur de monasterio Ray. ⁊ Uul. pcipue repit talis symonia in monialibus vbiqꝫ terrarū. non sic vō ē de viris religiosis. Si ingressus ē religionē non pura intētione. s.

seruiẽdi deo: ꝯ alia de causa: vꝫ nõ la borandi: vel si est monialis quia non potuit nubẽ: ⁊ qa posuerũt parentes ipsam inuitã licꝫ malefecerint. tñ põt ⁊ dꝫ mutare intẽtionẽ. s. ut ibi manẽ velit ad ꝑuiẽdũ deo: ⁊ sic erit i bono statu: al' erit in mortali. Sed si repit se in monasterio dissoluto nõ viuẽte regularit' querat si potest mutare locum cũ dispẽsatione si indiget qꝺ tñ in moniali erit difficile. qꝺ si non põt nõ seqt' turbã. i. alios ul' alias i malũ: ꝯ ꝑuet ipa ordinẽ suũ si ad bonum nõ põt reducere alios vel alias.

Si ingrediẽs monasterium reticuit impedimẽta que habuit ad illud sciẽter vꝫ qꝛ erat ꝑu⁹: uel habebat occultã infirmitatẽ: uel alteri⁹ religiõis ꝓfessus: ꝯiugat⁹: debitor i multis. ⁊ huiusmõi peccauit mortaliter. ꝑcipue si sciebat tale impedimẽtũ. ⁊ ꝓ illõ nõ posse recipi ad religionẽ. Uel de his interrogat⁹ mẽdaciũ dixit: ⁊ potest ⁊ debet de monasterio expelli si aliter ꝓuidere nõ potest.

Si habet votũ religiõis artioris añ ꝙ intrat laxiorẽ ꝑus dꝫ q̃rere dispensationem si etiam esset bona. ⁊ multo forti⁹ post ꝓfessionẽ in vna religione nõ põt ad aliã trãsire eq̃lem: vl' laxiorem: ⁊ de mendicãte ordine ad mẽdicantẽ: vel de mẽdicantibus ad monachalẽ trãsire nõ põt sine dispẽsatiõe pape nisi ad cartusienses. Si induxit aliquẽ ad religionẽ per symoniã uel per fraudes. puta asserẽdo ibi obseruari regulã: quod nõ fit: vel dicẽdo se ad nihil obligari. ⁊ reticẽdo seueritates religiõis q̃s ille nõ intẽdit seruare ⁊ huiusmodi peccauit mortalit'

De illis qui etiam volentes ingredi religionẽ aliquã i qua bñ viuit: auertũt ut trahãt aquã ad suũ molẽdinũ infamantes illos ⁊ crimina imponentes: suas aũt vsqꝫ ad tertiũ celũ extollẽtes nõ euadere dãnationẽ certũ ẽ qꝛ ꝯtra caritatẽ agunt cõtra iusticiã ⁊ cõtra sacrã scripturã agũt.

De voto paupertatis.

Si in religione expñs obseruauit pauptatl votũ nihil retinens vel retinere deliberans est mortale enim ꝓpriũ habere: ⁊ totiens quotiẽs illud ꝓponit.

Dicit' aũt ꝓpriũ qꝺ celat' priori suo: ut si habeat: ⁊ teneat pecuniã vel vestẽ nesciẽte prelato: vel si sciat tñ cõtra volũtatem eius ⁊ absqꝫ licẽtia: vel si de licentia eius ⁊ volũtate: tñ nõ parat⁹ sibi ꝯdere ad petitionẽ eius. sed recusare si posset õ facto: ⁊ multo peius si nõ solũ mobilia: ꝯ etiã imobilia ut redditus ⁊ possessiones retinet ut ꝓpria dans vendens ⁊ dissipans: ut placet. nec ꝓlatus põt dare licentiã sic retinẽdi: nec papa põt in ꝓprio dispẽsare. ex' de statu monachoꝝ. c. cum ad monasteriũ.

Si dedit bona monasterij siue ꝯuẽt⁹ aut superioꝝ licẽtia habita: vl' ꝓsum pta. Si aliquid occulte recipit uel tenet mortale ẽ ⁊ ꝓprietas. Si repiens se i loco vbi nõ viuit' in ꝯmuni ꝓpter qꝺ oꝫ euꝫ sibi ꝓuideri de necessarijs hꝫ aliqua vestimẽta: vel pecuniam. ⁊ aliquod huiusmodi cũ bona licentia: bñ placito ꝓlati aduertat diligẽter Primo quidẽ ut per euꝫ non stet qn omnia velit ponere in cõmuni: si alij vellent: ⁊ ad hoc opatur quãtũ põt

Secūdo si hec nō pōt semper sit paratꝰ simplr ponere omnia. ⁊ dimittere in manibꝰ plati. Tertio ut de huiꝰmodi ɔcessis nihil det sine licētia supioris sui generali: vel speciali etiam in elemosynis nisi in extrema necessitate. Quarto ut nō thesaurizet nec supflua teneat: nec delitiosa q̄rat: nec multuȝ inquirēdo sollicitet: nec hēat inordinatū affectū in huiꝰmodi: ⁊ sic poterit trāsir̄ si i aliis bn̄ se hēat: secꝰ si agēdo nō religiose: ꝫ laycalit̄ viuit Sed ⁊ cū predictis si posset locū inuenire vbi i cōmuni viuit̄ meliꝰ ei esset.

De voto castitatis.

SI seruauit votū castitatis n̄ solū ab omni carnali ope: ⁊ ɔtactu venereo se abstinēdo ꝫ etiā ab omni locutione turpi ⁊ amatoria. ⁊ ab omni cogitatione imūda deliberata. ⁊ delectatione morosa: qꝛ in quolibet hoꝝ est mortale: ut dictū est s̄ circa secūdū ⁊ nonū p̄ceptū. Est etiā sacrilegiū qd̄ grauiꝰ est. ⁊ qa ad ista deuenit̄ ꝑ ɔuersationē ⁊ familiaritatē: ideo inquirēdū est si habȝ domesticitatē cū aliquo si monialis: uel cū aliqua: si religiosus. ⁊ si hoc repit̄ esse ex̄ casū necessitatis ꝓhibēdus ē al̄ nō absoluēdus: qꝛ quasi impossibile est ꝙ talis non incidat in ruinā di. 32. c. hospitiolū ⁊ di. 81. ꝑ totum. Scandala etiā multa ⁊ oblocutiones sequūt̄ i populis ⁊ huiꝰmodi: ⁊ ideo ꝓhibendus est ⁊ cōsanguineoꝝ etiam rarus sit accessus.

De voto obedientie.

SI fecit ɔt̄ votū obediētie qd̄ est semp mortale. ⁊ nō ꝙ non semper qn̄ quis agit aliquid coñ regulā suā: ul' trāsgredit̄ regulā: vel ɔstitutiones facit coñ obediētiā ꝫ qn̄ facit ɔtra p̄cepta ɔtēta in regl'a ⁊ constitutiōibꝰ suoꝝ suploꝝ: vel qn̄ aliqd transgredit̄ ex ɔtēptu q̄tūcūqꝫ illud sit minimū. Qn̄ vō platus: vel prelata iīūgit aliquid fieri p̄cipiendo vel mādādo in v̄tute sancte obedientie: uel spūs sancti ut facias hoc. ul' sb̄ pena excoicatiōis ⁊ huiꝰmodi: illud dicit̄ p̄ceptū cuiꝰ trāsgressio ē mortalis. Jdē eēt qn̄ platus aliqd mandaret sb̄dito quocūqꝫ loqueret̄ declarās sibi ꝙ itēdit obligare illū sb̄ pctō mortali ad faciendū illud. ⁊ intellige si mandat quod non sit illicitū. ⁊ tale qd ꝙ teneat̄ sb̄ditꝰ ei obedire. Similiter qn̄ in regula: vel cōstitutionibꝰ ē aliquid preceptorie mādatū: vel sub pena excoicatiōis: vel sb̄ pena carceris vel sb̄ pena g̃uioris culpe: vel ꝑ simile locutiōeȝ coit̄ cēset̄ obligare ad mortale. al's aūt faciēdo ɔtra cerimonialia: ut frangere silētium: tarde venire ad choꝝ. ⁊ huiꝰmodi est veniale nisi quis faceret ex cōtemptu: qa tunc mortale. Consuetudo autē q̄uis nō sit ip̄e cōteptꝰ: tn̄ est inductiua cōteptus. ⁊ ideo caue ne assuescas alicui trāsgressioni

De officio diuino.

SI dixit horas canonicas: ⁊ officiū defunctoꝝ qn̄ dȝ dici Nam religiosus etiā si nō hȝ ordinē sacrū tenet̄ ex p̄cepto ad officiū: p̄cipue si est ꝓfessus: vn̄ omittēdo aliquā horā peccat mortalit̄. ⁊ omni die qua omittit ex negligētia: nō aūt ex p̄cepto tenet̄ dicere istud: vl' illud q̄uis nec d̄beat ad placitū suū mutar̄

officiũ: ꝟ dʒ dicẽ ꝟm ordinem suũ. Si nõ fuit cũ aliis i ecclia. ⁊ nimis tarda uit ad dicẽdũ officiũ. Si sõnolẽt vel dormiuit: redicat vel aliqd loco eius dicat. ꝟ si ꝑ maiori pte dormiuit: totũ reiteret. Si ibi incomposit⁹ fuit: ⁊ oculis vagꝰ. Si risit vel ridẽ facit: uel aliquã leuitatẽ vel locutionẽ fecit ñ necessariã. Si mẽte distract⁹ p̃cipue qñ ñ aduertit. Si male legit uel cãtauit vel inclinauit ex negligẽtia i quolibet hoꝝ est peccatũ veniale coit. Si elegit p̃latum ꝑ symoniã: vel etiã ⁊ si nõ symoniace tñ indignũ scient. Si nõ illũ quẽ iudicauit meliorẽ ad officiuʒ illud. ꝟ aliũ rõne amicitie: vel alia itẽtione mũdana mortale est. Si accusauit calumniose p̃latũ vel sociũ ꝯ aliquo crimiali: vel testificat⁹ ẽ: vl' desistit ab accusatione iuuste: vel al' infamauit p̃latũ vl' sBditũ dicẽdo crimialia de eis etiã si essent ꝟa intẽtione infamandi mortale est. Idem si secreta sui ordinis reuelauit sine cã iusta ⁊ rationali. ⁊ quõ qs teneat ad restitutionez fame i sũma in ꝟa parte diffuse

Itẽ si in visitatione p̃latoꝝ nõ reuelauit dicẽda que sũt coñ honestatẽ religionis ꝯ p̃latis ⁊ sociis ⁊ p̃cipue qñ coit sic ꝟuat. ⁊ fit p̃ceptũ a visitatione. ut dicant que indigẽt correctiõe tunc. n. omittẽ aduertenter que dicenda sunt est mortale peccatũ. debeʒ tñ intelligi p̃ceptũ ꝟuato ordine fratne correctionis. vñ oio oculta de qbus põt p̃sumi emẽdatio dici non debẽt: vbi aũt nõ sperat emẽdatio. ⁊ p̃sumit recidiuatio. vl' aliqͦd magnũ scãdalũ dici dʒ: nõ tñ accusando si sufficient pbari nõ põt. qꝫ tunc grauit peccaret. ꝟ simplr denũciando p̃lato. ut p̃ri si sperat qꝫ inde puidebit. Si fec vel coopat⁹ ẽ ad aliquã ꝯspiratiõez ꝯtra p̃latos ul' inuenit: aut sectat⁹ est partialitates ⁊ sectas i monasterio: aut cõuẽtu: aut diuisiones: quia mortale ẽ ⁊ crimia mundanoꝝ vel demoniorum potiusq̃ religiosoꝝ. Interrogãdi etiã sũt de. iz. abusiõibus claustri ꝟm Ray. que ꝟm Ugonẽ sũt iste Prelat⁹ negligẽs. discipul⁹ iobediẽs Iuuenis ociosus. senex obstinat⁹. monach⁹ curialis vel causidic⁹. hitus p̃ciosus. cibus exqsit⁹. rumor in claustro Lis in choro. Dissolutio in dormitorio. irreuerẽtia circa altar. In his qñ qꝫ est mortale qñʒ veniale ꝟm q̃litatẽ facti ⁊ intẽtionẽ. Magna etiã est abusio religiosũ iurare in coi locutione: etiã si dicat ꝟitatẽ: ⁊ etiaʒ maledicẽ: ⁊ blasphemare: etiã si ex leuitate.

Interrogãdũ etiã est p̃cipue de cerimoniis p̃ncipalib⁹ ⁊ de esu carniũ ex infirmitatem. De lineis nõ vtẽdis ad carnẽ. de lectis ñ plumeis. de ieiuniis regule vel ꝯstitutionũ. de obꟍuantia silentii in certis horis ⁊ locis. Ad q̃ omnia obligãtur omnes monachi: ⁊ etiã plures religiosi. ⁊ mõachi sancti bñdicti. ex de statu mo. c. cũ ad monasteriũ. ⁊ plures religiosi alioꝝ ordinũ ex cõstitutiõib⁹ suis. Et lʒ i his p̃lat⁹ possit dispẽsare: non tñ põt dissipare qꝺ ẽ ꝟʒ Ber. qñ fit absqꝫ cã rõnabili ⁊ vrgẽte. al' peccatum est dispẽsanti ⁊ dispẽsato plus ⁊ min⁹ ꝟm trãsgressionem

Si in obediẽdo male se habuit vʒ qꝫ obediuit in malo. puta dicẽdo mẽdacium: vel ex negligentia dimisit cõe

mãdatũ: vel tard⁹ fuit ad obediẽdũ: vel nõ affectuose ſ querulose: vel diſ ſolute ⁊ nõ cũ maturitate. Si irreue rẽs circa maiores egre ſuſtinẽdo rep̃ hensores: ⁊ cum indignatione coiter veniale.

¶ De exercitio.

SI vacauit otio qd̃ ẽ ſentina omniũ maloꝝ. ⁊ quãtum. Si inutiliter expẽdit tp̄s facien do ea q̃ ſũt nullius valoris. Si fecit exercitia mũdanoꝝ. ut faciẽdo bur ſas: veſtes ope polimito recamatio nes vel linea reticulata ⁊ hi⁹: vl' ↄfe ctões nimis p̃ciosas: vl' alia gulosa. q2 magnũ peccatũ: ⁊ abusio ẽ ac occaſio multoꝝ maloꝝ. ⁊ ideo ꝓhibẽdũ eſt. hoc malum etiam reperitur in monia libus modernis.

¶ Si ↄuerſando fuit nimis leuis: vl' ali os inducẽs ad leuitatẽ: vel riſũ v̾bis geſtib⁹ vel ſolacijs q̃ aliq̃ñ ſine pecca to fieri poſſunt ad recreationem: vel ſbleuãdũ ſe vl' alios ab accidia: raro tñ decet hui⁹modi religioſos.

¶ Si aliq̃ñ irriſit: vl' geſtiuit qd̃ ſimijs ↄgruit ⁊ hiſtrionib⁹ nõ religioſis. Si murmurauit circa victũ ⁊ veſtitũ. Si impatiẽter tulit graues mores alioꝝ.

¶ Si ſe grauẽ alijs reddidit.

¶ Si ſingularitatẽ queſiuit in cibo: ve ſtitu: dormitu: ⁊ alijs vñ frequẽt' ori tur in ipis ſupbia: ⁊ i alijs murmura tio ⁊ indignatio. Si frẽm delinquẽ tẽ non frat'ne admonuit: vel defectus alioꝝ p̃lato nõ ſignificauit ut adhibe ret remediũ: ſuato tñ ordine fraterne correctionis. in his cõiter ẽ veniale. Si murmurauit ↄt' ſibi ↄmittẽtẽ tan q̃ȝ idiſcretũ. Si ipatiẽt' ſe habuit du re loquẽdo cũ qb⁹ ſe nõ hȝ itromittẽ

¶ Si ñ diligẽt' tractauit res mõaſterij.

¶ Si nimis tenax fuit in dãdo vel ſi ni mis pdig⁹: uel acceptor pſonarũ ſine cã rõnabili dãs magi vni q̃ȝ alteri d̾ reb⁹ ↄmunib⁹. Si dedit qb⁹ nõ potu it: vȝ q2 nõ hẽbat licẽtiaȝ. Si pmiſit res perire ex negligẽtia: vl' nimis ſol licit⁹ fuit ꝓpter hoc paꝝ vacãdo ſibi ꝓpt' multiplicationẽ tpaliũ qd̃ vitiũ hodie multũ regnat. Si nõ fuit ſolli cit⁹ ad adiſcẽdũ ea ad que tenet' ſm regulã ⁊ cõſtitutiões peccat. ex igno rãtia v̾o etiã trãſgrediẽs nõ excuſat' a peccato.

¶ Si eſt ſacerdos debet q̃rere ſcire q̃ ptinent ad debite celebrãdũ. Si ↄfeſ ſor q̃ ptinẽt ad illud officiũ.

¶ Si in his eſt negligẽs p̃cipue cũ põt grauit' peccat. ſ dȝ etiã frequẽtare le gere ſcripturã: vel doctores exponen tes vel alios libros deuotos ⁊ vtiles: vñ inſtruat' ⁊ cõfortet' ad bonũ.

¶ Si legit curioſa ⁊ inutilia ꝓpt' quod retrahit' a magis neceſſarijs vel do ctores gẽtiliũ: vl' fictiões poeticas: ⁊ hui⁹modi q2 peccatũ ẽ curioſitatis. De ptinẽtib⁹ v̾o ad religionẽ habes diffuſe in .3. parte ſũme ti.

¶ De oratione ⁊ confeſſione

SI nõ orauit vl' officiũ diui nũ p̃uati ꝓ ſe ⁊ ꝓ alijs ↄſan guineis bñfactorib⁹ viuis ⁊ defũctis: p̃cipue recõmẽdatis ut dȝ ſollicite. Si frequẽtauit cõfeſſionẽ ⁊ coíonẽ ſm regulã ſuam ⁊ morẽ. Mo nachis v̾o nigris p̃ceptũ ẽ q2 coicent ſemel in menſe. cle. ne i agro. de ſtatu mona. Si nõ vacauit meditationi: q̃ pmaxime inducit deuotionẽ. Si fuit

tepid⁹ in dilectione dei: ꝛ ꝓximi non ardent affectās honorē dei: ꝛ salutē animarum ut decet. Si ingrat⁹ ad recogitandū ꝛ cognoscēdū sua bñficia: ꝛ recōpēsandū deuote ipi deo fuiēdo. Si nō pparauit se ad diuia ut debuit: hec sūt peccata i qb⁹ quotidie offendit de⁹: ꝛ ipedit ꝑfect⁹ religiosis.

¶ De amore parentum.

Si nimis carnal'r dilexit consanguineos nimis affectans eorum ꝓspitatē: vel gaudēs de ea: aut ꝯtristat nimis d̄ aduersitate.

¶ Si nimis eos visitat vl' q̄rit uel gaudet visitari.

¶ Si cū eis loquit de secularib⁹ que n̄ expediūt: vel etiā cū aliis de guerris ꝛ hui⁹mōi frequēt interrogat ꝛ audit

¶ Si ꝑ eis ꝓcurat bñficia ecclesiastica: vel tꝑalia nō apt⁹ bñficiis i qb⁹ possꝫ esse mortale. De aliis v̄o vitiis coib⁹ s. ira supbia. inuidia: ꝛ huiusmodi vide. s̄. in p̄ma pte. De his v̄o que pertinēt ad regulā suā ipsemet videat ꝑ se: ꝛ dicat.

¶ Si penas aut pnias taxatas: vel iiūctas a regula vel constitutionibus: vel a p̄lato nō fecit: peccauit: si ex negligētia Si nullo mō eēt paratus facere etiā p̄lato p̄cipiente. est mortale

¶ Si nō itēdit ꝑficē ivita: ꝫ que seruat iuit⁹ facit: ꝛ male cōtēt⁹ ē esse in religione hypocrita est: ꝛ i statu dānationis. Tho. Qui vocāt ad dirigēdas moniales in electiōib⁹: nisi abstineant ab his per que posset oriri discordia inter eas sunt excoicati.

Religiosi ꝛ clerici inducētes ad vouēdum. iurandū. vel ꝓmittēdum de eligēdo apud eos sepulturā: vel ut eam vlteri⁹ nō mutēt iā electā sunt excoicati excoicatiōe papali. cle. cupiētes. de penis.

¶ Religiosi q absq̄ spēali licentia ꝓprii sacerdotis solēnizarēt mr̄imōia: aut miīstrarēt sacramentū eucharistie: vl' extreme vnctionis excoicati sūt excōmunicatione papali. cle. p̄ma. de p̄ui. religiosi.

¶ Religiosi qui excoicatos a canōe absoluūt in casib⁹ nō ꝯcessis: aut qui absoluūt a sentētiis per statuta synodalia: vel ꝓuincialia ꝓmulgatis aut absoluūt a pena ꝛ a culpa sūt excoicati excoicatiōe papali per. d. cle. primam de p̄ui. religiosi.

¶ Inq̄sitores hereticorum q odio gratia vel lucro con̄ iusticiā ꝛ ꝯscientiā omiserint con̄ quēpiam ꝓcedē: vel ipsam heresim aliis imponē: aut imponerēt ꝙ officiū eorum ipedirēt sunt excoicati excoicatione papali. cle. multorum. de hereticis. Religiosi mendicātes ꝓfessi trāseuntes ad aliquā religionē monachalē excepto ordine cartusien̄. ꝛ similit recipiētes sūt excoicati excoicatione papali ꝑ ꝯstōnem Martini qnti factam Cōstātie.

¶ Clerici sciēter ꝛ sponte excoicātes excoicatione a papa in diuinis sūt excōmunicati excoicatiōe papali s̄m Hosti. ista excoicatio hꝫ dubium.

Participātes in crimine ꝓpter quod aliqs ē excoicatus aliq̄ p̄dictarum ꝛ aliarum excoicationū sūt excoicati ꝑ papā .c. si cōcubine. de sen. ex.

¶ Absoluentes aliquē ab aliq̄ p̄dictarum excoicationū citra sedē apostolicā p̄terq̄ i mortis articlo q talit absoluti si nō se repn̄tāt ei a q̄ possunt absolui

q̄ citius possūt: vel mittant ꝑ absolu tione reincidūt in eādē. s. excoicatio nē papalē. c. eos. de sen. exco. in. 6.

Sepeliētes corpora in cimiteriis tpe īterdicti in casib⁹ nō cōcessis a iure sūt excoicati p excoicatiōz epalē. cle. eos. de sepul. Sepelientes excoicatos publice aut nominatim interdictos: vel vsurarios manifestos scienter i cimiteriis sūt excoicati dicta cle. eos.

Clerici locantes domos manifestis vsurariis ad fenus exercēdū seu alio ti. cōcedētes sūt excoicati. c. vsurarū. de vsur. li. 6.

Nō elect⁹ a duab⁹ partib⁹ cardinaliū. 7 se gerēs ꝑ papa est excoicat⁹. c. licet. de elec.

Monachi 7 canōici regulares: archidiacōi. decani. ꝓpositi. plebani. cantores: 7 aliī clerici psonatum habētes: aut quiuis pb̄ri qui audiūt leges: vł physicā sunt excoicati. c. nō magnopere cle. uel monachi se rebus secu. imi.

Religiosi dimittētes vbicūq; habitū sue religionis 7 accedētes ad quevis studia litterarū sine licētia prelati: aut cōuētus sui sūt excoicati. c. ut periculosa. ne cle. uel mo. li. 6.

Religiosi q decimas debitas ecclīis sibi appropiant uel vsurpāt: siue q nō pmittūt solui ecclesiis decimas d̄ animabus familiarū 7 pastorū suorū si non hn̄t administrationē 7 bn̄ficia sūt excoicati: si hn̄t sunt suspēsi: nisi requisiti destiternit infra mēsez. cle. religiosi. d̄ deci.

Monachi 7 canonici regulares non habētes administrationē 7 se cōferentes ad curias pncipū ut dānū monasteriis inferāt aut p̄latis sine lnia suo rū p̄latorū siue qui tenent infra septa mōasterii sūt excoicati. cle. ne i agro. de statu monachorū.

Religiosi necnō moniales pfessi cōtrahentes mr̄imoniū. 7 aliī clerici cōstituti i sacris de facto. s. sūt excoicati. cle. eos. de cōsan. 7 affi.

Inquisitores hereticorū qui pretextu officii inquisitionis qbusuis modis illicite pecuniā extorquēt: vel sciēt bona eccl̄iarū ob delicta clericorū fisco eccl̄ie applicāt sunt excoicati: nec absolui pn̄t nisi plene satisfecerint illis a qb⁹ extorserūt. cle. nolētes. ex d̄ hr̄ti.

Religiosi nō seruātes interdictū qđ seruat s̄ca romana eccl̄ia. cle. ex frequētibus de sen exco.

Religiosi q cōfitētib⁹ sibi nō faciūt cōsciētiā sciēt d̄ decimis soluēdis tales ab officio p̄dicationis sūt suspensi donec cōmode possūt faciāt eis cōscientiā. 7 si interim p̄dicāt sūt excoicati.

Similiter 7 religiosi q dicūt aliqua v̄ba ut retrahāt audiētes a solutiōe decimarū sunt excoicati. cle. cupientes de penis.

Religiosi mēdicātes qui domos ad habitādū vel loca de nouo recipent aut mutarēt vel alienarēt d̄ nouo recepta. cle. cupiētes. de pe. Fratres minores qui tpe iterdicti recipiūt ad diuina fratres uel sorores de tertio ordine sancti Frācisci sūt excoicati. c. cū ex eo. de sen. exco. in clemētinis.

A p̄latí i cōi ingrēdū ē p̄. c. 14.

Si legitime assecut⁹ est dignitatē seu p̄latiōnē. an vȝ aliq̄ irregularitate ul' s̄nia fuit irretit⁹ cū fuit assūptus ad p̄laturam i qua nō fuit dispensatus vel absolut⁹

vz si fuit bigamus. Si operatus est in cā
sanguinis. Si illegitimus. Si excoica-
tus vl' suspēsus vel notorius cōcubina
rius qlibet horum h' sciēs tenet platuraz
furtiue. vñ est cōtinue i mortali. Nō
q illegitimus ad dignitatē vel bñfi-
cium curatū vel poratū i religione q
creat p electionem sine dispensatione
pape pmoueri nō pōt. Ex priuilegio
tamen magistri ordinis cum his pōt
dispēsari ad platuras in ordine pdi-
catorum. de hoc habes in. 4. parte sūme
ti. de censuris ecclesiasticis.

Si rite 7 absq vitio symonie fuit ele
ctus: ɔfirmatus 7 ordinatus. Si inspo-
suit preces p se: vel pcurauit q alius
porrigēt pces symōia ē: 7 si fuit symo
nia pactionis indiget dispensatione
pape: 7 anteq sit dispensatus tenet fur
tiue dignitatē. de h' in. 2. parte sūme.
ti. de symonia. 7 in oibus que habes s
in. c. de bñficiatis. 7 in. c. de clericis.
in coi potes interrogare put erit expe
diēs. Et si est platus religiosus inter
rogandū ē de his que sūt i. c. pcedēti
7 d alijs que sequūt. Si aliquod ma
nifestū peccatū in subditis dissimula
uit 7 nō correxit: aut si non manifesta
que tamen ad eius noticiā aliqualit
peruenerūt vlterius nō quesiuit: si vo
ex negligētia dimitteret puto morta
le q ad criminalia: si aūt ex aliqua ra-
tione ut ad maius scādalū vitādum
secus. Si i capitulo equus index nō fuit
Si d rebus mōasterij dilapidator fuit
Si superioribus suis nō obediuit. Si
causas sibi a supioribus ɔmissas nō sm
ɔsiliū peritorum: s sm acceptionē perso
narum determinauit. In oibus his est
peccatū mortale: vel veniale sz q̄tita

tē excessus 7 malitiā 7 negligētiam.
Si indignos 7 nō idoneos i officijs
posuit: 7 maxime ad curā animarum: 7
male videt talis posse excusari a mor
tali: si eos quos scit malos: 7 i morta
li pseuerare ponit ad curā animarum cū
pot rpellere. nec credo q excuset pau
citas. s. q non inueniūt alij: 7 etiam si
iste al' sit industriosus multū 7 bene
officiet ecclesiam in exterioribus. Idem
cū sustinet tales si illos pōt iuridice re
mouere.

Si posuit ad audiētiā cōfessionū nō-
bilit ignorātes 7 ieptos: vl' crimino-
sos mortaliter peccauit per regulam
Qui cām damni dat. Idem si talis
tolerat cū possit rmouere nisi forte a
supiori sint ad hoc positi. Sed quaz
curā d ipis habebit cū ad sui damna
tionē exerceāt tales officiū audiendi
ɔfessiones: quō autē dicat ineptus: vel
notabiliter ignorās: habes in sum.

Si fuit nimis pomposus 7 curiosus
i edificijs ecclesie. vl' mōasterij: i orna
mentis. 7 huiusmodi: qd est cōtra sniam
Hieronymi 7 Ambrosij. 12. q. 2. c. au
rū. 7. c. gl'ia epi. 7 etiā Bernar. Et tñ a
modernis fiunt hodie multe supflui
tates. 7 curiositates: 7 palatia cōtra
exempla omnium sanctorum: 7 in his
amittit multū tpus: 7 deuotio ita ut
ɔpletis edificijs exhaustus videat ois
spūs: 7 paupes interea moriūt fame.
quos d supfluis eorum tenent sustenta
re. 12. q. i. c. epus ecclesiasticarum.

Si nimis fuit sollicitus circa tpalia ex
h' minus debito vacās spūalibus in se: 7
in subditis: ut lectiōi: oratiōi: admo-
nitioni: vtiq peccatū est plus 7 minus
sm quātitatem excessus. Principalis

enim eius cura debet esse de spūalib⁹
Si p curias nimis discurrit litigādo
cum scādalo hominū cū posset p aliū
modū magis pacificū sua repetē: ⁊ si
nō tantū. Si iura ⁊ puilegia sue eccle
sie nō suauit ⁊ defendit: ut debuit. si i
dispensando indiscrete se habuit: vel
q̄ nimis de facili: ⁊ sine cā rationabi
li i ieiunijs dispēsauit. In esu carniū
in retinēdis rebus ad vsum. In peni
tētijs taxatis sm regulā: vel ꝯstituti
ones ⁊ hi⁹: quia peccauit inducendo
relaxationē: ⁊ rigorē religionis ener
uando. Unī beat⁹ Bñdict⁹ in regula
dicit q̄ de omni dispensatione habet
reddē rationē. Si fuit nimis dur⁹ in
dispensando cū debuit p̄cipue cū de
bilib⁹ ⁊ infirmis ⁊ h⁹mōi nō puidēs
eis. Si fuit exēplaris in incessu mode
rato: habitu nō p̄cioso i modestia ge
stus. In locutione rara ḡui ⁊ fructuo
sa cauēs discordias. pacē nutriēs. oēs
patiēt vidēs ⁊ tolerās. singularitates
vitās. cōmunia sequēs cū pōt. nemini
blād⁹. affabilis cūctl. Susurrationes
detractiones. irrisiōes. ꝯfabulatiōes.
maledictiones. cōtentiones in se ⁊ in
suis elimīnās. circūspect⁹ in omnibus
nō delectat⁹ ꝺ p̄sidētia: ſ timens de
negligētia cū de singulis habeat red
dere ratiōꝫ sibi cōmissis. Ita curā ali
oꝝ habeāt q̄ sui ñ obliuiscāt: ut do
cet Grego. in pastorali. Si i corrigen
do fuit nimis remissus vel nimis rigi
dus: vtrūq; cauēdū ē ut docet Greg.
in moralib⁹. ⁊ hr̄. 45. di. c. disciplina.
nam facilitas venie incētiuū p̄bet de
linquēdi. Ambro. 23. q. 4. c. ē iiusta.
⁊ aspitas nimie increpatiōis: nec cor
rectōeꝫ recipit nec salutē. Leo. di. 45
. c. cū beat⁹. ⁊. c. lꝫ plerūq;. ea. di. Pre
cipue vō circa seniores dꝫ plat⁹ i cor
rigēdo se hr̄e humanū. ut dicit in il
lo. c. nisi essent habituati in malo: qa
tunc durius sm Gregoriū. ut. d. c. di
sciplina. ⁊. c. licet plerūq;. ⁊. c. cū beat⁹
⁊. c. penitudinis tpa. 26. q. 7. ⁊. c. tāta
86. di.

Si nō induxit quātū potuit verbo ⁊
exēplo ad obseruādū omnia cerimo
nialia ordinis sui. Si malas ꝯsuetu
dines seu corruptelas regnare pmisit
Si coñ regulā ⁊ decētiam religionis
etiaꝫ quas inuenit iam inductas non
abstulit quātū potuit. ut vitiū ꝓprie
tatis: discursū fratꝝ ad placitū: fami
liaritatē cū mulierib⁹ vel viris. si est
mōacha collationē reꝝ amicl. ⁊ ꝯsan
guineis sine lnīa: ⁊ rationabili causa:
esum carnium vbi nō debēt comedi.
qꝺ est vniuersali omni monacho. de
ꝯsecra. di. 5. c. monacho. ⁊ p̄cipue que
sūt contra essentialia vota religionis
nullo modo debꝫ pmittē: nec etiā ad
receptionē symoniacā monialiū sicut
hodie fit quasi vbiq;. Qꝺ si non pōt
talia remouere: nec est spes in futurū
dimittat curam exēplo scī Benedicti
7. q. i. c. aduersitas. circa. fi. in. c. fi. ea.
q. al' nec quietē suā amittat. ⁊ tandeꝫ
cū eis dānationē incurrat quicūq; sit
ille abbas vl' abbatissa: por ul' porissa
vl' al' quocūq; noie cēseat. nec sufficit
q̄ p̄lat⁹ corrigat vitia que ip̄m nosse
ꝯtigerit. ſ debet diligēter agnoscere
vultū pecoris sui ꝯsiderādo vias ei⁹
Caueat aūt ne crimina sibi delata in
foro ꝯsciētie vel in secreto iudicet ꝺ
illis in foro ꝯtētioso: seu in capitulo:
vbi. n. tātum manifesta sūt punienda

nec foro miscenda sūt iudiciali. Si hʒ
sb cura monasteriū monialiū de qua
materia dicet in. c. se. Si idiscrete fe
cit p̄cepta in qb⁹ multū dʒ cauere nisi
sit res ardua: ⁊ si cogeret p p̄ceptum
vel sententiā ad aliqd faciēdū: vel di
cendū in quo nō esset ei sbdit⁹: vel nō
deberet ei obedire: ut reuelādo pec-
catum occultum oio esset ei mortale.
In inquisitione v̊o criminū receptio
ne accusationis vel denūciatiōis: vel
prolatione sententie excoicationis. ⁊
huiusmodi nō sit p̄ceps. nō pcedat p
suspitionē: sed p pbatiōes: ⁊ modos
veridicos: al' incurreret graue pctm̄:
⁊ aliqñ sentētiā excoicatiōis. de his
in. 4. parte sūme.

Si prelat⁹ recipit aliquē ad ordineʒ
mēdicātiū ad pfessionē añ ānū ɔpletū
probatiōis seu nouiciat⁹: est suspēsus
a receptione alioꝝ ad pfessionē: ⁊ de
bitor pene grauioris culpe: vñ morta
liter peccat. ex̄ de regularibus. c. non
solum. li. 6.

De epis prelatis supiorib⁹. c. 16.

C Irca epos ⁊ alios supiores
p̄latos sic pn̄t formari inter-
rogationes. Si non sit talis
litterature ⁊ sciētie φ p se sciat expli
care q̄ dʒ: ad quod tñ tenet cū habe
at alios sup his iformare ⁊ dirigere
Nā si bon⁹ coit ab hoib⁹ reputat ⁊
sufficiēs nō eēt necessariū nisi eū audi
re. ⁊ si de aliq̊ negocio nō itelligit eū
ɔfessor vel dubitat: pōt de illo loqui
p sua serenitate. ⁊ si tale qd eēt in q̊
variāt opiniones: vel nō potest dari
certa sentētia relinquēdū ē sue cōsciē
tie. Idem dicendū coīt alios clericos
religiosos p̄latos ⁊ laycos peritos:
⁊ timoratos q sciūt dicē sufficiēt fa-
cta sua. Si v̊o nō ē talis: ꝫ idiget ad
iutorio introgātis inq̄tū cleric⁹ est in
quiri ab eo pōt put expedire videt
de his que hēs s̄. circa clericos i coi
ut de officio diuino: de celebratione:
⁊ administratione sacramentorum: ⁊
modo. ⁊ huiusmodi

Si assumpt⁹ ad epatū ex religione i
terrogādū est de his que habes i. c.
circa religiosos quo ad multa. nā ad
huc tenet ſuare ordinē suū: nisi i his
que nō patiūt officiū pastorale. ut silē
tiū solitudo ⁊ vigilie ⁊ hui⁹modi. In
quātū v̊o bñficiat⁹ seu curat⁹ est. ⁊ p̄-
lat⁹ introgādū est de his que habes
s̄. in. c. circa bñficiatos. ⁊ si recepit di
gnitatē seu epatū hñs aliquā irregu
laritatē: ul' p symoniā ul' p itrusioneʒ
dic ut in. c. pcedēti. in pn. deinde inter
roga de his que sequūt: que sūt spūa
lia cure ⁊ officij pastoralis.

Si ɔtulit ordines sacros idebite qd
est vnū in quo multum offendunt.

Si ɔtulit p symoniā ꝫ occlte mortali
ter peccauit: non tñ ē suspēsus ex hoc
q̊ ad alios: ꝫ p symoniā notoriā ē sus-
pēsus etiam q̊ ad alios. Sed i vtroqꝫ
casu ordinat⁹ ab eo est suspēsus: ⁊ in
diget dispēsatione. Si ɔtulit sciēter
non hñtib⁹ legitimā etatē mortale ē
nec pōt ipse dispēsare de etate.

Si ɔtulit ordines p saltū sciēter: vel
duos sacros simul: vel quatuor mino
res cum sbdiaconatu peccat mortal'r

Si ɔtulit ordines sacros. ex̄ tēpora
ordinationū mortale ē. nisi ex dispen
satione pape ⁊ ordinat⁹ est suspensus

Minores tñ ordines ɔferre pōt die-
bus festiuis.

Si in ordinatione omisit aliquid faci
endū: ⁊ si omisit aliquid de ſbalib⁹ in
quib⁹ imp̄mit caracter: oȝ totū iṫare
in alia ordinatione quatuor tēpoꝝ. si
v̄o ē qđ nō ſbale. Sed de simplici so
lēuitate nō dȝ iterari: ſ; suppleri tātū
omissum in ordinatione alia. nec p̄us
añ suppletionē iste ordinat⁹ debȝ exer
cere officiū. Peccat ep̄s in hui⁹modi
si ex certa sciētia: vel crassa ignorātia
hoc facit. Idē videt̄ si ex nōbili negli
gētia. Si ordiauit aliquē sine licētia
sui superioris sciēter mortale est: ⁊ ē
suspensus p̱ ānū ab ordinū collatione

Si nō fecit fieri examinationē de or-
dinandis: de scia: etate: ⁊ moribus: ⁊
hui⁹modi ſm iura peccat mortaliter

Idē si fieri fecit examinationē per in
eptos ad hui⁹modi ordinādos. Si fi
eri fecit per tales quos estimabat ꝓpt̄
malā eoꝝ ꝯsciam admittē indignos:
si ad eū spectat ꝓuidē de talib⁹: vel re
mediare. Si sciēt̄ admittit īdignum
quē iuste r̄pellere pōt. ut ꝯcubinariū:
illitteratū ⁊ hui⁹modi.

Si nō ꝯtulit sacramētū cōfirmatōis
qñ debuit. Soli enim ep̄i pñt illud cō
ferre. ⁊ eꝰ illud tp̄us solitū omni tp̱e
āni ⁊ hora moriturl. pñt ꝯcedere: ne
sine hoc moriāt̄ ꝯq̄uis sine hoc saluēt̄

Cōmittēdo g̊ magnam negligentiam
ut p̱ multos ānos credo esse mortale

Si nō dedit sacramentū ſm debitaȝ
formā materiam ⁊ locū mortale esset

Qꝫ aūt sit ieiun⁹ nō est necē ⁊ si decens
⁊ de iure. Si bis alicui dedit scienter
peccauit mortalit̄. vñ i hoc dȝ eē cau
tus ne iteret. ⁊ etiā debȝ aduertere ꝙ
aliquis chrismat⁹ teneat chrismādū ñ
consanguineus ſ; alius:

Si in cena dñi nō ꝯsecrauit chrisma
⁊ oleū sanctū: ut debuit: qꝛ innouanda
sunt talia: ⁊ si nō seruauit debitā ma
teriā ⁊ formā ⁊ ritū ecclesie mortale
est ⁊ huiusmodi.

Si ꝯsecrationes ecclesiaꝝ vel altariū
⁊ calicū ⁊ patenaꝝ ⁊ bñdictiones ve
stiū sacraꝝ nō fecit ut debuit ſm for
mā ⁊ ritū ecclie. vel si qd hoꝝ fecit p̱
symoniā mortale ē. Idē de bñdictio
nib⁹ abbatū: ⁊ abbatissaꝝ. Idē de re
cōciliatione ecclie violate. Monialē
quā nouit esse corruptam nō đ facili
dȝ cōsecrare in v̄ginē. nec tm̄ manife-
stare crimen si est occultū: sed mutare
nomē v̄ginis i castā ut nō p̱pēdat̄.

Si ꝯtulit bñficia p̱ symoniā mortale
est. ⁊ si p̱ notoriā est suspēsus: etiam
quo ad alios: secus si p̱ occultā qꝛ nō
ē suspēsus. Si ꝯtulit sciēt̄ īdignis bñ
ficia siue simplicia: siue curata morta
le ē. Idē si acceptauit a patronis p̄ñ
tatū ieptū: idē si ꝯfirmauit indignū.

Si ꝯtulit plura bñficia in casu nō cō
cesso vni: vel p̄la officia aut p̄bēdas
aut dignitates. vel si cōsanguineis mi
nus aptis cōtulit rōe ꝯsanguinitatis
postponēdo aptiores mortale est.

Si admisit ad bñficia hñtia curā ani
maꝝ seu ip̄a cōtulit non hñtibus ānū
24. mortale est.

Si eccl'ijs de iure vacātib⁹ nō ꝓuidit
de rectore sicut vacāt curata bñficia
data absq; dispēsatione pape his q ñ
attingunt annū. 25. vel si īfra ānū non
faciūt se ad sacerdotiū ꝓmoueri: nisi
cā studij sit omissū. de quo in. c. circa
bñficiatos. supra.

Si enim infra sex menses p̄mo post
hoc non ꝓuidit non potest postea se

intromittē. aľ vsurparet qđ non pōt. quia mortale est. ⁊ nō tenet talis col latio :⁊ sic teneret errorē suū manife stare. Idē qñ recepto secūdo bñficio vacauit pmū vel secūda pbēda vaca uit pma de quo habes s̄. ⁊ plene i.4. parte summe.

¶ Si ordinauit aliquē clericū ad ordi nē sacrū sine titulo vel bñficio: uel sal tē primōio sufficiēti q2 vltra peccatū tenet ei expēsas facere q̊usq3 de bñfi cio sit ei puisū: nisi aliqs eps ħ ei cō/ misisset determinādo psonā: q2 tūc ille cōmittēs tenet ad id de hui9modi đ quib9 vide in.4. parte sum. ti.

¶ Si in visitatiōe nō diligēter quesiuit de quib9 debuit ⁊ maxime de vita: ⁊ honestate sacerdotū officiātiū. ⁊ quō se habeat in administratiōe sacramē toꝝ ⁊ de forma eoꝝ. Si bñ pnūciāt. pcipue baptisma: qđ ē magis necessa riū. De audiētia cōfessionū quō se ha beāt: quomō populū admoneāt. ⁊ in rebus eccľie pcipue altaris q2 teneant mūdas. Si aūt inuenit in hui9modi nōbilit excedē: ⁊ piculose si nō punit ⁊ puidet q2 illi se emēdēt: uľ de alio si iste ē incorrigibilis. ⁊ omnino iept9 grauit peccat. ⁊ omnia mala ⁊ dāna animaꝝ que inde sequūt ei iputātur si pōt obuiare. ⁊ nō facit. 8ʒ. di. p to tū. Si nō visitauit epatū suū ut debu it. Si i visitatōe nimis sūptuosus fu it: ⁊ cū nimia familia ⁊ eqtaturꝰ nimi is vlt pscriptū nūeꝝ: vel si ipē vel fa milia ei9 munera accepit: sup quo est spālis pena. de qb9 plene in. ʒ. pte sū.

¶ Si sustinet in officijs ⁊ bñficijs noto rios cōcubinarios: quos dʒ p9 admo nitionē: si nō dimittāt: etiā bñficio pri uare grauit peccat. Si p alijs malis ⁊ scelerib9 manifestis non punit ut in vsuris ludis tabernis aleis negocijs secularib9 venatiōib9 pditiōib9. ⁊ h9 modi. In his eni nō puniendo videt male posse excusari a mortali: nisi ex h9mōi punitōib9 seqret scisma: uľ ma gnū scādalū. di. i. c. ut ɔstituerēt. Si laycos sibi sbditos notorios pctōres quos p se nouit: vľ sibi p prochianos eoꝝ denūciatos ut adulteros vsari/ os inimicitias manifestas exercentes nō corrigit p cēsuras ⁊ alios modos grauit peccat nisi omittat. qa nō spe/ rat emēdatio: ⁊ deterioratio ei9. Sʒ tñ ħ nō videt sufficiēt excusare: ⁊ hoc aliud: si timeret grue scādalū in alijs. di. 44. c. comessatiōes. Si malas cō suetudines quas repit in sua dyocesi nō nitit auferre quātū pōt ut vendē laborare ⁊ h9mōi i dieb9 festiuis. nō coicari semel i āno. ⁊ ɔfiteri ⁊ hi9. tri tripudiare i eccľijs: pmittē violari ec clesiasticā libertatē: aut q2 clerici ɔue niāt p delictis uel p debitis i iudicio seculari: vľ ecclesiasticā imunitatē: ut q2 extrahāt debitores vel malefacto res pviolētiā de locis sacris. ⁊ hi9 in casibus nō cōcessis. dʒ eni phibē. ⁊ si post admonitionē nolūt desistere ex coicare. ⁊ p cōmissis iam punire. aľs peccat grauiter omittēdo ex timore: vel negligentia. di. 4ʒ. sit rector. vel doctor.

¶ Si fruct9 vel reddit9 epat9 sui male expēdit dando ɔsanguineis suis: vel alijs nō idigētib9 peccat grauiter. ⁊ si distincta sunt ea que deputantur ad mensam eius ab alijs. ⁊ si ea que ero/ gare dʒ clericis: vel ad reparationem

ecclie: vel paupib⁹ dat cõsanguineis vel aliis amicis sine pbabili idigẽtia tenet restituere illa q̃ a rapinã fecit.

¶ Et similiter recipiẽtes ab eo ¶ Si vo non sunt distincta hec bona cũ intelligãtur oia cõmitti fidei sue. ea que superfluũt ad vsũ sui: ⁊ familie sue conueniẽt debet paupib⁹ erogare. al' nõ dãdo: paupib⁹ sbtrahit. iz. q. z. c. aurum ⁊. c. gloria epi. Tho. ¶ Si grauauit suos sbditos i indebitis collectis ¶ Si fec clericos suos soluere collectas talias positas a dño tpali: vel gabellas ad eius instantiam.

¶ Si spõte ipe dedit abs licẽtia romani põtificis q̃ phibet. Si delicta clericoꝝ vel laycoꝝ. ut blasphemãtium deũ vel sanctos: suffocãtiũ paruulos ex inaduertẽtia: ⁊ hui⁹modi puniuit magis pena pecuniaria ex auaritia: ⁊ magis ꝓpter lucrũ q̃ꝫ p salute eoꝝ ad refrenãdũ ¶ Si visitauit dyocesim vl' visitari fecit magis ꝓpt' lucꝝ q̃ ꝓpter animarũ salutem.

¶ Si alienauit bõa epatus sui sine lñia pape in casu indebito in q̃libet hoꝝ ẽ est mortale.

¶ Si iura aliaꝝ ecclesiarum nõ suauit

¶ Si bona vacantiũ ecclesiaꝝ sibi vsurpauit cũ debeant successori reseruari.

¶ Si iusta debita a p̃decessorib⁹ cõtracta rõne ecclie nõ soluit.

¶ Si fruct⁹ alic⁹ bñficij ad tp̃s accipit vel ptẽ ab eo cui dedit vult habere: in quolibꝫ hoꝝ ẽ rapina ¶ Si nõ suauit formã iuris circa manifestos vsurarios: s; de certa q̃titate cõtẽt⁹ nõ facta debita restõne remittit sibi: ⁊ ad sacra ⁊ ad sepulturã admittit. Si incerta paupib⁹ dispensanda i vsũ suũ cõuertit sine necessitate. Si sententias excoicationis defacili ꝓpter lucꝝ profert vel absolutiones.

¶ Si pmisit questuarios vel alios pnũciare idiscretas indulgẽtias ⁊ falsas: quodlibꝫ est mortale ⁊ graue. Si exẽptos. ut p̃dicatores frẽs ⁊ minores: heremitas sancti Augu. carmelitas seruitas cistercĩẽses. ⁊ alios hñtes p̃uilegia exẽptionis iiuste molestat nõ seruando eoꝝ p̃uilegia: vel p audientia cõfessionũ nõ admittẽdo sibi pñtatos idoneos s; cle. dudũ. d' sepul. vel sibi retinẽdo nimios casus: ul' icõsuetos: ut q̃tidie hẽant ire ad ipm ul' ad alium cogẽdo: quãtũ ad id i q̃ sunt p̃uilegiati: uel eos ad iudiciũ trahendo cũ in nullo possit eos cõuenire nisi pro heresi peccat grauit'. Si monasteria monachoꝝ vel monachaꝝ nõ exẽpta nõ diligẽter ⁊ honeste visitauit: ⁊ eos vel eas ad suandũ regulã iduxit deponẽdo abbates vel abbatissas: p relaxatione cũ expedit hñdo curã d' honestate eaꝝ. ⁊ q̃ nõ hẽant familiaritatẽ cũ clericis religiosis uel laycis p̃uidẽdo d' diligẽti clausura: ⁊ de cõfessore securo docto: ⁊ bone cõsciẽtie phibẽdo ingressũ symoniacũ: ⁊ conuiuia feminaꝝ que ibi fiunt: ⁊ festa vana in cõsecratione earum.

¶ In iudicãdo in foro cõtentioso.

Si nõ tenuit vicariũ peritũ ⁊ bonũ: p̃cipue qñ ex se non habuit debitã sufficiẽtiã iuris Si ñ suauit debitũ ordinẽ iudiciariũ Si fuit acceptor psonarũ. Si dedit iniq̃s sentẽtias dic ut s̃. in. c. circa iudices. Si ñ suauit debitã formã iuris in ferẽdo sentẽtias excõmunicatiõis

suspēsiōis ꝛ interdicti. qꝫ vltra pecca tū mortale incurrit certā penā de q̄ in. 4. parte sum. p̄cipue in causis mri monialibꝰ oportꝫ eē cautissimū. ꝛ pō derosū circa diuortia. Si dedit licen tiam dn̄o tpali vel iudici verberādi: vel ponēdi in patibulo: ul' icarcerādi vel al's puniendi clericos suos nisi in casu in quo essent incorrigibiles p cū: qꝛ efficit cū p̄dictis excoicatꝰ. c. ut fa me. de sen. exco. Neminē tn̄ dꝫ verbe rare manibꝰ suis: nec tn̄ cū expedit p laycū. ꝫ p clericū dꝫ facē v̄berare cle ricū ꝫm iura: ꝛ a causis sanguinꝫ dꝫ abstinere ope consilio ꝛ mandato.

Si hereticos diligēt nō inquisiuit in dyocesi sua. ꝛ puniuit ꝫm iura. Si te stamēta ꝛ vltimas volūtates nō fec implē: p̄cipue legata fc̄a ad pias cās.

Si dispēsauit in votis ꝛ iuramētis in qbꝰ nō potuit: uel si potuit tn̄ idis crete: ꝛ sine cā rōnabili pctm̄ est g̃ue:

Si absoluit a sentētijs a qbꝰ non po tuit: ut pape reseruatl. uel dispēsauit i irregularitate ꝺ qua nō potuit. Si exēplaris fuit i habitu nō p̄cioso: vel pomposo supellectilibus nō argēteis ꝛ curiosus in apparatu domus. ꝛ or natu non seculari: in victu sobrio nō cōuiuali nisi p paupibꝰ. In visitādo ecclesiam. Interessendo diuinis. ꝛ p̄ci pue in diebꝰ festiuis. hec dꝫ facere ꝫm iura i solēnitatibus p̄cipuis cātando missam: dicēdo officium deuote non cursim: ordināndo q̄ dicaꝫ in ecclesia sua debite: frequētādo orōnes pua tas vacādo lectiōi. di. 36. p totū. p̄di cādo si scit: si nescit puidendo gregi suo ꝺ p̄dicatoribꝰ vtilioribꝰ nō curi osis ꝛ de ꝯfessoribꝰ. tenēdo honestā deuotā familiā: sollicitꝰ de eiꝰ salute vitādo mulierꝝ cōuersatiōꝫ sicut pōt. In exitu ꝺ domo raro nisi ad eccliaꝫ sepe cōferēdo. ꝛ q̄rēdo ꝯsilia a ꝑuis dei quō possit suo gregi puidē. adu lationes ut venenū abhorreat. pater viduarꝝ pauperꝝ orphanorꝝ ꝛ oppsso rū existat. ꝛ causas eorꝝ sine expensis expediri faciat. In iiurijs ꝓprijs non sit vindicatiuus: ꝫ patiētissimꝰ: i v̄bo ꝛ gestu non ꝫbitꝰ ꝛ iracūdus: nemini multū familiaris nisi ꝑuis dei: supiori bus obediens: eq̄libꝰ non iuidēs: non gaudens de dignitate ꝛ honore: ꝫ lu gēs p exteriori occupatione ꝛ plebis offensione: ꝛ si i omnibus diligēter se habuerit: nil deo acceptabiliꝰ. Si v̄o pfūctorie ꝛ male: nil mi ꝑius. ꝛ dāna bliꝰ epi dignitate ut dicit Augꝰ. di. 40. c. ante omnia.

De prelatis habes multa in. 3. parte sūme ti. 1. per totum.

Epi ꝛ sup̄ra ꝯcedētes vnā domū vꝫa rijs manifestis alienigenis ad fenꝰ ex ercendum sūt ip̄o facto suspensi. ex ꝺ vsu. c. quā q̄. li. 6. Similiter si permit tit q̄ hꝰmōi vꝫarij alienigene exerce ant fenꝰ in terris eorꝝ ꝫbiectis iurisdi ctioni nisi infra tres mēses expulerit eos suspēsi sunt. ut in dicto. c. quā q̄. de vsurl. li. 6.

Qui se gerit p papa electus a mino ri pte q̄ a duabꝰ partibꝰ cardinaliū est ip̄o facto excoicatus.

Et similiꝫ cardinalis q p̄sūpserit no minare talē papā. ꝛ similiter omnes alij qui talē reciperēt pro papa. ex ꝺ elec. c. licet. li. 6.

Omnes clerici ꝛ religiosi ac layci siue failiares curie: siue alij q aliqꝺ pactū

fecerint: vel aliquid magnũ uel pũũ: ꝓmiserint: vel ꝓmissionẽ recepint ex pacto uel ꝓmissione occulta vel manifesta dederit: ul' recepit qd magnũ vel paruũ ꝓ aliqua iusticia vel gratia pro se uel alio ĩ causis iudiciariis vel litteris apostolicis. ⁊ quibuscũq; modis ab apostolica sede obtinẽdũ ipo facto sunt excoĩcati. In extrauaganti Bonifacii octaui: cui⁹ absolutio pape reſuat. hec habent locũ ĩ curia romana. Jo. an. ⁊ Anto. de butrio eam allegat.

¶ De absolutiõe ⁊ pnie iiũctiõe. c. 16

Postq̃ võ penitẽs dixit ex se peccata sua siue ex introgatione ꝯfessoris introgãtis peccata sua ut debuit tãdẽ cõcludat. In istis peccaui: ⁊ in multis cogitatione delectatione. locutiõe. ope. ⁊ omissione. uel aliquo de hui⁹moĩ: de quibus dico meã culpã. Cõfessor võ interroget eũ: si sit talis de quo nõ dubitetur quia tũc supfluũ ⁊ irrisibibile. Si ipe dolet de omnib⁹ peccatis venialib⁹ ⁊ mortalib⁹ confessis: ⁊ si ꝓponit firmit' ab illis abstinere. seu ab omnib⁹ mortalib⁹. Si võ talis hab; aliqua restituere: ul' famã uel res uel pro iniuria satisfacere: ⁊ h⁹modi: si est paratus facere q̃citi⁹ põt absq; dilatiõe aliq̃ que restitutio quõ faciẽda sit: ⁊ quo ordine q̃ ad certa ⁊ incerta. vide in. 2 parte summe. ti. de restitut. p totum. q̃ si dicat se nolle istud facere: uel nõ posse: cũ tñ possit nõ est absoluendus Tho. ut dicit. ii. q. 3. c. tunc vã potest tñ sibi dici. Misereat tui. ⁊ ce. ſ nullo modo. Ego absoluo te. Põt etia; ei iiũgi aliq̃d bonũ faciendũ non tamen in penitẽtiã: declarãdo sibi hoc q̃ infructuosa sit talis cõfessio ei ⁊ sine remissione peccatoꝝ. de peni. di. 5. c. falsas. Sed si parat⁹ ẽ facere omnia ad que tenet. tũc si eẽt aliqua excoicationis sñia ligat⁹. si nõ potes eũ absoluẽ ab illo remitte eu; ad epm: seu ad alium qui possit absoluere: vl' tu vadas ad ꝓcurãdũ absolutionem pro eo ⁊ cũ est absolut⁹ ab excoicatiõe postea tu eũ absolue a peccatis ⁊ ñ pus. Tho.

¶ Si autẽ potes eu; absoluẽ hñdo ĩ h' spãlẽ auctoritatẽ: si nõ absoluisti eũ ĩ pncipio q̃d decẽtius fuit: nec tamẽ ẽ multa vis si fiat in fine cõfessiõis dũmodo fiat añ absolutionẽ a peccatis absolue eũ per hũc modũ ut infra.

¶ Primo exigẽdũ est ab eo iuramentũ ut sit paratus stare mãdatis ecclesie que illi fiẽt ꝓ illa cã. quo iuramento pstito iiungat ei hoc. s. si icidit faciẽdo ꝯtra aliquẽ canonẽ ꝓpoãt nõ amplius facẽ coñ illũ. Si võ ꝓ offensa: vel damno facto in aliũ ꝓmittat satisfacẽ q̃tũ põt. ⁊ h' facto denudatis humeris: cõfessor seu absoluẽs cu; disciplina uel vga percutiat eũ dicẽdo psal. Miserere mei de⁹. vel aliũ psalmũ pnialem dãdo ictum ꝓ quolibet vsu. postea võ glia patri. ⁊ sicut erat finitis sbiũgit. kyriel' xpel'. kyriel'. Pr noster. ⁊ ne nos. v. Saluu; fac suum tuum. R. deus meus sperantem in te v: Esto ei dñe turris fortitndinis. R. a facie inimici. v. Nihil ꝓficiat inimicus in eo. R. ⁊ fili⁹ iiquitatis. nõ apponat nocere ei. v. Dñe exaudi orõnem meã. R. ⁊ clamor meus ad te veniat. v. Dñs vobiscũ. R. ⁊ cum spiritu tuo

¶ Oremus.

Deus cui ꝓprium est misereri semꝑ ⁊ parcere suscipe deꝑcationē nostram ⁊ hūc famulū tuū quē sñia excoicationis ligatū tenet miseratio tue pietatis absoluat per xp̄um. d.n. auctoritate omnipotētis dei. ⁊ beatoꝝ apostoloꝝ Petri ⁊ Pauli. ⁊ dñi pape: uł archiep̄i uel ep̄i mihi cōcessa ego absoluo te ab hoc vīculo excoicatōis quā incurristi ꝓpꝫ iniectionē man⁹ violēte ī clericū vel religiosū vel ꝓpter ingressū in monasteriū monialiū ī casu non cōcesso. ⁊ h⁹modi. Et si pluribus sentētijs est ligat⁹: est dicendū totiēs ego absoluo te ab excoicatione quaꝫ incurristi ꝓpter talem ⁊ talem cām: ⁊ si pluries ꝓpter eandē cām dicendū ē totiens quotiēs incurristi: totiēs ego absoluo te. ⁊ restituo te sanctis sacramētis eccłie ⁊ coioni ⁊ vnitati fidelium. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spirit⁹ sancti amē. v̊berādo eum vsqꝫ amen.

Nō tñ ꝙ ista forma q̈uis debeat obseruari ut ex̄ de sen. ex. c. nuꝑ. nō tñ ē ita necessaria quin simplici verbo fieri posset ꝭm Pe. de pał. ⁊ Jo. de lig.

Sicut ḡ excoicatio ferri pōt simplici verbo q̈uis non debeat fieri: sic ⁊ absolutio. ex̄ de regl. iurl .c. omnis res ꝫ qñ fieret huiusmodi absolutio ī publico ut erga mulieres: forte tūc esset omittēda huiusmodi verberatio: ne denudetur peccatū.

Si v̊o qs ꝓpter rē ablatā alteri esset excoicat⁹ q̈uis restituerit: nō tamē ē absolut⁹: nisi iudex q cōtulit sentētiā eū absoluerit: ⁊ hoc declarādū ē personis post absolutionē ab hui⁹modi uł si nō ē aliqua sententia ligat⁹ si hꝫ aliq̊s casus peccatoꝝ ep̄o reꝯuatorū de quibus nō potes absoluere: nihilomin⁹ absolue eū ab illis a qb⁹ potes ꝭb hac forma. Si teneris aliquo vinculo excoicatiōis mioris ego absoluo te ⁊ restituo sanctis sacramētis ecclesie. In noie p̄ris ⁊ cetera. Misereaꝫ tui. ⁊ cet̄a. Fili⁹ dei ꝑ suā misericordiam te absoluat. ⁊ ego auctoritate q̄ fungor absoluo te ab oībus peccatis tuis a qb⁹ possū te absoluē. In noie patris. ⁊ cetā. Peccata v̊o a qb⁹ non pōt eū absoluere exꝓmat ei imponēs ut habeat recursū ad ep̄m uł ei⁹ vicariū ꝓpter hui⁹modi absolutionem ⁊ dicat ea sibi in cōfessiōe vel si eēt simplex ⁊ nesciret ita bñ exꝓmere factum suū scribat cōfessor in cedula illud: uł illa si sūt plura ut illā portet penitēs ep̄o vel eius vicario ꝭb hac forma: uł simili.

Latorē uł latricē pñtiū ꝓ homicidio uel incestu tali gradu ⁊ huiusmōi cōmisso: absoluendū vestre paternitati trāsmitto ut absolutionis bñficiū impēdēdo ⁊ ei salutarē pniam iiūgēdo ipsam sancte ecclesie recōcilietis. ꝙ si ep̄s uel vicari⁹ remittat eū ad cōfessorē ip̄m auctoritate illius iteꝝ absoluat ab oīb⁹: ⁊ iponat pniam ꝓ illo ꝓ quo nōdū imposuerat: ⁊ cautum reddat illū ne illā cedulā alteri legēdam tradat. vel etiā ip̄e cōfessor si pōt vadat ꝓ eo ad ep̄m ꝓ auctoritate: si sibi velit dare.

Si v̊o ille nō habet casū ꝺ reꝯuatis vel si habet: ⁊ cōfessor pōt de oibus absoluere p̄missa absolutione ab excoicatione minori. ⁊ alijs ut suꝑ Misereaꝫ. ⁊ cetā. Filius dei. ⁊ cetā. Ego auctoritate qua fūgor absoluo te ab

omnibus peccatis tuis. In nomine pa
tris ꝛc. ⁊ faciat tūc signū crucis cum
dicit. i nomīe. super illū: nec est neces-
saria manus impositio super peniten
tem: imo nec decens ſm Tho. p̄cipue
sup mulieres. magis enim decet signa
tio crucis. ⁊ postea addat. Passio dn̄i
nostri ihu xp̄i: ⁊ merita beate Ma-
rie v̄ginis ⁊ oīuz sanctoꝝ ⁊ sanctarum
dei merita: ⁊ quicq̄d boni feceris: uel
ꝓponis facere: ⁊ mala que sustinebis
sint tibi i remissionē omniū pctōꝝ tu-
oꝝ: que verba nō sūt omittēda q꜡ sūt
magne vtilitatis. s. omnia huiusmodi
cum habeāt vim satisfactiōis ex v̄tu-
te clauiū. ⁊ sic magis valēt. Tho.

De pnīa iiūgēda penitēti.

In iniūgēdo v̄o pnīam peni
tenti hoc maxime attēdēdū
est ſm omnes ut. s. talem des
q꜡ credas eum oīo ꝑficere quātūcūq꜡
sit magn⁹ peccator: ⁊ ſm Chriso. me-
lius est in hui⁹mōi reddē rationē de
nimia misericordia q̄ d̄ nimia iusticia
26. q. 8. c. alligant. Dādo etiā liberta
tem q꜡ cum vna die omittit. s. orōnē
iiūctā: vel ieiunium possit in alia die
supplere. Si v̄o dubitat̄ de aliq̄: ne
faciat pnīam. puta ieiunium: dicas q꜡
faciat loco ieiunij elemosynā ul' aliud

Orationes v̄o personis que de facili
solēt recidiuare in mortali: raro dan
de sūt: vel per paucos dies dāde sūt

Ieiunia v̄o elemosyne ⁊ ꝑegrinatio
nes ⁊ hui⁹modi possunt dari per plu
res dies: q̄a hui⁹modi etiā si fiant in
mortali nō sunt reiteranda. q꜡ valent
q̄tū ad effectū quē post se relinquūt
post expletionē in satisfaciente cū q̄s
reuertit̄ ad grām. Tho. Querenduz
est etiā a penitēte si potest vel dubi-
tat facere pēitētiā sibi datā. quia tūc
non esset dāda: uel cōmutanda vl' re
mittenda esset.

Declarādū est etiā peccatorib⁹ ma-
gnis ſm Hosti. q꜡ ſm regulas ecclesie
taxatas. 22. q. i. c. p̄dicādū. ꝑ quolibz
mortali esset septēnis pnīa iiungēda
⁊ ideo nō credat peccata sua leuia: q꜡
parua dat̄ ei pnīa: q̄a hoc fit ne eam
dimittat: q̄d eēt ei mortale. ⁊ oporte
ret ei cōfessiōez iterare si eēt oblitus
eius. Potest etiā admoneri q꜡ faciat
aliquod memoriale de penitētia sibi
iiuncta ut melius illius recordet̄. ⁊ si
obliuisceret̄ q꜡ ad te reuertat̄: ul' si nō
possz bn̄ facē illā tu ꝯmutabis eā sibi

Si v̄o. postea recordat̄ de aliq̄ pec-
cato criminali. quo tūc fuit oblitus si
pōt tui hr̄e copiā reuertat̄ ad te q̄-
uis nō sit ei necessariū: vel vadat ad
aliū: nec tenet̄ nisi tm̄ illud dicere.

Si hz vota q̄ nō pōt īplere ul' dubi-
tat si tu hēs i hᵒ spēalē auctoritatem
dispēsa: vel poti⁹ i aliud piū cōmuta
si v̄o nō hēs auctoritatē remitte eum
ad ep̄m vel eius vicarium.

Caue etiā ne iiūgas pnīam per quaz
fiat p̄iudiciū alieno iuri: aut per quā
det̄ occasio ruine spūal' alicui. aut ꝑ
quā possit manifestari alterius pecca
tum occultū. Cōfessū aūt q̄tū potes
studeas ad cōtritionē inducere v̄bis
siue an̄ siue in ꝓcessu: siue post ꝯfessiōz
ut nō dicat peccata sua q̄si fabulas s̄
cū detestatiōe: ⁊ ut ait Aug⁹. Caute
⁊ astute aliqn̄ iterrogādo que credit
illū ex verecūdia occultar̄. Circa v̄o
turpia ⁊ carnalia pctā nō descendas
nimis ad particulares circunstantias

postq̃ habet spes sufficiẽs peccati:⁊ huiusmõi a remotis interrogãdo ne addiscant homĩes malitias ⁊ pecca-ta que nesciũt. Tho. Admonendũ eũ super omĩa:vt vitet malas societa-tes. frequẽtet cõfessionez. audiat sepe verbũ dei. querat orõnes ⁊ pticipa-tiões bonoꝝ q̃ fiũt in religiõibus:⁊ indulgentias.

¶ De infirmis. c. 17.

Circa infirmos sic agendũ est Aut enim talis est ĩ piculo mortis:aut nõ. dico aũt peri culũ mortis nõ solũ q2 in extremis cõ stitutus:ꝫ q2 frequẽter ꝯtingit homi-nes mori ex illa infirmitate:⁊ medici dubitãt. In tali casu põt qlibꝫ absol-ui a quolibꝫ sacerdote de quolbꝫ pec cato:⁊ a q̃libet sñia absqꝫ alia licẽtia cũ periculũ est in mora. Talis enĩz in-firmꝰ aut iam amisit loquelã vł vsuz rõnis:puta q2 iam freneticꝰ:aut non: ⁊ in pmo casu si bñ viuebat:vt bonus fidelis:⁊ frequẽtabat cõfessionem cõ munionẽ ⁊ hiꝰ:si petierit sacramenta q̃uis ex insperato ei talia acciderint. Uel etiam si malus et obstinatus diu perseuerans in peccatis:⁊ diu nõ cõ-fessus:si petiit sacerdotẽ vt cõfiteret ⁊ ostẽdit se velle facere omĩa que dꝫ ⁊ interea factꝰ est mutus vł freneticꝰ ⁊ periculũ est in mora debꝫ p̃supponi cõtritꝰ:⁊ faciẽte aliq̃ cõfessiõem gene ralẽ ꝓ eo sicut fit in populo sacerdos faciat absolutionẽ ab omĩ sñia ⁊ pec cato:⁊ põt iniũgere circũstantibꝰ ali-qđ ꝓ eo faciẽdũ vł heredibꝰ aut ꝯsan guineis ꝓ eius aĩa si volũt acceptare Deinde dꝫ dari eucharistia a ꝓprio sacerdote seculari:quãuis nõ sit cõfes sus:q2 non potuit: vel ab alio sacer-dote seculari:nõ aũt religioso: si non habuit licentiã a ꝓprio sacerdote vł epõ:alꝰs ipẽ rligiosus incidẽt in excõi cationẽ papalẽ in hoc casu:⁊ hꝰ verũ est nisi timeret de expuitiõe vel vomitu eiꝰ:q2 tũc nõ deberet sibi dari eucha-ristia:ꝫ extrema vnctio tñ:ĩmo etiaꝫ si nõ potuit cõicare:q2 si ꝓpter frenesim nõ pmitteret se vngi:põt ligari: ⁊ si-bi violent dari. Astantibꝰ autẽ infir-mo dꝫ credi si perhibent testimoniuꝫ q2 petierit cõfessionez: ⁊ ostenderit si-gna cõtritiõis. Si aũt nõ est diu cõ-fessus:vel q2 notorius peccator incur-rit subito amentiã ⁊ mutitatẽ:vł infir-mitatẽ nec pus nec pꝰoñdit signa ꝯtri tiõis nil ei dari dꝫ nec sacramẽta:nec eccłiastica sepultura. Si vero nec lo quelã amisit nec amentiã incurrit: dꝫ ab eo exigi pura cõfessio peccatoruꝫ plus ⁊ minus sm q2 patit tp̃s. Naꝫ si est in extremis:de pncipalibꝰ est inter rogandũ pmaxie inducẽdo eũ ad cõ-tritionẽ cũ spe venie: ꝫ si nõ est ita in extremis:⁊ vellet facẽ gñalem cõfes-sionẽ de tota uita sua sicut multi infir mi fecerũt:quãuis nõ sit necessariũ de his q̃ rite alꝰs ꝯfessus est iterare ꝯfes-sionẽ:admittẽda est. ⁊ tandẽ absolu tio impẽdẽda ab omĩ sñia excõicati-onis ⁊ ab oĩ pcc̃o mõ supdicto in .c. precedẽti:ita tñ q2 si legatus essꝫ aliq̃ excõicatiõe a q̃ cõfessor ex̃ illud peri-culũ nõ potuisset absoluere: dꝫ ei in-iungi q2 si euadat infirmitatẽ: q̃citiꝰ ꝯmode põt pñtet se ei ad quẽ ordina rie spectabat absolutio illius excõica tiõis. alꝰ si nõ faceret reincidẽt ĩ eãdẽ excõicatiõem. ex̃ de sen. ex. c. eos. li. 6.

Sed si erat detentus aliquo peccato de casib⁹ epo reseruatis: non oportet q̄ iniūgat ei q̄ post sanitatē ad epm vadat p absolutiōe: q̄ ad illud non tenet: s̄ sufficit sibi illa absolutio.
Nota tñ q̄ si talis esset vsurari⁹ publice nō pt talis admitti ad cōfessiōez cōmunionē: ⁊ ad alia sacramēta: nisi facta prius cautiōe de restōne vsurarū: vel pmissiōe ab heredib⁹ de hi⁹: ⁊ si i cāu q̄ amisisset ipe loquelā: vł vsū rōnis ostēdat p⁹ signa cōtritiōis s̄m formā iuri. q̄ habet i. c. quāq̄ de vsur. li. 6. His pactis non est pnia infirmo iniungēda: q̄ eam facere nō posset: s̄ innotescēda. vt dicit. 26. q. 7. c. ab infirmis. declarādo sibi: talem tibi darem pniam si esses sanus: quāuis deberes facere multo maiorē s̄m regulas ecclesie: s̄ q̄ nō potes mō: cū eris sanus facies hoc vel illud vel venies ad me ⁊ tibi dabo. Istud tñ vltimū nō videtur securū: q̄ raro reuertunt p pnia
Si vō deus aliter de te disponeret: dimittas p aīa tua tm̄ p pnia.
Pōt etiā iniūgi amicis vel cōsanguineis aliqd p pnia: si vterq̄ acceptat ⁊ si credatur q̄ satisfaciēs sit in statu grē. sup omia enim auisandus est: vt si dz aliquid alicui: vel rōne maleficij vel contract⁹: vel depositi: vel aliter: declaret bñ vt nō discedat cū alieno ab hoc seculo: ne in eternū damnet.
Et de restōne ⁊ legatł ad pias causas p aīa sua ita disponat q̄ cito cogant executores expedire ⁊ nō plongare: sicut sepe ⁊ quotidie faciūt. q̄ si nolet sufficient disponere de restitutiōe fienda nō est absoluendus.
Exhortandus est aūt ad cōtritionem simł ⁊ cōfidentiā diuine misericordie exemplo latronis ⁊ meritis passiōis Christi. Si aūt haberi nō possit copia sacerdotis quāuis bonū sit haberi in hi⁹ periculis: in mari vz. bello: vł infirmitate: vel morte violenta laico cōfiteri. tñ nō est necessariū: qđ si fiat: ⁊ quis euadat. tenet talis iterū de illis omib⁹ peccatis cōfiteri. q̄ nō habebat ille claues ecclie. Si vō infirmus nō est in piculo mortis si hz casum excōicatiōis: vel pcc̄a reseruata epo dz cōfessor ire vel mittere ad epm si pt p auctate hi⁹: tñ mō tali q̄ non pdat peccatorē: nisi prius ille sibi dederit lnīam nominādi eū. Si vō infirmus habet indulgentiam in articulo mortis a papa appropinquāte mōte sic pt fieri absolutio post omia supdicta p dicta indulgētia.

Forma absolōnis in articulo mortis.

Misereat tui ⁊c. Auctē dñi nostri Jesu Christi: ⁊ beatorū aplo⁊ Petri ⁊ Pauli ⁊ dñi nostri pape. N. ⁊ sancte romane ecclesie: in hac pte tibi cōcessa speālit ⁊ mihi cōmissa: cōcedo ⁊ do tibi plenariā indulgentiā ⁊ remissionē omnium peccato⁊ tuo⁊: de quib⁹ ore cōfessus es
Nota hic an melius sit dicere de qbus mō cōfessus es: an de qbus ore cōfessus es ⁊ corde cōtritus: q̄ nō cōmisisti sb̄ ptextu istius indulgētie inquantū claues ecclie se extendūt. que qdem plenaria indulgētia sit tibi i augmentū virtutis ⁊ grē: ⁊ acquisitiōis vite eterne. In nomie patris: ⁊ filij: ⁊ spiritus sancti. Amen.

Forma absolutiōis ab excōicatione minori.

Ego te absoluo a vinculo excõicatiõis: quã incurristi participãdo cũ excõicatis in cãu nõ ɔcesso in loquela: in cibo: vł potu ⁊ hi⁹: ⁊ restituo te sanctis sacramentis ecclesie. In nomie patris: ⁊ filij: ⁊ spũs sancti. Amen. Nota võ q̃ in absolutiõe ab excõicatiõe maiori ↄȝ p⁹ exigi iuramentũ. vt. s. iuret stare mandatis ecclie: q. s. fient ei ab absoluẽte p tali materia: q̃ facto imponi ei debent mãdata rõnabilia. vt satisfaciat ei quẽ lesit: vł dãnificauit si pt: si tam p hi⁹ est excõicatus: pcipue ei iniungendũ est: ne ampli⁹ veniat cõtra illuȝ canonẽ vł si fuit excõicatus pp̃ verberationẽ clerici: nõ amplius verberet. Secũdo exutis humeris absoluẽdus ↄȝ verberari cũ virga dicẽdo psalmũ. Miserẽ mei deus: vł aliũ psalmũ penitentialẽ ad quẽlibȝ vsũ dãdo vnuȝ ictũ. P⁹ea sbiũgat Pr̃ nr̃. Et ne nos. Saluũ fac fuũ ꝛc. put pauloañ. s̃. nõtũ ẽ. De⁹ cui pprũ ẽ miseri ꝛc. tandeȝ hñs auctẽm absoluat sic dicẽdo. Auctoritate oĩpotẽtł dei ꝛc. put. s̃. plene dictum est.

Forma absolutiõis a peccatis excoicationis minoris.

Si teneris aliq̃ vinculo excõicatiõis: vel pticipatiõis a q̃ possũ te absoluẽ: ego absoluo te: ⁊ restituo te sanctł sacramẽtis ecclie. In noie pr̃is ꝛc. Dñs nr̃ Jesus Christ⁹ te absoluat. ⁊ ego auctẽ qua fungor absoluo te a peccatł tuis. In nomie pr̃is. Omia bona q̃ feceris vel facies: ⁊ qcqd pateris vł patieris: sit tibi i remissionẽ pcco℞ tuo℞ oĩuȝ: ⁊ i augmẽtũ grẽ ⁊ pmiũ vite etñe. Amẽ

Forma sacramẽti baptismatis.

Ego te baptizo In no. pa. ⁊ fi. ⁊ spi. san. amẽ. Tho. in. 4 ego. ⁊ amen. nõ sunt de sba sacramẽti: tñ dici debẽt ex statuto ⁊ ɔsuetudine ecclie. Sȝ si dubitaẽ si es baptizat⁹ nõ te rebaptizo. Si non es baptizat⁹ ego te baptizo In noie patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti. amen.

Forma ɔsecratiõis seu chrismatis dande per epm.

Consigno te signo crucis: ⁊ chrismo chrismate salutł. In no. pa. ⁊ fi. ⁊ spi. san. amẽ. In fronte dẽr: ⁊ cũ chrismate cõsecrato ab epo. Tho. in. 4.

Absolutio a peccatis.

Ego absoluo te a peccatł tuis In nomie patris ⁊ filij ⁊ spi. san. amẽ. omia võ alia sũt ad bene esse. Tho.

Forma extreme vnctiõis. ⁊ primo ad oculos.

Per istã sanctã vnctiõeȝ ⁊ suam pijssimã miam pcat tibi dñs qcqd p visũ deliqsti: sm ordinẽ fratr℞ pdicato℞: vł sic sm clericos seculares qcqd vitio℞ oculo deliquisti. Inũgo oculos tuos isto oleo sanctificato In no. pa. ꝛc. Tho. in. 4. Seruanda est por. s. Gregoriana ⁊ fienda est vnctio in sex locis corporis ad min⁹. Primo in vtrisq̧ oculis dicendo vt. s̃. Secũdo i vtrisq̧ aurib⁹ dicẽdo p istaȝ ꝛc. vt. s̃. ad illud. qcqd ⁊ exinde sic deliquisti per auditũ vel auriũ vitio deliquisti. Tertio in naribus dicẽdo per istaȝ ꝛc. qcquid deliquisti per odoratum: vel nariũ vitio deliqsti. Quarto i ore clauso dicẽdo

per istam ℞c. quicquid per gustum deliquisti: vel quicquid oris vitio deliqisti. Quito in vtrisque manibus ab intro in palmis dicendo per istam ℞c. quicquid deliquisti per tactum: vel tactus vitio. Sexto in pedibus ambobus in parte superiori dicendo per istam ℞c. quicquid deliquisti per gressum: vel incessum: vel recessum: vel talium vitio deliquisti. Clerici seculares addunt septimum ad lumbos: quod fieri debet vbi est consuetudo: licet non vtatur ordo predicatorum erga fratres: et fit in renibus dicendo per istam ℞c. quicquid lumborum vel per carnis vitium deliquisti: et dum fiunt vnctiones dicantur hec verba semel tantum.

¶ Forma consecrationis corporis Christi

Hoc est secundum Tho. in 4. Hoc est enim corpus meum. enim tamen non est de substantia consecrationis: nihilominus tamen non debet omitti alias peccaret mortaliter.

¶ Forma consecrationis sanguinis.

Hic est enim calix sanguinis mei noui et eterni testamenti mysterium fidei qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Omnia enim verba hec sunt de substantia consecrationis preter enim. secundum Tho.

¶ Forma ordinum in primo.

Qui cum sint. 7. secundum Tho. quilibet habet formam suam. Sciendum est secundum Tho. in. 4. quod tunc imprimitur caracter seu recipitur ordo cum porrectum instrumentum illius ordinis tanquam materiam ab episcopo dicente formam illius ordinis tangit manum ordinatis ad illum ordinem.

¶ Forma hostiarij.

Talis qui ordinantur ad hunc ordinem tradit episcopus claues ecclesie dicens. Sic agite quasi reddituri deo rationem pro his rebus que his clauibus recluduntur. Archidiaconus vero hostium ecclesie facit illos tangere.

¶ Forma lectoratus.

Hic tradit episcopus codicem de quo lecturus verba. sicut prophete vel missale: vel epistolarium librum dicens Accipite et estote verbum dei lectores habituri: si fideliter et deuote impleueritis officium vestrum partem cum his qui verbum dei ab inicio ministrauerunt.

¶ Forma exorcistatus.

Hic tradit episcopus libellum in quo scripti sunt exorcismi: vel illum vbi exorcizatur aqua benedicta: vel aliud dicens. Accipite: et commendate memorie: et habetote potestatem imponendi manum super energumenos: siue baptizatos: siue cathecuminos.

¶ Forma accolitatus.

Hic tradit episcopus ceroferarium .i. candelabrum dicens. Accipite ceroferarium cum cereo: et sciatis vos ad accendenda luminaria ecclesie mancipati. Accipiat etiam vrceolum vacuum ab archidiacono dicente episcopo. Accipite vrceolum ad effundendum vinum et aquam in eucharistiam sanguinis Christi.

¶ Forma subdiaconatus.

Hic datur calix vacuus cum patena ab episcopo: et vrceolus cum aqua et manili .i. bacili et manutergio ab archidiacono dicente. Uidete cuius ministerium vobis traditur: et ideo si vsque nunc fuistis tardi ad ecclesiam amodo debetis esse assidui. Si vsque nunc fuistis somnolenti: amodo vigiles. Si vsque nunc ebriosi: amodo sobrij. Si vsque nunc inhonesti: amodo casti. Oblationes que veniunt in altari panes propositionis

appellant: de ipsis oblatioib⁹ tm̄ de-
bent poni in altari quātū possit pplo
suffice ne aliqd putridū i sacrario re-
maneat. Palle vō q̄ sunt in sbstrato
ria altaris in alio vase debēt lauari.
In alio corporales ꝛ palle. Ubi autē
corporales lote fuerit: nullū aliud lin
teamē ibidē dꝫ lauari. Ipa aūt aqua
dꝫ in baptisterio mergi. Ideo admo-
neo vt vos exhibeatis ita: vt deo pla-
cere possitis.

Forma diaconatus.

Huic tradit eps libꝝ euāgeli-
orū dicēs. Accipite ptātem
legendi euangelium in ecclia
dei tā p viuis q̄ p defūctis. In noie
dñi amen. Itē eps ponit manū super
caput ei⁹ dicēs. Emitte i eū quesum⁹
spūm sanctū ꝛc. Itē dat ei stolā dicēs
Accipite stolā. vt pꝫ in pōtificali. In
datiōe tm̄ euangelioꝝ libri fm Tho.
caracter inprimit.

Forma presbyterat⁹.

Huic epš tradit calicē cū pate
na pparata. i. cū vino in cali
ceꝛ hostia i patena: al's non
recipet caracterē fm Tho. Si nō eēt
pparata dicens. Accipite ptātem of-
ferre sacrificiuꝫ deo missāqꝫ celebrare
tam p viuis q̄ p defūctis. In nomine
dñi amē. Itē ab epō imponit manus
sup ordinandū: ꝛ omēs sacerdotes cū
eo ibi pñtes dicēte ipo epō. Oremus
dilectissimi dñi ꝛc. vt in pontificali.
Pe. de tarātasio dixit q in impositio
ne manuū imprimat caracter. Primū
tñ veri⁹ est: ꝛ cōmuni⁹ fm Tho. s. i por
rectiōe calicis pparati. itē inūguntur
man⁹ sacerdotis: cū ordinat ab epō:
dicēte. Cōsecrare ꝛ sanctificare. ꝛc.

Itē aptat sibi stolā sup humeros di-
cens. Accipite iugū dñi ꝛc. itē vestit eū
cū casula. i. planeta dicēs. Stola ino
centie ꝛc. Nota q̄ q si p⁹ᵐ fuerit omis-
sū. i. porrectio calicis pparati totū dꝫ
iterari q̄si nihil sit factū. Si vō istud
fuerit obseruatū: ꝛ aliqd de pdictis
aliis fuerit omissū: nullo mō dꝫ itera
ri ordinatio: sꝫ qd omissū est dꝫ sup-
pleri ab epo in alia ordinatiōe: ꝛ inte
rim non celebret.

Forma sacramēti matrimonii.

Non est determiata. Est aūt
forma illa expssio cōsensus p
vba vni⁹ in alteꝝ cōiugū: vt
accipio te in vxorē: vel accipio te i vi
rū vl' cū interrogat: si vult talē i vxo
rē vel virū: ꝛ rñdet q sic: vl' si loq nō
pōt: per scripturā: vel alia signa expri
mentia cōsensum.

Explicit tertia pars: ꝛ per cōñs totus
tractat⁹ siue sūmula de cōfessore: cū in
terrogatioib⁹ fiendis Reuerēdissimi
fris Antonini florētie archiepi. Eius-
dem incipit. c. i. de restitutioib⁹ in ge-
nere in quo ponunt. zo. man⁹ rapien
tiū: quarū quelibꝫ hꝫ quinqꝫ digitos
seu modos: ꝛ sic sunt centuꝫ modi in
qbus fit restitutio: vl' erogatio. vt pꝫ
in 2ᵃ pte sūme. ti. z.

De pma manu fene-
ratoria pt intelligi
illud qd habetur
Apo. 17. Uidi mu-
lierē sedenteꝫ super
bestiā coccineam. i.
diabolū habētē in manu eius poculū
aureū. Hec mulier est cupiditas que

in manu.i.in opere vsure hz diuitias quas sitit:ꝫ nõ extinguit ei⁹ sitis:ꝫ solũ delectat in vidẽdo. hec aũt quinqꝫ modos sic man⁹ hz quinqꝫ digitos.
Et pm⁹ est in pignorib⁹:qñ.s. quis ꝑ mutuo alteri facto recipit pignus ab eo rei mobilis:vt vestimẽtũ:seu lucꝝ equi:seu hi⁹.aut ĩmobilis: vt possessionẽ:ex qua capit fructũ seu lucꝝ non ꝯputans in sortem: qđ vsura est: nisi in casu cũ gener a socero:quousqꝫ habeat ab eo dotes sustinẽs onera matrimonij accipit possessionẽ ab eo in pign⁹.ex̃ de vsurl..c. salubrit. Et de h̊ diffuse in 2ª pte sũme ti.i.c.
¶ Secũd⁹ digit⁹ seu mod⁹ est in depositiõib⁹:cũ.s.qs deponit pecuniã apđ mercatorẽ:vl' cãpsorẽ vt vtat ea:saluo tñ capitali suo: 7 cũ intentiõe pncipalit aliqd ꝑcipiẽdi vltra sortẽ:nulla tñ fc̃a pactiõe sup h̊ etiã vsura est 14.q.3.si feneraueris.7 de h̊ in 2ª parte sũ.ti.i.c. ¶ Terti⁹ mod⁹ in emptionib⁹ 7 venditĩ.cũ.s.vendit merces vlt̃ iustũ p̃ciũ:rõne dilatiõis tp̄is in soluẽdo p̃ciũ:7 h̊ in se rẽ illã intẽdebat ꝯuare in futuꝝ qñ tm̃ quãtũ vẽdit vl' plus sperabat valiturã. Silit qñ reꝫ emit min⁹ iusto:eo ꝙ anticipat tp̄s solutiõis p̃cij añq̃ recipiat mercẽ:vt pu ta tp̄e verĩ. triticũ recolligẽdũ ¶ Et h̊ nisi dubiũ esset vtrũ plus minus ue sit res illa valitura.de hoc ex̃ de vsurĩ. c.in ciuitate.7.c nauigãti. Et de hoc diffuse in 2ª pte sũ.ti.i.c.
¶ Quart⁹ in campsiõib⁹:7 fictis assecuratiõib⁹.vt in cambijs q̃ dicũt ꝑ venetias:7 cambijs q̃ fiũt in romana curia ꝑ bullis:q̃ sunt vere mutua cum vsura:7 cuꝫ ip̃emet sibi satisdator simulat⁹ 7 verus mutuator est.ar.14.q.3.c.plerisqꝫ.Et de h̊ in 2ª pte sum.ti.i.c. ¶ Quĩtus ĩ mutuis cũ exp̃ssis lucri pactiõibus siue in pecuĩa siue in operib⁹ siue in alijs q̃ p̃cio pñt estimari.ar.14.q.3.c.putãt.7 de h̊ in 2ª parte sum.ti.i.c.
¶ Man⁹ raptoria est q̃ manifeste rapit aliena manu violenta.i.raptoria eripit pauperẽ.s.deus Thobi.15.7 hz.5. digitos seu modos.
¶ Prim⁹ ꝯsistit in vsurpatis dñijs ciuitatũ:castroꝝ:7 villaꝝ:ex qbus omne emolumẽtũ qđ inde ꝑcipit rapina ẽ.
¶ Secũd⁹ est in talijs iniustis:qñ.s.dñs ciuitatis imponit collectas vltra debitũ ꝯsuetudinis vl' statuti:ꝫ vitia indebita opaꝝ exigit:7 nõ soluit eis de labore:vl' si ciuitas est libera qñ nõ ꝑ rata imponũt ciuib⁹:ꝫ nimis aliquos grauant.
¶ Terti⁹ est in pedagijs 7 gabellis illicitis:qñ.s.imponũt dñi terraꝝ vl' ciues noua pedagia sine lĩa pncipis.vl' etĩ si antiquata:vl' noua cũ lĩa non seruant vias suas cũ tñ possent.
¶ Quart⁹ in latrocinijs terrestrib⁹ vl' maritimis:vl' pirratis:q discurrũt ꝑ mare p̃dando ex naufragio etiã ĩ mare ꝓiecta sibi accipe ad rapinã pertinet.vel etiã de rep̄salijs illicitis de q bus in 2ª pte ti.2.c.
¶ Quint⁹ in ꝑsonis capiẽdis 7 vendẽdis q̃ libere sũt seu xp̄iane.nã 7 si pagani vl' sarraceni capti in bello iusto efficiant ꝯui capientiũ.vñ 7 vendi pñt vt ꝯui:7 emi:nõ tam̃ xp̄iani. debẽt ğ ista restitui si pñt.vt dicit Aug.14.q.6.c.si res.de his habes in 2ª parte sum.ti.i.c.

Manꝰ furatoria est cū qs accipit oc
culte aliena nesciēte dn̄o. Apo. Qui
furabatᷣ iā nō furetᷣ: sꝫ magꝭ opetᷣ ma-
nibꝰ suis. Fur videtᷣ opari manibꝰ ali
enis inquātū accipit lucꝝ de manibus
alienis. ⁊ hec manꝰ hꝫ. 5. digitos.

Primꝰ est inuentoꝝ detentiōe: qn̄. s.
qs res alterīꝰ inuentas q̄ nō habentᷣ
pro derelicto sibi retinet. 14. q. 4. c. si
qd. ⁊ de hᵒ habes in 2ª pte ti. i. c.

Secūdꝰ est in illicita p̄scriptiōe: qn̄. s.
qs p̄scribit aliena mala fide. sciēs. s. il
la esse aliena: nec aliq̄ iusto ti. habuis
se. c. possessoꝛ. de re. iurꝭ. in. 6. de hᵒ ha
bes in 2ª pte sum. ti. i.

Tertiꝰ est in rei pignoꝛate ꝯmodate
vꝉ deposite vsu. s. qn̄ dn̄s rei non cō-
sentit. ⁊ tenetᷣ de vtilitate inde habi-
ta ⁊ si amitteret ex culpa sua tenetur
reddē Ray. de hᵒ in 2ª pte sū. ti. i.

Quartꝰ in occulta reꝝ vsurpatiōe: si
ue hᵒ fiat a filijs de rebꝰ parentū: siue
ab vxoꝛe ꝺ rebꝰ viri ip̄o nesciēte: siue
a s̄uis de rebꝰ dn̄oꝝ suoꝝ: a dispēsa-
toꝛibꝰ ꝺ rebꝰ p̄lonoꝝ suoꝝ: siue a dis-
cipulꝭ ꝺ rebꝰ mag̃roꝝ suoꝝ: siue ab ex̃
neis de rebꝰ alioꝝ: etiaꝫ si hᵒ facerent
dando inde elemosynas paupibꝰ: nisi
in extrema necessitate ꝯstitutꝭ. 14. q.
4. c. foꝛte. de hᵒ in 2ª pte ti. i. p totū.

Quintꝰ in religiosa appꝛop̄atiōe: qn̄
. s. religiosus aliqd recipit: vꝉ nesciēte
p̄lato suo: vꝉ alteri dat ꝓpinquo: vel
ex̃neo: vꝉ cū occultat: ⁊ vt ꝓpꝛia reti
net acq̃sita p eū: vꝉ data nō paratꝰ su
perioꝛi libē assignare. 12. q. 1. c. nō di-
catis: ⁊ de hᵒ habes in. 2. pte ti. c.

Manꝰ bellatoꝛia est vbi. s. rapiuntᷣ ⁊
furta ⁊ rapine: ⁊ sacrilegia Manū suā
misit hostꝭ. s. bellādo ad omnia deside
rabilia. Desiderabilia aūt sunt blada
pecuīe edificia vasa aurea tēpli: ⁊ alia
oꝛnamēta: ip̄m tēplū: ad qꝺ misit ma-
nū exercitꝰ Nabugodonosoꝛ bellans
coñ hierosolimā rapiēdo: incēdendo
⁊ destruendo: ⁊ hec manꝰ hꝫ quincꝫ
digitos seu modos vꝫ.

Primꝰ est cū dn̄s vꝉ cōitas aliqua as
sumit iniustū bellū. nā q ad hᵒ ꝯcurrūt
adiuuādo ꝯsulēdo coopando ꝺ oibꝰ
dānis illatis aduersarijs etiā si nihil
ꝑueniret ad eos tenētᷣ satisfacē. 14. q
5. c. nō sane. in fine.

Secūdꝰ est q teneᷣ ꝺ omibꝰ damnis
⁊ expen̄. q̃s patiūtᷣ s̄bditi sui q inuolū
tarij sūt: ⁊ coacti. nā vlt̄ expen̄. q̃s fa-
ciūt aliqn̄ ab aduersarijs debellantᷣ:
⁊ capiūtᷣ ip̄i ⁊ bona eoꝝ. Uarius est
eni belli euentꝰ. vt. c. si culpa. ex̃. de in
iur. ⁊ dam. da.

Tertiꝰ est q̄ q hꝫ iustū bellū ea q̄ ca
pit ⁊ destruit: vꝉ hoc facere pmittit
suis: sic̄ cōiter faciūt: satisfacere tenētᷣ
23. q. 1. c. militare bona aūt capta iu-
ste ab inimicis q̄ debent cōdiuidi oc-
cultādo: ⁊ retinēdo sibi furatᷣ. 23. q.
5. c. dicat.

Quartꝰ ē cū iuste bellās rapit bona
eccl'iaꝝ nō icastellataꝝ: aut bona cle-
ricoꝝ ꝯtrarie ptis: vꝉ etiaꝫ viatoꝛes
peregrinos: ⁊ alios innocētes. di. 86. c
singulis.

Quintꝰ est qn̄ hn̄s iustū bellū ex sua
inertia: ⁊ crassa negligētia n̄ defēdit
suos cū possꝫ: ⁊ p̄cipue cū ē ꝯductus
mercede ad bellādū: ⁊ siliter cū possꝫ
debellare inimicos: ⁊ sic finem facere
guerre vt plus lucretᷣ ex duratiōe p̄-
lij vꝉ q̄ coꝛruptꝰ ab aduersarijs n̄ fi-
delitᷣ gerit negoᶜᵒ tenetᷣ. ex̃ ꝺ iniur. ⁊

dam. da. c. si culpa. ⁊ de his oib⁹ habes in 2ª pte ti. z. c. de bello.

¶ Man⁹ dānifica vsatoria. dicit̃ puer. 16. Si man⁹ ad manū fuerit nō erit innocens man⁹: ⁊ qñ vna man⁹ nō sufficit ad vnū opus alia iuuat: sic aliqñ si vn⁹ nō sufficeet ad rapiēdū vl' furādū vl' dānificādū aliū: ⁊ tūc adhibet adiutoriū alter: ⁊ hec ē man⁹ ad manuȝ adiūcta: ⁊ talis q̃uis nō sit p̄ncipalis: vl' nil pueniat de rapina vel damno: ad eū tñ tenet̃. Et q̇ nō est innocens: s; in causa: ⁊ hec hȝ. 5. digitos: q̇ ɔtinēt̃ in hoc versu

¶ Jussio. ɔsiliū. ɔsensus. palpo. recursus

Prim⁹ est cū qs mādat fieri rapinaȝ: furtū: vsurā: vl' aliud damnū: ⁊ ex h̄ sequit̃ effect⁹ dāni: qd̄ al's non fuisset factū: talis tenet̃ insolidū etiā si nil puenit ad eum. Sic ⁊ tutor curator ⁊ pcurator: ⁊ factor q̇ p pullis: vl' pro aliis faciūt ɔtract⁹ vsurarios tenent̃ si illi p qbus fecerūt nō satisfaciāt cuȝ sint p̄ncipaliores.

¶ Secūd⁹ qñ ɔsulit: ita q̇ ex illo sequit̃ dānū qd̄ al's nō fuisset factū: talis etiā tenet̃ insolidū etiā si nil puenit ad eū.

¶ Si aūt fuissȝ factū etiā sine illo ɔsilio ⁊ aliqd plus factū ē: ad illud plus tenet̃. Jnno. ⁊ Hosti.

¶ Terti⁹ ē ɔsensus. s. cooperatiōis: non mētis tm̄: puta qñ vn⁹: vl' plures faciunt aliqd̄ furtū: vl' damnū simlr': ita q̇ vn⁹ nō faceret sine altero. tenet̃ qlibȝ insolidū. sec⁹ cū etiā sine illo factū fuisset: tñ cū al's se reperit ad damnificandū: tūc eni tenet̃ solū de damno illato p eū q etiā est mediator scienter alicui⁹ ɔtract⁹ frauduléti: vt sensales tenēt̃ tales de damnis.

¶ Quart⁹ est palpo. s. cū qs adulando seu laudādo aliquē d̄ furto: vl' d̄ dāno. s. q̇ sit strenu⁹ ex h̄ inducit eū ad faciēdū malū q al's nō fecisset ⁊ idē si detrahēdo eū ad h̄ inducit.

¶ Quint⁹ est recursus. i. cū qs receptat fures: ⁊ dānificātes: ⁊ ex h̄ sequūt̃ dāna. vl' etiā raptā rē cū querit̃: ⁊ ip̄e occultat pp̄t qd̄ nō p̄t recupare. Officialis etiā q p̄t sine sue p̄sone piculo obstare: ne fiat dānū vl' rapina: vel manifestare fures: ⁊ ablata: ⁊ nō fac. tenet̃. h̄ Tho. Alb. Pe. Ric. in. 4. di. 15. Jnno. Ray. ⁊ Uul. d̄ his i 2ª pte sū.

¶ Man⁹ pticipatoria. s. de re furata vl' vsuraria: ⁊ de h̄ p̄t itelligi illd̄ Jone 3°. Recedat vnusqsq; ab iniqtate q̄ i manu sua est. ⁊ hec hȝ. 5. digitos.

¶ Prim⁹ est pticipādo de hi⁹ p donationē. talis eni cui donat̃: cū h̄ scit dȝ reddere dn̄o ei⁹ rē ablatā: donū aūt datū ab vsurario cū omia bona sua sint obnoxia restōni tenet̃ etiā reddē vl' sibi: vel his poti⁹ qb⁹ vsurari⁹ habet restituere.

¶ Secūd⁹ est p viciationē. familia eni raptoris vl' vsurarii: vel vxor: vl' filii q nō hn̄t nisi de rapinis: vl' vsuris tenent̃ satisfacē de ɔsūptis: s; hn̄do etiā alia bona ɔmedēdo: vl' vtendo reb⁹ male ablatis in p̄ma sp̄e tenet̃ de eo qd̄ ɔsumit. Ray.

¶ Terti⁹ est p dotationē: filia eni q̄ dotat̃ p eū q nō hȝ nisi de vsuris: vl' al's male ablatis: marit⁹ q h̄ nouit nō p̄t recipe dotē: ⁊ receptā tenet̃ restituē creditorib⁹ soceri: ⁊ ipa etiā filia mortuo marito tenet̃ restituē dotes. Ray de h̄ in 2ª pte sū. ti. i. c.

¶ Quart⁹ est participādo de re rapta

vel furata p emptionē. q eñ emit ta-
lia sciens: vł ignorātia facti crassa te-
net restituē cū īuenit dñm rei: vł pau
perib⁹ erogare: si illū ignorat. Si etiā
talia emit pbabilr estimās esse vēdi
toris postea sciēs fuisse ablata tenet
nihilominꝰ dño reddere si ꝯgnoscit:
vł pauperib⁹ rē vł pciū erogare si nō
īuenit. Ray. ⁊ ò h̄ in. z. pte sū. ti. i. c.

¶ Quint⁹ p legatū: vł hereditationē.
Intelligit eñ hereditas deducto ere
alieno. Heres ḡ vł legatari⁹ ei⁹ cuius
bona sūt obnoxia restōni: vł ex ꝯtra-
ctu vł ex q̈si maleficio furti: fraudis:
⁊ vsure: ⁊ hi⁹. vł q̈si omia tenent re-
stituere de tali hereditate: vł legato
ex̄ de vsur. c. michael.

¶ Man⁹ sacrilega. vz vsurpatio circa
sacra ⁊ eccłiastica. Job. 15. Tendit ad
uersus deū man⁹. i. sacrilega. Hec est
man⁹ sacrilegi Nichanoris: quā ex-
tendit cōtra tēplū dei ꝯminat⁹ ipm fun
dit⁹ destruē: s ipo occiso suspensa est
⁊ lingua auida Machabeo cōtra tem
plū 2° Machab. 15. ⁊ h̄ hz. 5. digitos.
Prim⁹ est cū auferūt sacra vt calices
⁊ paramēta. cruces. relige ⁊ alia hi⁹.

¶ Secūd⁹ est qñ auferūt aliq̄: ⁊ si nō sa
cra: tñ de loco sacro: vt in eccłia: ⁊ de
vtroqꝫ. 17. q. 4. c. q̄squis.

¶ Terti⁹ est qñ fit incendiū: vł effractio
in loco sacro. i. iniuriose. tenet etiā sa-
tisfacere: vel etiā īferūt alia damna
eccłijs: vł psonis eccłiasticꝭ. vt exigen
do gabellas ⁊ pedagia. ex̄ de censi. c.
quāq̄. in. 6. aut imponēdo collectas.
ex̄ de iiur. ⁊ dā. da. c. aduers⁹. aut fa
ciēdo repsalias cōtra psonas eccłiasti-
cas. c. ⁊ si pignorātiōes. ex̄ de iniur.

¶ Quart⁹ est cū clerici male tractāt bo
na eccłiaꝝ dilapidādo indebite: alie-
nādo: in pōpas ⁊ lasciuias expēdēdo
ꝯsanguineos ditādo. 12. q. 2. c. nullus
⁊ bona debita paupib⁹: vł clericꝭ. vel
reparatiōi eccłie sb̄trahēdo dz resti
tuere. ¶ Quint⁹ cū sb̄trahūt legata
fcā eccłijs. 12. q. 2. c. q oblatiōes. vł nō
soluūt decie vbi ꝯsueuerūt solui: vel
cū non est legitie in bñficio ꝯstitut⁹: s
p intrusiōē vł p symoniā: vel hz ali-
qđ impedimentū irregularitatꝭ tenet
eñ fruct⁹ pceptos restituere. de reg.
iur. li. 6. de his in. z. pte sū. ti. i. c.

¶ Man⁹ iniuste iudicatoria. Beatus q
excutit manus suas ab omi munere.
Isa. 33. i. obsequij pecuie ⁊ laudis. p
munera eñ frequent puertit iudiciū
⁊ hec man⁹ hz. 5. digitos.

¶ Prim⁹ est qñ iudex seu quicūqꝫ offici
alis dat iniustam sniam ex certa scia
q̈cunqꝫ ò cā: siue odio: siue amore: siue
corruptiōe pecuie: ⁊ talis tenet de om
ni damno ⁊ interesse pti lese. Ray. 11.
q. 3. c. quatuor.

¶ Secūd⁹ ē qñ ex ignorāā crassa pfert
iniustā sniam. nō eñ debebat se ponē
ad id ad qđ nō erat idone⁹ cū piculo
alteri⁹: sec⁹ si decept⁹ cōsilio assessoris
q putabat idoneus ex malitia: vel ex
ignorātia crassa male cōsulētis tūc te
nebitur assessor parti de expensis fm
Ray.

¶ Terti⁹ ē qñ ex nōbili neāgligē ptulit
iniustā sniam. puta qꝛ noluit labora-
re ad legendū in libris qđ potuissꝫ in
uenire: ⁊ videt etiā teneri: vt. c. si cul-
pa. ex̄ de iniur.

¶ Quāt⁹ qñ accipit pecuniā p iudicādo
vł ñ iudicādo aut bñ aut male. Ray.
etiā talē pecuniā sibi retinere nō pot

ꝑ paupibus dare: vel reddere danti. Quint⁹ cū nō vult iudicare: ⁊ dare sniam ꝑut pt ⁊ dz: ne displiceat hūti iiusticia: aut vt dānificet ius habentē ⁊ talis tenet si ps postea amittat iustā cām: vel si remittat penas: vel diminuat iniuste cū nō possit tenet cōitati si auxerit penaȝ iniuste tenet ei q soluit. Tho. ⁊ Ray. de his in 2ª pte sū. ti. i. c. Man⁹ in iudicio iiuste assistoria. De h̄ ne iūges manū tuaȝ: vt ꝑ impio dicas falsū testimoniū. Exo. 23. ⁊ Isa. 21. Eruite oppressū de manu calūniātis. ⁊ hᶜ hȝ. 5. digitos fm ꝙ qnqȝ gnā hoiuȝ ibi ↄcurrūt. s. aduocatus: iurisↄsultus: actor: ⁊ ꝓcurator: testis ⁊ reus. Prim⁹ ē aduocat⁹ q si sciēt assumit ad defensan. iiustam cām obtinēs victoriā cause de oi dāno tenet aduersario si cliētul⁹ nō satisfecit. Tho. 2ª 2ᵉ. q. Si vō nō obtinet tenet cliētulo de expen. qn vȝ dixit sibi cām eē iustā cū al's ille nō litigasset. ꝑ si assumit cām iustā: ⁊ ex crassa ignorātia: vl nōbili negligētia perdit videt teneri cliētulo de dāno suo c. si culpa. ex. de iniur. ⁊ dam.

Secūd⁹ iurisↄsult⁹ si sciēt pstat malū ↄsiliū: vl fraudulētū: vn ius hūs ꝑdit cām siue sit ille cui ↄsulit: siue alt tūt de dānis inde secutis. si vō fidelit ↄsulit vt scit nō tūt. vt. c. nemo ex ↄsilio. de regl. iurl. li. 6.

Terti⁹ ē actor ⁊ ꝓcurator q accusat aliquē falso crimie: vel petit indebitū sciēt tenet de oi damno qđ inde recipit etiā aduersari⁹ de expen. Tho. 2ª 2ᵉ. q.

Quart⁹ est re⁹ si negat vitatē ꝺ qua iuridice interrogat negādo indebitū pecuie tenet actori: negādo aūt crimē vn sequit accusatori mors: vl mutilatio: vl alia pena: vl fatigādo scienter appellatiōib⁹ vel dilatiōib⁹ tenet ad arbitriū boni viri.

Quint⁹ testl si ex falso testimoio ei⁹ sciēt facto actor vl re⁹ incurrūt aliqđ dānū iiuste tūt talis insolidū. ex ꝺ iniur. c. si culpa. ⁊ si accipit pecuniā ꝑ testimonio ferēdo etiā vere tūt illā pauperib⁹ erogare. 14. q. 5. c. nō sane. ⁊ de his oib⁹ in 2ª pte sū. ti. i. c. Man⁹ fraudatoria. Job. 31. in manibus meis nō adhesit macla. s. fraudis ⁊ hec hȝ. 5. digitos seu modos.

Prim⁹ est in reȝ qdditate. dū. s. vna sba vendit ꝑ alia: vt vinū liphatū ꝑ puro. aurū vel argētū archimiatū ꝑ puro: ⁊ hi⁹.

Secūd⁹ est in quātitate. vt cū dant diminute mēsure vl pōdera. puta vn cie. ii. ꝑ libra. vl in vasis ꝺ vino: oleo tritico: ⁊ hi⁹: vl in cānis de panno laneo lineo ⁊ hi⁹.

Terti⁹ est in qlitate: vt cū venditur res defectuosa. vt vinū: vel caro corrupta ꝑ bona. aial vitiosū ⁊ claudicans ꝑ sano: nō diminuēdo de pcio: ⁊ multo graui⁹ esset vēdendo rē nociuā ⁊ piculosam homini.

Quart⁹ est in pcij inequalitate. vt cū vendit res plus iusto pcio ꝙ valeat scient: vl cū multo min⁹ pcio emit ꝗ venditor nō ↄgnoscit rē. vel ꝗ ducit maxima necessitate.

Quit⁹ ē in gabelle debite: ul pedagij ↄtractiōe: vȝ ꝗ occulte itroducit reȝ ad ciuitatē vl asserit eē ꝑ alio: vl minorl quātitatl. vt min⁹ soluat. hi oēs tenēt satisfacere fm Tho. 2ª 2ᵉ. q.

⁊ Ray. de his omib⁹ habes in 2ª p/
te sum. ti. i. c.

Man⁹ falsificatoria. Job. 5. Qui dis/
sipat cogitatiões malignoꝝ ne possit
man⁹ eoꝝ iplere qd ceperunt manife/
stádo. s. falsitates eoꝝ. ⁊ hec hꝫ. 5. di/
gitos vel modos.

Prim⁹ est in ponderib⁹ ⁊ mēsurl. fa/
ciendo falsas monetas: vel eis vtēdo
falsis: ⁊ diminutl i vēdendo ⁊ emēdo
mēsuris excessiuis tenet etiā talis de
damnis inde secutis illis talibus.

Secūd⁹ ē in falsis monetl fabricādo
eas falsas: vl' incidēdo: aut falsatis ⁊
diminutis p legitimis sciēter vtēdo
vltra peccatū tenet de dānis lesis.

Tertius est in bullis aplicis falsatis
vl' p sbreptionē obtētis: cū. s. expssum
ē falsū i supplicatiōe omissū illō exp/
mēdo: q enarrato nō obtinuisset. Be
neficiū. n. vl' gra sic obtēta nō valꝫ. vñ
tenet satisfacere de emolumēto p ip/
sas obtento.

Quart⁹ ē in instrīs ⁊ scripturis falsi
ficatis vt testamētis in qb⁹ scribunt
legata alit q disponat a testatore ul'
scripture ubi apparēt debita ⁊ cas/
santur: ⁊ hi⁹.

Quint⁹ ē in falsis ptubus: ut cū muli
er ɔcipit p adulteriū ul' supponit sibi
alienū partū q tenet de oib⁹ q cōsu/
mit fili⁹ putatiu⁹ de bonis mariti: ⁊
de his q ut filio legitio sibi de heredi
tate reliquerēt. c. si culpa ex ō iniur. ⁊
de his in 2ª pte sum. ti. i. c.

Man⁹ pditoria. de q Christ⁹ Luce
22. Ecce man⁹ tradentis mecū est in
mēsa. Nō eni fit pditio nisi p familia
res. ⁊ hec hꝫ. 5. digitos.

Prim⁹ est iu castrl: populis ⁊ terris
qñ. s. qs aufert a legitimo dño: ⁊ dat
pditorie alteri q ibi ius non hꝫ. talis
tenet de omib⁹ dānis inde secutis.

Secūd⁹ est in psonis qñ quis tradit
dñm suū: ul' amicū in man⁹ inimici oc/
cidēdū: uel redimēdū: uel impediēdū
a negocijs suis tūc illis ad oē intesse

Terti⁹ in reb⁹: qñ pecuias: uel alia
bona sui dñi: uel amici pcurat deue/
nire ad man⁹ inimicoꝝ: aut cū associ/
at se cū aliquo. ut ducat ad locuꝫ ubi
spolietur.

Quart⁹ est qñ secreta reuelat sui dñi
ul' dānificat: ul' aduocat⁹ secreta cāe
quā defendit: aduersario pādit: ut se
possit defendere tenet de dānis. ext
de iniur. c. si culpa. ⁊ ō his i. z. pte sū.
ti. i. c. Quint⁹. s. cū qs utit insidijs
nō fuando pacta pmissa: et si eēt ho
stis: dūmō ⁊ ipe ei fuat fidē ⁊ nō al's
ut. 23. q. i. c. noli.

Man⁹ symoniaca. Et de hac. 3. re. i3
Quicūq uolebat iplebat manū suaꝫ
. s. pecunia quā dabat: ⁊ fiebat sacer/
dos. ⁊ hec hꝫ. 5. digitos.

Prim⁹ est accipē pecuniā: uel alia tē/
poralia pro sacramentis aut benefi/
cijs ɔferēdis: uel collatis p moduꝫ p/
cij nō p modū elemosyne: ⁊ talē pecu
niā retinē nō pt: s paupib⁹ dꝫ eroga/
re: uel eccl'ie: in cuius iniuriā data est.

Tho. 2ª 2ᵉ. q. 100.

Secūd⁹ accipē pecuniā appciatiue p
alijs reb⁹ sacris. ut eccl'ijs: altaribus
ɔsecratis: aqua baptismali ɔsecrata:
oleo sācto: ⁊ reliquijs sanctoꝝ: sepul/
turis loci sacri iure pronat⁹: ingressu
religiōis ⁊ hi⁹. talis pecunia nō pōt
retineri: s opꝫ paupibus eā erogare:
uel eccl'ie p q est ɔmissa symonia.

¶ Tertiꝰ est ꝓ spiritualibꝰ exercitijs:⁊
ꝓ ꝑdicando:orando:visitando:eligē
do:ↄfirmādo:a correptiōe desistēdo
curā aīaꝝ exercēdo: ↄsecrādo: ⁊ hiꝰ
alia recipiēdo pecuniā exactiue:vl' ꝑ/
tionalr:vl'appciatiue:teneꝛ pauperi
bus erogare:vl'eccl'ie in cuiꝰ iniuriaꝫ
data est:ꝫ ꝑ modū elemosyne sibi reti
nere pōt sic data.

¶ Quartꝰ est qn̄ accipit bn̄ficiū simplex
vl' curatū:aut dignitatē symoniace:qꝛ
teneꝛ resignare:⁊ fructus inde perce/
ptos restituē:etiā ↄsūptos deductis
expen̄.factis in vtilitatē bn̄ficij illius
etiā ꝓ fructibꝰ colligēdis.

¶ Quintꝰ est de mediatoribꝰ ad ꝓcu/
randū offm̄:vl' bn̄ficiū eccl'iasticū:vel
aliqd̄ spūale. hi teneꝛ pecuniā ꝓpter
hoc receptā pauperibꝰ erogare. Hᶜ
oia Tho.2ª 2ᵉ.q.100.Ray. ⁊ Inno:
de his in 2ª ꝑte sum.ti.i.ꝑ totū.

¶ Manus impeditoria. Eccl'iastici.2.
Ue duplici corde ⁊ manibꝰ malefaci
entibꝰ.i.impediētibꝰ bona alioꝝ:⁊ hᶜ
habet.5.digitos.

¶ Primꝰ est qn̄ qs impedit aliquē a cō
secutiōe alicuius officij vl' bn̄ficij:⁊ si
iā illd̄ erat ↄsecutꝰ:⁊ possidebat:⁊ in
iuste ꝓcurauit auferri sibi teneꝛ satis
facere in totū. Si vō nōdū erat cōse/
cutꝰ ꝫ in via hn̄di teneꝛ ad arbitrium
boni viri. Tho. ⁊ Ric.in.4.di.

¶ Secūdꝰ est qn̄ impedit fructꝰ ꝓuen/
turos alicuiꝰ agri vl' vinee: videlicet
effodiendo semina:destruēdo vineas
arbores:⁊ hiꝰ: q tenebiꝛ ad quātum
estimanꝛ fructus in illo dubio ualitu
ri. Tho.in.4. Tenēdo etiā colūbari/
as:⁊ nō sufficieꝛ pascēdo colūbos:vn̄
damnū inferūt semibus vl' fructibus
teneꝛ de dānis. Pe.de pal.in.4.

¶ Tertiꝰ est de his q faciūt statuta vel
capitl'a:ne vsure solute possint repeti
uel ꝙ possint hoīes cogi ad soluendū
⁊ q iudicāt ꝫm ea:ul' etiā sine statutis
dāt sn̄iam ꝙ soluāꝛ usure:uel solute
nō repetāꝛ.hi teneꝛ ad restituēdū eas
si usurarij nō restituāt. Impediūt eniꝫ
restōnem.14.q.3.c.q cōsentit.

¶ Quartꝰ est de his q dāt l'ras emuni
torias debitoribꝰ iīuste ne possint co
gi a creditoribꝰ ad soluendū eis cum
possint.hi teneꝛ illis de illis damnis.

¶ Quintꝰ est de iniuste impediētibꝰ ne
qs possit exequi negocia sua honesta
occultādo instr'a uel scripturas ꝑ q̄
manifestaꝛ ius suū:uel impediētes ne
qs accedat ad iudicē eccl'iasticū in cā
q̄ pt̄ ubi sibi faciet iusticiā:ul' al'r iniu
ste ⁊ maliciose se impediēs iter suam
ad iudiciū ul' ad negocia sua:unde re
cipit damnū.⁊ de his teneꝛ.

¶ Manꝰ lusoria. de qua pōt intelligi il/
lud Job.31. Si.i.nō osculatꝰ sū manū
meā in abscondito. Lusor eni cū vinc̄
attribuit manꝰ industrie. unde aliqn̄
osculaꝛ eā.ut cām lucri:⁊ hec habꝫ.5
digitos.

¶ Primꝰ cū decipiꝛ in ludo:vꝫ ꝑ falsos
taxillos:aut cartas dicēdo mēdaciū
⁊ sic vincit:tn̄ꝛ eni restituē d̄ ꝑcepto.

¶ Secūdꝰ est qn̄ uincit alijs q alienare
nō pn̄t.ut sūt ꝓui:filijfamilias.ꝑcipue
pupilli:uxores:religiosi:⁊ hiꝰ. hᶜ opꝫ
restituē illis q hn̄t curā illoꝝ.

¶ Tertius qn̄ uincit ei queꝫ induxit ad
ludēdū ml'ta iportunitate:cū nō uellꝫ
ludē: vl' uolentē a ludo recedē inuitū
detinet:teneꝛ restituere.

¶ Quartus qn̄ uincit ī loco ubi ꝓhibeꝛ

ludus: ꝛ p leges mandaꝭ fieri restͦ: q̄ nec p dissuetudinē sunt abꝛogate: ꝛ tūc etiā teneꝭ restituē ꝑdenti ꝭm Tho 2ª 2ᵉ.q. Ric.in.4. Ray. Innocen. ꝛ alios.

Quint⁹ est qn̄ vincit in locis vbi nō ꝓhibeꝭ lud⁹: vl' si ꝓhibeꝭ: leges sunt abꝛogate ꝑ ꝯtrariā ꝯsuetudinē: ꝛ tūc dꝫ paupetib⁹ erogare. Utꝝ vō nō de necessitate vl' de honestate: vide i 2ª pte sum.ti.i.c. de ludo. vbi plene.

Manus locatiōis ꝛ ꝯductiōis vitiatoꝛia. de hac deutro. zz. Uidebit ꝙ i firmata sit man⁹.i. deficiēs op⁹ in locando ꝛ ꝯducēdo: ꝛ hꝫ 5. digitos.

Prim⁹ qn̄ qs locat alteri rē vitiosam sciēs: vt equū claudicātē: vl' domum ruiturā: q teneꝭ ō damno inde secuto illi tali.

Secūdus est qn̄ nimis nōbiliꝭ exigit pciū de re locata: domo: agro: veste: ꝛ hi⁹: ul' qn̄ aufert ab eo rē locatā sine cā rōnabili an̄ tp̄s ꝯuentū. teneꝭ. n. ei de damno. Ray.

Terti⁹ qn̄ ꝯducit qs aliū ad opandū nimis paruo p̄cio nōbiliꝭ: vl' debitam mercedē nimis tardat dare cū pt. vn̄ ille recipit damnū: vl' loco pecuie debite dat sibi res q̄s opoꝛtet eū vendē mīoꝛi p̄cio ꝙ dꝫ habere.

Quart⁹ si ꝯduct⁹ ad operā ex festinātia vl' negligētia nō fideliꝭ ē operat⁹ ꝛ hn̄. vn̄ seqꝭ damnū sue rei.

Quint⁹ qn̄ male tractauit rē sibi locatā vt domū vl' agꝝ pmittēdo destruere vt equos boues: ꝛ hi⁹ nimis fatigādo ꝛ hi⁹. teneꝭ talis de hi⁹ damnis ad arbitriū boni viri. Ray. in sū.

Uasallus aūt q bona q̄ hꝫ in feudum a dn̄o male tractat ex malitia vel negligētia teneꝭ de dānis: ꝛ de his in 2ª pte sum.ti.i.c.

Man⁹ turpiꝭ lucratoꝛia: de q̄ Isa.i. dn̄s ait Man⁹ vestre plene sūt sāguine.i. turpibus lucris. ꝛ hec habet .5. digitos.

Prim⁹ est lucꝝ ex opere carnali. vt meretricio: lenocinio: ꝯcubinatu: adulterio ꝛ hi⁹.

Secūdus est ex arte vel actu ꝓhibito lucrari: vt ex arte mutuādi: vl' faciendi taxillos: cartas: fucos: toꝛneamēta: histrionatu turpi fuiēdo vł vario i numerādo pecuniā ad vsurā: ꝛ scribēdo: ꝛ hi⁹. in faciēdo indiuinatiōes incantatiōes: ꝛ hi⁹: in scribēdo instrā in fraudē vsuraꝝ.

Terti⁹ est lucrādo tpe ꝓhibito vt diēb⁹ festiuis vēdēdo ꝛ emēdo sine necessitate: scribēdo: vl' alia opa ob lucrū faciēdo.

Quart⁹ ē negociari i locis ꝓhibitis. vt in eccl'ijs vēdēdo: ul' emēdo: ul' etiā mittēdo ad terras sarracenoꝝ ul' poꝛtādo arma: ul' lignamia: ul' uictualia: ꝛ quecūqꝫ mercimonia sine lnīa pape teneꝭ illud qd̄ lucrat⁹ est ꝛ tantūdeꝫ de suo mitte in sbsidiū terre sancte.

Quint⁹ est ex intentiōe mere cupiditatis uacare negociatiōi: uel intentiōe introducēdi caristiā. hi oēs debēt acqsita pauperib⁹ erogare: magl. tn̄ ex honestate ꝛ ꝯsilio ꝙ ex nccitate. 14. q i.c. q hētis. ꝛ ō his i. 2. pte sū.ti.i.c.

Man⁹ detractoꝛia ps. Erue. s. de⁹ ō manu canis.i. detractoꝛis aīam meaꝫ .i. uitā. puer. 8. Moꝛs ꝛ uita in manibus detractoꝛie lingue. ꝛ hec habꝫ .5 digitos.

Prim⁹ ē cū qs accusat aliquē ō falso

ꝛ cõuict⁹ de crimīe ꝯdemnať. talis ei teneť satisfacē. nõ qdem detegēdo falsitatē: postq̃ est punit⁹ reus ꝙ sibi imminet periculū ꝑsone ꝛ illi iam punito nõ satisfaceret: ꝫ aliť ad arbitriū boni viri aū satisfacē dꝫ q̃ puniať: debꝫqꝫ detegere falsitatē: vl' desistere ab accusatione.

Secūd⁹ ē qñ ex̄ iudiciū ifamat aliquē de crimīe sciens nõ esse veꝝ: vel nesciens si est veꝝ: ꝛ teneť illis qbus dixit declarare se falsū dixisse: nisi sibi ex h immineret magnū periculū vite: ꝛ hi⁹ nam tūc aliter ꝑut põt dꝫ satisfacere vel cū libellos famosos super crimīe de eo cõponit: vel cantilenas: quod peius est.

Terti⁹ qñ aliqđ crimen cõmissū vere ab alio auget aliqd aliud notabile: qđ est falsū. vt cū dicit se: vel aliū turpia colloqa: vel gestus habuisse cum aliq̃: ꝫ etiā carnalē copulā: vel etiam cū alij dicūt de eo turpitudinē cū aliqua agere tacet studiose: vel aliq̃ signa facit vt credāt veꝝ esse qđ nõ est ꝛ talis teneť ad declarādū falsū esse.

Quart⁹ est cū dicit aliqđ crimen alteri⁹ referēs se audisse qđ occultū est ꝛ ignorať si est veꝝ: ꝛ talis quō satisfacere debeat: hēs in. c. se. §. 3.

Quint⁹ est cū dicit crimē alteri⁹ vere ꝑpetratū: ꝫ occultū: ꝫ talis dꝫ etiā famā restituere ꝑut põt: vl' etiā cū dicit ꝯtumeliā in penitentia alioꝝ: ꝛ talis dꝫ petere veniaꝫ: vl' aliter se cum eis recõciliare.

Manus ꝑsone lesoria. Mich. 7. Uir frēm suū venenatū ad mortē maluꝫ manuū suaꝝ dicūt bonū. ꝛ hec habet quinqꝫ digitos.

Prim⁹ est auferēdo vitam occidēdo aliū iniuste. i. ex̄ iudiciū ordinarium: ꝛ talis teneť ꝑut diceť in. c. se. §. i. de damno inde secuto.

Secūd⁹ ē mutilādo mēbꝝ iniuriose: ꝛ tñc de expēsa in medicis: ꝛ đ lucro ꝑdito: si ex mutilatiōe nõ ꝑt laborare

Terti⁹ est vulnerādo: vl' ꝑcutiēdo cū scit tollēdo sospitatē: ꝛ tñc ad damna inde secuta ei.

Quart⁹ incarcerādo: ꝛ sic tollēdo ei libertatē: qđ faciēdo absqꝫ rõnabili cā teneť de damno qđ inde sequiť. secus si facit ꝙ ei est debitor. vt sibi citius soluat.

Quint⁹ cū mittit in exiliū: vel cõfinia iniuste: ꝛ ꝑ hoc aufert ei patriā: ꝛ oē damnū qđ inde recipit qđ cōiť ē multū: ꝛ teneť ei satisfacere.

Man⁹ aīaꝝ ꝑdatoria: ꝛ đ hac sap. i. Impij manib⁹ ꝛ v̄bis mortē accersiunt: ꝛ hꝫ. 5. digitos seu modos.

Prim⁹ est qñ volētes ingredi religionē ad ꝑuiendū deo aliqs reuocat: vel iā ingressū ꝑsuadēdo educit: teneť h illū reducere quātū in eo est: vl' se: vl' aliū ponē in religiōe ꝺm Pe. de pal.

Secūd⁹ qñ qs ꝑsuadet alicui aliqđ crimīale blandiendo: vt decipiat: ꝛ multomagl qñ qs aufert alicui v̄ginitatē ex̄ mřimoniū: ꝛ dꝫ eā ducē i vxorē: vel eam dotare si põt. đ hoc infra.

Terti⁹ est qñ qs suo ꝺmone trabit ad errorē fidei: vt faciūt heretici dissemināntes falsā doctrinā: ꝛ hi tenentur reuocare.

Quart⁹ ē cū ꝑlati vl' p̄ressamilias ex sua negligētia ꝑmittunt suū gregem ꝑire nõ corrigentes: ꝛ admonētes: ꝛ multo plus cū suis mal' exēplis eos

ad mala ꝓuocāt. tenet enim eos cor rigere. z. q. i. c. scelus.

¶ Quint⁹ cū hoīes suis prauis actib⁹ alios scādalizāt: vt mulieres suis or natib⁹: ⁊ alīj tripudijs ac ludis rixis ac blasphemijs: ⁊ hi debēt satisfacē pnia ⁊ bonis actib⁹ edificādo q̄s ꝓri us scandalizauerāt.

¶ Capitulū z^m de restōnibus: in quo ostendit quid quātū: ⁊ qbus sit resti tuendum: ⁊ quo ordine.

Circa aūt ipam restōnem sunt octo videnda: q̄ in h̄ versu cōtinentur.

Quis: qd: vbi: per q̄s: cui cur: quō: qn. Et ꝙ de pmo dictū est s̄ c. i. §. z. ⁊ se. ideo pmo omisso vidē dū est de alijs. Quantū igit ad z^m. s. qd sit restituēdū ⁊ quātū. Sciēdū ꝙ ablatū si pt. 14. q. 6. c. si res. ⁊ si est ali qd fructificās etiā fruct⁹ eius: vl' alit satisfaciendū: qn̄ id restitui nō pōt. s̄ ꝓ hi⁹ declaratiōe sciendū ꝙ damnuȝ pōt quadruplicit inferri.

¶ Primo quo ad aīam auferēdo ei vir tutes infusas ⁊ morales.

¶ Secūdo quo ad corp⁹ inferēdo ei le siōes corporales.

¶ Tertio q̄ ad honorē ⁊ famā ꝑ vitu peratiōes verbales.

¶ Quarto q̄ ad sbam per actiōes crimi nales.

¶ Quātū ad pmū nōndū est ꝙ q̄uis ne mo possit esse cā sufficiēs peccati alte rius: nec ꝑ ꝯn̄s ei auferre v̄tutes dire cte: ⁊ efficacit: q: volūtas cogi nō pt vbi ꝯsistit peccatū: ꝓpt qō dic Amb.

¶ Nō est ꝙ cuiq̄ nostram ascribamus erumnā. nemo enī tenet ad culpā: nisi ꝓpria volūtate deflexerit. 15. q. i. c. nō est. Pōt tam̄ aliqs esse alteri occasio magna peccati. ⁊ decretalis dic. Qui occasionē damni dat damnū q̄ȝ dedis se videt. c. si culpa. ex̄ de iniur. ⁊ dā. da. ¶ Pōt aūt aliqs esse occasio damni alteri⁹ q̄druplicit. Primo v̄bo suo in ducēdo aliū ad peccatū: ⁊ sic q indu cit aliū ad malū suadēdo ꝯsulēdo: pci piēdo: id qō est mortale: est occasio ꝑditiōis illius. q: ꝑ hoc auferunt illi gr̄a ⁊ v̄tutes ab aīa. Un̄ Augl. si fra tri tuo male ꝑsuades: occidis. s. illuȝ q̄ ad aīam. de pe. di. i. c. noli. Et tal' dā nificās ſm Sco. in. 4. tenet restitue re damnū mō sibi possibili. s. inducen do eū efficacit ad pniam: ⁊ ad v̄tutes siue act⁹ v̄tuosos: ⁊ si sola inductio ꝑ v̄ba nō sufficit: q: facili⁹ est ꝑuertere q̄ ꝯuertere tenet quātū pōt ꝑ orōnes suas ⁊ ab alijs ꝓcuratas: ⁊ ꝑ alioꝝ suasiōes efficaces. dū tn̄ illis nō ꝓdat pcēm occultū ꝑdicti.

¶ Quātū ad z^m. s. reuocādo aliqueȝ a meliori ꝓposito fit h̄ damnū alteri cū reuocat eū a religiōe in q̄ ꝑfecti⁹ viui tur q̄ in seclo: ⁊ talis damnificās tn̄t ipsū reuocatū ab eo reducē ad ingres sū vl' reuersiōeȝ ad religiōeȝ. ¶ Nā ſm Pe. de pal. in. 4. nō solū ille q īducit ꝓfessū ad egressū religiōis tenet ad inducēdū ipsū ad ingressum religiōis ul' ad reuertēdū: s̄ etiā q retrahit illū q volebat ingredi: nec tn̄ intrauerat tenet inducē ad ingrediēdū: ꝙ si ille nollet intrare: tenet aliū eque idoneū ꝓcurare. qō si nō possit: tenet ipse in trare. quod intelligens Ray. ordinis ꝑdi. qui auerterat quēdā ab ingressu

religiõis:postea ꝑ eo intrauit:rõ est ꝙ abstulit dño seruũ suũ nouitiũ:vel intraturũ. Hec Pe. Sed Sco. dicit hoc esse verũ de obligato ad religionem obligatiõe ꝓfessiõis:nõ autez de eo qui erat disposit⁹ ad intrandum: nec dum intrauerat. Rõ diuersitatis est ꝙ interest inter habere ⁊ ꝓpe esse habere. vnde nõ tenet ad tanta restitutionẽ religiõi:ad quãtaz teneret si fuisset in religiõe:ꝫ tenet ad aliqualẽ restõnem.s.aliqualẽ inductiõem illi⁹ vel alteri⁹ equiualẽtis ad ingressũ religiõis.hec Sco. Idẽ videt dicendũ de eo q auertit nouitiũ religionẽ iaz ingressum aio pmanẽdi sic de ꝓfesso: nã talis obligat religiõi saltẽ in gñe. ⁊ h intelligendũ ẽ si retraxerit illũ intentiõe damnificãdi religiõez.tũc eni tenet religiõi. Si aũt h fecit intentione ↄsulendi ꝓprie vtilitati sine fraude nõ tenet religiõi:q̃ ad eũ qui nõdum intrauit:ꝫ ipi ꝑsone quã retraxit persuasiõib⁹:⁊ aliis bonis spiritualibus ad equiualẽtiã eoꝝ in quib⁹ damnificauit. Si aũt qs auertet aliquẽ a religiõis ingressu non simplr ꝫ ab ea vbi dissolute viuit intendẽs ꝓuidere saluti illi⁹ in nullo tenet.ar.zz.q.5. de occidẽdis. Et ex his pz ꝫm Jo. de rip.i q̃dã tractatu de ↄtractib⁹ qd dicẽdũ sit de his q scholares retrahũt ⁊ subtrahũt doctorib⁹ cũ qbus audiũt. ꝙ aut h faciũt in odiũ doctoꝝ:vl volentes sibi ꝓuidere:vl aliis ꝓuidere vel volẽtes scholarib⁹ ꝓuidẽ. Si p̃ mõ aut subtrahit scholarẽ q iaz intrabat scholas:⁊ tũc tenet doctori ad restõnẽ salarii ⁊ honoris sibi subtracti. Si ceterl. doctor cui tal subtrahit sit melior ꝙ ille cui eum ꝓcurat tñ tali ꝑ q̃to vtilitatẽ scie sibi subtraxit. Si autem nõdũ scholas intrauit:ꝫ intrare disponebat:nõ tñ tenet:lz obliget scholarẽ inducẽ vt redeat ad p̃ᵐ. Si aũt h facit volẽdo sibi ꝓuidere:puta est doctor:⁊ vult sibi de scholis ꝓuidẽ si hoc sine fraude fecit:⁊ scholaris nõ dũ se dedẽit alicui doctori nõ credo eũ in aliquo obligari cũ cuilibz sit licitũ mõ licito ⁊ debito ꝓcurare vtilitatẽ suã:alit non credo sibi licere. Si aũt hoc facit volẽs aliis ꝓuidere sicut qñ scholarl alicui⁹ doctoris subtrahere conaret scholares aliis doctorib⁹ vt intrẽt cũ doctore suo:in hoc soluz honorẽ ⁊ vtilitatez sui doctoris intẽdẽs si subtrahat intrantẽ cũ alio doctore credo ipm obligari:nisi forte illi⁹ doctoris cui subtrahit eũ insufficiẽa ⁊ scholaris aliqua spẽalis cura q̃ sibi tenet excuset. Si aũt retrahat intrare volentẽ cũ ex h nullũ ius doctoris sit acquisitũ:⁊ h facit sine fraudę nõ credo eũ doctori in aliquo obligari.

¶ Obligat aũt scholari:si eũ retrahat ne audiat meliorẽ. Si aũt hoc facit vtilitati scholaris volẽs ↄsulere: ⁊ sup h a scholare regsit⁹ ↄsulit ꝙ audiat aliũ doctorẽ meliorẽ bñ facit. Et dicta i his casib⁹ sũt ceterl parib⁹ intelligẽda.iste eni casus est ita variis mõis circũferẽtialis ꝙ vix põt dari certa regula.hec ille.

¶ Quãtũ ad zᵐ.s.damnificãdo alios suo malo exẽplo:sic scãdalizãt p̃lati subditos suos põpis ⁊ lasciuiis:⁊ aliis mal morib⁹ suis. Mlieres suis supfluis ornatib⁹:⁊ fucl:⁊ tripudiis ⁊ aliis maifeste peccãtes ⁊ p̃cipue qñ h itẽdũt

vel ꝯtemnũt seu paruipẽdũt scãdalũ alioꝝ: ꝓpt qᷦ alij ruũt in diuersa vi-
tia. de qbus in euãgelio. Ue mũdo a scãdalis ꝛc. tales tenent ad satisfaci-
endũ bonis exẽplis manifestis: nõ au-
tem tenẽt ob hᷦ ad aliquã publicã pe-
nitentiã vt dic̃ Alb. ſ ad edificandum alios bonis exẽplis maifestis: sic̃ scan
dalizauerũt p mala manifesta.

¶ Quãtũ ad 4ᵃᵐ. s. de seducẽte vginez: ꝛ corrũpente ext̃ matrimoniũ. dicit Exo. zz. Qui seducit virginẽ: ꝛ dor-
mit cũ ea: dotabit eã: ꝛ habebit eam vxorẽ aut reddet ei iuxta modũ do-
tis quã vgines solẽt accipẽ. Dãnifi-
cauit enĩ talis illã in castitate vgina-
li auferẽdo ei thesauꝝ irrecuperabilẽ vñ tenet ei saltẽ ad resti. castitatis ꝯiu
galis accipiẽdo eã i vxorẽ: vl' dotãdo

¶ Et si qdem ꝓmisisset eã ducere i vxorẽ tenet ad hᷦ: etiã rõne ꝓmissionis. nisi esset nimis disparis cõditiõis. Unde fraus potuit dephẽdi: ꝛ tũc satisfaci
at ad arbitriũ boni viri: ꝛ idẽ forti⁹ qñ violentauit eam. Quãuis aũt p̃ce-
ptũ legis mosayce allegatũ sit iudicia-
le ꝛ inquãtũ hᷦ nõ obliget: tñ inquãtũ sũptum est ꝓ statuto ab ecclia: vel ali
qua ciuitate obligat: sic̃ patz ex̃ de in
iur. ꝛ dam. da. c. i. ꝛ. c. se.

¶ De secũda damnificatiõe: q. s. fit cor-
pori p lesionẽ aduertendũ est q̃ qua
tuor modis ꝯtingit. s. p occisionẽ. per mutilationẽ. p pcussionẽ. per incarce
rationẽ. Si g͛ fiat damnũ p̃mo modo sm Sco. pt satisfacẽ sustinẽdo penam talionis a iudice. nõ aũt a se. nec etiam tenet iudici se offerre: ſ captũ nõ licz se defendẽ: aut carcerẽ infringẽ: ſ in-
uenta oportunitate licet fugere sm

Thõ. ꝛ Hen. ꝛ ꝯdemnat⁹ dz patient̃ mortem ferre. Est ꝛ ali⁹ modus sm

¶ Sco. sibi vtilis ad satisfaciẽdũ q̃uis ad hᷦ nõ teneat necessario. vt. s. expo-
nat uitã suã in cã iusti belli: vt cõñ in
imicos fidei ꝛ ecclie ꝓ restõne seu sa
tisfactiõe fiẽda illi cui⁹ vitam abstulit

¶ Sz si nec hᷦ vult facẽ tenet ad satisfa-
ctionẽ spũalẽ ꝓ aĩa occisi. vt ad faci
endas elemosynas p eo: vl' ad sumen
dã aliquã pegrinatiõem ad limĩa aplo
rũ vl' sancti Jacobi ꝛ hi⁹ ꝓ aĩa eius: ꝛ ꝓcurãdo alioꝝ orõnes inquãtũ p̃t nec hᷦ sufficit. Sz si interfect⁹ habuisset aliqs: vt patrẽ ꝛ matrem filios: ꝛ hi⁹ operib⁹ manuũ suarũ tenet interfector omĩb⁹ illis ad tñ quãtum illis abstu-
lit sbdij p occisionẽ ei⁹. Insup occisor tenet placare lesos quantũ põt. Hec

¶ Sco. Quãtũ ad 2ᵃᵐ. s. de mutilatiõe dicit idẽ Sco. q̃ ꝓ hi⁹ nõ est statu-
ta aliqua pena in ecclia: nisi pecunia-
ria: ꝛ ista dz respõdere nõ solũ dam-
no qᷦ quis intulit p mutilationẽ ꝓ toto tpe quo vsur⁹ esset qs membro abscisso: ſ etiã expẽsis appositis in cu
ratiõe. vt hr̃ ex̃ de iniur. ꝛ dam. da.

¶ Et vltra hᷦ tenet ad placationem lesi quãtũ in ipo est ꝛ ꝯsolatiõem ipi⁹ af-
flicti q̃ afflictio ppetua ẽ. Plus etiã ponderãda est mutilatio pauperis: q̃ diuitis: si magis egebat pte abscissa ad uictũ necessariũ. puta si abscissa es
set man⁹ dextra scriptori: q ᷦ illa ar-
te viuebat: tũc enĩ magis tenet. Quã-
tũ ad 3ᵃᵐ videt deũ optĩe imposuisse satisfactiõem. s. in lesiõe: vel pcussione: vel vulneratione corporali. Exo. zi. vbi dr̃. Si rixati fuerĩt viri: ꝛ pcusse
rit alter ꝓximũ suũ lapide: vl' pugno

⁊ ille mortuꝰ nõ fuerit.ſ iacuerit ĩ le/
cto: ſi ſurrexerit ⁊ ambulauerit ſup
baculũ ſuũ:inocens erit q ꝑcuſſerit.ſ.
a mortis pena ſuſtinẽda.ita tñ ꝙ ope
ras quas interim.ſ.neglexerit impe/
ditus ꝑcuſſura:⁊ impenſas in medi/
cos reſtituat:cui pene addẽda eſt re/
cõciliatio quãtũ in eo eſt. Quãtũ ad
ſatiſfactionẽ de.4.leſiõe.ſ. incarcera/
tiõe:vl' detẽtiõe: ſciẽdũ ꝙ vltra recõ
ciliationẽ ⁊ veniã petitã leſo fiet ſa
tiſfactio iiurie.ꝓut ſapiẽs determĩa
bit⁊ ſi leſus plus vellet exigere ꝙ̃ de
beret:ad illud plus ñ tenet' ledẽs.vt
illũ recõciliet hec Sco. ſ beatꝰ Tho.
in ſum.⁊ in.4.dicit ꝙ in omibꝰ dam
nis vbi nec in ſe nec in equalenti p̃t fi
eri reſtõ.vt ĩ mutilatiõe mẽbri ⁊ hiꝰ
ſatiſfactio fiet ꝑ recõpenſationem ad
arbitriũ boni viri. Idẽ Uul.⁊ ꝙ tale
exiliũ reputat' vt qdã carcer in iure:
iõ q mittit aliquẽ in exiliũ:vl' ad cõſi
niũ qđ eſt exiliũ ad tp̃s iiuſte. tã ipe
ꝙ̃ omẽs hiꝰ cã dantes auxilium aut
cõſiliũ efficax ad hoc tenẽt' exulãti de
omni damno inde ſecuto ex hoc ad
ſatiſfactionẽ.ar.ex̃ de homici.c. ſicut
dignũ.⁊.ii.q.3.c.q cõſentit.

De tertia damnificatiõe.ſ. in fama:⁊
honore.ſciẽdũ ꝙ.4.modis p̃t ↄtingẽ
.ſ.ꝑ ↄtumelie illationẽ.ꝑ detractionẽ
ꝑ detractiõis ab aliȷs facte recitatio
nẽ.ꝑ veritatis negationẽ cũ quis ac/
cuſat' iuſte. Quãtũ ad ꝓmũ dicit' qs
ↄtumeliari alteri:ſeu ↄtumeliã iferre
cũ ꝓuatim ei vl' corã aliȷs in faciẽ dic̃
ↄtumeliã importantẽ nõbilẽ defectũ
culpe.vocãdo cũ latronẽ: lenonẽ: ꝓ/
ditorẽ:adulteꝝ:⁊ hiꝰ.vl' cũ dicit v̂ba
exp̃mentia defectũ nature.vt cũ dicit

intẽdẽs inde iniuriari.vt vocãdo eũ
ſtrabonẽ:vel illegitimũ:⁊ hiꝰ.qđ ꝓ/
prie dicit' cõuitiũ. Qñ igit' qs hoc fa/
cit aio iniuriãdi vltra offenſam mor
talem tenet' ſatiſfacere ꝓximo leſo:⁊
ip̃m placare quãtũ p̃t petẽdo veniã
vel alio mõ.⁊ hoc in ꝓuato:vel publi
co ſm ꝙ ip̃e ꝓuatim vel publice iniu/
riam intulit ſeu ↄtumeliã.nã ſi in pu/
blico ↄtumeliã intulit:⁊ hoc ↄtumeli
atus requirit vt in publico veniã pe
tat tenet' ad h°. Et ſi in ip̃a ↄtumelia
aliqđ crimĩale falſo exp̃ſſit tenet' co/
rã illis q hoc audierũt exp̃mere ſe fal
ſum dixiſſe. Aug.vbi peccatũ inortuꝫ
fuerit ibi moriat'.z.q.i.c. ſi peccauẽit
veꝝ ſi p̃latuſ ſbito pr̃ filio:vir vxori:
magr̃ diſciplo:dñs ſuo dicit v̂ba cõ
tumelioſa faciẽs h° ex correctiõe nõ
tenet' petere veniã a tali ſm Augl. in
regula dicẽte đ p̃latis. Si ip̃i moduꝫ
vos exceſſiſſe ſentitis:nõ a vobis exi
git' vt a vobis ſbditis veniã poſtule
tis ⁊c. Sꝫ ſi h° facẽt multũ iniurioſe ⁊
liuore vindicte.tũc teneret' p̃latꝰ ſb/
dito petẽ veniaꝫ:⁊ recõciliare leſum
ſm Ray.veꝝ ſi ↄtumeliã recipiẽs in
v̂bis pꝰ ↄtumeliã ſi domeſtice ↄuerſa
tur cũ ↄtumeliãte ⁊ familiarit' vr̃ oñ/
dere ſibi remiſſã iiuriã:⁊ recõciliatũ
fore:⁊ ↄñt' nõ teneri al' ad peteñ.veni
am ſm Durañ.in ſũ. Quãtũ ad zᵃᵐ
damnũ.ſ.ꝑ detractiõeꝫ:h° ↄtingit fie
ri ꝓncipalit' duobꝰ modis. Primo°
imponẽdo alicui falſũ crimen verbo
cantilena:vl' famoſo libello:⁊ tal' te/
net' illis corã qbꝰ detraxit declarare
ſe falſũ dixiſſe.ꝙ̃ tũcũqꝫ ei exĩde exur
gat erubeſcẽtia ⁊ ↄfuſio:niſi ex h° imi
neret ei magnum periculum vite:vel

aliqd magnū incōueniēs sequeret: et si nouerit q is cui⁹ famā abstulit sciuerit detractorē ipm: tenet ōtrahēs cōponere cū infamato p eū de iniuria sibi facta: et veniā postulare in ppria psona si audet: vł p aliū si p se apte nō pōt. Sed si ignorat diffamat⁹ detrahentē recōciliet ei tacito nomie suo.
Secūdo mō ōtigit fieri detractio dicendo aliqd crimiale de alio: s vere ppetratū occultū tñ: s coñ debitū ordinē infamie dictū. talis tenet famaz restituē infamato quātū pt: sine mendacio tñ. vt. s. nō dicat mēdaciose se illū infamasse: s dicat se male dixisse et iiuste diffamasse: vł alio ōgruo mō vt nō credat ipm esse talē: male dixi et stulte locutus sū: et hi⁹. Addit Host. et dicit h seruandū: nisi ex tali publica recognitiōe ille infamat⁹ amplius infamaret. Et Uul. h etiā addit ñ tenet: qñ piculū sibi iminet ex potentia aduersarij. Uidet insup et h suandum: qñ crimē qd pus erat occultuz: p⁹ denūciatiōem factū est manifestuz p aliū modū q p verba illi⁹ nō tenet ad hi⁹ restōnem: qñ etiā nō pōt quis famā restituere sm Tho. in sum. dz p aliū modū recōpensare damnū illud. Uez si qs crimen alicui occultū reuelat nō ex odio: vel ex loquacitate: sed ex charitate vel iusticia: vel ex necessitate. puta dicit ecclie sm ordinē fraterne correctiōis: vel accusat eū coraz iudice: vel ōfessore cū nō possit aliter pccm suū sufficient declarare. vel etiā vt ōfessor ore admoneat illū. Uł plato vt meli⁹ sibi puideat: et gregi suo talis nō tenet ad fame restōnem sm Pe. Ray. et alb. Quantū ad 3ᵐ damnum. s. recitādo detractiōes auditas corā alijs nō ex se asserēdo: nec tanq certū dicēdo: s q audiuit tale vł tale crimē de aliq: qd nescit ab auditoribus. Dicit Sco. in. 4. q talis incaute sic loquēs de alio falsū crimē dicēdo forte ille fecit h. certe pt esse q fecerit aut dicēdo ego audiui q ille h fecit: nisi ostēderet aliquā certitudinē maiorē q ex relatiōe cōi nō aufert ex nā act⁹ illi famā in opiniōe audientiū: q si illi firmit ōcipiūt: et credūt illuz de q est smo criminosū: leues sūt. q qui cito credit leuis est corde. puer. vez q a scādalo pusilloz cauere oportet iuxta illd Math. 18. Qui scādalizauerit vnū d pusillis istl q i me credūt expedit ei vt suspēdat mola asinaria in collo ei⁹ et demergat i pfundū. Et q mlti sūt tales pusilli et leues: iō periculosū ē corā eis talia audita referre. et si h fiat intētiōe mala. s. ledēdi famā ei⁹: nō facile pt excusari a mortali
Si aūt fiat corā pusillis et leuib⁹ ex icōsideratiōe: durū est dicē q sit mortale. et dicūt aliq q si qs ex tali relatione alicui⁹ notā incurrisset infamie tenet famā restituē corā illis qbus locutus est de illo. Sed si nō est secuta infamia nō tenet. Quātū ad quartū damnū ōtigit h qñ qs accusat i iudicio de crimie qd ōmisit: s occulto: et nō sufficiēter pbabili negat se ōmisisse et sic indirecte crimē iponit accusatori oñdens eū in h mēdacē et nōt eū d calūnia. vbi dic Sco. i 4. q negans sic nō tenet retractare negatiōez suaz qñ negauit in publico verū crimen: tenet tñ per quedā vba sobria restituē famā illi accusanti: què idirecte nōuit

de calūnia dicendo:nō habeatis eum p calūniatore credo q habuit bonā intentiōem in accusando: et hi⁹: Econū cum quis accusat ab aliis falso ū ali quo crimie ex dolore torture ɔfessus est crimen:qđ nō ɔmisit:cū se infama uerit:tenet inquātū pōt declarare se falsum dixisse. magis enim tenet qs diligere se. et ɔuter cōseruatiōe3 vite sue: et fame q alios. Et si ex h seque ret infamia:imo etiā mors accusatio nis nō ei iputat:s malitie ipi⁹ accusa toris si aduertent h fecit:vel insipien ter. Si ex errore h fecit:sibi g iputet q ad h indebite se posuit cū periculo alteri⁹. Itē nō fm Pe. q ex iniuriis il latis quibuscūq modis solēt tria ori ri p ordinē in leso. Primū est rancor in effectū.secūdū est signū rancoris in effectu.tertiū est actio coñ iniuriantē

Primū.s.rancorē statim dz dimitte re iniurianti.i.nunq habere. Secūdū dz dimittere cū iniurians petit veniā et ista dimissio exterior nō est aliđ q acceptatio quedā satisfactiōis:vel in dicatio recōciliationis vbo vel facto expssa.vt cū offensus offendentē ele uat genuflexū añ eu3:vl cū dicit:dñs pcat vobis. et hi⁹. Tertiū aūt.s.actio nem de iniuria nō tenet dimittere ni si facta satisfactiōe. Sed aduertendū est circa signa rancoris q quedā sūt remota qdam ppinqua q ingerūt p babilē suspitionē de rancore:vt cum aliqs nunq vult iniurianti loqui: vel obuians ei diuertit ab eo: aut torue vultu semp aspicit eū: et hi⁹. Et ista signa nulli l3 retinere nec añ nec post satisfactiōem sibi factā:q ab omi spe cie mali abstinēdū est fm aplm. Unđ talis nō dz talia signa facere p q cre datur pbabiliter esse in odio. Signa vo remota sūt q nō ingerūt de odio argumentū l3 odiū sequeret. vt sunt sbtractio familiaritatis: et seruitiorū aliquorū et silia: et illa licet retinē oib⁹ siue post satisfactionē siue añ: dūmō nō fiat malo aīo:s p maiori sui et al teri⁹ pace.nō aūt tenet iniuriatus: q rere pacē:vel recōciliatiōem iniuriāt ipo nō penitēte:nisi in casu.s. cū crede ret pbabilit q p h liberaret aīam eius a mortali odio: et nō esset occa sio mali.puta q ex h iniurias supbi ret vl audaciā sumeret silia faciendi: vl oñderet ex hoc iniuriatū offendisse et huiusmōi. Hec omnia Umbert⁹ in expositiōe regule. dz aūt fieri satisfa ctio vel restitutio fame q citi⁹ pōt: et adest opportunitas sine aliis pericul

De quarta damnificatiōe.s. rerū ex teriorū. Notādū p q restituēda ē res rapta vl furata:vel alio mō vsurpa tiue habita in ppria specie imo in in diuiduo si ipa habet:nec pt dari alia p ea eiusdē bonitatis:nisi forte pecu nia coñ volūtatē dñi ipi⁹ rei. .z.q.i.c. reintegrāda sūt omia spoliatis. et h verū nisi in casu cū vsurpatio rei alie ne eēt occulta. et ex restōne ei⁹ in sua specie detegeret raptor:vel aliud in couenies sequeret:tūc eni sufficēt da re pcium eius. Secūdo notandū q si ipa res male ablata perijt morte.vt aīal:vl sibi aufert.nihilomin⁹ restitu ere tenet fm Rap. et alios. Si autem deteriorata est i bonitate vl diminu ta in pcio supplēdū est pciū.q dz re stitui eiusdē bonitatis fm Ray. nam si equ⁹ vl bos ablat⁹ ē penes raptorē debilitatus

debilitatus ita vt estimet.5.falsoꝝ q
pri⁹ valebat.io.restituet.io.nõ.5. Si
milit si furat⁹ ẽ sextariũ frumẽti valẽ
tẽ tũc solð.40.cuȝ vo restituit valet
20.duo sextaria tenet reddẽ:vl.40.
solidos.nec sufficeret reddere sextari
uȝ fm Ray.ꝛ alios.imo si illo in tme/
dio.s.int vsurpatõem ꝛ restitutõem
pl⁹ valuit ꝙ tpe vsurpatõis illo plu/
ri precio restituet fm aliquos. Tenet
ẽt raptor post restitutõem dãni petẽ
remissionẽ de iniuria saltẽ p interpo/
sitaȝ psonã:vl p se expsso noie furis:l
tacito fm ꝙ qualitas negocij reqrit.
s.si ẽ manifestuȝ vel occultuȝ. Tertio
vo si ẽ res fructificans tenet restituẽ
rẽ cũ oibus fructib⁹ inde pceptis ꝛ q
pcipi potuissent a diligenti possessore
puta vsurpauit agrum alterius: ex quo
nõ pcipit de fructib⁹ nisi.20.sextaria
frumti:ꝙ male fecit cultiuare vbi.30
percepisset diligens cultiuator annua
tiȝ tal restituere tenebit non solũ.20.
pcepta s.30. Similit si equũ furatus
est cũ quo lucratus est mensuatiȝ flor
vnũ vbi dñs lucrat⁹ fuisset vnum cuȝ
dimidio tẽbit rstituẽ ad rõȝ vni⁹ flo
rẽi cũ dimidio p mẽscȝ:ꝛ itell'r hoc de
ductis expensis factis in vtilitatem ꝛ
conseruationem ipsius rei necessarijs
non tñ superfluis ꝛ expensis factl gra
colligendorum fructuum huiusmodi
enim deducunt tam a male fidei ꝙ a
bone fidei possessore. Ray.ꝛ Tho.
Dãna ẽt que passus est dñs ex carenᵃ
rei sue tenet satisfacere.ext de iniu. ꝛ
dã.da.c.si culpa. Tho.ꝛ Ray. Item
nõ ꝙ si plures ꝯcurrerẽt ad furtuȝ.vl
ad dãnũ aliqð facieñ ita ꝙ vn⁹ nõ fa
ceret sine altero:glȝ tenet in solidum.i.
ad totũ dãnũ restituendũ quousqȝ sit
illi satisfactũ integre. Illo aũt restau/
rato p vnũ illoꝝ tẽt postea qlibȝ eoꝝ
ꝓ pte sua satisfacẽ ei qui totũ restitu
it:fm Tho.Ray.Inno.Hosti.ꝛ Alb
ext de homi.c.sic dignũ: puta cuȝ duo
vel plures vadũt ad furãdũ aliquid
ita ꝙ vn⁹ ñ iret vl faceret sine altero.
seu cũ multi stipendiarij bellant iniu/
ste.ita ꝙ vn⁹ nõ faceret sine altero ꝑ
cipue i pncipalib⁹. Multi ꝯsiliũ pstãt
ad facieñ extorsiones:vel expoliañ iiu
ste aliquẽ ciuẽ ita ꝙ sicut assensu eoꝝ
nõ potuisset fieri:vl posset oẽs tenet
i soliduȝ.de hoc tñ plene hẽs in.2.pte
sum.ti.i.c.3. Quinto nota ꝙ cuȝ duo
b⁹ vel plurib⁹ existẽtibus heredibus
vsurarij vl raptorl:si alter fact⁹ est nõ
soluendo si vn⁹ ẽ tenet in solidũ:si plu
res sunt quilibȝ tenet ꝓ pte sua ad re
stitueñ que vsurarie ꝛ vsurpatie sũt ac
cepta ab illo.s.vsqȝ ad ꝗtitatẽ ꝗ pue
nit ad illos de hereditate:nã oẽs res
hereditarie obligate sunt ext de vsuris
Concor.Host.Ber.ꝛ Goff.ꝛ Jo.an
Ad vltra ãteꝙ pcepit ð hereditate ꝑ
dicti vsurarij vel raptoris ñ tenet:ꝗuis
nõ esset p illa satisfactum i totum cre
ditorib⁹ vsurarij vel rapine. Sexto nõ
ꝙ recipiens a religioso coñ volũtatẽ
supioris sui tenet illud restituere nisi
i extrema necessitate illud accepit.ar.
12.q.i.c.nõ dicatis.ꝛ recipiẽs ab ipo
plato religioso sine cã rõabili.s ex pa
rẽtela vel turpitudine tenet ad resti
tutõem monasterio. Filia religiosi ẽt
abbatis dotata notabiliter de bonis
monasterij tenet restituere dotes: ꝛ
vir ei⁹ ẽt si scit h:nisi p moduȝ elemosi
ne moderate dotassȝ.Sȝ qritur vtrũ

omne lucrũ q̄ḋ qs fecit ex re rapta fu
rata: vl' per fen⁹ acqsita teneat restitu
ere: vl' pauperib⁹ erogāe. ad h̄ r̄ndet
p distinctiōez. aut eniz talis res ē ex se
fructificās q̄ etiaz sui vsu nō ɔsūit nec
distrahit. vt ager vinea plātatl pratū
dom⁹ iumētū: 7 hi⁹ 7 de hi⁹ re debet
restitui oē lucrū inde pceptū s̄z Tho
7 omēs alios. Aut talis res nō est ex
se fructificans: 7 ei⁹ vsus est ɔsūptio.
vt granū vinuz: oleum 7 huiusmodi:
aut distractio: vt pecunia metalla. 7
circa huiusmodi res est triplex mod⁹
dicēdi nā qdam dicūt q̄ oē lucrū ide
pceptū dz restitui: vl' paupib⁹ eroga
ri: qa radice ifecta null⁹ bon⁹ fruct⁹
seq pōt vt dicit. i. q. i. c. fert. Cū g̃ ra-
dix illi⁹ lucri sit vsa vl' rapina: videt
q̄ fruct⁹ vl' lucrū ex ide sit ifectū 7 ob-
noxiū restitutiōi: l' erogatiōi. Alij di
cūt q̄ pecuniā raptā vl' fenebrē teneat
indubie restituere ac etiam damna q̄
passus est is q soluit vsaz ex carentia
ipsius pecunie solute. puta quia opor
tuit eū accipere ad vsam p suis neces
sitab⁹: l' vendere res suas multo mio
ri p̄tio q̄̃ valeret. Lucrū tñ pceptū ex
pecunia fenebri per licita negotia nō
tenet r̄stituere vl' erogare pauperib⁹
7 hoc tenent Tho. sa se. q. 78. 7 Ric
7 Petr. de pal. in. 4.

Item querit vtrū manifesto vsario p̄
stāte cautionē de vsis restituen̄. si ad
p̄ces eius aliqs fideiubeat p eo tēat
ipse fideiussor creditorib⁹ vsaruz: vl'
ep̄o vl' pauperib⁹ ad restitutionē oiuz
vsaz extortaz certaz 7 incertaz. Ad
q̄ḋ r̄ndet Laur: vbi s̄. dicēs q̄ Lap⁹
cū plurib⁹ alijs doctorib⁹ determina
uit talē fideiussorē non tēri vlt̄ vires

hēditatis p̄ncipalis etiaz si se p̄ncipa
lē ɔstituisset. Et addit. hāc etiā qōnē
disputauit. Pau. de leaza. 7 determia
uit q̄ nō obligat fideiussor vltra fa-
cultates vsarij hito respectu ad tem
p⁹ cautiōis. qa si tp̄e cautōis p̄ncipal'
erat soluēdo: dato etiā q̄ facultates
sint postea exhauste nō r̄stitutōe vsu
raz nec eris alieni: s̄ p alios modos fi
deiussor remanebit ad omnia obliga
tus. lz enim exceptio inopie p̄sit p̄n
pali: nō tñ fideiussori: s̄z si tp̄e p̄ncipa-
lis cautōnis nō erat soluēdo nō tenet
vltra vires p̄ncipales. Idē tñ Pau
lus distignit int̄ fideiubētē p cautōe
7 se obligātē ad restitutōez vsurarū
ex alia causa. In p̄mo eniz casu nō tēt
fideiussor vltra vires qa nec vltra vi
res restituere ul' cauē tēbat p̄ncipalis
In. 2. casu sec⁹: quia p̄ncipalis est obli
gatus ī solidū lz habeat exceptiones
inopie vl' simile: q̄ exceptio vtpote p
sonalis nō dirigit ad fideiussorē. Itē
nō sm Ric. in. 4. di. 15. q̄ qui dānifi
cat aliquē iniuste in sua libertate. s. in
iuste pcurando eū redigi ī suitutez:
tenet se facere seruū p eo: si non pōt
eū aliter restituere libertati: nisi forte
talis esset ɔditio psone que hoc dānū
intulit: q̄ nōbiliter redundaret in p̄iu
dicīū boni ɔmunis: in quo casu nō tēt
se facere suuz: s̄z tenet ad ōe aliud in
tereē ad arbitriū bōi viri. Quātūcūz
qs damnificarz aliquē in alijs possessi
onib⁹ nūq̄̃ tenet p r̄stitutōe se facere
suū eius vl' alterius: qa vt dr̄. ff. ō re
gl. iur l. libertas inestimabilis res est
Quod aūt dr̄ exo. 22. Si aūt nō ha-
buerit vñ reddat venūdet. Iudiciale
p̄ceptum fuit vnde mō ñ obligat: hec

ille. Itē si quis impedit aliquē iniuste ab officio vl' bñficio iaȝ obtēto puta pcurās sibi auferri ex aliqua sinistra cā: vl' falsa tenet ad satisfactōnem de toto sm Tho. ⁊ Ric. in. 4. di. 15. sec⁹ si iuste hoc pcurat: q2 meretur puari ex defectu suo. ¶ Sȝ si impedit a bñficio ꝯsequēdo nō tñ ad tm̄ ꝙtum est bñficiū: ſ ad arbitriuȝ boni viri sm Tho. ⁊ Ric. qđ intelligeñ. videt: qñ hoc facit ex odio vl' malicia: nā si fac̄ vt sibi vl' amico suo magis puideret ꝙ illi. puta testator aliquis vlt legare ti. c. ⁊ ego rogo ꝙ magl leget mihi: vl' cui dā psone mihi magis dilecte: ⁊ ille sic fac̄. tal' sm. Pe. de pal. in. 4. nulli tenetur: q2 nll'i aufert ius suū. nā illi nullū ius erat acqsitū: ⁊ nemini fac̄ iniuriaȝ q vtit iure suo. cuilȝ. n. licet se alteri ꝯmēdare: vt donet sibi vl' leget: precipue cum indiget.

Iteȝ querit vtrū clerici teneant restituere illos fruct⁹ q̊s voluptuose ꝯsumūt nō faciētes suitiū i eccl'ia. s. ñ officiātes vl' officiādo. R̄° sm archi. di. 44. vtiꝗ tenēt: ⁊ h̊ tripl'r. Prio rōe dati. Scđo rōe sacrilegij. Tertio rōe odij. Primo rōne dati: nam illa bona tali ecclesie ideo data sunt vt offerāt preces: ⁊ sacrificia p ipsis qui dederīt ⁊ ex residuo alent pauperes: ad qđ facit v̄bū hieronymi dicentis. Tibi o sacerdos de altario viuere nō luxuriari permittit. di. 44. § i. ⁊ qui hoc nō fac̄ infidelit' agit. Secundo rōe sacrilegij: q2 defraudāt totam ecclesiam quā suis p̄cibus ⁊ officijs iuuare deberēt ⁊ ei pdesse. Uñ Alex. papa. Ip̄i sacerdotes p popl'o interpellant: ⁊ peccata populi comedūt: q2 p̄cib⁹ suis ea delent. i. q. i. c. ip̄i. Tertio rōne odij: q2 puocāt irā dei cōtra poplm. Greg. ¶ Cū is q displicet ad intercedeñ mittitur: irati anim⁹ pculdubio ad deteriora puocat. di. 49. § i. qđ verū est qñ populus est in cā malicie sacerdotis. ¶ Sȝ qđ si fac̄ suitiū ecclesie: ſ in mortali pseuerans. R̄° nō videt teneri de fructib⁹: ⁊ rō ē q2 ēt mali mistri ōrones ꝯmunes vt officiuȝ ⁊ misse psunt viuis ⁊ defunctis sm Tho. in. 4. Sȝ qđ de bonis omissis nunqđ tenet restaurare totū. R̄° sm Archi. ex qualitate deberet sibi iniungi in penitētia si posset: ſ nō est necessariuȝ: ſ in hoc ē pñia arbitraria sicut in alijs: ⁊ idem videt sentire Pe. de pal. in. 4.

¶ Quātum ad tertiū p̄ncipale. s. vbi fiēda est restitutio. circa hoc distinguē. q2 aut psona cui fiēda est restitutō scitur: aut inquirendo sciri pōt: aut oīo ignorat. ¶ Si aūt scit aut iquirēdo sciri pōt ip̄e: vl' heres ei⁹ ip̄o mortuo in loco vbi facta ē rapina v̄sa vel dānū si vterꝗ ibi est: vl' vbicūꝗ adinuiceȝ se ꝯueniunt creditor ⁊ debitor. Si āt alter ē abñs a loco vbi facta est vsurpatio: vl' dānificatio: mittet expensis ei⁹ qui se absentauit de loco. Si vēo est abñs cui fienda est restitutio puta q2 mutauit domiciliuȝ mittet sibi rem ablatā: vel pecuniam ip̄e qui abstulit expensis illius qui habet restituere. Si v̊o absentauit a dc̄o loco is qui rē vsurpauit ipse suis ꝓprijs expensis trāsmittet rē vel pecuniam sm hosti. ⁊ Jo. an. ⁊ hoc per talem modū ꝙ non detegat peccator si peccatū est occl'tū ar. z q. i. c. si peccauerit: vel ēt potest creditori significari p̄cipue: qñ ē ml'tū

remot⁹ a debitore occulte vł manifeste ſm q̄ expedit: ⁊ ſm q̄ creditor ordinat: vł de mittēda illa re: vł reſeruāda: vł aliter dāda: ſic agat debitor ⁊ liber erit. Si aūt ſuo ꝓprio motu rē illam deſtinaret ſeu pecuniā debitor: ⁊ in via periret: vł auferretur ſibi: periret ei qui ad hoc tenētur ad ſatiſſaciēdum ſm Jo. in glo. Uel etiā ſi ſpa⁊ cito vētur⁹ ad locū pōt ſibi rē ſuare. Et ſm Tho. Hoſti. Jo. an. in edē ſacrā deponere: vł alio tuto loco: aut ſi res eſt pui valoris: ⁊ creditor diſtās multū: ⁊ abūdās fuerit. Pōt etiā ſm Uul. ꝓ aīa eius pauperib⁹ erogari. Si vō ignora⁊: nec ꝑquirēdo īuēiri pōt cui reſtitutio fieri deb3: tunc erogāda eſt res ablata: vł ꝑciū ei⁹ paupib⁹ ꝓ aīa illi⁹ in loco illo vbi facta eſt vſ̄a rapia vł dānū: vł in loco in quo habitat is cui fienda eſt reſtitutio: ⁊ h̄ iō: q2 melius eſt q̄ vicini inde ſentiant ꝯmodū q̄ extnei: tū ēt q2 v̄iſimile eſt ibi reperiri dānū paſſum: vel herede ei⁹. Ita nōt Hoſti. Jo. an. ⁊ Jo. de ligna. Uel saltē fiat talis erogatō ad arbitriu3 dyoceſani loci vbi factū eſt dānū vł rapina ſm Ray. Si tū ꝯmode fieri nō poſſet in dicto loco cū h̄ ñ ſit neceſſariū: pōt tc̄ ⁊ d3 alibi fieri ſ3 Uul. ſ3 ⁊ beat⁹ Tho. in huiuſmōi caſu nil dicit de loco determinato: ſ3 q̄ ꝓ aīa illi⁹ cui⁹ res erat d3 paupib⁹ erogari. Uñ ⁊. M. Ugo perit⁹ ī vtroq3 iure: ⁊ frat̄ Clarus dicebāt q̄ cū pauperes ſint. vt vnū membru3 in corpore eccleſie: nec ab hac vnitate ſeq̄ſtrētur ꝓpter locoꝝ diſtātiā ſufficit ſi reſtitutio incertoꝝ de⁊ quibuſcūq3 paupib⁹ ēt alterius ꝓuintie: q̄ vbi fcā eſt rapina vł dānu3: ⁊ maxie qui ſunt pauperes xp̄i: ⁊ vtiliores eccleſie dei: ⁊ ſaluti aīaru3: ⁊ ex hoc appar3 q̄ locus nō eſt de nccītate reſtitutiōis: ſ3 d̄ ꝯgruentia. Idem tenet ſede. de ſeis .c.32. operis ſui. Uſ̄e tū incerte extorte ꝑ manifeſtos vſurarios: qūo debeant reſtitui: ⁊ ī quo loco: ⁊ ꝑ quē dyoceſanū hēs in .2. pte ſūme ti. i. c.

Quāuis .n. qd̄ hētur in iſto. § . nō pertineat ad vbi: ſ3 magis ad quid. tū hic nōbiliter queri⁊ vtrū fideiuſſor poſſit repetere a debitore vſuras: quas ꝓ eo ſoluit creditori penes que3 pro ipō debitore interceſſit. ad qd̄ rñdet Lau. q̄ Jo. an. ī qōe ſup mercuriali. in regl'a dānū. ⁊ reg. iur. ī. 6. hanc qōnē explanat nōbilit. ⁊ ex eius dictis. elicit xii. ꝯcluſiōes: quaru3 pīma ē talis. Nō recipit fideiuſſor a debitore obligatōnem ſciente ⁊ ꝯtradicente vſuras ſuo ſolutas debitori: nec etiā ſortē: nec qd aliud inutiliter impenſum. plus eſt. n. ꝯtradicere q̄ nō ꝯſentire. ex̄ de ſymo. c. ſicut tuis. Secunda ꝯcluſio ē. nō repetit debitore ſciente ⁊ patiente: ſ3 nō mādante obligationē fideiuſſor vſ̄as vel in debitū ſolutas: vł ſolutū creditori: ⁊ ſibi imputet q̄ ſe obtulit. ext̄ de reg. iur. c. bona fides ī. 6. r̄petit tū ſortē in debitu3 qd̄ ſoluit. Tertia concluſio eſt: nō repetit a debitore ſciente: ⁊ mādāte ipm obligari ꝓ ſorte tm̄ fideiuſſor ſoluēs vſuras. tum q2 fines mādati exceſſit. tu3 q2 ad illas obligatus nō erat. Quarta ꝯcluſio eſt. nō recipit a debitore fideiuſſor vſuras ſciēte ⁊ mādante ipſum in oēm caſu3: vel ſimplr̄ obligari ſiue fideiubere. p3 q a in gñali mandato nō incluſit indebitū

de quo verisimiliter in specie non mandasset.c.in gñali.de regu.iur.in.6.

Quinta conclusio est.repetit a debitore sciēte & mādāte ipm pro vsur. cū sb noie sortis īclusit eas: vt est moris obligari siue fideiubē ipse fideiussor vsuras: quantū iuste credere potuit illā sortē totū debituz nec psumē debuit illud debitū sb noie sortis pmittē: ex de psūp.c.qz verisilr. Sexta conclusio est repetit a debitore sciēte mādāte noiatim pro vsuris fideiuberi ipse fideiussor creditori solutas si iurauit illas soluere: & ista est cōis opinio. extra de fideiusso.c.2.& istaz opi. approbat Jo.an.hz. tñ fideiussor optionem soluēdi vel absolutōem petendi sicut hērz debitor. Septima cōclusio est.repetit a debitore ēt noiatim mandāte pro vsuris fideiuberi ipe fideiussor vsuras creditori solutas ēt si non iurauit creditori illas soluē. Si ipi fideiussori debitor indēnitatem iurauit: dūmodo alias propter pignora data: vel aliam cām debitori fuerit expediens vsuras solui.c.puenit.ex de fideius. Octaua conclusio est. Nō repetit a debitore sciēte & mādāte noiatiz pro vsuris fideiuberi ipe fideiussor creditori spōte solutas: si ñ iurauit creditori illas soluē: nec debitori indēnitatē: nec expediebat creditori propter pignora data vel aliā cāz ipas vsuras solui: & hoc de iure fori. Sz opinio theologorum que sm Jo.an.multū fauz eqtati est qd vrgeatur debitor ad soluē dū i foro oscie de re.iur.c.sciēte.li.6 Nona conclusio ē.nō repetit a debitore sciēte & mādante noiatim pro vsuris fideiuberi ipe fideiussor vsuras creditori coacte solutas si nō iurauerit creditori illas soluere: nec debitor iurauit fideiussori indēnitatē: nec expediebat debitori propter pignora data: vel aliā cāz vsuras solui: si fuit ipe fideiussor i culpa vt qz nō excepit.sec9 si nō fuit i culpa. Decia conclusio est.qd in oi casu quo pōt a debitore fideiussor vsuras repetere debz itelligi si nō iteruenit fraus persone ad psonā.s.cōstituētis ob hoc fideiussorē ex de puile.c.qrto. Undecima conclusio ē.qd i omni cāu quo pōt a debitore vsuras repetere: fideiussor poterit illas repetere a creditore cui soluit.ff.mādati.l.si fideiussor.§.i oibus. Quātū ad 4m.s.p quos dz fieri restitutio.p̄ dicen̄ est de incertis.2° de certis. Queritur ergo vtrum restitutio incertorum debeat fieri p euz qui hz restituere: vl' p aliuz cui cōmiserit aut solū p dyocesanum. Rx° circa hoc sūt varie opiniones & ctrarie. Host.sup.c.cū tu.de vsur.& in.c.cū sit.de iude.& in sum.sua.de pe.c.si.iux finem tenz qd vn9 de casib9 pertinētibus ad epm est restitutio male ablatorum incertorum: qd etiam tenet Jo.an.ex de pe.& re.in.c.si episcopus.in glo.li.6.& in.c.peccatū.de re.iur.li.6.ad quod videtur facere qd hētur.iz.q.i.c.precipimus. Addūt ēt aliqui q hoc tenēt hāc rōnez. Cū huiusmōi bona incerta sint pro aīab9 eorum quorum fuerūt fideliter dispensanda: ac per cōns sint ad diuinū cultū eo ipo: & sustentatōem pauperum ordinata Solus aūt eccl'iastic9 plat9 sit rector & moderator diuini cultus: & pater pauperuz: & dispēsator rerum diuino cultui ordinādarum. vt pz di.86.c.diuine. & in mltis aliis.c.io sm iudiciū ei9 debita icerta sunt per eū dispēsanda. Archi.

aũt in quadã qõne disputata per eũ ꝛ in rosario.14.q.5.c. non sane.tenet ꝯtrariũ.ꝛ dicit sẽtentiã Hosti.circa hec supradicta esse veram in casu vbi nullus deputatus est a testatore q̃ h̾ exequatur.vt.12.q.2.c.de laycis.Ubi v̾o certa ꝑsona deputata est a testatore illa ꝑsona dꝫ exequi.vt in.d.c.de laycis.ex̾ de testa .c.tua.imo credo ꝙ ipe raptor incerta que debent paupe ribus erogari potest ipe pauperibus erogare absq̧ licentia vl̾ auctoritate epi: vl̾ alterius iudici ecclesiastici: vt satis colligit̾ i.d.c.cũ tu.Et hoc inuit etiã clare glo.in.c.sicut dignũ de homici.§.eos. Nec ob.c.cũ sit de iude.ꝑ quod ꝓbat Hosti.suã opinionẽ Nã illud.c. loquit̾ de iudeo:nõ de xp̄ião cui⁹ act⁹ vl̾ dispensatõ merito habet̾ suspecta ab ecclesia quo ad xp̄iãos:iõ iuste ꝛ bñ dicit ibi ẜm ꝓuidẽtiã dyocesani: q̃ suspicio cessat in xp̄iano ꝛ sic nõ dubito ꝙ ep̄s nõ hꝫ se intromitere de talib⁹.hec Archi.Jo.de ligna.ideꝫ sẽtit:ꝛ post adducit hãc rõnem. Qui indebitũ extorsit obligat⁹ est ex male ficio:l̾ quasi illis q̃b⁹ extorsit:si extãt al̾ paupibus.Et regula habet ꝙ debitor potest se ꝑ absolutionẽ liberãe insti.qui.mo.tol.ob°. ꝑ totũ. Tu qui dicis ꝯtrariũ da michi casũ expssũ ꝯ̄ regulã:nec est veꝝ ꝙ sit in .d.c.cũ sit. q̃a nõ loquit̾ in xp̄iano:sꝫ in iudeo.vt dic̄ Archi. Hãc opinionẽ seq̄t̾ Pau. ꝛ Ge.super cle.i.ð ꝓuilegiis. Hoc etiam ꝯsuluerũt Jo.cal.ꝛ Recup⁹.Sed dñs Ugo vtriusq̧ iurisperit⁹. ꝛ frat̾ Clarus.vt habet̾ i quadã sũmula cõcordauerũt in h̾ ꝙ nullũ ius expressuꝫ hoc dicit:nec in decretis:nec alibi:nisi ꝙ ep̄s est ꝓcurator paupeꝝ. Jllud v̾o adaptat̾ ꝙ põt ꝓcurare de suo ꝓprio si hꝫ:vl̾ de bonis ecclesie.i.de fructib⁹ vl̾ aliis modis.Sed q̧ sacerdotes simplices sũt impiti ꝑ maiori pte epi vero reputãtur sufficientes in scientia:hinc inoleuit ꝙ huiusmõi restitutiones remittunt̾ ad ep̄os.Uñ si cõfessor perit⁹ sit:ꝛ sciat in huiusmõi suf ficient̾ ꝯsulere : nõ est necesse remittẽ ad ep̄os . hec ibi. ꝛ in hac sententia ẽ Jo.mo. Hoc etiam inuit Jnno.ex̾ de imuni.eccle.c.q̧ plerisq̧.ar.12.q.4.c.si quis romipetas.Ad rõnem supius inductaꝫ ꝑ alia opinione posset rñderi ꝙ q̄uis epi ꝛ p̄lati sint dispensatores reꝝ dataꝝ ecclῐis : nõ tñ sequit̾ ꝙ sint dispensatores oĩum que ẜm deũ sunt i diuinũ cultũ ꝛ in pauperes erogãda ẜ solũ in diuinũ cultũ iaꝫ ordinata:vt reddit⁹ ecclesiaꝝ ꝛ hi⁹. Nã si eẽnt dispẽsatores erogãdoꝝ oĩuꝫ ẜm h̾ eẽnt ẽt dispensatores oĩum supfluoꝝ que diuites ex diuio p̄cepto deberẽt pauperibus erogare: quod a nullo ꝯcedi tur . Sed ꝛ Tho.2.2.q.62.dicit ꝙ si ille cui debꝫ fieri restitutõ sit oĩo igt⁹ debet ei restitui sicut põt.s.dando in elemosinas ꝑ salute eius siue sit mortuus siue sit viuus:p̄missa tamen diligenti inquisitione ei⁹: ꝛ de auctoritate epi nihl̾ dicit.Scot⁹ in.4.di.15.dic̄ si queras per cuius manus debeãt talia dispensari:si incerta R̾° ꝙ non inueni qui necessario sit determinatus mediator: ista paupibus dispensan°. videt̾ aũt mihi ꝙ ꝑ seipm̄ ꝯsilio nihil omin⁹ boni viri põt h̾ pauperib⁹ erogare: q̧ tali mediatori ad dispensañ. tribui posse de cui⁹fidelitate p̄sumerꝫ

⁊ nō sibi approparȝ vl' in alios vsus ꝯuerterȝ q̄ꝫ deberet. vnde vbi lex di/uina vl' ecc̄liastica nō ligat sequenda ē rō nālis. Illa autem dicta ꝙ qui te neṫ restituere magis hoc faciat per se q̄ꝫ per aliū: nō excludēdo tñ ꝑ hoc ꝯsi/liū boni viri: ꝫ includēdo. hec Scot⁹.

Quidā alij faciunt circa h' distinctōȝ vȝ quātū eoꝝ in: qb⁹ cōpetit repetitio vt furto: rapina: vsa: fraude: ⁊ hi⁹ dis pensatio incertoꝝ pertineat ad epm.

Sȝ alioꝝ vbi nō ꝯpetit repetitio: ⁊ si erogatio fienda ē paupib⁹: vt in ludo ⁊ iniuste acceptis a iudice ꝓ iudican⁰ vl' a teste ꝓ testimonio a meretrice ꝓ fornicatione ⁊ huiusmodi quilibet ꝑ se possit dispēsare: vel cū ꝯsilio ꝯfesso ris. Ego credo scđam opinionē. s. Ar chi. ⁊ sequaciū oīo veram: ⁊ simpliciṫ excepto vno casu: vȝ in incertis publi coꝝ vsarioꝝ. quem casuȝ nō dubito oēs illos excepisse intendē: ꝙ ibi expſ se ⁊ clare ius ꝓuidit: vt. s. ꝑ dispositio nem dyocesani talia incerta determi/nenṫ ⁊ dispensenṫ. ex̄ de vsis. c. q̄ꝫ q̄ꝫ. li. 6. ibi tradiṫ forma de hi⁹: de q̄ hēs in. z. parte. sum. ti. i. c. In h' ergo cau tīn pōt intelligi illud qđ diciṫ ꝑ ter/tiā opinionē. s. in vsis publicis icertl.

Et si queraṫ vtruȝ eps possit per sua synodalia hoc statuere: vt. s. sibi reti/neat dispensationē incertoꝝ: ⁊ alijs ñ possit se intromittē dicit in hoc Io. đ ligna. sup. c. cum sit de vsuris. ꝙ qcqd dicit Io. and. dubium est an possit: ⁊ Io. cal. in quodam cōsilio dicit expſſe ꝙ nō pōt. Ugo ⁊ fraṫ Clarus dicunt ꝙ nē pōt eps excōicare de iure sacer/dotes: qui se intromittunt de dispen/satione incertorū.

Quātū ad 2ᵐ per quos debet fieri re stitutio certoꝝ bonoꝝ. Ad qđ rñdeṫ ꝙ per euȝ qui abstulit seu recepit vsu ras seu male ablata potest etiā ⁊ per q̄cūq̄ ꝑsonā aliaȝ facē: in hoc. n. vēa est regula iurl. Qui per alium fac̄ ꝓ inde ē ac si ꝑ seipm facere videaṫ de regu. iurl. li. 6. Si tñ vitium vsure fur ti rapine vel alteri⁹ dāni est occultum ⁊ restitutio occulto modo per se vl' ꝑ aliū fienda ē: vt nō detegaṫ persona. z. q. i. si peccauerit. Caueat ēt diligen ter qđ per aliuȝ facit ita caute faciat. vt recipiat qui debȝ ⁊ nō ille sibi reti neat: ꝙ non esset per h' liberatus: nec ꝯfidat de ꝯfessorib⁹: nec ꝑdicatorib⁹ nec questuarijs qui querūt pecunias: nō aiaꝝ salutē: ⁊ si is q rapinā vsuraȝ vl' fraudē fecit nō restituat cū heres teneaṫ ad oīa onera defuncti inq̄tuȝ sufficiat hereditas: teneṫ ⁊ ipe facere dictā restitutōem. de vsu. c. michael. ⁊ eadē rōne heres heredis: ⁊ sic i infini tū: cū sciṫ ab eis hēditas obligata ad restōem ꝓpṫ vsuras ⁊ rapinas ⁊ dā/na a ꝓorib⁹ facta: ⁊ vbi nō sufficeret hereditas ad satisfacieñ teneṫ legata rij ⁊ donatarij: ꝙ legari nec donari pōt alienū. nec excusarenṫ heredes sci entes vl' dubitātes: vel merito dubi tare debētes ex publica fama: l' ex scri pturl vel ex fideli relatu testatorē illi citos fecisse ꝯtract⁹ vl' vsarios: ex h' ꝙ nullus ponit querelā sup h': vl' po stulat aliqd ab eis: vt debitū. Sȝ de bēt diligenṫ ingrere vitatē quaȝ pos sunt: ⁊ si inueniūt sic eē notificent: vel notificare faciant illis quib⁹ debēt se offerētes ad restōeȝ: ⁊ si non inuenirē/tur paupibus erogañ: alias eēt in eis

ignorātia crassa que nō excusat. di. 37
.§. fi. ⁊ q̄uis defunctis nō ꝓsit illa re
stitutio si decesserint impenitētes ꝓ
dest tñ mō necessaria ē ipis heredibꝰ
si volunt saluari: q2 non remittit pec-
catū ⁊c. de re. iur. li. 6. Si aūt licitam
artē exercebat: vel patrimonialia tm̄
habebat testator: nec appar3 ex fama
vel scriptis de illicitis ɔtractibus: seu
alieno ꝑsumere debēt eū iuste acq̄si-
se. q2 nemo iudicādus est immemor ꝓ
prie salutis: ⁊ diuini timoris. i. q. 7. c.
sanximꝰ: ⁊ ꝑcipue in mortis articulo.
Itē nō q̄ dicit Host. in sum. ti. d vsu
q̄ si aliqua honesta ꝑsona; puta sacer
dos vl' eps tract3 int' debitorē ⁊ cre
ditorem de satisfaciēdo: ⁊ dicat cre-
ditori talis mediator tm̄ faciam tibi
reddi: si ex corde residuū remittas: nō
decipias me: q2 mediator su3: nec debi
torē cꝰ aie salutē quero: ⁊ rñd3 credi
tor se ex toto corde liberare ip3 debi
torē. quare nō dicā ipm liberatū: ñ vi-
deo. nec curo qualitercū q3 sit satisfactū
dūmō sit satisfactu3 ei. Si qui mouen
tur in ɔtrariu3 h' faciūt i odiū vsurario
rū. Si qs. n. ex alia cā alij iiuriet' ego
h' admittet quil3 theologꝰ q̄ ɔcordia
int' ptes possit tractāi: ⁊ ps eiꝰ quod
deberet' ex pacto remitti. al's titulꝰ de
trāsact. inutilis esset: ⁊ quare nō ide3
de vsura. Diceñ q' ⁊ teneñ q̄ ꝑcibꝰ possit
vel iussu iudicis: vel pactōe partium
remissio fieri: ⁊ sic dicam vsuariū abso
lutū. hec Host. Que qdē intelligo ve
ra eē in foro ɔtentioso: non in foro cō
sciētie vl' etiam in foro ɔscientie q̄tū
ad ea que dubia eēnt: vtrū deberent
dari vel non: q2 rōnes sunt ad vtrāq3
ptem: vel cū dubium est q̄tum debe-
at satisfacē ꝓ dāno dato: ⁊ ad h' fa-
ciunt rōnes quas facit ipe Hosti. S3
vbi certū: vel clarū est debitu3: vl' rōe
vsurarū: vel alteriꝰ vsurpatōis: nisi de-
bitor liberaliter remittat illud quod
remittit: ēt si de mille tm̄ decem remit
teret: si hoc facit q2 putat se aliter resi
duū ñ posse hr̄e nil valet illa remissio
facta etiam publico peccato quo ad
aiam. Unde cu3 mercator infortunia
passus fallit ⁊ occultat multa de bo-
nis suis mobilibus: vt nō ꝑueniāt ad
manꝰ creditoꝝ: ⁊ querit ɔpōe3 cū eis
de minori q̄titate q̄ debeat: puta cō-
uenit rñdere singulis creditoribus ad
rōem. 15. solidoꝝ ꝓ libra: cu3 tñ posset
totū dare vel cedere bonis: cui ɔpo-
sitioni assentiūt creditores: ⁊ ita reci
pientes liberant eu3 de residuo: cū illi
nō sponte: s3 coacte fecerint illā remis-
sionē volentes illa pte potiꝰ carere q̄3
toto: qnimo ⁊ si cederet bonis totali
ter nihil sibi reseruādo: ⁊ nō sufficiūt
bona illa ad satisfacieñ. si postea due
nerit ad pinguiorē fortunā teneт' de
residuo de solut. c. odoardus.

De dānis datis tpe guerre ad inuicē
inter ciuitates qūo ⁊ per quos potest
fieri restitutio: qñ faciūt pactū cū cer-
tis pactis: ⁊ capl'is. Nō q̄ in quada3
sūmula sic dicitur q̄ q̄uis sint pupilli
multi: ⁊ abñtes qui non assentiunt: ⁊
forte ēt aliqui ɔtradicūt ex ꝑuectis q
receperūt dāna iniuste: nec eis est satis
factū nihiloꝰ tm̄ est bonum pacis: q̄ q
hñt rē publicā gerere pñt cum ɔsensu
maioris ptis fedoru3 sibi pactis pacis
federe ⁊ licite relaxare inuicem dāna
data: ⁊ si fiat relaxatio ꝑdicta tenet:
⁊ valet. Nā ⁊ hoc mō pñt ēt ꝓ bono

reipublice sibi talias imponere ꝛ hu⁹: quas gabellas vocant. De bonis vo clericoꝝ ꝛ religiosoꝝ: n̄ pn̄t layci facē relaxatōnē: q꞉ n̄ sꝫ eoꝝ foro sb̄diti: nec de bonis ecclesiasticis permittitur eis aliqua dispō. vt di. 96. Bene pn̄t tam̄ h̄ facere prelati spūales terrarum ad inuicē de ꝯsensu ꝛ ꝯueniētia clericorū ꝛ religiosorū qui dāna receperunt in guerra. Hāc aūt relaxatōem quo ad laycos vel clericos itelligas de dampnis da. de reb⁹ ꝯsumptis. nā res extantes. vt equos pānos ꝛ hu⁹ qui habēt ꝛ sciūt sua nō eē. vtputa q꞉ bellum iustū nō fuit ex pte suorū: vl' si iustū ab his acceperūt a quibus nō poterant ipa tenere non pn̄t: vn̄ si dn̄os ꝓprios inuenire pn̄t eis reddere tenenꝫ: al's si nō inueniunt pauperib⁹ erogare.

Idē videꝫ diceñ si de iusticia belli dubitaꝫ: nā vbi clare bellū iustū est res accepte efficiūꝫ capiētiū. di. i. c. ius militare: que tn̄ debēt inꝫ eos ꝓportiōabiliꝫ distribui per duces belli. vt. 23. q 5. c. dicat. nisi per publicū edictum datū sit vnicuiqꝫ qd̄ capit. Paupeꝝ aūt inocentū nō videꝫ tutū bona auferre cū sint sine culpa. nisi sb̄sit cā: cū sit aliquis puniēdus. de reg. iuris. li. 6. Pena tn̄ tpali frequenꝫ puniꝫ vn⁹ ꝓ altero diuersis de cāis. vt. i. q. 4.

¶ De tutoribus curatorib⁹ negociorum alioꝝ gestorib⁹ filiisfamilias: ꝛ hu⁹: q extorserunt vꝫas: vl' fecerūt rapinas fraudes ꝛ dāna noīe alieō. s. ꝓ pupillis patronis vel patrib⁹ suis: nil tn̄ eorū ꝓuenit ad eos: ſ ad pupillos dn̄os vel patres eoꝝ: querit vtruꝫ per eos possit ꝛ debeat fieri r̄stitutō ipis pupillis: vel patrib⁹ seu dn̄is nescientib⁹ ꝛ inuitis de bonis eoꝝ ad quos ꝓuenerūt taliꝫ extorta. R̄ᵒ dicūt qdā idistincte q꞉ sic i foro ꝯscie: dūmō nō immineat inde periculū vite ꝯscie vl' fame si dep̄henderet aut scandalū sequaꝫ: puta q꞉ aliqs crediꝫ furat⁹ fuisse illa q inocens est ꝛ hu⁹. tales. n. vt dicunt illi nō ꝯuertunt furtū occulte illa recipientes: cū pecūia fruct⁹ vel per rapinas ꝛ fraudes habita non sint eoꝝ: ꝛ rō est cū ꝓ efficacē cām p̄dictoꝝ. s. tutoꝝ curatoꝝ: ꝛ hu⁹: ꝛ per intermediū illoꝝ tale iniustū lucruꝫ deuenerit ad man⁹ pupilloꝝ: patronoꝝ: vel patruꝫ: ꝛ ad restitutōem sint obligati isti mediatores iustū eē videꝫ. vt que causa illoꝝ iiuste ablata sunt. nūc iuste licētiā hēat illa satisfacere: ne ipi de proprio satisfacē teneāꝫ. ar. ad h̄. de reg. iuris vbi dicit Chrysostomus ¶ Oīs res per quascūqꝫ cās ꝯtrahiꝫ per easdē dissoluiꝫ ꝓpterea ad hoc ageñ. p̄dicti teneꝫ ꝛ in h̄ gerūt vtilē curā sui: ꝛ illoꝝ q iiuste detinēt aliena. Alij aūt ꝓfectius ꝛ equs r̄ndent ꝑ distinctōeꝫ. vꝫ q꞉ aut tales adhuc habent in manib⁹ admīstratōem rerum illoꝝ aut non. ꝛ in p̄ cāu pn̄t ꝛ debent restituere de bonis illoꝝ ad quos ꝓuenit lucrum: qd̄ hn̄t pre manibus si nolūt remanē ipi obligati ad satisfacieñ de suo. Et hoc siū occulte siue manifeste cū sufficiēti cautela: vt ab ipis nō possit postea repeti. Et ad hoc videꝫ facere ratio p̄me opinionis cuꝫ regula illa. Omnis res Si autē nō hn̄t amplius administrationē: tūc sb̄distinguendū est. q꞉ aut p̄dicti tutores ꝓcuratores ꝛ huiusmōi nō pn̄t illa restituere de suo: puta qa pauperes sunt: aut pn̄t: ꝛ si nō possūt

sufficit q denūcient p̄ncipalib⁹ ꝓ qb⁹ fecerunt vsuras:fraudes ⁊ hi⁹:si igno rāt qūo fecerūt ꝓ eis talia illicita lu cra que ad eos deuenerunt: vnde ⁊ obligati sunt ad restōem:⁊ si non sa- tisfaciunt ipi p̄ncipales habeāt ꝓposi tū satisfaciēdi de suo cū poterūt. Ad accipieñ autē occulte a p̄dictis ad h̄ ñ teneť:nec debēt. ⁊ rō est:q̄ quo ad se excusati sunt a restitutōe ratōe impo tētie. vt. 14. q. 6. c. si res. quo ad illos ꝓ quib⁹ fecerūt vsuras: vel fraudes auferendo ab eis occulte:p h̄ nō pro- uideť saluti eoꝝ cū remaneant obliga ti i ꝯscia:exquo sciūt talia fore facta: nec velint satisfacē: ⁊ sic nō dissoluiť peccatū:vel obligatio quo ad estima tionē eoꝝ. Sꝫ nec pōt qs a p̄uata ꝑso na cogi ad restōem male ablatoꝝ:nisi per iudicē ecclesiasticū:vl' ciuilem:nec vr̄ bñ posse excusari a furto cū contra c̄tet reꝫ alienā inuito dño: cū in vsura tñsferať dñium:per hoc ēt se exponit multis periculis. Si aūt tales media tores de quib⁹ dictuꝫ ē pñt restituere cū illi ad quos extorta ꝑuenerunt no lunt restituere q p̄ncipaliť obligaņť. pñt petere humiliť non per coactōem vel fraudē a creditorib⁹ vsurarum: vl' fraudū remissionē:cū penes eos nō re manserit pecunia fenebris: ⁊ illi q eaꝫ habuerūt remaneāt p̄ncipaliť obliga ti:q̄ remissione obtenta libere: ⁊ spō te amplius nō tenebunť: ꝭ tm̄ p̄ncipa lis:nisi ⁊ eis fieret remissio:q si remis sionē facere nō vellent teneť satisfacē de suo: ⁊ tūc usqꝫ ad q̄titatem solutā ꝓ illis poterūt occl'te accipere de bo nis eoꝝ:si alias ꝑ viaꝫ iudicij hr̄e non pñt:ita tñ q nō sequať scādalum:vel

periculū que semꝑ vitanda sunt. Ubi aūt mediator talis sic satisfecit:debet ꝑ aliquē modū cautū declarare illi q sciebat se obligatū ad illud ampli⁹ ñ teneri:vtputa si dicat se nō curare ab eo illa recuperare q̄si ac si donasset:vl' declarare heredib⁹ suis:q nō recipi- ant a tali ꝑsona aliqd vt debitū ꝓ ta li cā:⁊ hi⁹:Bona.n.fides non patitur vt semel exactum bis exigatur. de re. iur l. li. 6.

Quātū ad qntum.s.cui fienda ē resti tutio seu datio rei ablate vel alias il licite acquisite. Pro fundamēto notā da est distinctio quā ponit Tho. z. z. q. 3z. dicēs. Tripl' pōt aliqd eē acqsi tum. Uno modo q̄ id quod acquiriť illicite debeť ei a quo acquisitū extor tū est:⁊ siue nō transferať dñium illi⁹ rei in accipiētem vt in furto ⁊ rapina siue trāsferať vt in vsura:tñ ꝯpetit repe titio. Scdo mō diciť aliqd illicite ac qsituꝫ:ita q ille qui illicite acquisiuit: non pōt illud retinere:nec tñ debetur illi a quo acqsiuit:q̄ ille conť iusticiā dedit:⁊ ille conť iusticiam accepit:vt in symonia ⁊ similib⁹:in quib⁹ ip̄a da tio ⁊ acceptio est conť legem. Tertio mō dr̄ illicite acquisitū: nō q ip̄a acq sitio sit illicita: ꝭ illud ex quo acquiri tur est illicitū:exquo trāsfertur dñiuꝫ nec ꝯpetit repetitio:vt in meretricio: ⁊ hi⁹: nā meretrix turpiť agit:⁊ conť legē dei fornicādo: ꝭ ip̄a acqsitio:vel datio pecunie ꝓ hi⁹ illicitis nō ē illi- cita nec conť legē dei:⁊ h̄ ꝓprie diciť turpe lucruꝫ. De illicitis g̃ isto tertio mō acquisitis ꝫꝫ Tho. ⁊ Ray. potest dari elemosina:⁊ pōt etiā retineri nisi suꝑfluū per fraudē vel dolum mulier

extorserit: q illud eēt restituendum: ⁊ ad hoc ptinēt lucra facta ex histriōa tu illicito: ex duello: ex torneamento: ex sertis factis de florib⁹: ⁊ alijs hi⁹: quoꝝ vsus ē cōiter ad lasciuiā: ex de cijs factis: ex mathematica seu arte di uinatoria: ex lucro negociatōis aduo catōis vel medicine ī cāu nō ꝯcesso q̄ ad clericos: in his dixerūt aliqui non posse fieri elemosina: q vt dr̄ Thobie Honora deū de tua sb̄stantia: ⁊ ite rū honora deū de tuis iustis laborib⁹ ⁊.14.q.4.c.elemosina. ⁊.1.q.1.ñ ē pu tanda. Sed hoc nō est verū ſm Tho ⁊ Ray. ⁊ alios cōiter. Predicta autē capitula allegata hoc intendūt: ꝙ nō licet dare elemosinā de male acquisitꝭ. que.s. debēt certis psonis restitui: vl ꝙ non deb; aliquis aliquod facere il licitū vt det elemosinā. Et q̄uis qdā distinguāt vt dicit Uul. ꝙ in his que ꝓhibita sunt: quia mala: ⁊ non puniū tur a iure nisi infamia: vt meretriciū duellū ⁊ huiusmōi: talia pn̄t retineri. Sed que mala sunt quia prohibita a iure: vt torneamenta: negociatio quo ad clericos: ⁊ huiusmodi: ⁊ talia non pn̄t retineri ad vsum suum: ſ debent pauperib⁹ erogari: l; hec distinctō vi deat eē ꝓbabilis: tñ q pene sunt re stringende: nō ampliāde: ⁊ qui nimis emūgit elicit sanguinē. Ber. Credo ꝙ in p̄dictis oībus casibus ⁊ similib⁹ bonū est: ⁊ salubre ꝙ penitens induca tur ad erogañ paupib⁹: nō tñ cogēd⁹ ad hoc: nec si nō velit in hoc ē iudicā dus nō eē ī statu salutꝭ si nō velit hi⁹ penitentiā agere: vl accipere.s. ꝙ hi⁹ lucra pauperib⁹ eroget: nisi in cāibus a iure expressis vt in symonia: ⁊ idem de eo qđ datur iudici ad corrumpen dū ⁊ huiusmōi vt infra dicet. Scd̄m g̊ Tho. Uul. Ray. ⁊ Inn. de huiusmo di debet dari elemosina debito hone statis ⁊ ꝯsilij: non debito necessitatis salutis ⁊ sic intelligit illud.14.q.4.q hētꝭ. Nō ē g̊ illud acceptū sic restitu endū ei a quo acceptū ē: q in turpi cā melior ē ꝯditio possidētis. ff. de ꝯditꝭ ob turpem causam.

De illicite acquisitꝭ 2° mō: v; cū illđ sic acquisitū nō debet ei a quo est sic acqsitū: nec tñ acquirēs pōt ꝓ se reti nere. Illud pōt ⁊ deb; de nc̄citate sa lutis nō solum de ꝯsilio ⁊ honestate pauperib⁹ erogari: ⁊ hi⁹ ratio est ſm Tho. 2.2.q.62. q ip̄a datio ⁊ accep tio ē lege ꝓhibita: vt in symōia. Qui dā tñ extendūt istū 2ᵐ modū ad oē lucrū in quo ꝯmittit peccatū in dāte ⁊ recipiēte nō solum in symonia: ſ etꝭ ī pecunia accepta ex adulterio: ⁊ pro vsura cū quis accipit mutuū sine cau sa ratōnali: puta vt amplius ditet ⁊ inde soluit vsurā. Illā vsurā vt dicūt qui accipit retinē nō pōt: nec tñ ei dēt reddē qui dedit: quia turpiter opat⁹ est: dando mutuū ei quē nouerat non indigere. S; Tho. nō dicit hoc: ſ cū datio ē ꝯtra legem. In dicto aūt casu datio pecunie ꝓ mutuo nō est pecca tū: ſ accipe illo mō vsurario mutuū est peccatū: q dat illi occasionē mali. Uñ l; peccet mortalit sic mutuū accipien do dēt tñ poti⁹ reddē illi a quo acce pit q̄ pauperib⁹ erogare: nisi vbi nō inueniret ille a q̊ accepit: vl etiā si vel let illā vsurā reddē ñ vsurario: ſ his a qb⁹ extorsit ip̄e vsurari⁹ vsuras ꝓ eo satis faciēdo ꝓ illa pte: ⁊ tūc d; vsurario

significare ne iterum illi restituat: et precipue debet hoc facere cum licentia episcopi: ut si dictus usurarius vellet ab eo repetere episcopus cogat illum desistere a repetitione: et ex quo utiliter gestum est negocium ratum habere debet: non tamen tenetur ad hoc scilicet inquirere vel dare his quibus debitor est usurarius: sed sufficit quod restituat a quo accepit. pauperibus autem erogare non debet: cum nouit eum a quo accepit: et potest ei dare: quod expresse ostendit Aug. dicens. Nolite facere elemosinas de fenore et usuris. 14. q. 5. nam cum datur pauperibus quod debetur certe persone non liberatur a restitutionis obligatione ad illam personam. ut habetur extra de homi. c. sicut dignum. circa finem. sed in symonia ipsa datio et acceptio pecunie est prohibita. Unde dicitur. 1. q. 1. c. anathema danti anathema accipienti: et ideo nec sibi retinere valet: nec illi reddere qui dedit: sed debet de necessitate salutis pauperibus erogare si potest: vel illi ecclesie in cuius iniuriam data est pecunia applicari: vel aliter prouideri prout habes in. 2. parte sum. ti. 1. c. 1. ¶ Similiter in iudicio prohibitum est iudici vel assessori cum habent certum salarium accipere aliquid a partibus pro iudicando: vel non iudicando: vel iudicando bene vel male: et testi est prohibitum accipere pro testimonio ferendo unde Aug. Ideo non debet vendere iudex iustum iudicium: aut testis verum testimonium: quia vendit aduocatus iustum patrocinium: et iurisconsultus verum consilium. Illi enim in utramque partem ad examen adhibentur. isti ex una parte consistunt. 14. q. 5. c. non sane. ¶ Quod ergo recipit iudex pro his vel testis pro se retinere non potest: sed debet illi restitui qui dedit: si iuste dedit. puta ut iuste iudicaret intendens redimere quodammodo vexationem suam. Unde Augu. in d. c. non sane ¶ Ille solet male sibi ablatam pecuniam repetere: qui iustum iudicium emit: quoniam venale esse non debuit ¶ Sed si pecunia data fuit iudici ad eum corrumpendum: vel testi ad falsum testimonium dicendum: vel alicui ad falso accusandum: vel aduocato ad iniuste aduocandum: illi datori reddi non debet: quia turpiter dedit: nec sibi retinere debet: sed pauperibus elargiri: vel illi in cuius iniuriam data est: et precipue si ex hoc amisisset iustam causam: habentur hec in dicto. c. non sane. prout ibi notat Jo. an. et Archi. et. 11. q. 3. c. qui recte. et Inn. extra de imu. ecc. c. quia plerique. Ray. et Host. in sum. ¶ Similiter inferiores officiales ut nuncii missi: et huiusmodi si aliquid extorquent per improbitatem: ut denarium paruum: et huiusmodi tenentur pauperibus erogare: et hoc ubi certum salarium recipiunt: ut dicit glo. in. c. non sane ¶ Nam cum salarium sufficiens recipiunt: si qua extorquent debent restituere: si est quid notabile et idem videtur dicendum de notariis camerariis et his qui officio suo exigunt aliquid a personis. Si enim habent sufficiens salarium tenentur ad restitutionem eorum que accipiunt: nec videtur excusare consuetudo cum sit irrationabilis. ar. 23. q. 1. c. militare. vel pauperibus erogare: si de facili non potest inueniri. Si vero salarium non haberent vel non sufficiens credo quod consuetudo excusaret: quia nemo cogitur suis stipendiis militare. ar. insuper de his qui accipiunt pecuniam ab accusatis. vel incarceratis: antequam proferatur sententia contra eos ut intercedant pro eis et liberentur. Sciendum quod si accusati: vel incarcerati sunt culpabiles unde et merito condemnandi illam pecuniam: nec reddere debent datoribus: quia turpiter

dederũt:nec sibi retinere pñt:q: turpi ter acceperunt ipediẽtes iusticiã:ʒ de bẽt pauperib⁹ erogari.ar.14.q.5.qui habetis. Si vo sunt inocentes: 7 ad redimẽdam suaʒ vexationẽ dederũt 7 ꝓcurãdã sui liberatõem:si intercessores eoꝝ sunt officiales salariati al's pecuniaʒ ꝑ hoc receptã reddere dẽnt vl' pauperib⁹ erogare:nisi data fuissʒ p modũ doni 7 liberalitatis: 7 pcipue post liberatiõem.q: tũc retineri possʒ ar.1.q.2.c.sicut eps. 7 simil' si intercessores.nõ sunt officiales salariati:ʒ priuate psone laborando ꝑ huiusmõi iusta liberatione iuste faciunt: 7 qõ eis daf iuste retinẽ valent. Itẽ de pecũia data ꝑ adulterio ɔmisso vel ɔmittendo q̃uis quidã dicãt q̀ dẽt dari nõ ei qui dedit:nec sibi retineri:ʒ ei dari in cui⁹ iniuriã data ẽ.s.marito.si vxor ei⁹ ɔmisit adulteriũ: ex quo pecuniaʒ habuit videf q̀ poti⁹ debeat pauperib⁹ erogari: nisi ille marit⁹ esset pauper:q: ꝑꝑ pauptatẽ posset ẽt ɔfessor ipi mulieri tanq̃ pauperi dimittere. 7 similif de viro ɔmittente adulteriũ q̃ ad vxoreʒ caste viuẽtem: 7 videf esse in huiusmõi quasi idem ius: sicut 7 in turpi lucro:vt in meretricio:qõ etiaʒ põt retineri sic acquisituʒ:nisi q̀ leges prohibẽt adulteria 7 puniunt:nõ aũt simplicẽ fornicatõeʒ 7 meretricia. Nihilomin⁹ de pecunia data ꝑ adultio nil statuũt: sicͭ de pecunia symoniaca 7 al' huiusmõi: vñ pauperibus erogari poti⁹ inducẽdi sunt.14.q.5.c.ñ sane De acqsitl p ludos fortũe extra illos casus in quib⁹ debet acquisitũ ꝑ hi⁹ restitui debent pauperibus erogari. q̃nq3 ẽt posset sibi retinere. Sed de h̃ s̃.eo li.ti.i.

De illicite acquisitis p̃ mõ.i.cuʒ debetur illud acquisitũ ei a quo acqsituʒ ẽ vt i furto:rapina vsura: 7 hi⁹. Regula ẽ q̀ huiusmõi sunt restituẽda spoliatis siue sint dñi illaꝝ rerum.siue ad eos spectet reʒ non fuisse ablatam: vt accidit in pignore deposito ɔmodato 7 huiusmõi.lʒ.n.tales qui habent pig̃ra deposita 7 huiusmõi nõ sint dñi illarũ rerum. tamẽ ex honesta causa illa tenẽt:iõ his debẽt restitui talia ablata nõ dñis iparũ reruʒ: 7 sic intelligo illud.3.q.1.c.reintegrãda sunt oĩa spoliatis.ex̃ de restitutl spo.per totum. Si ãt res ablata est ab eo qui iiuste habuerat:puta per furtũ vl' p rapinã restituẽda est dño illius rei: nõ illi furatori q̃uis autẽ malefaceret talis restituendo furatori a quo ipe accepat 7 nõ dño rei ipsi⁹ quem nouit: tñ ꝭm Uber.liberat⁹ ẽ ab obligatione restitutionis:q: repofuit reʒ in p̃stinuʒ statuʒ 7 gradũ. Quidã tñ dicunt q̀ illõ qõ acqrif ex vꝭa mentali tñ: nõ dẽt illi restitui qui dedit: q: a se voluntarie abdicauit:nec tñ sibi debʒ retinere q: conf legẽ accepit.ex̃ de vsu.c.ɔsuluit.ʒ debet pauperib⁹ erogari.ar.c.sic dignũ.ex̃ de homi.de vsu.c.cũ tu. Sʒ ista iura inducta videnf eẽ conf taleʒ opinionẽ:nã ibi dicif q̀ debent ablata restitui eis quoꝝ fuerũt si reperiũf l' eoꝝ heredib⁹: nec aliqõ ius: nec aliquis doctor solẽnis facit istaʒ distinctionẽ inf vꝭam mẽtalẽ 7 pactionalẽ vt pma debeat restitui ei qui dedit. 2ᵃ aũt nõ:ʒ pauperib⁹ erogari. Sed sicut indistincte dicit Aug.de acceptl. p furtũ 7 rapinã q̀ debẽt restitui:nõ

dari pauperib⁹ sic inquiens. Qui cō
trar ius societatis hūane: furtꝭ rapis
inuasionibus: oppressionib⁹ aliqua ab
stulerūt reddenda poti⁹ q̄ donanda
censem⁹ exēplo zachei. 14. q. 5. c. nō sa
ne. ita ⁊ indistincte dicit idē de vsurꝭ
¶ Nolite elemosinas facē de vsris. q. ea
quasi dicat hec reddēda sunt nō pau
perib⁹ dāda. cū. s. inueniūt q dederūt
ipas vsras. Et cū dicit q̄ q dedit vsu-
ras voluntarie illud a se abdicauit.
Rō q̄ si dedit ex liberalitate ⁊ p mo
dū doni veꝝ eēt: ⁊ tunc recipiēs h̄ sci
ens nō tenet restituere: nec paupibus
dare. Sȝ si dedit rōne mutui pncipa
lit nō abdicauit illō volūtarie: supple
s ꝯditionate: ne mutuās reputaret se
grauatū: ⁊ istuȝ ingratuȝ: ⁊ sic alia vi
ce nō inueniret mutuū. ⁊ iō sibi debet
restitui vsura. Si autē nil accepit vlt
sorteȝ q̄uis h̄ nō intenderet in nullo
tenet nec illi: nec pauperib⁹.
¶ Pro huiusmōi aūt maiori declaratō
ne scień q̄ in re que debȝ restitui se ali
quis triplr̄ pōt hr̄e: quia aut est ver⁹
dn̄s: aut heres eius: aut solū ē dispen
sator circa ipsaȝ reȝ. ⁊ in pmo casu cū
s. est verus dn̄s rei ablate debet sibi
restitui si pōt. 3. q. i. c. reintegrāda ⁊ fe
re per totam qōneȝ. Et hoc nisi iusto
bello: vel iusto edicto imperiali: vl' ec
clesiastico ille cui res sblata ē puaret
iure rehabendi simplicit: vel ad tps.
naȝ cum ꝯtingeret hoc puta q̄ tanq̄
hereticus ꝯdēnatus ē dn̄s rei: vel de
crie lese maiestatis ꝯuict⁹ in quib⁹ cāi
bus oia ꝯfiscant post sententiā sup h̄
nō sibi s fisco debent oia sua applicāi
ex̄ de hē. c. excōicamus ¶ Insup si dn̄s
rei ablate ñ hȝ admistratōem bonoꝝ
suoꝝ: vt pupill⁹: dȝ illud reddi tutori
vl' curatori. In 2° vō cāu. s. cum legi
timus heres est sibi debent ablata re
stitui: s cū tali distinctōe ſm Ray. q̄a
si heredes sunt plures vnicuiq; ſȝ pro
portiones sue hereditarie ptis resti
tuēdū est. Si aūt heres in aliq̄ deter
minata q̄titate ꝯstitut⁹ sit: puta in. c.
vel i domo ⁊ nō plus: tūc restitutō ñ
fiet heredi: s illi vel illis quibus testa
tor ꝯmisit dispensatōem bonoꝝ suoꝝ
¶ Si vō defunct⁹ in morte sua: oia bo
na sua legauit pauperib⁹ ⁊ piis locis
quib⁹ illa legata sunt acquirit ius in
bonis defuncti pn̄tib⁹ ⁊ futurꝭ. vn̄ ⁊
eis dȝ restitui. In tertio cāu. s. cuȝ est
dispensator reꝝ vt epi ⁊ alii plati ec
clesiaꝝ: ⁊ gubernatores hospitaliuȝ ē
distiguēdū. q̄ cū dāt aliqua aliis: aut
dāt de reb⁹ suis ppriis: puta patrimo
nialib⁹ vel p industriā acquisitꝭ: sicut
scripture doctrine ⁊ huiusmodi: ⁊ de
huiusmodi dando qbuscunq; ēt mal'
vt meretricib⁹ ⁊ histrionibus q̄uis
grauiter peccēt: vt illud. 88. di. c. dōa
re. tn̄ nō tenet ad restōem: nec illi qui
huiusmōi recipiunt ab eis ſm Ray. ⁊
Ulri. aut dant de fructibus eccl'iaruȝ
suaꝝ ⁊ locoꝝ pioꝝ ad mensam eoruȝ:
seu usuȝ spālr̄ deputatis: ⁊ tunc etiaȝ
male vtendo ⁊ dādo male faciunt: nō
tn̄ tenent ad restōem ipi: nec qui reci
piūt ab eis: nisi reciperēt p extorsiōes
fraudes: ⁊ violentias: ⁊ hi⁹ tunc tene
rent: ⁊ hoc ſm ¶ Tho. 22. q. 185. ⁊ ſm
Ulri. Aut dant de bonis ecclesie de
putatis ad cultum diuinum: vel. c. di
stribuendis aut pauperibus erogan
dis spālit: vel cū etiā multipliciter cō
mittūt dispēsatōni sue sine distinctōe

sibi deputatorꝝ ad vitã ab aliis: ⁊ tñ si dant cã necessitatis seu elemosine bñ faciunt: nec ipi tenent: nec qui recipiunt ad restituendũ: nisi darent de his que sunt distincte deputata clericis: q: tñ tenet eis d eo quod abstulit ab eis: q: nõ danda ẽ elemosina de alieno 14.q.5.c.neq;. Si dãt personis honestis ꝑ patrocinio ⁊ labore quem impendunt ecclesiis ẽt laudabilit faciunt sm q̃titatem laboris ⁊ idustrie. Ecclesiasticis.n. vtilitatib⁹ seruientes ecclesiastica opz remuneratiõe gaudẽ iz.q.z.c.qcunq;. Nec ḡ plati dantes: nec recipientes ꝑ huiusmõi tenent in aliquo restituẽ. Sz si dant rõne parẽtele: cũ tñ nõ indigeãt: vel causa fauoris humani erga ꝑncipes non facerẽt ad redimendã vexationez quo ad tyrãnos ⁊ similes: vl' dãt cã turpitudis vt meretricib⁹ ⁊ hi⁹: tenẽt ad restituẽdũ: que sic male dederunt: nõ qdẽ de bonis ecclesie: s de bonis patrimonia lib⁹ si habẽt: vl' per industriã acqsitis Illi ẽt q sic talia que aliis debebant male accipiũt: tenẽt restituere: nisi ipe q dedit satisfecissz. Tho. vbi.s. debẽt aũt dare vl' successori eius qui dedit vel in vtilitatẽ ecclesie ꝯuertere cũ licentia supioris: vel pauperib⁹ erogare: si illa pauperib⁹ debebant. Qui ãt recipiũt a religiosis ꝓpter iniustã cãm vl' sine licẽtia supioris debẽt restituẽ prelato ipsius monasterii vel ꝯuent⁹ vl' al's in vtilitatẽ monasterii ꝯuertẽ vel expendere: precipue si ipe prelat⁹ fuit qui male dedit. In omni autẽ casu ex supradictis debz fieri ita q̧ peccatũ quod est occultũ non manifestetur. ⁊ ita q̧ non sequatur mai⁹ scãdalũ ar. di. iz. c. duo. Qui autẽ tenent alicui ecclesie: vl' loco pio debẽt illd dare gubernatori seu rectori ei⁹ loci: nisi ille rector nõ hẽret iustũ titulũ: sed vsurpatuz vl' ꝓbabilr credat male vsuruz: tũc.n. posset in vtilitatem illi⁹ loci ꝯuerti vl' successori reseruare.

Quãtũ ad sextũ.s. cur sit fienda resti⁹ Ad h⁹ beat⁹ Tho. z.z.q.6z. assigt rationẽ: vz q: restitutõ est actus iusticie ad iusticiã aũt hñdam ⁊ exercẽdã qlz tenet. Consistit aũt iusticia in quadaz equalitate que tollit per vsurpationez ⁊ detentõem aliene rei: ⁊ reparari nõ põt: nisi per iteratã dationem: seu per assignationẽ rei ei cui⁹ erat si põt: ⁊ idõ tenet restituere. Sz nõ q̧ sicut qlibet qui ẽ sui iuris. põt donare rẽ suam: ita põt ẽt remittere rem sibi debitã gr̃tis ⁊ relaxare suo debitori: que remissio siue donatio libere facta sine fraude: ⁊ coactione postq̃ facta est per penitẽtiã nõ põt reuocari: vt dicit Ray. ar.7.q.i.c. q̃piculosũ. Sz scieñ. q̧ illi q ponũt se in manib⁹ creditorꝝ ꝓmittẽdo seu offerendo se ad dãdũ qd peterẽt: rogantes tñ q̧ totuz vel ptem dimittãt: s nõ intẽdunt restituere: imo sperant q̧ ꝑ nihilo vl' modico quietabunt: al's nõ se ponerẽt in manibus eorũ: a peccato quidez rapine vsure seu alteri⁹ male vsurpationis nõ sunt absoluti: q: peccatũ p pñiaz ⁊ ꝯfessionẽ dimittit quã illi ṽe nõ hñt. Sz vtrũ absoluti sint a debito seu obligatõne restituẽdi: distigueñ bz Egid. i quodlz q: si creditor ꝓpria voluntate ⁊ liberalitate dimisit ⁊ donauit nõ curans q̧ debitor itẽderz ñ tenet ipe debitor ampli⁹ restituere si hoc ei clare ꝯstat

Secꝰ ãt ſi creditoꝛ deceptꝰ: vl' coactꝰ
vel deſperatꝰ. i. ꝙ nunq̃ ſperabat ſe
illõ debitũ ab eo poſſe hẽre vl' ñ poſ
ſe hẽre totũ: ⁊ iõ potiꝰ voluit hr̃e ꝑ-
tẽ q̃ nihil dubitãs ne nihil hẽret ſi to
tũ velleꝫ hr̃e. Talis. n. remiſſio nõ valꝫ:
⁊ adhuc obligat̃ ad reſtituẽdum. Sꝫ
qꝛ hec materia eſt multum vtilis ⁊ ne
ceſſaria ſciri: ⁊ infrequẽti pꝛactica: iõ
ſerioſius ⁊ pleniꝰ tractanda: ⁊ quid
ſentiant docto. in hoc referendũ. Cuꝫ
g̊ querit̃ vtrũ vſ̃ario vel cuilꝫ alteri
qui hꝫ aliena ſufficiat in foꝛo conſcie
remiſſio ſibi facta ab his a quibus ex
toꝛſit vſ̃as vel alia male ablata: vel
ab heredibꝰ eoꝝ ſi illi nõ viuũt. rñdet̃
diuerſimode a diuerſis: vt in. §. ſeq̃n-
tibꝰ. Girar. de ſenis aſſerit ꝙ hñs ma
le ablata niſi reddat aut ſufficientẽ fa
ciat cautõeꝫ nõ põt liberãi a ſua obli
gatõe ꝑ aliũ moduꝫ: cum põt aliq̊ mõ
reſtituẽ. nec. n. põt debituꝫ deobligari
Et p̊ ꝑ viã remiſſiõis. 2° nec per viaꝫ
ſatiſfactionis. 3° nec per viam libera-
tionis. 4° nec per viam tranſlationis.
5° nec per viam donationis 6° nec
per viam renuntiationis 7° nec per
viam conuenientie ⁊ diſcretionis. In-
ducit ad hoc has rationes que nõ vi
dent̃ multũꝫ vrgere: ſ; ſine multa diffi
cultate ſolui poſſunt ꝑ eos qui tenẽt
ꝙ abſq; actuali reſtitutione põt tolli
obligaº male ablatoꝝ ab eo cui obli-
gatur per quẽlibet hoꝛum modoꝛuꝫ:
dũmõ nil fiat in fraudem: vel per me
tũ vl' per deſperatõem. ſ. non rehabẽ
di: ſ; libere ſponte gratis ⁊ ſcient̃. Si
eniꝫ fraudulent̃ coacte vel huiuſmõi
fierꝫ talis deobligatõ locũ hꝫ qꝺ dic̃
⁊ nõ alr̃. ꝙ nõ poſſit tolli talis obliº

ꝑ viaꝫ remiſſionis niſi reſtituat̃ ꝓbat
ſic. Nullꝰ ẽ capax remiſſiõis niſi a pec
cato ꝑ̄us deſiſtat: ſ; hñs rẽ male abla
tã q̃diu remanet obligatꝰ ad reddeñ
nõ dr̃ deſiſtere a peccato. g̊ non eſt ca
pax remiſſionis. ⁊ ꝑ ꝯñs obligaº illa
tolli nõ põt ꝑ viam remiſſiõis. ad qꝺ
facit regula peccatũ. de reg. iur. l. in. 6.
Reſtitutio enim ꝑ quã obligatio tol
lit̃ ẽ ꝑ̄uia remiſſioni. vñ non videt̃ re
miſſio fieri niſi per reſtitutiõeꝫ tollat̃
ꝑ̄us obligaº. Sꝫ ad hoc rñdet maioꝛ
põt intelligi duplr̃. Uno modo vt in-
telligat̃ de remiſſione debiti rei abla
te: ⁊ ſic videt̃ falſa: nam põt alicui re
mitti debituꝫ ſi vult ſꝫm Egid. Scꝺo
mõ vt intelligas de remiſſiõe peccati
⁊ tunc ẽ v̊a maioꝛ ⁊ minoꝛ falſa. nam
hñs male ablata ſi non põt reſtituere
vllo mõ: remanet obligatꝰ ad reſtitu
tionẽ cuꝫ poterit. ex̃ de ſolut. l. c. odo
ardus. ⁊ tñ deſiſtit a peccato ſi penitꝫ
⁊ ꝓponit reſtituere in futuꝝ. Sꝫ ſi p̃t
reſtituere ſ; male: ⁊ hoc intendit facẽ
ſi creditoꝛ nõ r̃mittat: talis ẽt adhuc
remanet obligatꝰ ad reſtitueñ. ⁊ tñ de
ſiſtit a peccato penitendo: ⁊ qꝺ pẽdꝫ
ex regula augeri peccatũ ꝙ reſtitutio
eſt ꝑ̄uia remiſſionis: verũ ẽ de reſtitu
tione nõ ſolum actuali ſ; ẽt mentali: ⁊
in ꝓpoſito ⁊ in equiualẽti. Qꝛ non tol
lat̃ ꝑ viam ſatiſfactionis pꝛobat ſic.
Satiſfacere eſt peccatoꝝ cãs excidẽ
⁊ eoꝝ ſuggeſtionibꝰ additũ nõ indul
gere. de pe. di. 3. circa ꝑ̄n. Cũ g̊ ablatõ
⁊ detẽtio rei. ſ. peccati qꝺ fit ꝑ oꝓpoſi
tũ ſuũ. ſ. reſtitutõem. igit̃ niſi reſtitua
tur nõ videt̃ poſſe ſatiſfacere q̃tũcũꝫ
acceptet creditoꝛ. Inſup cum ꝑ ſatiſſa
ctionẽ nõ ſolũ reparet̃ amicitia: ſ; ẽt

equalitas iusticie que ablata erant p
vsurpationẽ ⁊ detentõeꝫ alienoꝝ nisi
tollat cã iniusticie ⁊ inequalitatis q̃
fit p restitutiõem sbtractoꝝ dum cre
ditori reddit qḋ min⁹ hẽbat q̃ꝫ debe
bat ab ip̃o vsurpatore qui plus habe
bat q̃ꝫ debebat: ñ repabit iusticie eq̃
litas: ⁊ sic ñ fiet satisfactio nisi reddat
ablata. Satisfactio.n.fieri debet per
ip̃m debitoreꝫ qui violauit iusticiam
vsurpando aliena nõ per creditoreꝫ.
Ad hᷓ rñdẽi põt ꝙ vtiqꝫ peccati cã ex
cidi nõ põt nisi p restitutiõem: ſꝫ restõ
nõ solũ fieri põt actu ſꝫ ẽt mente ⁊ p
posito. alr̃ qui nõ põt restituẽ cum nil
hẽat: sequeret ꝙ nõ posset satisfacere
p peccatis: qḋ est falsuꝫ. Similit̃ etiã
equalitas iusticie reparari põt nõ so
lũ p actualẽ restõnem: ſꝫ ẽt per alium
modũ: p quẽ sibi creditor vl̃ iniuriaꝫ
passus reputat sibi satisfactuꝫ. Fit q̊ꝫ ĩ
huiusmõi remissione satisfactio p de
bitorẽ qui violauit iusticiaꝫ dum hẽt
aĩuꝫ paratũ: ⁊ se offert ad restituẽdũ
si nõ remittit. ❡ Tertio pbat ꝙ nõ tol
lat p viã liberatiõis sic Chrysο. dicit
ex̃ de regu. iur. l.c. ois res per q̃scũqꝫ
cãs nascit p easdẽ dissoluit. ❡ Sꝫ obli
gatio tal̃ iniusti detentoris nascit per
solã ei⁹ dep̃uatã volũtatẽ. s. rapiendo
vl̃ tenẽdo vel detinẽdo rem alienã. g̊
dissolui nõ poterit nisi p voluntatem
s. rectificatã. s. in restituẽdo ablata. ⁊
sic vr̃ ꝙ non sufficiat volũtas eius cui
fieri dꝫ restõ ad tolleñ. obligatõeꝫ cũ
nõ fuerit cã ipi⁹. Ad qḋ rñderi põt ꝙ
voluntas depauata vsurpatiõis re
ctificari põt nõ solũ per actualem re
stitutõem: ſꝫ p intentõeꝫ volũtariã re
stituẽdi si ille spõte noluerit remittẽ:
⁊ sic nõ solũ voluntas creditoris: ſꝫ ⁊
debitoris volũtas: que fuit cã obliga
tõis ↄcurrit ad liberãdũ obligatoreꝫ
dũ se offert ad satisfaciẽduꝫ creditori
ad placitũ. Quãtum ad 4m̃. s. p viaꝫ
trãslatõis ⁊ acq̃sitõis dñij pbat ꝙ nõ
possit tolli obligatio sic. Presuppositо
to ꝙ in vb̃a nõ trãsferat dñiũ hꝫ q̊sdã
tũc assumit talis regula. Nullus põt
ĩ re detinẽda iniust⁹ titulus aduenire
nisi p̃us iust⁹ auferat titulus: nã ĩiust⁹
titulus auferri nõ põt absqꝫ hᷓ ꝙ iust⁹
titulus acquirat ⁊ eↄ°: ⁊ idcirco erit
alia actio: p quaꝫ iniustus titulus tol
lit: ⁊ p quã iustus titulus acquirit.
Nullus g̊ aduenire poterit iustus ti
tulus per aliquã actionem nisi ei aufe
rat iniust⁹ titulus p aliã actioneꝫ. Sꝫ
illis qui acq̃rũt dñiuꝫ in re detinenda
aduenit iust⁹ titul⁹ p dñij acq̃sitiõeꝫ. g̊
si p̃us habuit ĩiustũ titulũ p rei aliene
vsurpatõem ⁊ detẽtiõem: opꝫ ꝙ dc̃s
titul⁹ iniustus auferat p eiusdẽ rei re
stitutõem aut dñij acq̃sitõem: ⁊ sic nõ
ẽ capax dñij añ restitutõneꝫ: ⁊ multo
fortius in furtis ⁊ rapinis: in quib⁹ hꝫ
oẽs nõ transfert dñiuꝫ. Sꝫ ad hᷓ rñde
tur ꝙ ad hoc vt dictũ ẽ: restõ p quaꝫ
aufert iniust⁹ titul⁹ in foro ↄscie fieri
põt nõ solũ manualit̃: ſꝫ etiã mẽtaliter
dũ. s. est paratus reddere realr̃ si non
vult dimittẽ: ⁊ sic ablata iniusto titu
lo p spõtaneam ⁊ liberã remissionem
creditoris acquiritur dominium.
❡ Quãtũ ad quintũ ꝙ nõ possit tolli p
viã donationis pbat sic p has proba
tiones. Ille cui restitutio fieri dꝫ dõa
re nõ põt p̃usqꝫ sit restitutus: ⁊ ip̃e in
iuste detinens aliena anteqꝫ restituat
ablata certificãi ñ põt ḋ tali dõatõe

vtrũ sit vera donatio primam sic probat.

Donatio nisi sit libera nõ est donatio vera. ff. de adimen. lega. l. rem legatam. Iste autẽ qui taliter donat. s. antequam sit restitutus nõ libere donat: quia nõ liberẽ illud habet: cũ non actualiter habeat. et si dicatur quod liberẽ restituẽdus põt habere: et per cõns liberẽ põt donare: quia detentor bonorum suorum paratus est reddẽ. talis instantia nihil valet. quia restituendus certificari nõ põt quod talis habens sua male ablata sit paratus ad ea restituẽda: nisi ea statim cũ potest reddat: vel pro eis reddendis sufficientẽ cautiõem faciat: quod pertinet ad secundam propositionẽ. Nã et si videantur aliqua signa quibus se paratũ ad satisfaciẽdũ ostẽdat non probatur eẽ sufficiẽtia cũ illis vti possit: ita ille qui nõ habet intentõem restituẽdi sicut ille qui habet: et talis alienorum detentor iniustus cui donatio fit ante restitutõem nõ põt eam vt verã donatiõem acceptare vel accipere cũ bona conscia. Ad quod rñdetur quod donari possunt non solũ res habite sed et iura et actiones et que sperantur habiri. nec propterea põt dici quod nõ sit donatõ libera: quia res actu nõ habetur. Et cum hoc negocium agatur et discutiatur fꝫ forum conscie: vbi credendum est cuilibet pro se et contra se. Et nemo sit arbitrandus immemor proprie salutis vt dicitur. i. q. 7. sanximus ex quo debitor offert se paratũ ad restituẽdũ si vult rogat tñ vt donet nõ coactus nõ deceptus: sed spontaneus põt sibi psuadere et credẽ libere donasse: precipue cũ non egeat multũ: nec. n. psumitur de facili quis proiicẽ sua et donare.

Quãtũ ad sextũ quod nõ possit tolli per viã renũtiatõis: sed antequam fiat male ablatorum restõ nõ põt ille cui restitutõ fieri debet renuntiare. ergo nõ põt tolli obligatio detinentis aliena iniuste per viam renuntiationis. a^or est nota. b^or probatur: nam renũtiatio illa que fit a spoliato antequam restituatur ipsa decernitur esse nulla sicut patet. 3. q. i. c. epis. et extra de resti. spo. c. sollicite: et ideo quia psumitur nõ liberẽ fieri quia nõ ẽ verisimile quod sponte iuri suo renũtiauerit qui renũtiat spoliatus. Sic in proposito videtur dicendum quod creditor renũtians nõ restitutus nõ videtur sponte renũtiare: sed vt coactus et huiusmodi. Ad quod rñdetur quod ea que continentur in dictis capitulis habent locũ in foro contẽtioso vbi procedit per psũptõem: sed in foro conscie etiã spoliatus põt renũtiare iuri suo vt in proposito. preterea eo ipso quod offert se ad restitutõem: si vult iam reuestit et restituit eũ iuri suo.

Quantũ ad septimũ quod nõ possit tolli per viã conueniẽtie et discretõis probat sic

Supposito dicte regule peccatũ. li. 6.

Obligatio illa qua iniustus detentor alienorum est obligatus ad restitutõem necesse ẽ quod tollatur per viã restitutiõis: vel aliã equpollẽtẽ: et querẽdo que sit via equipollẽs restitutiõi: si dicatur quod sit remissionis via vel donatõis: sequitur inter alia istud incõueniẽs: quod potest dici restitutõ: et tñ in possessione minime positus: quod patet esse falsum per illud quod habetur. ff. de verbo. signi. l. plus est. dicitur enim ibi quod restituẽ est non solum pñiam rei pbẽ: sed et possessorẽ facẽ fructusque reddere: quapropter nullus põt dici restitutus. Si ergo remissio que fit ante restitutõem equpollet restitutõi ipsi sequitur hoc incõueniẽs quod etiam non positus in possessione dicetur restitutus. Sed ad hoc rñdetur quod in foro conscientie et ab

Aug° .nõ sumit ita stricte restitutio sicut i foro ɔtẽtioso s; iura. Nã quõ cunq; ipleat volũtas crditoris a de bitore dr r̃stitutõ facta. ⁊ cũ qs cedit bonis etiã añq; ponet eos i possessiõ; ñ r̃stituit quo ad ɔsciẽtiã. Queritur vtrũ vsurario vl' cuicũq; alteri q habet aliena sufficiat in foro ɔscie remissio si bi facta ab his a quib⁹ extorsit vsuras vl' alias quecũq; male ablata.

Hanc qõnẽ de vsuris Laurẽti⁹ in tra/ctatu formãs ꝓus recitat opinionem doctoꝝ. dicit g glo. ⁊ i regula pecca/tũ. tenet q sic. S; dicim⁹ ibidẽ coñ. s. q nõ sufficit nisi pecunia sit restitutõi parata. Aliquoꝝ vˀo theologoꝝ opio fuit q etiã nõ sufficit q res sit parata restitutioni: s; etiã op; q offerat. Jo. an. ibidẽ sup glo. demũ assumit viam mediã dicẽs. q aut gerit in mẽte vsu rarius restituere: ⁊ remissio sufficiat aut nõ. ⁊ tũc secus. Sed fede de senis i opere suo format idistincte opinionẽ dicte glo. sic dicẽs. Si is cui debẽt re stitui pecunie vl' male ablata ñ coact⁹ vl' decept⁹ nõ remitit ⁊ omni dolo ⁊ vi ⁊ calliditate: ⁊ metu cessãtibus eti a; precib⁹ vel fuitioꝝ exhibitione in duct⁹ debitã sibi pecuniã nõ oblatam nec restitutiõi paratã vsurario dimit/tat liberat⁹ ẽ vsuri⁹ a restitutiõe. nõ tñ a peccato q cõmisit exercẽdo vsuras nisi ⁊ d illo peccato pñiaz agat. Põt etiã dici q plus est q si usurario pseue rãte i crimine ⁊ nõ dispositio ad aliq; restitutionẽ is q d; recipere vsuras re mittat illas ꝓprio motu: vl' ad peti/tionẽ vsurarij liberat⁹ ẽ vsurarius a resti tutiõe rei: ⁊ si nõ a peccato qa de h op; satisfacere deo p pñiaz. hec ille.

Hãc opinionẽ videt firmare Hosti. in sũ. ⁊ Archi. in. c. z. de. vsuris. li. 6. sup vˀbo satisfactũ. dicẽs. Satisfactum ac cipim⁹ quõcũq; volũtati creditoris satisfiat. Jdẽ Lap⁹. Jde; aũt Lau. sic ɔcludit: vt tollat ois dubitatio an sit vl' nõ sit liber anim⁹ remittẽtis: ⁊ p ɔñs clara ɔscia vsurarij. Et vt faci li⁹ inducãt homines ad ɔtritionẽ: ⁊ decetero a talib⁹ abstineãt: cautũ ẽ p dicãe q nõ sufficit remissio facta q̃uis se disponat ad satisfaciẽñ: si nõ remit ter; creditor: ⁊ cauti⁹ q op; q pecũia sit restitutiõi parata: ⁊ cautissime q offerat pecunia: vl' q plus ẽ q ponat i manib⁹ creditoris. Sed de iure. Et in foro ɔscie puto illã glo. cui⁹ opiõ; seqt fede. vt dictum est esse vˀissimã: ⁊ ad hoc inducit ipe fede. plures rõnes Et ꝓma est talis. Jn maiorib⁹ cribus sicut est in crimiẽ furti vel rapine: vel violẽtie: re furtiua: vl' rapta remanẽ te apud furem vel raptorem de volũ tate dñi purgatur vitiũ furti vel rapi ne sine aliqua restitutiõe vt. l. si fur. de vsur. in ꝓn. ⁊. ff. de ꝑcario. l. si certe. g purgat vitiũ vsure remanẽte vsura apd vsurariũ d uolũtate dñi: ⁊ q illa sint maiora crimia p; ex maioritate pene siue agat ciuilit' siue criminalit. Gra/uius aũt est peccatũ q graui⁹ punit: vt. z4. q. 3. c. nõ offeram⁹. Secũda ra tio ẽ qa in crimie vsuraꝝ ⁊ i alijs ma ioribus suffic facere ɔdignam satissa ctõe;: vl' emẽdatiõe;. ex d rapto. c. i. vt sit qs liberat⁹ a peccato. c. quanto ex. d vsur. S; satisfactũ itelligit quõ cũq; desideriũ creditoris ipleat. etiã si ñ soluat. ff. q satisda. co. l. i. Tertia ra tio ẽ q̃ videt ſm eũ isolubilis. Sunt

quidā spāles casus in quib⁹ obligatꝰ
ad restitutōem nō sufficit remissio: vt
.c.exigit. de censi.li.6. ꝛ ibi de h̄. ergo
in aliis casib⁹ stabit regula ꝙ sufficit
remissio. Idē tenet Pe. de pal. in .4.
di.15.q dicit ꝙ obligat⁹ restōi excusa
tur ꝑꝑ remissionē creditoris. ꝙ per
acceptatōē tollitꝰ: ꝛ hoc nisi sit talis
ꝑsona que nō habeat administratōē
vel que non potest donare: nec ꝑ ꝯns
remittere: ꝙ remittere est dare. Itē
qn̄ in iure est cautū ꝙ remissio nō va-
leat: tūc nō excusat sicut in iudice dele
gato q munera ꝛ expensas recipiens
vl extorquēs tenetꝰ reddē nulla ptinꝫ
remissione sibi ꝑ futura. extra de re-
script.l.c. statutū. li.6. Et de visitante
iure ordinario recipiēte munus ad c⁹
duplū restituendū tenetꝰ. ex de cēsi.c.
exigit. Hec Pe. ꝙ si quis obiiceret re
gulā. Nō remittitꝰ peccatū ꝛc. quod ē
vbū Aug. ꝛ restituere ē rem i pstinuꝫ
statū reponē vn̄ nō videtꝰ satisfacē re
missio. ad quod rn̄dēt p̄dicti. Pe. Lau
post Fede. ꝙ Aug. in dicta regula nō
hūit respectū ad strictā significatōem
vbi: sꝫ ei⁹ mens est vbis p̄ferenda. extꝰ
de vbo. signi. c. intelligenda fuit: ꝙ si
offendisti ꝓximum tuum rapiendo iu
rādo: vſas extorquēdo: recōcilies te
cū ipso: ꝛ cōiter ꝙ hōies non iactant
pecunias suas: sꝫ volūt sibi restitui res
ablatas: ꝓpterea Aug. se retulit ad v
bū restituatꝰ: ꝙ āt sic itellexerit Aug.
ondit multiplr. hec ille. Qꝛ autē dicit
Lau. s. sēsse p̄dicandū nō sufficere re-
missionē nisi fiāt ea que dicunt diuersi
nō videtꝰ tutū vel cautū: nā ex tali p̄
dicatōe ita pōt sequi periculū aiaruꝫ
sicut cautela. Sicut.n. p̄dicator debꝫ
sibi cauere a p̄dicādo ea q̄ hn̄t hōies
inducere ad malū: ꝛ ab allegando ma
la: ita debet cauere a p̄dicādo scrupu
losa ꝛ ardua: qn̄ cōis opio ē i ꝯtriuꝫ
h̄.n. eēt iniicē laqueuꝫ animab⁹: quod
fieri non debet. 27.q.i.c. viduas. Au-
diēdo .n. talia ꝛ nō seruando cum ex
auditis format sibi ꝯsciaꝫ: hoc sibi ne
cessario fieri q habꝫ huiusmōi remissio
neꝫ: ꝛ ex difficultate nolit ponē se ad
facieū: erit in malo statu: rōe ꝯscie sibi
facte sup eo in quo bn̄ poterat trāsire
cū bona ꝯscia. Preterea si p̄dicator h̄
dicat in p̄dicatione. s. sibi nō sufficere
remissionem nisi ꝛc. ꝛ postea in audiē-
tia ꝯfessionis faciat ꝯtrarium ꝛ dicat
illi sufficere: nōne ex hoc pōt sequi ma
gnū scādaluꝫ contꝰ doctrinā p̄dicatio
nis. Ex hoc. n. poterūt credere hōies
sic eē de multis aliis que p̄dicatores
dicunt. s. ꝙ non sunt simplicitꝰ vꝰa: sed
ad terrorē dicta: ꝛ sic periclitabit fi-
dei doctrina: nō video etiā cuꝫ bona
ꝯscia ꝙ absqꝫ sui magno peccato pos
sit hoc dicere in p̄dicatōe. si sentiat cō
trariū: ꝙ hoc cōiter tenent doctores.
Sed ꝛ si teneret aliquā aliaꝫ opinio-
nē cū ille sint scrupulose. non dꝫ velle
inducere homies ad suos scrupulos
non ḡ predicando dicat ꝙ sufficiat re
missio: ne inducat occasionē mali: ꝛ
aperiatꝰ via vſis: neqꝫ dicat ꝙ nō suf-
ficit ne dicat mendaciū: vl scrupulos:
ꝛ laqueos iniiciat auditorib⁹. Sꝫ di
cat ꝙ dic̄ Augu. ꝙ opꝫ ꝙ restituat si
pōt. 14. q. 6. c. si res. ꝛ in restitutiōe in
cluditꝰ remissio. Hosti. in sū. ti. de vſis
dicit ꝙ si fenerator ptem pecunie fene
bris restituat ei a quo hūerat vel he
redi suo: ꝛ de volūtate ei⁹ ptē retieat

dicũt theologi indistincte q̄ nõ est liberatus nisi totũ offerat. Tu dicas q̄ si ex pacto fit nõ est liberat⁹. ar. c. veniens. ex. d symo. Si aũt vsari⁹ p̄tẽ sine pacto liberalit̃ soluat vt offerat ꝛ d alt̃a p̄te miam petat: ꝛ creditor liberalit̃ remittat: liberat⁹ ẽ debitor: nec tñt̃ vlteri⁹ ad restõnẽ: sic̃ nec tñt̃ si grat̃ accepisset grat̃ oblatũ ſʒ Hof. Hic tñ bon⁹ iudex ex certis ↄiecturis motũ sui animi informabit. Nã si creditor ẽ paup̄ ꝛ inops: ꝛ vsari⁹ diues ꝛ potẽs: nõ p̄sumo q̄ creditor ipsum vsariũ spõte ex corde liberet: ſ; h̄ faciat q̄ꝛ vltra recupare nõ p̄t: vt illd tãtillũ qd offert recuparet: ꝛ nõ amitteret. Si v̊o creditor sit diues ꝛ potẽs q etiã ↄsueuit histrionib⁹ ꝛ ioculatorib⁹ tantũdẽ de suo donare vl̃ plus frequẽt̃ p̄sumi p̄t q̄ ex corde h̄ faciat hec ille. ¶ Itẽ in quadã sũmula dicit̃ q̄ si vsari⁹ offert libere totã sũmã pecunie creditori oñdẽs plenariã volũtatẽ cũ nõ h̄eat. q̄ꝛ si crederet q̄ aliq̄d acciperet non offerret. creditor nihil penit⁹ vult accipe: ſ; liberalit̃ dimittere totũ: iste plenarie satisfecit p̄xio ſ; nõ deo. ꝛ ideo p⁹ea sufficit sibi sola ↄtritio vt satisfaciat deo. Uñ ↄsulend ẽ nõ ↄtrit̃ vt haud min⁹ hãc liberaꝫ satisfactiõeꝫ faciãt p̄xio. Itẽ sũt aliq vsarij q nitũt̃ decipe deũ: q numeratã pecuniã ꝛ acceptã tũc exponũt creditorib⁹ credẽtes q̄ illã nõ accipiant: q̄ꝛ si crederẽt q̄ illã reciperẽt: nõ illaꝫ rep̄ñtarẽt. at ille timore vl̃ verecũdia duct⁹ nihil vl̃ paꝝ. r̃cipit residuũ dãs ꝛ sic isti tales dicerẽt̃ se satisfecisse: q̊d nõ est veꝝ. Itẽ nõ ſm quosdã q̄ sunt q̄nq; modi satisfaciẽdi. Prim⁹ mod⁹ est cũ pecunia libere offert̃. Secũdus mod⁹ est cũ pecuniã nõ h̄ʒ ꝛ offert pignora. Terti⁹ mod⁹ est cũ pecuia nõ h̄ʒ nec pignora ↄgruẽtia: facit tñ cum instr̃is vt h̄r̃des ↄpellãt̃ ad satisfactionẽ ꝛ etiã ip̄emet. Quart⁹ mod⁹ est cũ mediãte sacerdote vel aliq̊ alio religioso fit volũtaria ꝛ libera ↄcõdia iste tñ mod⁹ dʒ semp̄ oñdere creditori velle ꝛ posse libeꝝ debitor̃. Quĩt⁹ mod⁹ est cũ ↄsensu ꝛ mia creditoris ponit debitor aliquã possessioneꝫ in manu alicui⁹ honesti viri ex cui⁹ fructib⁹ soluãt̃ p̄ tp̄s debitã. deinde possessio ad h̄r̃des reuertat̃. vl̃ ita debʒ p̄manere p̄ in certis. h̄ ibi.

¶ Itẽ Archi. in rosario. 14. q. 5. c. ñ sane dic̃ q̄ Hosti. dicebat q̄ in his in q̄b⁹ ẽ peccatũ mortale ſm legẽ diuinã vt i furto vl̃ rapina dispẽsare nõ p̄t ep̄s imo nec etiã papa vt aliq dicũt: quo min⁹ p̄niaꝫ agat: ꝛ restõ fiat si p̄t. ex. d vsur. c. cũ tu. In his v̊o i q̄b⁹ ẽ peccatũ mortale ſm ius positiuũ: ꝛ cum ep̄is seu inferiorib⁹ pape int̃dicta est dispẽsa° null⁹ dispẽsare vl̃ dilatiõeꝫ p̄stare p̄t nisi sol⁹ papa. ʒ. q. i. c. reintegrãda. vl̃ hi q̄b⁹ speãlit̃ ↄmiserit. Si v̊o nõ ẽ int̃dicta pot̃it. h̄ ibi. Sed q̄ dr̃ papã nõ posse dispẽsare i his restitutiõib⁹ vbi est pccm̃ mortale p̄petratũ in vsurpatiõe ↄtra legẽ diuinã facta: vt furto: rapina: vsa: ꝛ hi⁹. quo min⁹ restõ fiat si p̄t videt̃ intelligẽdũ quo ad restõnem certoꝝ si sciunt̃ p̄sone: vel quo ad incerta: cũ dispensaret absq; cã rõnabili: vel saltẽ dubia pro libito volũtatis. Nõ eni põt tollere q̄ sunt p̄pria hominũ ꝛ dare alijs sine cã. sed cuꝫ causa rõnabili põt. puta

per modū pene. vt cū aufert regnum vl' imperiū alicui ꝓpᵗ demerita sua. q₂ eēt inimicᵘ eccl'ie hereticᵘ ul' scisma ticᵘ: nec se vell₃ corrigē: vl' cū faceret mouere bellū coñ aliquē dñm vl' ciui tatē psequētē eccl'ia₃: vl' fauētē hti/ cis: vl' detinētē bona eccl'ie: ⁊ tradēt alījs dignitatē iura ⁊ bona illoꝝ: sic factū ē pluries. Nec pt papa cū bona ɔscia q̄ paupibᵘ debēt dispēsare da/ re diuitibᵘ sine cā rōnabili: ƀ cū cā rō/ nabili pt talibᵘ obligatꝉ remittē seu vt pauperibᵘ dare ea q̄ acqsierūt per furta rapinas ⁊ vsuras: cū sꝭ incerta fm oēs: al's cū sit supmᵘ ⁊ vl'is pater paupeꝝ magl. q̄ epi: q hiᵘ solēt dispē sare. vt. 87. di. c. eps. extra de

Quia h₃ etiam plenitudinē ptātis in dispensatiōe bonoꝝ eccl'iasticoru₃. ⁊ plenā iurisdictꝉ in terris ecclie forte de hiᵘ bonis. s. eccl'iaꝝ: ⁊ hoꝝ q habi/ tant in terris eccl'ie posset remittere debita ex furtis rapina ⁊ vsura etia₃ cū sciūꝭ psone sine eoꝝ ɔsensu: ⁊ ex ali qua cā rōnabili. nā quottidie h fit ut iura vnius eccl'ie ⁊ fructᵘ auferat: ⁊ det alki q̄ curato illiᵘ eccl'ie cū cā tñ: vt credit rōnabili. ⁊ sic mlto magis in hiᵘ pt dare dilatiōe₃. q₂ plus ē re/ mittere debitū q̄ dilationē dare ad soluendum.

Queriꝭ vtꝝ sup incertꝉ. cū epo q est pr paupeꝝ possit fieri ɔpositio vl' trāsactio. Rndet Lau. Sciēdū q Pau. i cle. de pe. ⁊ re. hūc passū examiat: ⁊ fi naliꝭ determiat q nō: p illū tex. ⁊ p. c fi. de of. vica: li. 6. vult eni q sine man dato aplico id facere nequeāt epi: ni/ si ɔponerēt de tāta q̄titate quāta est illa ad quā ascendūt: ⁊ nō de minori.

Coñ. seruaꝭ: l₃ facta tacita ɔpositiōe seraꝭ demū snia taxatiua ipoꝝ incer/ toꝝ: ⁊ si vā sunt q̄ fatus est Pau. qō videꝭ de iure: nec videꝭ ɔtraria ɔsue tudo valē: al's mltoꝝ aīe illaquearēꝭ Tex. tñ illi vidē meo nō ꝓbāt ita cla re. Uñ forte posset Rnderi q nō est credēdū q papa q pficit epos patres paupeꝝ indistincte nō ɔcessisset eis in spē: q₂ ex cā posset cū talibᵘ trāsigere. ⁊ isti hñt maiorē ptātē q̄ illi qbᵘ libe ra admistratio ɔcessa est. Itē nō sim/ pliciꝭ donāt. Itē papa scit hāc ɔsuetu dinē: ⁊ diu tolerauit. Siūt tñ taxatōes p snia₃. h Lau. Forte posset dici q ex quo ad eccl'ia₃ militātē valet dictum Lau. ⁊ etia₃ q̄ ad deū ⁊ eccl'iam triū/ phantē cū ex cā rōnabili facit ɔpositi onē de miori q̄titate q̄ sint incerta. puta q₂ residuū dimittit ei vt paupi cū al's nō poss₃ viuē sine indecētia sui statᵘ nōbiliꝭ. Sed vbi absq₃ cā epus scienꝭ ɔponat de miori quātitate no tabiliꝭ valet dictū Pau. in foro dei. nō. n. credēdū ē papā fecisse epos dis pensatores bonoꝝ paupeꝝ: vt posset p libito volūtatis remittē vl' ɔpone re sup incertꝉ. vt de his postmodum pōpose viuāt. Nec ipe papa poss₃ cū bona ɔscia absq₃ aliq rōnabili cā facē hiᵘ taxatiōes longe minᵘ q̄ sit debitū incertoꝝ: ⁊ residuū scieꝭ illis debito/ ribᵘ dare: cū oia bñ ⁊ plene possit re/ stituē. Secus cū dubitaꝭ vtrū sit de/ bitoꝝ p incertis. nā in dubio ē semper iterptandū fcm pape pmaxie i bonū vt di. 40. c. nō nos. cū gl'. Papa. n. ⁊ si hēat plenitudinē ptātis errare pōt vt hō. ⁊ inꝭ cetera sue ptātis nō aufe reꝭ sibi ɔdiᵒ ista cōis hoiu₃ qn possit

peccare mortalit. ⁊ descendere ad in feros grauius ceteris puniẽdꝰ si deli quit. ut dicit di 40. c. si papa. ⁊ i glo. Insup cũ restitutio certoꝝ debeat p cedere restõnem incertoꝝ ꝙ epi circa vsurios publicos: ut licẽtiet ad sacra ecclesie ⁊ sepulturã pus ↄponãt super certa ꝙtitate p icertis quã sibi solẽt iburſare magl ꝙ paupibꝰ dare: ⁊ de ceteris ñ puideat sufficiẽt: ut reddãt integralit minꝰ bñ faciũt: gnimo si nõ sufficerẽt bona q̃ remanẽt vsurarijs vel heredibꝰ eoꝝ tenẽt q̃ acceperunt pro incertis cõtribuere pro restõne certoꝝ. al's fures sũt ⁊ latrones aufe rẽtes que debentur certis psonis. ex de vsu. c. cũ tu. 14. q. 6. si res. Sꝫ ↄsue tudo in hoc nõ excusat. que potiꝰ di cẽda ẽ corruptela: ꝙ coñ ius diuinuꝫ di. 8. c. que contra mores. 32. q. 7. c. flagitia.

Qrtũ ad septimũ. s. de mõ restituẽdi seu ordie circa qõ ↄsiderãda sũt tria Primũ ẽ ꝙ restitutio certoꝝ pponen da ẽ restitutõi incertoꝝ. Sciẽdũ igi tur ꝙ certa oia obligat restõni. i. cuꝫ sciũt psone quibꝰ est faciẽda pus ite graliter soluẽda sũt ꝙ soluãt icerta. qñ. s. scit: vel dubitat bõa restituẽtis nõ sufficere ad vtrũqꝫ. nã tũc restituẽ da sũt plene pus ⁊ integralit certa ⁊ h triplici rõe. Primo rõe successiõis Secũdo rõe obligatiõis. Tertio rõe similitudinis. Quantũ ad pmã rõnem s. successionis aduertẽdũ diligẽt ꝙ ñ succedit i paupibꝰ ipe xps: nisi qñ nõ repiũt psone certe qbꝰ restitui debẽt certa: ut q̃si p sbstitutionẽ succedẽ vi deãt: ac si dicẽt testator dimitto me os hr̃des tales ⁊ tales qbꝰ debeo: vl etiã si nõ debeo. Sꝫ si eos ñ repiri cõ tigat. sbstituo mihi xpm cũ paupibꝰ suis. Qñtũ ad secũdã rõnẽ obligati onis pbat h sic. nã paupibꝰ nõ tenent hr̃des dare. s. p restitutiõe dictoꝝ in certoꝝ nisi vnica rõne. s. in foro dei: s creditoribꝰ certis tenẽt duplici rõe. s. in foro dei ⁊ foro mũdi. ꝙ hr̃des pñt a creditoribꝰ i iudicio ↄueniri. Qrtuꝫ ad tertiã rõnẽ. s. similitudinis pbat iõ a siñi õ voto simplici ⁊ solẽni. Nã votũ simplex ñ ita obligat sic id qõ ẽ solẽne. nã q̃ ad deũ simplex obligat: ⁊ solẽne quo ad deũ ⁊ mundũ. i. forum mũdi. vñ simplex votum impedit mr̃i moniũ ↄtrhẽdũ: s nõ dirimit ↄtractuꝫ Solẽne aũt ⁊ ipedit ↄtrhẽdũ ⁊ ↄtra ctũ dirimit. ut pꝫ di. 27. p totuꝫ. ⁊ rõ huiꝰ ẽ ꝙ in voto simplici ẽ vnũ vicu lũ ligãs: in solẽni duplex.

De restitutiõe võ certoꝝ sciẽdũ ꝙ re stitutio etiã fieri dꝫ cũ quodã ordine p cuiꝰ declaratiõe sciẽdũ ꝙ bꝫ tripli cẽ volũtatẽ creditoris ↄtigit debito rẽ hr̃e sbaꝫ eiꝰ. Prima ẽ violẽta. Se cũda ẽ ↄditionata. Tertia ↄformata Prima repit in furto ⁊ similibus. Se cũda i vsa. Tertia in ↄtractibꝰ licitl. siue iustis: ⁊ bꝫ hũc triplicẽ volũtatl. gradũ varie pus ⁊ pꝰteriꝰ homo re stituere obligat. Cũ igit pma volũta te. s. violenta debitor tenẽt. utputa ꝙ abstulit p furtũ ⁊ rapinas ⁊ hiꝰ vi olẽtias: talia prius restituẽda sunt ꝙ vsura ⁊ alia debita. ⁊ hoc ꝑter tria s. ꝑt offensionẽ. ꝑter expropationẽ. ⁊ ꝑter ↄpulsionem. Propter offensio nẽ qdẽ. nã maior i eis fertur iniuria: ꝙ illa penitꝰ sunt iuolũtaria. s. rapina furtũ ⁊ huiusmõi. vsa võ aliquo mõ

est volūtaria.s.volūtate ꝯditionata
propterea de sui nā miorē miuriā in
proximū sapit:alia v̓o debita sine iiu
ria fiūt:q2 sūt volūtaria: puta id qꝺ
debet rōe emptiōis facte alicui⁹ rei:
vel rōe mutui liciti. ⁊ hi⁹.⁊ ideo ra/
pina ⁊ furtū ꝑus restitui debēt ꝙ̄ ipa
vsura ⁊ alia debita licito mō ꝯtcta:⁊
eadē rōe ꝑus rapina:qa grauior i ea
fit violētia ⁊ iiuria ꝙ̄ i furto. 2° dz
suari talis ordo ꝓꝑt expropriationem
Nā i rapina ⁊ furto sm oēs dn̄iū nō
trāsfert.⁊ iō talia nūꝙ̄ tōlit fiūt possi
dētiū.In vsura v̓o dn̄iū trāsferri videt
Tertio suādus ē talis ordo ꝓpter cō
pulsionē.magis.n. debitor cōpellit ⁊
artat a iure restituere que extorsit ꝑ
furtū ⁊ rapinā ꝙ̄ q̄ habuit ꝑ vsuram
nā ad restitutionē vsure cōpellit diuio
⁊ ecclesiastico iure:ſ ad restitnēdum
rapinā ꝯpellit vel artat iure diuino
eccl'iastico ⁊ ciuili.Ex quib⁹ sequit ꝙ
debitor si n̄ pōt i solidū restituere qꝺ
extorsit ꝑ rapinā ⁊ furtū.⁊ etiā quod
habuit ꝑ vsuram.⁊ h̄ cū rōe volūtatis
ꝯcurrētl. q2 i soluēte vsuraz aliq̊ mō vo
lūtas ei⁹ cōcurrit ad illā expoliatiōz
vsure.Sz expoliatis ꝑ furtū seu rapinā
coī̄ oēz suā volūtatē expoliat:tū etiā
rōe iuris coartātis.nā a iur̄ ciuili hō
ꝯpellit ad restitutl.rapine ⁊ furti i so
dū ēt si nō habeat ad r̄stituēdū vsuras
h⁹ snie ē Gir.or. heremitaꝝ:q̄ videt
rōnabilit dicta.h̄ excepto.s. ꝙ debēt
ꝑus restitui rapia furtū ⁊ vsura ꝙ̄ alia
debita mō licito ꝯtracta.hoc eni essz
offerre holocaustum ꝺ rapia. Sicut
eni iniuste accipet ab aliquo diuite
ut daret elemosina pauperi. ut dicit
Aug⁹.i4. q.5.c. forte.ita ⁊ iiustū vī
ut ꝺ eo qꝺ iuste debet alteri puta ho
nesti mutui vel emptionis vel alicui⁹
liciti ꝯtract⁹ restituat aliena.hoc eni
esset rapere alienū ut reddat alienū:⁊
nō sūt faciēda mala ut eueniāt bona
ait Apostol⁹ ad Ro.Ad h̄.i4.q.5.c.
neqꝫ enim.

Quātū ad secūdā volūtatē que dici
tur ꝯditionata.q̄.s.cadit i vsura dic̄
Ale.lōbard⁹ ꝙ ꝑus tenet qs restituē
q̄ habuit ꝑ vsurā ꝙ̄ q̄ habuit ꝑ alios
ꝯtract⁹ factos volūtarie. Et hui⁹ rō
est q2 in restitutiōe debitoꝝ solū sua
tur iusticia:ſ in restōne vsure ⁊ male
ablatoꝝ n̄ solū iusticia seruat: ſ etiā
iiuria deo facta ⁊ ꝓximo admouet.
⁊ iō restitutio vsure p̄ferēda ē. Si tn̄
ꝯtrariū obsuet.q2.s.talia iusta debi/
ta i satisfactiōe p̄ponēt male ablatis:
aduertēdū ꝙ duplici casu h̄ fieri pōt
s. qn̄ debita sūt clare manifesta: ⁊ re/
stitutio male ablatoꝝ nō sic: ſ obscu
re sic ingrēdo.Secundo qn̄ res que
debet ē detminata.nā claꝝ sꝑ p̄cedit
obscuꝝ i iure: ⁊ determinata rō inde
termiatā. ſ illō coit nō obsuat etiā i
p̄dictos duos cas⁹:qꝺ etiā videt rō
nabilit fieri q2 indecēs videt vsuraz
debē restitui de re iuste alteri obliga
ta. Nā ꝑ h̄ non tollit iniuria facta ꝓ
ximo ⁊ deo:ſ addit noua qa alienuz
aufert.nec.n.tenet deo ⁊ ꝓximo rōne
vsure ꝑpetrate vel alteri⁹ male ablati
nisi inꝙtū pōt de iure.ar.ex̄ de re.iu.
nemo ad impossibile obligat.Si g̊ n̄
pōt restituē vsuram nisi sbtrahēdo ius
alterius ꝓtunc excusat a restitutione.
ꝓpterea h̄ magl.erit violētū seu coī̄
volūtatem eius cui debet aliqd rōne
coīct⁹ iusti siue liciti.s.sbtrahere suū

creditū q̄ fuerit accipe vsam ab alio ꝓpterea nō videtur rōnabile ut de iusto obsequo qd̄ fecit p̄rio.s.ei mutuando seu expectādo p̄ciū rei vendite reportet icōmodū ⁊ dānū:qd̄ ɔtigēt h̄ fuādo cū q dedit vsaʒ recepit iam ɔmodū magnū ex mutuo sibi facto:⁊ ideo dʒ sibi sufficē ut vsari⁹ r̄stituat sibi vsaʒ cū pōrit de suo:⁊ nō alieno q꞉ s̄m regulā nemo dʒ locupletari cū alteri⁹ iactura ul' dāno.de regl. iu.li. 6.⁊ hoc nisi iura coīa vl' municipalia aliter disponerēt.q꞉ in huiusmōi seruāda sūt.nā iure humano possessiones ⁊ alia ut ꝓ̄pria possident.ut patʒ di.8.c.quo iure.

Quātū ad tertiā volūtatē q̄ dicitur ɔformata hec repit in ɔtractib⁹ licitꝭ vbi volūtas ɔtrahētiū ɔformat insil' Jn restitutione etiā taliū aliqua p̄us restituēda sūt.nā p̄us restitui debent oīcūq꞉ certa debita q̄ q̄cūq꞉ ad pias cās relicta atq꞉ donata.cu⁹ rō ē qa donatio ⁊ ad pias cās largitio sūt ex sup erogātis ɔsilio:vel sūt forte bōa incerta.Restitutio aūt male ablatoꝝ seu alioꝝ debitoꝝ certoꝝ sūt ex obligationis p̄cepto.Prius enim restitui debēt que sūt s̄m necessitatē p̄cepti q̄ que sūt super erogationē cōsilij huic snie ɔcordat Archi.in.c.nō sane.i.q.5.Hinc etiā Ray.ait q꞉ si creditores vel legatores simul venerāt ad heredē p̄ satisfaciēdū ē creditorib⁹:ꝟ si veniūt sepati liberabit heres soluendo p ordinē cuilibʒ veniēti siue creditorib⁹ siue legatario:dū tū nil i dolo uel i fraude opet.verūtū si legatarij p̄ueniūt creditores ⁊ accipiūt:ul' p⁹teriores creditore:pores ⁊ potiores in

iure p̄ueniūt.Creditores p⁹modū venientes hr̄dē inqetare nō debēt:si tū ō hr̄ditate r̄masērit ei vn̄ possit adhuc satisfacē illis:ꝟ hūt tāq̄ potiores ius suū saluū coīi legatarios q p̄mo accepērūt.Similit' ⁊ creditores an̄riores coīi posteriores qui accepērūt. Jdeʒ q̄ʒ Uul.ait ⁊ addit q꞉ si heres scit vl' credit hr̄ditatē vltra debita nō extēdi siue ex ɔtractu ul' q̄i:seu ex maleficio vel q̄si nihil legatarijs dʒ dar.Si vō q̄titatem debitoꝝ nescit dʒ creditorib⁹ satisfacē p̄mo.⁊ si legatarij p̄us ul' sil' cū creditorib⁹ legata petant etiā creditorib⁹ potiorib⁹ p̄ soluēdū est.Si aūt ō hr̄ditate nihil remanet p̄mo solutis debitis legatarijs n̄ tūr. Si vō hūc ordinē mutauerit heres p̄.s.soluēdo legatarijs seu secūdarijs creditorib⁹ p̄orib⁹ i foro ɔscie mime liberat nisi h̄ faciat ignorāt reputās s.hr̄ditatē sufficere ad oīa soluenda. vel nesciēs hūc creditorē eē potiorē his aūt concor.Hosti.

Jtē nō q꞉ ceteris parib⁹ seruāda ē regula.Qui p̄or est tp̄e potior ē i iure de reg.iu.li.6.Ubi aūt sūt priuilegia paria.s.p̄sonaꝝ ⁊ actionum insimul:⁊ eq̄lit' satisfaciēdū ē:nisi ō aliquo illoꝝ ꝓbet q꞉ alteri p̄ferēdus sit s̄m legem pacti vel scripti ul' vsus ꝓbati. Hec āt nōri solēt.C.ō bo.auc.iudi.possi.l pro debito.Cū g̊ mercator vel alius frāgit vel ut vulgariter dr̄ fallit non sufficiēs satisfacē creditorib⁹ oīb⁹ ex integro veniētib⁹ cunctꝭ ut sibi satisfaciat.h̄ ordo suat s̄ʒ Bal.in.l. ꝓ debito.C.ō bo.auc̄te iudi.possi.p̄ dʒ satisfieri dn̄is reꝝ.vbi gr̄a deponētibus si deposita erāt sibi facta.ut. ff.de p̄ui.

eredi.l.fi.⁊.l.veteri.Secũdo satisfit
merciũ vẽditori si extãt merces. hoc
ẽ ip̃e merces restituũt tanq̃ singłarit
ꝓ p̃cio obligate.Si ãt plus valerẽt
id plus reddit ad cõmodũ creditoꝝ
ut.ff.de ac.ven.l.iulianus.

¶ Si aũt ip̃e merces nõ extãt ꝗ vẽdite
sũt: ⁊ loco eaꝝ alie sb̃rogate tales sb̃/
rogate nõ reddũt loco eaꝝ:q: nõ sũt
ꝓ p̃cio obligate.ut. ff.de in rẽ.v̉so.l.
qdã.Hui⁹ rõ assignat:q: preciũ ex il
la re redactũ obligatũ nõ erat:g̊ nec
etiã res que emit ⁊ hr̃ ex eo. Idẽ q̊q
in ꝑmutatione dictũ est. qa vbi sp̃es
in obligatiõe ẽ nõ succedit loco alti⁹
altera.ut nõt.ff.de v̊.sig.l.labeo.Ter
tio ceteris parib⁹ p̃fert vxor quia hi
potecã hr̃e cẽset.⁊ iõ p̃fert:nedũ p̄tẽ
dẽtibus ꝑsonalẽ obligationẽ:ꝗ etiaꝫ
p̄tẽdẽtib⁹ tacitã hipotecã.ut.l.assidu
is.C.q po i pig.ha.ñ tñ p̃fert credito
ribus hñtib⁹ hipotecas exp̃ssas.fisc⁹
q̊ꝫ simile hꝫ ꝓuilegiũ cũ muliere.C.de
ꝓui. fisci.l.q̃uis.⁊ de hoc etiã habes
ex̃ de pig.c.ex litteris.in glo qm̃. 4°
post hipotecas veniũt deponẽtes. s.
si nõ extat depositũ.ff.depositi.l.si ho
mis.§.fi.h̃.n.ꝓuilegiũ dat cause d̉po
siti:ꝑpt̃ frequẽtiã cõtractuũ depositoꝝ
tñ sicut i.l.ꝓdicta pꝫ tali ꝓuilegio nõ
gaudẽt q sb̃ noie depositi mutuãt ad
vsurã.hipoteca aũt ẽ potior q: ptinꝫ
ad ip̃am rẽ.ff.de pact.l.rescriptũ. 5°
veniũt simplices ꝓuilegiati.i. hñtes ꝓ
uilegia ꝑsonalia non realia .Sexto ⁊
vltio veniũt cirographarij ꝓ rata nõ
attẽta ꝓoritate ↄtractuũ.q: licituꝫ est
debitori ꝓ cumulo creditoꝝ facẽ de
teriorẽ cã m creditoꝝ ꝓoꝝ nõ hñtiuꝫ
dñiũ nec hipotecã.nec ꝓuilegiũ hñtiũ
ut.ff.de sep̃atiõe bonoꝝ.l.i.§.ↄtrio.
Et ista ẽ rõ q: in cirographarijs cre
ditorib⁹ nõ attẽdit tp̃s.Hec ille.Ue
rũ vbi lex mũicipalis seu statutũ ciui
tatis alit disponẽt:illi est stãdũ etiã
in foro ↄscie si nõ sit exp̃sse cõtra deum
qđ nõ de facili iudicãdũ est.q: nemo
est arbitrãd⁹ imemor diuini timoris
⁊ sue salut.i.q.7.c.sanxim⁹.nihil eui
dẽt apparereret ↄtriũ.Uñ in aliquib⁹
ciuitatib⁹ ut florẽtie fallẽte mercato
re ꝑ sindicos institutos a coitate suꝑ
hui⁹ mõi vbi non sufficiũt bona debi/
toris fallẽtis ad plene r̃stituẽdũ oib⁹
satisfacit vnicuiq ꝓ rata sꝫ facultatẽ
bonoꝝ illi⁹ ⁊ nõ ꝓus vni q̃ alteri nisi
aliquib⁹ ꝑsonis ꝓuilegiatis i hoc ut i
mlierib⁹ ꝓ dotib⁹ rehñdis: ⁊ h⁹ mõi
quib⁹ plene satisfacit añq̃ cuiq̃ alioꝝ

¶ Itẽ ꝓmo nõ q hi qui tenẽt restituet
si oio nõ pñt soluẽ uel restituere suffi/
cit ↄtritio ⁊ ꝓpositũ restituẽdi:qñ ⁊
cõmode poterũt.14.q.6.c. si res.qđ
veꝝ ẽ cũ nõ sit pauꝑtas.talis.n.nõ dꝫ
excoicari.ut dicit ex̃ đ solut.c.odo
ardus.nec aliq̃ pena mulctari:ex̃ de
vsu.c.cũ tu.⁊ dr̃ nota pauꝑtas qñ ce
dit bonis.ideoq tali dꝫ ↄsulẽ sacer/
dos:si de pauꝑtate dubitat:q cedat
bõis. nõ tñ q ñ suffic̃ hec cessio ita q
ñ sit ei aliq̃ pnia iiũgẽda.q: nec solu/
tio nec satisfactõ plẽaria sufficẽt. Nã
lꝫ cessio seu solutio q̊ ad satisfactiõeꝫ
hoi sufficiat.adhuc tñ nõ ẽ ecclesie sa
tisfactũ.g̊ iudex eccłiasticus seu sacer
dos ꝑ vsurpatiõe rei aliene iiũgat si/
bi pniam.⁊ i h̊ oñdunt p̃limi pctõres
delinquẽtes q putãt sufficẽ q satisfa
ciãt: nec tñsgressionẽ quã fecerũt p⁹
modũ ↄsitẽt.h̊ Hosti.i sũ. ti. đ peni.

ꝛ remissionib⁹.

¶ Secūdo nō φ si tal' ꝑuenerit post ad pinguiorē fortunā tenet satisfacē etiā si ceſſerat bonis. φ ꝑ hoc non sūt liberati. ſ3 talis ceſſio ad h' eis ꝓdest ne iudicati trahāt i carcerē. C. q bōis cedere pñt. vbi etiā dicit gl. φ ceſſio i h' etiā ꝓdest φ p⁹ea nō poterūt ꝯuenire nisi inq̄tū face pñt. ꝛ sic habet rō ne egeat ꝛ pꝰea ꝯueniri nō d3. nisi tm̄ sit id qō acqſiuit: φ merito videat debē ꝯueniri. h' i glo. Sed qui hñt restituere si ꝯueniāt ex maleficio si ñ sūt soluendo vberādi sūt ꝑ debito. Sed si nō cōueniūt ex maleficio nō debent tales vberari ſ3 sufficit φ cedāt bōis. Archi. 14. q. 4. c. si res.

¶ Nota tertio φ si is q aliena abstulit pōt restituere. ꝛ nō restituit nō est i statu saluti 14. q. 6. c. si res. Dicit aūt

¶ Ray. in sūma sua φ dñs alicui⁹ terre tenet restituē idebite exacta a se ul' a suis directe vel indirecte. glo. sup idi recte ut qñ denegat eis iusticiā ul' nō defēdit eos ut d3. ꝛ sic extorquet aliq̄ Si tali dño ex aliq̄b⁹ circūstātijs appareat mltū difficile ul' ipoſſibile tal' restitutio satis videt φ poſſit cōsuli hi⁹ φ i compēsatiōe vel remittat eis coiter cū eoꝝ ꝯsensu ꝛ libera volūtate aliquā ſuitutē ul' ānuā pstātiā i ꝑpetuū vel ad tp̄s ita φ pleniſſime videat ei satisfactū: uel etiā faciat in remiſſionē pctōꝝ illoꝝ qb⁹ tenet aliqō hospitale vl' aliqō simile op⁹ pietati cū ꝯsensu tñ eoꝝ d3 si pōt regri. h' ibi

¶ Quarto nō φ is q h3 aliena restituere ꝛ certis ꝑsonis si pōt in totū uel in partē ſ3 nō cōmode: ſ3 cū multa sui icōmoditate: tūc ꝯponat ul' ꝯueniat cum ipo leso ul' spoliato amicabl'r ō red ditib⁹ suis moderate ita φ vict⁹ sibi remaneat aſſignādo sibi q̄ulq3 fuerit plenarie satisfactū ul' paulatim singulis ānis vel mēsib⁹: ul' alijs tp̄ib⁹ emēdet qō pōt. ꝛ h' cū voluntate illi⁹ cui d3 satisfacere. φ si nullā iueniret mā3 apud eū absq3 dilatiōe tūc satisfacē ul' bonis cedere. φ talis peccator sp est in mora. Hosti. ꝛ Ray. S3 h' melius declarabit in vltimo. §. se. Si āt p̄dictus iueniat grām apō creditores suos faciētes sibi remiſſiō3 uel dilatiō3 tūc pōt ea vti: ꝛ ē i bono statu aie: si tñ h3 i ꝑposito faciendi qō debuiſſet si nō potuiſſet obtinere ipam remiſſionem uel dilationem.

¶ Quinto nota φ vbi eēnt pl'es creditores alicui⁹ ꝛ debitori petēti dilationē aliq creditores volūt dare. aliq ñ: ſ3 φ cedat bōis stabit maiori parti creditoꝝ: ꝛ itellige maiorē ptē: vbi ē mai⁹ ꝛ forti⁹ debitū: etiā si vn⁹ eſſet cui plus q̄ oībus debeat. Si vō par sit debitum stādum est maiori numero creditorum. Si vero sūt paria eligēda ē clemētior snia. s. dilatio dāda

¶ C. de ceſſiōe bonoꝝ. l. fi. Ray. Nō h' φ Jo. an. sup. c. q̄q̄. de vsu. li. 6. mouet qōnē an h'rs vbarij qñ h'rditas nō suffic oīb⁹ debeat satisfacē ꝑuenietib⁹ ꝛ refert se dixiſſe φ ñ. imo fiet eis ꝛ alijs satisfactio ꝑ rata vnū quēq3 ꝯfigēte. ar. ſ. de testa. c. relatū. i fi. S3 dic ipse satis videt hoc casu h'ri debē ꝯsideratio tp̄is: ut ille q p'us soluit vbas recipiat qō suū ē integl'r ꝛ sic de singulis ſm regulā. i. de reg. iuri. Qui prior. cū istoꝝ pars sit cā ut dixi ibi. ꝛ i hipoteca h' ꝯsideram⁹. C.

q potl.i pig.ha.l.§ si fundus. ⁊ bona
vxarii videt ee hipotecata.de vsur.
.c.cu tu.multi tn doctores tenet ↄtriu
i hoc.s.q bona vxarioꝝ sint hipote-
cata.ut Ho. Archi.Fede.Gof.⁊ Jo.
etiam dicit q de hac hipoteca no ha
bem⁹ textu expssum.

¶ Sexto no q vbi aliquis est institut⁹
hrs ⁊ n sufficit hrditas ad soluedum
oia legata ⁊ dbita dic Ray.q credit
in iudicio aie q n teneat:nisi inqtum
hrditas se extedit vl suffic etia si no
fecit iuetariu.Ide Jo. ⁊ Feder. sec⁹ i
iudicio ↄtetioso.si no fecisset iuetariu
§ si fecisset no tenetur nisi durate he
reditate.Distinguit tn inter legata ⁊
debita q debita sine diminutione dꝫ
psolue durate.s.ad hoc hrditate.de
legatis vo si tot sunt q no remaneat
legitim⁹ pot detrahe sua legitima:⁊
iteꝝ quarta fm quosda si fuit istitut⁹
hrs.Et no q hrs pot deduce an oia
expesas funerl ⁊ alias necessarias qs
fecit ca hrditatis ut i testo ⁊ h⁹moi.

¶ Expesas tn qs fecisset supfluas ad ho
nore ⁊ popa mundi:no posset cu tuta
ↄscia trahere de ere alieno:§ facere i
telligeret de suo.Pet.de pal.i.4.Si
aut sut plures hrdes ad debita ul le
gata regularit tenet quilibet p here
ditaria pte.C. l.z.Sed dꝫ
Ray.Excipiut qnqꝫ casus fm ipsum
Ray.Prim⁹ e si aliqd indiniduu e i
obligatoe faciedi ul no faciedi.tuc.n
qlibet tenet insolidu.ff.de v.ob.l. in
executioib⁹.§.z.glo.ponit h ex.ut si
testator pmittit se aliqd op⁹ facturu
⁊ pmisit p se ul hrde suu n fieri qmin⁹
p fudu suu tibi ire liceat.h qlibꝫ here
du erit insolidu obligatus. z⁹ casus

est si res que dꝫ restitui ab vno isoli
du possideat.C.de acq.hr.l.z.§.neo
Terti⁹ e in alimetis legatl.que p vo
lutate defuncti vel iudicl.vel ab vno
insolidu vel a plurib⁹ p partib⁹ desi-
gnatis petunt.ff.de alimen.lega.l.z.

¶ Quart⁹ e si testator ab vno hrdu le
gauerit creditori hrditario aio ↄpe-
sandi:tuc.n.heres ille vsqꝫ ad qtitate
legati on⁹ illi⁹ debiti sustinebit.ff. de
le.z.l.cu ab vno.Quint⁹ i expesis fu
neris vxoris:n tn abstrinxit hrdes p
hrditariis portoib⁹:§ etia viꝝ p por
tione que puenit ad eu d dote vxorl
sue:puta si ad eu puenerit.100.⁊ i he-
reditate sint.200.ipe vir tenebit pro
tia ⁊ hrdes p duab⁹ ptib⁹.ff.de reli
⁊ suptibus funeꝝ.l.qtiens.⁊.l.veluti.
hec oia etia Hosti.

¶ Quo debeat fieri resto vxoris coci-
pietis p adulteriu quem vir reputat
suu de his q ↄsumit ipe fili⁹ spuri⁹ de
bonis patris putatiui.⁊ hrditate to
ta ul pte ad eu pueniete.Primo vide
du est d ipa vxore adulta quo tenea
tur ⁊ ad qd. z° de ipso filio spurio si
tnt ⁊ quo. 3° vo de ipso patre q ex
adulterio tale filiu habuit quo ⁊ ad
quatu tenet.Silis casus videt q po
nit ex de pe.⁊ re.c.officii.s.de mliere
supponete sibi alienu ptu que vir ei⁹
reputas suu nutrit ⁊ hrde istituit.Un
ide videt dicedu quatu ad restoneꝫ
de ipsa mliere ⁊ filio supposito ⁊ hu-
ic fraudi datib⁹ opaꝫ efficace:⁊ d mu
liere adulta qrit pmo si debeat reue-
lare marito.Ad h dicedu q aliqn no
aliqn sic.¶ Na vbi imineat aliqd eoru
piculoꝝ non dꝫ reuelare marito.pmu
periculu est infamie.s.mulieris q hec

talit reuelãdo cũ eēt ãtea bone fame
seipã3 pessime ac turpissime diffama-
ret qd qdē magnũ periculũ ē mlieri.
Nã qr puer.zz.scriptũ est. Meli⁹ ē
bonũ nomē q̃ diuitie multe: lz intelli
gat de viris: tñ ꝛ piculosi⁹ i honestis
infamia mulierib⁹ igerit notã. Secũ
dũ ē periculũ scãdali.s.viri ꝛ ɔsaugui
neoꝝ ꝛ amicoꝝ ei⁹ si illis hoc inotesce
ret malũ.nã nõ solũ apud se turbaret
ex eo:ꝫ vix extũc possent cũ ea amici-
tiã ꝛ pacē ac ɔcordiã ꝛ societatē hr̃e:
imo forte eã marit⁹ dimitteret. ꝛ iõ
nõ valẽtes forsitã ɔtinē vterq3 adul-
teriũ ppetraret. ꝛ sic inumerabilia ꝛ
irrcupabilia int eos oriret mala. Ter
tiũ est piculũ mortis.s. ꝛ vxoris ꝛ sue
spurie ꝓlis atq3 adulteri sui.nã ꝓba
babilir timē posset q ei⁹ marit⁹ seu q
cũq3 ali⁹ dũ occidē aliũ qreret necare
tur ꝫ Sco.i.4. Cõcurrẽtib⁹ pdictl.
piculis:que videt valde ꝓbabilia: ꝛ
in plurib⁹ eueniẽtia nõ dz talis muli
er suo ɔiugi reuelare ꝑ t bonũ icertũ
rstituẽdi hr̃ditatē talib⁹ piculis se ex
ponere manifeste. Quartũ ꝓpter pi-
culũ iprobabilitatis.nã nec vir nec fi
lius:nec etiã publicus iudex hoc mu-
lieri reuelãti credē obligat:nisi ꝓbet
dicta sua p infallibilia signa aut p vi
olẽtas ꝓbatiões: siue p testes idone-
os. Nã ex solo ei⁹ dicto nõ põt exhe
reditare talē filiũ:maxie in tris i qb⁹
pmogenita ex ɔsuetudine i toto vel
in parte succedũt. Insup ꝫm Sco. in
talib⁹ terris si pr̃ crederet vxori sue
i h nõ possz tñ a spurio auferre here
ditatē:nisi i publico foro:cũ ꝓbaret
talē. ꝛ tũc oportẽt mulierē ñ tm̃ apd
maritũ:ꝫ apd totã patriã diffamari:
ꝛ isto p̃supposito.s.q ñ debeat reuela
re rõe maloꝝ grauioꝝ ex inde ɔtigē
tiũ. Quõ debeat talis mlier satisfacē
dicet ifra vbi tñ nõ iminẽt aliud pi-
culũ vel malũ nisi infamie ipsi⁹ adultē
vel mortis sue videt q si pmoriat vi
ro suo debeat an̄ mortē ordinare cũ3
cõfessore vel alia psona matura q si
moriat p⁹ea reuelet ex pte sua viro:
qñ.s.ex h põt obuiari ne putatiu⁹ fili
us hẽat hr̃ditatē totã vl ptē. Aliqñ
võ h marito vel aliis psonis ex ɔfes-
sionē tenet mulier reuelare. vz si hec
tria ɔcurrãt sil. Primo si apud mari
tũ ꝛ alios fortis ꝛ gũis suspicio ipsa
eēt ꝛ occasio suspicãdi talit. Secũdo
si ex certis ꝛ sufficiẽtib⁹ causis põt ꝛ
dz vehement ꝛ valde ꝓbabilit credi
q nihil õ pmis piculis supradictis h
ɔseqret:aut crescẽt ꝫ poti⁹ minuet.
Tertio si firmit p̃sumat q fili⁹ bonis
mariti volũtarie cedet:ꝫ si puul⁹ est fi
lius cessat ista rõ:qa mittere põt illũ
ad hospitale:cũ nõ teneat ale aliẽos
nisi i extrema necessitate cũ alii desũt
q puideãt. His aũt trib⁹ ɔcurrẽtib⁹
reuelari deberet ꝛ posset. Sz vix ista
ɔcurrũt ꝛ rarissime p̃sumẽdũ ē q cõ
currãt. Insuper dici posset ꝫm Uul.
q etiã reuelare possz si ñ timeret ma
ritum:vel aliud immineret periculũ.
Sũt quidam vtiq3 viri sciẽter vxoꝝ
adulteriũ sustinẽtes vel etiã ɔsentien
tes.imo qñ3 vxores suas ad h hortã
tes.ut q ꝓprios filios nõ pñt hr̃e vel
alia qcũq3 pudẽda occasiõe. Facta ēt
hac notificatiõe añq̃ vir ei⁹ ꝓ edifica
tione tal filii expẽdat vr̃ deobligari
a restõne aliq fiẽda:q fecit qd i se fu
it ut dãnũ euitaret viri expensarũ in

educādo: ⁊ hereditatiōis q̊ ad alios
ar. ex̄ de iiu. ⁊ dā. da. c. si culpa. ¶ Nec
tñ dz māifestare adulteꝝ ꝓpt̄ ꝑiculuȝ
ꝑsone ⁊ infamie detrimētū. ⁊ odium
ad eū euitādū. ⁊ si añ manifestatōȝ iā
aliq̄ cōsūpsisset huiusmodi putatiuus
fili⁹ tenebit ipa mater inq̄tū pōt sa-
tisfacere si aliquid ut suū possidet: ⁊
si magn⁹ ex̄ns qñ notificat̄ nollet ipe
fili⁹ credere h̄ nec cedere bonis puta
tiui p̄ris petēs saltē legitimam q̄ sine
causis exp̄ssis a iure auferri nō dz ut
legitimus fili⁹. nec ɔtriū pōt probari
tenebit̄ nihilomin⁹ ipa mlier heredi-
bus de portione illa ablata sibi: ꝺ eo
tñ qꝺ pōt ⁊ nō pl⁹. ex̄ de re. iur. li. 6.
c. nemo. ⁊ h̄ ꝙ fuit i mora notificādi.
qñ potuit ꝓuideri. Sed nūqd mulier
talis dz reuelare crimen suū filio suo
spurio: ⁊ iducē eū ad dimittēdū he-
ditatē vero heredi. Ad h̄ dicēdū s̄m
Sco. vbi s̄. ꝙ aut filius credēt matri
aut nō. Si āt crederet: nō aūt ꝓbabi
le ē ꝙ ꝓpt̄ h̄ dictū dimittēt hr̄ditatē
Nā paucos repir̄ ɔtigit ꝙ ita ꝑfecti
sint ꝙ ꝓpt̄ ɔsuādā iusticiā i foro dei
dimittāt magnas possessiōes q̄s reti
nē p̄nt iure extiori: ⁊ vellēt spurij re-
putari. nec h̄ mr̄ p̄sumē pōt: nisi ātea
multū fuisset expta de bona volūta-
te filij sui. Nō g̊ dz se exponē ꝑiculo
certo diffamationis apud filiū ꝓpter
incertā correptiōȝ illi⁹. Si v̊o nō cre-
deret: tūc seq̄retur inde duplex malū
Primū ꝙ ipsa diffamaret̄. Secundū
ꝙ ab illo sicut ātea hr̄ditas possidēt̄
¶ Si quis āt obstet ꝙ tali filio debeat
reuelari. ne si igrāt̄ forte copularetur
ꝑ mr̄imoniū sue sorori aut alteri sue
propinque: seu alia faceret que a iur̄
spurijs ꝓhibita sunt. dicēdū ꝙ talis
ignorātia dū ꝑseuerat oio excusat cū
sit ignorātia facti. Si qñ tñ factū ve-
niret ad lucē tale mr̄imoniū dirimen
dū eēt. Si v̊o q̄rat̄ an dato ꝙ tal' fi-
lius ex v̊bis mr̄is se spuriū credat: te
neat̄ reddere bona que habuit a ma
rito matris ceteris filijs atq̃ heredi-
bus alijs p̄dc̄i mariti. dicēdū ꝙ si h̄ in
dubitāt̄ credit: ⁊ rōȝ illꝺ credēdi hȝ
tenet̄ s̄m deū nō tñ humano iure. Si
tñ nō hȝ sufficiētē cāȝ ⁊ rōeȝ credēdi
illud. tūc reddere nō tenet̄ exquo ꝑ se
vl' ꝑ alteꝝ sibi claret ꝙ ñ hȝ sufficiētē
cām seu cōdignā rōnē credēdi. Sūt
aūt inter cetera q̄tuor signa que red
dūt suspectā talē matrē ita ꝙ ei ꝺ fa
cili non dz credi. Primū est amor. i. si
p̄diligit aliā ꝓlē viri sui. Secūdū est
odiū. vȝ. si p̄sumit matrē ipm vl' eius
vxorē odire. Tertiū ē stulticia ꝙ mu
lier fatua ⁊ leuis ē ⁊ ꝑtinacis sensus.
¶ Quartū ē incertitudo cū nō ɔstat ip
saȝ eē ul' fuisse certā ꝙ hūc ɔcepit de
adulterio vel de viro. nō. n. hoc pōt
oī adultere eē certū. Sȝ qꝺ remediū
tali mulieri dz adhiberi. dicēdū ꝙ ei
s̄m Sco. vbi s̄. triplex remediū dari
pōt. Primū ē ꝙ iducat filiū intr̄e re
ligionē. ⁊ tñ talē ꝙ possit ꝓfessiōȝ suā
s̄uare: ne. s. icidat i sillā volēs vitare
caribdiȝ. Secūdū ē ꝙ cleric⁹ fiat. vñ
valet tñ s̄ȝ deū ecclesiastica beneficia
acceptare: ⁊ his q̄i sufficiētib⁹ merito
iā ɔtēt⁹ dimittat hr̄ditatē alteri fra
tri laico i secl'o remanēti. Si tñ p nul
lā ꝑsuasiōȝ honestā cor talis filij mat̄
flectē nō pōt ut hr̄ditatē dimittat: ñ
videt̄ ꝙ debeat se p̄dē illi cū certa ñ
sit ꝙ talis ab ea ip̄suasibilis i alijs tā

licitis et honestis flecteret ex illo. immo forte tenacius retineret: ne spurius putaretur: cum talem notam multi caueant male nati. Tunc demum tertium remedium addendum est. s. quod saluo iure humano: et absque infamia sua: potest et debet de sua dote cum eam habebit in potestate vel de parafrenalibus si habet: et certis bonis et laboribus et sudoribus suis indemnem facere virum et legitimam eius prolem. Obligatur enim satisfacere viro de consumptis ab illegitimo filio. Sed talis filius non tenetur satisfacere quod consumpsit quamdiu bone fidei fuit. De hereditate autem mulier obligatur heredibus viri ab intestato vel heredibus scriptis. vel quibus verisimiliter creditur quod reliquisset hereditatem: quod si nesci tur: debet pauperibus erogari: tenetur tamen secundum correspondentiam iusticie. non. n. dico quod teneatur ad restituendum equales hereditati: quod supra dictum est. Plurimum quidem differt inter habere et proprie esse. Sed quod iste legitimus heres vtramque habuit hereditatem: licet secundum iusticiam fuerit proprie. propterea minus quam equales hereditati sufficit sibi pro hereditate fienda. illud autem minus determinetur secundum arbitrium boni viri. Quod si nec hoc fieri potest protunc non obligatur: tenebitur tamen cum peruenerit ad pinguiorem fortunam. extra de solu. c. odoardus. Si vero talis mulier numquam habet vnde possit restituere: tunc ex impotentia excusatur: si habeat satisfaciendi propositum. 14. q. 6. si res.

De adulterio autem cuius est filius dicendum videtur si scit vel credit verisimiliter illum esse suum vbi mater ipsa satisfacere non valeat: videtur quod teneatur de expensis patri putatiuo: quia causam efficacem dedit tali damno. extra de iniur. et dam. da. c. si culpa. secundum tamen possibilitatem suam. et si mittetur ipsa adultera ad hospitale. vel quod finxit mortuum peperisse. vel quia notificauit sine sui periculo non esse filium suum: tenebitur hospitali de nutrimento et aliis expensis. nisi nobilis paupertas excuset eam: cum de iure naturali ad hoc teneatur di. i. c. ius naturale. et hospitalia propter pauperes nutriendos sint facta: non propter diuites. Sed et de hereditate vel dote si dotaretur a patre putatiuo: teneri videtur ad arbitrium boni viri: attenta sua facultate: quia tamen satisfactio occulte fieri debet: cum sine periculo manifestari non possit. ar. 2. q. i. c. si peccauerit. Si autem dubitat adulter ex eo quod mulier leuis est et cum aliis adulteratur. vel etiam quia ipsa adultera dubitat vtrum sit eius vel mariti relinquatur iudicio dei cui omnia nuda sunt et aperta. et grauari non videtur de restitutione. Indecens est enim vt in re dubia certa detur sententia ait Gregorius. ii. q. 3. et di. 34 habuisse. In nullo tamen casu ad obuiandum huius periculis vel malis debet adultera vel adulter querere aborsum vel mortem paruuli. 22. q. 3. c. faciat.

Capitulum septimum. s. quando debeat fieri restitutio: quod continet in se magnam difficultatem. Quantum ad octauum. s. quando debet fieri restitutio. dicit Thomas 2a 2e. q. 62. quod statim: quia sicut accipere rem alienam est contra iusticiam: ita et remittere eam: quia per hoc quod aliquis detinet rem alienam inuito domino impedit eum ab vsu rei sue. et sic facit ei iniuriam. Manifestum est autem quod nec per modicum tempus licet alicui in peccato morari. sed quilibet tenetur statim peccatum dimittere vel deserere. Unde dicitur quasi a facie colubri fuge peccatum.

Et ideo quilibet tenetur statim restituere. vel dilationem petere ab eo qui potest vsum rei concedere. et si quidem teneatur de incertis cum illud debet erogandum in pias causas cum consilio ecclesie: si huiusmodi personae habentes

restituere remaneāt ita paupes cum
filijs ⁊ familia ꝙ nō hēant vñ viuāt
fiat dicit Ray. vt dixi i casu sil'i.s̈. in
ti. de decimis. Ibi aūt sic dicit. Si qs
retinuit decimas longo tpe: ⁊ nūc ve
niat ad satisfactiōez: ⁊ postulat intui-
tu dei ⁊ eccl'ie: ⁊ ꝗꝛ hꝫ puā sbam sibi
remitti qđ accepit tpe p̄terito cū al'r
optēt cuꝫ sua familia mēdicare: ꝙuis
eccl'ia omēs decimas posset petere si
viderit istū ꝯtritū ⁊ preces eius initi
veritati: dꝫ ei tāꝙ pauperi dimittere
vñ viuat: cū hoc essꝫ ei datura postea
16. q. i. c. qm̄. hec Ray. qđ intelligēdū
videt̃ vbi dāt̃ decime đ more ꝓut ē
de iure cōi. Nā sec⁹ vbi đ more ñ dā
tur vl' valde diminute videt̃ excusa-
ri. đ h̾ tñ plene hēs in p̄ᵃ pte ti. i. ⁊ di
cit ibi gl'. Uul. ꝙ illi q resignāt i māu
pniarij q hoc nō facerent nisi pniarij
restituerēt eis ꝓ parte vl' ꝓ toto: qñ
nescit̃ cui fienda est restitutio ꝙ non
credit eos esse in statu salutis. dicit
etiam paulopost ꝙ nō est necesse ꝙ fi
at hi⁹ restitutio in manu pniarij: dū-
mō tñ sit parat⁹ ad arbitriū eius vel
alteri⁹ boni viri satisfacere. dicit etiā
ꝙ in hoc casu epus q est dispensator
paupeꝝ pōt dilationē dare vel par-
tem dimittere uel etiā totū si uiderit
ei expedire ad necessariā sustētatiōeꝫ
illi⁹ tanꝙ alicui⁹ alteri⁹ paupis. ita tñ
ꝙ ꝙto utili⁹ p̄t gerat negociū illi⁹ cui
faciēda esset restō: si psona eius esset
nota. uꝫ exponēdo illa q̄ essent resti-
tuēda in usus tales q magis ei possēt
ꝓficere q̊ ad deū. hec ibi. Si tenet̃ cer
tis psonis q̄ nolūt dare dilatiōem dꝫ
ad petitiōeꝫ ipoꝝ absqꝫ dilatiōe satis
facere uel cedere bonis: ꝗꝛ fur ⁊ ra-
ptor semp est i mora: ⁊ ideo semp au
gent peccatū. ff. de ꝯdi. fur. l. in re fur.
ubi lesi egent ⁊ fame peunt ne interue
niente paululū mora inueniri nō uale
ant qui redimāt̃ di. 5. Semp eniꝫ est
uitāda mora ubi est periculū. di. 28. c
de siracusane. ⁊ h̾ etiā si oꝫ ipm mēdi
care. Uñ nō dico habito respectu ne
egeat. Nā coñ h̾ nō ex̄ de usur. c. cum
tu. tñ Uul. addit sine culpa. p̄t accipe
uite necessaria. s. extreme. Ray. mode-
rate sibi uita retenta q̊usqꝫ plene sibi
satisfaciat. Hosti. v̊o sic dicit. Sꝫ qd
si nō imineat tale periculū necessita-
tis. ⁊ is q tenet̃ restituere nō p̄t indu
ci ad restōnem statim faciēdā: puto
ꝙ discret⁹ sacerdos p̄t ꝯsciam suam
informare ex eo ꝙ intēdit utilit̃ gerē
negociū creditoris. Nā si uidet ꝙ alit̃
nō p̄t recupare i ppetuū: uel nō ita ci
to: uel ita ꝯmode: p̄t recepto iuramē
to ul' alia sufficiēti cautiōe si habē p̄t
dilatiōem ꝯcedere. ⁊ sb hac ꝯditione
si hec adīpleuerit in talē diē peccato
rē absoluē: ⁊ sic creditor qđ ei debet̃
recupet ⁊ peccator nō recedat a p̄sby
tero despat⁹. h̾ ille. Sꝫ ꝙ in fine hu-
ius. § . s. ꝙ absoluat sb ꝯditꝰ. ꝯtrariū
asserit Uul. dicēs ꝙ absolutio a pec-
catis nūꝙ dꝫ fieri sb ꝯditꝰ. ⁊ iō p̄t di-
ci ꝙ absoluat simpl'r si ē soluēdo. sed
declaret ꝙ nō ualebit absolutio nisi
adimpleat ꝓmissū. Uul.

¶ Archiđ. v̊o sup. c. si res. 14. q. 6. que-
rit utrū hñti restituē debeat hēri re-
spect⁹ ne egeat. Et dic̄ uidet̃ ꝙ sic. ff.
de reg. iurꝰ. l. incōdēnati. ff. de ces. bo.
l. 2. ⁊ sic nō. p B. de solu. c. odoard⁹.
⁊ facit ad h̾ qđ habet̃. 16. q. 2. qcūqꝫ.
Sed Inno. p nō. in. c. cū tu. ex̄ đ usur.

secus

secꝰ credit ſm canones. vbi ibi notāt Ala. B. ⁊ Hoſti. ꝙ inſolidū tenēt̄ detē tores vſurarum: ⁊ nō ſolū inquantū facere pn̄t. qui Hoſti. in ſum. dicit ꝙ qui hn̄t reſtituere paulatim ſingulis menſibus ſoluāt creditoribꝰ: ſi aliter nō pn̄t ſine magno ſui detrimēto ꝓut poterūt: vel ꝯponāt ſe cū expoliatis. ꝙ ſi nullā pn̄t inuenire miſericordiam apud eos abſqꝫ dilatione: tūc tenēt̄ ſatiſfacē vel bonis cedere: quia peccator ſemꝑ eſt in mora .ff. de ꝯditi. fur. l. in re furtiua. ex̄ de ſy .c. cū in eccleſia. Multi tenēt dictū ꝑce dēs tāqꝫ equū. ſ. ꝙ tenēt̄ ſoluere quātū pn̄t retēta ſibi vita ꝯmoda. ar. de con. di. 5. c. diſcipulos. ex̄. de fur. c. ſi quis. ſꝫ ar. cōn. ſuꝑ verbo reddere. eiuſdē. c. ⁊ ibi dicit ꝙ ſtati dꝫ reddere totū quod pōt allegans Tho. ſa ſe. q. 62. q̇ dicit ꝙ ſtatim eſt fienda reſtitutio. dictū tn̄ Tho. pōt dici n̄ eē ꝯt̄ ſi ſane intelliga tur vt. j. dicet̄.

Sed in q̄dā ſuma dicit̄ ꝙ q̇ hn̄t reſtitu ere vſuras ⁊ male ablata ⁊ ꝓponūt fir miter reddere: ⁊ nō pn̄t ſtatim. q̇a no lūt cū familia egere vel mēdicare: ⁊ tn̄ incipiūt iux̄ poſſe ſatiſfacere: vtrū taleſ pn̄t abſolui ⁊ cōicare. Rᵒ aut ſciunt ꝑſo nas certas aut nō: ⁊ ſi ſciūt ipſi hn̄tes male ablata: ⁊ ipſi etiā quibꝰ debētur huiuſmodi nolunt: tutū eſt: ꝙ de ꝯſcia eoꝝ ſtēt ad terminū ipſoꝝ ⁊ volūtatē. Si vero tales neſciūt dāna ſibi data ⁊ reuelatio poſſet eſſe periculoſa illiſ qui volunt reſtituere: tūc nō ē reuelādum illis: ſꝫ ꝓſumēdū ꝙ ꝯfeſſor cauſaꝫ illoꝝ vtilit̄ agat ⁊ ꝯfitēs intēdat ⁊ ꝓmittat q̄ꝫcito ſatiſfacere pōt. q̇a habꝫ locū rati habitio de bono ⁊ equo: ⁊ tūc ꝯfitens abſolui ⁊ cōicare pōt q̇a ē in via ſaluti.

Si vero oio neſciāt̄ ꝑſone qbꝰ eſt reſti tutio fiēda: tūc eſt liber̄ in ꝑtāte ꝓlati vel diſcreti ꝯfeſſoris dare ⁊ ꝯſtituere terminū ꝯfitēti: ſicut viderit neceſſita tē ⁊ ꝯtritionē eius ⁊ volūtatē ꝓmptā reſtituendi: ⁊ . j. iſtū terminū talis pōt abſolui ⁊ cōicari. Itē vbi maior eſt ꝯtri tio ibi maior miſericordia ⁊ venia eſt fi enda ⁊ remiſſio. ⁊ q̇a totꝰ mūduſ fere eſt inuolutꝰ in rapinis: ſic ꝓ poſſe tuo curre ꝑ mediū ne nimia ſecuritas vel remiſſio perire faciat: quoſ diſcreta eq̇ tas poterat reuocare. Itē ſemꝑ iniuri ans ⁊ ſpoliās vel ꝯplices eoꝝ debent humiliter poſtulare veniā ab eis quoſ offenderūt. ne illi remaneant in rācor̄ ⁊ mala voluntate.

Quid autē debeat facere vxor ⁊ fami lia raptoris ⁊ vſurarij ⁊ huiuſmodi qui nō hn̄t niſi ꝺ obligati. reſtitutioni. hes ſ̄ in. c. de rapina. §. iz. in fi.

Nō ꝙ Ray. ⁊ Hoſti. circa iſtaꝫ mām̄ reſtitutionis dicūt. Hoc notēt ſacēdo tes ⁊ retineant ꝙ ſm ꝙ maior vel mi nor fuerit fraus vel dolꝰ vel violentia maior: vel minor dꝫ eſſe diſcretio iudi cantis: ⁊ hꝫ h̄ in vſuris que fiunt in de poſitis vt dictū ē ſ̄. in. c. de vſura. que oio ſunt reſtituēde. tn̄ ibi q̇a minor vi olētia q̄ꝫ in ceteris poterit ꝯfeſſor etiā cū ſcit̄ ꝑſona cui fiēda eſt reſtitutio ma gis moderare tp̄s reſtituendi retenta ſibi vita ꝯmoda ⁊ familie ſue.

Quidā circa mām̄ iſtā dicunt ⁊ meo iudicio ſatis rōabilit̄ ꝙ in certis caſibꝰ nō tenet̄ quis ad ſtatim reſtituendū actualiter etiā ſi hꝫ modū aliqualē ad reſtituen̄ ⁊ ab eo cui tenet̄ inuenire nō poſſit nec dilationē nec remiſſionē: ſꝫ ſbitā velit fieri ſibi reſtitutionē. qn̄ vꝫ

ex restitutl. statim vel statiz restituēdo
sequeret inde euidens vel ꝓbabile dā
nū spūale vel tpale nōbile ipsi⁹ restitu
entis vel alioꝝ. qd ꝑpōderaret dāno
eius qui dz hre ex carentia illi⁹ rei. pōt
aūt tale dānū esse triplex: seu scādaluz
nōbile vel dānū. Periculū mortis. In
famia grauis. Periculū nōbile morta
lis culpe. Ratio aūt huiusmodi est ꝙ
.s. talis restitutio possit differri: qa ſm
Sco. creditor qui dz habere magꝭ dz
velle in huiusmodi casib⁹ vt maximū
incōmodū seu dānuz eius qui hz resti
tuere euitet in modica restitutionis di
latione: q̄ȝ suū modicū incōmoduz vel
damnū ex carētia ad tp̄s sue rei. Et si
obiiciat ꝙ restituere est act⁹ negatiui
precepti. qa reducit seu explicat ꝑ hͦ ꝙ
est non retinere alienū. ſꝫ ꝑceptū nega
tiuū obligat sempꝛ ⁊ ad sempꝛ. Rndetur
ſꝫ Sco. ꝙ alienū iniuste ⁊ inuito dn̄o
retinere simpliciter prohibet. ꝓpterea
semper ⁊ ad semper isto mō necesse ē
saluti alienū nō retinere. Sed qn̄ quis
hz volūtatē ⁊ ꝓpositū restituēdi alienū
pro tpe oportuno extūc tenet dn̄o rei
volēte. i. velle debente. Vult aūt hoc
dn̄s rei ⁊ si nō actu elicito: tn̄ actu de
bito ⁊ honesto. qa velle dz ꝙ qui suuz
hz retineat quousq̄ȝ potuerit oportu
ne. Et si dicat dn̄s rei hoc agit inuite
⁊ quia n̄ vult ꝙ ꝑ q̄ȝtūcūq̄ȝ temp⁹ suū
retineat. Dicen̄ ſm Sco. ꝙ dn̄o etiā
inordinate volēte statim rehabē suū: ⁊
ꝑ ꝯn̄s con̄ rectā rōnē nolēte ꝓximū re
tinere suū: tūc tenēs nō est detētor iiu
st⁹. nā ⁊ depositū debz redditione stri
ctissima reddi cū repetit. vt. C. deposi
tū. l. fi. ⁊ tn̄ inuito dn̄o volūtate inordi
nata cū repetit vt cū eo malum faciat
sibi vel alteri pōt retineri. Et Augu.
dicit ꝙ multa bona sunt ꝑstāda iuuis
dū eoꝝ potius vtilitati q̄ȝ volūtati ꝯsu
lit. di. 45. c. ⁊ qui emēdat. ⁊ exemplū
ponit. 23. q. 4. c. ipsa pietas. de eo. s. q
con̄ volūtatē suā exhibet de domo ruitu
ra. quod laudabiliter fit.
Est ġ vnus casus cū iminet ex eius re
stitutione sbita periculū dāni icōpara
biliter preualētis dāno qd inde habet
creditor ex carētia rei sue: puta cū ipse
creditor ipugnaret bonū cōe. ⁊ hn̄do
illā rē seu pecuniā quā quis de suo re
tinet magꝭ posset ipugnare ⁊ ꝑualere
Nā tūc ſm Ric. in. 4. non tenet illud
restituere illi: ſꝫ fideliṫ reseruare vt resti
tuat sibi vel heredib⁹ suis: qn̄ hoc fieri
poterit sine ꝑiudicio boni cōis. vel de
positare illud ordinādo ⁊ ꝓuidēdo ꝙ
tpe suo restituat. Idē videt dicen̄ cuz
qs vteret re sua rehabita. puta gladio
ad occiden̄ se vel aliū vel huiusmodi.
Idez vidr̄ dicen̄ cū ex sbita restitutiōe
ille qui restitueret rē ablatā ꝑ furtū vl̄
aliud vitiū detegēt ⁊ inde infamaret
cū fama sit qd nōbiliꝰ sba tpali. vnde
grauius reputat peccatū detractionis
q̄ȝ furti ceteris parib⁹ ſm Tho. 2a 2e
.q. 73. ⁊. 5. q. 1. c. deteriores. Cū ġ qlz
debeat ꝓuidere ꝯseruationi fame sue.
ar. 12. q. 1. c. nolo. pōt talis differre re
stitutionē vsq̄ȝ ad tp̄s quo n̄ dep̄hēdat
in crimine ⁊ infamet si aliṫ ꝓuideri n̄
pōt. Idez dicen̄ est cū id qd dz restitui
nō possit restitui nisi faciēdo magnas
expēsas ad mittēdū sibi. qa in remotis
est creditor. Tūc eni qd agen̄ habes s
etiā eo. ti. c. 3. Et idē dicen̄ qn̄ mulier
habz filiū ꝑ adulteriū nesciēte viro: vel
supposuit sibi alienū partuz qui nutrit
de bonis

de bonis viri: vel etiã heres dimittit: vt pprius fili⁹ cũ teneat mat talis de oib⁹ que percipit talis fili⁹ bonis.s.pu tatiui patris.nõ tñ dz reuelare factum qñ ex hoc sequeret vel sequi pbabilit posset mors sua vel plis talis: vel etiã notabilis ifamia seu alia grauia scãdala sm Ray.7 Jo.neapol.in quolibet.de quo habes s.plene eo li.ti.i.c. d furto ibi vide.

¶ Alius casus qñ ex huiusmodi restituti. posset seq mors sbita spũalis seu pecca tũ mortale pbabilit in restitutione vel familia eius.puta restituẽdo que habz aliena ad tãtã venit pauptatẽ vl mihi am q nõ põt viuere vel p uidere filiis suis de victu 7 vestitu: 7 cũ sint alicui⁹ nobilis õditionis mẽdicare nimis eru bescũt: ab amicis ad sufficiẽtiã nõ inue niũt: laborare nesciũt vel nõ pñt: quia puuli vel infirmi. 7 sic restituẽdo expo nit piculo ipe cũ familia sua furãdi: vl p stituẽdi filias: uel despatiõis ubi reti nẽdo qd hz alienũ cũ ipso 7 industria sua puidet: 7 parce sibi 7 familie sue: 7 disponit ad satisfaciẽn paulatim. Hoc sentire uidet Sco.in.4. Hen.i.quolz. .6.q.24.7 idẽ uidet dicẽn cũ quis hz instra artis sue unde ex labore suo gu bernat se 7 suos: 7 uẽdẽdo uel tradẽdo ea ut restituat suis creditorib⁹ nõ potit laborare 7 ide lucrari.puta libros quo ad iurisperitos 7 medicos: ferramẽta quo ad artifices. Laborãdo aũt cum pdictis ultra sbstentationẽ suã poterit in su up paulatim satisface e. Nec cre do esse coñ hoc qd dicit Tho.2a 2e.q 62.2.q statim restituen est alienũ sim plicit. Nõ eniz ita amare vba accipiẽ da sunt.dicit lex sed ciuiliter.7 in sacra scriptura statim dicit fieri qd in plixo tpe ut patet Malach .3. Statiz ueniet ad templũ 7c. 7 pcipue cũ ex causa ita vrgenti differt vt dictũ est. Põt etiaz multipliciter capi in iure: 7 nõ solũ pro potentia facti s iuris 7 õmoditatis vt patet.22.q.2.c. faciat in glo. Hec tñ nõ sunt pdicãda ne aperiret via deten tioni alienor ad qd nimis persone sũt inclinate.sed cũ magna discretione in õfessione 7 õsiliis tractãda: 7 cũ multis circũstãtiis õsiderãda que honestẽt fa ctũ. Ad hoc etiam facit qd dicit Jo. neapol.in quolz.9.q.22.7 Ric.in.4. 7 Pet.de pal.

¶ Itẽ potẽti restituere male ablata stati vtrũ sufficiat relinquere in testõ vel in instro q hrdes restituant. Rndet ad h Jo.neapol.in.9.quolz.q.22.q h suffi cit in duob⁹ casib⁹ tñ.

¶ Prim⁹ est qñ hñs male ablata credit vbe 7 p certo vel quasi p certo q talis retẽtio nõ sit coñ volũtatem dñi.talis enim retẽtio nõ est iniuriosa vel iiusta null⁹ enim patit iniusticiã volens. vt dr.5.ethicor.

¶ Secũd⁹ casus qñ talis retentio rei ali ene est coñ volũtatẽ dñi s inordinatã puta cũ nõ reddit gladius furioso cuz repetit ipsũ in furia. hoc enim iuste fit vt.22.q.2.c.ne quis. Et similiter hoc est qñ vult rẽ suã statim habere quam retinẽs nõ põt dare sine nõbili dãno suo.7 ecoñ ille cuius est põt sine dãno 7 icõmodo carere ad tps. Ex istos ca sus non sufficit ad salutẽ nisi statim re stituat. Ratio est quia de necessitate salutis est vitare peccatũ mortale: s nõ solũ auferre alienũ: s etiam detẽtio rei aliene ex pdictos casus est mortale.qa

coñ iusticiã q̃a cũ faciat iniuriã ꝓximo ⁊ hoc cũ põt restituere. Añ nõ sufficit ad salutẽ tali relinquẽ in instro vl' per testm̃ ꝙ hr̃des restituãt. ß de necessita te salutis est statiʒ restituẽ si põt. Sed si ille cuius est res vel cui obligat̃ non põt illa re carere siñ icõmodo suo etiã ad tp̃s: opʒ ꝙ restituat etiã cũ magno incõmodo suo. nec sufficẽt dimittere per testamentum.

Tertius casus excusans a restitutione sbita est cũ ex h̃ imineret periculũ moꝛ tis coꝛpoꝛalis. Et nõ ħʒ Ric. in. 4. di. .15. ꝙ si ille qui dãnũ intulit habet ali quid vltra necessitatẽ sbstentationis nature q̃ʒuis sibi necessarium ad victũ ẞm decentiã sue persone restituere te netur. Nõ enim licitũ est de alieno vi uere cũ seculari honoꝛe. Si autẽ nõ hʒ nisi necessaria ad sbstẽtationẽ nature tũc sbdistingueñ est. quia aut iste qui ẽ passus dãnũ nõ indiget ad sbstentat onẽ nature eo qđ ab eo ablatũ ẽ: ⁊ ille qui abstulit põt retinere: ⁊ restituere ñ tenet̃. quia ex iure nature licit⁹ est vni cuiq; vsus possessionis necessarie ad sb stẽtationẽ nature. Extrema eniʒ neces sitas facit omnia ꝯmunia. ff. ad legeʒ rodiã. de iactu. l. z. §. cũ in eadẽ. in tex. ⁊ glo. Aut indiget ad sbstẽtationẽ na ture eo qđ ablatũ est: ⁊ tũc sbdistiguo. q̃a aut p̃mus. i. dñs ipsius rei indiget ista re ad sbstẽtationẽ sue nature p̃usq̃ʒ fuit necessaria ad sbstẽtationẽ nature illius qui abstulit: aut eodeʒ tp̃e vterq; indigens factus est ista re ad sbstenta tionem sue nature. aut iste qui abstu lit factus est indigens re ista ad sbsten tatioẽʒ sue nature p̃usq̃ʒ iste a quo abla ta est. Pꝛimo modo ⁊ secũdo potest dici sine pꝛeiudicio ꝙ iste qui abstulit rẽ istã teneat̃ restituere illi a quo abstu lit. quia nunq̃ʒ facta fuit res illius q̃ eã abstulit: ß semper remansit illi⁹ de iur̃ postq̃ʒ eniʒ sũ in statu in quo res mea necessaria est mihi ad sbstẽtationẽ nẽ non põt fieri alterius me ꝯtradicente.

Si tertio modo: tunc ille qui abstulit restituere nõ tenet̃: quia ab isto tẽpoꝛe quo facta ẽ necessaria sibi acq̃situ fuit us in illa re illi qui abstulit. Et ideo q̃ʒuis dãnuʒ passus veniat postea ad statũ in quo res sibi ablata esset sibi ne cessaria ad sbstentationẽ nature: non ꝓpt̃ hoc habet mai⁹ ius in ista re q̃ʒ iste qui eã abstulit: nisi iste qui eam ab stulit deuenisset ad statũ in quo ãpli⁹ res ista nõ esset sibi necessaria ad sbstẽ tationẽ nature. Idẽ per totũ Pet. de pal. in. 4. ⁊ Sco. Ex predictis hoꝝ pʒ ꝙ tales qui hñt restituere ⁊ si retineãt sibi quadãmõ ñecessaria ad sbstẽtatio nẽ sui ⁊ familie ad vitañ multa ꝑicula aie ⁊ coꝛpoꝛis que verisimilr̃ seq̃ possẽt bonis suis cedendo ⁊ omnib⁹ se expo liando ꝓ restitutione fienda. qđ foꝛte tutius esset restituere ⁊ in deo ꝯfidere etiã si opoꝛteret mendicare. ẞm Ray. Ad hoc ñ vident̃ teneri de necessitate salutis: tñ nõ debẽt tales laute viuere ⁊ pompose vestiri cum familiis: ⁊ fili as suas cũ magnis dotib⁹ nuptui tra dere sicut si nõ essent obligati restituti oni: ß parce viuere ⁊ paruas dotes tra dere. ⁊ si non possunt nobili vel mer catoꝛi nuptui dare debẽt artifici ⁊ ple beo tradere: ⁊ alia superflua resecare. Cũ multa g̊ pꝛudentia hoc negocium agendũ est: cum efficaciter videt̃ facẽ quod possunt ad restitueñ ⁊ in aliis se

bene

bene habere ⁊ cū timore dei credo ꝙ possunt absolui ⁊ ꝯmunicari. Qui autem ⁊ de eo qḋ possunt semp ꝑcrastinant ⁊ ānuati reperiūẗ ꝓmittere confessoribus restitutionē facere: ⁊ postea nō faciūt nō videẗ absoluendi: nisi ꝑus faciāt vel disponāt efficaciter negociū vt habeat executionē. ⁊ multo min⁹ ei permitti debet ꝯmunio sumi: quantū dico spectat ad ꝯsiliū ꝯfessoris. Nam quātū ad sacerdotē qui hȝ ꝯmunicare cū ille se in manifesto ad hoc ingerit. quid iuris habes in tertia parte. ti. eo.

De vsuriis aūt manifestis quomodo sit agenduȝ cū eis in restitutione ⁊ collatione sacramentorum habes supra eo. c. ō vsur. Possent etiā tales petere remissionē a creditorib⁹ quam si sine fraude ⁊ spōte obtinēt nō ipsis ampli⁹ obligāẗ: nec etiā paupib⁹ illa remissa eis dare tenenẗ. Non tñ decens esset vt diues a paupere ⁊ indigens parū a multū indigēte peteret remissionē.

Querit̄ vtrū eps elapsis trib⁹ vel. 4. ꝫo. vel. 40. ānis possit agere coñ heredes vel possessores bonoꝝ quondam illius qui in testō reliquit mille libras soluēdas noie vsaꝝ incertaꝝ cū de extorsione dictaꝝ vsaꝝ nō appareat nisi p ꝯfessionē dicti testatoris. Renȝ Lau. post Fede. ꝙ cū actio que ꝯpetit ex testamēto uel ꝯditio que ꝯpetit epō p. l. nulli. sit personalis ⁊ spatio. ꝫo. ānoꝝ claudaẗ per ꝯñs. C. de prescri. ꝫo. vel. 40. ānoꝝ. ideo coñ hr̄des bona fide possidentes: que semp ꝑsumitur non ꝯpetit actio ad dictas mille libras nisi probareẗ heredē malā fidē habuisse ⁊ sciuisse uitium ⁊ crimen defuncti quo casu debȝ intelligi. c. tua nos. cū si. Et idem si de extorsione apprreat p aliud q̄ȝ per testm̄. Quo autē ad possessores bonoꝝ in quos p testatorē vł ei⁹ heredē bona sunt alienata: nō est aliquod dubiū si possedert spatio. io. ānoꝝ. q̄a actio psonalis nō ꝯpetit ꝯtra successorē singularē. vt. l. i. §. hr̄s. ff. ad trebel. nec obstāt p⁹ dicta. s. ꝙ actiones epō ꝯpetētes durant. 40. ānis. quia intellgiẗ hoc de actionib⁹ ꝯpetentib⁹ epatui vel ecclesiis collegiatis. ſ3 hic nō competit actio epō vt epō: sed vt iconomo ⁊ administratori bonoꝝ paupeꝝ.

Querit̄ q̄d si ꝑmisso generali edicto ꝙ q̄cūq3 dederit vsaꝝ noie aliquid tali veniat. ī. tot dies ⁊c̄. Si nemo veniat: nec etiā aliquas vsas certas vsari⁹ assignauerit infra terminū sibi ad id statutū lataq3 est sn̄ia per epȝ declarās illas esse certas: vtrū vsari⁹ sit tutus si postea appareāt persone certe quib⁹ ē restitutio fienda. Federic⁹ de Senis sentit ꝙ sic: etiam quo ad illos qui tūc erant ex̄ dyocesim. fateẗ tñ ꝙ talibus ꝯpetit remediū ꝯt̄ epȝ vel paupes. Sȝ cogita dicit Lau. an sit veꝝ. ⁊ ꝯtrariū practicaẗ qñ ñ est determinatū ꝙ oia veniāt sb̄ nomine incertoꝝ: hoc est qñ nō fit taxatio vere: ⁊ sm̄ quātitatē ad quā ascēdūt: ſ3 minor ⁊ sm̄ ꝙ inter eos ꝯuētum ē ⁊ de hoc iudici ꝑ cuius sn̄ia alio nō dato ꝑsumiẗ ꝙ stat legitime. An autē talis practica sit iuri ꝯsona tu ipse vide. Prompti sunt tñ epi ad eius obs̄uationē q̄a ꝑ seipsis incerta imbursant: nec ad illoꝝ volunt restitutioneȝ venire vel teneri: ſ3 fit certa taxatio hȝ ꝯuētionē hȝ ꝙ moris est. que tñ an possit de iure fieri videñ est.

Querit̄ etiā Archi. ꝙ si quis decedens

relinquat sibi hrdē ex testō vel ab inte
stato: ⁊ ordinauit quēdā executorē tm̄
ad emēdā suoꝝ forl.factoꝝ q̄ decedēs
tpe mortis sue creditorib⁹ tenebat᷑ ⁊ iā
termini solutionis fluxerant. Dicit rñ
dendo ꝙ iste executor debita hui⁹mōi
soluere tenet᷑: ⁊ pōt cōueniri. q̄a elapsis
terminis solutionis cepit iniuriari cre
ditorib⁹ i nō soluēdo defunctis. Ex p̄
cepto aūt dñi est solutio facienda. ar. ii
.q.i.c. magnū. zz.q.vl.c. tributū. quia
peccat in termino nō soluēdo: tū quia
frangit ꝓmissum. ex̄ de pactl. c.i.⁊.z.
tum q̄a illo elapso inuito dño detinet
alienū. ff. de except. doli. l.z.§. circa. ⁊
hoc tenēt quidā. s. vt noie forl.factoꝝ.
hoc casu veniant debita quoꝝ t᷑min⁹
solutionis tpe mortis elapsus erat ⁊ ꝑ
illis agi posset. Sec⁹ de debitis quoꝝ
termin⁹ nō aduenerat. Et ita nōt spe
in Rica. q̄lit scripta in iudicio ꝓferri.§.
nūc ꝟo.

De eo ꝟo demū cui datū est aliquid
per errorē. dicit Jo. de rip̄. in tractatu
de contractibus. ꝙ in tali datione aut
est error persone vel fortune vel alt᷑ius
cōditionis apposite. Si p̄mo mō: puta
intēdo dare Petro ⁊ do Martino. tūc
Martin⁹ tenet᷑ acceptum restituere vl'
danti vel illi cui intendebat dare. ar.
z9.q.i.§.i. Si ꝟo error fortune: puta
itēdo tibi dare vt paupi: ⁊ tu es diues
dicit᷑ ꝙ sic acceptū tenet᷑ restituere dā
ti vel alicui pauperi nisi recipiēs iteꝝ
effect⁹ fuisset pauper. Si ꝟo sit error
alicui⁹ alt᷑i⁹ cōditiōis: puta c̄do te sāctū
cū tu nō sis: ⁊ ideo dono tibi: vl' credo
te celebraturꝝ missas: ideo do tibi. dr̄
ꝙ si receptori cōstat de p̄cisa itentione
dantis. s. quia al' nō daret nisi ista cōdi
tio sbesset: talis error obligat ad resti
tueñ receptū: aut ad sufficiēter suppleñ
ꝑ se vel aliū intentionē dantis. quoꝝ
rō ē q̄a cū res i istū nō tñseat nisi eo m̊
quo vult dās tñsferre si nō existat cōdi
in ipsum res nō tñsfert᷑. Alij aūt dicūt
ꝙ ad talē restitutionē talis error non
obligat nisi ipsa cōditio circa quā erra
tur esset causa motiua ⁊ finalis talis
dationis: qd̄ ꝓbāt per simile. Do tibi
libras centū. quia credo te esse amicuꝫ
meū: dato ꝙ accipiēs nō sit amic⁹ me
us nō obligat᷑ ad restitutionē. Si aūt
amicitia sit causa ꝓpt quā do tibi cētū
libras. s. si sis amic⁹ meus ⁊ nō amic⁹
fueri. obligaris ad restitutl. Ex his pꝫ ꝙ
questores sancti Antonij: vel alij q̄cūqꝫ
nullo mō pñt sibi retinere ea que illis
pauperib⁹ vel locis ꝓ quib⁹ petūt dāt᷑
quia hic est error ꝑsone. Verūtñ quia
null⁹ tenetur ꝓpriis stipēdiis militare
nec cās alioꝝ agere ad suas expēsas.
dico ꝙ tales pñt viuere super questus
quos faciūt: ⁊ pōt eis moderatū salari
um dari. hec ille. Jlla ꝟo que dantur
eis ex mēdaciis eoꝝ questoꝝ. vꝫ quia
asserunt ꝙ dicēt᷑ multe misse ꝓ dātib⁹
vel habebūt talē indulgētiā: vel absol
uent᷑ a votis eoꝝ: vel a casib⁹ reseruatis
vel ꝙ fient lectisternia in hospitali de
hui⁹mōi ꝓ q̄b⁹ illi dāt alias nō daturi
cū nec talia fiunt: vel vera sunt. totū ē
rapina: ⁊ restitui debēt dantib⁹ ea vel
pauperibus erogari. ar. i4.q.5.c. non
sane.

Explicit titulus de restitutionib⁹ fra
tris Antonini archiepiscopi florentini
in quo diffuse tractat᷑ de hac materia.
Incipit

Explicit tabula super p̄ma parte interrogatoꝝ.

Incipit tabula secũde p̄tis interrogatoꝝ: que est de septeꝫ vitiis capitalibus ⁊ distinguit̃ in octo titulos.

¶ De scandalo

Explicit tabula secunde ptis Interrogatorij.

Incipit tabula tertie ptis interrogatorij: que est de statibus que continet capitula .17. c.47

Explicit tabula sup tertia pte Interrogatorij.

Incipit tabula sup tractatus de restitutionibus: qui in hoc libro seu opere tertio loco ponit: vt patet in secunda parte sũme de vitijs capitalib⁹ eiusdẽ Fratris Antonini.

Incipit Capitulũ secũdum de restitutionibus in quo ostendit quid quãtũ quibus: & q° ordine sit restituẽdũ. c.75

An clerici

¶ Explicit vtilissima ꝯfessiōis sūmula a Reuerēdissimo in christo patre fratre Antonino Archiepō Florentino edita: cuius vtilitatis ꝑtextu Johānis de Colonia agripinensi: at Johannis Manthen de Gherretsheim eoꝝ ductu ꝛ impensa: eadē impressioī exponē conati sunt Venetiis. M°. cccc. lxxiiij.